

ВИМІРЮВАННЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНАМИ УКРАЇНИ: ВИБІР ІНДИКАТОРІВ ТА ВИЗНАЧЕННЯ БАЗОВИХ РІВНІВ

АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

(Матеріали до дискусії)

Вимірювання досягнення цілей сталого розвитку регіонами України: вибір індикаторів та визначення базових рівнів. - Київ, 2019.- 276 С.

У дискусійній доповіді здійснено спробу оцінити становище регіонів України з позицій Цілей сталого розвитку (ЦСР), затверджених ООН у 2015 році. Спираючись на офіційно адаптовані національні ЦСР для України та відповідні індикатори, автори запропонували власне бачення системи індикаторів, щодо яких доступна регіональна дизагрегація, та які надають оцінку ЦСР на рівні кожного з регіонів України станом на 2015 рік, що визнано базовим для вимірювання прогресу щодо ЦСР у світі та Україні зокрема. Задля отримання репрезентативних вірогідних даних набір індикаторів частково змінено порівняно із затвердженим набором національних індикаторів ЦСР для України.

Дослідження проведено у двох вимірах:

- проаналізовано рівні регіональних індикаторів для кожної з 17-ти Цілей сталого розвитку та запропоновано можливі дії щодо поліпшення стану сталого розвитку, які перебувають у компетенції місцевої влади та органів місцевого самоврядування;
- проаналізовано становище в кожному з регіонів України з точки зору рівнів індикаторів ЦСР та запропоновано пріоритетні напрями розвитку регіонів з позицій цього критерію.

Проведене дослідження дало змогу порівняти становище в регіонах України з точки зору збалансованості їхнього розвитку, виходячи з критеріїв ЦСР, а також визначити регіони-лідери та проблемні регіони, показники яких формують інтегральні індикатори сталого розвитку для України.

Представлений набір регіональних показників ЦСР є авторським баченням можливостей оцінювання регіонального виміру сталого розвитку виходячи з наявних можливостей вітчизняної статистики та має бути предметом подальшого експертного обговорення та коригування.

Отримані результати може бути використано для координації дій місцевих органів влади щодо впровадження ЦСР в Україні, встановлення або уточнення пріоритетів загальнодержавної політики досягнення ЦСР та політики регіонального розвитку, комплементарної щодо неї, експертного, або (у разі офіційного затвердження системи індикаторів) управлінського моніторингу сталого розвитку регіонів України. Зокрема, у доповіді запропоновано авторське бачення імплементації ЦСР до стратегічних документів регіонального рівня.

Доповідь підготовлено групою дослідників під керівництвом Анатолія Максюті у складі експерта-координатора Світлани Ковалівської, профільних експертів: Ярослава Жаліла, Вадима Піщейка. Підбір регіональних даних забезпечувався групою регіональних координаторів, які працюють у кожному з регіонів України: Анастасія Ланіна (Вінницька область), Ірина Пащук (Волинська область), Олена Харченко (Дніпропетровська область), Наталія Яременко (Донецька область), Оксана Краплич (Житомирська область), Любов Павлович (Закарпатська область), Геннадій Устимов (Запорізька область), Лариса Пепелюх (Івано-Франківська область), Сівілія Акмерова (Київська область), Костянтин Камма (Кіровоградська область), Наталія Яременко (Луганська область), Ірина Галайко (Львівська область), Тетяна Гвоздь (Миколаївська область), Тетяна Маяк (Одеська область), Вікторія Курилко (Полтавська область), Ольга Кашевська (Рівненська область), Тамара Харченко (Сумська область), Ігор Стефанишин (Тернопільська область), Світлана Карпінська (Харківська область), Есма Умерова (Херсонська область), В'ячеслав Третяк (Хмельницька область), Анна Бабкова (Черкаська область), Тетяна Бовт (Чернівецька область), Ніна Підколізна (Чернігівська область). Переклад доповіді здійснено перекладачами Бюро перекладів Топпереклад під загальним редагуванням Анни Ісічко. Літературне редагування тексту забезпечено Яриною Цимбал. Створення дизайну графіків та оформлення тексту доповіді здійснено Світланою Ковалівською та Юрієм Клименком.

Дослідження здійснено за підтримки Офісу ПРООН в Україні.

Ця доповідь не виражає офіційних позицій ПРООН. Думки, висловлені у доповіді, належать виключно авторам та не обов'язково поділяються ПРООН.

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
АКРОНІМИ ТА АБРЕВІАТУРИ	5
РОЗДІЛ 1. ВСТУП	8
1.1. Базовий рівень цілей сталого розвитку.....	10
1.2. Резюме.....	10
РОЗДІЛ 2. ПОЯСНЕННЯ МЕТОДИКИ ТА ЇЇ ОБМЕЖЕННЯ	14
РОЗДІЛ 3. БАЗОВИЙ РІВЕНЬ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ	20
 3.1. Ціль 1. Подолання бідності.....	22
 3.2. Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства	26
 3.3. Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя	34
 3.4. Ціль 4. Якісна освіта	44
 3.5. Ціль 5. Гендерна рівність	56
 3.6. Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови	62
 3.7. Ціль 7. Доступна та чиста енергія	70
 3.8. Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання	74
 3.9. Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура	84
 3.10. Ціль 10. Скорочення нерівності	96
 3.11. Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад	102
 3.12. Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво	110
 3.13. Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату	116
 3.14. Ціль 14. Збереження морських ресурсів	120
 3.15. Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші	124
 3.16. Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути	134
 3.17. Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку.....	146

РОЗДІЛ 4. РЕГІОНИ УКРАЇНИ У ВИМІРІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	150
4.1. Вінницька область.....	152
4.2. Волинська область.....	156
4.3. Дніпропетровська область.....	160
4.4. Донецька область.....	164
4.4. Житомирська область.....	168
4.6. Закарпатська область.....	172
4.7. Запорізька область.....	176
4.8. Івано-Франківська область	180
4.9. Київська область.....	184
4.10. Кіровоградська область	188
4.11. Луганська область.....	192
4.12. Львівська область.....	196
4.13. Миколаївська область.....	200
4.14. Одеська область	204
4.15. Полтавська область	208
4.16. Рівненська область	212
4.17. Сумська область	216
4.18. Тернопільська область.....	220
4.19. Харківська область.....	224
4.20. Херсонська область.....	228
4.21. Хмельницька область.....	232
4.22. Черкаська область.....	236
4.23. Чернівецька область	240
4.24. Чернігівська область	244
РОЗДІЛ 5. ВИСНОВКИ	248
5.1. Регіональний вимір ЦСР: узагальнення.....	250
5.2. Врахування цілей сталого розвитку в стратегічних документах регіонального рівня: рекомендації.....	252
ДОДАТОК	256
Додаток 1. ЗІСТАВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНДИКАТОРІВ ЦСР ІЗ РЕГІОНАЛЬНИМИ.....	256

АКРОНІМИ ТА АБРЕВІАТУРИ

АЗІ	Агентство із залучення інвестицій
АТО	Антитерористична операція
ВВП	Валовий внутрішній продукт
ВІЛ	Вірус імунодефіциту людини
ВПО	Внутрішньо переміщені особи
ВРП	Валовий регіональний продукт
ВРУ	Верховна Рада України
га	Гектар
ГАЕС	Гідроакumuлювальна електростанція
ГЕС	Гідроелектростанція
ГУС	Головне управління статистики регіону
Держгеокадастр	Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру
Держстат	Державна служба статистики України
ДНЗ	Дошкільний навчальний заклад (МСКО 0)
ДПП	Державно-приватне партнерство
ДСНС	Державна служби України з надзвичайних ситуацій
ДТП	Дорожньо-транспортна пригода
ДУ	Державна установа
ДФС	Державна фіскальна служба України
ЄС	Європейський Союз
ІДСД	Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України
ІКТ	Інформаційно-комунікаційні технології
ІТ	Інформаційні технології
кВт	Кіловат
КК	Кримінальний кодекс
МВС	Міністерство внутрішніх справ України
Мінагрополітики	Міністерство аграрної політики та продовольства України
Мінекономрозвитку	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України
Мінінфраструктури	Міністерство інфраструктури України
Мінкультури	Міністерство культури України
Мінприроди	Міністерство екології та природних ресурсів України
Мінрегіон	Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України
МінТОТ	Міністерство з питань тимчасово окупованих територій і внутрішньо переміщених осіб України
млн	Мільйон
млрд	Мільярд

АКРОНІМИ ТА АБРЕВІАТУРИ

МОЗ	Міністерство охорони здоров'я України
МОМ	Міжнародна організація з міграції
МОН	Міністерство освіти і науки України
МСП	Малі та середні підприємства
н. е.	Нафтовий еквівалент
н. р.	Навчальний рік
н/д	Немає даних
НАНУ	Національна академія наук України
НБУ	Національний банк України
НКРЗІ	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації
ОДА	Обласна державна адміністрація
ОДР	Офіційна допомога з метою розвитку
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ОТГ	Об'єднана територіальна громада
ПГ	Парникові гази
ПЕК	Паливно-енергетичний комплекс
ПІІ	Прямі іноземні інвестиції
ПРООН	Програма розвитку ООН
РФ	Російська Федерація
СЗ	Статистичний збірник
СНІД	Синдром набутого імунodefіциту
США	Сполучені Штати Америки
ТЕС	Теплова електростанція
ТЕЦ	Теплоелектроцентрально
тис. дол.	Тисяч доларів
ТПВ	Тверди побутові відходи
Укравтодор	Державне агентство автомобільних доріг України
УКТЗЕД	Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності
ЦОВВ	Центральні органи виконавчої влади
ЦРТ	Цілі Розвитку Тисячоліття
ЦСР	Цілі Сталого Розвитку
ЮНЕСКО	Організація Об'єднаних Націй з питань науки, освіти і культури
ЮНІДО	Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку
ЮНІСЕФ	Дитячий фонд ООН
ЮНФПА	Фонд ООН у галузі народонаселення
GFSI	Індекс глобальної харчової безпеки
PTI	Коефіцієнт платоспроможності позичальника
SCORE	Індекс соціальної єдності та примирення

1

РОЗДІЛ

ВСТУП

1.1. Мета, завдання і структура дослідження

Мета цього дослідження – визначити релевантний інструмент оцінки базового рівня ЦСР на регіональному рівні та забезпечити його кількісну оцінку в кожному регіоні України з урахуванням визначених на національному рівні завдань ЦСР і індикаторів їх досягнення. Це дозволяє виявити сильні й слабкі сторони України в досягненні ЦСР у регіональному розрізі в базовому періоді та запропонувати імплементацію регіональних індикаторів сталого розвитку в систему стратегічних документів регіонального рівня.

На шляху досягнення мети дослідження і формування його результатів було визначено і **виконано такі завдання:**

1. Сформувати набір релевантних індикаторів ЦСР на регіональному рівні, враховуючи реальні можливості отримання показників їх вимірювання для всіх регіонів України.
2. Визначити набір даних станом на кінець базового періоду, необхідних для формування показників і їх наступного моніторингу.
3. Отримати фактичні значення індикаторів ЦСР.
4. Визначити переліки документів стратегічного і планового характеру, рекомендованих для врахування й моніторингу кожного індикатора ЦСР для кожної з 24 областей.
5. Оцінити базовий рівень кожної ЦСР по регіонах України порівняно з базовими показниками національного рівня.
6. Оцінити базовий рівень ЦСР у кожному регіоні України порівняно з базовими показниками національного рівня.

У результаті дослідження сформовано кілька аналітичних продуктів, які стануть важливим посібником і джерелом для місцевих органів влади в написанні регіональних доповідей і відстеженні прогресу досягнення національних і регіональних ЦСР. Зокрема, це:

- зведена таблиця індикаторів ЦСР для всіх регіонів України;
- таблиці-рейтинги регіонів для кожної із 17 цілей;
- таблиці індикаторів ЦСР порівняно з базовими показниками національного рівня для кожного з 24 регіонів;
- аналітична доповідь, яка містить висновки про індикатори ЦСР для кожного регіону України порівняно з базовими показниками національного рівня, вплив кожного регіону на рівень досягнення ЦСР на національному рівні.

Слід підкреслити, що абсолютну більшість показників, включених до звіту, взято станом на базовий для Національної доповіді 2015 рік. Це, з одного боку, полегшило збирання статистичних даних завдяки тому, що майже весь масив таких даних уже сформовано. З іншого боку, 2015 року спостерігався найглибший спад економіки України за останні п'ять років, і економічно найрозвинутіші регіони найбільше постраждали від тієї кризи. Це значить, що з огляду на зміни, які відбулися, зібрані по цих регіонах показники базового року можуть недостатньо об'єктивно відбивати сучасний стан досягнення ними індикаторів ЦСР.

1.2. Резюме

Дане аналітичне дослідження є черговим послідовним кроком на шляху впровадження в Україні 17-ти Цілей Сталого Розвитку (ЦСР) та 169 завдань з їх імплементації, які були затверджені на Саміті ООН зі сталого розвитку у 2015 році. Адже, прийнятий на цьому Саміті Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 – це універсальна колективна відповідальність, що охоплює усі рівні: глобальний, національний та територіальний (регіональний та місцевий). Головним принципом процесу впровадження ЦСР є принцип «нікого не залишити осторонь». Він передбачає, що в процесі імплементації ЦСР має відбутись як прямий, так і зворотний зв'язок між глобальними викликами, що постали перед людством та пробле-

мами щоденного життя кожної людини, де б вона не мешкала і ким би вона не була.

ЦСР увійшли в програми урядів багатьох країн, включені до порядків денних крупних міжнародних фінансових, добродійних організацій, стали реальною «дорожньою картою» для усієї світової спільноти. Це створило підґрунтя для спрямування значних обсягів глобальних, державних і приватних інвестицій на виконання індикаторів і досягнення ЦСР на усіх рівнях управління, включно з регіональним і місцевим. Ці інвестиції спрямовані на сприяння інноваційним рішенням та змінам на усіх рівнях в напрямках, що відповідають трансформаціям у чотирьох вимірах ЦСР: економічному, соціальному, екологічному та інституційному.

Україна на вищому державному рівні приєдналась до Підсумкового документу згаданого Саміту «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року», яким були затверджені ЦСР, і розпочала процес їх адаптації. Система ООН та Програма розвитку ООН (ПРООН) в Україні, зокрема, сприяє та підтримує реалізацію Порядку денного до 2030 року та ЦСР в Україні як на національному, так і на регіональному та місцевому рівнях. Як перший крок, у 2017 році Урядом України, за підтримки ПРООН, була підготовлена Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна»¹, яка надає бачення орієнтирів досягнення Україною Цілей Сталого Розвитку, та започатковує національну систему Цілей (86 завдань національного розвитку та 172 показники для їх моніторингу). В подальшому, на шляху забезпечення сталого розвитку для народу України, необхідно виконати два важливих завдання: створити інституційний механізм і локалізувати ЦСР на рівні областей і місцевих громад.

Основними напрямками підтримки на цьому шляху є посилення спроможності до ЦСР-планування та потенційної інтеграції ЦСР у регіональну стратегію та програми, а також підтримка створення розширеної системи моніторингу досягнення ЦСР, в рамках якого було здійснено розробку даного дослідження.

Воно стосується локалізації ЦСР на регіональному рівні. В цьому напрямі вже зроблені перші кроки за підтримки ПРООН в Україні та фінансовому сприянні партнерів, що надають міжнародну технічну допомогу. Зокрема, за участі регіональних органів влади, широкої мережі громадських організацій та територіальних громад, проведено низку обговорень в регіонах та підготовлені регіональні доповіді із ЦСР в Дніпропетровській і Волинській областях². У цих звітах представлено результати обговорення адаптованих завдань, індикаторів для моніторингу та прогнозних значень показників сталого розвитку для цих регіонів. Ці два пілотні проекти з одного боку надали відповідним регіональним органам влади перший досвід локалізації ЦСР і усвідомлення необхідності побудови регіональних стратегічних документів та програм з розвитку на їх основі, а з іншого виявили низку проблем, які потрібно розв'язувати системно і для усіх регіонів. Однією із таких проблем є встановлення зв'язку між цілями, завданнями та індикаторами, визначеними у

Національній доповіді і відповідними складовими регіональних доповідей. Це є визначальним як для цілей формування цих доповідей і в подальшому регіональних стратегій, що на них засновані, так і для цілей моніторингу прогресу у досягненні ЦСР як на національному, так і на регіональному, а в подальшому і місцевому рівнях.

Для того, щоб ЦСР стали дієвими елементами стратегічного планування на регіональному рівні, необхідним є **створення релевантного інструменту оцінки ЦСР на цьому рівні**.

Детально підхід до визначення індикаторів описано в **Розділі 2**.

Слід зауважити, що регіональний розріз індикаторів ЦСР має переважно довідкове застосування. Для прийняття управлінських рішень (зокрема, стратегування досягнення ЦСР) на рівні регіону має проводитися поглиблений аналіз причин відхилень показників регіону від середньоукраїнських.

В результаті проведеного дослідження сформовано набір релевантних індикаторів ЦСР на регіональному рівні, перелік яких наведено в **Додатку 1**. Також здійснено **оцінку базового рівня кожної ЦСР по регіонах України**, з ранжуванням регіонів на основі отриманих індикаторів. Результати цієї оцінки викладено в **Розділі 3** дослідження. В цьому розділі описується стартові позиції для кожної з цілей у регіонах України, зроблено висновки щодо основних проблемних регіонів для даної цілі, проведено ранжування регіонів за базовим рівнем індикаторів кожної з досліджуваних цілей. Узагальнені дані щодо ЦСР за «провідними індикаторами» по регіонах України базового року наведено на Рис. 1.

Одним із ключових завдань дослідження було **оцінити базовий рівень ЦСР у кожному регіоні України** з визначенням відхилень кожної з цілей порівняно з базовими показниками національного рівня. Основні результати цієї оцінки й аналіз викладено в **Розділі 4** дослідження. У цьому розділі описано стан реалізації ЦСР у кожному регіоні на основі отриманих базових регіональних індикаторів та їх порівняння з національними, зроблено висновки про основні проблемні цілі для певного регіону. Крім того, для кожної області України **запропоновано електронні таблиці і переліки документів стратегічного й планового характеру, рекомендовані для врахування і моні-**

¹ Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна», 2017. Режим доступу: <https://bit.ly/2FF5xYR>

² Цілі сталого розвитку: Дніпро-2030. Регіональний звіт, 2018. URL: <https://bit.ly/2V1JuB0>
Цілі сталого розвитку: Волинь. Регіональний звіт, 2018 рік. URL: <https://bit.ly/2FwJJKK>

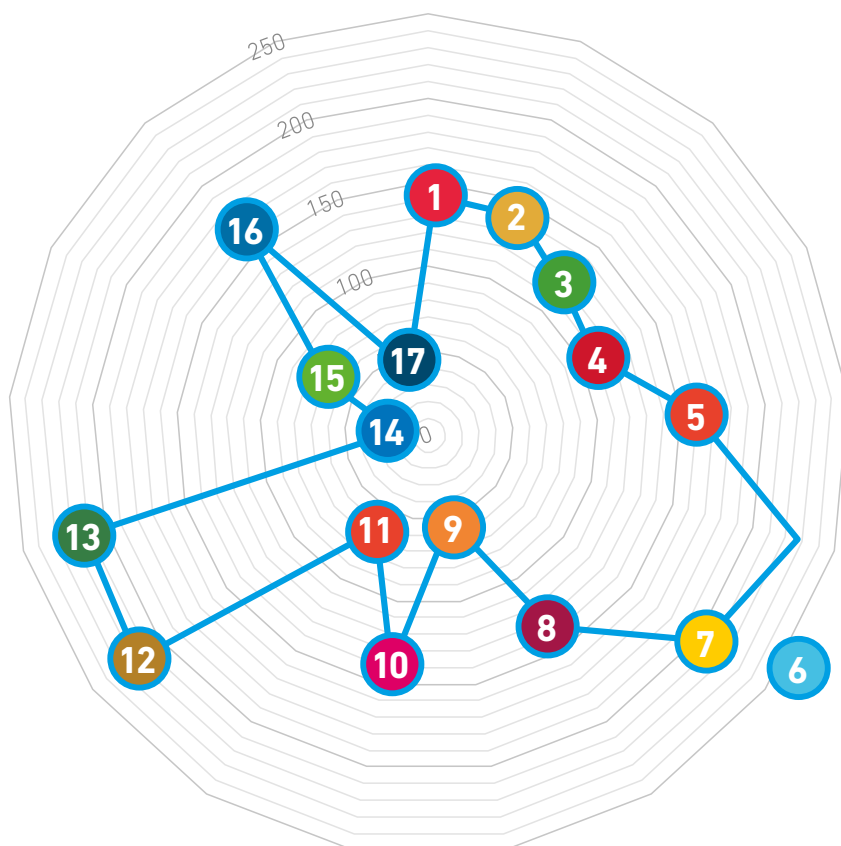

Рис. 1. ЦСР за «провідними індикаторами»³ по регіонах України базового року.

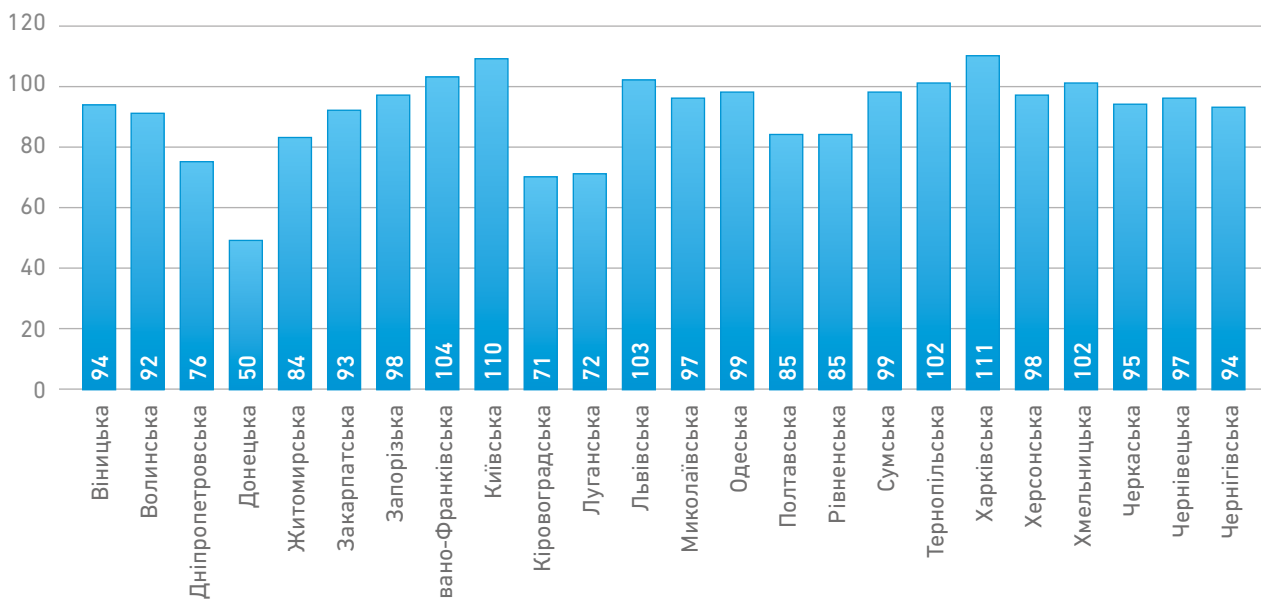

Рис.2. Базовий рівень ЦСР за «провідними індикаторами» по кожному з регіонів України.

³ «Провідні індикатори» обрані для кожної цілі з метою порівняльного аналізу. Детальний опис див. в Розділі 2.

торингу індикаторів ЦСР (наведено за окремими посиланнями для кожної області в **Розділі 4**). Узагальнені дані щодо Базового рівня ЦСР за «провідними індикаторами» по кожному з регіонів України наведено у Вставці 2.

Узагальнені висновки аналізу зібраних даних про роль регіонів у забезпеченні ЦСР в Україні, у розрізі як базового рівня ЦСР усіма регіонами, так і вкладу кожного регіону в досягнення ЦСР, а також рекомендації з урахування ЦСР у стратегічних документах регіонального рівня наведено в **Розділі 5** дослідження.

Треба завважити, що ці висновки не враховують змін, які відбулися за період 2016–2018 років, але таке рейтингування не є головною метою цього дослідження. Водночас це дозволяє звернути увагу на регіональному і національному рівні на те, у яких саме напрямках слід зосередити заходи державної й регіональної політики і де потрібні фінансові ресурси.

Помітна нерівномірність регіонального розподілу нерідко не мала адекватного пояснення в процесі аналізу показників. Серед причин – специфіка організації обліку і збору даних у регіоні, специфіка саме базового 2015 року, випадкові відмінності тощо. Для пояснення диференціації потрібен глибший аналіз супутньої статистики, не передбачений у цьому дослідженні.

Отримана база даних індикаторів ЦСР у регіональному вимірі – основа для розробки інстру-

ментарію для встановлення цільових значень індикаторів на перспективу (у 2020, 2025 і 2030 роках), що дозволить на систематичній основі проводити моніторинг якості розвитку регіонів, дасть можливість публічної оцінки розвитку регіонів і рівнів ЦСР на регіональному рівні із залученням громадських організацій та аналітичних центрів.

Оновлення показників бази даних (оптимально – з річним інтервалом) для наступних періодів дозволить проводити систематичний моніторинг змін у кожній сфері ЦСР. Виявлення досягнень і проблем забезпечення сталого розвитку регіонів України створює підґрунтя для розробки надалі регіональних завдань досягнення ЦСР, які враховують специфіку кожного регіону.

Практичне застосування отриманих результатів дослідження потенційно можуть бути у їх використанні для розробки заходів з імплементації Порядку денного — 2030 щодо ЦСР на регіональному рівні шляхом регіональних доповідей та врахування завдань сталого розвитку і відповідних індикаторів у регіональному вимірі при розробці й доопрацюванні регіональних стратегій розвитку та відповідних операційних планів, секторальних стратегій, зокрема внесення відповідних індикаторів до Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року.

2

РОЗДІЛ

ПОЯСНЕННЯ МЕТОДИКИ ТА ЇЇ ОБМЕЖЕННЯ

Для цілей дослідження було розроблено Методику визначення індикаторів досягнення ЦСР на регіональному рівні та їх порівняльного аналізу.

В основу бази регіональних індикаторів ЦСР лягли індикатори національного рівня, визначені в Національній доповіді¹. Якщо регіональна дезагрегація національних індикаторів з певних причин неможлива (відсутні дані, не ведеться статистичне спостереження), його було замінено релевантним індикатором і номер такого показника був позначений літерою (а). Визначення замінних індикаторів на регіональному рівні обумовлено підходами, застосованими на глобальному і національному рівнях у процесі вибору і встановлення відповідних індикаторів, враховуючи критерії й класифікацію, розроблену міжвідомчою й експертною групами з питань ЦСР (IAEG-SDG)⁴.

Загальні вимоги до визначення замінних індикаторів такі. Індикатори повинні:

1. бути вимірюваними у звичайних і широко використовуваних одиницях, наприклад, у кг, га, млн грн, тоннах, днях тощо);
2. відповідати вимогам регулярності відстеження і враховувати періодичність або циклічність досліджуваного явища;
3. бути такими, що їх у разі потреби можна перевірити також незалежною оцінкою, іншими методами;
4. бути доступними для збору даних (тобто витрати для збору індикаторів повинні бути невисокими);

5. бути доречними й адекватними контексту, тобто відповідати предмету вивчення і бути тісно пов'язаними з відстежуваними цілями, мати логічний зв'язок з цілями і завданнями процесу або явища, що вивчається;
6. бути надійними і об'єктивними, тобто має бути визначено надійні джерела інформації, відповідальні за збір індикаторів;
7. бути чутливими до змін, які потрібно відстежити, але достатньо нечутливими до побічних чинників/змін;
8. вказувати на прогрес у досягненні бажаного результату. Індикатори результату — конкретна міра вимірювання явища або процесу, яка вказує на справжній прогрес у досягненні бажаного результату;
9. бути простими і зрозумілими для сприйняття.

У результаті визначено 167 релевантних для регіонального рівня індикаторів, уніфікованих для всіх регіонів і максимально наближених до загальнонаціональних, зокрема зі збереженням відповідної нумерації, встановленої на національному рівні. Базовий рівень встановлено станом на кінець 2015 року. Узагальнені результати щодо індикаторів за відповідними рівнями наведено в Таблиці 1 із визначенням номерів відповідних індикаторів регіонального рівня та їх порівнянням із національним рівнем.

Таблиця 1

Індикатори ЦСР на національному й регіональному рівнях за класифікацією IAEG-SDG

Рівні індикаторів, наближені до класифікації IAEG-SDG	Національний рівень ⁵	Регіональний рівень
Рівень I: показник концептуально чіткий, існує методологія і стандарти, дані регулярно виробляються і публікуються	124	86
Рівень II: показник концептуально чіткий, існує методологія і стандарти, але дані нерегулярно виробляються чи публікуються	26	68
Рівень III: для індикатора ще не існує визначеної методології чи стандартів	22	13
Загальна кількість індикаторів	172	167

⁴ Sustainable Development Goal indicators website. Режим доступу: <https://unstats.un.org/sdgs/iaeg-sdgs/tier-classification/>

⁵ Аналітичний звіт «Показники для моніторингу стану досягнення Цілей сталого розвитку: методологія збору та розрахунку даних». Режим доступу: <https://bit.ly/2UVz019>

Таблиця 2.

«Провідні індикатори» для кожної ЦСР

ЦСР	«Провідний індикатор» ЦСР
 Ціль 1. Подолання бідності	1.1.1. (а) Частка населення із середньодушовими еквівалентними грошовими доходами на місяць нижче фактичного прожиткового мінімуму у загальній чисельності населення, %
 Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства	2.2.1. Продуктивність праці на с/г підприємствах у постійних цінах 2010 року, тис. грн на 1 зайнятого в с/г виробництві
 Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя	3.5.1. (а) Середня очікувана тривалість життя чоловіків при досягненні 15 років
 Ціль 4. Якісна освіта	4.5.1. (а) Кількість осіб, які навчалися в навчальних закладах (I–IV рівнів) на 10 тис. населення
 Ціль 5. Гендерна рівність	5.6.1. Співвідношення заробітної плати жінок і чоловіків, %
 Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови	6.4.1. Водоемність ВРП, куб. м використаної води на 1000 грн ВРП (у фактичних цінах)
 Ціль 7. Доступна та чиста енергія	7.4.1. (а) Енергоемність ВРП (витрати енергетичних матеріалів і продуктів нафтопереробки), т. у. п. на 1 млн грн ВРП
 Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання	8.3.1. (а) Рівень зайнятості населення віком 15–70 років, %
 Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура	9.5.1. Частка витрат на виконання наукових і науково-технічних робіт у ВРП, %
 Ціль 10. Скорочення нерівності	10.1.1. (а) Співвідношення сумарних доходів найбільш і найменш забезпечених 10 % населення, ранжованого за показником середньодушових еквівалентних доходів
 Ціль 11. Сталий розвиток громад	11.1.2. (а) Забезпеченість житлом на 1 особу / домогосподарство, м кв.
 Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво	12.4.1. (а) Обсяг утворених відходів на одиницю ВРП, кг на 1000 дол. США у фактичних цінах
 Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату	13.1.1. (а) Обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення, т на кв. км площі регіону
 Ціль 14. Збереження морських ресурсів	14.1.1. (а) Частка скидів забруднених зворотних вод у поверхневій водні об'єкти регіону в загальному обсязі скидів зворотних вод регіону, %
 Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші	15.1.2. Частка площі територій та об'єктів природно-заповідного фонду в загальній території регіону, %
 Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути	16.1.2. (а) Чисельність осіб, які потерпіли й загинули від злочинів в області, у розрахунку на 1000 осіб
 Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку	17.3.1. Кількість проектів публічно-приватного партнерства, включаючи концесію й оренду майна, в регіонах, станом на кінець періоду, одиниць

Зважаючи на характер визначених регіональних індикаторів ЦСР, які за методом обчислення можна поділити на відносні⁶ й абсолютні показники⁷, а за внеском у результат – на стимулятори і дестимулятори⁸, запропоновано такі підходи для визначення впливу кожного регіону на рівень досягнення ЦСР:

- Метод горизонтального порівняльного аналізу** застосовано для аналізу кожного індикатора шляхом знаходження відхилення від значення базового рівня національного показника. За абсолютними показниками застосовується шляхом знаходження абсолютного відхилення. Результуюче значення – абсолютне відхилення (+/-) від значення національного показника. За відносними показниками застосовується шляхом знаходження відносного відхилення. Результуюче значення – співвідношення (рази, >1/<1) із значенням національного показника. Інтерпретація результатів здійснюється в табличному вигляді. Відповідному значенню відхилення присвоєно колір, при цьому враховується стимулятор/дестимулятор, зокрема, чим більше для стимулятора та менше для дестимулятора, значення відхилення, тим ближче колір відповідної ячейки в кожній з 17 таблиць Цілей до кольору відповідної цілі;
- Метод багатовимірних порівнянь** застосовано для порівняння за рівнем базових показників індикаторів кожної цілі в розрізі регіонів. Для кожного індикатора кожного регіону вихідні дані нормовано до інтервалу [0;1] від мінімального і максимального значення сукупності з урахуванням стимуляторів і дестимуляторів⁹. Отриманий інтервал поділено на 10 рівних відрізків із кроком 0,1. Кожному значенню нормованого показника присвоєно бал від 1 до 10 залежно від того, до якого відрізка воно належить. Відтак максимальний бал присвоєно значенню індикатора того регіону, який у базовому періоді мав найбільше значення показника, а мінімальний – відповідно найменше. З огляду на певні обмеження у зв'язку з доступністю і наявністю даних для всіх регіонів та з метою уникнути викривлення зведених даних пропонується не застосовувати обчислення інтегральних показників усєї сукупності обчислених даних. Натомість для

порівняльного аналізу й графічної інтерпретації даних обрано по одному «провідному індикатору» з кожної цілі (Таблиця 2) за аналогією обрахунку першого світового індексу ЦСР¹⁰ з урахуванням таких критеріїв:

Здійсненність: дані високої якості і наявні для всіх регіонів;

Відповідність: індикатор багатогранний і має тісний концептуальний зв'язок із Ціллю;

Актуальність: індикатор максимально наближено відповідає обраним індикаторам Індексу ЦСР⁶.

Зрозуміло, що обрані 17 «провідних індикаторів» не відбивають повну картину сталого розвитку за всіма індикаторами регіонального рівня, і важливі аспекти може бути упущено, тому цей підхід застосовується переважно для графічної інтерпретації отриманих даних і порівняльної характеристики базового рівня досягнення ЦСР. На основі обраних 17 «провідних індикаторів» побудовано узагальнювальні діаграми, зокрема:

- для кожної Цілі наведено діаграми базового рівня досягнення ЦСР у розрізі регіонів (Розділ 3);
- для кожного регіону наведено діаграми досягнення ЦСР на базовому рівні (Розділ 4).

Як допоміжний інструмент аналізу базового рівня досягнення ЦСР кожним регіоном порівняно з іншими використовуються бальні значення індикаторів у рамках кожної Цілі, для чого в електронних таблицях для кожного регіону побудовано по 17 відповідних діаграм.

Водночас це дослідження передбачає проведення докладнішого аналізу базового рівня регіональних індикаторів ЦСР у розрізі цілей (Розділ 3) і регіонів (Розділ 4) із застосуванням вихідних даних кожного індикатора ЦСР, зведених у відповідні електронні таблиці.

Слід зауважити, що наведені в дослідженні дані базового рівня отримані з офіційних джерел інформації (див. Додаток 1), доступні всім користувачам і мають високу оцінку міжнародних організацій¹¹. Дані по Донецькій та Луганській областях доступні тільки для контрольованої урядом території, крім даних про чисельність населення, які наводяться з урахуванням окупованих територій.

⁶ Назва індикатора частіше починається зі слів «частка», «співвідношення».

⁷ Назва індикатора частіше починається зі слів «кількість», «площа».

⁸ Стимулятор — що більше значення показника, то кращий результат; дестимулятор — навпаки, що більше значення показника, то гірший результат.

⁹ Нормоване значення показника стимулятора обернено пропорційне нормованому значенню дестимулятора.

¹⁰ Індексу ЦСР для багатих країн. 2015 рік. Режим доступу: <https://bit.ly/1itGWYo>

¹¹ Адаптована глобальна оцінка національної статистичної системи України. Версія 2.4. Ян Біфугліен, Габріель Гамез, Пітер Хакль, Клаудія Юнкер, Броніслава Камісьєне, Курт Васс, 2011.– с.4. URL: Ukrstat.gov.ua/glob_o/AGO_u.zip

3

РОЗДІЛ

БАЗОВИЙ РІВЕНЬ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

З ЧОГО СКЛАДАЄТЬСЯ ЦЕЙ РОЗДІЛ

Розділ 3 складається із 17 параграфів, в яких представлено оцінку базового рівня досягнення кожної з ЦСР регіонами України. При цьому в кожному параграфі, що присвячений окремій цілі, представлена наступна інформація.

Опис ситуації з досягнення відповідної цілі у регіонах України станом на 2015 рік. Базовий стан досягнення цілі описано на основі фактичних даних щодо регіональних індикаторів ЦСР, які описують ціль на регіональному рівні, та їх порівняння з відповідними індикаторами національного рівня. На основі порівнянь цих даних зроблено певні висновки, зокрема про те, для яких регіонів проблеми у відповідних сферах розвитку станом на базовий 2015 рік, були найбільш актуальними. Автори наголошують, що, по-перше, рейтингування регіонів за розвитком в окремих сферах не є метою цього дослідження, а по-друге, наведені дані відображають лише ситуацію в базовому році. Водночас проведений аналіз дозволяє виявити напрямки розвитку, на яких слід зосередити увагу та ресурси. В деяких випадках, різниця значень окремих індикаторів для різних регіонів не має очевидного пояснення, отже може бути спричиненою специфікою організації обліку і збору даних в деяких регіонах або специфікою базового 2015 року та іншими причинами. В таких випадках для ґрунтовного пояснення диференціації потрібен глибший аналіз, що може бути предметом подальших досліджень.

Таблиці даних щодо індикаторів, які вимірюють відповідну ціль на регіональному рівні, в розрізі регіонів. По вертикалі таблиці (в рядках) представлені дані, що відповідають, цілям та завданням, які визначені на національному рівні, а також індикаторам цілі для регіонального рівня. В основу системи регіональних індикаторів ЦСР покладено індикатори національного рівня, що були визначені у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку» 2017 року. Для деяких індикаторів пряма дезагрегація до рівня регіонів з певних причин є неможливою (пояснення див. у розділі 2). В таких випадках його було замінено іншим релевантним індикатором і до номеру такого індикатора додана позначка (а). По горизонталі таблиці для кожного індикатора представлені дані у двох стовпчиках. У першому стовпчику наведено дані щодо відповідних індикаторів в регіональному розрізі за базовий 2015 рік. У другому стовпчику наведено різниці (або «відхилення») базових значень регіональних індикаторів від базових значень відповідних індикаторів національного рівня: абсолютне відхилення з позначкою «+/-», а відносні – з позначкою «>1/<1». Чи є відхилення в більшу чи меншу сторону позитивом? Це залежить від того, чи є цей індикатор стимулятором або дестимулятором. Для наочності цей аспект відображено в кольоровій заливці клітинок – від прозорого до максимально темного кольору, який відповідає максимальному відхиленню в позитивну сторону. Отже, чим темніший колір заливки – тим краще.

Стовпчасті або секторні діаграми значень індикаторів, що вимірюють відповідну ціль, для регіонів. На цих діаграмах для індикаторів регіонального рівня проілюстровані дані, що відображені в першому стовпчику попередньої таблиці. Вони ранжовані від більшого до меншого значення. При цьому на стовпчастих діаграмах наведені як дані в регіональному розрізі, так і дані по Україні в цілому (значення національних індикаторів), що полегшує їх порівняння. В деяких випадках, коли дані являють собою частини одного цілого, замість стовпчастих діаграм використано секторні діаграми.

РОЗДІЛ 3.1

Ціль 1. Подолання бідності

Подолання бідності не випадково відкриває перелік визначених на глобальному рівні цілей сталого розвитку. Бідність, особливо коли вона набирає помітних масштабів, суттєво знижує спроможність національних спільнот до згуртованого, збалансованого, стратегічно орієнтованого розвитку. Багатомірність феномена бідності, яка зростає паралельно з прогресом глобальної спільноти, робить завдання подолати бідність дедалі більш комплексним і складнішим. Водночас відкриваються нові можливості для здобутків на цьому шляху, а також для компенсації впливу тих чинників бідності, які неможливо усунути досить швидко.

Регіональна диференціація показників бідності може сягати чималих величин. На її рівень впливають демографічна структура населення регіону (частка працездатних, склад за статтю, віком тощо) та рівень розвитку його економіки, який визначає спроможність забезпечувати працездатним членам громад можливість отримувати адекватний трудовий чи підприємницький дохід. Своєю чергою, організаційна дієздатність регіональної влади визначає ефективність застосування заходів для зниження рівнів бідності шляхом надання цільової допомоги з державного (опосередковано через міжбюджетні трансферти) і місцевих бюджетів.

Слід враховувати, що регіональна влада суттєво обмежена в можливостях впливати на низку параметрів, які визначають рівень бідності в регіоні. Серед цих параметрів – загальний рівень цін у країні і його динаміка, основні соціальні стандарти (зокрема мінімальна заробітна плата і прожитковий мінімум), норми фінансового забезпечення делегованих на регіональний рівень загальнодержавних зобов'язань і повноважень, відповідні норми оплати праці в бюджетному секторі тощо.

Водночас регіональна влада володіє широким арсеналом повноважень та інструментів, які дозволяють дієво впливати на загальний рівень бідності в регіоні. Серед таких інструментів – адресна допомога в грошовій і натуральній формах, забезпечення базового рівня послуг на безгрошовій основі окремим категоріям громадян, розбудова можливостей для працевлаштування й ефективної праці, прояву підприємницької ініціативи економічно активного населення.

Здійснені порівняння регіонального виміру обраних індикаторів базового рівня досягнення Цілі 1 продемонстрували істотний рівень їх диференціації. Використання реального показника

прожиткового мінімуму (офіційно розрахованого Міністерством соціальної політики) дає можливість порівняти рівні офіційних доходів населення регіонів; і, що важливо, на відміну від показника середнього доходу, дозволяє оцінити також розподіл доходів. Місто Київ (42,7%), Запоріжжя (50,5%), Київська (51,3%), Харків (54,4%), Чернігів (55,0%), Одеса (55,3%) та Дніпропетровськ (56,6%) обласні показники показали значно кращі результати порівняно з всеукраїнським показником (62,6%).

Водночас більше як 70 % населення отримують дохід, нижчий за реальний прожитковий мінімум, у десяти областях України переважно в Рівненській (85,0%) та Хмельницькій (76,4%) областях. Цей показник має певну кореляцію з середнім рівнем заробітної плати: загалом, лідери та аутсайди збігаються за обома показниками. Однак у деяких регіонах спостерігаються значні відхилення. Наприклад, Рівненська область займає 11-е місце за рівнем середньої заробітної плати, Хмельницький – на 17-му місці. Дніпропетровська область, що зайняла 3-є місце за заробітною платою (після Києва та Донецька), показує, що 56,6% людей отримують дохід нижче реального прожиткового мінімуму.

Після 2015 року показники бідності в Україні суттєво покращилися. Зокрема, частка населення із еквівалентним доходом, нижчим за реальний прожитковий мінімум, зменшилася до 49,0% (2-17), при цьому сам цей показник було збільшено в 1,3 рази.

Наявність осіб, які проживають за межею бідності, обумовлює потребу надавати їм цільову державну допомогу. Проте дані статистичної звітності про охоплення соціальними послугами осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах є досить диференційованим. Про найвищі показники охоплення звітують Полтавська (100%), Кіровоградська (99,7%), Харківська (98,6%), Хмельницька (97,4%), Миколаївська (96,3%) області, менше як половину виявлених нужденних охоплено, згідно зі звітністю, у Волинській (20%) і Черкаській (47%) областях.

Істотна диференціація цього рівня, очевидно, залежить від «вільного» трактування методики виявлення осіб, які потребують допомоги, а також обліку надаваної допомоги (зокрема її достатності). Зокрема, за відсутності єдиного реєстру отримувачів допомоги неможливо уникнути повторного рахунку отримувачів допомоги в натуральному вигляді, тоді як 2015 року в Україні вони

ЦСР	Ціль 1. Подолання бідності							
	Завдання		1.1. Скоротити в 4 рази рівень бідності, зокрема шляхом ліквідації її крайніх форм		1.2. Збільшити охоплення бідного населення адресними програмами соціальної підтримки		1.3. Підвищити життєстійкість соціально вразливих верств населення	
Індикатор	1.1.1. (а) Частка населення із середньо-душовими еквівалентними грошовими доходами на місяць нижче фактичного прожиткового мінімуму у загальній чисельності населення, %		1.2.1. (а) Частка охоплення соціальними послугами осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, до загальної чисельності таких осіб, %		1.3.1. (а) Частка домогосподарств у регіоні, які за оцінкою матеріального добробуту відносять себе до бідних, %		1.3.2. Частка витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств, %	
	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-
Україна (2015)	62,60		56,30		70,70		53,10	
<i>Області</i>								
Вінницька	64,70	2,10	59,50	3,20	81,40	10,70	52,80	-0,30
Волинська	72,70	10,10	20,00	-36,30	45,60	-25,10	59,80	6,70
Дніпропетровська	56,60	-6,00	56,00	-0,30	80,20	9,50	52,90	-0,20
Донецька	65,50	2,90	100,00	43,70	65,10	-5,60	60,10	7,00
Житомирська	73,70	11,10	71,50	15,20	50,10	-20,60	54,20	1,10
Закарпатська	61,10	-1,50	73,30	17,00	100,00	29,30	49,00	-4,10
Запорізька	50,50	-12,10	90,96	34,66	85,90	15,20	46,50	-6,60
Івано-Франківська	67,60	5,00	93,00	36,70	90,60	19,90	50,90	-2,20
Київська	51,30	-11,30	82,30	26,00	85,00	14,30	53,40	0,30
Кіровоградська	68,20	5,60	99,70	43,40	15,60	-55,10	53,20	0,10
Луганська	68,90	6,30	83,80	27,50	75,40	4,70	48,00	-5,10
Львівська	70,00	7,40	74,10	17,80	64,00	-6,70	57,20	4,10
Миколаївська	70,70	8,10	96,30	40,00	91,00	20,30	52,80	-0,30
Одеська	55,30	-7,30	94,50	38,20	83,40	12,70	57,50	4,40
Полтавська	63,90	1,30	100,00	43,70	49,90	-20,80	50,00	-3,10
Рівненська	85,00	22,40	85,73	29,43	56,80	-13,90	58,40	5,30
Сумська	72,30	9,70	90,40	34,10	82,40	11,70	48,50	-4,60
Тернопільська	72,70	10,10	88,70	32,40	60,60	-10,10	55,60	2,50
Харківська	54,40	-8,20	98,60	42,30	82,80	12,10	50,00	-3,10
Херсонська	71,40	8,80	84,40	28,10	94,50	23,80	59,10	6,00
Хмельницька	76,40	13,80	97,40	41,10	65,00	-5,70	57,80	4,70
Черкаська	67,40	4,80	47,02	-9,28	98,00	27,30	56,40	3,30
Чернівецька	71,10	8,50	88,50	32,20	79,40	8,70	49,10	-4,00
Чернігівська	55,00	-7,60	82,30	26,00	63,80	-6,90	52,60	-0,50
м. Київ	42,70	-19,90	-	-	29,50	-41,20	-	-

'+/- або >1/<1 - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення:

1.1.1. (а), 1.3.1. (а), 1.3.2 - дестимулятор, враховано з протилежним значенням в кольорах у тому числі

становили 81% усіх, хто отримував допомогу. Отож для використання надалі цього показника як індикатора прогресу в досягненні цілей сталого розвитку на регіональному рівні необхідно впорядкувати облік отримувачів допомоги і стандартизувати її рівні.

Показове в плані наявних можливостей реальної оцінки рівнів бідності в регіональному вимірі співставлення індикаторів самооцінки домогосподарств (віднесення себе до бідних) і непрямой оцінки рівня бідності через частку витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств.

За першим показником найбіднішими регіонами в Україні вважають себе Закарпатська (100% домогосподарств віднесли себе до бідних), Черкаська (98,0%), Херсонська (94,5%), Миколаївська (91,0%), Івано-Франківська (90,6%) області. Натомість лише 15,6% домогосподарств визнали себе бідними в Кіровоградській області, 29,5% – у м. Києві, 45,6% – у Волинській, 49,9% – у Полтавській областях. Цей показник зовсім не корелює зі структурою витрат домогосподарств. Найбільша частка видатків на продукти харчування у Донецькій (60,1%), Волинській (59,8%), Херсонській (59,1%), Рівненській (58,4%) областях, де (за винятком Херсонської) самооцінка бідності нижча за середній показник по Україні. Однак регіони, у яких частка витрат на харчування найменша (Запорізька – 46,5%, Луганська – 48,0%, Сумська – 48,5%, Закарпатська – 49,0%, Чернівецька – 49,1%) гірше, ніж загалом по Україні, сприймають власну бідність.

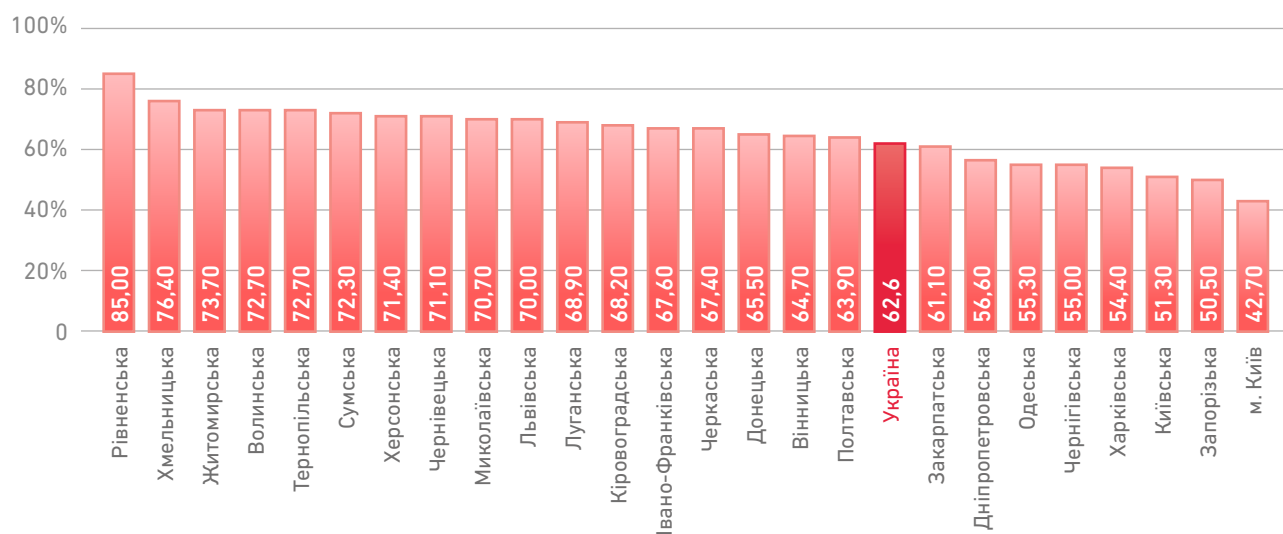
У цілому сприйняття бідності не співвідноситься з рівнем реальних доходів. Згідно з статистичними даними, провідні регіони (Запорізька, Київська та Харківська області) повідомляють, що більш ніж 80% домогосподарств самооцінюють себе як біді, тоді як у Рівненській та Хмельницькій областях їх частка становить відповідно 56,8 та 65,0%.

Здійснене порівняння засвідчує велике значення немонетарних чинників, які впливають на самовіднесення людей до бідних. Як зазначалося раніше, у процесі подолання бідності як системного явища це не менше, а подекуди й більш важливе, ніж механістичне збільшення доходів. Зокрема, очевидний вплив демонстраційного ефекту сусіднього прикордоння на відчуття себе бідними у жителів Закарпаття й Івано-Франківської області та встановленого соціологічними опитуваннями¹² недостатнього рівня інфраструктури, що визначає якість життя, в низці південних регіонів (Херсонська, Миколаївська, Запорізька області).

Отже, розмаїтість індикаторів рівня бідності для кожного з регіонів України свідчить про системність цього явища і комплексність чинників, які впливають на їх формування. Досягнення якісних зрушень у покращенні цих показників і зменшення їх диференціації можливе й необхідне в процесі реалізації цілей сталого розвитку, це буде наслідком змін насамперед на макрорівні. Проте можлива низка дій, які перебувають у компетенції регіональної влади і теж спроможні наблизити досягнення цільових рівнів показників.

Базові індикатори цілі 2015 року:

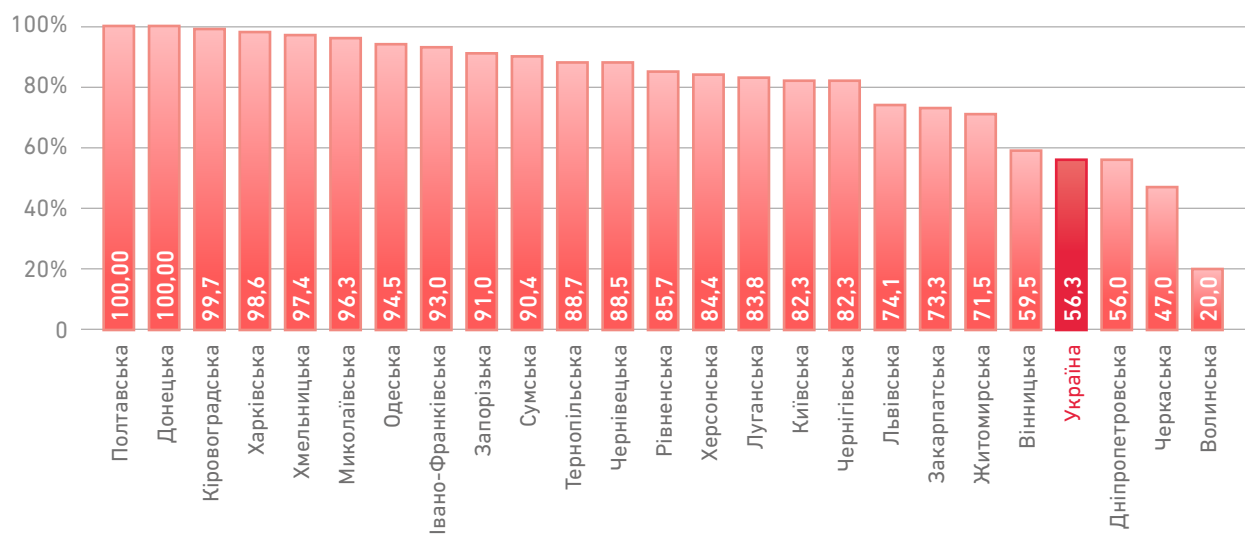
1.1.1. (а) Частка населення із середньодушовими еквівалентними грошовими доходами на місяць нижче фактичного прожиткового мінімуму у загальній чисельності населення, %

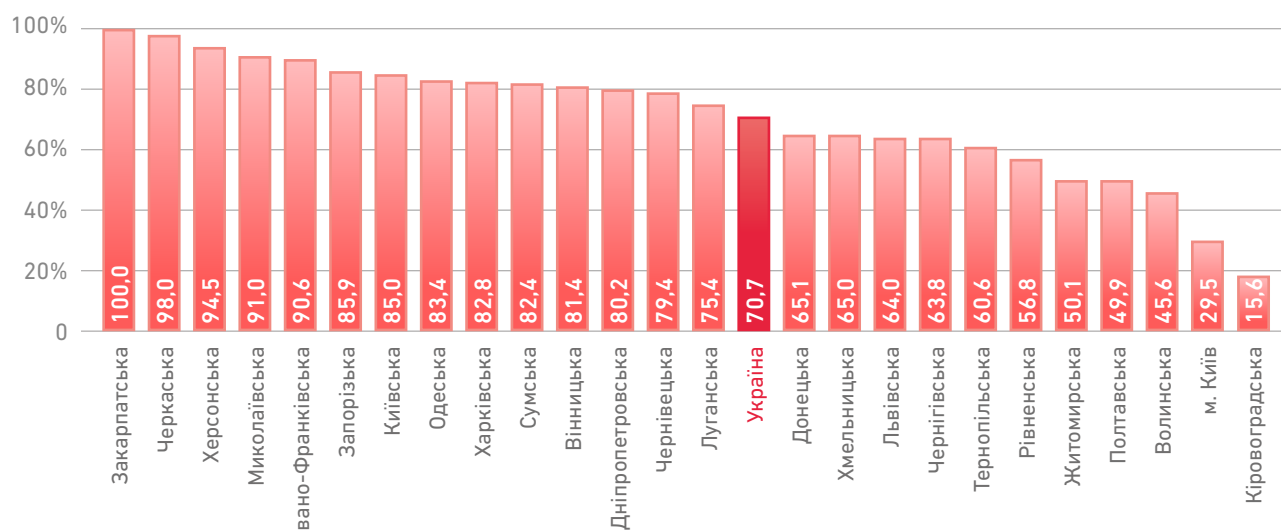
¹² Див.: Четверте всеукраїнське муніципальне опитування. Режим доступу: http://ratinggroup.ua/getfile/279/municipal_survey_2018_final_ua.pdf

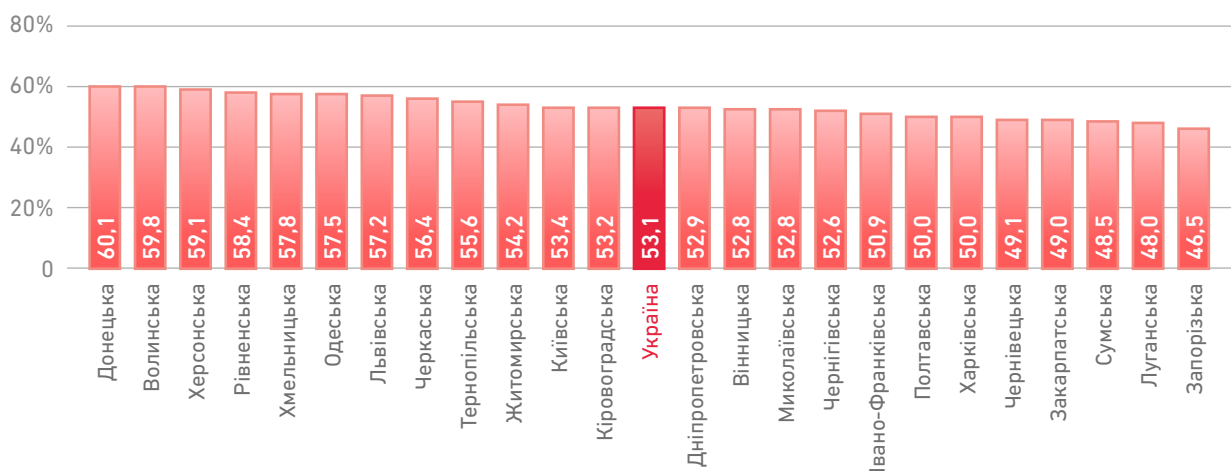
1.2.1. (а) Частка охоплення соціальними послугами осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, до загальної чисельності таких осіб, %

1.3.1. (а) Частка домогосподарств у регіоні, які за оцінкою матеріального добробуту відносять себе до бідних, %

1.3.2. Частка витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств, %

РОЗДІЛ 3.2

Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства

Наразі подолання голоду як таке не є для України актуальною проблемою. Наявний рівень доходів населення разом із системами державної соціальної допомоги забезпечують певний базовий рівень споживання продовольства навіть міським жителям, позбавленим надходжень від особистого підсобного господарства, тому реальні випадки голоду належать, як правило, до сфери соціальних девіацій.

Однак невисокий загальний рівень доходів переважної частки громадян країни відбивається насамперед на якості структури харчування. Фахівці відзначають, що 2015 року споживання пересічним жителем країни м'яса і м'ясопродуктів становило лише 64% від науково обґрунтованої норми, молока і молокопродуктів – 55%, риби і рибопродуктів – 43%, плодів і ягід – 67%.¹³ Регіональна диференціація продовольчого споживання визначається диференціацією доходів населення, поселенською структурою регіонів, динамікою цін на регіональних ринках. Водночас досить розвинений ринок продовольчої продукції практично нівелює різницю в доступі до харчової продукції в регіональному вимірі, навіть у разі локальних спадів виробництва внутрішньорегіональна доступність (а отже, і фактичний рівень цін для споживача) може суттєво відрізнитися залежно від доступності роздрібних торговельних мереж (ринків, супермаркетів, муніципальних магазинів) і ринкової поведінки в цих мережах (наявності чи відсутності проявів ринкової змови і вільної конкуренції виробників).

Слід зазначити, що представленість агросектора майже винятково приватними підприємствами унеможлиблює безпосереднє втручання регіональної влади в процеси продовольчого забезпечення регіону та в динаміку цін на ринку. Натомість у її розпорядженні є досить потужні інструменти непрямого впливу на виробництво агропродукції і на постачання її на ринок.

Перші полягають у створенні відповідних умов для діяльності агропідприємств, особливо тих, які працюють на забезпечення внутрішнього ринку, передусім особистих селянських, фермерських і малих виробничих підприємств, що забезпечують інклюзивність агровиробництва, важливу для сільського розвитку загалом.

Доступні засоби впливу на ринкову логістику охоплюють сприяння розвитку роздрібних мереж (відкриття муніципальних магазинів, проведення ярмарків агропродукції, укладення договорів на постачання агропродукції в міста тощо), сприяння логістичній кооперації агровиробників, інформування про наявність товарних пропозицій та ін.

Порівняння регіональних показників рівнів споживання основних продуктів харчування демонструє їх істотну розбіжність, яка корелює з рівнями доходів населення регіонів. Зокрема, найбільший (Київська обл.) і найменший¹⁴ (Чернівецька обл.) рівні споживання м'яса і м'ясопродуктів відрізняються в півтора рази. Привертає увагу помітна диференційованість показника: регіонів, у яких перевищено середньоукраїнський показник, лише дев'ять, натомість нижче від середнього споживання зафіксовано в 15 регіонах, до того ж у семи з них відставання сягає 10% і більше. Найгірше споживання м'яса і м'ясопродуктів – у Луганській, Чернівецькій, Івано-Франківській, Миколаївській, Закарпатській областях, де (крім Миколаївської) також найнижчі показники наявного доходу на одну особу. Найвище ж споживання в Київській, Дніпропетровській, Донецькій, Кіровоградській, Черкаській, Харківській, Запорізькій, Вінницькій, Херсонській областях; серед них, як бачимо, і високоурбанізовані регіони, які лідирують за рівнем доходу на душу населення (Дніпропетровська, Київська, Харківська області), і аграрні регіони із розвинутим тваринництвом. Зазначимо, що залежність споживання м'яса від рівня доходу посилюється динамікою цін на цей продукт: протягом 2014–2015 років ціни на м'ясо і м'ясопродукти зросли в Україні в 1,6 рази.

Розподіл споживання молока і молочних продуктів населенням регіонів дещо інший. Зростання цін на молоко 2014 року становило лише 13,7%, загалом за два роки – 1,4 рази. Крім того, слід брати до уваги особливості споживання цього продукту: на відміну від м'яса, підсобні господарства можуть отримувати його протягом року, а за витратами на утримання худоби він набагато ефективніший. Тому це джерело тваринного білка виступає як певний субститут м'ясної продукції: хоча різниця між максимальним і мінімальним показниками споживання теж становила 1,5 рази, споживання молока і молочних продуктів перевищувало середньоукраїнський показник у 15 регіонах.

¹³ Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна». 2017. – с.20.

¹⁴ За статистикою, найнижче споживання м'яса і м'ясопродуктів на душу 2015 року було в Луганській області, але специфіка обліку в регіонах, де триває збройний конфлікт, змушує обережно ставитися до тамтешніх показників.

ЦСР

Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства

Завдання	2.1. Забезпечити доступність збалансованого харчування на рівні науково-обґрунтованих норм для всіх верств населення						2.2. Підвищити вдвічі продуктивність сільського господарства, в першу чергу за рахунок використання інноваційних технологій			
	2.1.1. (а) Споживання м'яса і м'ясних продуктів у розрахунку на одну особу, кг/рік		2.1.2. (а) Споживання молока і молочних продуктів у розрахунку на одну особу, кг/рік		2.1.3. (а) Споживання плодів, ягід і винограду в розрахунку на одну особу, кг/рік		2.2.1. Продуктивність праці в с/г підприємствах у постійних цінах 2010 року, тис. грн на 1 зайнятого в с/г виробництві		2.2.2. Індекс сільськогосподарської продукції, %	
	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	+/-
Україна (2015)	50,90		209,90		50,90		223,31		95,20	
<i>Області</i>										
Вінницька	51,30	1,01	214,00	1,02	54,30	1,07	274,22	1,23	91,80	-3,40
Волинська	50,30	0,99	221,30	1,05	43,90	0,86	242,45	1,09	95,40	0,20
Дніпропетровська	58,80	1,16	194,70	0,93	57,10	1,12	211,88	0,95	106,30	11,10
Донецька	53,30	1,05	171,20	0,82	40,90	0,80	179,66	0,80	64,90	-30,30
Житомирська	48,70	0,96	230,80	1,10	47,20	0,93	204,42	0,92	91,20	-4,00
Закарпатська	45,70	0,90	223,00	1,06	48,90	0,96	103,42	0,46	95,10	-0,10
Запорізька	51,60	1,01	186,40	0,89	46,50	0,91	172,02	0,77	109,30	14,10
Івано-Франківська	41,70	0,82	259,30	1,24	44,20	0,87	321,27	1,44	95,50	0,30
Київська	63,30	1,24	222,80	1,06	72,10	1,42	226,90	1,02	89,20	-6,00
Кіровоградська	53,20	1,05	207,80	0,99	45,40	0,89	215,63	0,97	97,70	2,50
Луганська	37,50	0,74	144,80	0,69	36,70	0,72	160,44	0,72	77,80	-17,40
Львівська	47,00	0,92	235,50	1,12	48,40	0,95	261,78	1,17	97,10	1,90
Миколаївська	44,20	0,87	206,80	0,99	51,10	1,00	192,03	0,86	102,10	6,90
Одеська	48,00	0,94	194,50	0,93	60,20	1,18	160,23	0,72	96,20	1,00
Полтавська	49,60	0,97	223,60	1,07	52,60	1,03	209,79	0,94	107,30	12,10
Рівненська	46,10	0,91	213,10	1,02	40,60	0,80	229,79	1,03	92,80	-2,40
Сумська	48,60	0,95	203,50	0,97	38,60	0,76	298,87	1,34	95,40	0,20
Тернопільська	47,90	0,94	235,10	1,12	41,70	0,82	258,11	1,16	88,80	-6,40
Харківська	52,80	1,04	228,30	1,09	52,20	1,03	249,01	1,12	97,20	2,00
Херсонська	50,90	1,00	195,60	0,93	47,20	0,93	240,58	1,08	105,00	9,80
Хмельницька	48,60	0,95	233,00	1,11	55,60	1,09	264,00	1,18	87,30	-7,90
Черкаська	53,00	1,04	226,90	1,08	48,90	0,96	277,24	1,24	99,40	4,20
Чернівецька	41,20	0,81	243,90	1,16	58,40	1,15	135,40	0,61	91,10	-4,10
Чернігівська	45,80	0,90	239,20	1,14	43,20	0,85	226,17	1,01	98,10	2,90
м. Київ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ЦСР
Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства

Завдання	2.3. Забезпечити створення стійких систем виробництва продуктів харчування, що сприяють збереженню екосистем і поступово покращують якість земель та ґрунтів, в першу чергу за рахунок використання інноваційних технологій						2.4. Знизити волатильність цін на продукти харчування	
	2.3.1. Індекс виробництва харчових продуктів, %		2.3.2. Частка продукції харчової промисловості і переробки сільськогосподарської сировини (груп 15–24) в експорті груп 1–24 УКТЗЕД, %		2.3.3. (а) Частка площі, удобреної органічними добривами, %		2.4.1. Індекс споживчих цін на продукти харчування і безалкогольні напої (до грудня попереднього року), %	
	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-
Україна (2015)	89,30		38,20		2,50		141,50	
<i>Області</i>								
Вінницька	106,80	17,50	6,20	-32,00	1,10	-1,40	142,00	0,50
Волинська	41,20	-48,10	2,40	-35,80	1,70	-0,80	145,40	3,90
Дніпропетровська	98,50	9,20	24,00	-14,20	2,80	0,30	138,70	-2,80
Донецька	83,60	-5,70	5,70	-32,50	0,70	-1,80	145,00	3,50
Житомирська	94,80	5,50	13,00	-25,20	0,40	-2,10	139,70	-1,80
Закарпатська	58,10	-31,20	21,20	-17,00	9,30	6,80	142,30	0,80
Запорізька	93,70	4,40	66,30	28,10	7,30	4,80	137,30	-4,20
Івано-Франківська	65,20	-24,10	74,60	36,40	0,30	-2,20	140,20	-1,30
Київська	-	-	3,30	-34,90	1,50	-1,00	139,10	-2,40
Кіровоградська	93,30	4,00	26,70	-11,50	3,20	0,70	141,60	0,10
Луганська	90,40	1,10	59,80	21,60	0,50	-2,00	142,40	0,90
Львівська	100,10	10,80	60,10	21,90	0,30	-2,20	142,90	1,40
Миколаївська	96,70	7,40	22,40	-15,80	5,70	3,20	141,70	0,20
Одеська	113,40	24,10	17,00	-21,20	5,90	3,40	143,40	1,90
Полтавська	76,80	-12,50	37,00	-1,20	1,50	-1,00	140,60	-0,90
Рівненська	89,60	0,30	38,20	0,00	2,30	-0,20	140,30	-1,20
Сумська	100,50	11,20	29,60	-8,60	1,40	-1,10	139,20	-2,30
Тернопільська	97,60	8,30	53,70	15,50	0,30	-2,20	144,80	3,30
Харківська	69,00	-20,30	53,90	15,70	5,70	3,20	138,00	-3,50
Херсонська	91,50	2,20	51,50	13,30	4,60	2,10	140,20	-1,30
Хмельницька	93,00	3,70	29,00	-9,20	1,60	-0,90	140,10	-1,40
Черкаська	104,10	14,80	56,90	18,70	2,60	0,10	143,20	1,70
Чернівецька	87,20	-2,10	-	-	-	-	140,90	-0,60
Чернігівська	104,10	14,80	56,90	18,70	2,60	0,10	143,20	1,70
м. Київ	87,20	-2,10	-	-	-	-	140,90	-0,60

* +/- або >1/<1 - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення:

2.4.1. - дестимулятор, враховано з протилежним значенням, в кольорах у тому числі

Найбільше споживання на особу було головно в регіонах з низькими доходами – в Івано-Франківській, Чернівецькій, Тернопільській областях, та в регіонах з розвиненим тваринництвом молочного спрямування (Чернігівська, Житомирська, Черкаська, Полтавська, Харківська, Київська, Волинська й інші області). Низькі рівні споживання молочних продуктів фіксуються в степових регіонах, де тваринництво представлено насамперед м'ясним напрямом – у Запорізькій, Одеській, Херсонській, Миколаївській областях. Вивчення потребує низький рівень споживання в Сумській області, яка мала б належати до групи лідерів за виробництвом молока особистими господарствами.

Специфічна динаміка урожайності фруктових культур зумовлює істотну волатильність цін на них. За 2014–2015 роки фрукти подорожчали у 2,3 разу, що суттєво обмежило їх доступність для населення. Відтак споживання локалізовано насамперед у регіонах, де були кращі врожаї, а отже, можливості споживати фрукти з власного господарства та купувати місцеву продукцію на ринках (через слабкий розвиток заготівельної логістики ринки фруктів залишаються вельми локалізованими і з великою ціновою диференціацією між регіонами, скажімо, регіони, де відзначено велике зниження споживання плодів, продемонстрували водночас найвищі показники зростання цін на продукти харчування). Споживання плодів, ягід і винограду на одну особу було вищим, ніж середньоукраїнський показник, у дев'ятох регіонах, це Київська (на 41,7% більше), Одеська, Чернівецька, Дніпропетровська, Хмельницька, Вінницька, Полтавська, Харківська, Миколаївська області. І навпаки, найнижче споживання плодів переважно в північних (Сумська, Рівненська, Чернігівська, Волинська) областях.

2015 рік не показовий для динаміки аграрного виробництва через відзначений цього року спад на рівні 4,8%. Вплив несприятливих погодних умов (продукція рослинництва зменшилася на 5,2%) поєднався з макроекономічними чинниками (серед них, зокрема, втрата зовнішніх ринків тваринницької продукції, випуск якої скоротився на 3,7%). Зростання виробництва було відзначено лише в чотирьох областях (Дніпропетровська, Полтавська, Миколаївська, Запорізька), що жодним чином не корелювало з продуктивністю праці на сільгосппідприємствах. Диференціацію останньої логічно обумовлено галузевою структурою агросектора: найвища продуктивність праці в регіонах Півночі й Заходу країни (Івано-Франківська, Сумська, Черкаська, Вінницька, Хмельницька, Львівська, Тернопільська області), де вища частка господарств плодоовочевого і молочного спрямування. Традиційно зернові регіони тяжіють до середньої по Україні продуктивності через статистичне переважання цього виду про-

дукції у валовому випуску. Найгірші показники продуктивності праці – у гірських Закарпатській і Чернівецькій областях, а також в Одеській, Запорізькій, Донецькій, Миколаївській, де поширені менш рентабельні виробництва овочів відкритого ґрунту і м'ясного тваринництва.

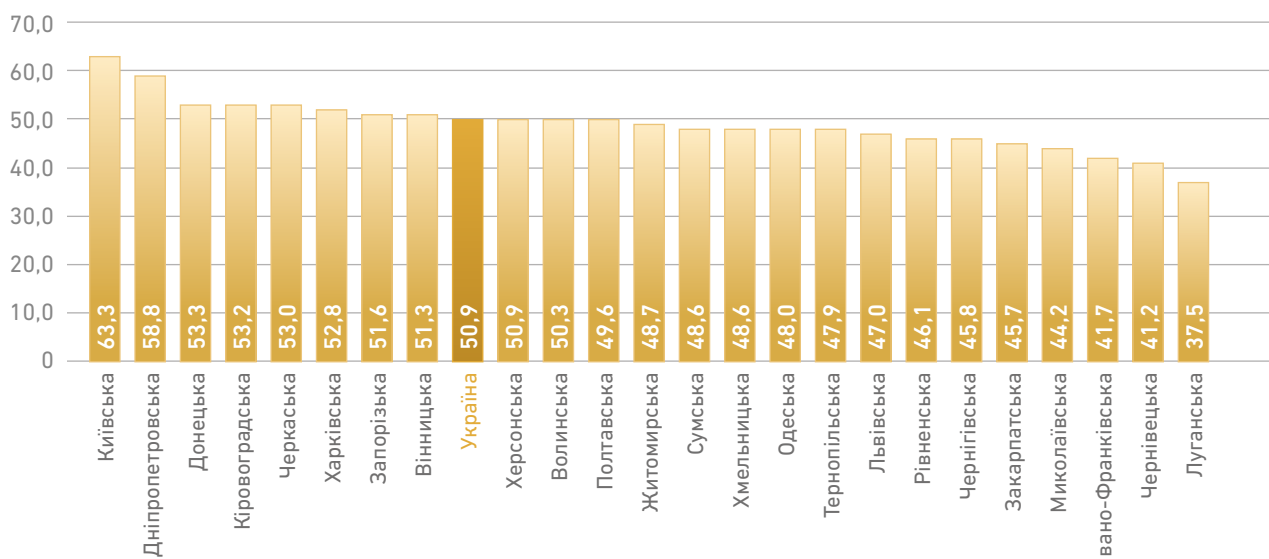
Непоказове для порівняння також виробництво харчової продукції 2015 року. При загальному скороченні виробництва на 10,7% п'ять регіонів усе-таки продемонстрували зростання: це Рівненська (на 13,4%), Дніпропетровська, Чернігівська, Харківська, Одеська області. Найглибший після Донецької області спад виробництва було відзначено в Івано-Франківській (на 41,9%), Кіровоградській, Хмельницькій, Сумській областях. Зниження виробництва продукції харчової промисловості було набагато більшим, ніж зниження виробництва агропродукції. Це засвідчило негативний тренд зниження рівня перероблення агропродукції. Зазначимо, що харчова промисловість – потужний стимулятор регіонального розвитку, адже базується, як правило, на малих і середніх підприємствах, які працюють на місцевій сировині, одразу забезпечуючи доходи її виробникам, робочі місця, сплачуючи податки в місцеві бюджети тощо.

Важливу роль у розвитку агропродовольчого сектора країни відіграє структура експорту відповідної продукції. У загальнонаціональному масштабі агросировина становить 61,8% сукупного експорту аграрної і харчової продукції (групи 1–24 ТН ЗЕД). А проте в структурі регіонів досить чітко виділяються області, понад половину експорту групи 1–24 яких становить перероблена харчова продукція (Вінницька (78,4%), Кіровоградська, Київська, Одеська, Миколаївська, Чернігівська, Хмельницька, Херсонська, Черкаська області), а також сировинні експортери, де понад 80% експорту групи 1–24 становить агросировина (Донецька, Луганська, Закарпатська, Дніпропетровська, Запорізька, Рівненська області).

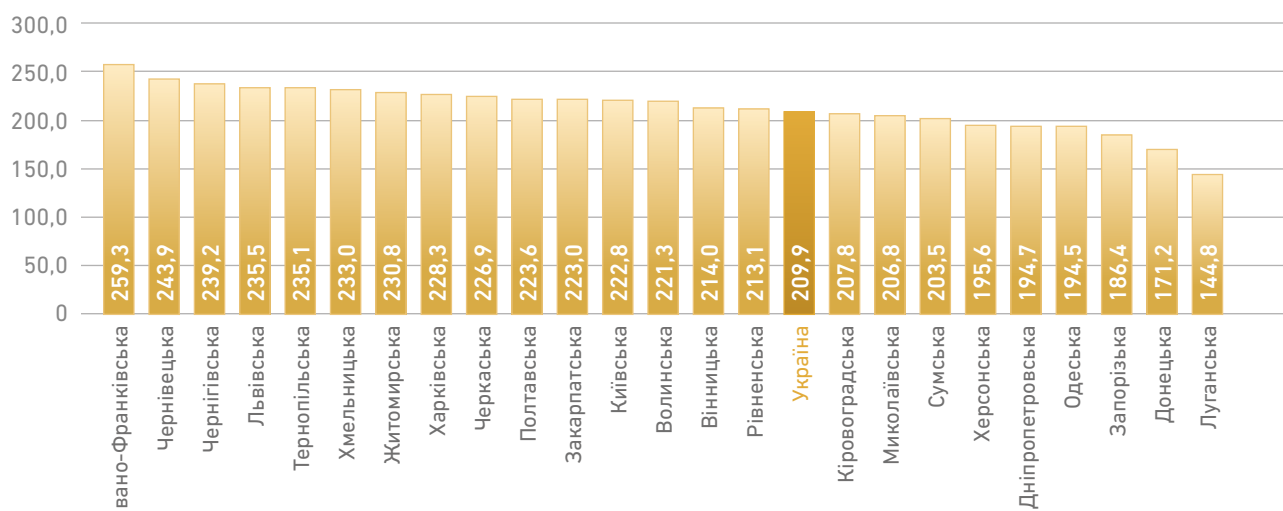
Про якість продовольчої продукції певною мірою свідчить структура використання технологій покращення якості земель. Як видно з даних статистики, частка органічного агровиробництва в Україні досить низька: максимальна частка земель, удобрених органічними добривами, припадає на Івано-Франківську і Київську області (9,3% і 7,3% відповідно). Загалом по Україні цей показник становить 2,5%, а в десятих областях частка таких площ не перевищує 1,5%. Непоширеність органічних добрив пов'язано ще й з тим, що вони не дозволяють досягти бажаної продуктивності в умовах індустріального ведення агрогосподарства, коли якістю продукції жертвують заради її обсягу й комерційного ефекту. На певних територіях відчутний також дефіцит органічних добрив, який виник унаслідок багаторічного перманентного скорочення поголів'я худоби і птиці.

Базові індикатори цілі 2015 року:

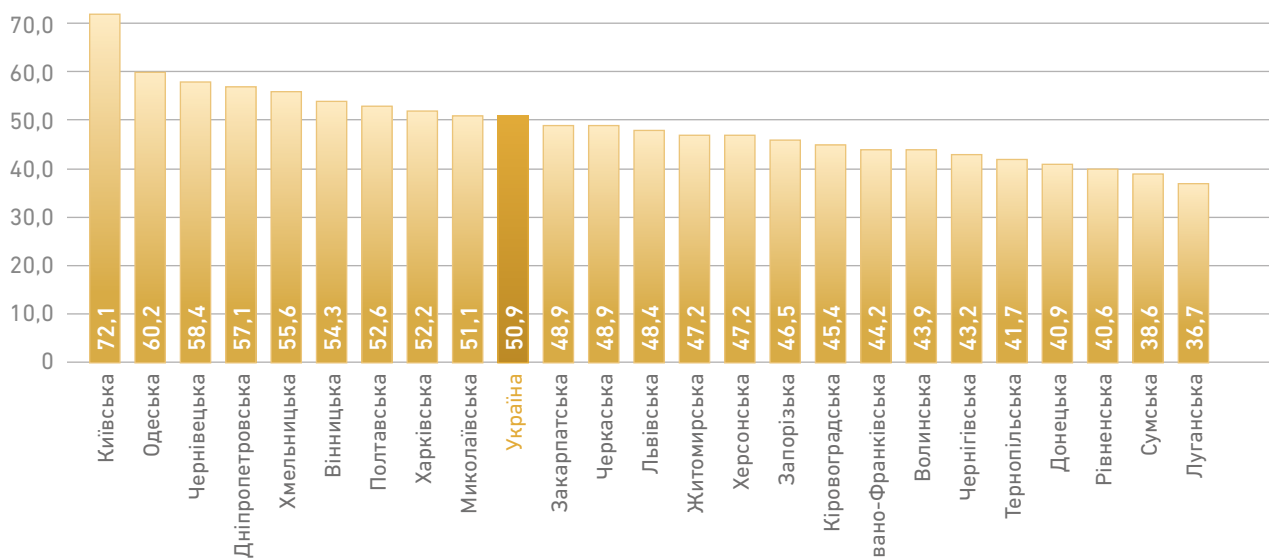
2.1.1. (а) Споживання м'яса і м'ясних продуктів у розрахунку на одну особу, кг/рік

2.1.2. (а) Споживання молока і молочних продуктів у розрахунку на одну особу, кг/рік

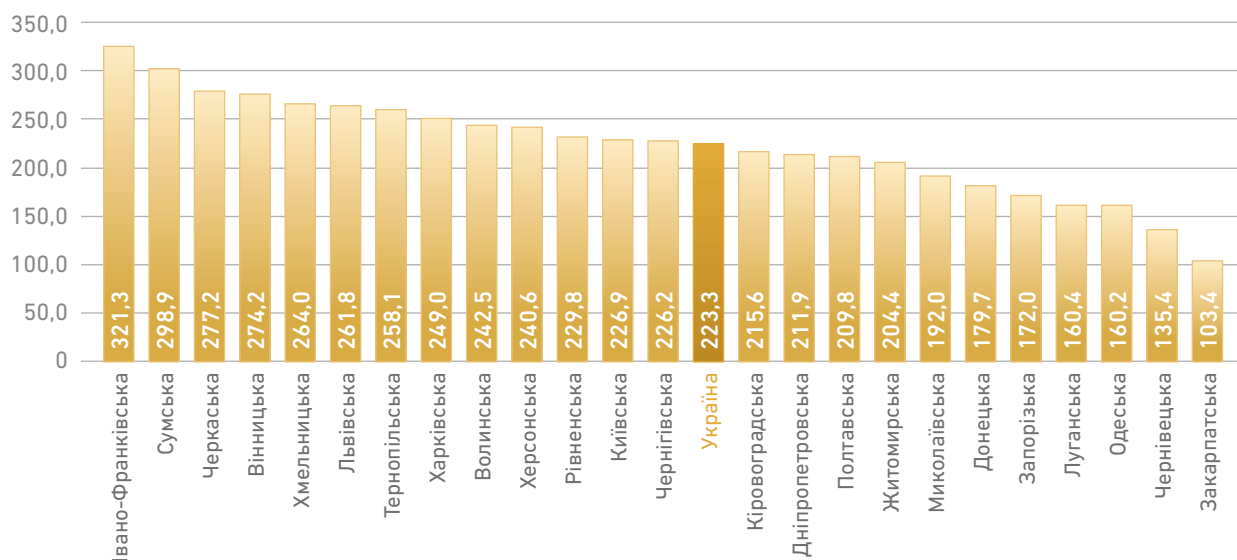

2.1.3. (а) Споживання плодів, ягід і винограду в розрахунку на одну особу, кг/рік

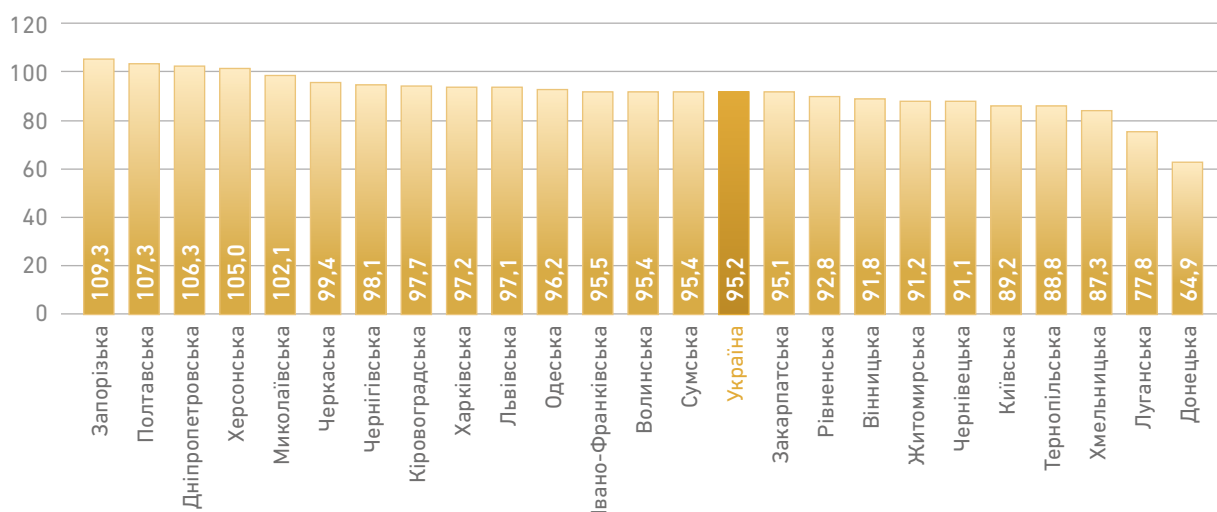

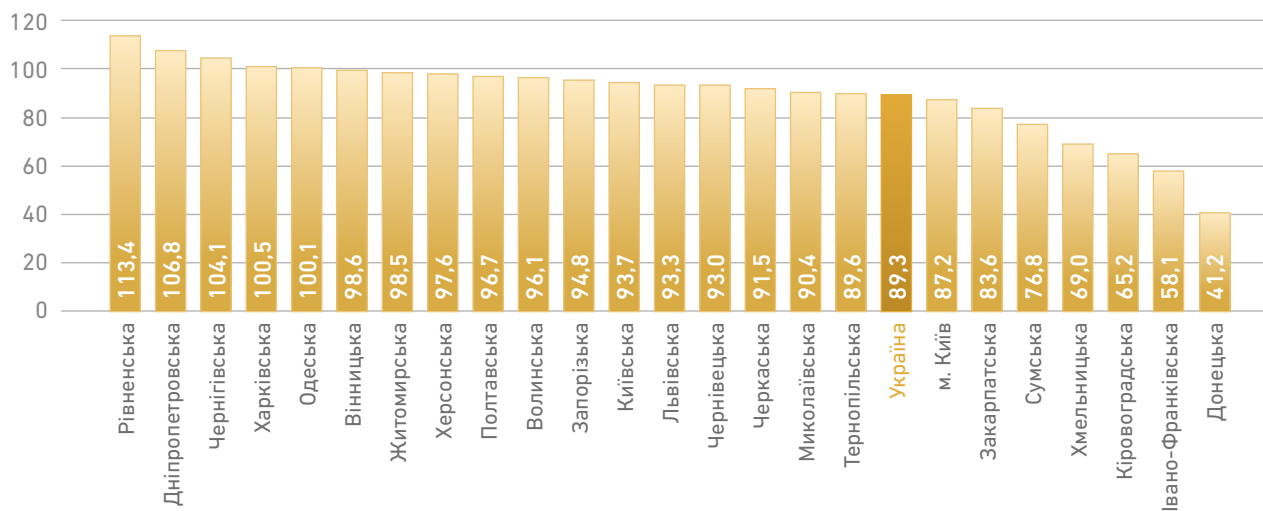
2.2.1. Продуктивність праці в с/г підприємствах у постійних цінах 2010 року, тис. грн на 1 зайнятого в с/г виробництві

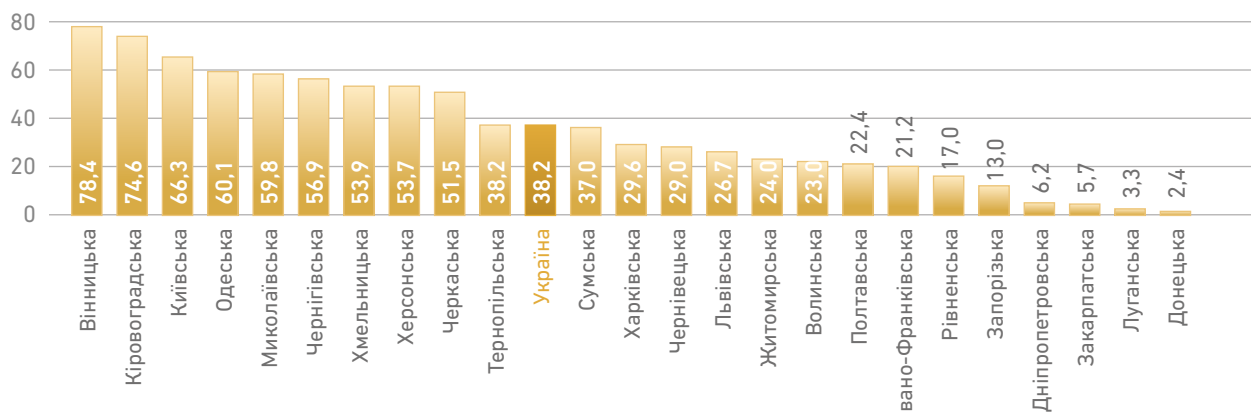
2.2.2. Індекс сільськогосподарської продукції, %

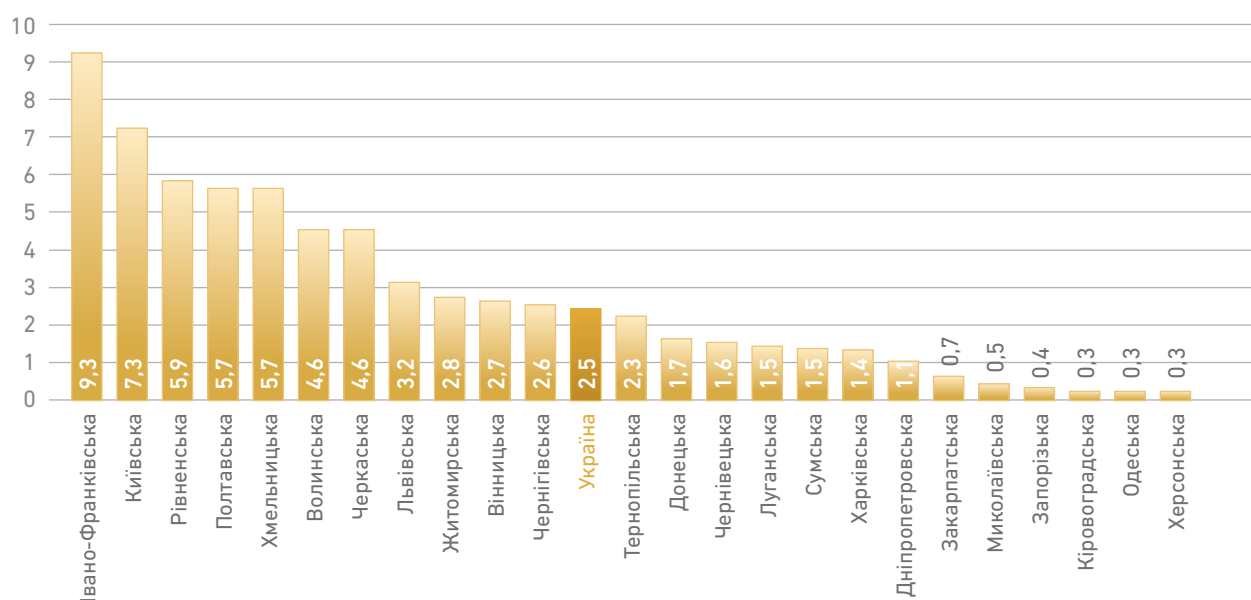
2.3.1. Індекс виробництва харчових продуктів, %

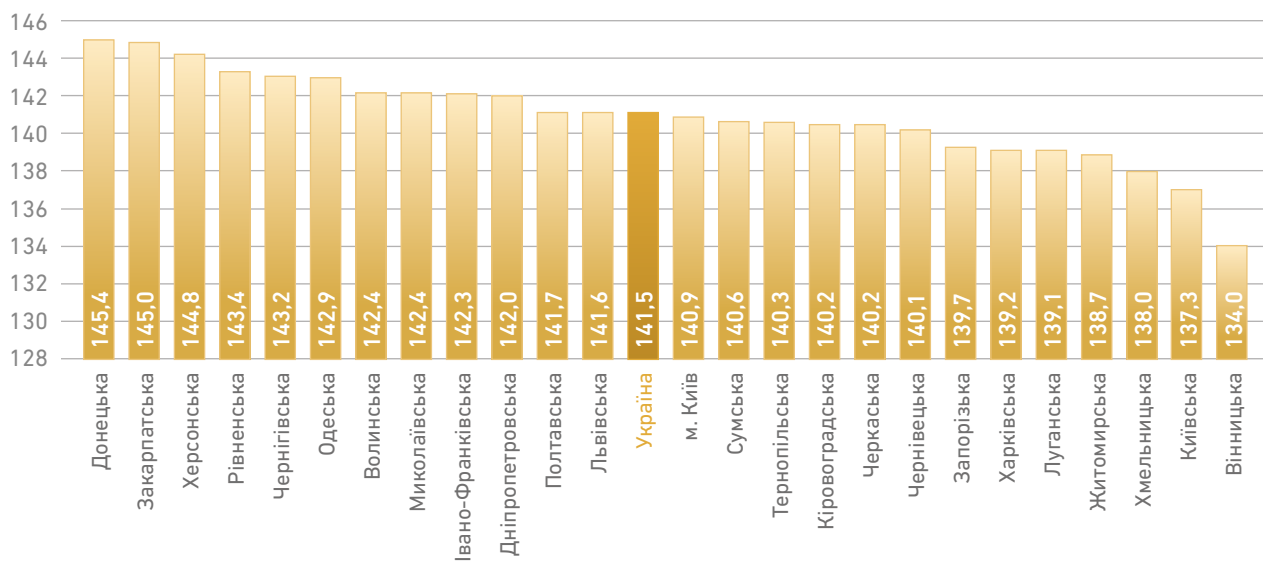
2.3.2. Частка продукції харчової промисловості і переробки сільськогосподарської сировини (груп 15–24) в експорті груп 1–24 УКТЗЕД, %

2.3.3. (а) Частка площі, удобреної органічними добривами, %

2.4.1. Індекс споживчих цін на продукти харчування і безалкогольні напої (до грудня попереднього року), %

РОЗДІЛ 3.3

Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя

Здоров'я людини – головний чинник якості і тривалості життя. Витрати на охорону здоров'я максимально ефективні, бо підвищують людський потенціал, а отже, здатність до продуктивної життєдіяльності. Стан здоров'я впливає на спадковість і в такий спосіб програмує розвиток нації в наступних поколіннях. Постійний прогрес у галузі медицини відкриває нові можливості для збереження здоров'я людини і профілактики захворювань.

В Україні регіональна диференціація показників сфери охорони здоров'я досить висока. Це свідчить насамперед про відмінності екологічної й економічної ситуації в регіонах та про увагу, яку приділяє центральна і регіональна влада питанням забезпечення населення якісними й доступними медичними послугами та пропаганді здорового способу життя. І якщо питання якості більше залежать від устаткованості медичних закладів і кваліфікації медичного персоналу, а в процесі медичної реформи їх передано головню на державний бюджет, то доступність цілком залежить від місцевої влади.

Регіональна влада має повноваження покращувати ситуацію в питаннях охорони здоров'я і пропаганди здорового способу життя. Серед них – цільова допомога медичним закладам у придбанні обладнання, розвиток мережі фельдшерсько-акушерських пунктів, створення можливостей транспортування до медичних закладів з віддалених населених пунктів, забезпечення телефонного й інтернет-зв'язку, житла і відповідних соціально-побутових умов для медичного персоналу. Крім того, регіональна і місцева влада опікуються питаннями розбудови мережі стадіонів, басейнів, фітнес-центрів, фінансуванням додаткових спортивних гуртків і секцій у закладах освіти, що сприятиме здоровому способу життя молоді. Також існує низка інструментів непрямого впливу на стан здоров'я населення, зокрема заходи з покращення навколишнього середовища, умов праці, підтримка соціально незахищених верств населення, соціальна реклама, спрямована проти шкідливих впливів на організм людини, як-от куріння, тощо.

Здійснені порівняння регіонального виміру, обраних як індикатори базового рівня досягнення Цілі 3, продемонстрували суттєвий рівень їх диференціації.

Один із найважливіших – показник материнської (на 100 000 живонароджених) і дитячої (на 1000 живонароджених) смертності, адже майбутнє здоров'я дитини закладається вже в момент народження. Показники засвідчують, що най-

краще в цьому плані стоїть справа в місті Києві, де сконцентровано найбільшу кількість високопрофесійних фахівців і медичного обладнання (2,8 і 8,1 відповідно). Близько до показників Києва Львівська область, де материнської смертності (так само в Херсонській області) взагалі вдалося уникнути (дитяча – 9,5). Найскладніша ситуація склалася в Луганській області (37,7 і 12,8), що великою мірою пояснюється воєнними діями на цій території та погіршенням умов медичного обслуговування населення. Суттєві проблеми з материнською смертністю в Запорізькій (42,2), Сумській (40,8) і Рівненській областях (37,3), з дитячою – в Закарпатській (13,5), Харківській (11,7), Кіровоградській (11,4), Донецькій областях (11,2).

В Україні вкрай складна ситуація з швидкістю і масштабами поширення ВІЛ-інфекції і туберкульозу, які наближаються до епідемічних порогів. Найпроблемніші за показниками кількості хворих з уперше в житті встановленими діагнозами ВІЛ і туберкульозу на 100 000 населення Одеська (100,1 і 102,7 відповідно) та Миколаївська (74,4 і 69,2) області. Дуже близько в цьому негативному рейтингу Дніпропетровська (88,3 і 78,7), Київська (56,4 і 69,2), Кіровоградська (53,5 і 77) області. Набагато краща ситуація в західних областях, зокрема в Тернопільській (10,9 і 38,4) та Чернівецькій (10,8 і 40,1).

Однак найгостріше стоїть проблема зі смертністю від захворювань серцево-судинної системи, особливо у чоловіків. Чоловіча смертність з цих причин удвічі вища за жіночу майже в усіх регіонах, що свідчить про неправильний спосіб життя, поширення шкідливих звичок у чоловіків, і на це слід звернути увагу регіональній владі. Розглядаючи показник кількості смертей чоловіків і жінок від цереброваскулярних хвороб у віці 30–59 років (найбільш продуктивному) на 100 000 осіб відповідної статі, можна виділити проблемні області, де показники серед чоловіків і жінок найвищі, а це свідчить про системні проблеми в цих областях, що призводять до такого типу хвороб незалежно від статі. Антилідери тут Херсонська (93,1 і 49), Запорізька (76,3 і 36,4), Полтавська (74,4 і 37,4), Одеська (73,2 і 38,1), Сумська (72,6 і 37,6) та Чернігівська (89,9 і 32,9) області. Найкраща ситуація екологічно найчистіших областях на заході країни – в Чернівецькій (33,9 і 14,6), Тернопільській (40,6 і 14) та Івано-Франківській (47 і 14,5).

Серед причин смертей в Україні велике місце посідає смертність жінок від злоякісних новоутворень.

ЦСР	Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя									
	3.1. Знизити материнську смертність		3.2. Мінімізувати смертність, якій можна запобігти, серед дітей віком до 5 років		3.3. Зупинити епідемії ВІЛ/СНІДу та туберкульозу, у тому числі за рахунок використання інноваційних практик та засобів лікування		3.4. Знизити передчасну смертність від неінфекційних захворювань			
Індикатор	3.1.1. Кількість випадків материнської смерті, на 100 000 живонароджених		3.2.1. Смертність дітей у віці до 5 років, випадків на 1000 живонароджених		3.3.1. Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом ВІЛ, за рік на 100 000 населення		3.3.2. Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу, за рік на 100 000 населення		3.4.1. Кількість смертей чоловіків від цереброваскулярних хвороб у віці 30–59 років, на 100 000 чоловіків відповідного віку	
	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1
Україна (2015)	15,30		9,66		37,20		56,00		61,07	
<i>Області</i>										
Вінницька	18,29	1,20	8,84	0,91	18,95	0,51	47,40	0,85	53,39	0,87
Волинська	29,41	1,92	3,12	0,32	26,73	0,72	62,80	1,12	60,33	0,99
Дніпропетровська	8,98	0,59	10,36	1,07	88,31	2,37	78,70	1,41	67,54	1,11
Донецька	23,67	1,55	11,24	1,16	-	-	-	-	52,42	0,86
Житомирська	7,30	0,48	9,34	0,97	36,89	0,99	66,30	1,18	64,35	1,05
Закарпатська	11,90	0,78	13,51	1,40	5,65	0,15	59,60	1,06	44,20	0,72
Запорізька	42,17	2,76	9,46	0,98	32,58	0,88	61,70	1,10	76,27	1,25
Івано-Франківська	12,82	0,84	8,08	0,84	13,05	0,35	61,20	1,09	46,96	0,77
Київська	9,90	0,65	7,57	0,78	56,41	1,52	69,20	1,24	66,90	1,10
Кіровоградська	10,53	0,69	11,37	1,18	53,48	1,44	77,00	1,38	76,96	1,26
Луганська	37,74	2,47	12,83	1,33	-	-	-	-	31,55	0,52
Львівська	0,00	0,00	9,53	0,99	18,03	0,48	59,90	1,07	55,42	0,91
Миколаївська	26,09	1,71	8,61	0,89	74,36	2,00	69,20	1,24	61,29	1,00
Одеська	29,20	1,91	10,07	1,04	100,11	2,69	102,70	1,83	73,22	1,20
Полтавська	14,81	0,97	7,41	0,77	31,33	0,84	54,90	0,98	74,41	1,22
Рівненська	37,27	2,44	10,06	1,04	21,46	0,58	54,80	0,98	63,31	1,04
Сумська	40,82	2,67	9,18	0,95	20,07	0,54	55,80	1,00	72,57	1,19
Тернопільська	9,26	0,61	8,80	0,91	10,90	0,29	38,40	0,69	40,55	0,66
Харківська	12,05	0,79	11,69	1,21	19,45	0,52	43,60	0,78	73,14	1,20
Херсонська	-	-	9,65	1,00	48,98	1,32	82,30	1,47	93,12	1,52
Хмельницька	7,25	0,47	9,71	1,00	14,98	0,40	55,90	1,00	62,48	1,02
Черкаська	17,39	1,14	9,39	0,97	43,58	1,17	57,60	1,03	68,29	1,12
Чернівецька	18,69	1,22	10,37	1,07	10,81	0,29	40,10	0,72	33,92	0,56
Чернігівська	21,98	1,44	10,55	1,09	47,80	1,29	65,00	1,16	89,93	1,47
м. Київ	2,81	0,18	8,09	0,84	46,32	1,25	46,00	0,82	50,65	0,83

ЦСР	Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя									
Завдання	3.4. Знизити передчасну смертність від неінфекційних захворювань					3.5. Знизити на чверть передчасну смертність населення, у тому числі за рахунок впровадження інноваційних підходів до діагностики захворювань				
Індикатор	3.4.2. Кількість смертей жінок від цереброваскулярних хвороб у віці 30–59 років, на 100 000 жінок відповідного віку		3.4.3. Кількість смертей від злоякісного новоутворення молочної залози у віці 30–59 років, на 100 000 жінок відповідного віку		3.4.4. Кількість смертей від злоякісного новоутворення шийки матки у віці 30–59 років, на 100 000 жінок відповідного віку		3.5.1. (а) Середня очікувана тривалість життя чоловіків при досягненні 15 років		3.5.2. (а) Середня очікувана тривалість життя жінок при досягненні 15 років	
	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1
Україна (2015)	27,58		24,03		11,13		52,20		62,02	
<i>Області</i>										
Вінницька	22,49	0,82	18,79	0,78	12,53	1,13	52,70	1,01	62,71	1,01
Волинська	26,65	0,97	23,54	0,98	17,32	1,56	51,43	0,99	63,10	1,02
Дніпропетровська	31,88	1,16	28,35	1,18	10,84	0,97	50,54	0,97	60,76	0,98
Донецька	22,87	0,83	12,86	0,54	6,87	0,62	-	-	-	-
Житомирська	31,12	1,13	20,87	0,87	21,24	1,91	49,73	0,95	61,25	0,99
Закарпатська	26,16	0,95	22,10	0,92	10,68	0,96	52,81	1,01	60,60	0,98
Запорізька	36,37	1,32	33,46	1,39	11,15	1,00	51,69	0,99	61,80	1,00
Івано-Франківська	14,53	0,53	24,43	1,02	10,90	0,98	54,02	1,03	63,66	1,03
Київська	27,44	0,99	31,46	1,31	11,83	1,06	50,26	0,96	61,05	0,98
Кіровоградська	33,07	1,20	28,48	1,19	14,24	1,28	51,02	0,98	61,37	0,99
Луганська	16,28	0,59	9,09	0,38	3,22	0,29	-	-	-	-
Львівська	20,96	0,76	22,39	0,93	11,28	1,01	54,27	1,04	63,88	1,03
Миколаївська	28,07	1,02	27,70	1,15	11,60	1,04	51,09	0,98	60,89	0,98
Одеська	38,13	1,38	29,30	1,22	14,84	1,33	51,83	0,99	60,50	0,98
Полтавська	37,38	1,36	28,04	1,17	16,88	1,52	51,77	0,99	61,82	1,00
Рівненська	25,12	0,91	27,96	1,16	11,75	1,06	52,00	1,00	62,49	1,01
Сумська	37,60	1,36	25,44	1,06	11,77	1,06	51,76	0,99	62,15	1,00
Тернопільська	13,95	0,51	22,41	0,93	13,53	1,22	54,16	1,04	63,87	1,03
Харківська	35,25	1,28	27,73	1,15	10,81	0,97	52,38	1,00	61,54	0,99
Херсонська	49,00	1,78	28,82	1,20	14,00	1,26	50,57	0,97	61,06	0,98
Хмельницька	22,30	0,81	27,52	1,15	14,28	1,28	52,42	1,00	62,73	1,01
Черкаська	30,05	1,09	24,04	1,00	9,19	0,83	52,83	1,01	62,64	1,01
Чернівецька	14,59	0,53	23,65	0,98	7,55	0,68	54,34	1,04	63,15	1,02
Чернігівська	32,92	1,19	26,08	1,09	8,98	0,81	50,27	0,96	61,96	1,00
м. Київ	21,91	0,79	25,81	1,07	9,23	0,83	55,57	1,06	63,49	1,02

* +/- або >1/<1 - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення:

3.7.1 - Донецька дані за 2016 рік, Чернівецька - дані щодо дітей віком до 16 років

3.1.1., 3.2.1, 3.3.1, 3.3.2, 3.4.1, 3.6.1, 3.6.2. (а), 3.8.1. (а), 3.9.1. (а) - дестимулятор, враховано з протилежним значенням, в кольорах у тому числі

ЦСР		Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя									
Завдання	3.6. Знизити рівень отримання тяжких травм і смертності внаслідок ДТП, у тому числі за рахунок використання інноваційних практик реанімування, лікування та реабілітації постраждалих унаслідок ДТП				3.7. Забезпечити загальну якісну імунізацію населення з використанням інноваційних препаратів		3.8. Знизити поширеність тютюнокуріння серед населення з використанням інноваційних засобів інформування про негативні наслідки тютюнокуріння		3.9. Здійснити реформу фінансування системи охорони здоров'я		
Індикатор	3.6.1. Кількість смертей унаслідок транспортних нещасних випадків, на 100 000 населення		3.6.2. (а) Кількість потерпілих в ДТП на 100 000 населення, % від рівня 2015 року		3.7.1. Рівень охоплення імунізацією згідно з Національним календарем щеплень (відповідно до медичних показань), %		3.8.1. (а) Частка осіб у віці 12 років і старше, які повідомили, що курять, від загальної кількості населення у віці 12 років і старше, %		3.9.1. (а) Частка домогосподарств, у яких хто-небудь із членів протягом останніх 12 міс. при потребі не зміг отримати медичну допомогу, придбати ліки чи медичне приладдя, від кількості домогосподарств, у яких хто-небудь із членів потребував медичної допомоги, придбання ліків чи медичного приладдя, %		
	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1	
Україна (2015)	11,22		100,00		50,00		18,40		29,30		
<i>Області</i>											
Вінницька	12,51	1,12	100,00	1,00	-	-	13,30	-5,10	70,60	2,41	
Волинська	16,01	1,43	100,00	1,00	-	-	16,20	-2,20	33,90	1,16	
Дніпропетровська	12,16	1,08	100,00	1,00	-	-	21,30	2,90	28,80	0,98	
Донецька	4,44	0,40	100,00	1,00	-	-	22,40	4,00	30,20	1,03	
Житомирська	16,70	1,49	100,00	1,00	-	-	16,90	-1,50	20,00	0,68	
Закарпатська	11,91	1,06	100,00	1,00	-	-	17,80	-0,60	94,30	3,22	
Запорізька	12,33	1,10	100,00	1,00	-	-	24,10	5,70	37,40	1,28	
Івано-Франківська	10,13	0,90	100,00	1,00	-	-	16,00	-2,40	43,20	1,47	
Київська	21,61	1,93	100,00	1,00	-	-	13,60	-4,80	5,90	0,20	
Кіровоградська	12,49	1,11	100,00	1,00	-	-	19,90	1,50	12,60	0,43	
Луганська	2,26	0,20	100,00	1,00	-	-	16,00	-2,40	9,60	0,33	
Львівська	12,42	1,11	100,00	1,00	-	-	15,70	-2,70	6,20	0,21	
Миколаївська	10,76	0,96	100,00	1,00	-	-	20,60	2,20	48,80	1,67	
Одеська	11,45	1,02	100,00	1,00	-	-	18,20	-0,20	14,30	0,49	
Полтавська	14,27	1,27	100,00	1,00	-	-	22,20	3,80	16,10	0,55	
Рівненська	16,96	1,51	100,00	1,00	-	-	16,10	-2,30	4,60	0,16	
Сумська	10,64	0,95	100,00	1,00	-	-	15,10	-3,30	54,00	1,84	
Тернопільська	10,21	0,91	100,00	1,00	-	-	13,30	-5,10	14,70	0,50	
Харківська	10,46	0,93	100,00	1,00	-	-	17,50	-0,90	33,50	1,14	
Херсонська	11,74	1,05	100,00	1,00	-	-	19,90	1,50	29,60	1,01	
Хмельницька	12,71	1,13	100,00	1,00	-	-	17,50	-0,90	9,50	0,32	
Черкаська	13,71	1,22	100,00	1,00	-	-	20,70	2,30	29,60	1,01	
Чернівецька	11,87	1,06	100,00	1,00	-	-	16,80	-1,60	3,10	0,11	
Чернігівська	14,09	1,26	100,00	1,00	-	-	19,00	0,60	67,50	2,30	
м. Київ	8,39	0,75	100,00	1,00	-	-	20,40	2,00	29,40	1,00	

Регіональні показники кількості смертей від злоякісних новоутворень молочної залози і шийки матки жінок у віці 30–59 років на 100 000 жінок відповідного віку демонструють, що найскладніша ситуація в Одеській (29,3 і 14,8), Полтавській (28 і 16,9) та Херсонській (28,8 та 14) областях. У поєднанні з попередніми показниками це засвідчує проблемний рівень медичного забезпечення в цих регіонах.

Крім смертей від захворювань, існує, велика кількість смертельних випадків від інших чинників, зокрема в дорожньо-транспортних пригодах. З метою вивчення цього поширеного явища аналізуються показники кількості смертей унаслідок транспортних нещасних випадків на 100 000 населення. У майбутньому аналізуватимуться також показники кількості потерпілих у ДТП. Аналіз демонструє, що найпроблемніші в цьому плані північно-західні регіони, через які йдуть транспортні коридори із заходу й півночі: Київська (21,6), Рівненська (17), Житомирська (16,7) та Волинська області (16). Попри найбільшу кількість людей і автомобілів, найкраща ситуація в Києві – 8,4.

Ще один чинник, який погіршує здоров'я, – куріння. Розвинені країни проводять потужні успішні кампанії, спрямовані на суттєве зменшення цього явища, і кількість курців у країнах Європи і США останнім часом неухильно зменшується. В Україні частка осіб у віці від 12 років, які повідомили, що курять, від загальної кількості населення у віці від 12 років становить 18,4%, тобто курить у нас майже кожен п'ятий громадянин. Серед регіонів найбільший відсоток людей, які курять, у Запорізькій (24,1%), Донецькій (22,4%), Полтавській (22,2%), Черкаській (20,7%) і Миколаївській (20,4%) областях. Найменше курців у Вінницькій (13,3%), Тернопільській (13,3%) і Київській (13,6%) областях.

Враховуючи таку високу смертність від різних чинників, життєво важливим є питання доступу до медичної допомоги, відсутності депривації у цьому питанні. Протягом року майже третина українців, за їхніми свідченнями, не змогла отримати медичну допомогу або придбати ліки. Українська ситуація в Закарпатській області, де цей показник сягає 94,3 %. І якщо це гірський регіон, де, безумовно, можуть бути проблеми з доступом до лікаря чи медикаментів, то лише трохи краща ситуація у Вінницькій (70,6%) і Чернігівській (67,5%) областях. А найдоступніша допомога в західному регіоні (крім Закарпаття) – у Тернопільській (3,1%), Рівненській (4,6%), Львівській (6,2%) областях, та в Київській області (5,9%).

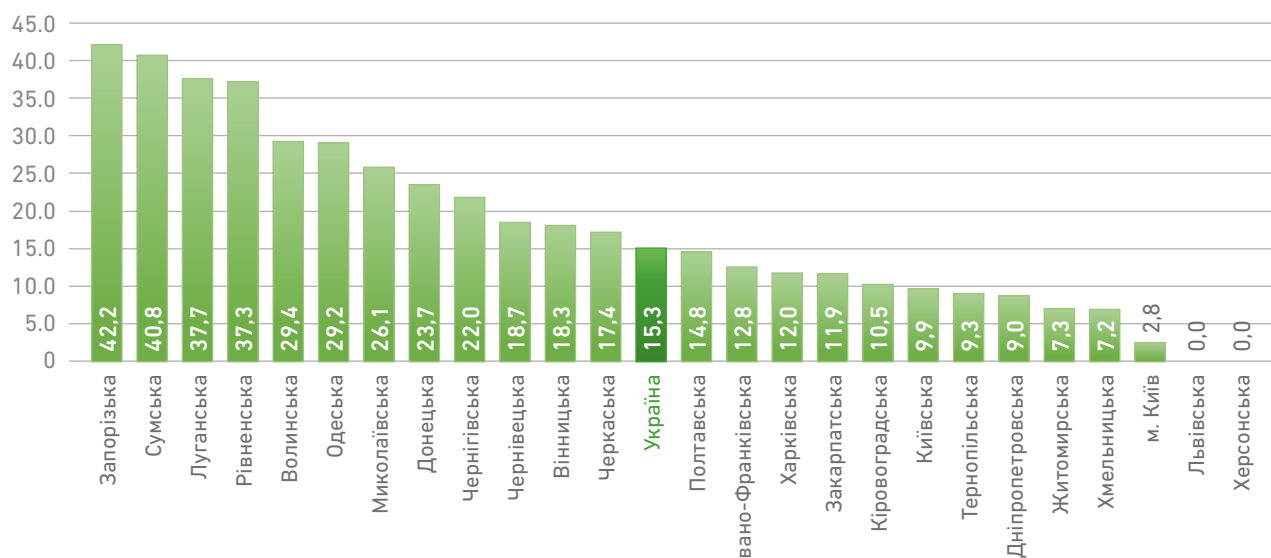
Підсумковий показник цього розділу – безперечно, середня очікувана тривалість життя. Цей показник узагалі характеризує соціально-економічну й екологічну ситуацію в країні, бо відбиває якість людського життя. Кореляція між рівнем життя і його тривалістю абсолютно пряма, про що свідчить світова статистика. Було проаналізовано середню очікувану тривалість життя чоловіків і жінок при досягненні 15 років. Середній показник очікуваної тривалості життя у жінок виявився майже на 10 років більшим, ніж у чоловіків, і тут необхідно розробляти спеціальні програми для того, щоб чоловіки вели здоровий спосіб життя. Серед регіонів України найбільша очікувана тривалість життя в місті Києві (55,6 і 63,5 років відповідно) та в західному регіоні: Чернівецька (54,3 і 63,2), Тернопільська (54,2 і 63,9), Львівська (54,3 і 63,9) та Івано-Франківська (54 і 63,7) області. Найскладніша ситуація в Дніпропетровській області (50,5 і 60,8), на півдні країни – у Миколаївській (51,1 і 60,9), Одеській (51,8 і 60,5), Херсонській (50,6 і 61,1) областях, та на півночі – в Житомирській (49,7 і 61,3), Київській (50,3 і 61,1) та Чернігівській (50,3 і 62) областях.

Отже, проблеми, пов'язані із захворюваністю, медичним обслуговуванням і способом життя, утворюють географічно вельми складну картину. Майже в кожному регіоні є проблеми з певними показниками, тому кожен має зосередити увагу на притаманних саме йому проблемах. Досягнення визначених показників і зменшення їх диференціації цілком можливе й необхідне в процесі реалізації цілей сталого розвитку. Потрібні негайні спільні скоординовані дії центральної і регіональної влади.

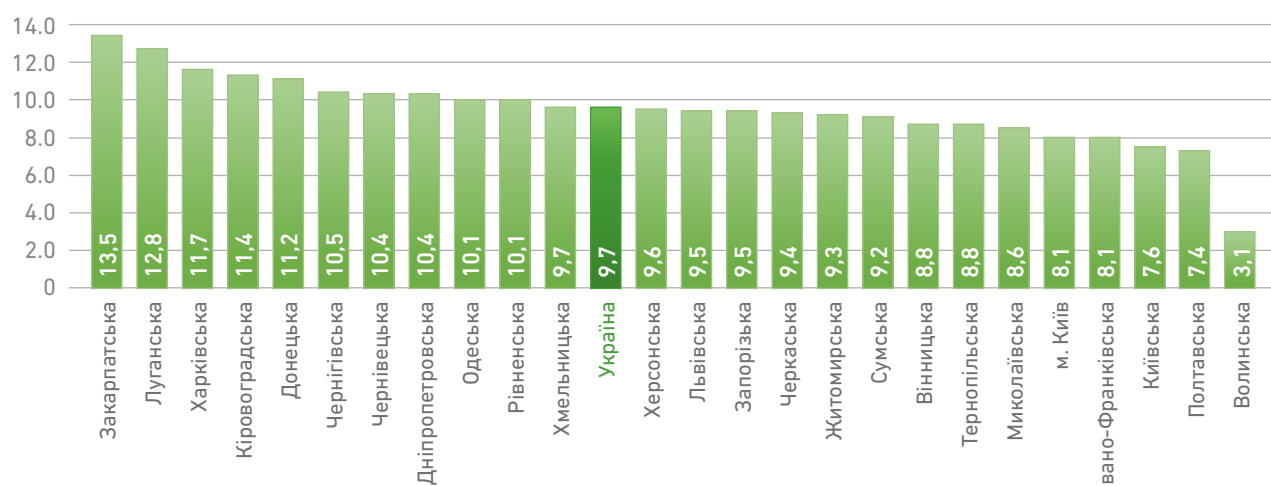

Базові індикатори цілі 2015 року:

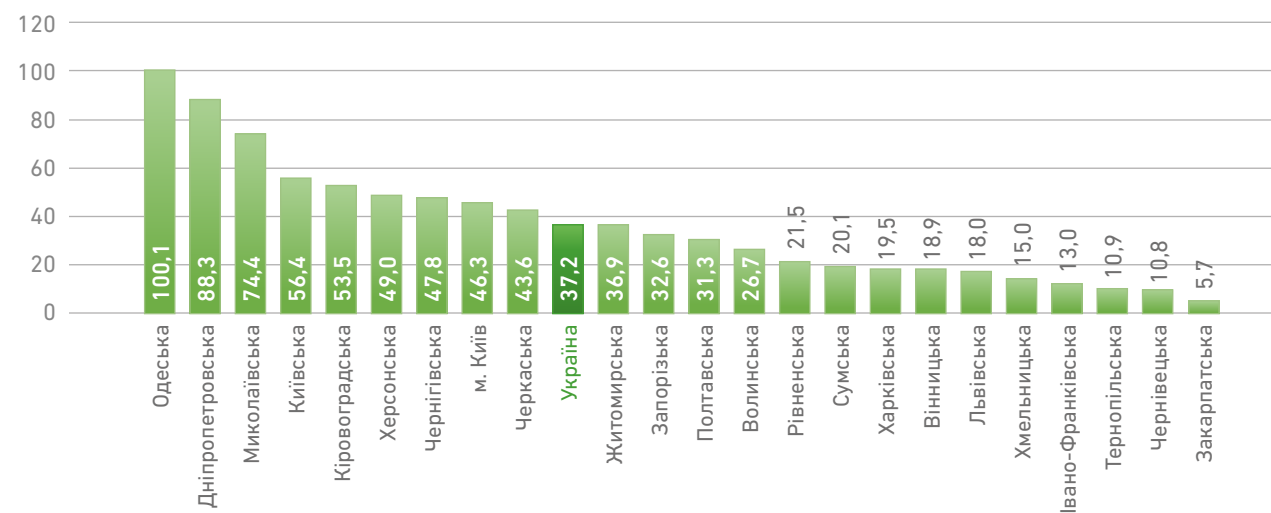
3.1.1. Кількість випадків материнської смерті, на 100 000 живонароджених

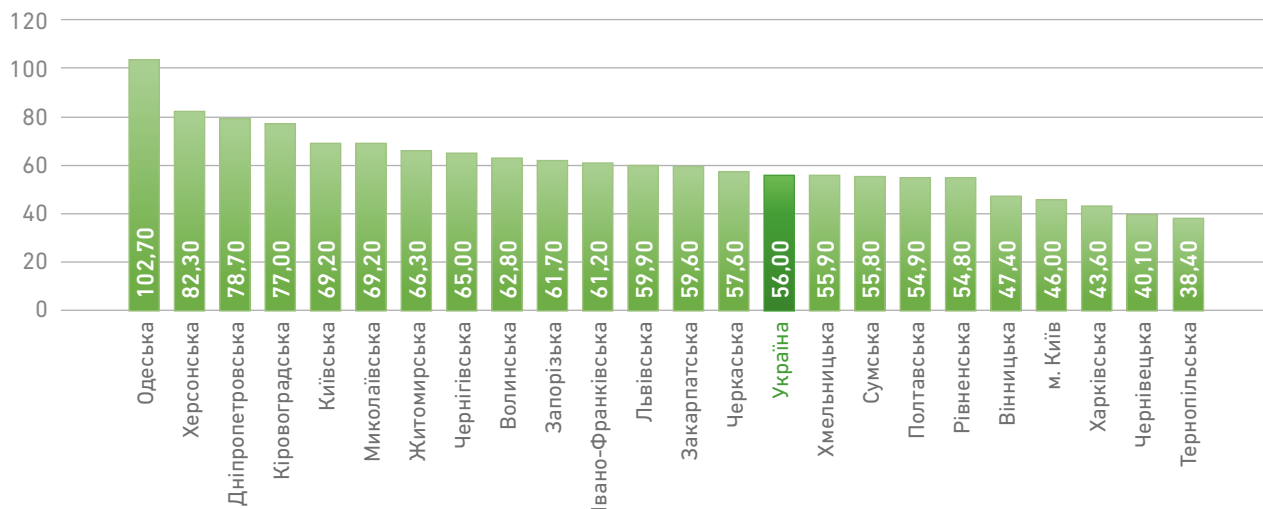
3.2.1. Смертність дітей у віці до 5 років, випадків на 1000 живонароджених

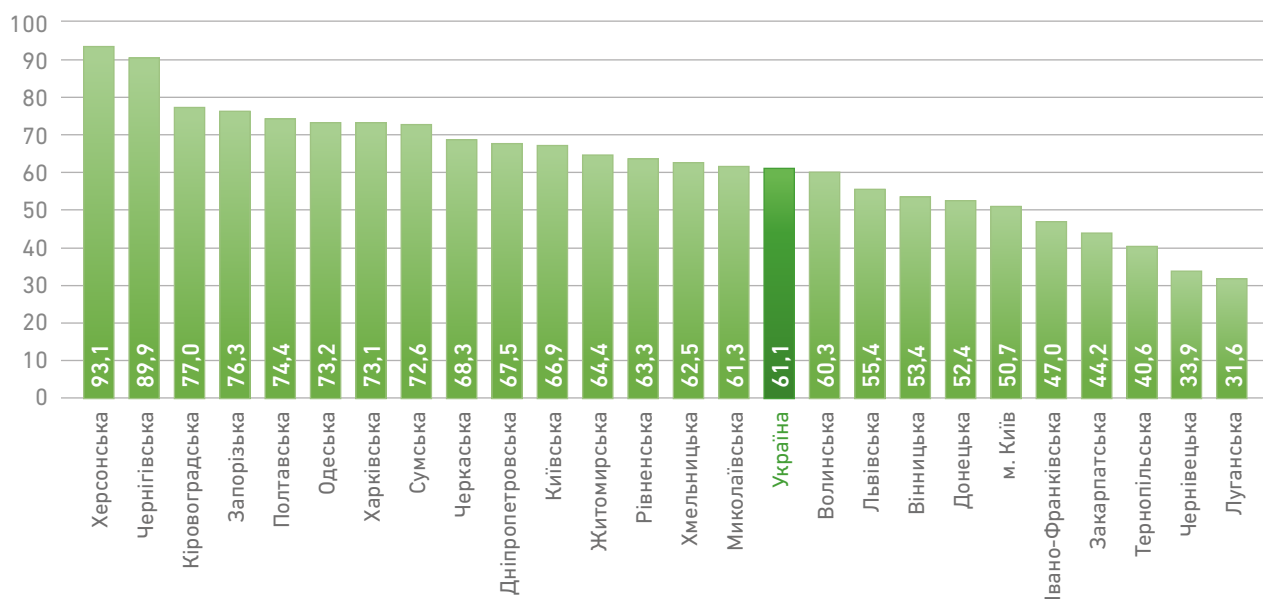
3.3.1. Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом ВІЛ, за рік на 100 000 населення

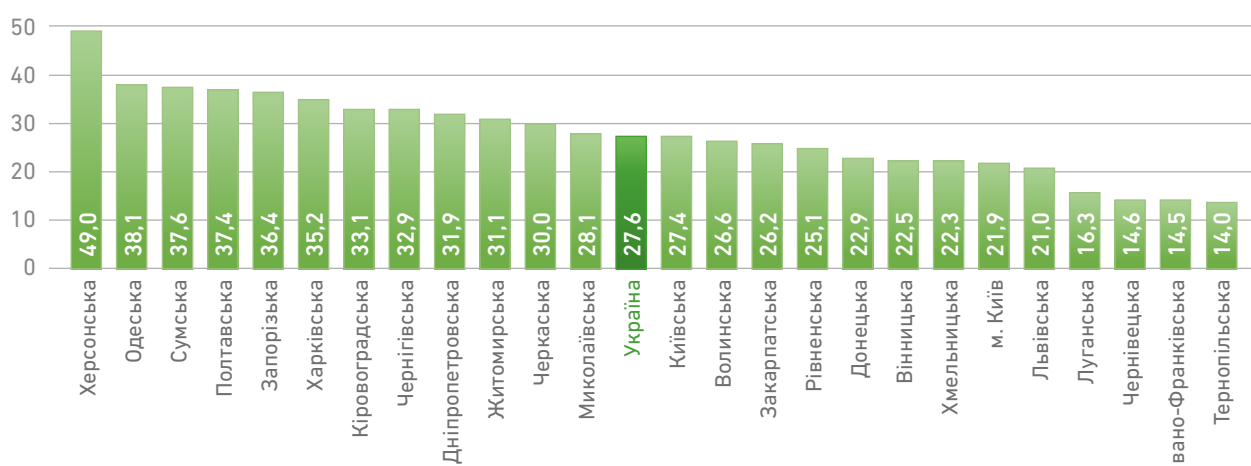
3.3.2. Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу, за рік на 100 000 населення

3.4.1. Кількість смертей чоловіків від цереброваскулярних хвороб у віці 30–59 років, на 100 000 чоловіків відповідного віку

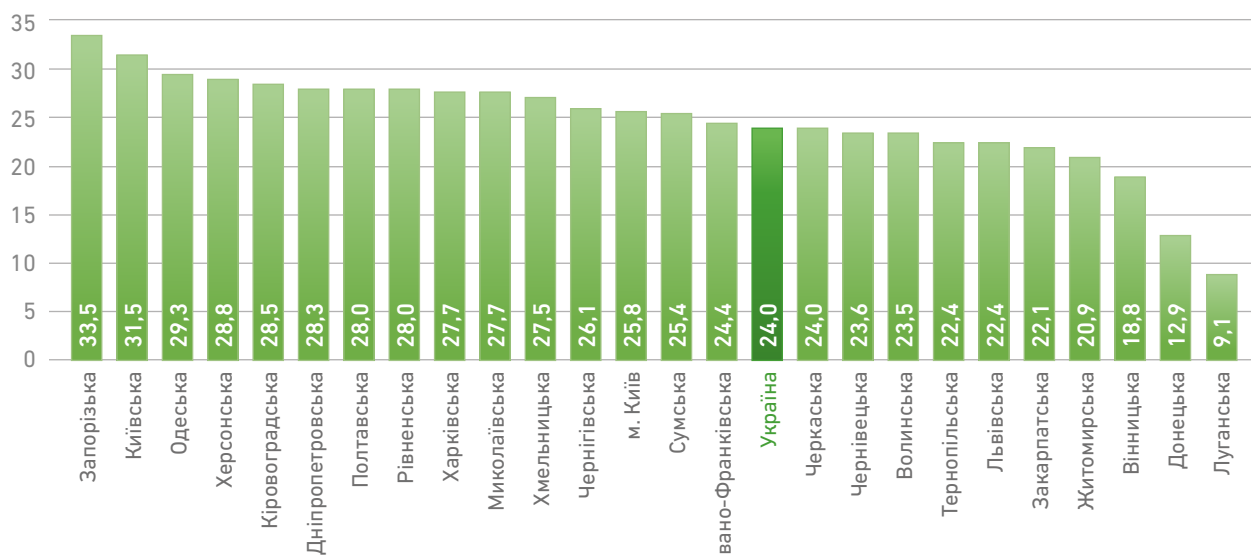

3.4.2. Кількість смертей жінок від цереброваскулярних хвороб у віці 30–59 років, на 100 000 жінок відповідного віку

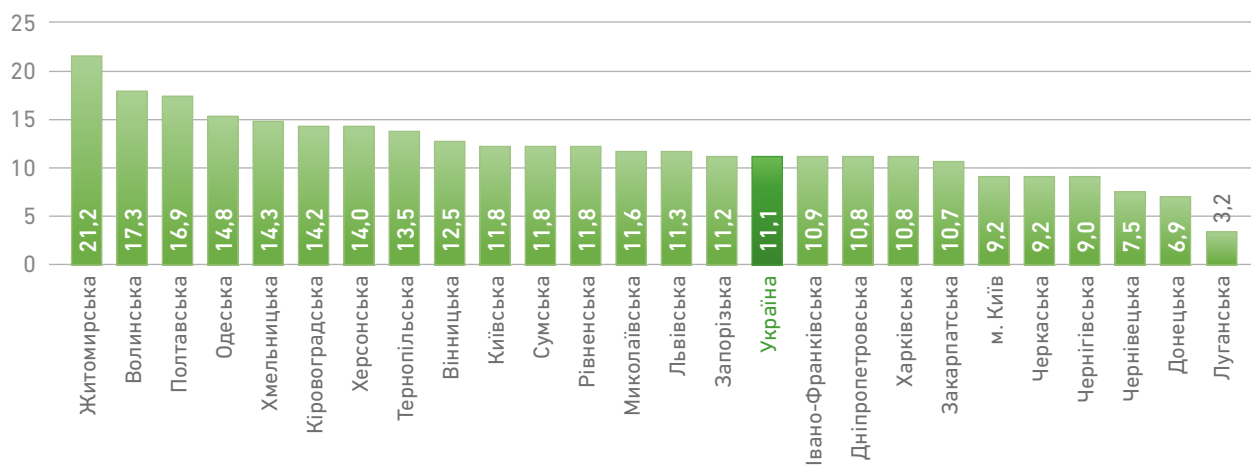

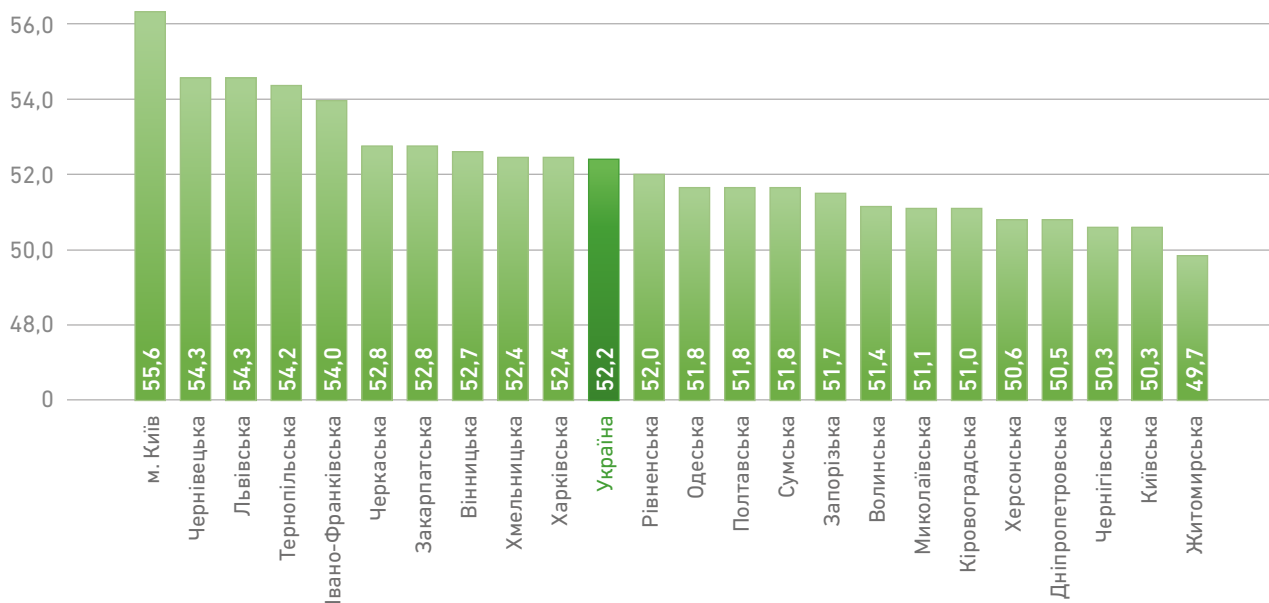
3.4.3. Кількість смертей від злоякісного новоутворення молочної залози у віці 30–59 років, на 100 000 жінок відповідного віку

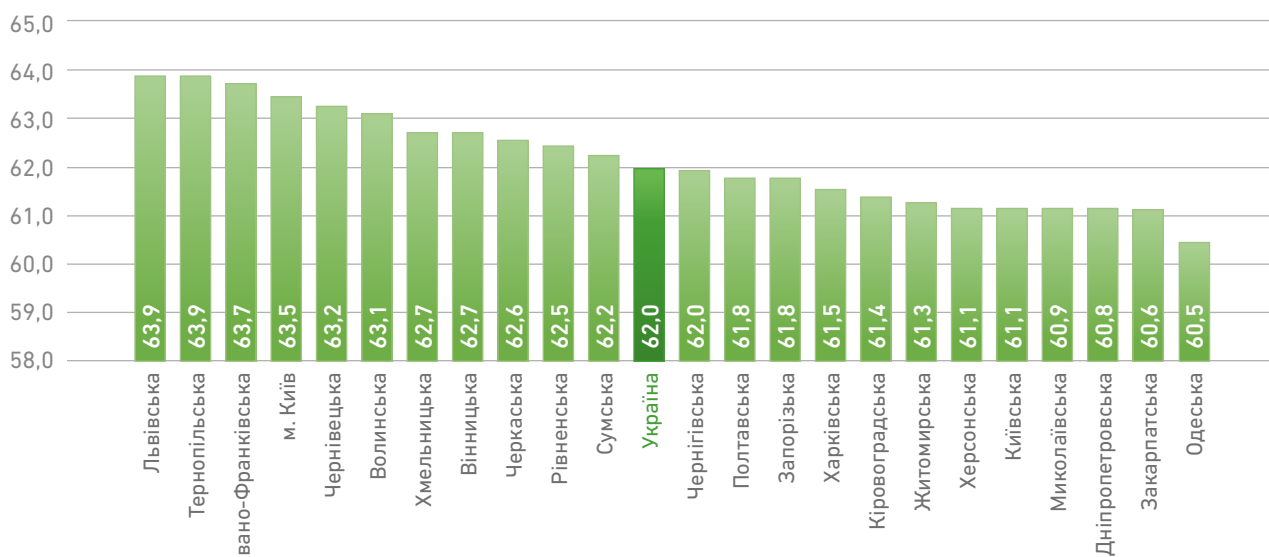
3.4.4. Кількість смертей від злоякісного новоутворення шийки матки у віці 30–59 років, на 100 000 жінок відповідного віку

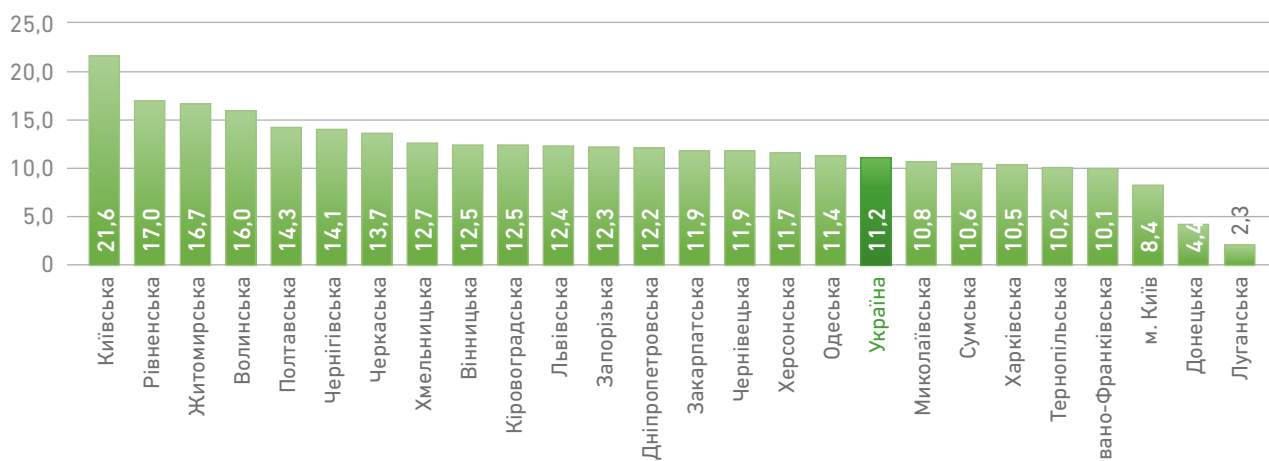
3.5.1. (а) Середня очікувана тривалість життя чоловіків при досягненні 15 років

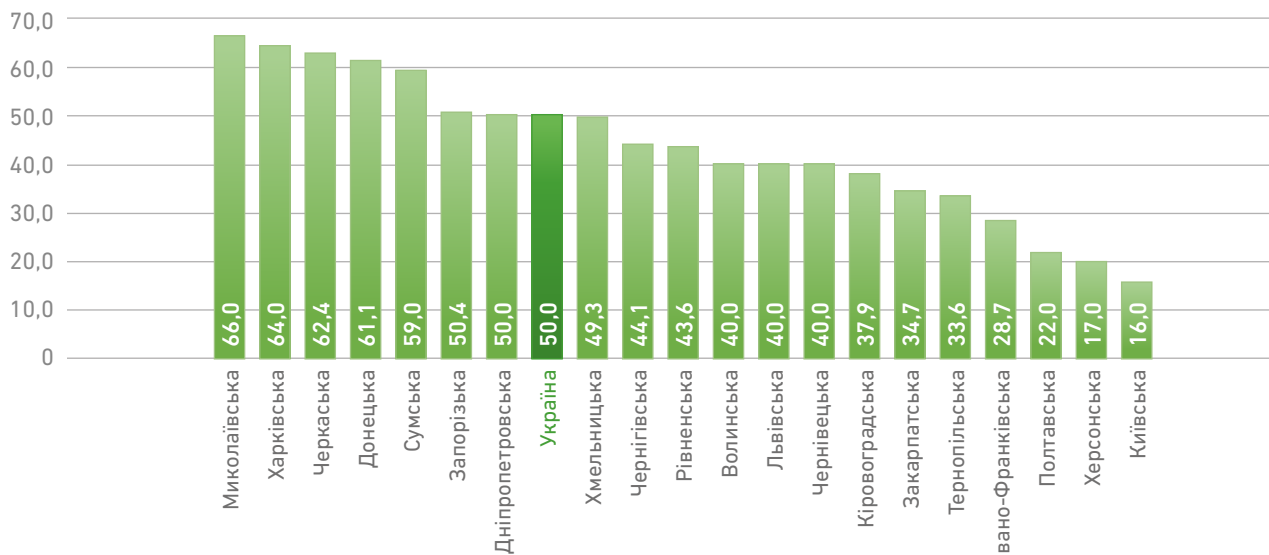
3.5.2. (а) Середня очікувана тривалість життя жінок при досягненні 15 років

3.6.1. Кількість смертей унаслідок транспортних нещасних випадків, на 100 000 населення

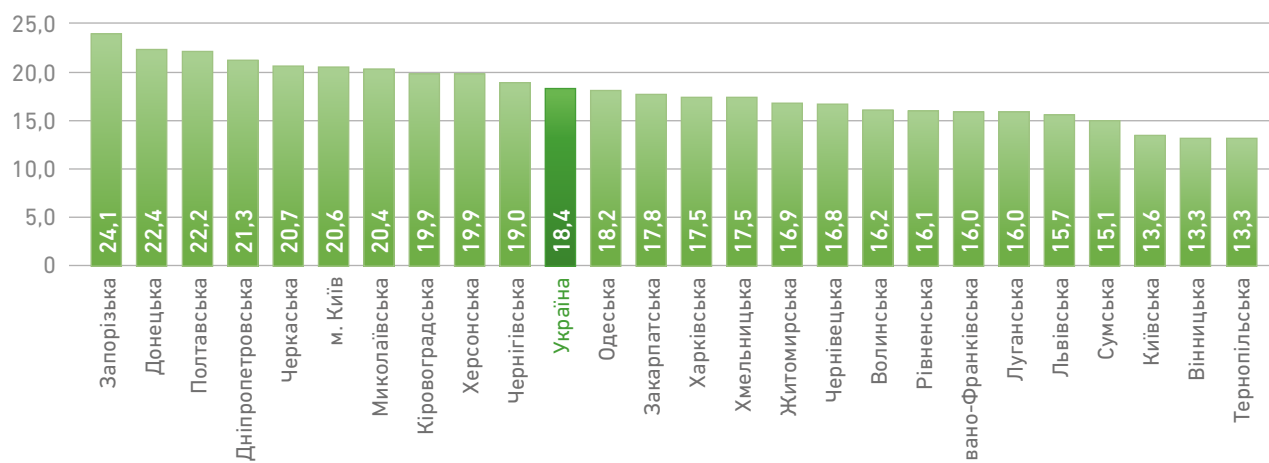

3.7.1. Рівень охоплення імунопрофілактикою згідно з Національним календарем щеплень (відповідно до медичних показань), %

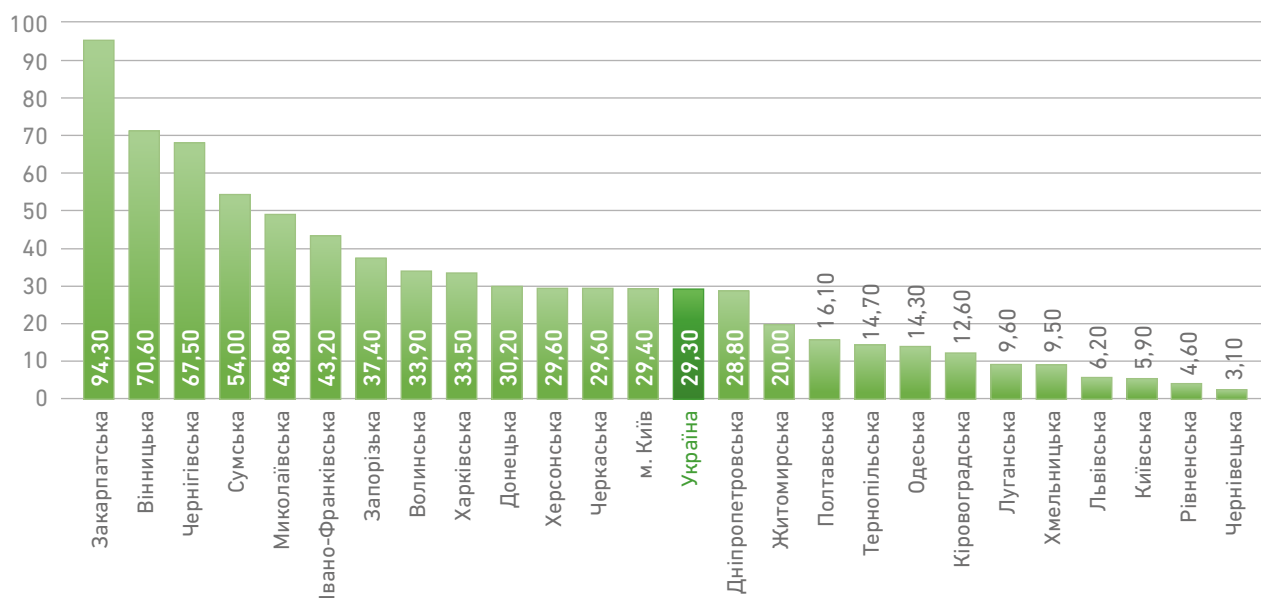

3.8.1. (а) Частка осіб у віці 12 років і старше, які повідомили, що курять, від загальної кількості населення у віці 12 років і старше, %

3.9.1. (а) Частка домогосподарств, у яких хто-небудь із членів протягом останніх 12 місяців при потребі не зміг отримати медичну допомогу, придбати ліки чи медичне приладдя, від кількості домогосподарств, у яких хто-небудь із членів потребував медичної допомоги, придбання ліків чи медичного приладдя, %

РОЗДІЛ 3.4

Ціль 4. Якісна освіта

Питанням якісної й інклюзивної освіти належить одне з ключових місць у системі цілей сталого розвитку, визначених як на глобальному рівні, так і в Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна». Досягнення цієї цілі – один із важливих складників формування людського капіталу, що в сучасних умовах стає вирішальним у національній і в регіональній конкуренції. Крім того, особливого значення набирають такі характеристики освіти як інклюзивність і безперервність. Усе це зумовлює потребу кардинальних змін у системі освіти – і у формах, і в методах, які, своєю чергою, вимагають додаткових витрат на забезпечення освітнього процесу кваліфікованим персоналом, на матеріально-технічне забезпечення навчального процесу, що передбачає застосування сучасних інформаційних технологій.

В Україні традиційно високі показники охоплення населення різними видами освітніх закладів і послуг, починаючи від дошкільних і завершуючи вищими навчальними закладами. Головна проблема полягає в спроможності регіональних і місцевих органів влади та громад забезпечити впровадження нових форм навчання фінансовими ресурсами і кваліфікованим педагогічним персоналом, а також у належній взаємодії загальнодержавних органів управління з регіональними і місцевими з питань змісту освітніх програм та форм і методів їх впровадження.

До процесу виконання освітніх програм в Україні залучено всі рівні влади і державного управління, разом із новостворюваними об'єднаними територіальними громадами, які з'являються в процесі децентралізації і беруть на себе відповідальність за розвиток найважливішої ланки освіти – дошкільної і шкільної. Регіональний рівень відповідає переважно за спеціалізовану і професійно-технічно освіту, а центральний рівень – за вищу освіту III і IV рівнів акредитації. Крім державних, регіональних і муніципальних освітніх закладів, дедалі поширюються приватні освітні заклади, які, з одного боку, покликані задовольняти попит на послуги освіти, що їх не в змозі задовольнити публічний сектор, а з іншого, є майданчиками для впровадження новітніх освітніх технологій та інноваційних підходів до освітнього процесу.

Отже, з погляду впливу на кінцеві результати досягнення цілі, освітній процес розподілено між різними рівнями влади, різними формами власності й системами фінансування. Це вимагає особливої злагодженості між органами управління різних

рівнів в організації освітнього процесу й освітнього простору. Важливі чинники, які впливають на цю організацію, – процеси урбанізації і децентралізації, що інтенсивно відбуваються в Україні. Урбанізація проявляється в масовому переїзді населення із сільської місцевості в міські поселення в пошуках роботи і кращих умов отримання послуг, зокрема освітніх. Водночас процес децентралізації проявляється в наданні територіальним громадам більших повноважень в організації освітнього процесу, зокрема у виборі моделі забезпечення якісними освітніми послугами жителів сільської місцевості за рахунок створення опорних шкіл та закриття малокомплектних, забезпечення транспортної доступності цих шкіл для всіх учнів у межах шкільного округу. Проте запровадження освітньої субвенції (спрямованої головню на виплату заробітної плати учителям) і залежність більшості ОТГ від базової дотації (дотація на вирівнювання доходної спроможності) певною мірою ставлять політику регіональних і місцевих органів влади у сфері освіти в залежність від макроекономічної ситуації в країні і здатності центральної влади виконувати свої зобов'язання з надання міжбюджетних трансфертів нижчим рівням управління.

Аналіз індикаторів базового рівня завдань Цілі 4, виявив наступні особливості.

Середнє значення охоплення дошкільною освітою загалом по Україні за 2015 рік становить 55%, однак у більшості областей набагато вищі показники. Нижче за середній рівень цей показник у більшості західних областей. Це пояснюється структурою проживання населення областей у міській і сільській місцевості (вища питома вага міського населення впливає на вищий показник охоплення), традиціями виховання дітей, зусиллями місцевих органів влади для забезпечення потреб у дитячих садках. У 1990-х роках через економічні і демографічні чинники дитячі садки, особливо в міській місцевості, масово закривалися і перепрофілювалися, що призвело до браку місць, коли ці негативні чинники змінилися на позитивні. У 2000-х роках місцеві органи влади реалізували спеціальні програми збільшення місць у дошкільних навчальних закладах і скорочення черг, які утворилися. Національна ціль до 2030 року охопити дітей віком до 5 років на 95 % вимагатиме не лише фінансових вкладень, а й просвітницької роботи із заохочення дошкільного виховання в дошкільних закладах та створення можливостей для батьків виходити на роботу після народження дитини.

ЦСР	Ціль 4. Якісна освіта							
Завдання	4.1. Забезпечити доступність якісної шкільної освіти для всіх дітей та підлітків		4.2. Забезпечити доступність якісного дошкільного розвитку для всіх дітей		4.3. Забезпечити доступність професійної освіти		4.4. Підвищити якість вищої освіти та забезпечити її тісний зв'язок з наукою, сприяти формуванню в країні міст освіти та науки	
Індикатор	4.1.1. (а) Частка учнів денних загальноосвітніх навчальних закладів, від загальної кількості постійного населення 6–17 років, %		4.2.1. Охоплення дітей дошкільними навчальними закладами, у % від кількості дітей відповідного віку		4.3.1. Частка домогосподарств, які потерпають через відсутність коштів для отримання членом родини будь-якої професійної освіти, %		4.4.1. (а) Кількість студентів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, на 10000 населення	
	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	2015	>1/<1
Україна (2015)	78,50		55,00		7,60		320,96	
<i>Області</i>								
Вінницька	81,50	3,00	65,00	10,00	11,10	3,50	203,24	0,63
Волинська	85,60	7,10	52,00	-3,00	6,60	-1,00	181,70	0,57
Дніпропетровська	86,90	8,40	63,00	8,00	6,20	-1,40	320,30	1,00
Донецька	35,90	н/п	-	-	4,60	-3,00	43,22	0,13
Житомирська	83,60	5,10	66,00	11,00	3,70	-3,90	166,01	0,52
Закарпатська	86,40	7,90	53,00	-2,00	22,20	14,60	148,42	0,46
Запорізька	85,80	7,30	64,00	9,00	9,20	1,60	358,54	1,12
Івано-Франківська	82,10	3,60	40,00	-15,00	5,30	-2,30	224,10	0,70
Київська	96,10	17,60	67,00	12,00	3,30	-4,30	132,27	0,41
Кіровоградська	84,30	5,80	62,00	7,00	7,70	0,10	98,68	0,31
Луганська	24,60	н/п	-	-	8,70	1,10	77,92	0,24
Львівська	84,30	5,80	49,00	-6,00	2,00	-5,60	437,69	1,36
Миколаївська	83,00	4,50	68,00	13,00	13,30	5,70	234,54	0,73
Одеська	87,20	8,70	54,00	-1,00	19,60	12,00	408,97	1,27
Полтавська	85,20	6,70	69,00	14,00	0,70	-6,90	290,50	0,91
Рівненська	85,20	6,70	54,00	-1,00	1,00	-6,60	245,70	0,77
Сумська	82,00	3,50	73,00	18,00	10,70	3,10	295,96	0,92
Тернопільська	80,20	1,70	54,00	-1,00	7,50	-0,10	307,69	0,96
Харківська	86,20	7,70	62,00	7,00	4,30	-3,30	595,45	1,86
Херсонська	84,20	5,70	67,00	12,00	18,60	11,00	192,57	0,60
Хмельницька	83,90	5,40	65,00	10,00	9,50	1,90	217,61	0,68
Черкаська	83,40	4,90	70,00	15,00	11,40	3,80	245,22	0,76
Чернівецька	82,80	4,30	57,00	2,00	3,30	-4,30	244,67	0,76
Чернігівська	86,30	7,80	65,00	10,00	4,00	-3,60	145,85	0,45
м. Київ	89,10	10,60	65,00	10,00	6,10	-1,50	1261,18	3,93

ЦСР	Ціль 4. Якісна освіта							
Завдання	4.4. Підвищити якість вищої освіти та забезпечити її тісний зв'язок з наукою, сприяти формуванню в країні міст освіти та науки				4.5. Збільшити поширеність серед населення знань і навичок, необхідних для отримання гідної роботи та підприємницької діяльності			
Індикатор	4.4.1–1 Частка педагогічних і науково-педагогічних працівників ВНЗ III–IV рівнів акредитації, які мають науковий ступінь, %		4.4.2. (а) Кількість ВНЗ III–IV рівнів акредитації, на 100 000 населення		4.5.1. (а) Кількість осіб, які навчалися в навчальних закладах (I–IV рівнів), на 10 000 населення		4.5.2. Частка населення, яке повідомило, що за останні 12 місяців користувалося послугами інтернету	
	2015	+/-	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	+/-
Україна (2015)	55,22		0,67		374,67		48,90	
<i>Області</i>								
Вінницька	64,99	9,77	0,37	0,56	278,66	0,74	42,90	-6,00
Волинська	65,63	10,41	0,38	0,57	254,92	0,68	40,20	-8,70
Дніпропетровська	51,23	-3,99	0,70	1,05	382,61	1,02	53,20	4,30
Донецька	51,14	-4,08	0,14	0,21	55,20	0,15	51,10	2,20
Житомирська	58,67	3,45	0,40	0,59	249,60	0,67	42,00	-6,90
Закарпатська	56,21	0,99	0,40	0,59	174,46	0,47	51,80	2,90
Запорізька	54,29	-0,93	0,57	0,85	405,91	1,08	54,80	5,90
Івано-Франківська	53,79	-1,43	0,36	0,54	277,38	0,74	52,20	3,30
Київська	55,56	0,34	0,35	0,52	173,65	0,46	46,50	-2,40
Кіровоградська	59,47	4,25	0,41	0,61	165,68	0,44	43,40	-5,50
Луганська	50,33	-4,89	0,18	0,27	89,61	0,24	41,00	-7,90
Львівська	55,36	0,14	0,83	1,23	494,30	1,32	44,60	-4,30
Миколаївська	49,84	-5,38	0,43	0,64	285,76	0,76	56,80	7,90
Одеська	54,11	-1,11	0,88	1,31	469,95	1,25	45,40	-3,50
Полтавська	54,06	-1,16	0,48	0,72	343,01	0,92	46,90	-2,00
Рівненська	41,82	-13,40	0,43	0,64	318,18	0,85	28,90	-20,00
Сумська	50,24	-4,98	0,54	0,80	337,80	0,90	51,40	2,50
Тернопільська	67,00	11,78	0,75	1,11	381,13	1,02	46,60	-2,30
Харківська	61,37	6,15	1,36	2,02	666,70	1,78	54,50	5,60
Херсонська	52,61	-2,61	0,75	1,12	255,29	0,68	45,50	-3,40
Хмельницька	53,46	-1,76	0,69	1,03	257,56	0,69	45,70	-3,20
Черкаська	49,35	-5,87	0,40	0,60	313,86	0,84	37,90	-11,00
Чернівецька	64,29	9,07	0,44	0,65	343,22	0,92	45,70	-3,20
Чернігівська	60,03	4,81	0,29	0,42	203,97	0,54	42,30	-6,60
м. Київ	53,43	-1,79	2,45	3,65	1333,01	3,56	68,50	19,60

ЦСР	Ціль 4. Якісна освіта							
Завдання	4.6. Ліквідувати гендерну нерівність серед шкільних учителів		4.7. Створити у школах сучасні умови навчання, включаючи інклюзивне, на основі інноваційних підходів					
Індикатор	4.6.1. Частка чоловіків серед шкільних учителів, %		4.7.1. Частка сільських денних загальноосвітніх навчальних закладів, де є доступ до інтернету, %		4.7.2. Частка сільських денних загальноосвітніх навчальних закладів, де є комп'ютерні програмні засоби навчання, %		4.7.3. Частка денних загальноосвітніх навчальних закладів, де організовано інклюзивне навчання, %	
	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-
Україна (2015)	15,30		80,99		60,10		9,40	
<i>Області</i>								
Вінницька	15,60	0,30	80,70	-0,29	80,70	20,60	6,20	-3,20
Волинська	10,00	-5,30	60,00	-20,99	73,00	12,90	19,00	9,60
Дніпропетровська	14,70	-0,60	81,60	0,61	60,50	0,40	7,00	-2,40
Донецька	11,00	-4,30	82,10	1,11	76,00	15,90	2,50	-6,90
Житомирська	18,70	3,40	49,50	-31,49	39,60	-20,50	1,50	-7,90
Закарпатська	14,30	-1,00	71,10	-9,89	43,30	-16,80	12,30	2,90
Запорізька	15,10	-0,20	100,00	19,01	100,00	39,90	7,59	-1,81
Івано-Франківська	17,40	2,10	78,50	-2,49	53,10	-7,00	5,70	-3,70
Київська	13,70	-1,60	100,00	19,01	89,40	29,30	35,60	26,20
Кіровоградська	16,22	0,92	100,00	19,01	100,00	39,90	10,69	1,29
Луганська	16,40	1,10	92,00	11,01	89,40	29,30	35,60	26,20
Львівська	14,90	-0,40	48,60	-32,39	30,40	-29,70	3,80	-5,60
Миколаївська	14,00	-1,30	91,10	10,11	91,00	30,90	3,00	-6,40
Одеська	11,00	-4,30	71,00	-9,99	49,00	-11,10	4,70	-4,70
Полтавська	17,70	2,40	70,50	-10,49	70,70	10,60	11,53	2,13
Рівненська	18,00	2,70	100,00	19,01	100,00	39,90	10,30	0,90
Сумська	16,00	0,70	89,50	8,51	45,60	-14,50	4,52	-4,88
Тернопільська	16,80	1,50	91,10	10,11	77,10	17,00	8,00	-1,40
Харківська	14,00	-1,30	100,00	19,01	100,00	39,90	8,00	-1,40
Херсонська	17,40	2,10	92,10	11,11	85,20	25,10	11,30	1,90
Хмельницька	14,80	-0,50	92,10	11,11	62,50	2,40	7,28	-2,12
Черкаська	20,10	4,80	89,60	8,61	70,90	10,80	22,00	12,60
Чернівецька	18,35	3,05	92,70	11,71	64,10	4,00	15,11	5,71
Чернігівська	16,80	1,50	98,40	17,41	99,10	39,00	8,3	-
м. Київ								

+/- або >1/<1 - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення:

4.6.1 - дані по Чернігівській області наведені станом на 01.10.2015; 4.7.3 - дані по Івано-Франківській, Миколаївській, Хмельницькій областях - за 2016 рік,

4.3.1. - дестимулятор, враховано з протилежним значенням, в кольорах у тому числі

У галузі шкільної освіти для вимірювання прогресу пропонується застосувати такий показник як частка учнів денних загальноосвітніх навчальних закладів від загальної кількості постійного населення віком 6–17 років. У всіх областях (крім Луганської і Донецької, які серйозно постраждали від воєнного конфлікту) цей показник становить понад 80%. Водночас подальший прогрес має відбуватися в напрямі розвитку форм і методів освіти, яка наразі реформується.

Індикатор «Частка домогосподарств, що потерпають від проявів позбавлення можливості отримати будь-яку професійну освіту полягає у визначенні доступності професійної освіти в регіонах. Значення цього показника взагалі відповідають національному показнику. Середнє значення цього показника 2015 року становить 7,6%. В окремих областях спостерігаються суттєві розбіжності: від 22,2 на Закарпатті до 0,7 у Полтавській області. Суттєвий прогрес потрібен у південних областях (Одеській, Херсонській, Миколаївській) та низці областей Центральної і Східної України. Доступність професійної освіти набирає особливо гострого значення у зв'язку зі змінами на ринку праці, викликаними глобальними технологічними змінами, що можуть призвести до зникнення низки традиційних професій і виникнення нових, які вимагатимуть нових професійних навичок та навичок організації робочого процесу. В останні роки сфера професійно-технічної освіти (яка зазнала занепаду у зв'язку з процесами деіндустріалізації) передається до повноважень регіональної влади, і це покладає на владу додаткові обов'язки з організації такої освіти відповідно до сучасних вимог та зі збільшення охоплення населення, яке потребує професійної освіти.

Показники, які визначають виконання індикаторів завдань 4.5, 4.6, 4.7, стосуються головно вдосконалення навчального процесу та широти охоплення ним жителів відповідного регіону. Показник 4.5.1 «Кількість осіб, які навчалися в навчальних закладах (I–IV рівнів) на 10 000 насе-

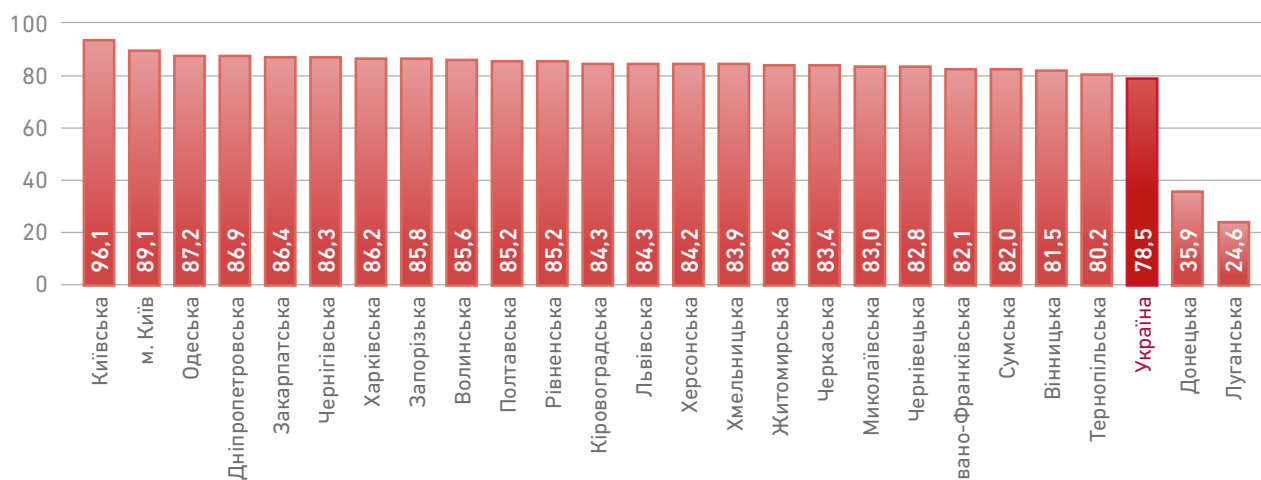
лення» відбиває розташування ВНЗ у містах – традиційних освітніх центрах, як-то Київ, Харків, Одеса, Львів, Дніпро, а також Запоріжжя й Тернопіль, де показники вищі за середній рівень. Однак і в інших областях цей показник досить високий і недалеко від середнього по Україні. Загалом це засвідчує традиційну схильність населення здобувати вищу освіту як важливий чинник вибору й отримання роботи в майбутньому. Водночас зростає конкуренція, особливо в західних областях, не лише між ВНЗ України, а й із вишами сусідніх країн ЄС, зокрема Польщі. Відтак попит на вищу освіту задовольняється коштом іноземних вишів, що може негативно вплинути на цей показник у майбутньому. Важливий також показник 4.5.2 «Частка населення, яке повідомило, що за останні 12 місяців користувалося послугами Інтернету»: він відбиває доступ населення до сучасних форм навчання, які визначають майбутнє освітнього процесу. Згідно з Національними ЦСР, цей показник до 2030 року має зрости в 1,6 разу – від 48,9% до 80%. Проте базового 2015 року в 16 областях цей показник був нижчим за середнім.

Останнє завдання, яке визначає досягнення Цілі 4, – завдання 4.7 «Створити в школах сучасні умови навчання, включаючи інклюзивне, на основі інноваційних підходів». Його прогрес вимірюється показниками, які відбивають забезпеченість шкіл інтернетом, відповідними навчальними програмами та впровадження інклюзивних форм навчання. Якщо по перших двох показниках стан виконання високий (в окремих областях стопроцентна забезпеченість інтернетом і комп'ютерними програмами для навчання), то в плані інклюзивного навчання різниця між областями суттєва: у Київській області це 35,6%, а в Тернопільській – 1,4%. Це можна пояснити нерозумінням концепції інклюзивної освіти і може вимагати більшої уваги у наданні методичної підтримки протягом всього шкільного навчання на місцевому, регіональному та національному рівнях.

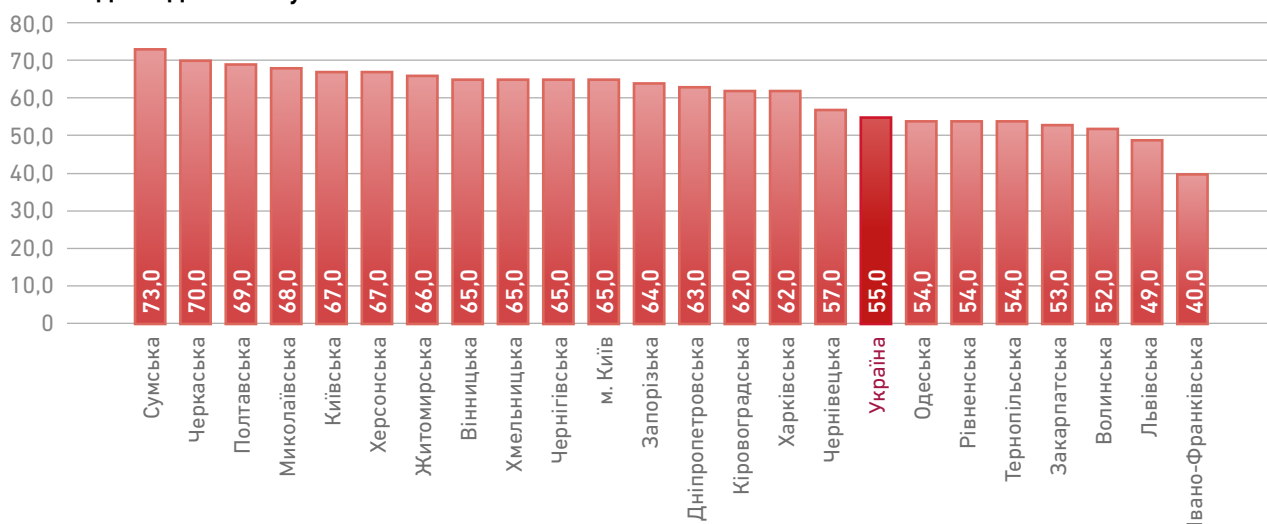

Базові індикатори цілі 2015 року:

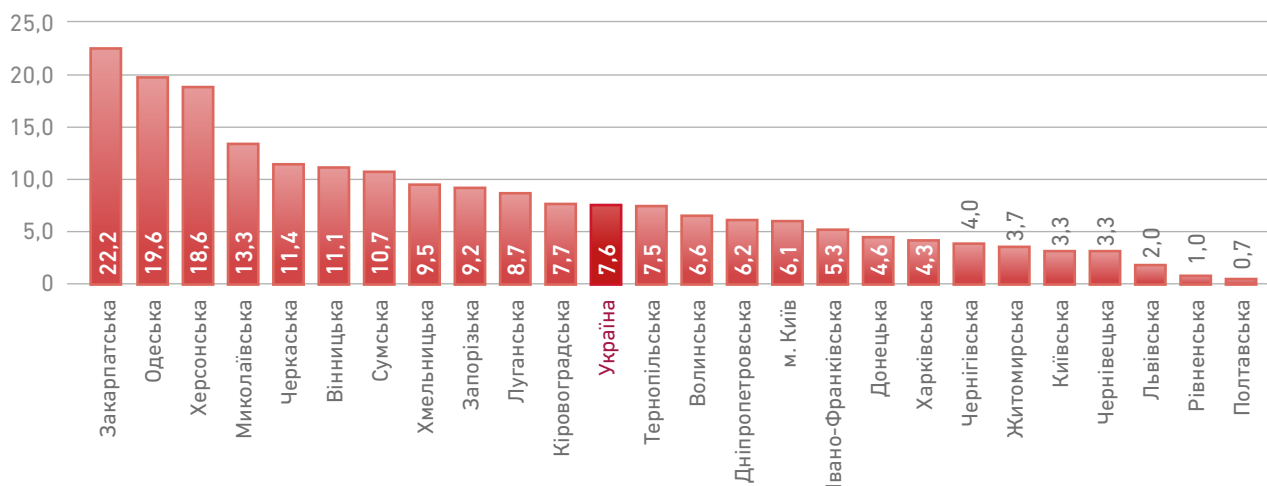
4.1.1. (а) Частка учнів денних загальноосвітніх навчальних закладів, від загальної кількості постійного населення 6–17 років, %

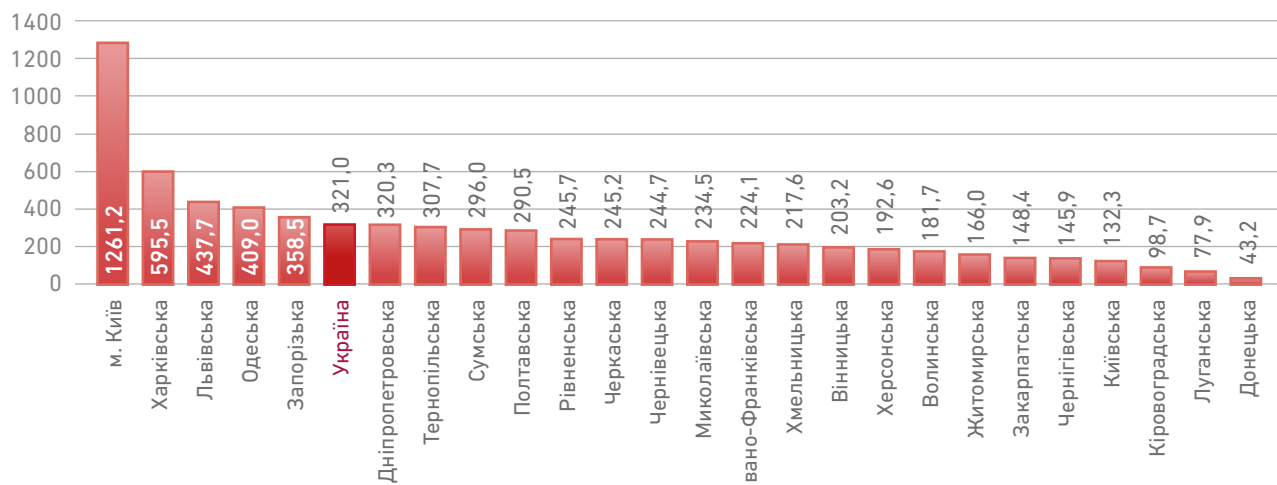
4.2.1. Охоплення дітей дошкільними навчальними закладами, у % від кількості дітей відповідного віку

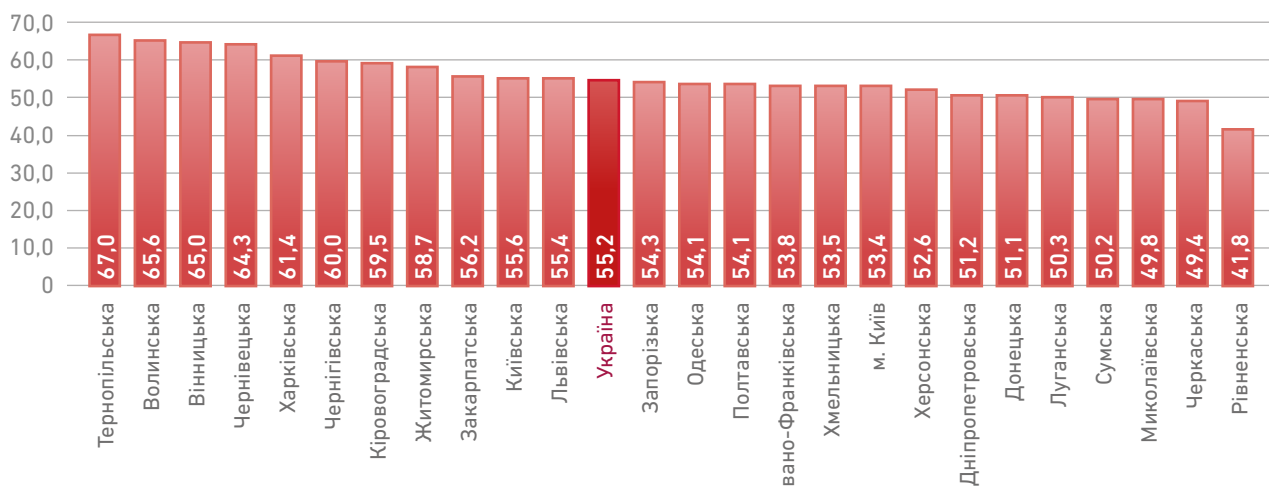
4.3.1. Частка домогосподарств, які потерпають через відсутність коштів для отримання членом родини будь-якої професійної освіти, %

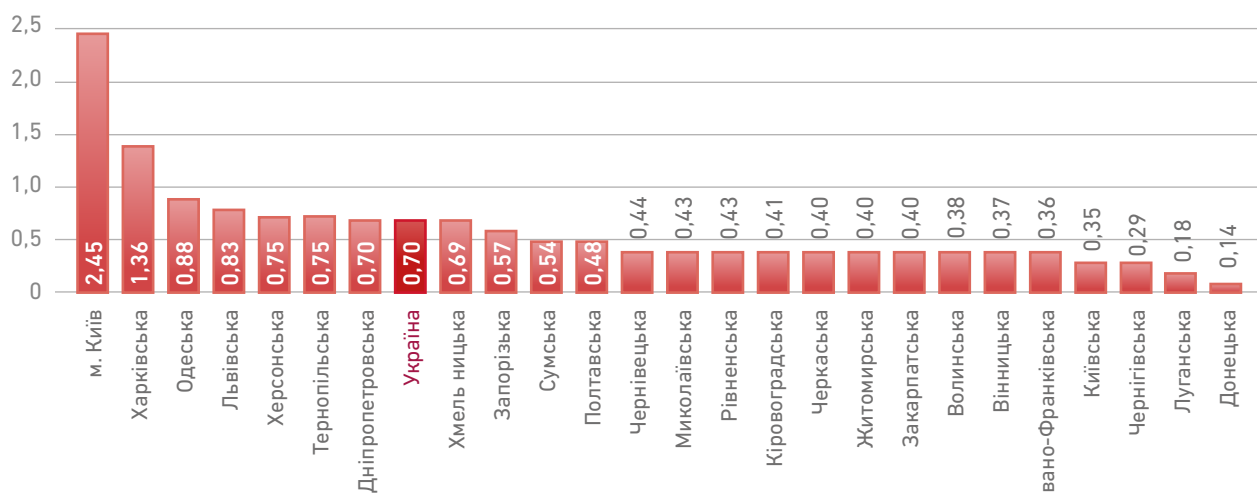
4.4.1. (а) Кількість студентів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, на 10000 населення

4.4.1–1 Частка педагогічних і науково-педагогічних працівників ВНЗ III–IV рівнів акредитації, які мають науковий ступінь, %

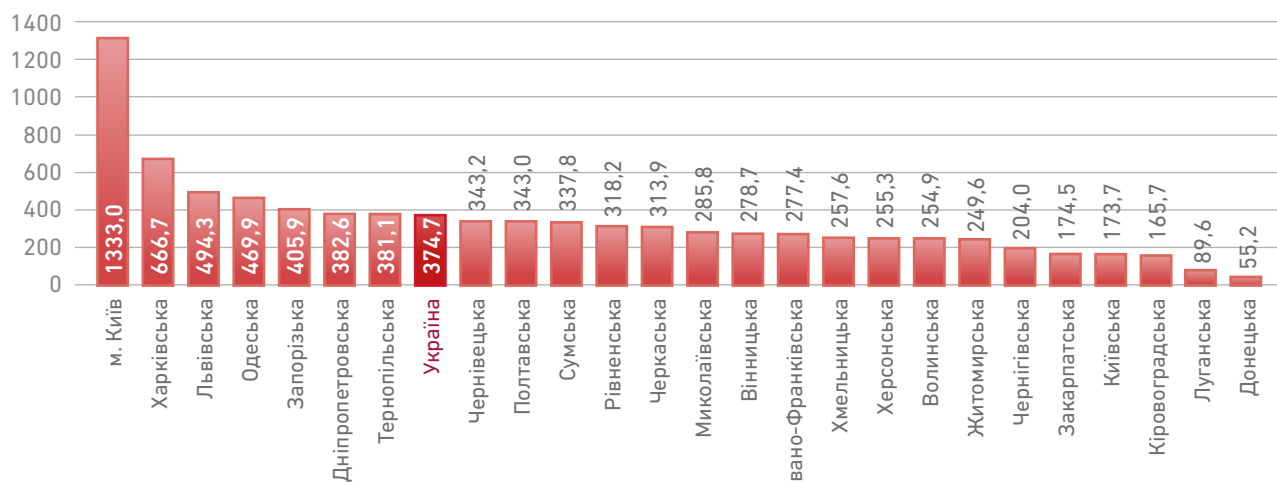

4.4.2. (а) Кількість ВНЗ III–IV рівнів акредитації, на 100 000 населення

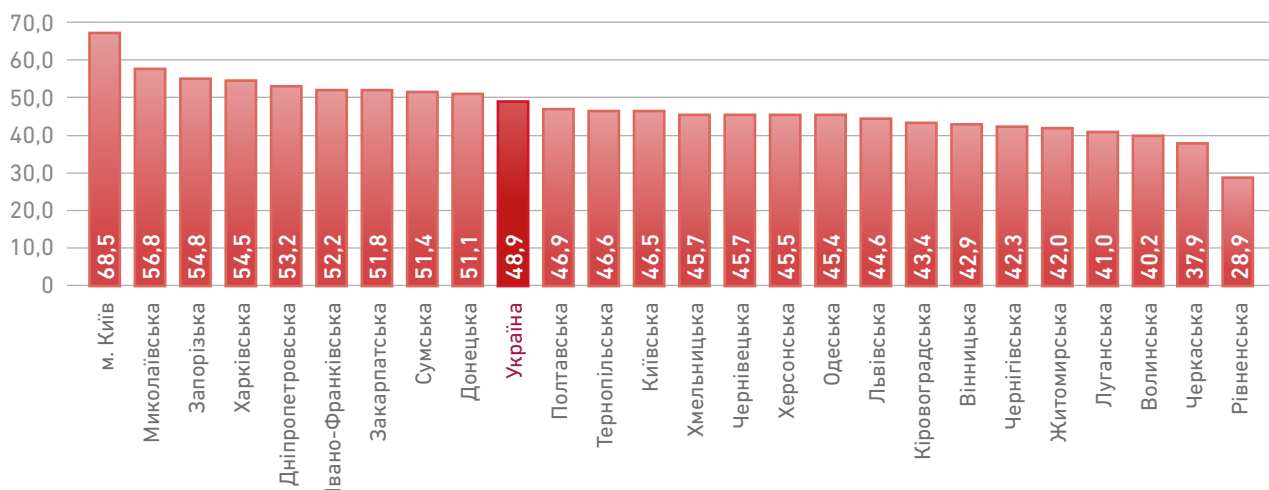

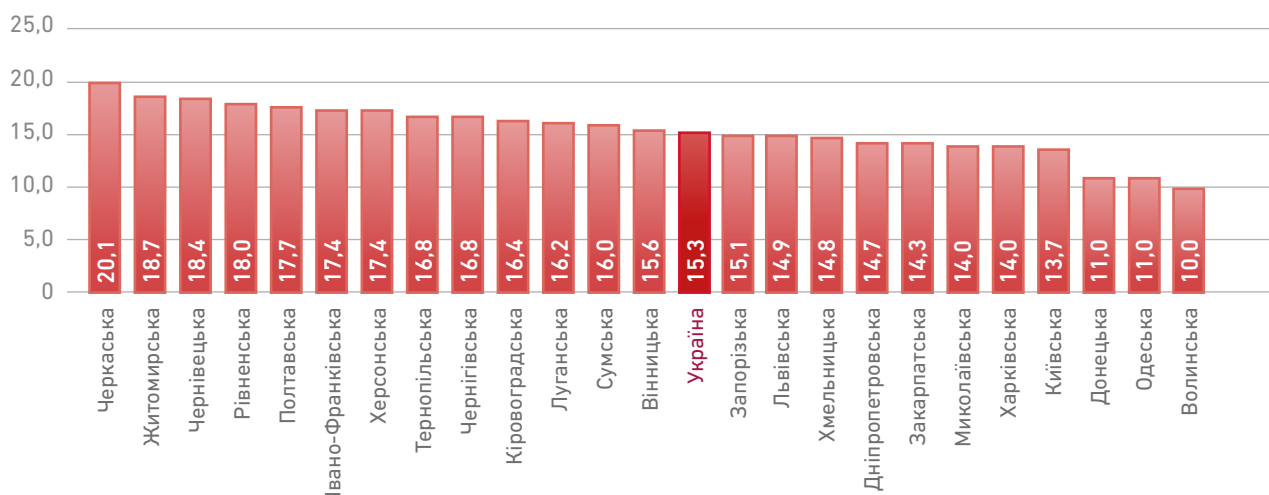
4.5.1. (а) Кількість осіб, які навчалися в навчальних закладах (I–IV рівнів), на 10 000 населення

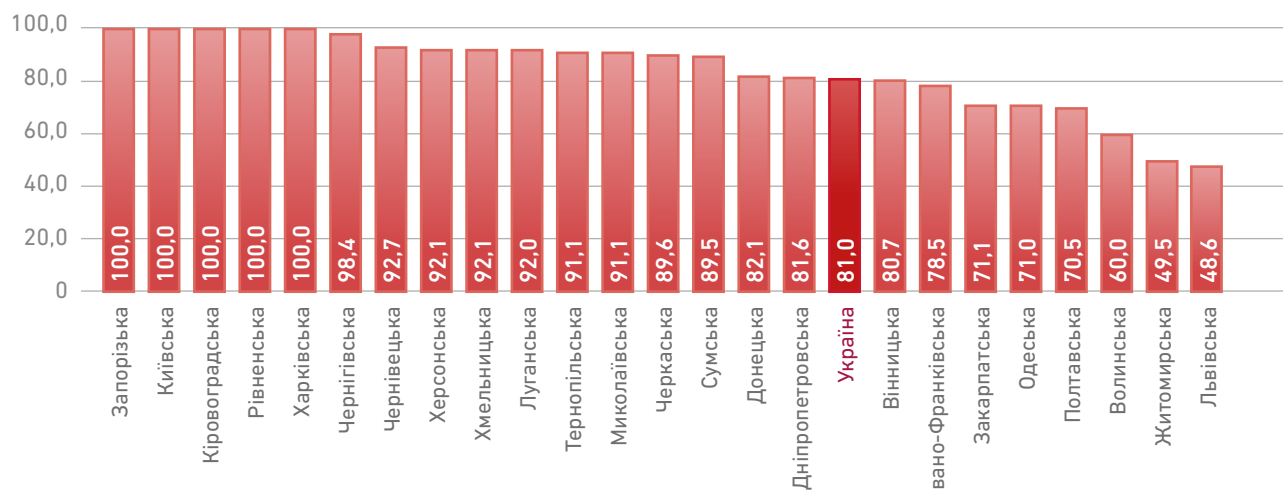
4.5.2. Частка населення, яке повідомило, що за останні 12 місяців користувалося послугами інтернету

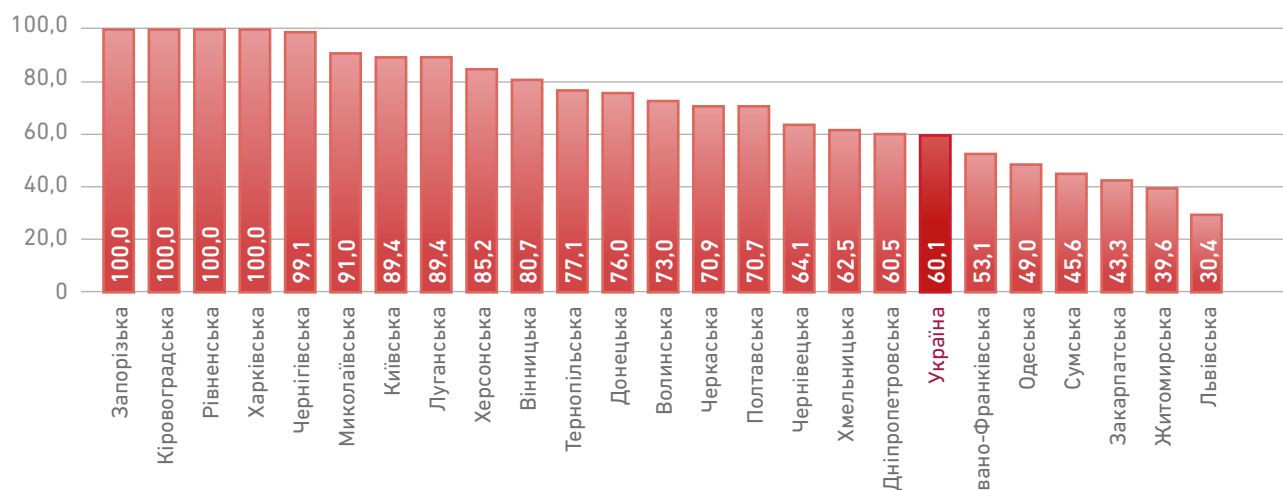
4.6.1. Частка чоловіків серед шкільних учителів, %

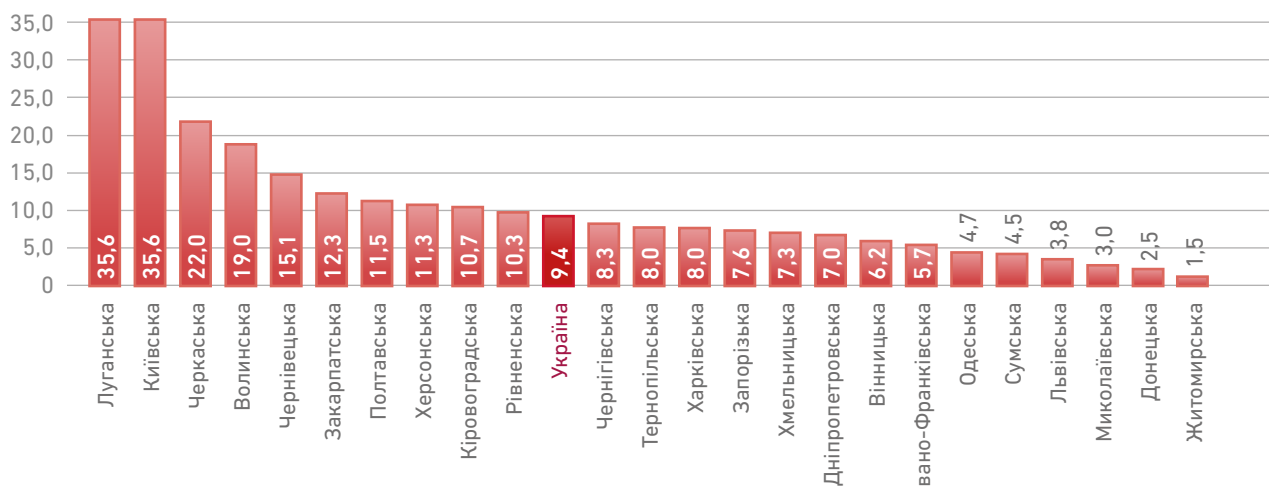
4.7.1. Частка сільських денних загальноосвітніх навчальних закладів, де є доступ до інтернету, %

4.7.2. Частка сільських денних загальноосвітніх навчальних закладів, де є комп'ютерні програмні засоби навчання, %

4.7.3. Частка денних загальноосвітніх навчальних закладів, де організовано інклюзивне навчання, %

РОЗДІЛ 3.5

Ціль 5. Гендерна рівність

Проблема гендерної рівності має комплексний характер, бо охоплює наслідки впливу об'єктивних чинників, викликаних соціальними й біологічними особливостями жінки (народження дітей та пов'язані з цим функції в сім'ї, фізичні і психофізіологічні особливості, які обмежують участь в одних виробничих процесах і водночас сприяють пріоритетній участі в інших), і комплексу соціокультурних чинників, які визначають історично й культурно обумовлену роль жінки та ставлення до неї в певному суспільстві (включаючи як загальноновизнані норми, що існують за загальною згодою, так і архаїчні стереотипи).

Навіть при повному правовому забезпеченні рівноправного доступу жінок і чоловіків до можливостей працевлаштування і суспільних благ існують об'єктивні системні перешкоди, які зберігають фактичну нерівність саме з огляду на імпліцитно встановлене переважання «стандартних» для цього суспільства функціональних обов'язків жінки і чоловіка. Серед таких системних перешкод, які поглиблюють реальну диференціацію умов і якості життя за гендерною ознакою, – недосконала система побутових послуг (зокрема їх недоступність через надто високу вартість), що посилює навантаження жінок роботами з ведення домашнього господарства; недосконала соціальна інфраструктура (дитячі садки, школи і групи подовженого дня, заклади охорони здоров'я, служби соціальної допомоги та ін.), що додатково навантажує переважно жінок діяльністю з догляду за дитиною, захисту її здоров'я, піклуванням про членів родини похилого віку тощо. Відтак низка формально нейтральних щодо гендеру параметрів суспільства насправді має гендерно нерівномірний вплив.

Отже, регіональна влада може і повинна брати на себе завдання зниження негативних проявів гендерної нерівності, які виявляються в гіршій якості життя, нижчій безпеці, слабших можливостях до суспільної комунікації і самореалізації жінок порівняно з чоловіками. У регіональній владі, особливо ж місцевих громад, є широкий спектр повноважень і можливостей для облаштування життєвого середовища, «дружнього» для виконання побутових функцій у домогосподарствах, розвитку соціальних послуг, які знижуватимуть обтяжливості обов'язків з виховання дітей і догляду за особами з обмеженими можливостями та літніми людьми. Участь у місцевому самоврядуванні надає жінкам широкий спектр інструментів соціалізації, навіть якщо вони не

залучені до економічної діяльності, що особливо актуально у зв'язку зі зростанням частки жінок у населених пунктах, з яких відбувається активна трудова міграція. Регіональна влада спроможна також проводити освітню й інформаційну політику, спрямовану на корекцію гендерних архаїзмів, з урахуванням особливостей статевого, вікового і культурного складу населення регіону. Цим може бути пом'якшено ризики недостатньої ефективності і неінклюзивності частини міжнародних програм, які тяжіють до стандартизованих міжнародних підходів у питаннях протидії гендерній нерівності.

Особиста безпека як базисна цінність особи, поза сумнівом, повинна бути підґрунтям протидії гендерній нерівності. Питання особистої безпеки жінок набагато гостріше, ніж у чоловічої частини населення, але залежить від тих самих чинників – показників безпечності локального середовища (освітлення вулиць, впорядкованість місць громадського користування, ефективність транспорту тощо) і якості роботи правоохоронних органів. Регіональні відмінності у частці жінок, які постраждали від кримінальних правопорушень, пов'язаних з фізичним або сексуальним насильством, чітко демонструють вищий рівень ризиків для жінок, які проживають у південних і центральних регіонах країни – в Одеській, Дніпропетровській, Миколаївській, Черкаській, Херсонській областях. Соціологічні дані засвідчують глибші проблеми з місцевим благоустроєм у цих областях. Об'єктивно вищий також ризик в урбанізованих регіонах (Дніпропетровська, Харківська області). Натомість набагато вищий рівень безпеки демонструють західні регіони: Волинська, Тернопільська, Івано-Франківська, Чернівецька, Рівненська області. Показово, що низьку частку постраждалих жінок зафіксовано в Донецькій і Луганській областях, що може бути пов'язано із суворішим режимом забезпечення порядку там і з нижчою фіксацією «дрібних» правопорушень у зазначеній сфері.

Проблемі гендерно зумовленого насильства притаманний високий рівень латентності, адже дуже невелика частина постраждалих звертається по допомогу, побоюючись суспільного осуду, можливої помсти кривдників, або ж постраждалі не вважають насильство, з яким вони зіткнулися в сім'ї, відхиленням від норми. Тому дані кримінальної статистики в оцінці цього феномена набагато менш інформативні, ніж соціопитування. Проте й останні в регіональному розрізі залишаються неспівставними і нерепрезентативними.

Значення суб'єктивності у сприйнятті про-

ЦСР	Ціль 5. Гендерна рівність					
Завдання	5.1. Створити умови для ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок і дівчат		5.2. Знизити рівень гендерно зумовленого та домашнього насильства, забезпечити ефективне запобігання його проявам та своєчасну допомогу постраждалим			
Індикатор	5.1.1. Кількість рішень облради та ОДА, переглянутих або ухвалених з метою забезпечити рівні права і можливості жінок і чоловіків та не допустити дискримінацію жінок і дівчат, одиниць		5.2.1. (а) Частка жінок, постраждалих від кримінальних правопорушень, пов'язаних з фізичним або сексуальним насильством (умисних убивств, зґвалтувань і замахів, умисних тяжких тілесних ушкоджень, розбоїв, грабежів, торгівлі людьми, пов'язаних з насильством у сім'ї),%		5.2.2. (а) Чисельність осіб, які постраждали від кримінальних правопорушень, пов'язаних з насильством у сім'ї, осіб на 100 000 населення	
	2015	>1/<1	2015	+/-	2015	>1/<1
Україна (2015)	-		0,07		2,74	
<i>Області</i>						
Вінницька	0,00	-	0,03	-0,03	35,59	13,00
Волинська	1,00	-	0,01	-0,05	8,92	3,26
Дніпропетровська	-	-	0,11	0,04	5,39	1,97
Донецька	1,00	-	0,00	-0,07	0,00	0,00
Житомирська	0,00	-	0,05	-0,02	5,13	1,87
Закарпатська	1,00	-	0,04	-0,03	9,05	3,31
Запорізька	1,00	-	0,04	-0,03	1,31	0,48
Івано-Франківська	0,00	-	0,02	-0,05	2,24	0,82
Київська	2,00	-	0,04	-0,02	0,35	0,13
Кіровоградська	0,00	-	0,04	-0,03	2,15	0,79
Луганська	2,00	-	0,02	-0,05	4,16	1,52
Львівська	2,00	-	0,06	-0,01	4,57	1,67
Миколаївська	0,00	-	0,10	0,03	1,29	0,47
Одеська	0,00	-	0,14	0,07	3,19	1,17
Полтавська	1,00	-	0,06	-0,01	2,63	0,96
Рівненська	1,00	-	0,02	-0,04	4,91	1,79
Сумська	0,00	-	0,06	-0,01	12,88	4,70
Тернопільська	1,00	-	0,02	-0,05	3,56	1,30
Харківська	1,00	-	0,09	0,03	2,09	0,76
Херсонська	2,00	-	0,08	0,01	1,50	0,55
Хмельницька	1,00	-	0,04	-0,03	2,85	1,04
Черкаська	0,00	-	0,09	0,03	2,09	0,76
Чернівецька	1,00	-	0,02	-0,04	1,87	0,68
Чернігівська	0,00	-	0,06	-0,01	1,33	0,49
м. Київ						

ЦСР	Ціль 5. Гендерна рівність							
	5.3. Заохочувати спільну відповідальність за ведення господарства та виховання дитини		5.4. Забезпечити рівні можливості представництва на вищих рівнях прийняття рішень у політичному та суспільному житті				5.5. Розширити доступ населення до послуг з планування сім'ї та знизити рівень підліткової народжуваності	
Завдання	5.3.1. Співвідношення тривалості неоплачуваної домашньої роботи (ведення господарства, догляду за дітьми й іншими родичами тощо) жінок і чоловіків, %		5.4.2. Частка жінок серед депутатів обласних рад, %		5.4.3. (а) Частка посадових осіб місцевого самоврядування – жінок до облікової кількості посадових осіб, %		5.5.1. (а) Число абортів на 10000 жінок	
Індикатор	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-		
Україна (2015)	-		14,90		77,10		44,53	
<i>Області</i>								
Вінницька	-	-	10,71	-4,19	70,70	-6,40	71,37	1,60
Волинська	-	-	10,94	-3,96	73,70	-3,40	43,48	0,98
Дніпропетровська	-	-	14,00	-0,90	86,50	9,40	61,47	1,38
Донецька	-	-	10,76	-4,14	86,60	9,50	26,84	0,60
Житомирська	-	-	7,81	-7,09	75,60	-1,50	63,12	1,42
Закарпатська	-	-	14,00	-0,90	68,80	-8,30	37,51	0,84
Запорізька	-	-	16,67	1,77	80,80	3,70	49,60	1,11
Івано-Франківська	-	-	7,89	-7,01	70,60	-6,50	30,38	0,68
Київська	-	-	14,29	-0,61	78,90	1,80	65,81	1,48
Кіровоградська	-	-	17,19	2,29	77,20	0,10	55,97	1,26
Луганська	-	-	-	-	79,30	2,20	14,50	0,33
Львівська	-	-	16,67	1,77	72,80	-4,30	35,52	0,80
Миколаївська	-	-	15,63	0,73	80,20	3,10	55,94	1,26
Одеська	-	-	8,33	-6,57	77,70	0,60	49,42	1,11
Полтавська	-	-	11,90	-3,00	76,90	-0,20	53,62	1,20
Рівненська	-	-	12,50	-2,40	72,60	-4,50	24,09	0,54
Сумська	-	-	20,31	5,41	76,80	-0,30	29,19	0,66
Тернопільська	-	-	10,94	-3,96	70,20	-6,90	21,98	0,49
Харківська	-	-	20,00	5,10	80,50	3,40	39,71	0,89
Херсонська	-	-	15,63	0,73	77,90	0,80	61,03	1,37
Хмельницька	-	-	19,05	4,15	73,50	-3,60	43,94	0,99
Черкаська	-	-	11,90	-3,00	75,90	-1,20	42,70	0,96
Чернівецька	-	-	15,63	0,73	70,30	-6,80	47,23	1,06
Чернігівська	-	-	20,31	5,41	75,80	-1,30	46,46	1,04
м. Київ	-	-			63,40	-13,70	57,21	1,28

ЦСР	Ціль 5. Гендерна рівність								
	5.5. Розширити доступ населення до послуг з планування сім'ї та знизити рівень підліткової народжуваності			5.6. Розширити економічні можливості жінок					
Завдання	5.5.2. Коефіцієнт народжуваності у віці до 20 років, на 1000 жінок віком 15–19 років			5.6.1. Співвідношення заробітної плати жінок і чоловіків, %		5.6.2. (а) Рівень економічної активності жінок віком 15–70 років, %		5.6.3. (а) Рівень зайнятості жінок віком 25–49 років, %	
Індикатор	2015	>1/<1	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	
Україна (2015)	27,30		74,90		56,20		71,90		
<i>Області</i>									
Вінницька	29,70	1,09	78,80	3,90	56,70	0,50	68,72	-3,18	
Волинська	27,10	0,99	79,00	4,10	38,00	-18,20	69,80	-2,10	
Дніпропетровська	27,30	1,00	67,30	-7,60	2,00	н/п	59,00	-12,90	
Донецька	-	-	58,90	-16,00	63,30	7,10	-	-	
Житомирська	33,60	1,23	80,10	5,20	58,70	2,50	52,60	-19,30	
Закарпатська	52,80	1,93	83,60	8,70	54,70	-1,50	51,30	-20,60	
Запорізька	26,40	0,97	68,70	-6,20	55,90	-0,30	71,00	-0,90	
Івано-Франківська	30,10	1,10	75,40	0,50	51,40	-4,80	47,20	-24,70	
Київська	28,50	1,04	73,40	-1,50	58,20	2,00	72,60	0,70	
Кіровоградська	41,50	1,52	78,80	3,90	54,00	-2,20	70,28	-1,63	
Луганська	-	-	77,70	2,80	60,00	3,80	-	-	
Львівська	18,70	0,68	77,20	2,30	53,80	-2,40	71,07	-0,83	
Миколаївська	35,80	1,31	69,70	-5,20	57,70	1,50	76,90	5,00	
Одеська	30,00	1,10	76,40	1,50	51,80	-4,40	61,50	-10,40	
Полтавська	26,00	0,95	72,20	-2,70	55,80	-0,40	49,20	-22,70	
Рівненська	26,20	0,96	72,70	-2,20	61,60	5,40	66,80	-5,10	
Сумська	25,00	0,92	75,00	0,10	56,40	0,20	50,90	-21,00	
Тернопільська	25,10	0,92	85,90	11,00	58,50	2,30	36,70	-35,20	
Харківська	20,80	0,76	77,60	2,70	46,60	-9,60	50,00	-21,90	
Херсонська	34,40	1,26	87,00	12,10	55,70	-0,50	71,70	-0,20	
Хмельницька	34,10	1,25	77,50	2,60	53,40	-2,80	48,30	-23,60	
Черкаська	29,90	1,10	82,70	7,80	72,90	16,70	46,10	-25,80	
Чернівецька	27,30	1,00	89,10	14,20	55,00	-1,20	58,80	-13,10	
Чернігівська	25,60	0,94	77,10	2,20	57,30	1,10	73,60	1,70	
м. Київ	8,20	0,30	82,90	8,00					

+/- або >1/<1 - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення:

5.2.1. (а), 5.2.2. (а) - дані для Донецької та Луганської областей наведені за 2016 рік, 5.6.3. (а) - для Житомирської області розраховані як частка безробітного населення у віці 15–24 роки у загальній кількості безробітних у віці 15–70 років

5.2.1. (а), 5.2.2. (а), 5.4.3. (а), 5.5.1. (а), 5.5.2. - дестимулятор, враховано з протилежним значенням, в кольорах у тому числі 5.1.1. - не рекомендовано робити порівняння через малу поширеність явища

блеми гендерного насильства демонструють дані про осіб, які постраждали від кримінальних правопорушень, пов'язаних з насильством у сім'ї. Антілідерами за інтенсивністю цього показника на 100 тис. населення стали Вінницька, Сумська, Закарпатська, Волинська області. Можна припустити, що високий показник реєстрації такого насильства свідчить про вищу довіру до правоохоронних органів, їхню спроможність надати «делікатну» допомогу, про більшу розвиненість громадянського суспільства і нетерпимість до насильства. Однак так само вірогідне пояснення статистичних даних схильністю або несхильністю органів правопорядку в певному регіоні реєструвати «побутові» правопорушення.

Показово, наприклад, що в Миколаївській, Запорізькій, Херсонській областях невисокий рівень зареєстрованого сімейного насильства. Невисокі показники в низці областей (зокрема, в Київській, Чернігівській, Чернівецькій, Харківській, Черкаській та ін.) можуть свідчити і про можливість вирішувати конфліктні ситуації на локальному рівні – у межах сім'ї, разом із сусідами тощо.

Розподіл регіонів за часткою жінок серед депутатів обласних рад має, найпевніше, ситуативний характер. Скажімо, менше як 10% жінок в обласних Радах Житомирської, Івано-Франківської, Одеської областей, 20% і більше – в Сумській, Чернігівській і Харківській обласних Радах. Натомість представленість жінок серед посадовців місцевого самоврядування, яка загалом по Україні становить 77,1%¹⁵, показово вища у східних і південних регіонах країни (Донецька, Дніпропетровська, Запорізька, Харківська, Миколаївська, Луганська, Херсонська, Одеська та інші області) і набагато нижча на заході країни (Закарпатська, Тернопільська, Чернівецька, Івано-Франківська, Вінницька, Рівненська, інші області). Така різниця може бути пов'язана, зокрема, з більшим відволіканням чоловічого населення на «важкі» види робіт, зумовлені особливостями структури економік Півдня і Сходу, і навпаки, більшими можливостями працевлаштування для жінок у структурі економік західних областей.

Поза сумнівом, головне джерело гендерних відмінностей – виконання жінками місії материнства і виховання дітей. Органічне поєднання цієї фізіологічно зумовленої функції з інтегрованістю жінки у тканину сучасного суспільства має забезпечуватися спроможністю до ефективного планування сім'ї, що залежить від доступності матеріальних засобів для цього (сучасних засобів контрацепції, належного медичного обстеження й нагляду) та від обізнаності, освіченості, організованості

самих учасників статевих стосунків. Спроможність планувати народження дітей демонструють показники частоти абортів на 10 тис. жінок. Найвищий цей показник у Вінницькій, Київській, Житомирській, Дніпропетровській, Херсонській областях. Удвічі-втричі він нижчий у Луганській, Тернопільській, Рівненській, Донецькій, Сумській, Івано-Франківській, Львівській областях. Можна припустити, що низька частота абортів у західних регіонах пояснюється сильними місцевими культурними і релігійними цінностями та обмеженнями.

Істотну розбіжність демонструє показник народжуваності на 1000 жінок у віці до 20 років. Традиційно високий він на Закарпатті (52,8), фахівці пов'язують це з великою часткою серед населення регіону осіб ромської національності, у яких поширено ранні шлюби. Високий також показник народження жінками у віці до 20 років у Кіровоградській, Миколаївській, Херсонській, Хмельницькій, Житомирській областях (від 41,5 до 33,6 живонароджених на 1000 жінок відповідного віку). Майже удвічі нижчі показники у Львівській (18,7), Харківській (20,8) областях, що може пояснюватися набагато вищим рівнем урбанізації там.

Практична соціалізація жінок найпоказовіше визначається рівнем їхньої економічної активності. Цей рівень суттєво відрізняється за регіонами: від 72,9% у Черкаській і 61,6% у Рівненській областях до 38,0% у Волинській і 46,6% у Харківській областях. Таку диференціацію викликано найвірогідніше, структурою регіональних економік, де існує менша чи більша пропозиція відповідних робочих місць, тиск на ринку праці з боку чоловічої частини населення, можливості зайнятості в секторах, які не фіксує статистика.

Рівень зайнятості жінок у найактивнішому віці (25–49 років), природно, вищий і становить у середньому по Україні 71,9%, але теж має помітні регіональні розбіжності. Найвищий (70% і більше) показник зайнятості жінок у Миколаївській, Чернігівській, Київській, Херсонській, Львівській, Запорізькій, Кіровоградській областях, найнижчий (50% і менше) – у Тернопільській, Черкаській, Івано-Франківській, Хмельницькій, Полтавській і Харківській. Суттєву різницю з показником економічної активності пов'язано, як гадаємо, із залученістю жінок до роботи в особистому селянському господарстві, зайнятістю жінок пенсійного віку (що подекуди викликано браком молодших кадрів, зокрема у сферах освіти й охорони здоров'я) та залученістю до епізодичної і неформальної зайнятості (при цьому людина може перебувати на обліку служби зайнятості як безробітна, зберігаючи статус економічно активної).

¹⁵ Представництво жінок помітно скорочується на вищих керівних посадах. Лише 16,7% високопосадовців, залучені до ухвалення рішень на найвищому державному рівні (посади категорії «А»), жінки.

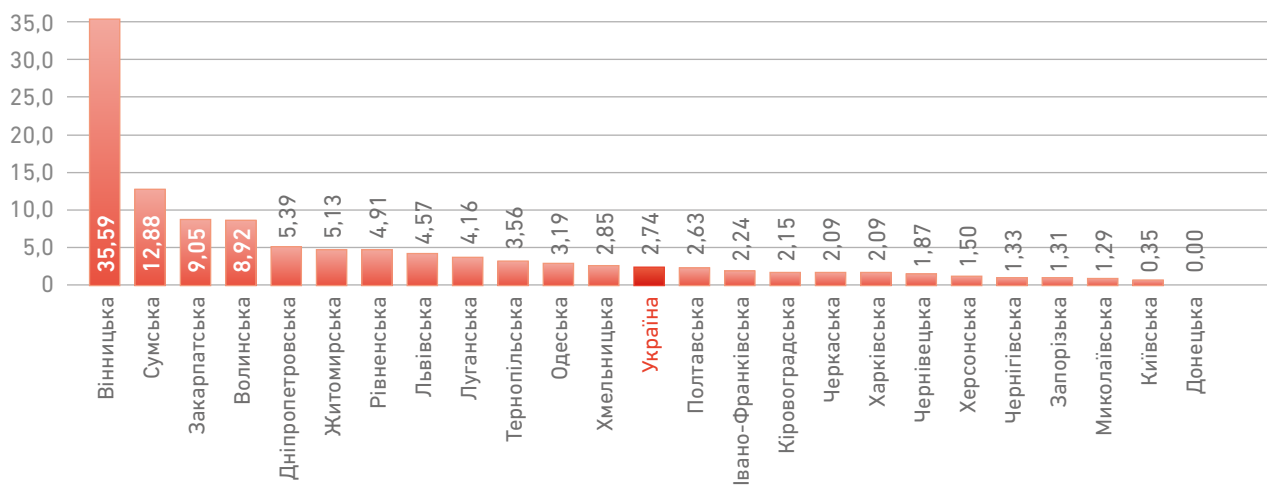

Різницю в оплаті праці між жінками і чоловіками в умовах України пов'язано насамперед з особливостями структури регіональних економік. Зокрема, відомо, що жінки переважають серед зайнятих у бюджетних секторах економіки (освіта, охорона здоров'я, надання соціальних послуг тощо) з невисоким рівнем заробітної плати. З іншого боку, найвищі рівні оплати праці відзначаються в секторах з важкими умовами праці – у вугільній, мета-

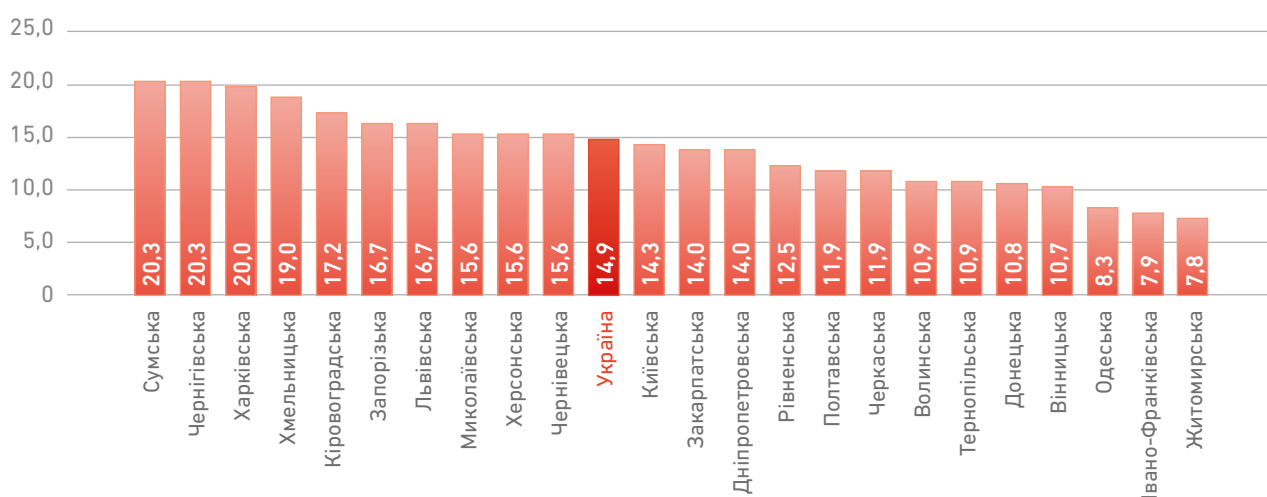
лургійній, хімічній промисловості, де можливість працевлаштування жінок об'єктивно обмежено. Саме цим пояснюється те, що найменша диференціація в оплаті праці (менше як 20% різниці) спостерігається в Чернівецькій, Тернопільській, Закарпатській, Черкаській, Житомирській областях, найвища (понад 30%) – у Донецькій, Дніпропетровській, Запорізькій, Миколаївській областях.

Базові індикатори цілі 2015 року:

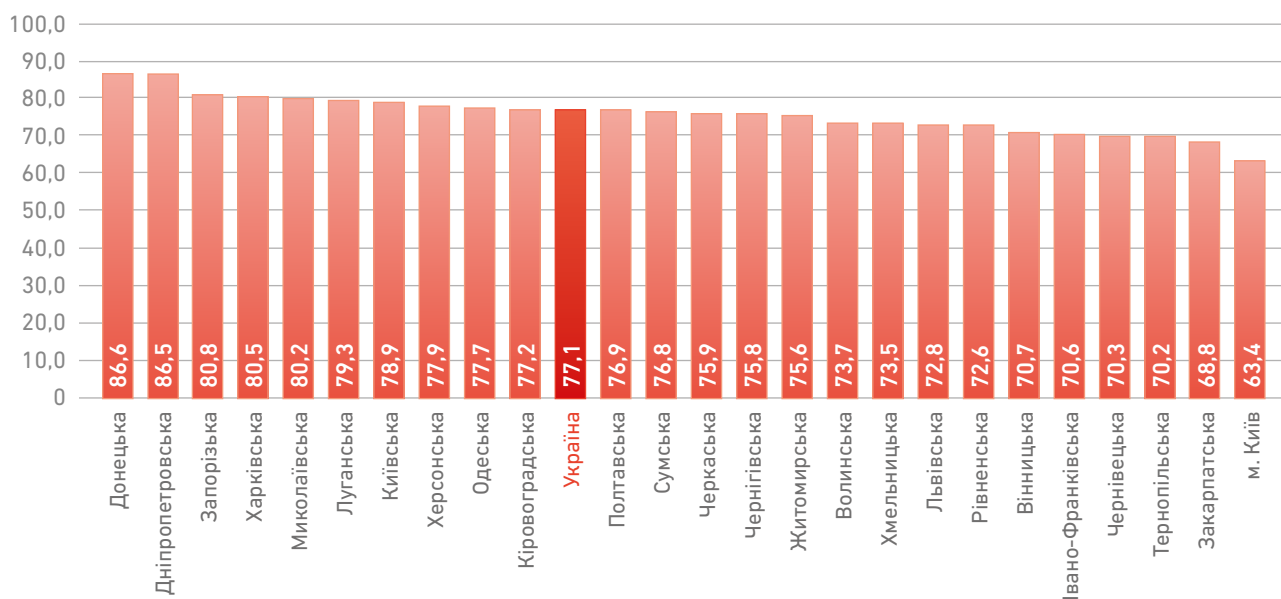
5.2.2. (а) Чисельність осіб, які постраждали від кримінальних правопорушень, пов'язаних з насильством у сім'ї, осіб на 100 000 населення

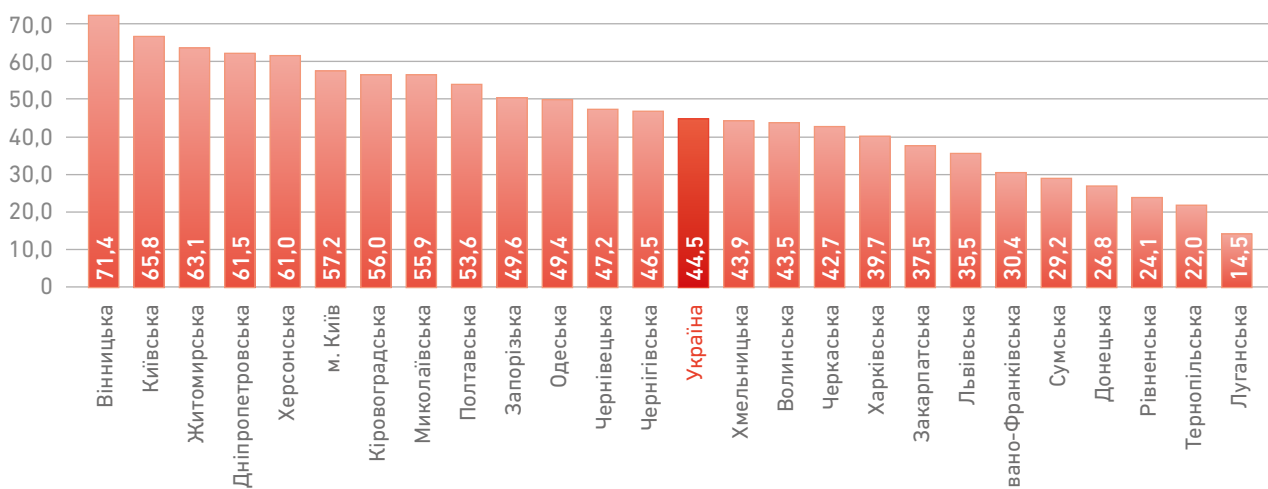
5.4.2. Частка жінок серед депутатів облрад, %

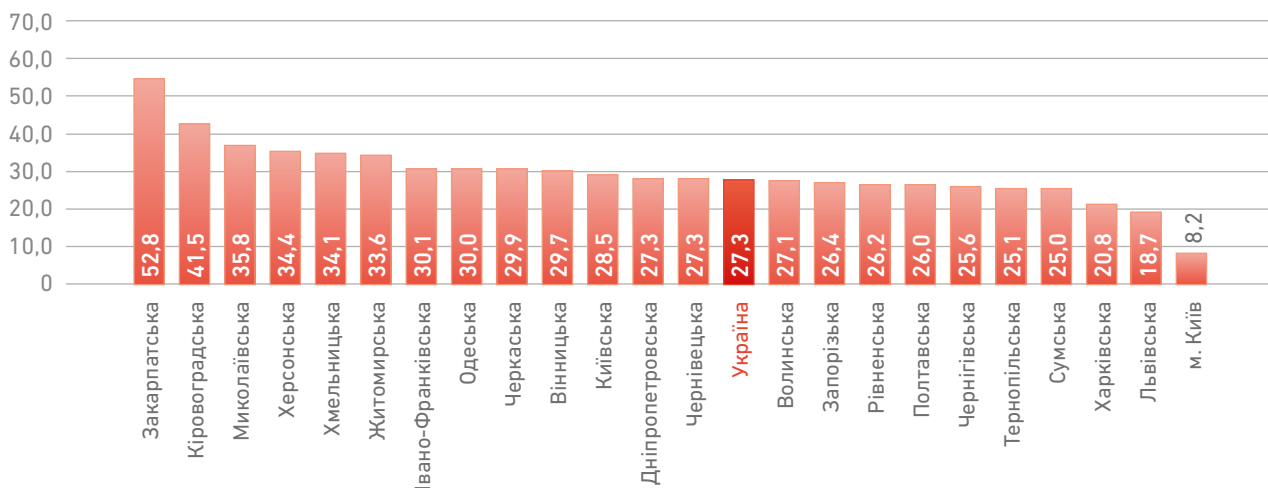
5.4.3. (а) Частка посадових осіб місцевого самоврядування — жінок до облікової кількості посадових осіб, %

5.5.1. (а) Число абортів на 10000 жінок

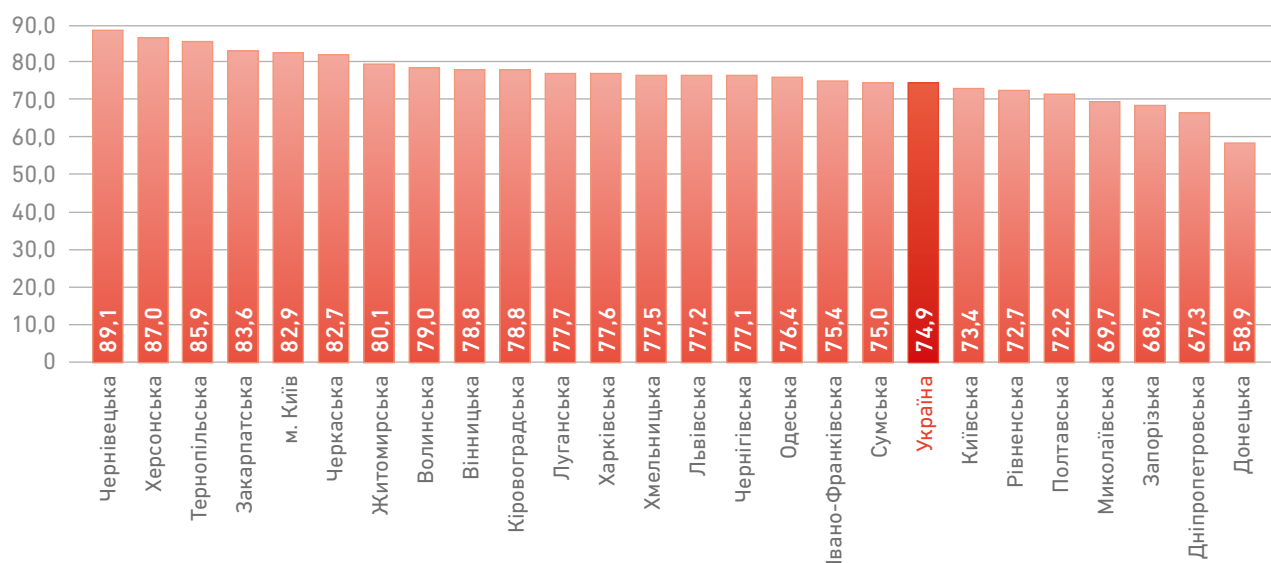

5.5.2. Коефіцієнт народжуваності у віці до 20 років, на 1000 жінок віком 15–19 років

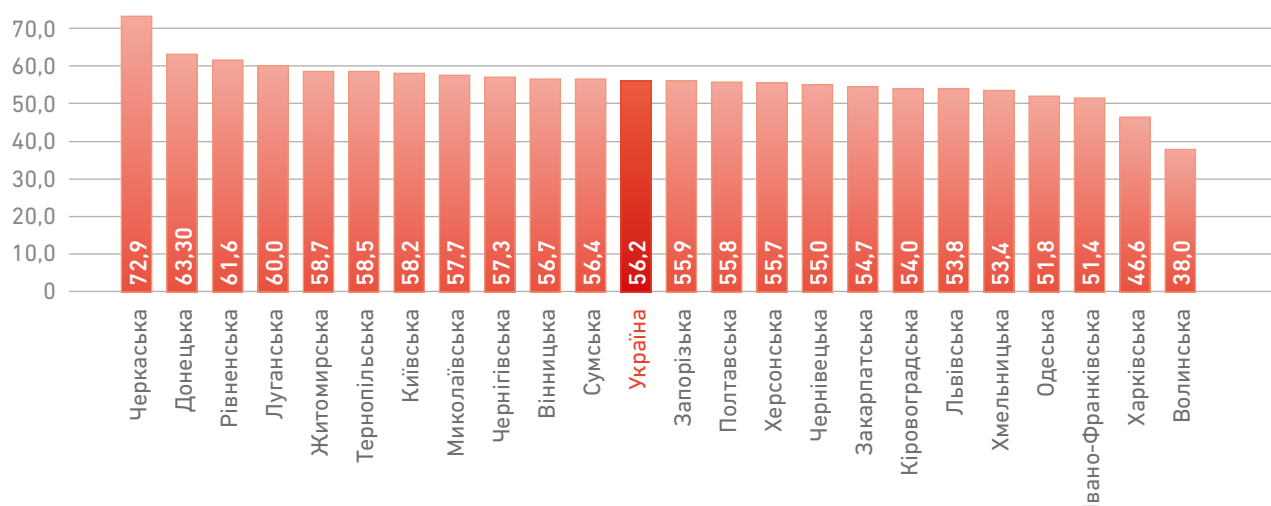

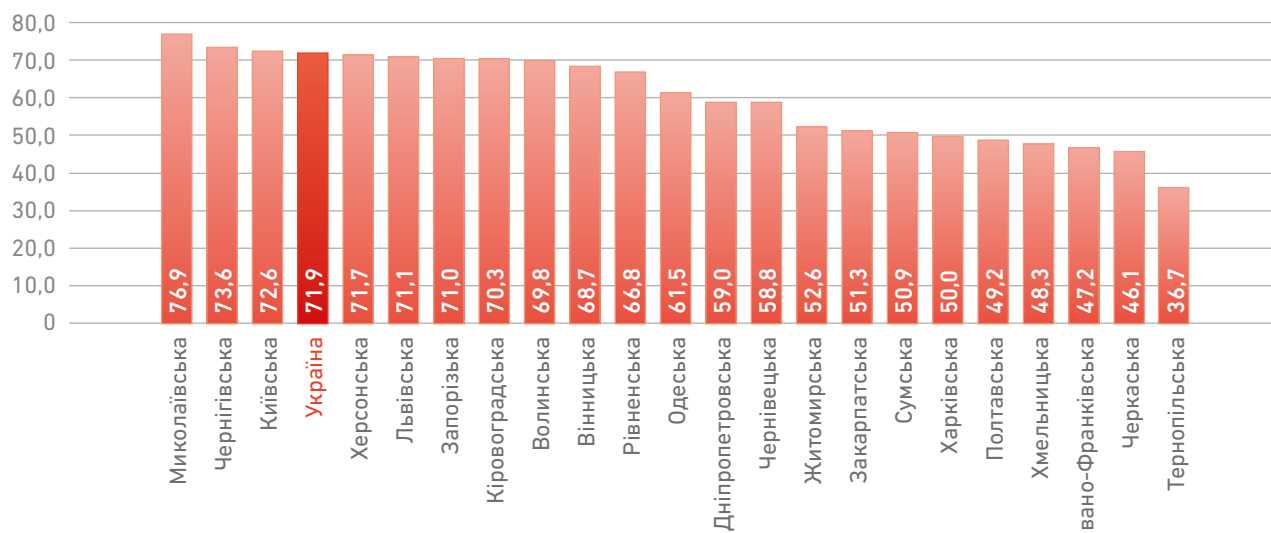
5.6.1. Співвідношення заробітної плати жінок і чоловіків, %

5.6.2. (а) Рівень економічної активності жінок віком 15–70 років, %

5.6.3. (а) Рівень зайнятості жінок віком 25–49 років, %

РОЗДІЛ 3.6

Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови

Україна, на відміну від багатьох країн світу, має добрий водний потенціал, але нераціональне використання води, недостатній рівень очищення стічних вод створюють загрозу екології країни і здоров'ю населення.

Регіональна диференціація показників сфери водопостачання, водовикористання і водовідведення досить велика. Це залежить від різниці в географічному розташуванні, економічному розвитку і спеціалізації регіонів та засвідчує різне ставлення органів місцевої влади до проблем водопостачання і водовідведення. Навіть у тих регіонах, де ситуація із системами водопостачання і водовідведення нібито непогана, ці системи морально й фізично застарілі і потребують чималих інвестицій – і державних, і приватних. Вирішення цих питань цілком залежить від місцевої влади, так само як контроль за скиданням забруднених вод.

Питання фінансування водопостачання і водовідведення, пропаганди раціонального використання води, контролю за стічними водами підприємств також великою мірою залежать від місцевої влади. Водночас регіональна влада має велику кількість інструментів, фінансових і організаційних, для покращення ситуації в питанні водопостачання і водовідведення. Брак бюджетних коштів можна компенсувати започаткуванням проектів державно-приватного партнерства, акціонуванням підприємств, які здійснюють водопостачання і водовідведення, передачею їх у концесію, створенням умов для залучення внутрішніх і зовнішніх інвесторів. Разом з Державною екологічною інспекцією України слід посилювати контроль за стічними водами підприємств, які руйнують екологію регіонів, використовуючи всі наявні способи боротьби з порушниками екології – від юридичних до роз'яснювальних. Слід приділити велику увагу заміні старих систем водопостачання і водовідведення, зношеність яких загрожує екологічними катастрофами. Місцевій владі слід також переконувати підприємців економити воду, раціонально використовувати її. Треба розробити і затвердити плани управління річковими басейнами, іншими об'єктами водопостачання.

Здійснені порівняння регіонального виміру, обрані як індикатори базового рівня досягнення Цілі 6, продемонстрували істотний рівень їх диференціації.

Важливий індикатор – показник відповідності санітарним нормам сільських джерел питного водопостачання, адже вода в містах набагато якісніша

завдяки встановленим системам очистки. Ситуація загалом у країні і в регіонах критична: тільки 7,6% сільських джерел водопостачання відповідають санітарним нормам, а найскладніша ситуація в індустриальних східних областях – Дніпропетровській (0,8%) і Запорізькій (2,3%). Найкраща ситуація спостерігається в Полтавській (32,9%) і низці західних областей – Рівненській (23,3%), Хмельницькій (17,5%) і Тернопільській (15,2%).

Ще гірша ситуація з комунальними джерелами питного водопостачання. Тут загальний показник відповідності по Україні становить лише 4,6%. І знову майже ті самі області належать до «лідерів» і «аутсайдерів»: Дніпропетровська (1,2%), Запорізька (1,9%), Волинська (1,2%) області і м. Київ (1,3%) у найгіршій ситуації, а Рівненська (10,5%), Хмельницька (9,5%) і Тернопільська (11,4%) області посідають найкращі позиції.

Говорячи про можливість доступу до централізованого водопостачання сільського й міського населення, слід зазначити, що у міського населення набагато ширші можливості користування водогоним і в більшості областей у містах прийнятні показники. Найкраще забезпечені Донецька, Київська, Миколаївська, Тернопільська, Херсонська, Черкаська області і м. Київ, де містян майже на 100% забезпечено водою з центрального водогону. Водночас є області, де цей показник перебуває на рівні лише 70–80%: скажімо, в Харківській області він становить 71%, у Кіровоградській – 73,8%, у Чернівецькій – 77,8%, у Вінницькій і Чернігівській – по 78%. У сільській місцевості ситуація набагато гірша. Майже зовсім немає централізованого водопостачання в сільській місцевості низки західних областей – у Львівській, Хмельницькій, Тернопільській, дуже низькі показники в Чернівецькій (3,7%) та Івано-Франківській областях (6,1%). Натомість південні і східні області забезпечено набагато краще: Херсонська – 85%, Донецька – 60,9%, Миколаївська – 57%, Запорізька – 55%, а також Київська – 61%.

Десь така сама ситуація спостерігається при аналізі показників забезпеченості міського й сільського населення централізованими системами водовідведення. Міське населення забезпечено ними набагато краще, майже повністю охоплено ними жителів міст Луганської, Миколаївської, Тернопільської і Херсонської областей. У низці ж областей ситуація куди гірша, як-от у Харківській (41%), Донецькій (43,1%), Черкаській (55%), Вінницькій і Житомирській (по 60%). У сільських населених пунктів ситуація взагалі критична: у жодній області

ЦСР	Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови							
Завдання	6.1 Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання							
Індикатор	6.1.1. (а) Показник відповідності санітарним нормам сільських джерел питного водопостачання, %		6.1.2. (а) Використання свіжої води на питні й санітарно-гігієнічні потреби, м ³ /особу		6.1.3. (а) Показник відповідності санітарним нормам комунальних джерел питного водопостачання, %		6.1.4. Частка міського населення, яке має доступ до економічно доступної питної води гарантованої якості, %	
	2015	+/-	2015	>1/<1	2015	+/-	2016	+/-
Україна (2015)	7,60		29,6		4,60		90,00	
<i>Області</i>								
Вінницька	8,60	1,00	18,80	0,64	7,20	2,60	-	-
Волинська	2,30	-5,30	19,00	0,64	1,20	-3,40	-	-
Дніпропетровська	0,80	-6,80	54,80	1,85	1,20	-3,40	-	-
Донецька	5,50	-2,10	25,60	0,86	3,40	-1,20	-	-
Житомирська	8,30	0,70	16,90	0,57	2,80	-1,80	-	-
Закарпатська	6,90	-0,70	11,50	0,39	6,50	1,90	-	-
Запорізька	2,30	-5,30	40,00	1,35	1,90	-2,70	-	-
Івано-Франківська	4,50	-3,10	11,40	0,39	2,00	-2,60	-	-
Київська	10,40	2,80	24,10	0,81	5,80	1,20	-	-
Кіровоградська	4,90	-2,70	19,00	0,64	3,30	-1,30	-	-
Луганська	3,90	-3,70	6,40	0,22	3,50	-1,10	-	-
Львівська	9,00	1,40	22,00	0,74	5,50	0,90	-	-
Миколаївська	7,80	0,20	26,70	0,90	3,80	-0,80	-	-
Одеська	8,90	1,30	35,00	1,18	7,00	2,40	-	-
Полтавська	32,90	25,30	34,30	1,16	3,00	-1,60	-	-
Рівненська	23,30	15,70	15,80	0,53	10,50	5,90	-	-
Сумська	11,90	4,30	26,40	0,89	6,50	1,90	-	-
Тернопільська	15,20	7,60	16,40	0,55	11,40	6,80	-	-
Харківська	7,50	-0,10	45,60	1,54	3,60	-1,00	-	-
Херсонська	2,80	-4,80	36,40	1,23	2,80	-1,80	-	-
Хмельницька	17,50	9,90	19,20	0,65	9,50	4,90	-	-
Черкаська	5,40	-2,20	21,70	0,73	4,60	0,00	-	-
Чернівецька	-	-	22,20	0,75	0,80	-3,80	-	-
Чернігівська	3,40	-4,20	24,50	0,83	1,70	-2,90	-	-
м. Київ		-7,60	62,80	2,12	1,30	-3,30	-	-

ЦСР	Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови							
Завдання	6.1 Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання				6.2. Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання			
Індикатор	6.1.5. Частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %		6.1.6. Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %		6.2.1. (а) Частка сільського населення, охопленого централізованим водовідведенням, %		6.2.2. Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %	
	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-
Україна (2015)	24,20		89,40		4,10		73,00	
<i>Області</i>								
Вінницька	6,72	-17,48	78,00	-11,40	0,00	-4,10	60,00	-13,00
Волинська	12,30	-11,90	88,60	-0,80	4,60	0,50	82,00	9,00
Дніпропетровська	50,00	25,80	87,60	-1,80	16,50	12,40	85,40	12,40
Донецька	60,90	36,70	100,00	10,60	13,80	9,70	43,10	-29,90
Житомирська	16,10	-8,10	85,20	-4,20	2,40	-1,70	60,00	-13,00
Закарпатська	14,50	-9,70	85,60	-3,80	1,00	-3,10	80,00	7,00
Запорізька	55,00	30,80	90,90	1,50	1,40	-2,70	63,90	-9,10
Івано-Франківська	6,10	-18,10	82,30	-7,10	0,40	-3,70	73,20	0,20
Київська	61,00	36,80	100,00	10,60	9,10	5,00	98,00	25,00
Кіровоградська	21,70	-2,50	73,80	-15,60	0,80	-3,30	74,30	1,30
Луганська	29,00	4,80	89,40	0,00	2,00	-2,10	100,00	27,00
Львівська	0,00	-24,20	96,90	7,50	0,00	-4,10	93,10	20,10
Миколаївська	57,00	32,80	100,00	10,60	3,00	-1,10	100,00	27,00
Одеська	35,40	11,20	95,30	5,90	19,00	14,90	85,01	12,01
Полтавська	33,84	9,64	82,17	-7,23	7,00	2,90	65,90	-7,10
Рівненська	14,40	-9,80	98,10	8,70	2,90	-1,20	77,80	4,80
Сумська	34,40	10,20	80,00	-9,40	7,40	3,30	69,00	-4,00
Тернопільська	0,00	-24,20	100,00	10,60	0,00	-4,10	100,00	27,00
Харківська	33,00	8,80	71,00	-18,40	6,00	1,90	41,00	-32,00
Херсонська	85,00	60,80	100,00	10,60	1,00	-3,10	100,00	27,00
Хмельницька	0,00	-24,20	78,00	-11,40	0,00	-4,10	75,00	2,00
Черкаська	26,90	2,70	100,00	10,60	0,00	-4,10	55,00	-18,00
Чернівецька	3,70	-20,50	77,80	-11,60	0,00	-4,10	71,50	-1,50
Чернігівська	6,72	-17,48	78,00	-11,40	0,70	-3,40	93,80	20,80
м. Київ	-	-	100,00	10,60	-	-	98,90	25,90

ЦСР		Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови									
Завдання	6.3. Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, у першу чергу з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях				6.4. Підвищити ефективність водокористування				6.5. Забезпечити впровадження інтегрованого управління водними ресурсами		
Індикатор	6.3.1. Скинута забруднених (без очистки і недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти, млн м ³		6.3.2. Частка скидів забруднених (забруднених без очистки і недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти в загальному обсязі скидів, %		6.4.1. Водоємність ВРП, м ³ використаної води на 1000 грн ВРП (у фактичних цінах)		6.4.2. Поточна водоємність ВРП, % до рівня 2015 року		6.5.1. Кількість річкових басейнів, для яких затверджено плани управління, одиниць		
	2015	>1/<1	2015	+/-	2015	>1/<1	2015	+/-	2015	>1/<1	
Україна (2015)	875,00		16,38		4,88		100,0		0,0		
<i>Області</i>											
Вінницька	1,00	0,00	1,56	-14,82	2,00	0,41	100,0	-	0,0	-	
Волинська	0,00	0,00	0,00	-	2,30	0,47	100,0	-	0,0	-	
Дніпропетровська	267,00	0,31	39,09	37,53	5,10	1,05	100,0	-	0,0	-	
Донецька	264,00	0,30	31,27	31,27	13,46	2,76	100,0	-	0,0	-	
Житомирська	3,00	0,00	4,41	-34,68	2,91	0,60	100,0	-	0,0	-	
Закарпатська	2,00	0,00	6,45	-24,82	1,24	0,25	100,0	-	0,0	-	
Запорізька	70,00	0,08	7,51	3,10	13,26	2,72	100,0	-	0,0	-	
Івано-Франківська	1,00	0,00	1,72	-4,73	1,98	0,41	100,0	-	0,0	-	
Київська	4,00	0,00	0,60	-6,91	6,94	1,42	100,0	-	0,0	-	
Кіровоградська	0,00	0,00	0,00	-1,72	5,49	1,13	100,0	-	0,0	-	
Луганська	72,00	0,08	87,81	н/п	5,58	1,14	100,0	-	0,0	-	
Львівська	45,00	0,05	21,64	21,64	1,92	0,39	100,0	-	0,0	-	
Миколаївська	0,00	0,00	0,00	-87,81	4,83	0,99	100,0	-	0,0	-	
Одеська	44,00	0,05	25,00	3,36	7,62	1,56	100,0	-	0,0	-	
Полтавська	0,00	0,00	0,00	0,00	1,26	0,26	100,0	-	0,0	-	
Рівненська	6,00	0,01	10,17	-14,83	3,74	0,77	100,0	-	0,0	-	
Сумська	22,00	0,03	47,83	47,83	2,24	0,46	100,0	-	0,0	-	
Тернопільська	2,00	0,00	6,67	-3,50	1,88	0,38	100,0	-	0,0	-	
Харківська	10,00	0,01	3,47	-44,36	2,33	0,48	100,0	-	0,0	-	
Херсонська	0,00	0,00	0,00	-6,67	45,51	н/п	100,0	-	0,0	-	
Хмельницька	1,00	0,00	2,50	-0,97	2,48	0,51	100,0	-	0,0	-	
Черкаська	5,00	0,01	4,72	4,72	3,42	0,70	100,0	-	0,0	-	
Чернівецька	2,00	0,00	5,13	2,63	3,19	0,65	100,0	-	0,0	-	
Чернігівська	0,00	0,00	0,00	-4,72	3,22	0,66	100,0	-	0,0	-	
м. Київ	0,00	0,00	0,00	-5,13	1,31	0,27	100,0	-	0,0	-	

`+/-` або $>1/<1$ - відхилення / співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення:

6.1.1. (а), 6.3.1, 6.3.2, 6.4.1, 6.4.2 дестимулятор, враховано з протилежним значенням, в кольорах у тому числі

забезпеченість водовідведенням не перевищує 20%. Найкраща ситуація в Одеській області, де цей показник становить лише 19%, а також у Дніпропетровській (16,5%) і Донецькій (13,8%). Практично не мають доступу до централізованих систем жителі сіл західного регіону – Львівської, Тернопільської, Хмельницької і Чернівецької областей, та центрального – Черкаської і Вінницької областей.

Українська небезпечна проблема скидання підприємствами забруднених (без очистки і недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти. Частка таких скидів у загальному обсязі скидів і їх загальний обсяг найбільші в промислових регіонах країни: у Луганській області ці показники сягають 87,8% (72 млн м³), у Сумській – 47,8% (22 млн м³), Дніпропетровській – 39,1% (267 млн м³), Донецькій – 31,3% (264 млн м³). У кількох областях скидів забруднених вод або зовсім немає, або вони несуттєві, це Волинська, Кіровоградська, Миколаївська, Полтавська, Херсонська, Чернігівська області та м. Київ.

Одночасно з аналізом доступу до чистої питної води, її дальшого відведення й очищення, вивчалися обсяги використання води на питні й санітарно-гігієнічні потреби (в кубометрах на одну особу) та ефективність використання води у виробничих процесах, або водоємність валового регіонального продукту, розрахована як кількість кубометрів використаної води на 1000 гривень ВРП. Цифри знову

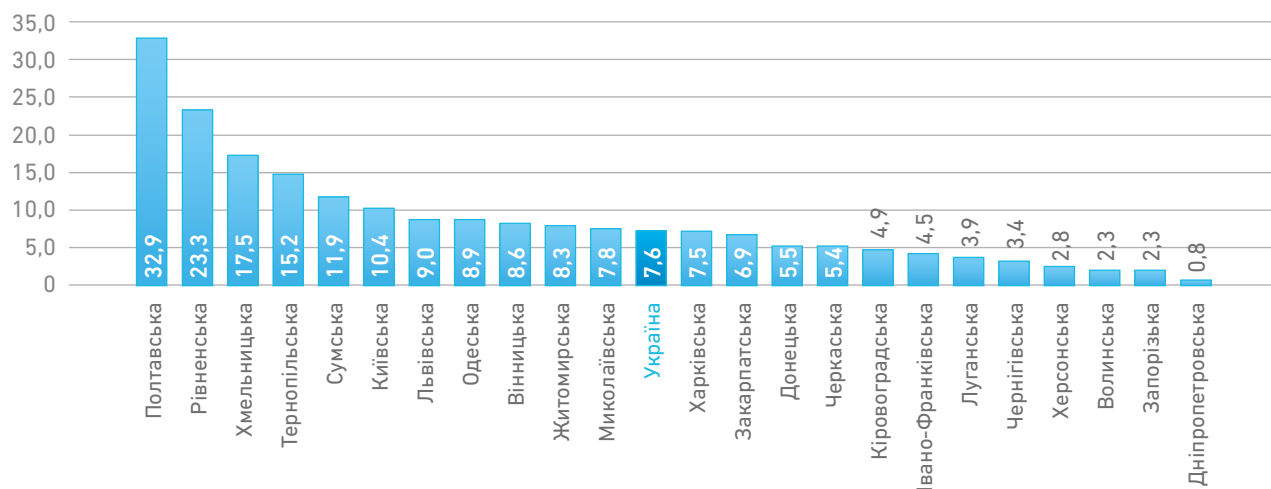
свідчать про істотну нерівномірність використання води за регіонами та ефективність її використання. Найбільше використовує води населення міста Києва (62,8) і сходу України – Дніпропетровської (54,8), Харківської (45,6) й Запорізької областей (40), найменше – західний регіон: Івано-Франківська (11,4), Закарпатська (11,5), Рівненська (15,8) і Тернопільська (16,4) області. Дуже висока водоємність у Херсонській області (45,5), що пов'язано з необхідністю поливати сільськогосподарські угіддя. Порівняно високий цей показник у промислових регіонах – Донецькій (13,5) і Запорізькій (13,3) областях.

Отже, вирішення проблеми дефіциту питної води залежить від її доступності, чистоти та кількості й ефективності використання. Майже в кожному регіоні є проблеми з певними показниками, тому слід зосереджуватися на притаманних саме йому питаннях. Кожна людина повинна мати доступ до чистої питної води і використовувати її максимально ефективно, як у побуті, так і на робочому місці. Досягнення визначених показників і зменшення їх диференціації цілком можливі й необхідні в процесі реалізації цілей сталого розвитку. Потрібні негайні дії регіональної влади за допомогою центральної.

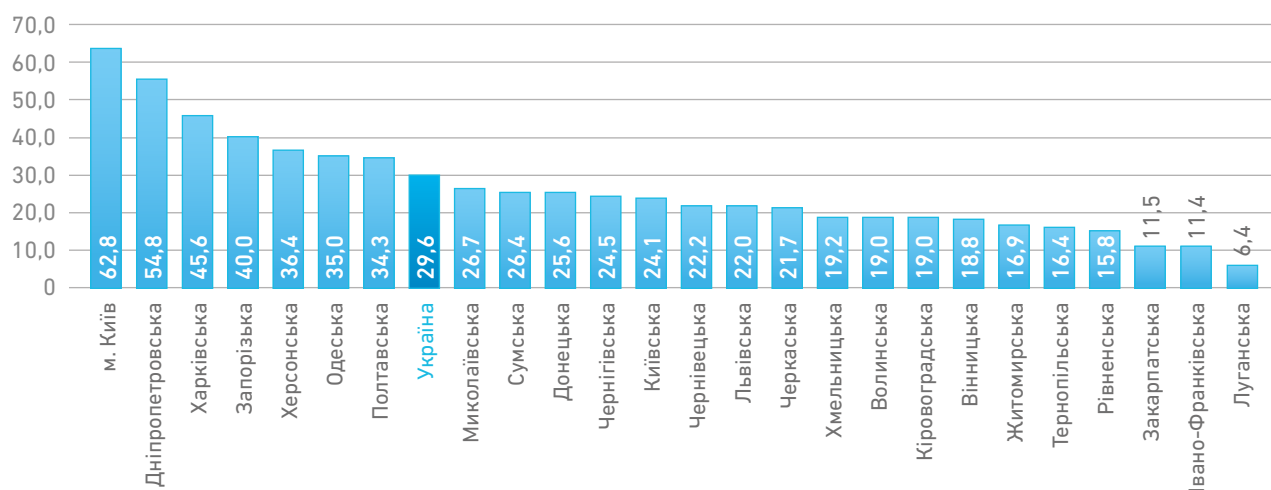

Базові індикатори цілі 2015 року:

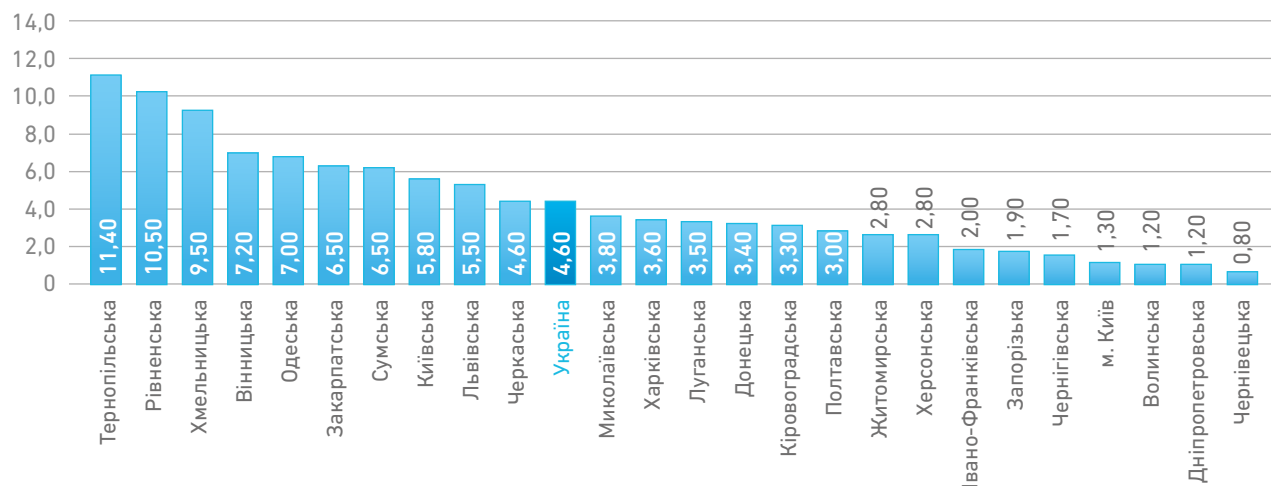
6.1.1. (а) Показник відповідності санітарним нормам сільських джерел питного водопостачання, %

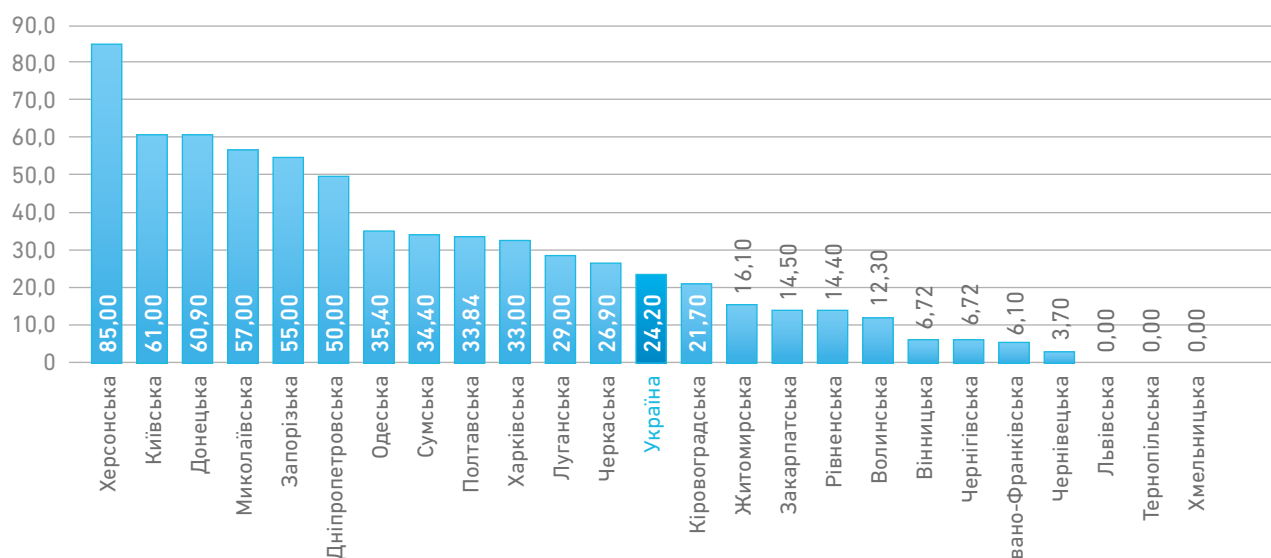
6.1.2. (а) Використання свіжої води на питні й санітарно-гігієнічні потреби, м³/особу

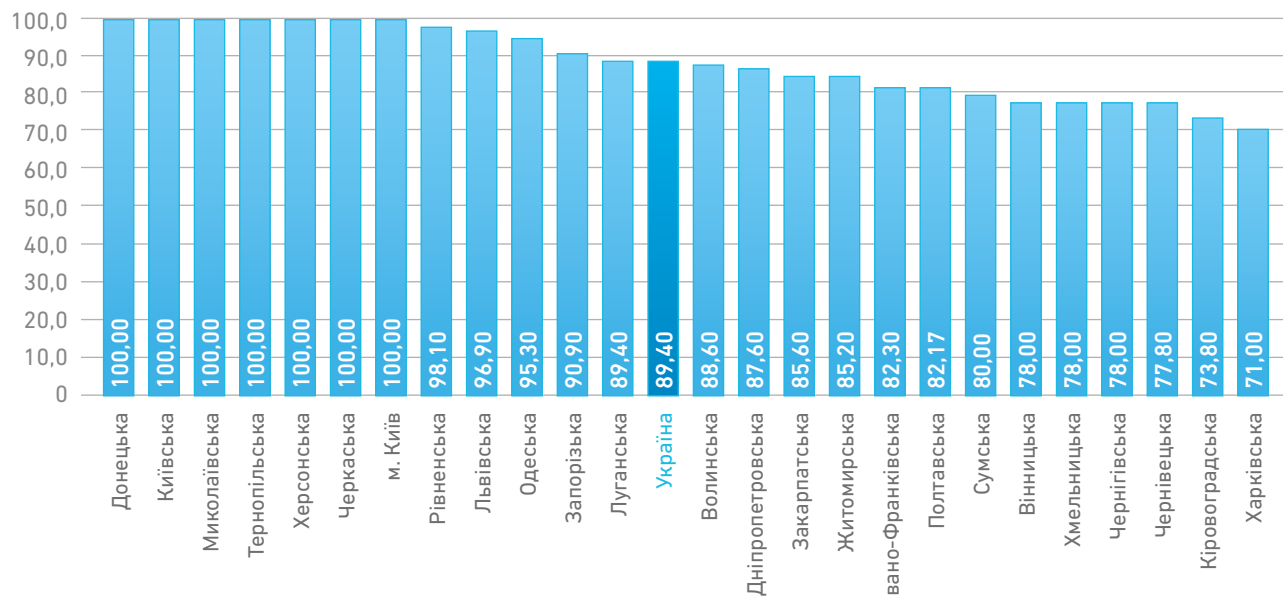
6.1.3. (а) Показник відповідності санітарним нормам комунальних джерел питного водопостачання, %

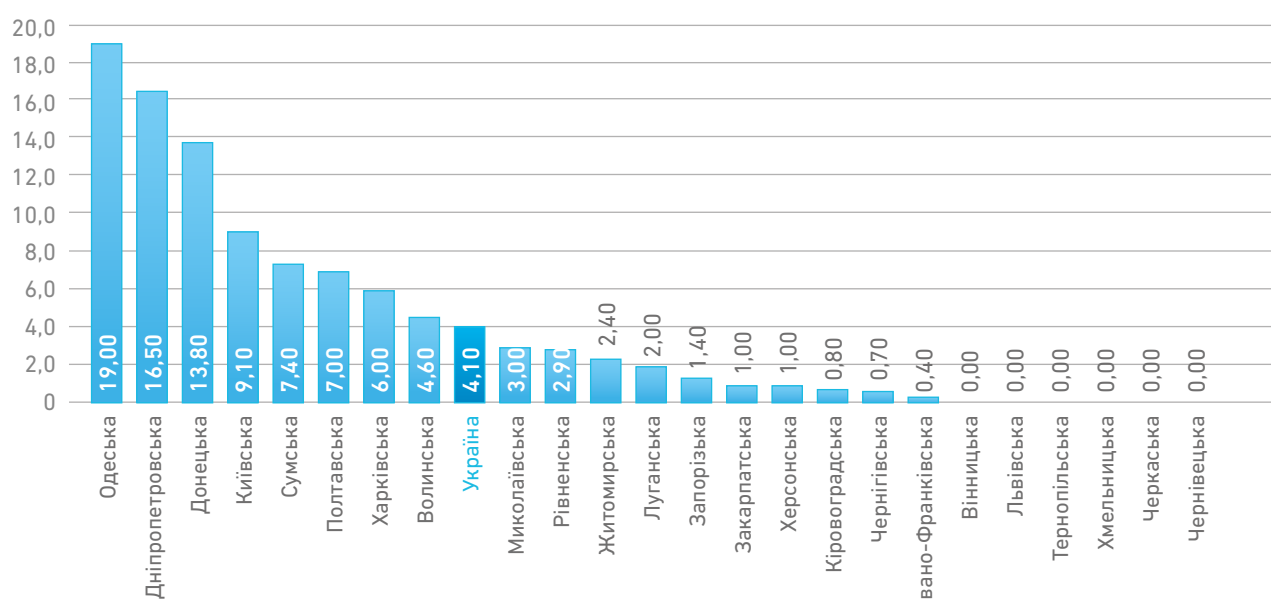
6.1.5. Частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %

6.1.6. Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %

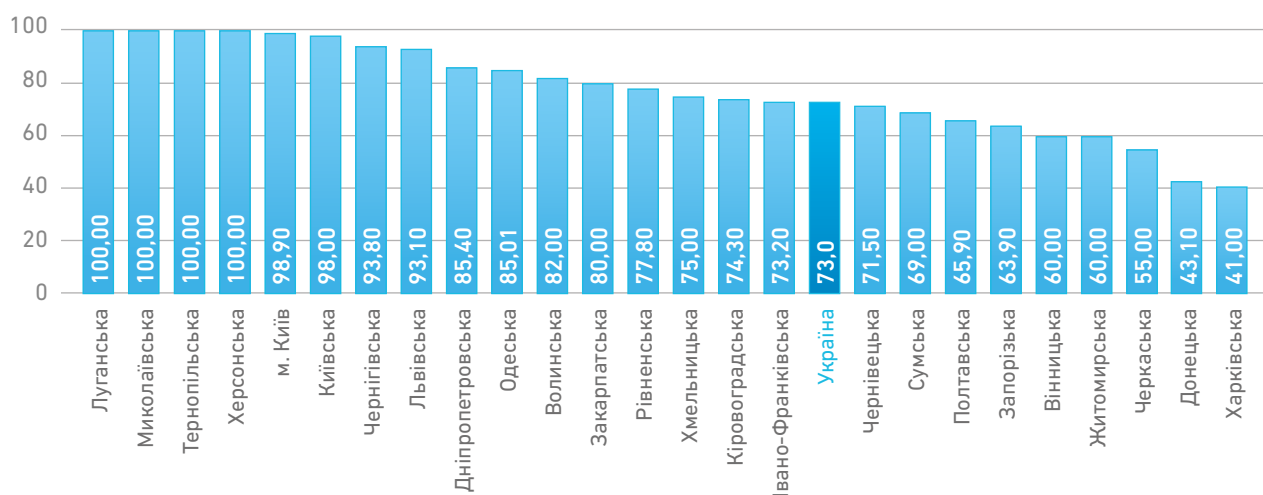

6.2.1. (а) Частка сільського населення, охопленого централізованим водовідведенням, %

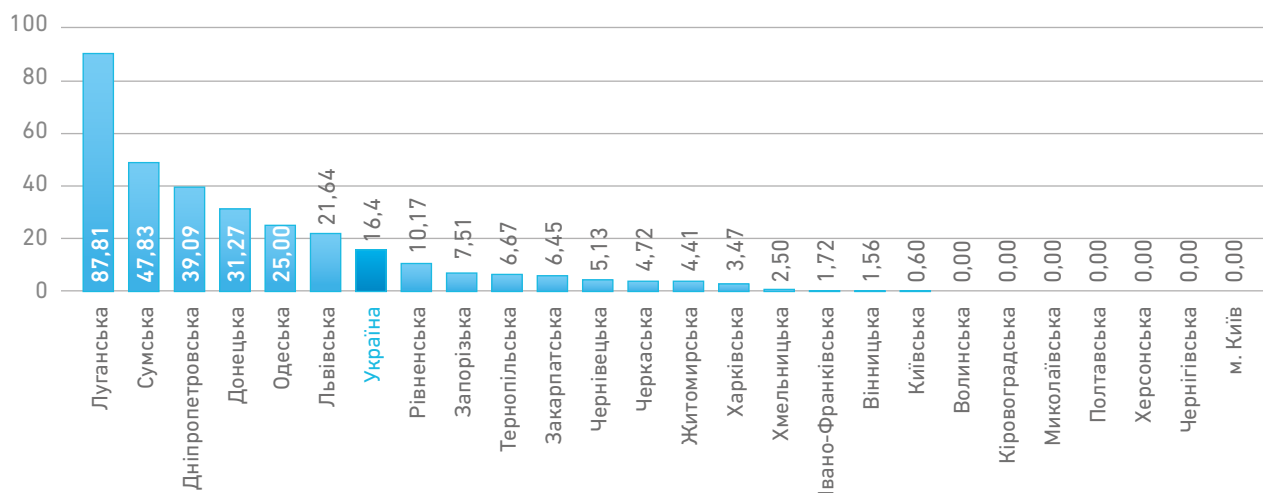

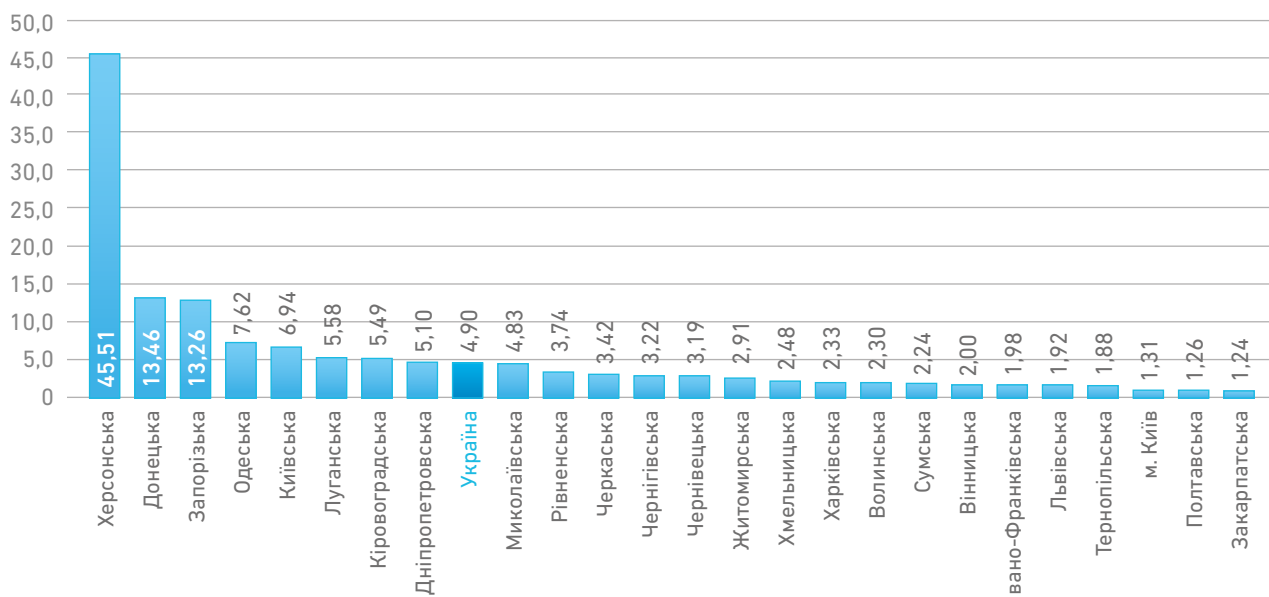
6.2.2. Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %

6.3.2. Частка скидів забруднених (забруднених без очистки і недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти в загальному обсязі скидів, %

6.4.1. Водоемність ВРП, м3 використаної води на 1000 грн ВРП (у фактичних цінах)

РОЗДІЛ 3.7

Ціль 7. Доступна та чиста енергія

Енергія – двигун економіки й один із чинників якості життя населення. Вільний і безперебійний доступ до джерел постачання енергії не менш важливий, ніж доступ до питної води. З іншого боку, енергетичні ресурси України обмежені, тому дуже важливо дбати про ефективність використання енергії, намагатися підвищити частку виробництва енергії з відновлюваних джерел, знижувати енергоємність виробництва, втрати в мережах під час передачі енергії споживачу, забезпечувати енергозбереження.

Регіональна диференціація показників енергетичного сектора суттєва. Це свідчить не лише про різну економічну спеціалізацію регіонів, а й про ту увагу, яку регіональна влада приділяє питанням енергозбереження й енергоефективності. Велика частка потужностей з виробництва електроенергії й інфраструктура для її передачі, зношені і потребують чималих капіталовкладень на їх оновлення. Крім того, існує низка проблем, пов'язаних з монополізмом виробників енергії. Багато років дуже мало уваги приділялося енергоефективності й енергозбереженню.

Переважна більшість питань щодо виробництва енергії і її передачі не входить до повноважень регіональних органів влади, але створення умов для зміни структури виробництва, переходу до відновлюваних джерел енергії, стимулювання будівництва сонячних і вітряних електростанцій, заходів з енергозбереження належать до їх компетенції.

Також регіональна влада має багато фінансових і організаційних інструментів для покращення ситуації в питаннях виробництва і споживання енергії. Серед таких інструментів у сфері споживання – впровадження програм, спрямованих на стимулювання енергозбереження, зокрема за рахунок так званих «теплих кредитів», активна кампанія про потребу берегти електроенергію і тепло, допомога населенню у встановленні приладів обліку використаної енергії, утеплення житлового фонду та об'єктів комунальної сфери, застосування в них енергоощадних систем освітлення. У сфері пропозиції це сприяння підприємцям у будівництві нових, альтернативних джерел енергії, зокрема сонячної і вітряної, надання їм землі для будівельних майданчиків, допомога в оновленні наявної інфраструктури з метою мінімізації втрат електро- і теплоенергії в мережі тощо.

Здійснені порівняння регіонального виміру, обрані нами як індикатори базового рівня досягнення Цілі 7, продемонстрували помітний рівень їх диференціації.

Важливий індикатор цілі 7 у плані пропозиції – виробництво електричної енергії в млн кВт год. Електрогенерацію сконцентровано головню в Запорізькій (47706), Донецькій (21749), Рівненській (19060), Миколаївській (16527) і Хмельницькій (13552) областях. Ці п'ять областей генерують майже 73% загальної електроенергії в Україні.

У загальному обсязі споживання виробленої електроенергії частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел, дуже відрізняється між регіонами, але вона велика тільки в тих областях, де взагалі виробляється мало електроенергії – у Чернівецькій (100%), Кіровоградській (95,6%), Херсонській (89,9%) і Одеській (89,9%) областях. Водночас є області, де даних про виробництво енергії з відновлюваних джерел немає. Серед них Волинська, Київська і Чернігівська області; у Хмельницькій (0,3%), Львівській (0,7%) і Харківській (1,4%) областях ця частка не перевищує, як бачимо, 2%.

Різниця між регіонами в плані технологічних втрат електроенергії в розподільчих мережах теж велика. Найнижчі втрати в Дніпропетровській області (4,7%), місті Києві (7,5%), Полтавській (8,4%) і Запорізькій (8,5%) областях. Найвищі втрати у західних областях – Чернівецькій (17,7%), Закарпатській (17,7%) і Тернопільській (16,6%), а також у Київській (16,9%).

Втрати тепла в тепломережах теж суттєво відрізняються між регіонами. Не про всі регіони є інформація, але там, де вона є, найнижчі втрати, на відміну від втрат електроенергії, у західних регіонах – Закарпатській (0%), Тернопільській (11,5%), Хмельницькій (12%), Львівській (12,9%), Чернівецькій (13%), Рівненській (13%), Волинській (13,1%) областях, а також у Вінницькій (13 %). Найбільші втрати спостерігаються в Черкаській (37,9%), Івано-Франківській (25%), Житомирській (23,2%) і Чернігівській (22,1%) областях.

Показник ефективності використання енергії – енергоємність валового регіонального продукту в тоннах умовного палива на 1 млн гривень ВРП – в Україні загалом достатньо високим і становить 55,2. Ситуація в регіональному розрізі така: найкращі показники мають Херсонська (26,9), Кіровоградська (30,6), Закарпатська (33,6), Миколаївська (33,8), Волинська (34,5) і Житомирська (34,7) області. Найвища енергоємність у східних промислових областях – Донецькій (187,7), Луганській (140), Запорізькій (106,1), а також в Івано-Франківській області (119,6).

ЦСР											Ціль 7. Доступна та чиста енергія										
Завдання	7.1. Розширити інфраструктуру та модернізувати мережі для забезпечення надійного та сталого енергопостачання на основі впровадження інноваційних технологій					7.3. Збільшити частку енергії з відновлюваних джерел у національному енергетичному балансі, зокрема за рахунок введення додаткових потужностей об'єктів, що виробляють енергію з відновлюваних джерел					7.4. Підвищити енергоефективність економіки										
Індикатор	7.1.1. Виробництво електроенергії, млн кВт год			7.1.2. Технологічні витрати електричної енергії в розподільчих електромережах, %		7.1.3. Втрати тепла в тепломережах, %		7.3.1. Частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %			7.4.1. (а) Енегоемність ВРП (витрати енергетичних матеріалів і продуктів нафтопереробки), т. у. п. на 1 млн грн ВРП										
	2015	-	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	2015	>1/<1									
Україна (2015)	163682,00		11,74		18,82		3,00		55,23												
<i>Області</i>																					
Вінницька	5471,00	-	13,78	2,04	13,00	-5,82	3,56	0,56	62,20	1,13											
Волинська	54,00	-	12,54	0,80	13,10	-5,72	0,00	-3,00	34,48	0,62											
Дніпропетровська	5304,00	-	4,67	-7,07	20,00	1,18	4,90	1,90	89,70	1,62											
Донецька	21749,00	-	15,14	3,40	2,50	-16,32	2,30	-0,70	187,72	3,40											
Житомирська	19,00	-	13,82	2,08	23,20	4,38	31,05	28,05	34,69	0,63											
Закарпатська	132,00	-	17,69	5,95	0,00	-18,82	24,77	21,77	33,60	0,61											
Запорізька	47706,00	-	8,52	-3,22	17,50	-1,32	4,77	1,77	106,15	1,92											
Івано-Франківська	10039,00	-	12,25	0,51	25,00	6,18	24,77	21,77	119,57	2,16											
Київська	4263,00	-	16,92	5,18	14,67	-4,15	0,00	-3,00	39,41	0,71											
Кіровоградська	761,00	-	12,23	0,49	16,91	-1,91	95,64	92,64	30,60	0,55											
Луганська	3099,00	-	15,75	4,01	14,67	-4,15	-	-	139,99	2,53											
Львівська	2929,00	-	13,34	1,60	12,88	-5,94	0,69	-2,31	44,07	0,80											
Миколаївська	16527,00	-	13,56	1,82	14,47	-4,35	2,36	-0,64	33,80	0,61											
Одеська	464,00	-	13,81	2,07	-	-	84,90	81,90	36,10	0,65											
Полтавська	849,00	-	8,35	-3,39	-	-	11,02	8,02	70,09	1,27											
Рівненська	19060,00	-	13,91	2,17	13,00	-5,82	8,90	5,90	46,66	0,84											
Сумська	276,00	-	10,53	-1,21	18,00	-0,82	5,00	2,00	38,04	0,69											
Тернопільська	42,00	-	16,63	4,89	11,50	-7,32	32,65	29,65	37,28	0,67											
Харківська	2925,00	-	12,15	0,41	15,20	-3,62	1,44	-1,56	40,82	0,74											
Херсонська	880,00	-	15,84	4,10	19,38	0,56	89,93	86,93	26,89	0,49											
Хмельницька	13552,00	-	15,32	3,58	12,00	-6,82	0,27	-2,73	41,14	0,74											
Черкаська	1433,00	-	12,39	0,65	37,90	19,08	55,60	52,60	63,42	1,15											
Чернівецька	1856,00	-	17,67	5,93	13,00	-5,82	100,00	97,00	38,93	0,70											
Чернігівська	820,00	-	13,18	1,44	22,10	3,28	0,00	-3,00	44,53	0,81											
м. Київ	3473,00	-	7,48		-				10,36	0,19											

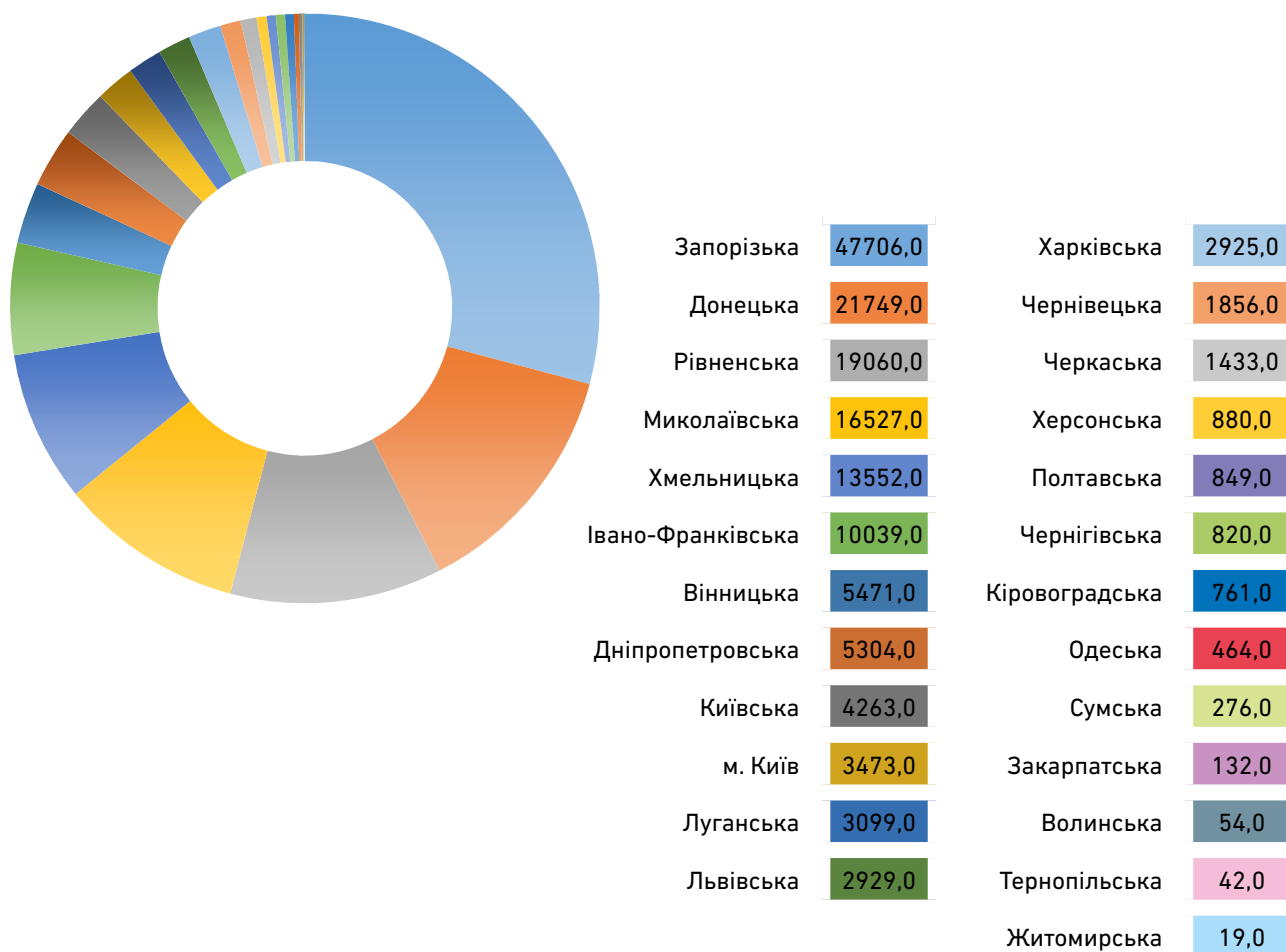
^ +/- або >1/<1 - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення: 7.3.1 - дані для Вінницької та Хмельницької областей наведено за 2017 рік; для Запорізької області - без врахування Запорізької гідроелектростанції «ДніпроГЕС»; дані для Кіровоградської області наведені за 2016 рік

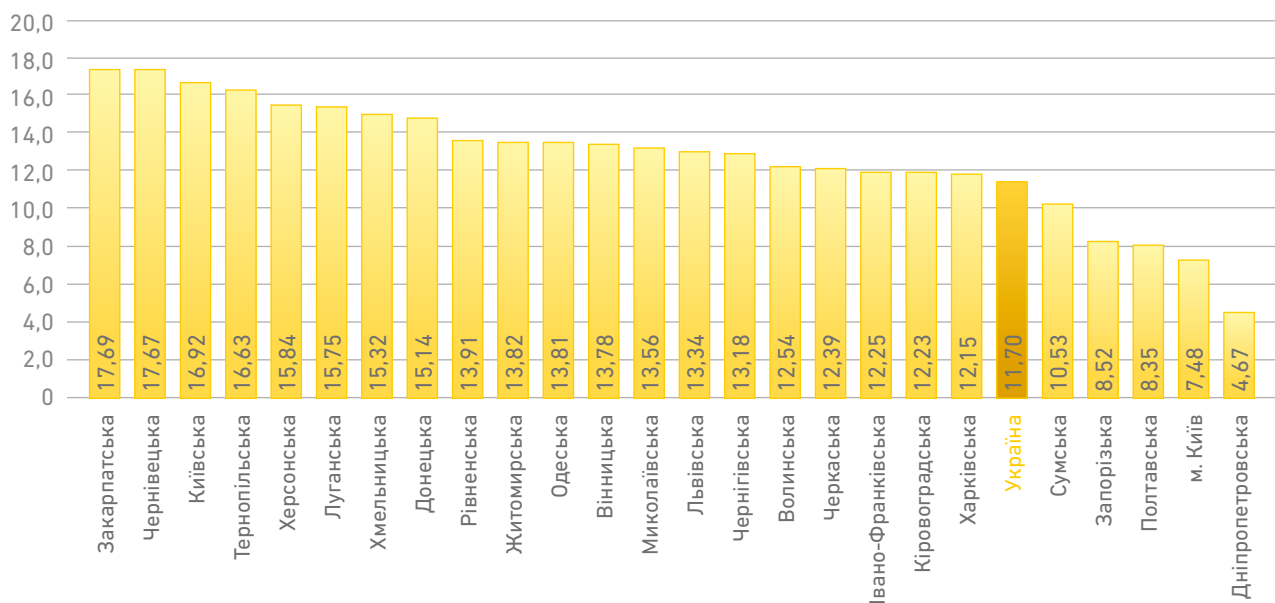
7.1.2, 7.1.3, 7.4.1. (а) - дестимулятор, враховано з протилежним значенням, в кольорах у тому числі

Базові індикатори цілі 2015 року:

7.1.1. Виробництво електроенергії, млн кВт год

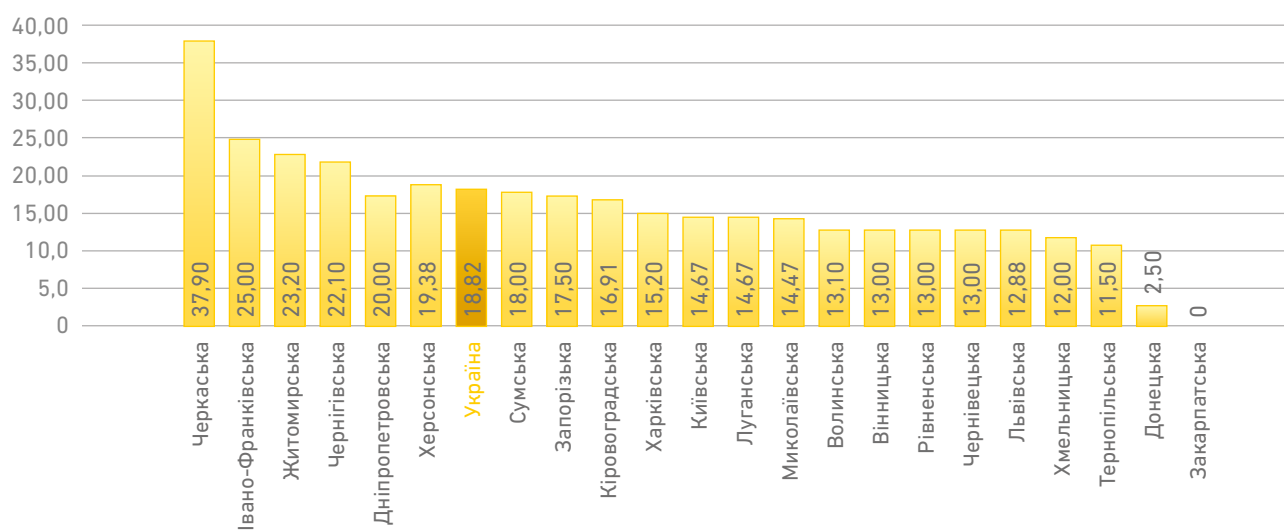

7.1.2. Технологічні витрати електричної енергії в розподільчих електромережах, %

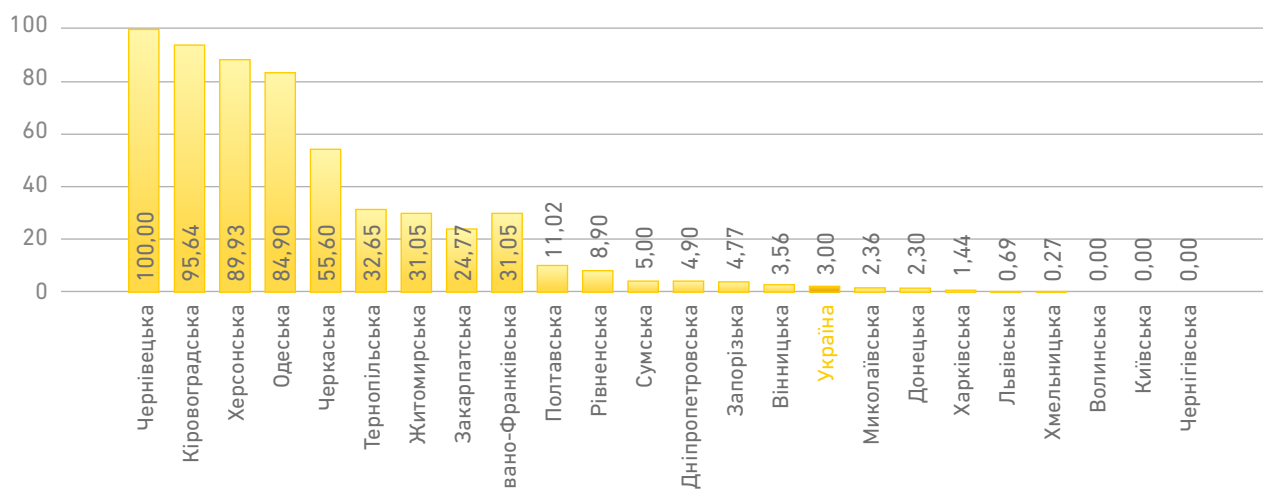

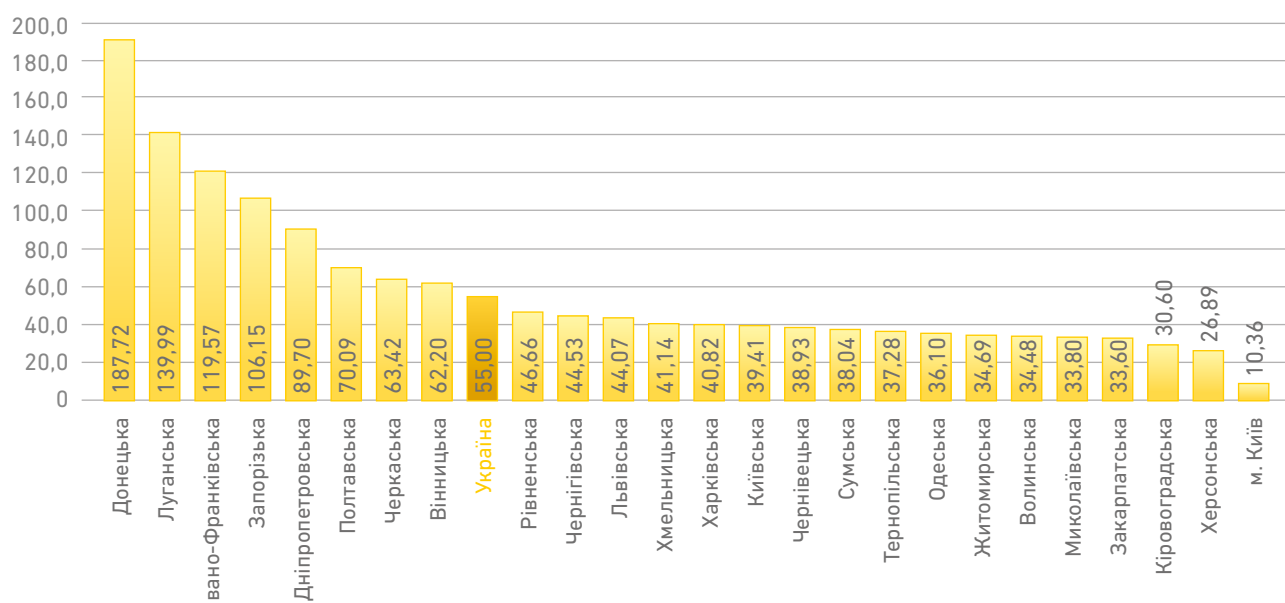
7.1.3. Втрати тепла в тепломережах, %

7.3.1. Частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %

7.4.1. (а) Енергоємність ВРП (витрати енергетичних матеріалів і продуктів нафтопереробки), т. у. п. на 1 млн грн ВРП

РОЗДІЛ 3.8

Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання

Ця ціль посідає одну з центральних позицій у системі досягнення решти цілей, адже без економічного зростання неможливо згенерувати достатньо ресурсів для досягнення суттєвого прогресу в інших сферах, які вимагають фінансування. Для досягнення глобальних цілей передбачається зростання ВВП на душу населення країн, що розвиваються, в розмірі не нижче за 7% на рік. В Україні так само Національною доповіддю про ЦСР передбачено вихід на зростання ВВП в обсязі 7% на рік до 2030 року. Проте слід узяти до уваги, що базового 2015 року ВВП країни впав майже на 10% (склав 90,2%), а отже, заплановане зростання на 4% 2020 року і на 6% 2025 року означає набагато нижчі темпи, бо вони повинні компенсувати падіння попередніх років. Загальне ж економічне зростання – це результат зростання економіки окремих регіонів країни. Наскільки кожен регіон зробить внесок у загальне зростання, настільки зросте й економіка всієї країни. Головна проблема економічного розвитку регіонів – його нерівномірність, викликана багатьма чинниками, які діяли в минулому і діють сьогодні. Серед них – розміщення продуктивних сил у попередні історичні періоди, наявність корисних природних копалин і родючість ґрунтів, близькість чи віддаленість від ринків збуту продукції й послуг, наявність кваліфікованих працівників. Ці чинники діяли головню в минулому, сьогодні ж на перше місце виходять такі чинники, як інвестиційна привабливість регіонів, здатність модернізувати виробничий потенціал на підставі сучасних тенденцій економічного розвитку, підвищити якість людського капіталу, інноваційність виробництва. Безумовно, на економічний розвиток регіонів суттєво вплинув збройний конфлікт на Донбасі та анексія Криму Російською Федерацією. Саме Донецька й Луганська області, згідно з показником 8.1.1 «Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту», базового 2015 року продемонстрували масштабне зниження регіональної економіки, що вирішальним чином відбилося на загальному показникові по країні.

Недостатня увага до економічного зростання як способу створення робочих місць для гідної зайнятості населення призводить останнім часом до масової трудової еміграції громадян України в країни ближнього і дальнього зарубіжжя, що дуже послаблює економічний потенціал регіонів. Виконання завдань Цілі 8 спрямовано на вирішення цих складних проблем на рівні держави і на рівні регіонів.

Вплив регіональної влади на економічне зростання в регіоні та рівень зайнятості населення обмежений через майже відсутність повноважень у галузі податкової політики, залежність від рішень центральної влади у сфері бюджету й управління природними ресурсами. Крім того, до 2019 року обласні ради не мали права здійснювати місцеві позики, що суттєво обмежувало можливості реалізації публічних інвестицій, особливо у сфері інфраструктури.

Водночас за останні роки повноваження регіональних і місцевих органів влади щодо місцевих податків і зборів, видачі ліцензій, розвитку малого й середнього бізнесу, здійснення місцевих позик у процесі децентралізації істотно розширилися. З'явилися великі можливості в реалізації інвестиційних проектів, здійснюваних коштом допомоги ЄС та інших донорів. Головна ж перешкода – низький рівень стратегічного планування, слабке інституційне забезпечення і невисока спроможність місцевого персоналу розробляти й реалізовувати інвестиційні проекти.

Негативно впливає на потенціал економічного розвитку регіонів і обмеження з боку центральної влади в застосуванні інструментів і механізмів економічного стимулювання розвитку територій та спеціальних режимів інвестування для залучення прямих іноземних інвестицій, особливо в депресивні й економічно відсталі території. Це гальмує розвиток державно-приватного партнерства, започаткування діяльності індустриальних парків, спеціальних економічних зон та інших форм залучення інвестицій в економічний розвиток. Фонд регіонального розвитку, створений у складі державного бюджету і покликаний вирівняти економічний потенціал регіонів, використовується переважно для реалізації дрібних безсистемних соціальних проектів, які лише загострюють проблеми недостатнього бюджетного фінансування створюваних соціальних об'єктів.

Завдання, визначені на національному і регіональному рівнях для реалізації Цілі 8, спрямовано на активізацію чинників, які сприятимуть економічному зростанню і гідній праці через збільшення зайнятості місцевого населення. Проте регіональна специфіка й економічна спеціалізація регіонів великою мірою диференціюють можливості реалізації загальнодержавних завдань та індикаторів їх виконання.

ЦСР		Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання									
Завдання	8.1. Забезпечити стійке зростання ВВП на основі модернізації виробництва, розвитку інновацій, підвищення експортного потенціалу, виводу на зовнішні ринки продукції з високою часткою доданої вартості								8.2. Підвищувати ефективність виробництва на засадах сталого розвитку та розвитку високотехнологічних конкурентних виробництв		
Індикатор	8.1.1. Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту, %		8.1.2. Співвідношення капітальних інвестицій і ВВП, %		8.1.3. Частка експорту товарів з використанням у виробництві технологій високого і середньовисокого рівня в загальному обсязі експорту товарів, % *		8.1.4. (а) Співвідношення інноваційних витрат і ВВП, %		8.2.1. (а) Частка інвестицій у машини, обладнання й інвентар у структурі інвестицій у матеріальні активи, %		
	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	
Україна (2015)	90,20		13,73		19,20		0,69		33,10		
<i>Області</i>											
Вінницька	97,10	6,90	12,31	-1,42	4,98	-14,22	0,96	0,27	43,43	10,33	
Волинська	95,30	5,10	19,46	5,73	48,30	29,10	0,21	-0,49	48,83	15,73	
Дніпропетровська	90,30	0,10	12,04	-1,69	19,20	0,00	3,52	2,82	37,93	4,83	
Донецька	61,30	н/п	7,22	-6,51	5,16	-14,04	0,72	0,02	44,22	11,12	
Житомирська	98,10	7,90	10,52	-3,21	22,06	2,86	0,08	-0,61	35,14	2,04	
Закарпатська	93,50	3,30	13,05	-0,69	64,20	45,00	0,08	-0,62	20,40	-12,70	
Запорізька	94,70	4,50	8,75	-4,98	30,73	11,53	0,36	-0,33	50,77	17,67	
Івано-Франківська	92,00	1,80	20,96	7,22	31,05	11,85	0,20	-0,49	22,69	-10,41	
Київська	94,00	3,80	23,42	9,68	16,45	-2,75	0,14	-0,56	26,11	-6,99	
Кіровоградська	91,70	1,50	10,55	-3,18	20,18	0,98	0,33	-0,36	52,34	19,24	
Луганська	47,70	н/п	8,64	-5,10	12,49	-6,71	0,10	-0,59	38,67	5,57	
Львівська	95,20	5,00	14,14	0,40	30,33	11,13	0,29	-0,40	25,42	-7,68	
Миколаївська	95,30	5,10	12,43	-1,31	36,97	17,77	0,61	-0,09	32,42	-0,68	
Одеська	95,80	5,60	10,01	-3,73	33,00	13,80	0,05	-0,64	34,76	1,66	
Полтавська	93,80	3,60	8,70	-5,04	-	-	0,13	-0,56	36,84	3,74	
Рівненська	93,40	3,20	12,29	-1,44	29,23	10,03	0,02	-0,68	22,77	-10,33	
Сумська	96,70	6,50	8,81	-4,92	40,90	21,70	0,39	-0,30	43,51	10,41	
Тернопільська	93,70	3,50	14,36	0,63	50,49	31,29	0,05	-0,64	27,47	-5,63	
Харківська	90,90	0,70	9,01	-4,73	37,93	18,73	0,53	-0,16	39,25	6,15	
Херсонська	98,70	8,50	9,64	-4,09	11,54	-7,66	0,22	-0,48	45,65	12,55	
Хмельницька	92,20	2,00	16,57	2,84	21,93	2,73	0,16	-0,53	26,72	-6,38	
Черкаська	95,00	4,80	8,82	-4,91	14,18	-5,02	0,11	-0,59	41,99	8,89	
Чернівецька	94,70	4,50	15,07	1,34	12,31	-6,89	0,10	-0,59	13,23	-19,87	
Чернігівська	93,40	3,20	9,60	-4,13	4,38	-14,82	0,09	-0,60	41,49	8,39	
м. Київ	93,30	3,10	19,51	5,78	-	-19,20	0,48	-0,21	-	-33,10	

* (групи «Продукція хімічної і пов'язаних з нею галузей промисловості», «Полімерні матеріали, пластмаси і вироби з них», «Машини, обладнання й механізми; електротехнічне обладнання», «Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби», 90-та підгрупа групи «Прилади й апарати оптичні, фотографічні» (згідно з УКТЗЕД))

ЦСР	Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання									
	8.2. Підвищувати ефективність виробництва на засадах сталого розвитку та розвитку високотехнологічних конкурентних виробництв			8.3. Підвищити рівень зайнятості населення		8.4. Скоротити частку молоді, яка не працює, не навчається і не набуває професійних навичок		8.5. Сприяти забезпеченню надійних та безпечних умов праці для всіх працюючих, зокрема шляхом застосування інноваційних технологій у сфері охорони праці та промислової безпеки		
Індикатор	8.2.2. (а) ВРП на 1 зайнятого працівника, тис. грн		8.2.3 (а) Частка проміжного споживання в реалізованій продукції регіону, %		8.3.1. (а) Рівень зайнятості населення віком 15–70 років, %		8.4.1. Частка молоді, яка не працює, не навчається і не здобуває професійні навички, в загальній чисельності осіб віком 15–24 роки, %		8.5.1. (а) Кількість постраждалих від нещасних випадків на виробництві, на 100 тис. зайнятого населення віком 15–70 років	
	2015	>1/<1	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	2015	>1/<1
Україна (2015)	120,96		43,73		56,70		12,80		25,91	
<i>Області</i>										
Вінницька	88,05	0,73	74,25	30,52	57,70	1,00	21,30	8,50	26,23	1,01
Волинська	79,22	0,65	42,00	-1,73	53,10	-3,60	27,40	14,60	44,80	1,73
Дніпропетровська	145,41	1,20	50,35	6,62	60,90	4,20	17,00	4,20	41,09	1,59
Донецька	151,33	1,25	56,95	13,22	50,30	-6,40	18,80	6,00	112,65	4,35
Житомирська	75,34	0,62	79,25	35,52	55,50	-1,20	-	-	20,13	0,78
Закарпатська	55,68	0,46	60,43	16,70	56,20	-0,50	26,93	14,13	7,12	0,28
Запорізька	118,75	0,98	70,25	26,52	56,40	-0,30	31,50	18,70	38,25	1,48
Івано-Франківська	81,88	0,68	89,24	45,51	54,80	-1,90	12,52	-0,28	16,12	0,62
Київська	140,58	1,16	41,18	-2,55	58,10	1,40	-	-	22,57	0,87
Кіровоградська	98,58	0,82	62,85	19,12	54,00	-2,70	17,68	4,88	81,44	3,14
Луганська	76,93	0,64	82,74	39,01	54,60	-2,10	-	-	16,65	0,64
Львівська	91,05	0,75	52,24	8,51	55,50	-1,20	12,87	0,07	10,36	0,40
Миколаївська	94,50	0,78	57,18	13,45	58,40	1,70	7,70	-5,10	44,03	1,70
Одеська	98,19	0,81	51,07	7,34	57,30	0,60	3,07	-9,73	6,49	0,25
Полтавська	165,29	1,37	57,38	13,65	54,20	-2,50	-	-	21,42	0,83
Рівненська	72,24	0,60	88,46	44,73	58,55	1,85	20,15	7,35	42,24	1,63
Сумська	88,25	0,73	71,31	27,58	55,60	-1,10	15,99	3,19	19,13	0,74
Тернопільська	65,66	0,54	40,32	-3,41	51,60	-5,10	23,57	10,77	28,80	1,11
Харківська	101,42	0,84	58,61	14,88	59,30	2,60	5,05	-7,75	4,79	0,19
Херсонська	72,23	0,60	72,21	28,48	56,10	-0,60	46,60	33,80	32,08	1,24
Хмельницька	82,18	0,68	78,03	34,30	52,60	-4,10	12,75	-0,05	14,59	0,56
Черкаська	97,03	0,80	62,03	18,29	56,50	-0,20	33,33	20,53	19,10	0,74
Чернівецька	50,43	0,42	76,61	32,88	54,90	-1,80	12,79	-0,01	31,59	1,22
Чернігівська	85,57	0,71	62,42	18,69	56,20	-0,50	21,07	8,27	6,94	0,27
м. Київ	332,62	2,75	26,44	-17,29	62,00	5,30		-12,80	8,91	0,34

ЦСР		Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання									
Завдання	8.5. Сприяти забезпеченню надійних та безпечних умов праці для всіх працюючих, зокрема шляхом застосування інноваційних технологій у сфері охорони праці та промислової безпеки					8.6. Створити інституційні та фінансові можливості для самореалізації потенціалу економічно активної частини населення та розвитку креативної економіки					
Індикатор	8.5.2. Кількість нещасних випадків зі смертельним наслідком на виробництві, % від рівня 2015 року		8.5.3. Частка працівників, зайнятих на роботах зі шкідливими умовами праці, за регіонами, % від облікової кількості штатних працівників		8.6.1. (а) Частка зайнятих працівників на середніх і малих підприємствах, осіб, від зайнятого населення віком 15–70 років, %		8.6.2. (а) Частка обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) середніх і малих підприємств, % від загального обсягу реалізованої продукції		8.6.3. (а) Частка коштів кредитів банків та інші позики в структурі капітальних інвестицій за джерелами фінансування, %		
	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	
Україна (2015)	100,00		12,68		25,42		60,20		7,60		
<i>Області</i>											
Вінницька	100,00	0,00	9,92	-2,77	18,99	-6,43	71,73	11,53	6,60	-1,00	
Волинська	100,00	0,00	8,98	-3,70	25,17	-0,25	46,90	-13,30	1,50	-6,10	
Дніпропетровська	100,00	0,00	21,04	8,36	24,09	-1,33	59,00	-1,20	1,10	-6,50	
Донецька	100,00	0,00	28,95	16,27	26,44	1,02	31,60	н/п	1,50	-6,10	
Житомирська	100,00	0,00	9,59	-3,09	20,53	-4,89	78,57	18,37	3,80	-3,80	
Закарпатська	100,00	0,00	7,87	-4,81	14,23	-11,19	91,57	31,37	1,40	-6,20	
Запорізька	100,00	0,00	20,17	7,49	25,12	-0,31	47,69	-12,51	2,60	-5,00	
Івано-Франківська	100,00	0,00	8,91	-3,77	13,78	-11,64	85,99	25,79	2,90	-4,70	
Київська	100,00	0,00	11,90	-0,79	32,44	7,02	65,12	4,91	3,20	-4,40	
Кіровоградська	100,00	0,00	10,37	-2,31	23,27	-2,15	88,12	27,91	3,10	-4,50	
Луганська	100,00	0,00	17,92	5,24	19,59	-5,83	56,98	-3,22	2,10	-5,50	
Львівська	100,00	0,00	10,42	-2,26	23,01	-2,42	66,72	6,52	6,40	-1,20	
Миколаївська	100,00	0,00	10,29	-2,39	18,15	-7,27	66,20	6,00	23,40	15,80	
Одеська	100,00	0,00	8,97	-3,72	23,11	-2,31	75,98	15,78	12,30	4,70	
Полтавська	100,00	0,00	16,93	4,25	27,42	2,00	55,33	-4,88	4,10	-3,50	
Рівненська	100,00	0,00	12,78	0,10	15,78	-9,64	80,77	20,57	2,70	-4,90	
Сумська	100,00	0,00	13,66	0,98	19,26	-6,16	53,15	-7,05	8,20	0,60	
Тернопільська	100,00	0,00	8,52	-4,16	-	-	26,84	н/п	3,50	-4,10	
Харківська	100,00	0,00	10,92	-1,76	32,50	7,08	80,38	20,18	4,60	-3,00	
Херсонська	100,00	0,00	4,85	-7,84	17,50	-7,92	87,65	27,45	4,90	-2,70	
Хмельницька	100,00	0,00	11,73	-0,95	19,44	-5,98	78,72	18,52	3,20	-4,40	
Черкаська	100,00	0,00	15,40	2,72	21,39	-4,03	73,74	13,53	3,10	-4,50	
Чернівецька	100,00	0,00	7,28	-5,41	13,30	-12,12	100,00	39,80	1,10	-6,50	
Чернігівська	100,00	0,00	8,99	-3,69	20,59	-4,83	75,45	15,25	4,00	-3,60	
м. Київ	100,00	0,00	5,65	-7,03	0,00				14,20	6,60	

`+/-` або $>1 / <1$ - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення:

8.3.1 (а) - дані Київської області наведено за 2016 рік; 8.5.1 (а) - дані Луганської області наведено за 2014 рік

8.2.3. (а), 8.4.1, 8.5.1. (а), 8.5.2., 8.5.3. - дестимулятори, враховано з протилежним значенням, в кольорах у тому числі

Один із важливих показників, які демонструють потенціал економічного зростання, – співвідношення капітальних інвестицій і ВРП. Величина цього показника базового 2015 року відбиває суттєве падіння інвестицій у промислово розвинутих областях, де це співвідношення нижче за середній рівень по Україні, особливо в Донецькій і Луганській областях, які постраждали не лише від інфляції, девальвації національної валюти і розриву коопераційних зв'язків, а й унаслідок фізичного знищення основних фондів.

Тим часом західні області зберегли інвестиційний потенціал, зокрема з урахуванням близькості до ЄС як нового основного економічного партнера після згорання економічних зв'язків із Російською Федерацією. Посилюються позиції м. Києва і Київської області завдяки концентрації тут капіталів зі східних областей та падіння промисловості в традиційних промислових регіонах.

Економічне зростання в сучасному світі тісно пов'язано з інноваціями, тому важливим показником завдання 8.1 «Забезпечити стійке зростання ВВП на основі модернізації виробництва, розвитку інновацій, підвищення експортного потенціалу, виводу на зовнішні ринки продукції з високою часткою доданої вартості» є співвідношення інноваційних витрат до ВРП. Тут лідирує Дніпропетровська область, де розташовано наукомісткі виробництва, здатні продукувати інноваційну продукцію. Загалом же зберігається схильність до інновацій у тих областях, де створено виробничий, науковий і інженерний потенціал, що може реалізуватися в інноваціях.

Ключовий показник, який характеризує виконання завдання 8.2 «Підвищувати ефективність виробництва на засадах сталого розвитку та розвитку високотехнологічних конкурентних виробництв», — показник 8.2.2 ВРП на одного зайнятого працівника. Базового року він перевищував середній рівень у м. Києві, Полтавській, Дніпропетровській, Донецькій і Київській областях, це відбиває структуру виробництва і частку товарів з високою доданою вартістю. Саме в цьому напрямі має змінюватися структура виробництва в інших областях.

До ключових для цієї цілі належить і показник 8.3 – підвищити рівень зайнятості населення. Загалом по Україні базового року він становив 56,3%, а до 2030 року він має зрости до 70%. Цей показник прямо залежить від динаміки економічного розвитку. Отже, і базового року він вищий у групі промислово розвинутих областей (очолюють Харківська, Дніпропетровська, Запорізька) і гірший в областях з нижчим розвитком промисловості (Хмельницька, Тернопільська) або там, де традиційна промисловість перебувала в кри-

зовому стані (Донецька, Кіровоградська). Спосіб підвищити зайнятість – створення робочих місць у галузях з високою доданою вартістю, а отже, з високою заробітною платою. Інакше спостерігається масовий виїзд трудових мігрантів за кордон, і не лише з прикордонних областей, як у попередні роки, а фактично з усієї території країни, що стало новим явищем. За оцінками європейських експертів, станом на кінець 2018 року таких трудових мігрантів нараховується близько 5 мільйонів.

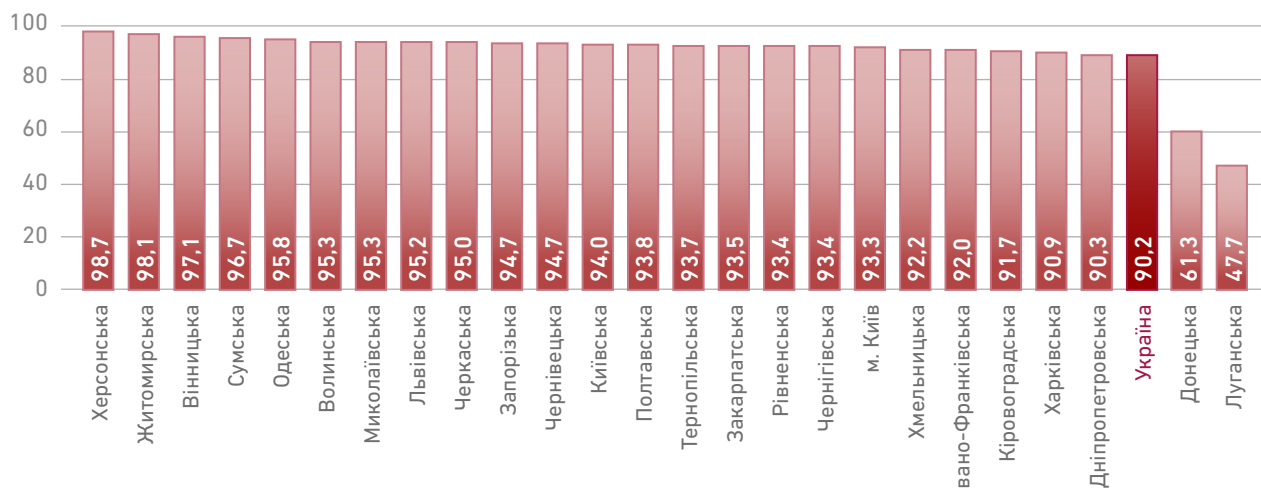
Особливу увагу у сфері зайнятості слід приділяти молоді, що передбачає завдання 8.4 – скоротити частку молоді, яка не працює, не навчається і не здобуває професійні навички. У середньому по Україні базового року цей показник (8.4.1 «Частка молоді, яка не працює, не навчається і не здобуває професійні навички» в загальній чисельності осіб віком 15–24 роки) становив 12,8%. Перевищував середній він у 15 областях. Особливо критична ситуація в Херсонській, Черкаській, Запорізькій і в західних областях. Вирішення цієї проблеми бачиться у відновленні традиційного виробництва в тих регіонах, де воно занепало внаслідок макроекономічної нестабільності і розриву торговельних зв'язків, у розвитку малого й середнього підприємництва, що належить до компетенції місцевих органів влади.

У цьому плані важливе завдання 8.6 – створити інституційні і фінансові можливості для самореалізації потенціалу економічно активної частини населення й розвитку креативної економіки. Тут одним із ключових є показник 8.6.1 «Частка зайнятих працівників на середніх і малих підприємствах, осіб, від зайнятого населення у віці 15–70 років». Це підприємства з оборотом до 50 млн грн. Станом на базовий 2015 рік ця частка була несуттєвою: найвищий показник у Харківській області (32,5%), найнижчий — у Чернівецькій (28,3%). Розвиток таких підприємств напряму пов'язано з бізнес-кліматом у країні й відповідному регіоні, а також із доступом до фінансових ресурсів, насамперед кредитів для цього бізнесу, що їх у багатьох країнах виділено в окрему категорію кредитування. Для вимірювання цих чинників запроваджено індикатор 8.6.3 «Частка коштів кредитів банків та інші позики в структурі капітальних інвестицій за джерелами фінансування». Він вищий за середній по Україні в Миколаївській, Одеській, Сумській областях та в місті Києві. І хоча він не відбиває вповні кредити саме малому й середньому бізнесу, загалом успішними в цьому плані можуть бути області, які одночасно покращуватимуть бізнес-клімат і полегшуватимуть доступ бізнесу до фінансових ресурсів.

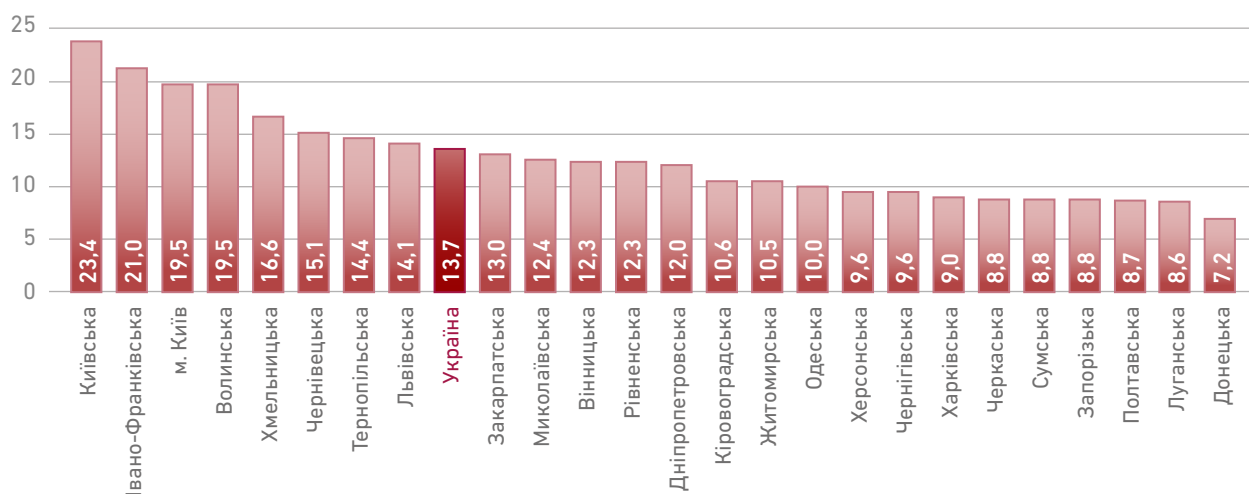

Базові індикатори цілі 2015 року:

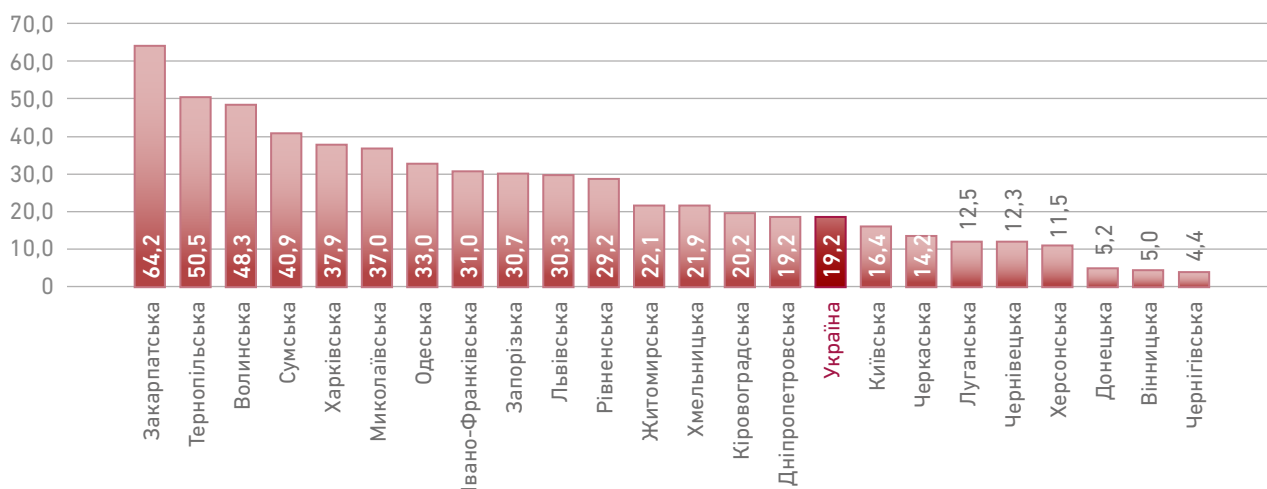
8.1.1. Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту, %

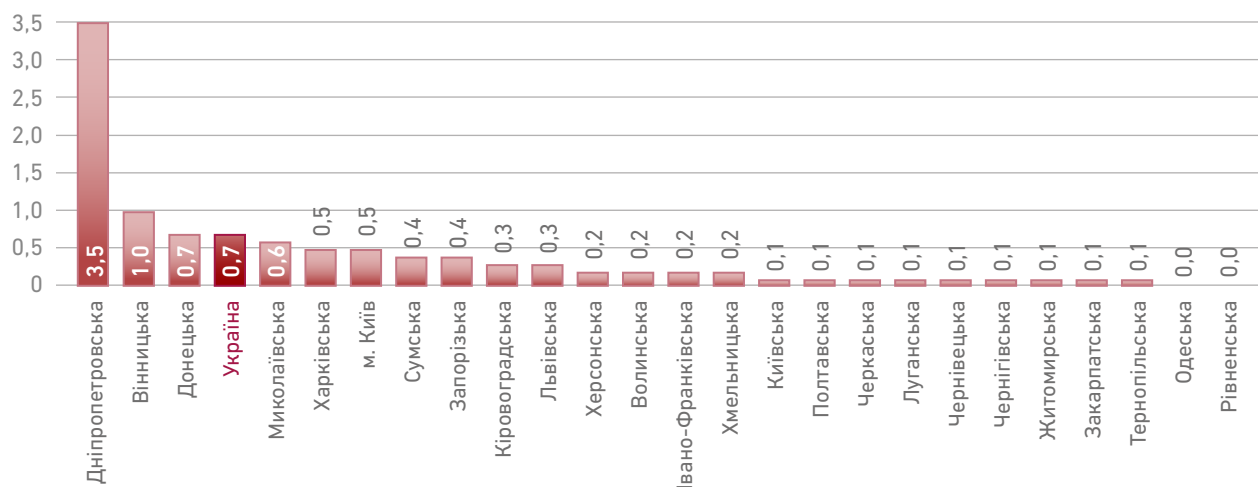
8.1.2. Співвідношення капітальних інвестицій і ВРП, %

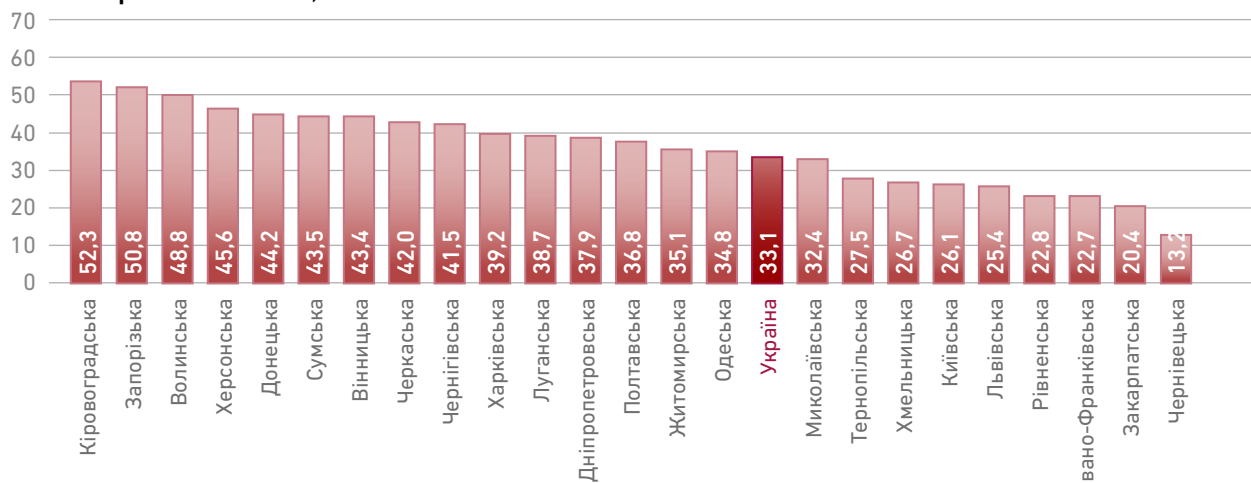
8.1.3. Частка експорту товарів з використанням у виробництві технологій високого і середньовисокого рівня в загальному обсязі експорту товарів, %

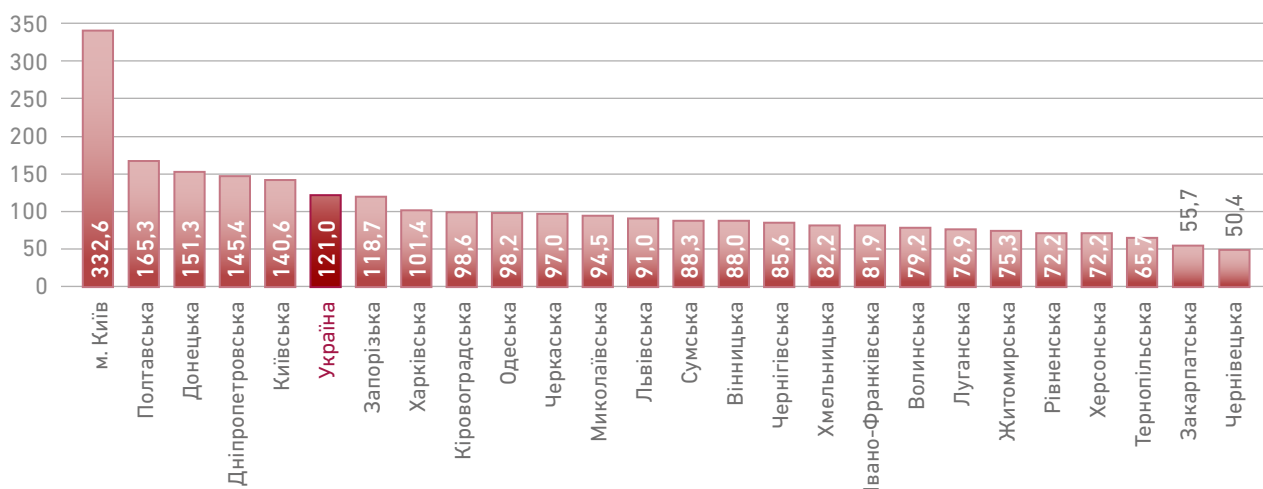
8.1.4. (a) Співвідношення інноваційних витрат і ВРП, %

8.2.1. (a) Частка інвестицій у машини, обладнання й інвентар у структурі інвестицій у матеріальні активи, %

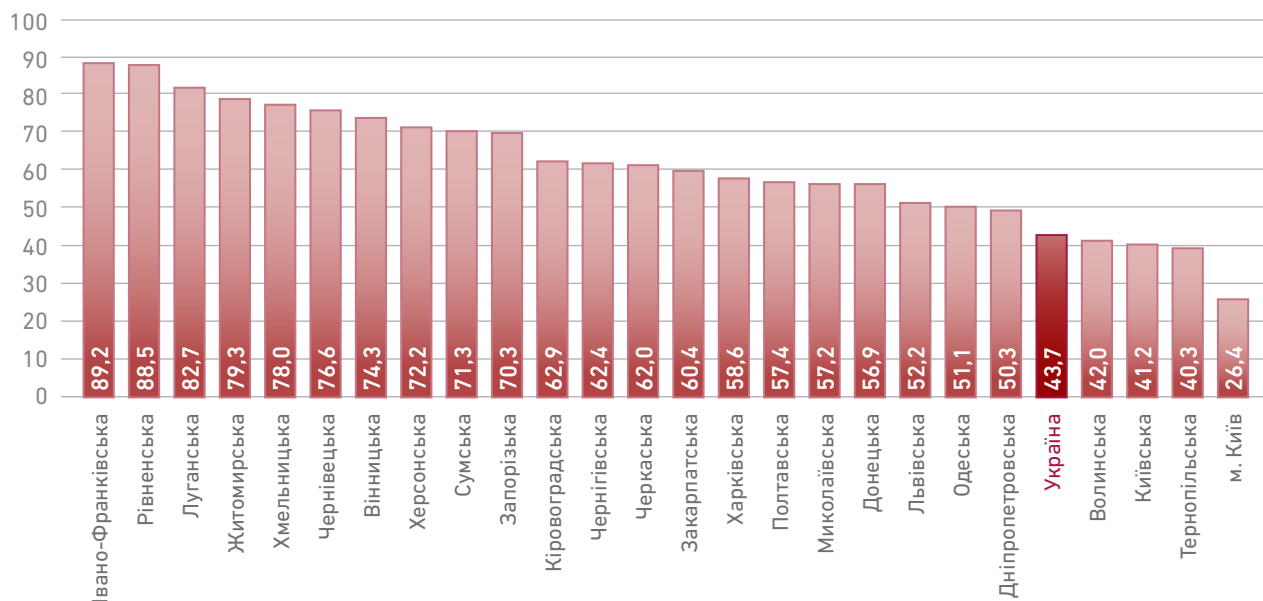

8.2.2. (a) ВРП на 1 зайнятого працівника, тис. грн

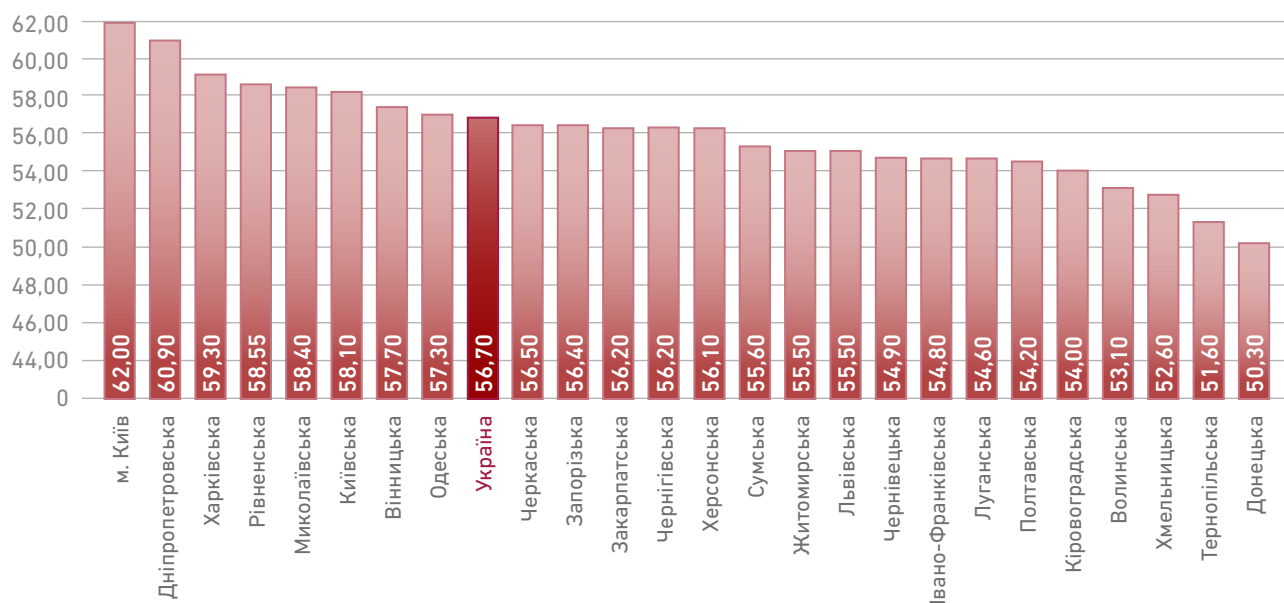

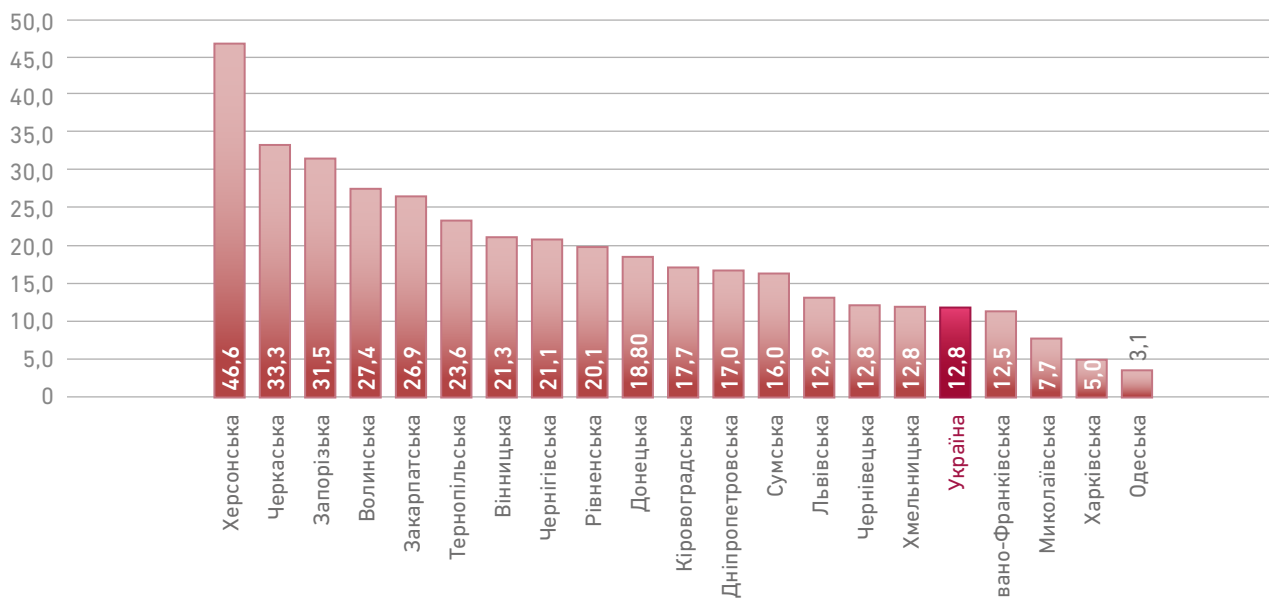
8.2.3 (а) Частка проміжного споживання в реалізованій продукції регіону, %

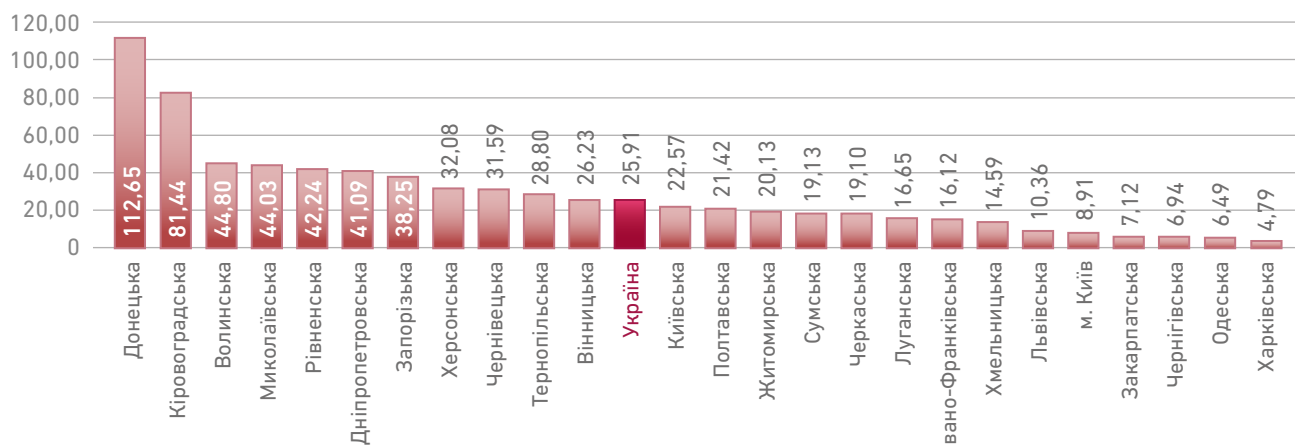
8.3.1. (а) Рівень зайнятості населення віком 15–70 років, %

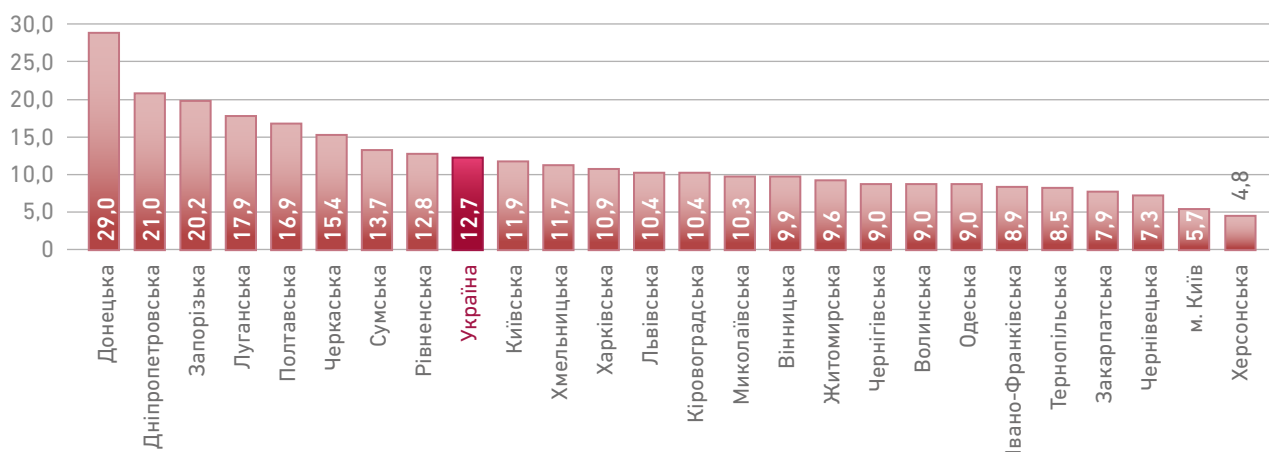
8.4.1. Частка молоді, яка не працює, не навчається і не здобуває професійні навички, в загальній чисельності осіб віком 15–24 роки, %

8.5.1. (а) Кількість постраждалих від нещасних випадків на виробництві, на 100 тис. зайнятого населення віком 15–70 років

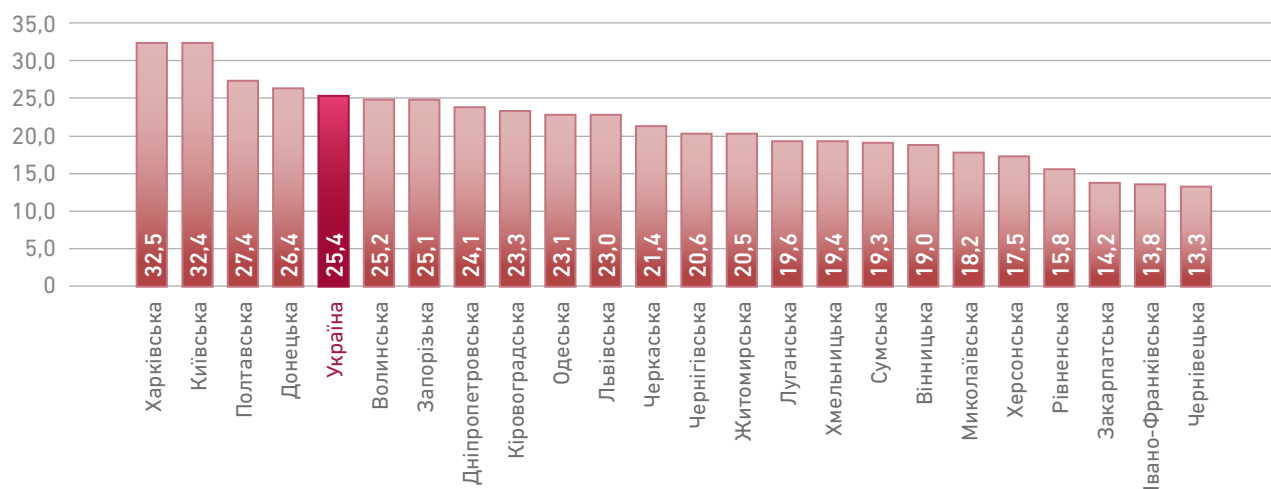

8.5.3. Частка працівників, зайнятих на роботах зі шкідливими умовами праці, за регіонами, % від облікової кількості штатних працівників

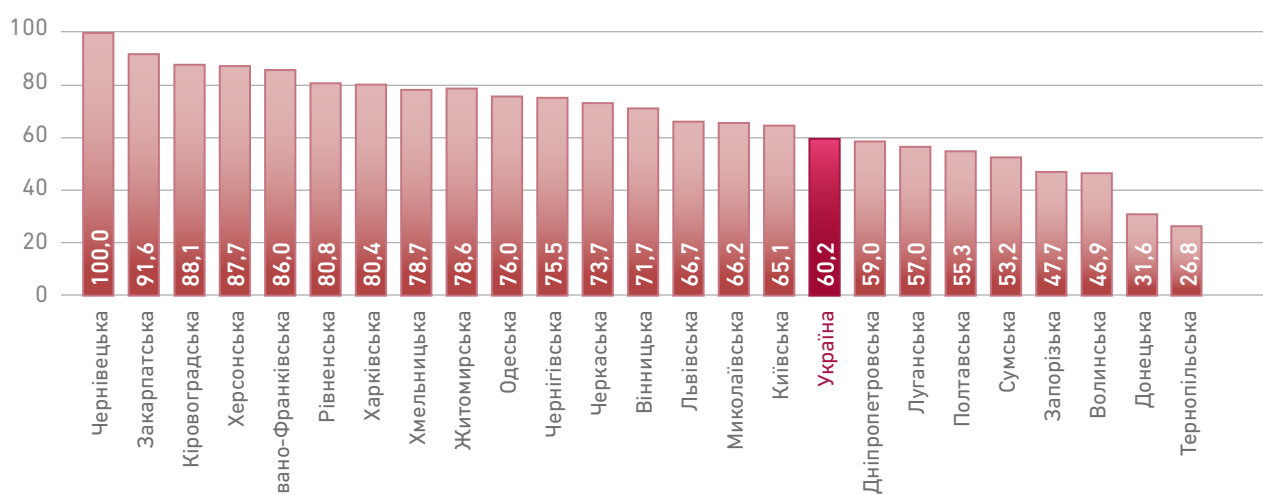

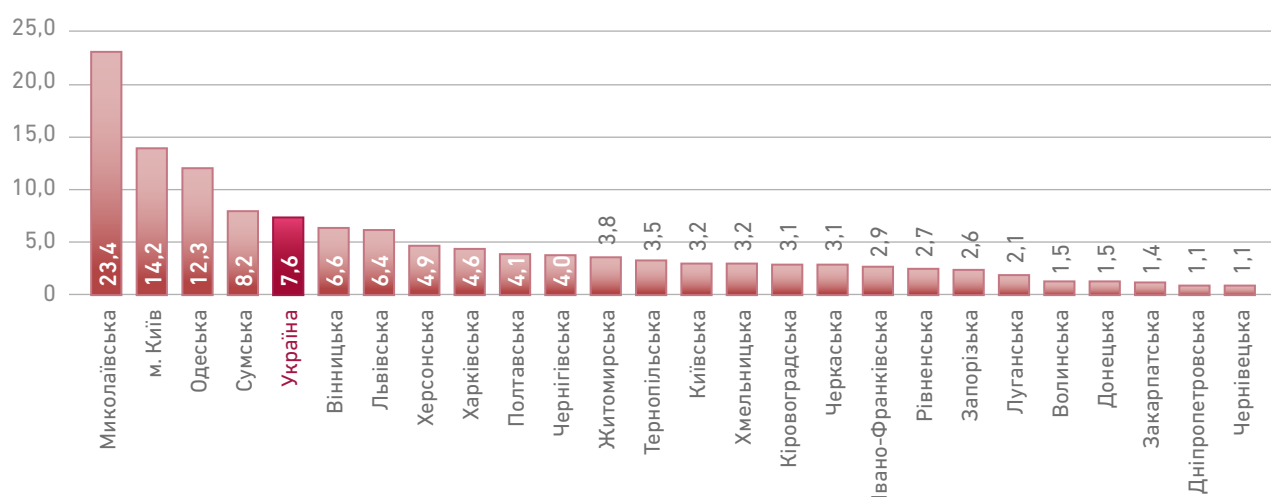
8.6.1. (а) Частка зайнятих працівників на середніх і малих підприємствах, осіб, від зайнятого населення віком 15–70 років, %

8.6.2. (а) Частка обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) середніх і малих підприємств, % від загального обсягу реалізованої продукції

8.6.3. (а) Частка коштів кредитів банків та інші позики в структурі капітальних інвестицій за джерелами фінансування, %

РОЗДІЛ 3.9

Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура

Ціль 9, так само як ціль 8, системотворча щодо всього комплексу Цілей Сталого Розвитку України. Досягнення цієї цілі створює необхідні умови для прогресу низки інших цілей, адже дозволяє модернізувати промисловість, створити нові робочі місця, оновити інфраструктуру, потрібну для розвитку економіки і соціальної сфери в регіонах. Після здобуття незалежності Україна мала найрозвиненішу регіональну інфраструктуру, високотехнологічну для того часу промисловість майже в усьому спектрі її галузей, багатогалузеву науку, яка провадила дослідження в різноманітних напрямках від розробки нових матеріалів до створення літальних і космічних апаратів. Відповідно існували регіональні кластери, наприклад, енергетичного машинобудування, металургії, суднобудування, авіабудування тощо. За роки незалежності через розрив коопераційних зв'язків, низку фінансово-економічних криз, невдало проведено приватизацію і відсутність системної державної політики у сфері промислового й науково-технічного розвитку відбулася деіндустріалізація, виснаження наявної інфраструктури, занепад наукових досліджень і «вимивання мізків». Через утрату цілих галузей високотехнологічної промисловості загальна структура промислового виробництва трансформувалася в бік сировинної і низькотехнологічної. Це призвело до суттєвого падіння ВВП у 1990-х роках, а також під час економічних криз 2008–2009 років і 2014–2015 років.

Внаслідок цього фактично втрачено можливість виробництва продукції складного й високотехнологічного машинобудування, зокрема власного двигуна, власного трактора, власного комбайна, власного легкового автомобіля, майже зупинено виробництво власних літаків. Зупинка великих підприємств, особливо містоформувальних, призводить до загострення не лише проблем зайнятості, а й проблем утримання інфраструктури, систем тепло- і водопостачання. У цих умовах робляться спроби відновити промисловий потенціал регіонів через створення умов для вітчизняних та іноземних інвесторів, а втрачену можливість виробляти кінцеву продукцію заміщують вбудовуванням у глобальні ланцюги доданої вартості. Наприклад, у західному регіоні створюється автомобільний кластер, який виробляє комплектувальні частини для світових автомобільних компаній. Такий підхід важливий для дальшого залучення інвестицій і технологій для виробництва високотехнологічної продукції.

Можливості і повноваження регіональної влади активно впливати на розвиток промисловості регіону обмежені, зважаючи, що загальнодержавної

промислової політики в країні фактично не існує, а більшість промислових підприємств перебувають у приватній власності. Ці можливості реалізуються головню в дозвільних процедурах, виділенні земельних ділянок для будівництва, різних погодженнях, що їх надає місцева влада інвесторам. Кожна область розвивається на підставі промислового потенціалу, створеного в минулі періоди, та можливостей залучати приватні інвестиції в модернізацію і заснування нових виробництв. Водночас регіональна і місцева влада може активно займатися розвитком інфраструктури, зокрема будівництвом і утриманням дорожньої мережі місцевого значення, розвитком електротранспорту, а останнім часом ще й інфраструктурою передачі даних. Основні проблеми полягають у браку коштів і скоординованої державної політики щодо розвитку промисловості й інфраструктури в регіонах. І якщо розвиток промисловості й науки не є пріоритетом для державного фінансування і донорської допомоги, то створення і модернізація об'єктів інфраструктури належить до пріоритетів і на це може бути залучено чималі інвестиції. Крім того, іноземні партнери України дають великі кошти на відновлення інфраструктури, зруйнованої під час збройного конфлікту в Донецькій і Луганській областях.

Питання розвитку промисловості й інфраструктури важливі для регіональної і місцевої влади із соціального погляду. Відновлення роботи підприємств і створення нових дозволяє знизити безробіття й підвищити доходи населення відповідного регіону, дати йому перспективу проживання на відповідній території, що зменшує трудову міграцію за межі регіону. Розвиток інфраструктури, особливо транспортних комунікацій, — важливий елемент у процесі децентралізації, адже реформи шкільної освіти, медицини, адміністративне укрупнення територіальних громад не може бути успішним без якісних автошляхів, інтернет-мережі й іншої необхідної інфраструктури. Отже, досягнення цієї цілі — важливий чинник прискорення досягнення низки інших ЦСР на регіональному рівні.

Перше завдання для досягнення цієї цілі – 9.1 «Розвивати якісну, надійну, сталу і доступну інфраструктуру, яка базується на використанні інноваційних технологій, у т. ч. “екологічно чистих” видів транспорту». Індикатор виконання цього завдання – 9.1.1 «Частка сільського населення, яке проживає на відстані понад 3 км від дороги з твердим покриттям» надзвичайно нерівномірний у розрізі областей і залежить від площі території області, щільності й частки сільського населення, історичної розгалуже-

ЦСР		Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура							
Завдання	9.1. Розвивати якісну, надійну, сталу та доступну інфраструктуру, яка базується на використанні інноваційних технологій у т.ч. «екологічно чистих» видів транспорту				9.2. Забезпечити розширення використання електротранспорту та відповідної мережі інфраструктури				
Індикатор	9.1.1. Частка сільського населення, яке проживає на відстані понад 3 км від дороги з твердим покриттям, %		9.1.2. Обсяг перевезених вантажів, млн тонн		9.1.3. (а) Кількість перевезених пасажирів на 100 осіб населення регіону		9.2.1. (а) Частка перевезених міським електротранспортом пасажирів у загальному обсязі перевезених (відправлених) пасажирів усіма видами транспорту, %		
	2015	+/-	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	+/-	
Україна (2015)	10,74		1474,00		1,41		35,25		
<i>Області</i>									
Вінницька	8,80	-1,94	20,44	0,01	7,34	5,22	54,99	19,74	
Волинська	4,80	-5,94	11,60	0,01	1,12	0,80	24,83	-10,42	
Дніпропетровська	0,87	-9,87	103,74	0,07	1,28	0,91	50,05	14,79	
Донецька	19,36	8,61	146,73	0,10	0,69	0,49	48,83	13,58	
Житомирська	55,40	44,66	68,19	0,05	4,56	3,25	36,00	0,75	
Закарпатська	18,30	7,56	10,80	0,01	0,40	0,29	-	-	
Запорізька	5,62	-5,12	18,05	0,01	0,83	0,59	42,09	6,83	
Івано-Франківська	4,76	-5,99	11,37	0,01	0,72	0,51	14,31	-20,94	
Київська	29,07	18,33	52,10	0,04	0,80	0,57	6,19	-29,06	
Кіровоградська	10,96	0,21	10,66	0,01	0,59	0,42	15,08	-20,17	
Луганська	18,75	8,01	27,30	0,02	0,87	0,62	61,74	26,49	
Львівська	13,91	3,16	24,40	0,02	1,11	0,79	32,67	-2,58	
Миколаївська	1,70	-9,04	25,24	0,02	1,20	0,85	37,95	2,70	
Одеська	-	-	53,99	0,04	6,52	4,64	51,81	16,56	
Полтавська	-	-	21,90	0,01	0,76	0,54	89,56	54,31	
Рівненська	52,00	41,26	10,87	0,01	1,19	0,85	24,22	-11,03	
Сумська	5,38	-5,36	15,20	0,01	0,95	0,68	27,07	-8,19	
Тернопільська	8,63	-2,12	7,57	0,01	0,89	0,63	26,89	-8,37	
Харківська	25,21	14,47	40,90	0,03	2,38	1,69	39,25	4,00	
Херсонська	29,95	19,20	9,00	0,01	0,82	0,59	23,03	-12,22	
Хмельницька	-	-	7,80	0,01	0,86	0,62	30,76	-4,49	
Черкаська	3,98	-6,76	31,08	0,02	1,34	0,95	64,87	29,62	
Чернівецька	13,41	2,67	4,70	0,00	0,76	0,54	-	-	
Чернігівська	12,46		1,09	0,00	0,83	0,59	44,47	9,22	
м. Київ					0,00				

ЦСР	Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура					
Завдання	9.3. Забезпечити доступність дорожньо-транспортної інфраструктури, яка базується на використанні інноваційних технологій, зокрема через розширення форм участі держави у різних інфраструктурних проектах					
Індикатор	9.3.1. Частка транспортних засобів громадського користування, що враховують потреби людей з інвалідністю, %		9.3.2. (а) Частка автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям, %		9.3.3. Частка об'єктів громадського й цивільного призначення, благоустрою, транспортної інфраструктури, дорожнього сервісу, облаштованих з урахуванням потреб інвалідів, %	
	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-
Україна (2015)			97,79		15,00	
<i>Області</i>						
Вінницька	-	-	94,74	-3,05	-	-
Волинська	-	-	93,55	-4,24	-	-
Дніпропетровська	-	-	100,00	2,21	-	-
Донецька	-	-	98,77	0,97	-	-
Житомирська	-	-	97,65	-0,14	-	-
Закарпатська	-	-	100,00	2,21	-	-
Запорізька	-	-	97,14	-0,65	-	-
Івано-Франківська	-	-	100,00	2,21	-	-
Київська	-	-	100,00	2,21	-	-
Кіровоградська	-	-	98,41	0,62	-	-
Луганська	-	-	98,31	0,51	-	-
Львівська	-	-	97,62	-0,17	-	-
Миколаївська	-	-	100,00	2,21	-	-
Одеська	-	-	97,59	-0,20	-	-
Полтавська	-	-	100,00	2,21	-	-
Рівненська	-	-	100,00	2,21	-	-
Сумська	-	-	93,06	-4,74	-	-
Тернопільська	-	-	100,00	2,21	-	-
Харківська	-	-	97,92	0,13	-	-
Херсонська	-	-	100,00	2,21	-	-
Хмельницька	-	-	98,61	0,82	-	-
Черкаська	-	-	96,72	-1,07	-	-
Чернівецька	-	-	100,00	2,21	-	-
Чернігівська	-	-	93,51	-4,28	-	-
м. Київ	-	-	100,00	2,21	-	-

ЦСР	Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура					
Завдання	9.4. Сприяти прискореному розвитку високо- та середньовисокотехнологічних секторів переробної промисловості, які формуються на основі використання ланцюгів «освіта – наука – виробництво» та кластерного підходу за напрямками: розвиток інноваційної екосистеми; розвиток інформаційно-телекомунікаційних технологій (ІКТ); застосування ІКТ в АПК, енергетиці, транспорті та промисловості; високотехнологічне машинобудування; створення нових матеріалів; розвиток фармацевтичної та біоінженерної галузей					
Індикатор	9.4.1. (а) Частка реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності, які належать до високотехнологічного сектора переробної промисловості (зокрема, з виробництва фармацевтичних продуктів і препаратів; комп'ютерів, електронної та оптичної продукції; повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування відповідно до КВЕД), у загальному обсязі реалізованої продукції, %		9.4.2. (а) Частка реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності, які належать до середньовисокотехнологічного сектора переробної промисловості (зокрема, виробництва хімічної продукції; електричного устаткування; машин і устаткування; автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів; інших транспортних засобів відповідно до КВЕД), у загальному обсязі реалізованої продукції, %		9.4.3. Частка працівників зайнятих на підприємствах, які належать до високо- і середньо- високотехнологічних секторів переробної промисловості (зокрема, з виробництва фармацевтичних продуктів і препаратів; хімічної продукції; машинобудування; комп'ютерів, електронної та оптичної продукції; повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування відповідно до КВЕД), у загальній кількості зайнятих працівників у промисловості, %	
	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-
Україна (2015)	2,42		9,99		21,03	
<i>Області</i>						
Вінницька	0,36	-2,06	2,19	-7,80	10,79	-10,24
Волинська	2,14	-0,28	35,87	25,88	26,75	5,72
Дніпропетровська	7,40	4,98	18,37	8,37	11,69	-9,34
Донецька	0,20	-2,22	5,13	-4,86	14,44	-6,59
Житомирська	0,26	-2,16	7,57	-2,42	11,72	-9,31
Закарпатська	3,44	1,02	13,64	3,65	39,05	18,02
Запорізька	0,91	-1,51	3,48	-6,51	30,11	9,08
Івано-Франківська	0,10	-2,32	9,36	-0,63	12,93	-8,10
Київська	2,32	-0,10	9,23	-0,76	12,10	-8,93
Кіровоградська	0,12	-2,30	11,49	1,50	15,96	-5,07
Луганська	-	-	-	-	20,34	-0,69
Львівська	-	-	2,76	-7,24	20,41	-0,62
Миколаївська	0,28	-2,14	14,00	4,01	30,99	9,96
Одеська	1,81	-0,61	26,46	16,47	18,07	-2,96
Полтавська	0,17	-2,25	3,43	-6,56	27,33	6,30
Рівненська	0,03	-2,39	18,31	8,32	13,29	-7,74
Сумська	0,62	-1,80	9,00	-0,99	47,93	26,90
Тернопільська	1,72	-0,70	13,80	3,81	25,84	4,81
Харківська	1,21	-1,21	6,23	-3,76	35,78	14,75
Херсонська	0,11	-2,31	2,82	-7,18	20,44	-0,59
Хмельницька	0,98	-1,44	3,30	-6,69	19,57	-1,46
Черкаська	5,43	3,01	7,51	-2,48	25,75	4,72
Чернівецька	1,24	-1,18	1,54	-8,45	9,55	-11,48
Чернігівська	0,73	-1,69	5,63		11,32	-9,71
м. Київ						

ЦСР	Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура							
Завдання	9.5. Створити фінансову та інституційну системи (інноваційну інфраструктуру), що забезпечуватимуть розвиток наукових досліджень, та науково-технічних (експериментальних) розробок				9.6. Забезпечити доступність Інтернету, особливо у сільській місцевості		9.7. Забезпечити збільшення участі молоді у наукових дослідженнях	
Індикатор	9.5.1. Частка витрат на виконання наукових і науково-технічних робіт у ВВП, %		9.5.2. Частка реалізованої інноваційної продукції, що є новою для ринку в обсязі промислової, %		9.6.1. Рівень охоплення населення інтернет-послугами, абонентів на 100 жителів		9.7.1. (а) Частка осіб до 40 років у складі наукових працівників і викладачів ВНЗ із науковим ступенем, %	
	2015	+/-	2015	+/-	2015	>1/<1	2015	+/-
Україна (2015)	0,61		0,40		39,03		37,40	
<i>Області</i>								
Вінницька	0,04	-0,57	0,10	-0,30	35,26	0,90	42,40	5,00
Волинська	0,56	-0,05	0,10	-0,30	32,43	0,83	57,50	20,10
Дніпропетровська	0,63	0,02	0,10	-0,30	31,10	0,80	45,40	8,00
Донецька	0,14	-0,47	0,30	-0,10	26,73	0,68	44,60	7,20
Житомирська	0,04	-0,57	3,50	3,10	36,77	0,94	38,20	0,80
Закарпатська	0,17	-0,45	-	-	23,54	0,60	35,60	-1,80
Запорізька	0,56	-0,05	0,50	0,10	34,60	0,89	37,60	0,20
Івано-Франківська	0,04	-0,58	0,10	-0,30	23,44	0,60	47,00	9,60
Київська	0,21	-0,40	0,30	-0,10	41,79	1,07	39,90	2,50
Кіровоградська	0,15	-0,46	0,30	-0,10	22,75	0,58	55,10	17,70
Луганська	0,11	-0,50	1,60	1,20	20,86	0,53	41,90	4,50
Львівська	0,29	-0,33	0,20	-0,20	43,14	1,11	34,30	-3,10
Миколаївська	0,62	0,00	0,00	-0,40	43,63	1,12	32,90	-4,50
Одеська	0,20	-0,41	0,40	0,00	94,75	2,43	33,90	-3,50
Полтавська	0,04	-0,57	0,20	-0,20	26,99	0,69	46,30	8,90
Рівненська	0,03	-0,58	0,10	-0,30	28,09	0,72	47,50	10,10
Сумська	0,26	-0,36	3,40	3,00	25,23	0,65	44,40	7,00
Тернопільська	0,04	-0,57	0,60	0,20	24,33	0,62	44,30	6,90
Харківська	1,54	0,92	1,90	1,50	34,99	0,90	33,80	-3,60
Херсонська	0,11	-0,50	0,10	-0,30	26,62	0,68	41,40	4,00
Хмельницька	0,04	-0,58	0,00	-0,40	27,07	0,69	50,00	12,60
Черкаська	0,30	-0,32	0,10	-0,30	38,27	0,98	37,10	-0,30
Чернівецька	0,25	-0,37	-	-	22,53	0,58	46,80	9,40
Чернігівська	0,14	-0,47	0,10	-0,30	41,75	1,07	34,70	-2,70
м. Київ			0,30	-0,10	92,99	2,38	34,90	-2,50

+/- або >1/<1 - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення: 9.1.1. - дані по Вінницькій, Житомирській, Івано-Франківській, Кіровоградській, Луганській, Тернопільській області наведено за 2013 рік; 9.1.1. - дані по Чернівецькій області наведені за 2013 рік, 9.5.1 дані по Київській області наведено за 2016 рік; 9.1.2., 9.1.3. (а), 9.2.1. (а) - дані по Полтавській області наведено за за січень-листопад 2015; 9.3.1 - дані по Чернігівській області наведення станом на 01.11.2018.

9.1.1 - дестимулятор, враховано з протилежним значенням, в кольорах у тому числі

ності мережі автошляхів, фінансової спроможності місцевої влади вести дорожнє будівництво. Середній показник по Україні – 10,7%, у Херсонській, Одеській, Житомирській, Закарпатській областях він вищий за 15%, а найкраща ситуація в Дніпропетровській, Запорізькій, Миколаївській, Черкаській і Полтавській областях. Згідно з Національними ЦСР, до 2030 року цю проблему має бути вирішено і ця частка не повинна перевищувати 0,5% загалом по Україні.

Майже все сільське населення має бути забезпечено дорогами з твердим покриттям, що істотно покращить транспортну доступність для жителів цих населених пунктів.

Щодо міського населення на перший план висувається розвиток екологічно чистих видів транспорту. Зокрема, на виконання завдання 9.2 «Забезпечити розширення використання електротранспорту та відповідної мережі інфраструктури» пропонується показник 9.2.1 «Частка перевезених пасажирів міським електротранспортом у загальному обсязі перевезених (відправлених) пасажирів усіма видами транспорту». Станом на базовий 2015 рік загалом по Україні цей показник становив 35%, а в окремих областях він набагато нижчий, як-от в Івано-Франківській, Кіровоградській, Херсонській. Найвищий він у Полтавській (89%), Черкаській (64,8%), Вінницькій (54%) областях. Зважаючи, що, згідно з національним показником, передбачається частку електротранспорту у внутрішньому сполученні до 2030 року довести до 75%, у найближчі роки це завдання гостро постане для всіх регіонів і його виконання буде пов'язано насамперед із розвитком автомобільного електротранспорту.

На завершення інфраструктурної частини цієї цілі слід звернути увагу на важливий показник 9.3.2 – «Частка автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям». Хоча загалом по Україні він перевищує 97%, а в 11 областях становить 100%, якість самого покриття недостатня, і саме над підвищенням якості доріг з твердим покриттям повинні працювати центральна й регіональна влада до 2030 року.

Уже сказано, що роль і повноваження місцевої й регіональної влади в промисловому розвитку не визначальні. Водночас її сприяння ініціативам центрального уряду і приватного бізнесу дуже важливе і має відбиватися в стратегіях регіонального і місцевого розвитку та в окремих стратегічних документах.

Перше завдання в цьому контексті – 9.4 «Сприяти прискореному розвитку високо- і середньовисокотехнологічних секторів переробної промисловості, які формуються на основі використання ланцюгів "освіта – наука – виробництво" та кластерного підходу за напрямками: розвиток інноваційної екосистеми; розвиток інформаційно-телекомунікаційних

технологій (ІКТ); застосування ІКТ в АПК, енергетиці, транспорті та промисловості; високотехнологічне машинобудування; створення нових матеріалів; розвиток фармацевтичної та біоінженерної галузей». Серед трьох показників виконання цього завдання виділимо 9.4.3 – «Частка працівників, зайнятих на підприємствах, які належать до високо- і середньовисокотехнологічних секторів переробної промисловості (зокрема, з виробництва фармацевтичних продуктів і препаратів; хімічної продукції; машинобудування; комп'ютерів, електронної та оптичної продукції; повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування відповідно до КВЕД), у загальній кількості зайнятих працівників у промисловості», який найповніше відбиває результати виконання цього завдання. У середньому по Україні ця частка становить 21%, до 2030 року вона має досягти 29%. В окремих регіонах, таких як Сумська, Харківська, Миколаївська, Запорізька, Закарпатська області, уже сьогодні цей показник вищий за цільовий, а в Полтавській, Волинській, Тернопільській, Черкаській областях він вищий за середній по Україні. Позаяк цей показник відносний, він залежить як від загального розміру промислового сектора області, так і від розміру високотехнологічної його частки. Якщо високе місце Сумської, Харківської, Запорізької, Миколаївської чи Полтавської областей певною мірою закономірне через традиційно розвинутий промисловий сектор і суттєву частку машинобудування в ньому, то потрапляння в лідери низки західних областей, як-от Закарпатська, Волинська й Тернопільська, – наслідок політики, яку останнім часом проводила регіональна влада. Зокрема, на Закарпатті завдяки існуванню ВЕЗ було створено автомобільний кластер з виробництва легкових автомобілів. На Волині й Тернопільщині коштом залучення іноземних інвестицій налагоджено виробництво комплектувальних деталей для автомобільної техніки, складання автомобілів і автобусів. Так регіони, які традиційно не були промисловими, за умов правильної політики із залучення інвестицій можуть створювати підприємства, або виробляти високотехнологічну продукцію, або включатися в глобальні ланцюжки створення високотехнологічної продукції.

Завдання 9.5 «Створити фінансову й інституційну системи (інноваційну інфраструктуру), які забезпечуватимуть розвиток наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок» належить переважно до сфери загальнодержавної політики, і роль регіонів у виконанні цього завдання полягає в сприянні цій діяльності на відповідній території в інтересах її економічного й соціального розвитку. Наприклад, показник 9.5.2 «Частка реалізованої інноваційної продукції, що є новою для ринку в обсязі промислової продукції»

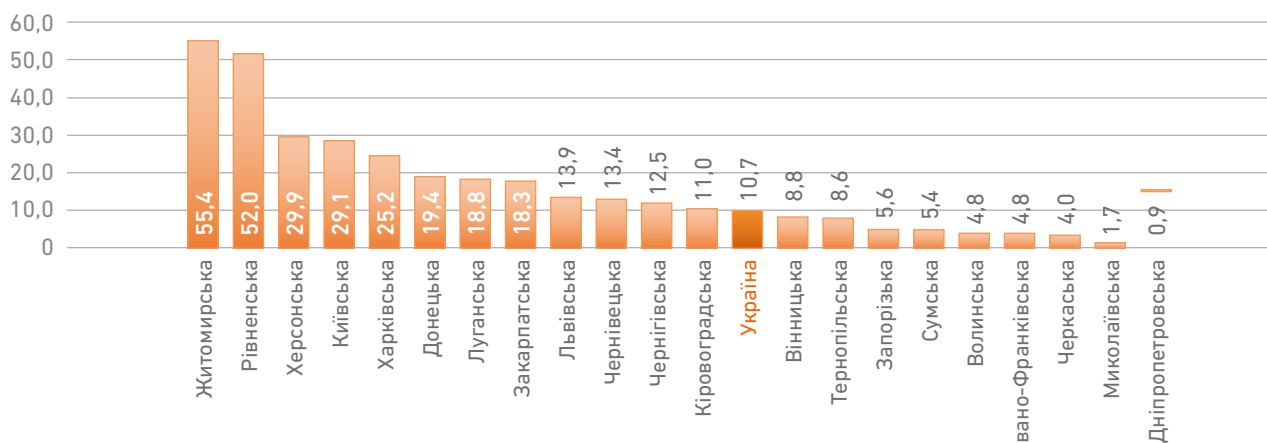
характеризує, наскільки регіон пристосовується до тих викликів, що їх формує четверта індустріальна революція, де інновації гратимуть ключову роль у конкуренції. Наразі загалом по країні цей показник дуже низький і становить лише 1,4%; згідно з Національними ЦСР, він має до 2030 року зрости до 15%. Це дуже амбітне завдання, адже поки що в більшості областей цей показник перебуває на рівні менше за 1%.

Наступне завдання 9.6 «Забезпечити доступність інтернету, особливо в сільській місцевості» тісніше пов'язано з повноваженнями й можливостями міс-

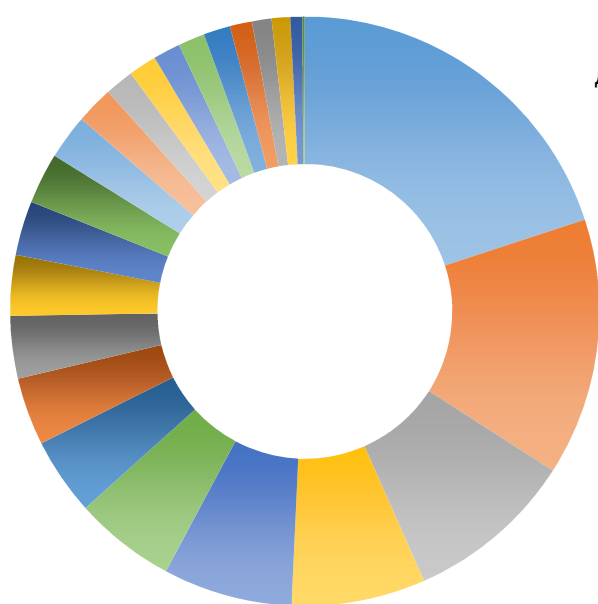
цевої влади. Станом на базовий рік рівень охоплення населення послугами інтернету (абонентів на 100 жителів) становив 39 абонентів, а до 2030 року він має сягнути 100, тобто зрости у 2,5 рази. Обнадіює те, що він з року в рік динамічно зростає. Найвищі рівні забезпечення інтернетом у високоурбанізованих регіонах, у 18 регіонах цей показник нижчий за середній, що вимагає від місцевої влади більше зусиль, адже електронне урядування, яке запроваджується в Україні, неможливе без надійного і швидкісного інтернет-сполучення.

Базові індикатори цілі 2015 року:

9.1.1. Частка сільського населення, яке проживає на відстані понад 3 км від дороги з твердим покриттям, %

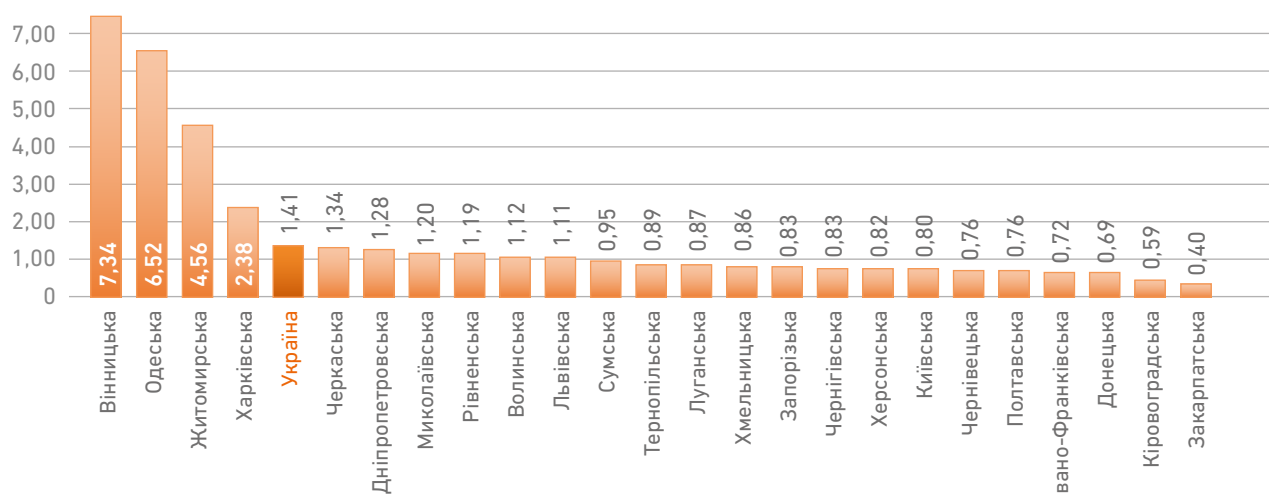
9.1.2. Обсяг перевезених вантажів, млн тонн

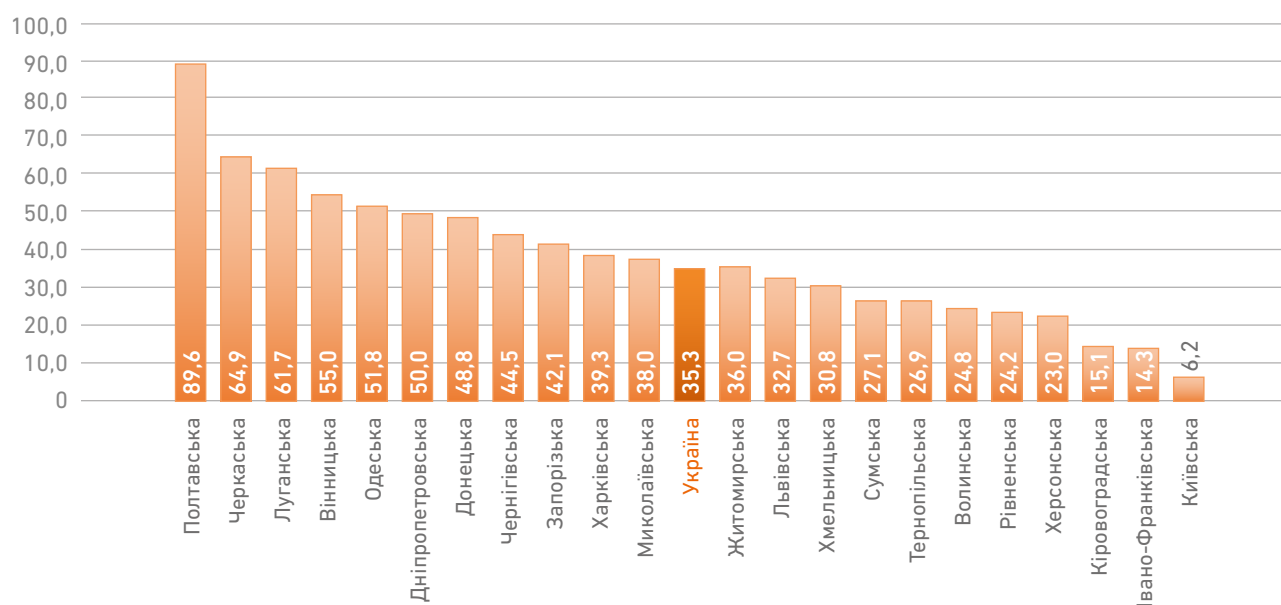
Донецька	146,7	Запорізька	18,0
Дніпропетровська	103,7	Сумська	15,2
Житомирська	68,2	Волинська	11,6
Одеська	54,0	Івано-Франківська	11,4
Київська	52,1	Рівненська	10,9
Харківська	40,9	Закарпатська	10,8
Черкаська	31,1	Кіровоградська	10,7
Луганська	27,3	Херсонська	9,0
Миколаївська	25,2	Хмельницька	7,8
Львівська	24,4	Тернопільська	7,6
Полтавська	21,9	Чернівецька	4,7
Вінницька	20,4	Чернігівська	1,1

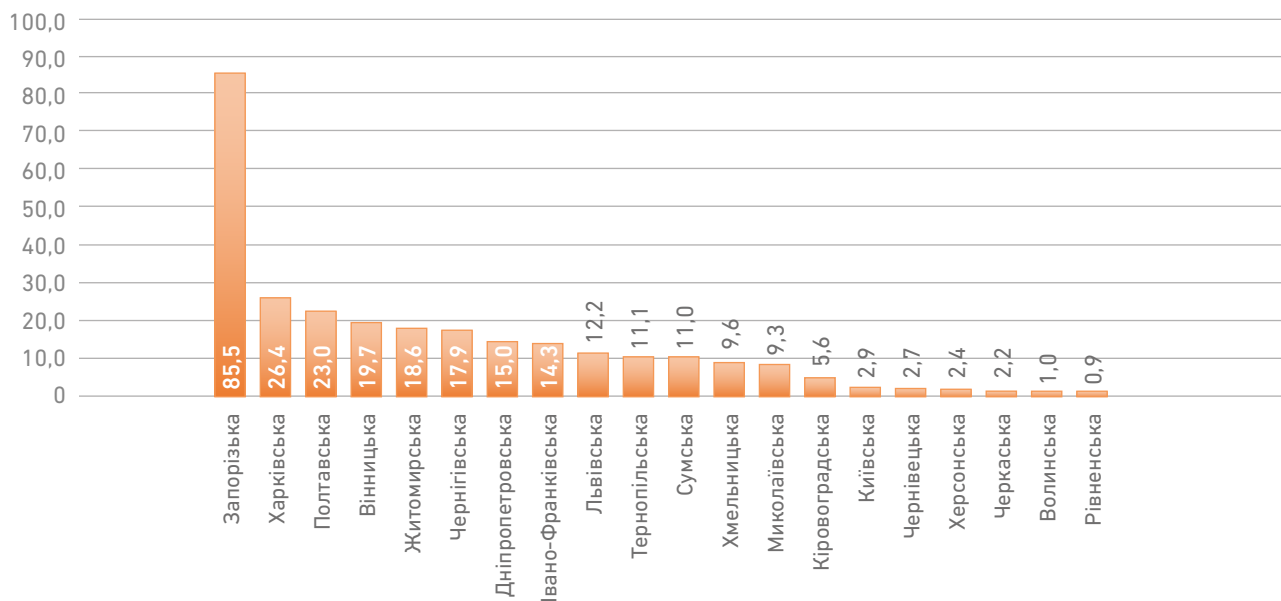
9.1.3. (а) Кількість перевезених пасажирів на 100 осіб населення регіону

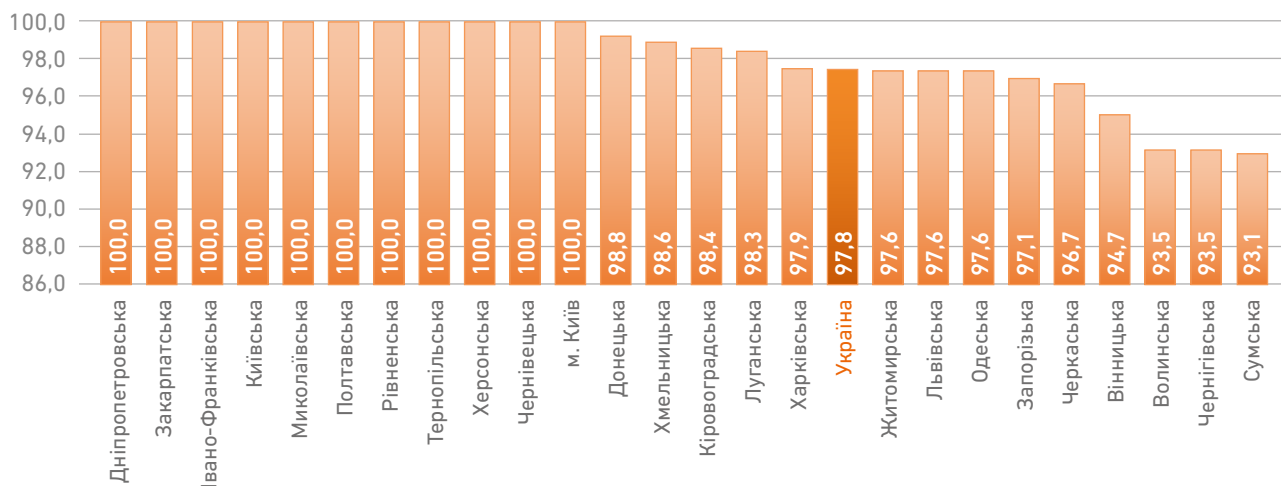
9.2.1. (а) Частка перевезених міським електротранспортом пасажирів у загальному обсязі перевезених (відправлених) пасажирів усіма видами транспорту, %

9.3.1. Частка транспортних засобів громадського користування, що враховують потреби людей з інвалідністю, %

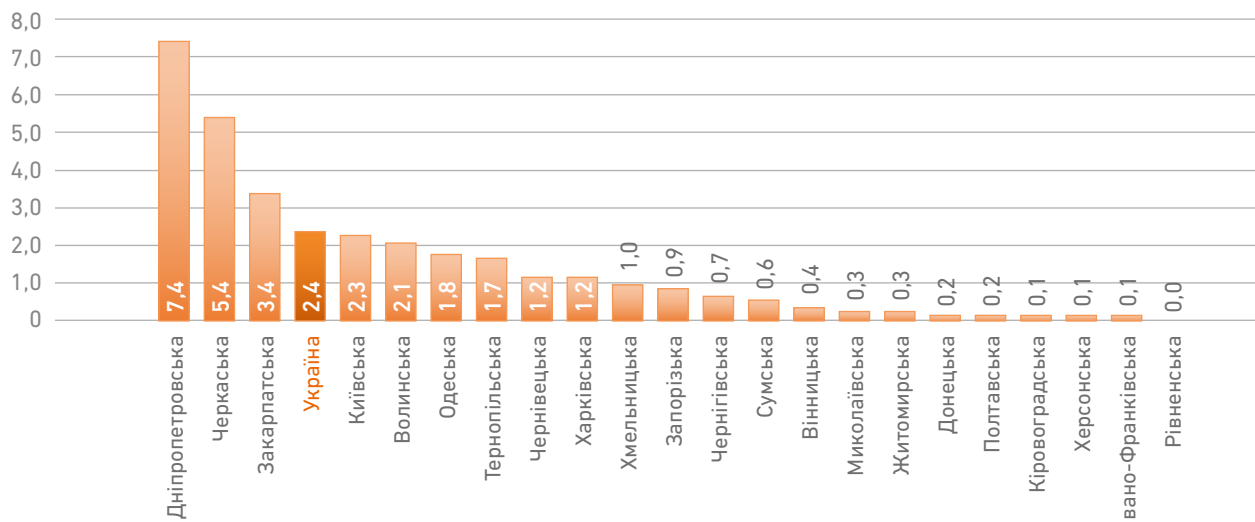

9.3.2. (а) Частка автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям, %

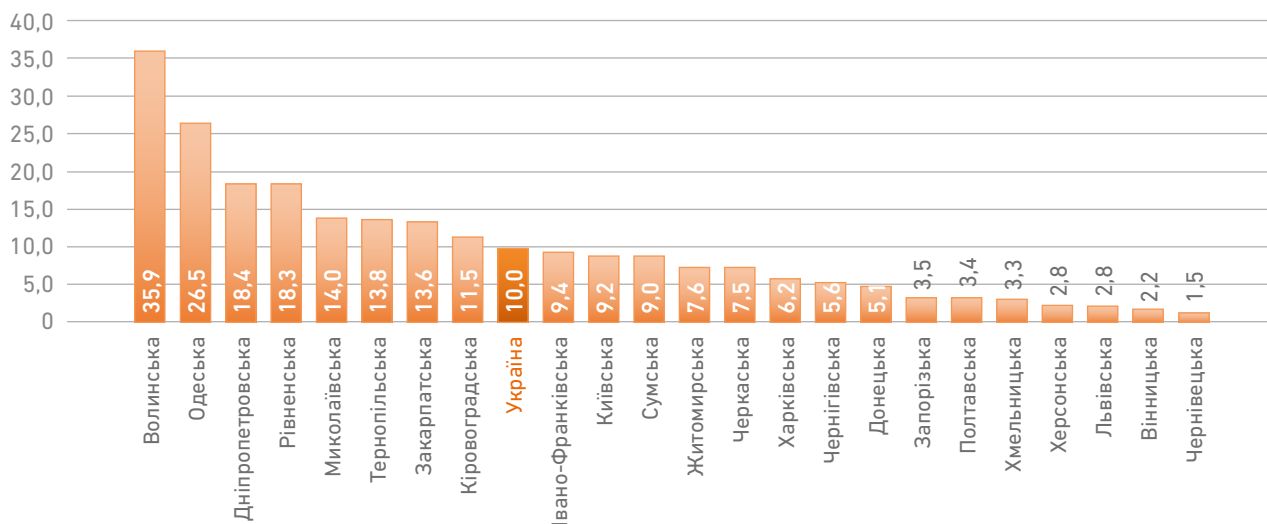

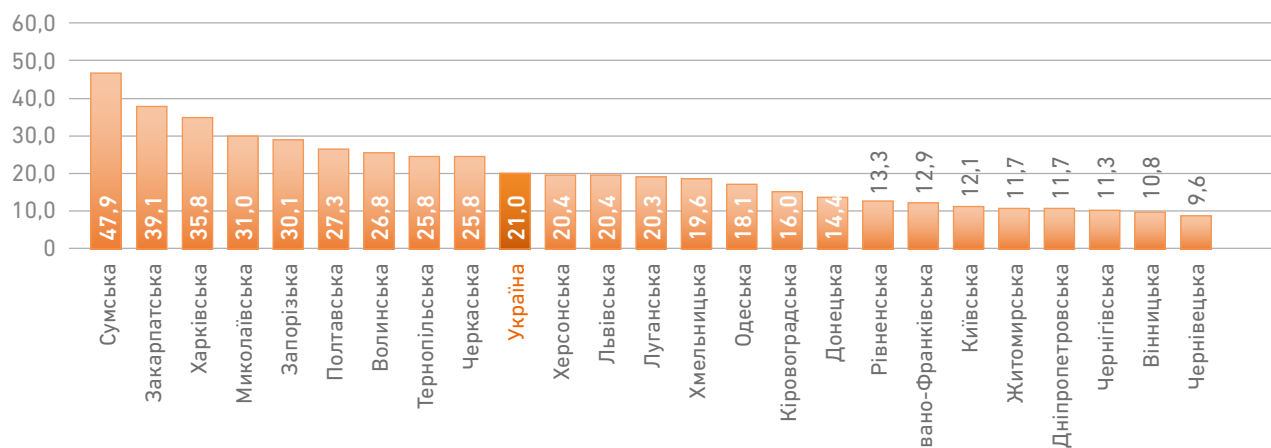
9.4.1. (а) Частка реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності, які належать до високотехнологічного сектора переробної промисловості (зокрема, з виробництва фармацевтичних продуктів і препаратів; комп'ютерів, електронної та оптичної продукції; повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування відповідно до КВЕД), у загальному обсязі реалізованої продукції, %

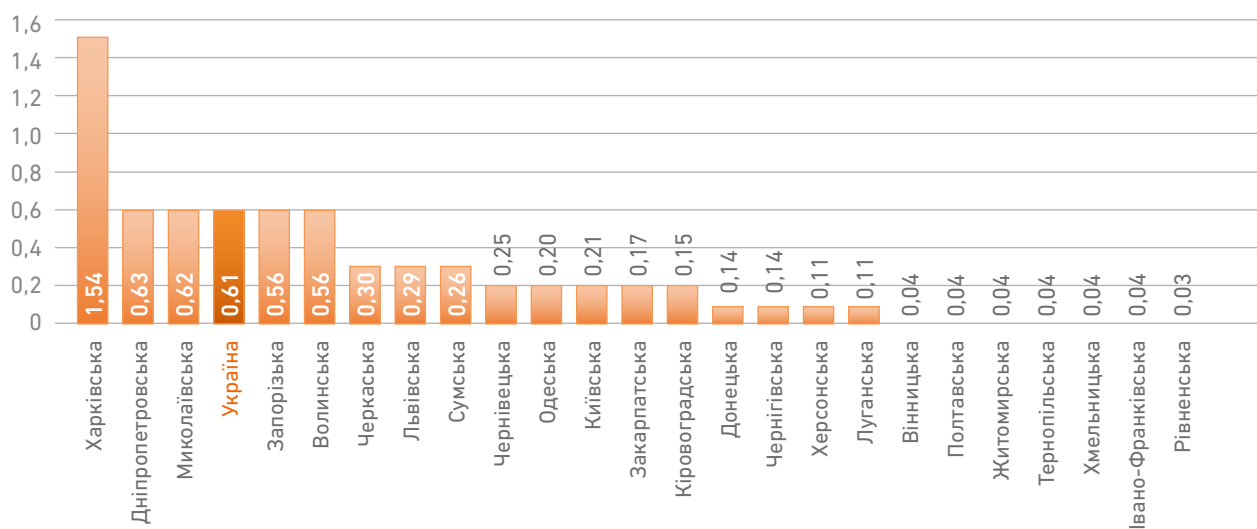
9.4.2. (а) Частка реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності, які належать до середньовисокотехнологічного сектора переробної промисловості (зокрема, виробництва хімічної продукції; електричного устаткування; машин і устаткування; автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів; інших транспортних засобів відповідно до КВЕД), у загальному обсязі реалізованої продукції, %

9.4.3. Частка працівників зайнятих на підприємствах, які належать до високо- і середньовисокотехнологічних секторів переробної промисловості (зокрема, з виробництва фармацевтичних продуктів і препаратів; хімічної продукції; машинобудування; комп'ютерів, електронної та оптичної продукції; повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування відповідно до КВЕД), у загальній кількості зайнятих працівників у промисловості, %

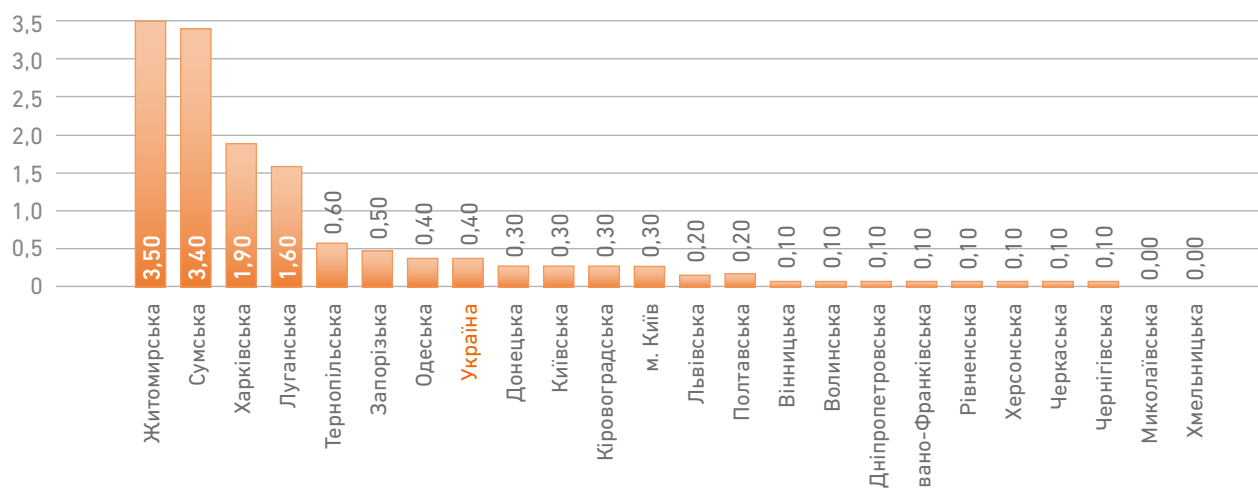

9.5.1. Частка витрат на виконання наукових і науково-технічних робіт у ВРП, %

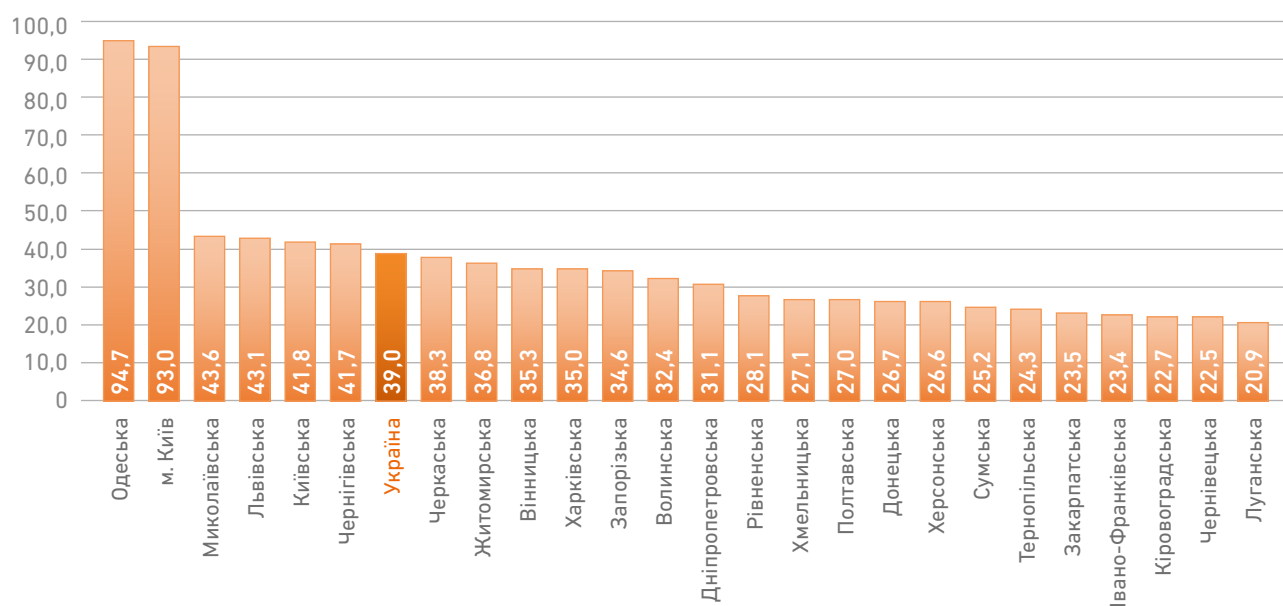

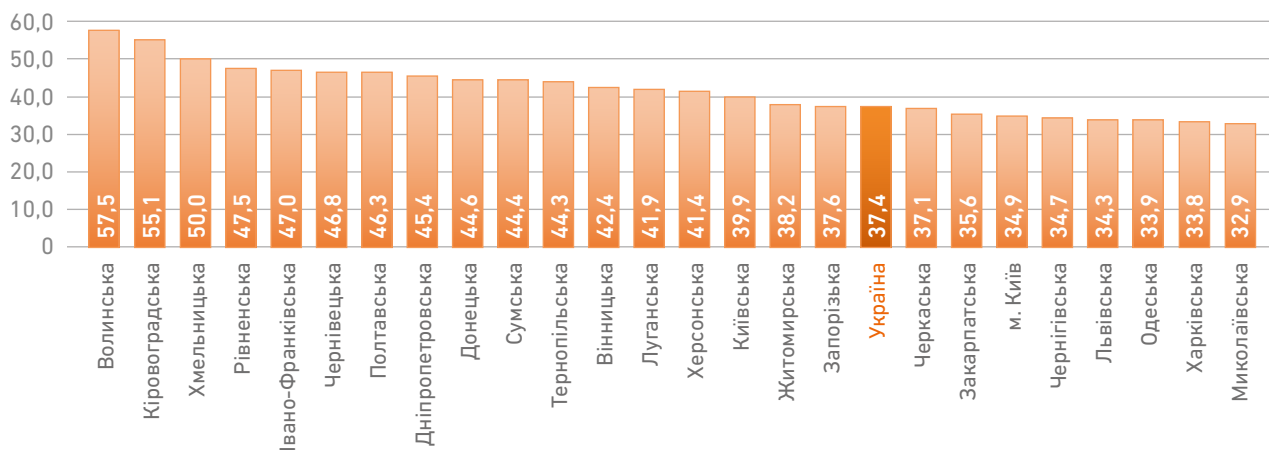
9.5.2. Частка реалізованої інноваційної продукції, що є новою для ринку в обсязі промислової, %

9.6.1. Рівень охоплення населення інтернет-послугами, абонентів на 100 жителів

9.7.1. (а) Частка осіб до 40 років у складі наукових працівників і викладачів ВНЗ із науковим ступенем, %

РОЗДІЛ 3.10

Ціль 10. Скорочення нерівності

Нерівність в суспільстві – дуже небезпечне явище. Воно породжує недовіру до реформ, бідність, корупцію. Причина нерівності – дискримінація окремих груп населення за певними ознаками, насамперед економічними. Наслідками нерівності часто є зневіра в можливості досягти вищого рівня добробуту в легальний спосіб, намагання зробити це через кримінал чи соціальний протест. Тому скорочення нерівності, яка в Україні набрала великих масштабів, – запорука успішного реформування країни, із залученням до цього процесу широких верств населення.

Регіональна диференціація показників, які характеризують нерівність, досить помітна. На це впливає передусім різний віковий склад населення регіонів, різниця в кількості пенсіонерів, у рівні економічного розвитку регіону і, відповідно, рівні доходів його жителів. Крім того, нерівність посилює застаріла дорожня інфраструктура, особливо в сільській місцевості, гірських регіонах, територіях біля лінії зіткнення на Сході, що обмежує можливості населення користатися багатьма видами послуг. У результаті складається ситуація, коли нерівність породжує ще більшу нерівність. Наприклад, дуже важко залучити в сільську місцевість лікарів, щоб покращити доступ до медичного обслуговування, адже умови проживання лікарів у сільській місцевості з погляду отримання необхідних суспільних послуг набагато гірші, ніж у містах.

Питання подолання нерівності в суспільстві належить до сфери повноважень насамперед центрального уряду, який відповідає за податкову політику, визначення рівнів мінімальної заробітної плати і прожиткового мінімуму, пенсійного забезпечення. Водночас регіональна і місцева влада має широкі повноваження в питаннях створення робочих місць, адміністрування адресної допомоги соціально вразливим верствам населення. Так само завдання покращення інфраструктури, будівництва доріг місцевого значення, транспортного забезпечення, розміщення медичних і освітніх закладів цілком можуть вирішуватися на регіональному і місцевому рівнях. Регіональна влада має широкий набір фінансових і організаційних інструментів для покращення ситуації в плані забезпечення рівного доступу до суспільних послуг. Серед таких інструментів – впровадження програм, спрямованих на покращення інфраструктури, фінансування будівництва доріг, організації концесій, державно-приватного парт-

нерства, залучення транспортних компаній для безперебійного сполучення сільських населених пунктів з районними центрами та між собою.

Здійснені порівняння регіонального виміру обраних індикаторів базового рівня для досягнення Цілі 10 продемонстрували істотний ступінь їхньої диференціації.

Для моніторингу виконання Цілі 10 запропоновано індикатори, які відбивають співвідношення доходів різних груп населення. Зокрема, це співвідношення сумарних доходів найбільш і найменш забезпечених 10% населення, ранжованого за показником еквівалентних доходів на душу в середньому. За цим показником найбільша нерівність спостерігається в Закарпатській (5,5), Вінницькій (5,1), Донецькій (4,6) і Житомирській (4,6) областях. Дещо краща ситуація в Івано-Франківській (2,5), Київській (2,6) і Запорізькій (2,6) областях, що може свідчити лише про загальний низький рівень доходів в останніх регіонах.

Схожий, але дещо інший за своєю суттю показник співвідношення мінімальних доходів 10% найбагатшого населення до максимальних доходів 10% найменш забезпеченого населення. За цим показником диференціація набагато менша. Майже всі регіони десь на однаковому рівні між показниками 2 і 3. Трохи гірша ситуація у Волинській (4,1), Одеській (3,4) і Луганській областях (3,4). А найкраща ситуація знову в Івано-Франківській області (2).

Оцінити різницю в доходах працюючих і непрацюючих осіб та справедливість системи пенсійного забезпечення дозволяє показник співвідношення середнього розміру пенсій і середньої заробітної плати. За цим показником регіональна диференціація неістотна, у більшості областей це співвідношення становить близько 40%. Від середнього помітно відхиляються в більший бік Луганська (51,13%) і Херсонська (48,64%) області, в менший бік – Дніпропетровська (31%) і Київська (34,8%) області.

Наступний показник – доступ до медицини: це частка населених пунктів, де немає лікувальних закладів і пересувного обслуговування від загальної кількості населених пунктів регіону. Найгірша ситуація у східних областях – Луганській (41,3%), Запорізькій (40,92%) та в Чернігівській (48,84%). Набагато краще ці питання вирішуються в Закарпатській (0,03%), Черкаській (4,21%) та Івано-Франківській (9,28%) областях.

ЦСР	Ціль 10. Скорочення нерівності											
	10.1. Забезпечити прискорене зростання доходів найменш забезпечених 40 відсотків населення			10.2 Запобігати проявам дискримінації в суспільстві			10.3. Забезпечити доступність послуг соціальної сфери					
Завдання	10.1.1. (а) Співвідношення сумарних доходів найбільш і найменш забезпечених 10 % населення, ранжованого за показником середньодушових еквівалентних доходів			10.1.2. Співвідношення доходів 40% найменш забезпечених і 60% більш забезпечених осіб, %			10.2.1. Частка осіб, які повідомили про те, що за останні 12 місяців особисто зіткнулися з дискримінацією або переслідуваннями на основі дискримінації, у загальній чисельності населення, %		10.3.1. (а) Частка сільських населених пунктів, де немає лікувальних закладів і пересувного обслуговування, від загальної кількості населених пунктів, %			
Індикатор	2015		+/-		2015		+/-		2015		+/-	
Україна (2015)	4,50				15,00				9,00			
<i>Області</i>												
Вінницька	5,10		0,60		-		-		-		18,40 -8,60	
Волинська	4,10		-0,40		-		-		-		18,03 -8,97	
Дніпропетровська	4,40		-0,10		-		-		-		26,30 -0,70	
Донецька	4,60		0,10		-		-		-		17,57 -9,43	
Житомирська	4,60		0,10		-		-		-		16,70 -10,30	
Закарпатська	5,50		1,00		-		-		-		0,03 -26,97	
Запорізька	2,60		-1,90		-		-		-		40,92 13,92	
Івано-Франківська	2,50		-2,00		-		-		-		9,28 -17,72	
Київська	2,60		-1,90		-		-		-		14,64 -12,36	
Кіровоградська	4,00		-0,50		-		-		-		25,00 -2,00	
Луганська	4,30		-0,20		-		-		-		41,30 14,30	
Львівська	3,90		-0,60		-		-		-		33,46 6,46	
Миколаївська	4,40		-0,10		-		-		-		33,45 6,45	
Одеська	3,40		-1,10		-		-		-		-	
Полтавська	3,90		-0,60		-		-		-		-	
Рівненська	3,70		-0,80		-		-		-		28,73 1,73	
Сумська	3,00		-1,50		-		-		-		25,99 -1,01	
Тернопільська	3,50		-1,00		-		-		-		11,34 -15,66	
Харківська	4,00		-0,50		-		-		-		36,43 9,43	
Херсонська	3,30		-1,20		-		-		-		25,08 -1,92	
Хмельницька	3,40		-1,10		-		-		-		20,51 -6,49	
Черкаська	3,80		-0,70		-		-		-		4,21 -22,79	
Чернівецька	4,10		-0,40		-		-		-		11,56 -15,44	
Чернігівська	3,30		-1,20		-		-		-		48,84 21,84	
м. Київ									-		-	

ЦСР	Ціль 10. Скорочення нерівності							
Завдання	10.3. Забезпечити доступність послуг соціальної сфери				10.4. Проводити політику оплати праці на засадах рівності та справедливості		10.5. Провести реформу пенсійного страхування на засадах справедливості та прозорості	
Індикатор	10.3.2. (а) Частка сільських населених пунктів, де немає лікувальних закладів, за їх відстанню до найближчих населених пунктів до 3 км, де такі заклади є, від загальної кількості сільських населених пунктів області, %		10.3.3. (а) Частка сільських населених пунктів, розташованих на відстані до найближчої зупинки громадського транспорту до 3 км, від загальної кількості сільських населених пунктів області, %		10.4.1. Співвідношення мінімальних доходів 10 % найбагатшого населення і максимальних доходів 10 % найменш забезпеченого населення, ризи		10.5.1. Співвідношення середнього розміру пенсії і середньої заробітної плати, %	
	2015	+/-	2015	+/-	2015	>1/<1	2015	+/-
Україна (2015)	8,34		11,23		2,70		37,70	
<i>Області</i>								
Вінницька	5,60	-2,74	10,90	-0,33	2,50	0,93	40,92	3,22
Волинська	18,03	9,68	79,32	68,09	4,10	1,52	41,10	3,40
Дніпропетровська	7,94	-0,40	14,36	3,13	2,80	1,04	31,00	-6,70
Донецька	77,57	69,23	15,96	4,73	2,80	1,04	37,44	-0,26
Житомирська	8,50	0,16	12,20	0,97	2,80	1,04	43,90	6,20
Закарпатська	3,63	-4,72	96,37	85,14	3,00	1,11	43,24	5,54
Запорізька	27,02	18,68	28,45	17,22	2,60	0,96	42,09	4,39
Івано-Франківська	3,66	-4,68	8,76	-2,47	2,00	0,74	41,66	3,96
Київська	0,97	-7,38	2,21	-9,02	2,60	0,96	34,80	-2,90
Кіровоградська	6,30	-2,04	12,92	1,69	2,40	0,89	43,60	5,90
Луганська	15,34	7,00	11,69	0,46	3,30	1,22	51,13	13,43
Львівська	-	-	13,08	1,85	2,30	0,85	40,05	2,35
Миколаївська	9,27	0,92	10,28	-0,95	2,50	0,93	37,71	0,01
Одеська	-	-	-	-	3,40	1,26	39,23	1,53
Полтавська	-	-	-	-	2,70	1,00	40,70	3,00
Рівненська	8,51	0,17	4,70	-6,53	2,40	0,89	39,49	1,79
Сумська	14,54	6,20	24,42	13,19	2,50	0,93	42,21	4,51
Тернопільська	6,26	-2,09	9,58	-1,65	2,20	0,81	43,55	5,85
Харківська	4,95	-3,39	10,02	-1,21	2,60	0,96	43,69	5,99
Херсонська	4,86	-3,48	5,78	-5,46	2,40	0,89	48,64	10,94
Хмельницька	4,38	-3,96	-	-	2,60	0,96	41,26	3,56
Черкаська	4,21	-4,13	6,69	-4,54	2,60	0,96	35,36	-2,34
Чернівецька	3,27	-5,08	4,27	-6,96	2,70	1,00	47,97	10,27
Чернігівська	3,55	-4,80	11,80	0,57	2,40	0,89	44,04	6,34
м. Київ								

+/- або >1/<1 - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення:

10.1.1. (а)-10.4.1 (окрім 10.3.3. (а))- дестимулятор, враховано з протилежним значенням, в кольорах у тому числі

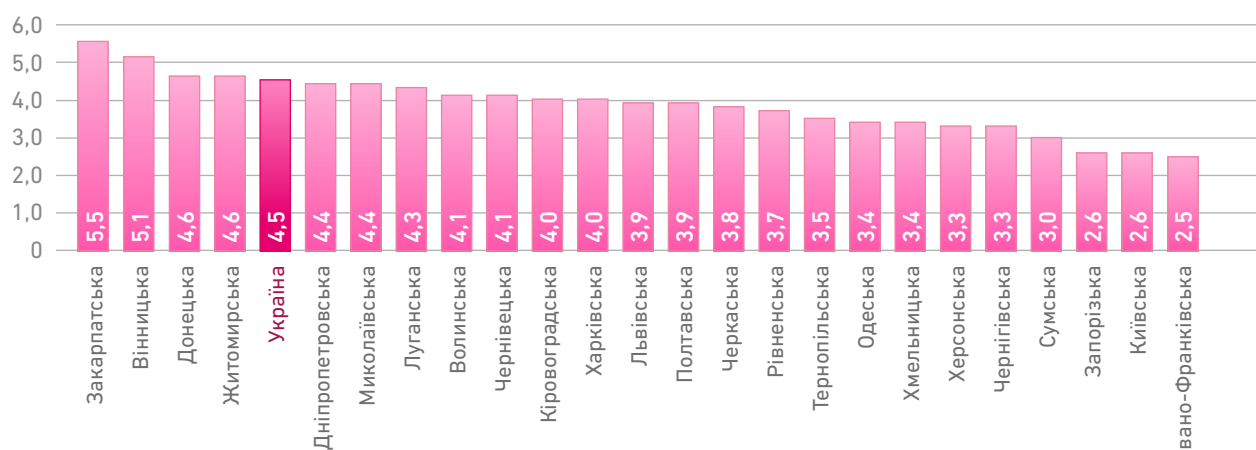

Останній із наведених – показник доступу до транспортного сполучення: це частка сільських населених пунктів, у яких відстань до найближчої зупинки громадського транспорту менше як 3 км, від загальної кількості сільських населених пунктів регіону. Найвища така частка, за даними

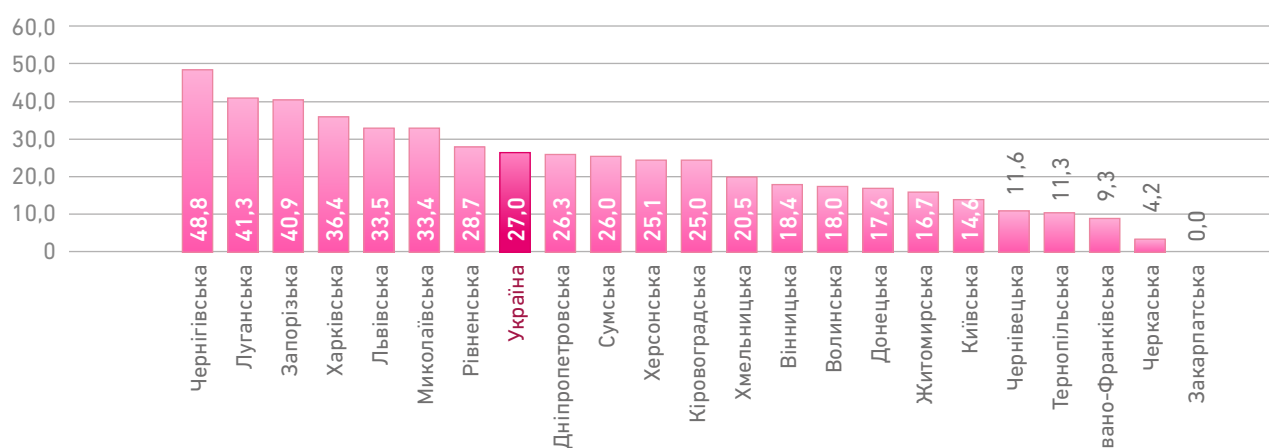
статистики, в Закарпатській (96,37%), Волинській (79,31%), Запорізькій (28,45%) і Сумській (24,42%) областях. Складніше транспортне сполучення у жителів Київської (2,21%), Чернівецької (4,27%), Рівненської (4,7%), Херсонської (5,78%) областей.

Базові індикатори цілі 2015 року:

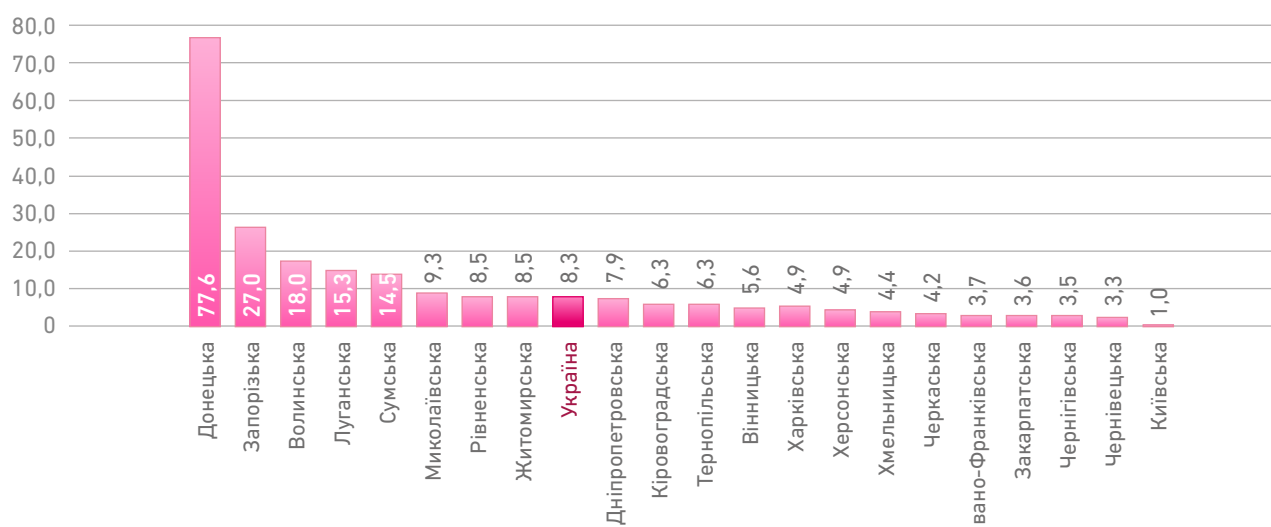
10.1.1. (а) Співвідношення сумарних доходів найбільш і найменш забезпечених 10 % населення, ранжованого за показником середньодушових еквівалентних доходів

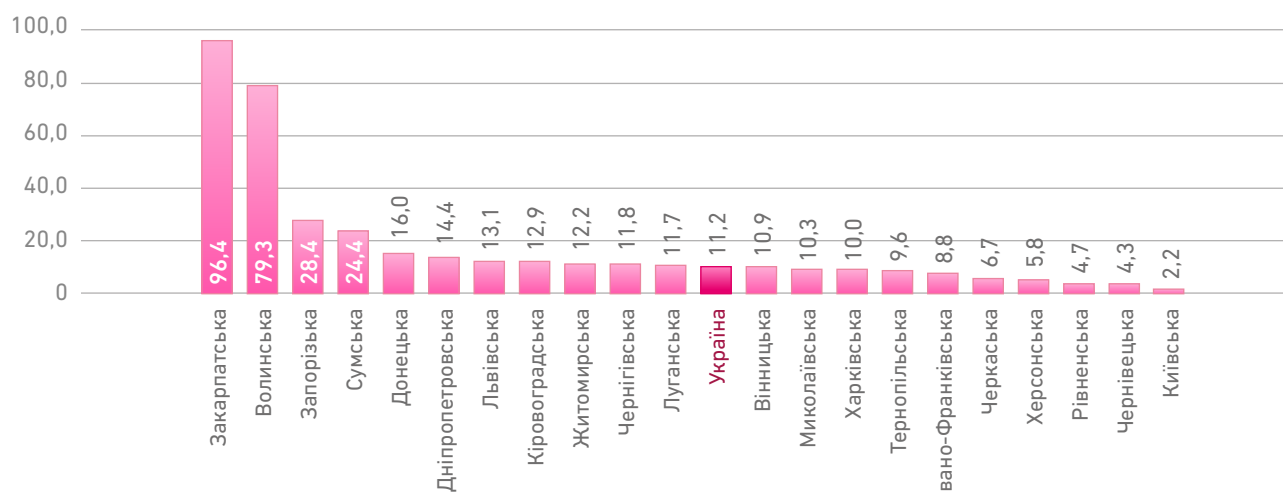
10.3.1. (а) Частка сільських населених пунктів, де немає лікувальних закладів і пересувного обслуговування, від загальної кількості населених пунктів, %

10.3.2. (а) Частка сільських населених пунктів, де немає лікувальних закладів, за їх відстанню до найближчих населених пунктів до 3 км, де такі заклади є, від загальної кількості сільських населених пунктів області, %

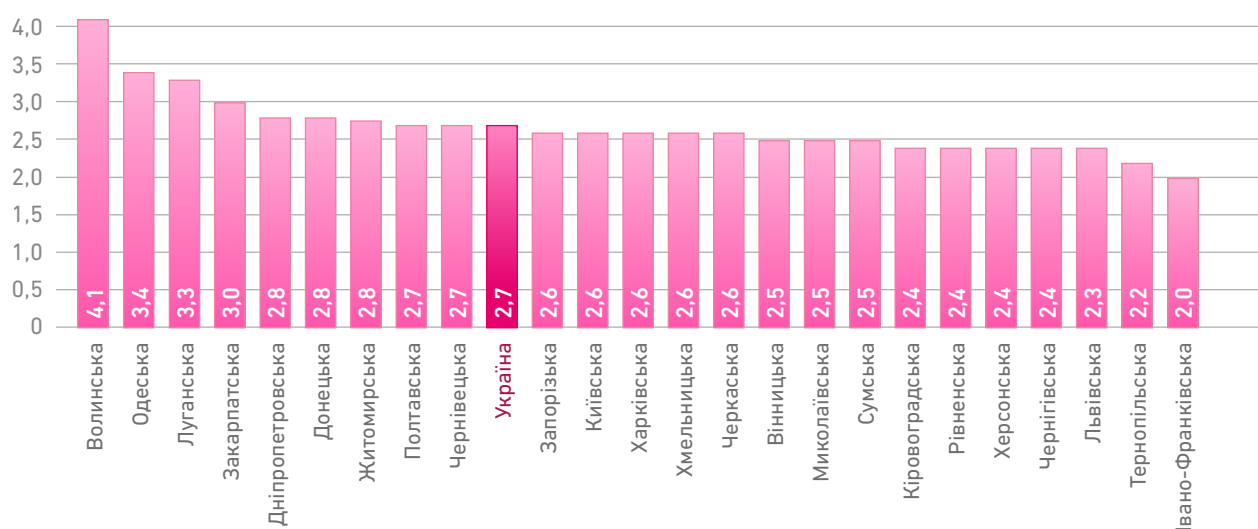

10.3.3. (а) Частка сільських населених пунктів, розташованих на відстані до найближчої зупинки громадського транспорту до 3 км, від загальної кількості сільських населених пунктів області, %

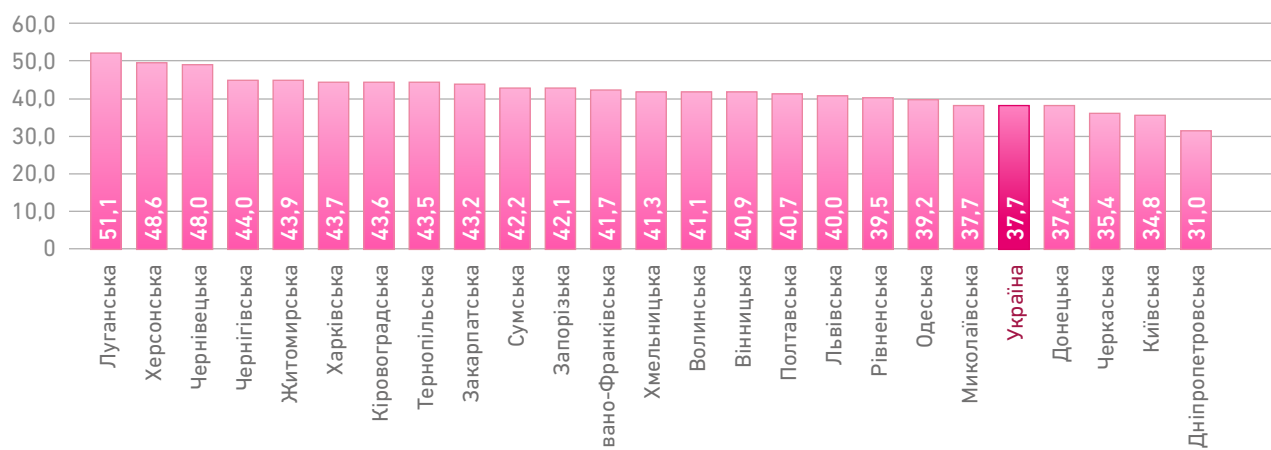

10.4.1. Співвідношення мінімальних доходів 10 % найбагатшого населення і максимальних доходів 10 % найменш забезпеченого населення, ризи

10.5.1. Співвідношення середнього розміру пенсії і середньої зарплатної плати, %

РОЗДІЛ 3.11

Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад

Сталий розвиток — багатовимірне явище, яке містить характеристики економічного, екологічного, соціального і соціокультурного розвитку. Складники забезпечення цього розвитку майже повністю формуються на території регіону і залежать від характеристик процесів, які відбуваються на цій території. Йдеться, зокрема, про стан економіки регіону, технологічно зумовлені обсяги забруднень довкілля, якість умов життя (зокрема, забезпеченість житлом), наявність матеріального підґрунтя для регіональної згуртованості у вигляді об'єктів культурної і природної спадщини, якість управління ресурсами території.

Невирішеність проблем забезпечення житлом гальмує мобільність робочої сили всередині країни, призводить до формування трудонадлишкових і трудодефіцитних регіонів. Унаслідок цього виникає нерівний доступ до можливостей працевлаштування. Суттєве розшарування населення за якістю життя за критерієм забезпеченості нормальним житлом – важливий негативний чинник, який послаблює інклюзивність розвитку.

Несприятливість середовища існування жителів населених пунктів і поза межами власне житла може посилюватися внаслідок несистемного розвитку цих поселень. Ця проблема актуальна насамперед для міських поселень, але дається взнаки і в сільській місцевості. Несистемний розвиток може бути спричинено відсутністю осучаснених генеральних планів розвитку та (здебільшого) проблемами фінансування, при яких розвиваються такі сегменти як житлове й офісне будівництво, будівництво в рамках інвестиційних проектів, тоді як розбудова комунальної, соціальної транспортно-шляхової, торговельної, побутової інфраструктури суттєво відстає від потреб, що змінюються. Відсутність системного вирішення проблем громади пов'язано не в останню чергу з тим, що громаду часто відсторонено від вирішення важливих питань облаштування простору безпосереднього проживання через закритість процедур ухвалення таких рішень. В Україні інклюзивність стратегування місцевого розвитку суттєво посилилася після того, як з 2015 року розгорнулася масштабна реформа децентралізації і об'єднання територіальних громад. Проте врахування 2015 року як базового для порівняння на цьому етапі поки що не дозволяє робити вірогідні порівняння й оцінки ефективності процесу децентралізації.

Якість життя населення регіону великою мірою залежить також від якості навколишнього при-

родного середовища. Нерівномірне розміщення виробничого потенціалу по території країни, непоодинокі випадки надмірної територіальної концентрації шкідливих виробництв призводять до екологічної перевантаженості окремих регіонів. Тим часом немає дієвих інструментів, які дали б у розпорядження місцевій владі потрібні кошти, які можна спрямувати на покращення екологічної ситуації в регіоні. У 2017–2018 роках до бюджетів ОТГ надходив додатковий ресурс як частка акцизу, що його сплачували покупці бензину на автозаправках. Однак інформації про використання громадами цих коштів саме на екологічні заходи немає.

Отже, місцева влада має достатньо повноважень для суттєвого посилення спрямованості розвитку громад на сталий розвиток. Насамперед це стосується налагодження ефективного стратегічного управління таким розвитком, що дозволяє максимально ефективно використовувати доступні ресурси, а головне – узгоджувати використання громадських і приватних ресурсів. З таким узгодженням покращуються можливості забезпечення населення житлом, облаштування середовища життєдіяльності.

До безпосередніх завдань громад належить і формування регіональної ідентичності та посилення згуртованості громад на основі відповідної освітньої, інформаційної політики, розвитку культурної сфери тощо. Стратегічний підхід місцевої влади до збереження культурної і природної спадщини створює можливості і для її комерційного використання як одного з джерел економічного зростання та створення робочих місць у регіоні.

Середня забезпеченість житлом у регіональному розрізі не демонструє в Україні великих відмінностей. За винятком Київської області, де середній показник (36,1 м²) у півтора разу перевищує середньоукраїнський, різниця житлової площі, що припадає на одну особу в регіоні-лідері (Вінницька область – 29,3 м²) і регіоні-аутсайдері (Рівненська область – 22,0 м²), становить лише 7,3 м², тобто менше як третину. На цю різницю не впливають ні характер (сільський / урбанізований), ні територіальне розташування регіону. Спроможність громадян покращувати свої житлові умови визначається також їхньою спроможністю взяти іпотечний кредит на будівництво, реконструкцію чи придбання житла. Істотні розбіжності в цій сфері спричинюють різна платоспроможність громадян і їхня готовність брати довгострокові кредити (що, своєю чергою, непрямо характеризує впевненість у стабільності їхнього матеріального

ЦСР										
Ціль 11. Сталий розвиток громад										
Завдання	11.1. Забезпечити доступність житла				11.2. Забезпечити розвиток поселень і територій виключно на засадах комплексного планування та управління за участю громадськості		11.3. Забезпечити збереження культурної і природної спадщини із залученням приватного сектору			
Індикатор	11.1.1. (а) Частка іпотечних кредитів від загальної суми кредитів станом на кінець грудня 2015 року, %*		11.1.2. (а) Забезпеченість житлом на 1 особу/домогосподарство, м ²		11.2.1. Частка міст і громад, які затвердили і впроваджують власні стратегії розвитку та плани заходів з їх реалізації, розроблені за участю громадськості, %		11.3.1. Кількість об'єктів культурної і природної спадщини, внесених до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, на території регіону, одиниць		11.3.2. (а) Кількість пам'яток національного значення, внесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, на території регіону, одиниць на 100 000 га площі регіону	
	2015	+/-	2015	>1/<1	2015	+/-	2015	н/п	2015	>1/<1
Україна (2015)	37,8		22,9				6,0		1,4	
<i>Області</i>										
Вінницька	39,93	2,09	29,30	1,28	-	-	-	-	1,06	0,78
Волинська	37,59	-0,25	22,50	0,98	-	-	-	-	1,09	0,80
Дніпропетровська	41,25	3,41	24,30	1,06	-	-	-	-	0,75	0,55
Донецька	33,29	-4,55	23,60	1,03	-	-	-	-	0,53	0,39
Житомирська	36,85	-0,99	27,00	1,18	-	-	-	-	0,54	0,39
Закарпатська	46,24	8,40	24,20	1,06	-	-	2,00	-	1,18	0,86
Запорізька	39,29	1,45	23,40	1,02	-	-	-	-	0,44	0,32
Івано-Франківська	30,91	-6,93	25,70	1,12	-	-	-	-	2,23	1,64
Київська	35,27	-2,57	36,10	1,58	-	-	-	-	1,35	0,99
Кіровоградська	23,56	-14,28	25,70	1,12	-	-	-	-	0,24	0,18
Луганська	28,64	-9,19	24,10	1,05	-	-	-	-	0,71	0,52
Львівська	33,02	-4,82	22,80	1,00	-	-	1,00	-	1,79	1,31
Миколаївська	35,45	-2,39	22,30	0,97	-	-	-	-	1,22	0,90
Одеська	57,25	19,41	22,50	0,98	-	-	-	-	0,78	0,57
Полтавська	28,14	-9,70	25,40	1,11	-	-	-	-	1,11	0,82
Рівненська	37,29	-0,55	22,00	0,96	-	-	-	-	0,85	0,62
Сумська	33,18	-4,66	28,20	1,23	-	-	-	-	1,55	1,14
Тернопільська	33,82	-4,02	25,50	1,11	-	-	-	-	0,36	0,27
Харківська	37,57	-0,27	24,10	1,05	-	-	-	-	1,08	0,80
Херсонська	36,62	-1,22	24,00	1,05	-	-	-	-	1,19	0,88
Хмельницька	30,30	-7,54	26,30	1,15	-	-	1,00	-	1,07	0,78
Черкаська	31,52	-6,32	22,70	0,99	-	-	-	-	1,91	1,41
Чернівецька	32,75	-5,09	24,40	1,07	-	-	1,00	-	2,22	1,63
Чернігівська	27,86	-9,98	28,80	1,26	-	-	-	-	2,54	1,87
м. Київ	-				-	-	1,00	-	216,51	н/п

* Частка іпотечних кредитів, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) домашнім господарствам, у розрізі регіонів за цільовим спрямуванням на придбання, будівництво і реконструкцію нерухомості, від загальної суми кредитів станом на кінець грудня 2015 року, %

ЦСР									Ціль 11. Сталий розвиток громад								
Завдання			11.3. Забезпечити збереження культурної і природної спадщини із залученням приватного сектору						11.5. Зменшити негативний вплив забруднюючих речовин, у т.ч. на довкілля міст, зокрема шляхом використання інноваційних технологій								
Індикатор			11.3.2-1. Кількість пам'яток місцевого значення, внесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, на території регіону, одиниць на 100 000 га площі регіону			11.3.3. Площа земель заповідників і національних природних парків, % території регіону			11.5.1. Обсяг викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин, % від рівня 2015 року			11.5.2. (а) Сумарний обсяг викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин від стаціонарних джерел, % від рівня 2015 року					
			2015	>1/<1	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-					
Україна (2015)			12,6		2,9		100,0		100,0								
<i>Області</i>																	
Вінницька			1,77	0,14	0,80	-2,10	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Волинська			0,99	0,08	6,20	3,30	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Дніпропетровська			59,52	4,74	0,10	-2,80	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Донецька			2,83	0,23	2,40	-0,50	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Житомирська			1,78	0,14	1,70	-1,20	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Закарпатська			3,37	0,27	11,40	8,50	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Запорізька			14,79	1,18	3,50	0,60	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Івано-Франківська			2,37	0,19	9,00	6,10	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Київська			7,01	0,56	0,60	-2,30	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Кіровоградська			2,24	0,18	-		100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Луганська			17,91	1,43	0,50	-2,40	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Львівська			2,98	0,24	2,80	-0,10	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Миколаївська			0,12	0,01	1,90	-1,00	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Одеська			30,68	2,44	3,00	0,10	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Полтавська			5,91	0,47	0,80	-2,10	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Рівненська			0,40	0,03	2,60	-0,30	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Сумська			7,93	0,63	1,70	-1,20	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Тернопільська			17,07	1,36	2,00	-0,90	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Харківська			29,82	2,37	0,70	-2,20	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Херсонська			0,56	0,04	10,20	7,30	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Хмельницька			8,24	0,66	13,10	10,20	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Черкаська			2,49	0,20	1,00	-1,90	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Чернівецька			4,94	0,39	3,40	0,50	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
Чернігівська			14,36	1,14	1,30	-1,60	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					
м. Київ			1096,89	н/п	13,20	н/п	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00					

+/- або >1/<1 - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення:

11.1.2. (а) - дані для Луганської області наведено за 2013 рік;

11.5.1-11.5.4-1- дестимулятор, враховано з протилежним значенням, в кольорах у тому числі

ЦСР									Ціль 11. Сталий розвиток громад								
Завдання		11.5. Зменшити негативний вплив забруднюючих речовин, у т.ч. на довкілля міст, зокрема шляхом використання інноваційних технологій						11.6. Забезпечити розробку і реалізацію стратегій місцевого розвитку, спрямованих на економічне зростання, створення робочих місць, розвиток туризму, рекреації, місцевої культури і виробництво місцевої продукції									
Індикатор		11.5.3. (а) Сумарний обсяг викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин від пересувних джерел, % від рівня 2015 року			11.5.4. (а) Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел забруднення, в розрахунку на км ² , тонн			11.5.4–1. Обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел забруднення, тис. тонн			11.6.1. (а) Кількість робочих місць у сфері туризму (середньооблікова кількість штатних працівників суб'єктів туристичної діяльності), осіб, на 10000 зайнятих віком 15–70 років						
		2015	+/-	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1						
Україна (2015)		100,0		7,8		4521,3		4,92									
<i>Області</i>																	
Вінницька		100,00	0,00	7,30	0,94	194,60	0,04	1,23	0,25								
Волинська		100,00	0,00	2,10	0,27	42,80	0,01	1,23	0,25								
Дніпропетровська		100,00	0,00	27,50	3,53	876,50	0,19	2,21	0,45								
Донецька		100,00	0,00	36,80	4,72	974,70	0,22	0,30	0,06								
Житомирська		100,00	0,00	2,30	0,29	69,7	0,02	0,87	0,18								
Закарпатська		100,00	0,00	4,20	0,54	54,2	0,01	1,23	0,25								
Запорізька		100,00	0,00	9,90	1,27	270,4	0,06	2,46	0,50								
Івано-Франківська		100,00	0,00	19,20	2,46	266,4	0,06	8,69	1,77								
Київська		100,00	0,00	7,20	0,92	203,6	0,05	1,24	0,25								
Кіровоградська		100,00	0,00	2,50	0,32	61,7	0,01	0,70	0,14								
Луганська		100,00	0,00	5,00	0,64	133	0,03	0,39	0,08								
Львівська		100,00	0,00	9,30	1,19	203,1	0,04	5,63	1,15								
Миколаївська		100,00	0,00	2,60	0,33	63,5	0,01	1,16	0,24								
Одеська		100,00	0,00	3,90	0,50	129,7	0,03	5,84	1,19								
Полтавська		100,00	0,00	4,90	0,63	141	0,03	0,67	0,14								
Рівненська		100,00	0,00	2,60	0,33	52,1	0,01	1,07	0,22								
Сумська		100,00	0,00	2,40	0,31	57,9	0,01	1,06	0,22								
Тернопільська		100,00	0,00	3,40	0,44	46,4	0,01	1,08	0,22								
Харківська		100,00	0,00	4,70	0,60	148,7	0,03	2,36	0,48								
Херсонська		100,00	0,00	2,00	0,26	57,1	0,01	0,81	0,16								
Хмельницька		100,00	0,00	3,70	0,47	75,5	0,02	1,70	0,35								
Черкаська		100,00	0,00	5,80	0,74	120,3	0,03	1,18	0,24								
Чернівецька		100,00	0,00	4,20	0,54	34,1	0,01	3,70	0,75								
Чернігівська		100,00	0,00	2,30	0,29	73,3	0,02	0,99	0,20								
м. Київ		100,00	0,00	213,80	н/п	171	0,04	34,03	н/п								

становища). З іншого боку, іпотечний кредит часто беруть вимушено, через надміру обмежені житлові умови, і збільшення частки цих кредитів у загальному обсязі кредитування може обумовлюватися меншими загальними обсягами наданих кредитів при негнучкості частки іпотечних. Унаслідок поєднання вказаних чинників найбільшу частку іпотечних кредитів зафіксовано в Одеській, Закарпатській, Дніпропетровській, Вінницькій, Запорізькій областях, найменшу – в Кіровоградській, Чернігівській, Полтавській, Луганській.

Нерівномірність характеризує і територіальне розміщення об'єктів (пам'яток) культурної та природної спадщини. Скажімо, з 821 пам'ятки національного значення 181 припадає на м. Київ, 81 – на Чернігівську область. Зі 7586 пам'яток місцевого значення 1900 розташовано в Дніпропетровській області, 1022 – в Одеській, 917 – у м. Києві. У розрахунку на одиницю площі найбільша концентрація пам'яток національного значення в Чернігівській, Івано-Франківській, Чернівецькій, Черкаській, Львівській областях, місцевого значення – у Дніпропетровській, Одеській, Харківській, Луганській, Тернопільській. Кількість офіційно зареєстрованих пам'яток залежить не так від їхньої фізичної наявності, а насамперед від виокремлення. Виділення і популяризація пам'яток національного значення – результат загальнодержавної культурної політики, виокремлення ж пам'яток місцевого значення свідчить про роботу в цій сфері регіональних і місцевих громад, а непрямо – ще й про рівень їхньої регіональної ідентичності. У цьому контексті слід звернути увагу на вкрай малу представленість пам'яток національного значення в Кіровоградській, Тернопільській, Запорізькій, Донецькій, Житомирській областях, що певною мірою усуває їх із загальнонаціонального культурного простору. Слабка представленість пам'яток місцевого значення в Миколаївській, Рівненській, Херсонській, Волинській областях має спонукати активізувати пошук складників регіональної ідентичності громад у цих регіонах.

Розміщення заповідників і національних природних парків більше залежить від наявності відповідних природних умов, хоча (як, наприклад, свідчить досвід Асканії-Нова в Херсонській області) такі умови можна створити цілеспрямовано. Наразі заповідники і національні парки покривають більше як 10% площі Хмельницької, Закарпатської і Херсонської областей. У семи

областях ця частка становить не більше як 1% (0,1% у Дніпропетровській області, 0,5% – у Луганській, 0,6% – у Київській тощо).

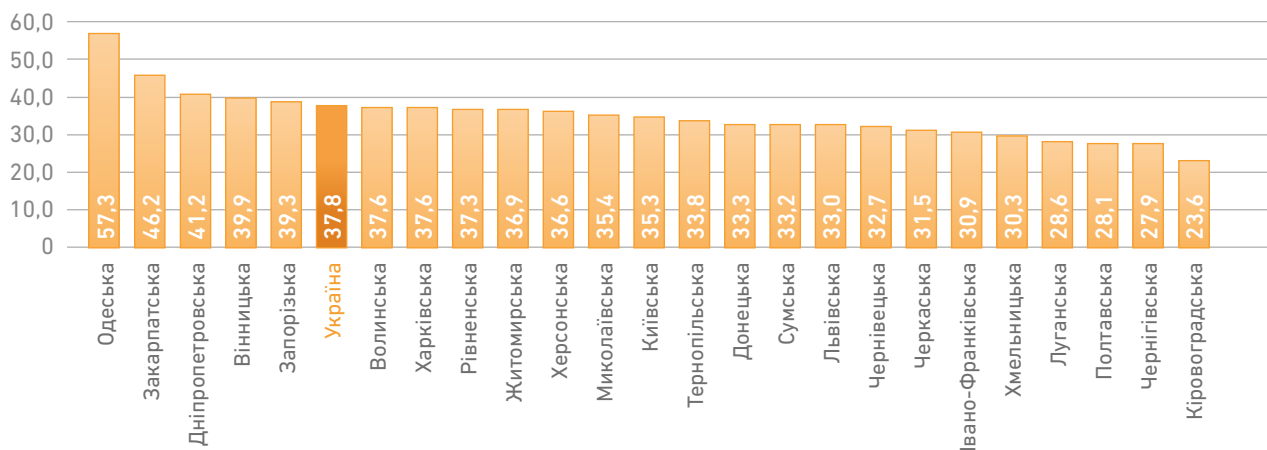
Виконуючи важливу роль утвердження регіональної ідентичності, культурні пам'ятки сприяють також розвитку туристичного бізнесу, який може бути важливим джерелом доходів відповідних територій. Найбільша кількість штатних працівників суб'єктів туристичної діяльності на 10 000 зайнятого економічно активного населення, крім м. Києва, – в Івано-Франківській, Одеській, Львівській, Чернівецькій областях. Чернігівська, Черкаська, Тернопільська, Хмельницька, Закарпатська, Херсонська області слабо комерціалізують представлені на їхній території пам'ятки або ж цей процес відбувається стихійно і не реєструється. Завважмо, що такі традиційно курортно-рекреаційні регіони як Закарпатська, Миколаївська, Херсонська області не реєструють великі обсяги зайнятості в туристичному секторі, це свідчить про його високий рівень тінізації, яка обмежує поширення стимульованого ефекту від зростання туристичних потоків (це, зокрема, відбувається після втрати курортів Криму).

Розподіл джерел забруднення атмосферного повітря в Україні дуже чітко локалізовано. Із 4521,3 тис. тонн викидів майже половина (2255 тис. тонн) припадає на чотири індустриальні області – Донецьку, Дніпропетровську, Запорізьку і Луганську. Відповідно це суттєво погіршує якість життя в цих регіонах, рівень громадського здоров'я, туристичну привабливість регіонів. Проте у вимірі на 1 км² площі помітно вищі показники демонструють також Івано-Франківська (19,2 т), Львівська (9,3 т), Вінницька (7,3 т), Київська (7,2 т) області. Очевидно, в цих регіонах (за винятком впливу забруднень Калуша в Івано-Франківській області) є потенціал для дій місцевої влади з метою зниження викидів від стаціонарних і пересувних джерел. Позитивні за рівнем викидів в атмосферу північні області країни (Волинська, Житомирська, Чернігівська, Сумська, Рівненська) та курортні (Херсонська і Миколаївська), що може створювати конкурентні переваги для розвитку туризму в цих регіонах.

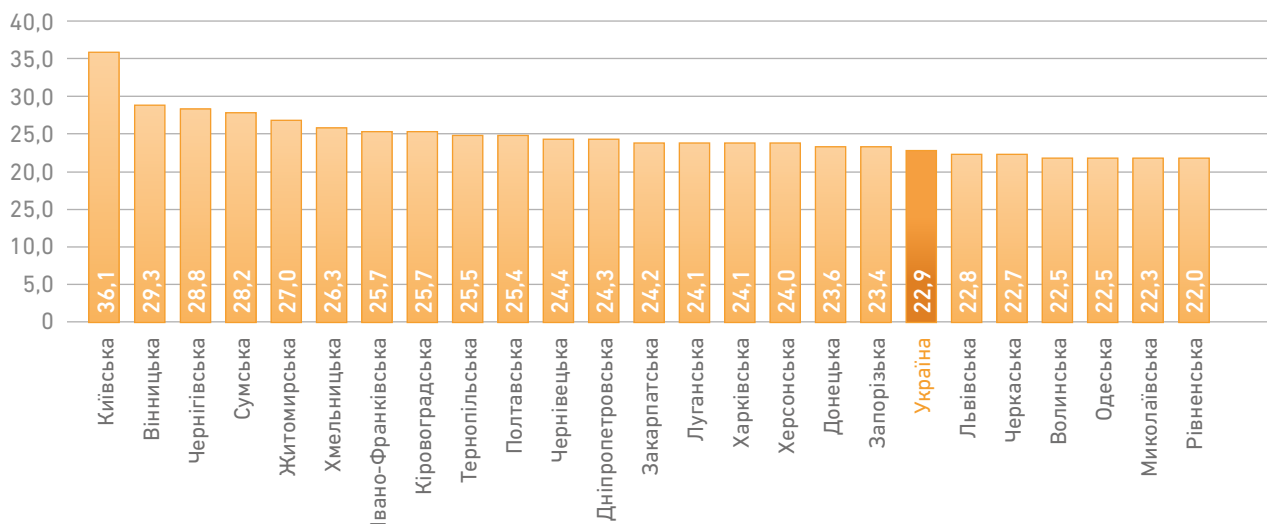

Базові індикатори цілі 2015 року:

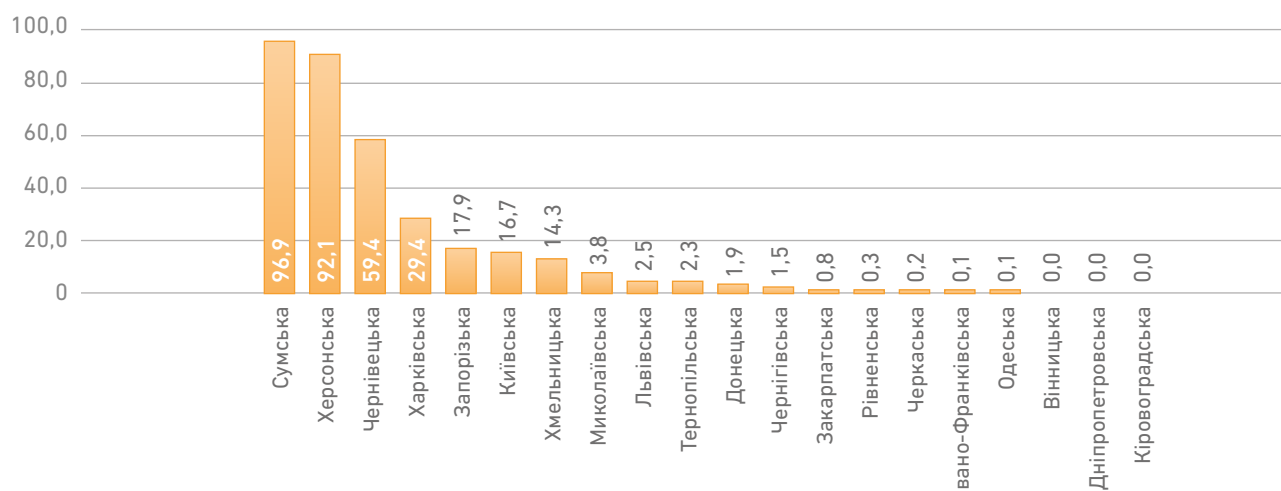
11.1.1. (а) Частка іпотечних кредитів, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) домашнім господарствам, у розрізі регіонів за цільовим спрямуванням на придбання, будівництво і реконструкцію нерухомості, від загальної суми кредитів станом на кінець грудня 2015 року, %

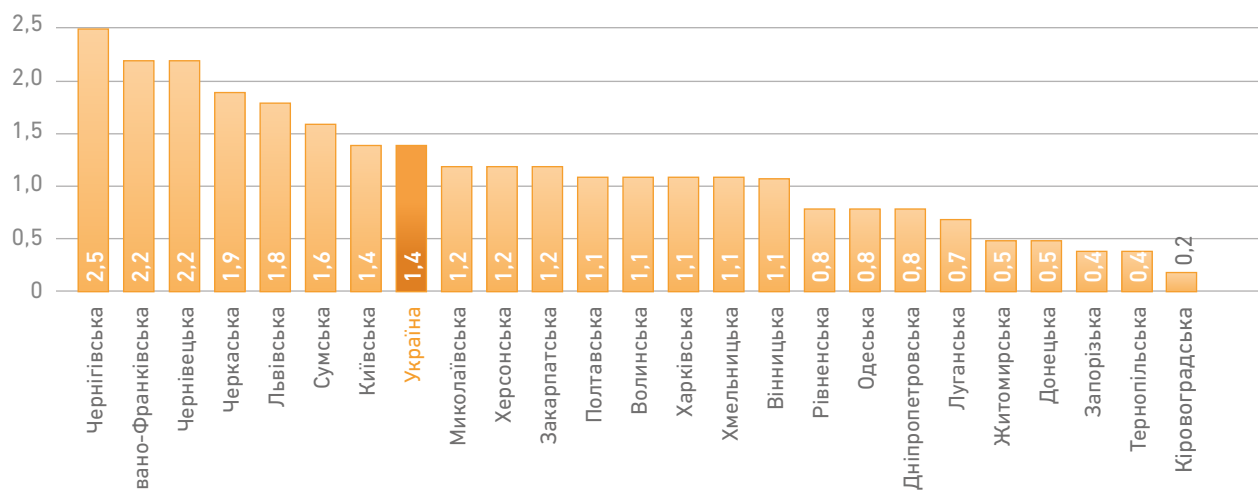
11.1.2. (а) Забезпеченість житлом на 1 особу/домогосподарство, м²

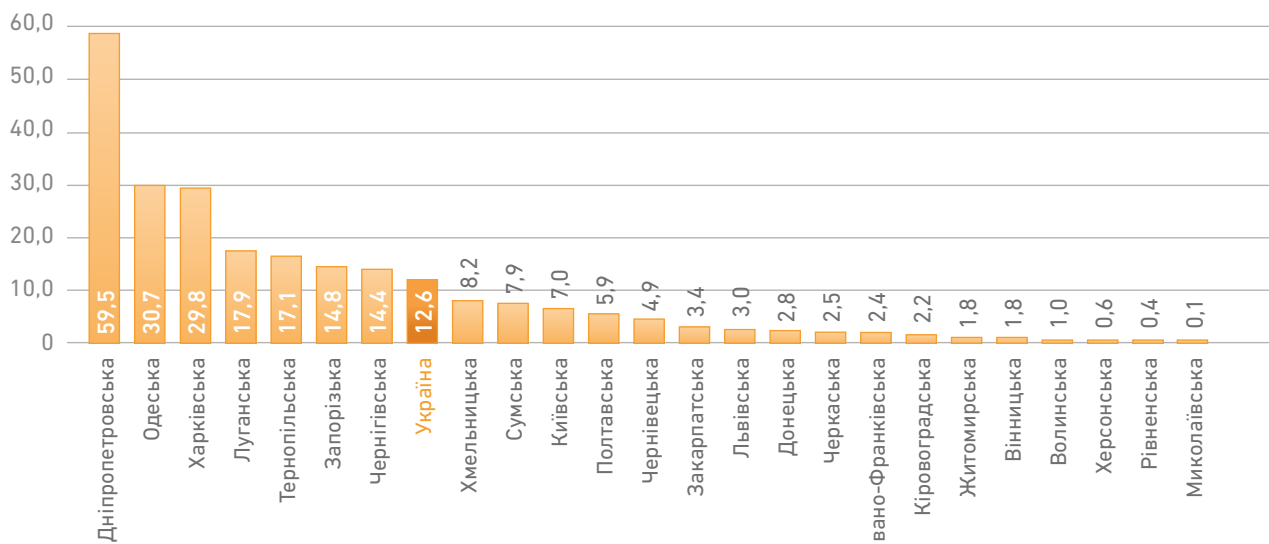
11.2.1. Частка міст і громад, які затвердили і впроваджують власні стратегії розвитку та плани заходів з їх реалізації, розроблені за участю громадськості, %

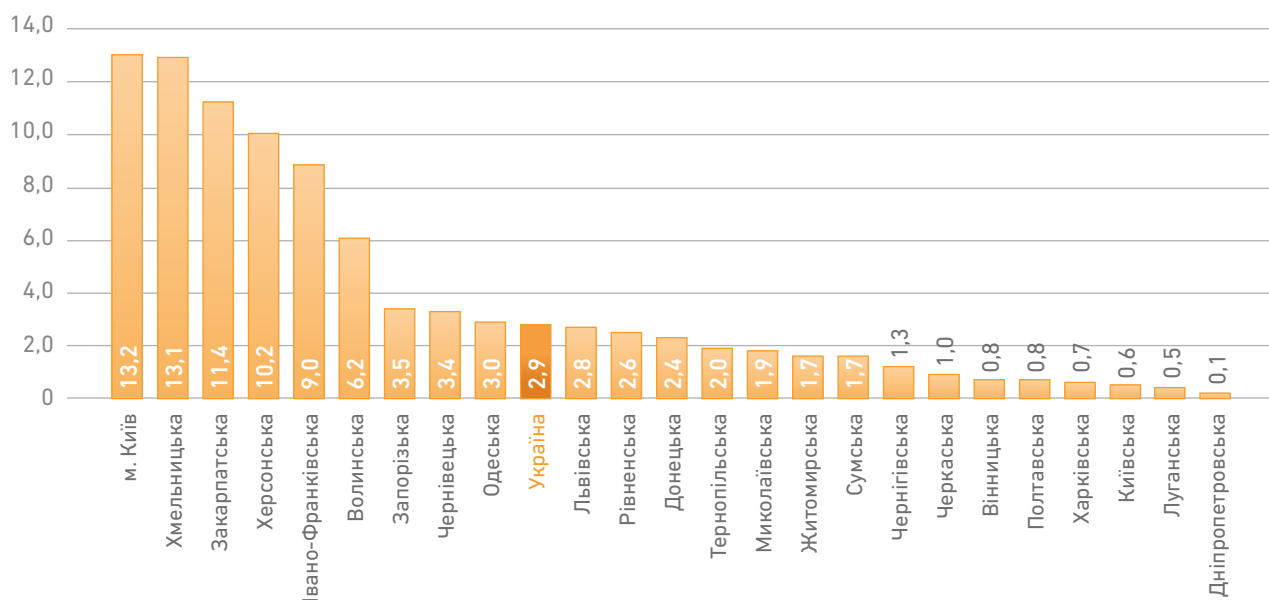
11.3.2. (а) Кількість пам'яток національного значення, внесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, на території регіону, одиниць на 100 000 га площі регіону

11.3.2–1. Кількість пам'яток місцевого значення, внесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, на території регіону, одиниць на 100 000 га площі регіону

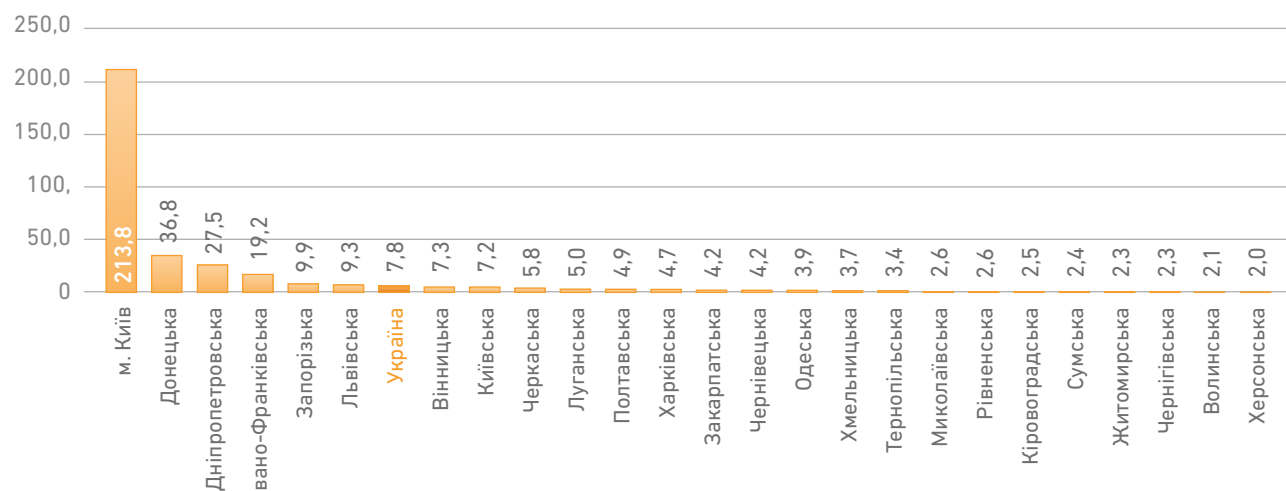

11.3.3. Площа земель заповідників і національних природних парків, % території регіону

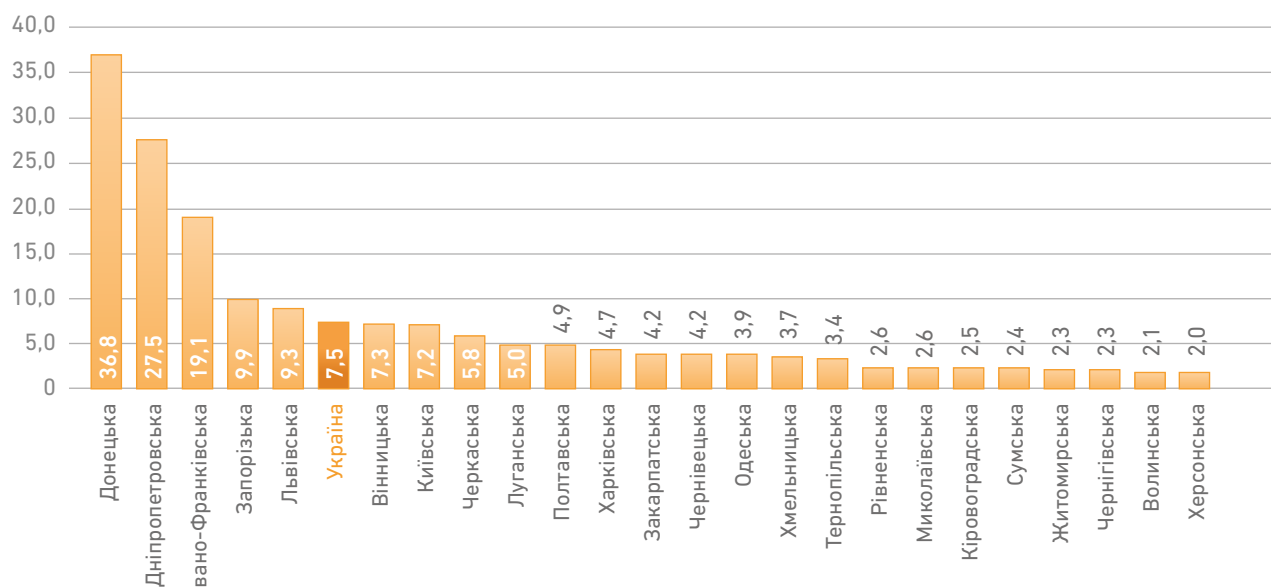

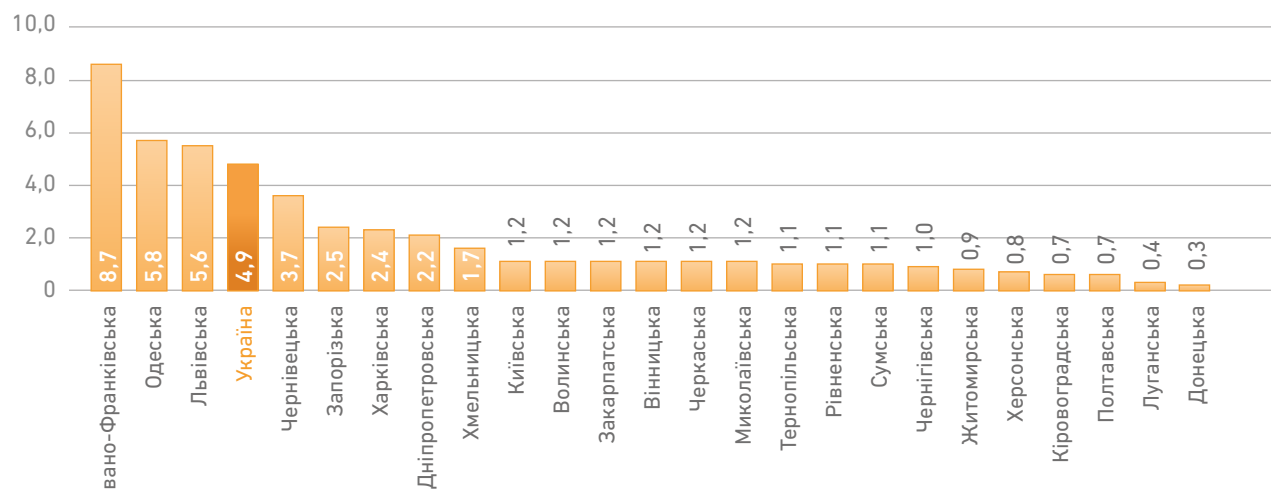
11.5.4. (а) Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел забруднення, в розрахунку на км², тонн

11.5.4–1. Обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел забруднення, тис. тонн

11.6.1. (а) Кількість робочих місць у сфері туризму (середньооблікова кількість штатних працівників суб'єктів туристичної діяльності), осіб, на 10000 зайнятих віком 15–70 років

РОЗДІЛ 3.12

Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво

Загально визнаний рушій економічного зростання, якого нині так потребує Україна, – споживання. Зростання виробництва має сенс лише тоді, коли зростає бажання і можливість споживачів купувати вироблені товари й послуги. Водночас зростання виробництва і споживання вимагає збільшеного залучення додаткових природних ресурсів, зокрема й тих, що не відновлюються і мають обмежені запаси. Це призводить, з одного боку, до виснаження ресурсів, а з іншого боку, зростають обсяги відходів, які забруднюють довкілля і погіршують умови життя людини не лише на глобальному рівні, а й на рівні конкретного населеного пункту чи території проживання. У регіональному контексті існує певна залежність між внеском в економічне зростання і забрудненістю навколишнього середовища.

Тому перше завдання цієї цілі звучить як «Знизити ресурсоемність економіки», де за базу взято 2015 рік, від якого має вестися відлік виконання цього індикатора. Національне завдання полягає у зниженні ресурсоемності економіки до 60% від рівня 2015 року. Це означає, що Україна загалом і регіони зокрема мають приєднатися до глобального руху за відповідальне (розумне) споживання, а відтак і за відповідальне виробництво на засадах циркулярної економіки.

Другим напрямом має стати раціоналізація відходів і втрат у процесі виробництва й споживання. Для цього треба вимагати від виробників промислової і сільськогосподарської продукції та від постачальників товарів і послуг запроваджувати спеціальні політики у їхній діяльності, які передбачатимуть скорочення втрат, особливо післязбиральних у процесі сільськогосподарського виробництва, та утилізацію відходів на засадах циркулярності.

На місцевих і регіональних органах влади лежить велика частина відповідальності за стан справ з утилізацією відходів, насамперед твердих побутових відходів (ТБВ). Для цього у них є відповідні повноваження і достатні фінансові ресурси із відрахувань у місцеві бюджети частини платежів за забруднення довкілля (екологічного податку) й інших коштів. Водночас доступ до роботи на цьому ринку ускладнено через монополізацію на рівні місцевих органів влади. Створення конкурентних умов на цьому ринку дозволить залучити кошти вітчизняних та іноземних інвесторів і міжнародних фінансових організацій.

Із прискоренням розвитку агропромислового комплексу України актуалізується питання зниження післязбиральних утрат, що зможе підвищити врожайність і продуктивність сільськогосподарського комплексу регіонів та зменшити навантаження на наявні сільськогосподарські угіддя. І хоча процес зниження таких утрат відбувається, вони й досі значущі.

Тому друге завдання на шляху досягнення цієї цілі – це 12.2 «Зменшити втрати продовольства у виробничо-збутових ланцюжках». Згідно з національними індикаторами, прогрес має вимірюватися показником «Частка післязбиральних втрат у загальному виробництві зернових культур» та «Частка післязбиральних втрат у загальному виробництві овочів і баштанних культур», які мають до 2030 року зменшитися порівняно з базовим роком з 2,2% до 0,5% та з 12,3% до 5% відповідно. Базового 2015 року в регіональному вимірі найбільше втрат за показником 12.2.1 «Частка втраченого зерна при зберіганні в загальному надходженні у сільськогосподарських підприємствах і господарствах за рік» допускається в Донецькій, Луганській, Рівненській областях. При середньому значенні по Україні 2,1% у цих областях показники становлять від 5% до 2,8%. Найнижчі втрати в Житомирській, Львівській, Запорізькій областях, де показники становлять 1,2–1,6%. За показником 12.2.2 «Частка втрачених овочів і баштанних культур, включаючи картоплю, в загальному надходженні у сільськогосподарських підприємствах і господарствах за рік» при середньому по Україні показнику 17,1% у Луганській області втрати сягають 66%, у Тернопільській – 36%, у Хмельницькій – 25%. У Миколаївській, Івано-Франківській областях ці втрати становлять лише 6,2% і 7,2% відповідно. Отже, значення цих показників немає чіткого зв'язку з географічними й кліматичними умовами областей. Очевидно, вирішальне значення має культура ведення господарства та рівень контролю з боку виробників.

Серед відходів, які утворюються в процесі життєдіяльності підприємств і домогосподарств, особливу небезпеку становлять хімічні відходи. Тому важливе завдання в реалізації Цілі 12 – 12.3 «Забезпечити стале використання хімічних речовин на основі інноваційних технологій та виробництв». Прогрес у цьому пункті пропонується вимірювати за двома показниками, перший з них – 12.3.1 «Кількість утворених відходів I–IV класів небезпеки, т на кв. км площі регіону». Цей

ЦСР									Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво								
Завдання	12.1. Знизити ресурсоемність економіки			12.2. Зменшити втрати продовольства у виробничо-збутових ланцюжках			12.3. Забезпечити стале використання хімічних речовин на основі інноваційних технологій та виробництв										
	Індикатор	12.1.1. Ресурсоемність ВРП (питома вага вартості природних ресурсів в одиниці ВРП), % від рівня 2015 року		12.2.1. (а) Частка втраченого зерна при зберіганні в загальному надходженні у сільськогосподарських підприємствах і господарствах за рік, %		12.2.2. (а) Частка втрачених овочів і баштанних культур, включаючи картоплю, в загальному надходженні у сільськогосподарських підприємствах і господарствах за рік, %		12.3.1. (а) Кількість утворених відходів I–IV класів небезпеки, т на км ² площі регіону									
	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	2015	>1/<1									
Україна (2015)	100,0		2,14		17,09		501,87										
<i>Області</i>																	
Вінницька	100,0	0,0	2,16	0,02	20,81	3,72	73,62	0,15									
Волинська	100,0	0,0	2,35	0,22	23,07	5,98	31,71	0,06									
Дніпропетровська	100,0	0,0	2,13	0,00	22,54	5,45	7113,24	14,17									
Донецька	100,0	0,0	5,03	2,90	11,56	-5,53	640,23	1,28									
Житомирська	100,0	0,0	1,22	-0,92	20,52	3,43	17,38	0,03									
Закарпатська	100,0	0,0	2,25	0,11	10,99	-6,10	10,48	0,02									
Запорізька	100,0	0,0	1,66	-0,48	8,71	-8,38	3,90	0,01									
Івано-Франківська	100,0	0,0	2,08	-0,06	7,24	-9,85	152,57	0,30									
Київська	100,0	0,0	2,06	-0,08	12,82	-4,27	59,03	0,12									
Кіровоградська	100,0	0,0	2,12	-0,02	8,38	-8,71	1356,11	2,70									
Луганська	100,0	0,0	3,94	1,81	66,34	49,25	-	-									
Львівська	100,0	0,0	1,58	-0,56	11,03	-6,06	135,27	0,27									
Миколаївська	100,0	0,0	1,80	-0,34	6,24	-10,85	93,80	0,19									
Одеська	100,0	0,0	1,84	-0,30	8,63	-8,46	18,09	0,04									
Полтавська	100,0	0,0	2,19	0,05	24,14	7,05	154,14	0,31									
Рівненська	100,0	0,0	2,81	0,68	13,86	-3,23	42,06	0,08									
Сумська	100,0	0,0	2,10	-0,04	16,83	-0,26	35,24	0,07									
Тернопільська	100,0	0,0	2,24	0,10	36,64	19,55	58,51	0,12									
Харківська	100,0	0,0	1,98	-0,15	13,60	-3,49	30,71	0,06									
Херсонська	100,0	0,0	1,78	-0,35	15,63	-1,46	14,66	0,03									
Хмельницька	100,0	0,0	1,92	-0,22	24,88	7,80	46,58	0,09									
Черкаська	100,0	0,0	1,87	-0,27	24,30	7,21	56,37	0,11									
Чернівецька	100,0	0,0	2,30	0,16	11,88	-5,21	49,16	0,10									
Чернігівська	100,0	0,0	1,72	-0,41	11,69	-5,39	27,19	0,05									
м. Київ	100,0	0,0	-		-		958,37	1,91									

ЦСР									Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво								
Завдання		12.3. Забезпечити стале використання хімічних речовин на основі інноваційних технологій та виробництв				12.4. Зменшити обсяг утворення відходів і збільшити обсяг їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництв											
Індикатор	12.3.1–1. Кількість суб'єктів підприємницької діяльності, які здійснюють діяльність у сфері поводження з небезпечними відходами на території регіону			12.3.2. Частка підприємств, на яких запроваджено системи управління хімічними речовинами згідно з міжнародними стандартами, у загальній сукупності підприємств, які використовують небезпечні хімічні речовини, %		12.4.1. (а) Обсяг утворених відходів на одиницю ВРП, кг на 1000 дол. США у фактичних цінах			12.4.2. Частка спалених і утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів, %								
	2015	>1/<1		2015	+/-	2015	>1/<1		2015	+/-							
Україна (2015)		220,00			-				993,70			30,00					
<i>Області</i>																	
Вінницька	3,00	0,01		-	-	223,90	0,23		22,50			-7,50					
Волинська	1,00	0,00		-	-	133,40	0,13		22,80			-7,20					
Дніпропетровська	24,00	0,11		-	-	6495,60	6,54		31,50			1,50					
Донецька	31,00	0,14		-	-	710,40	0,71		16,20			-13,80					
Житомирська	6,00	0,03		-	-	87,80	0,09		19,70			-10,30					
Закарпатська	2,00	0,01		-	-	28,00	0,03		5,10			-24,90					
Запорізька	16,00	0,07		-	-	418,20	0,42		50,10			20,10					
Івано-Франківська	4,00	0,02		-	-	285,10	0,29		34,00			4,00					
Київська	16,00	0,07		-	-	105,40	0,11		8,90			-21,10					
Кіровоградська	6,00	0,03		-	-	5855,40	5,89		25,90			-4,10					
Луганська	11,00	0,05		-	-	409,90	0,41		11,30			-18,70					
Львівська	8,00	0,04		-	-	204,50	0,21		12,70			-17,30					
Миколаївська	12,00	0,05		-	-	328,90	0,33		4,40			-25,60					
Одеська	14,00	0,06		-	-	40,60	0,04		4,70			-25,30					
Полтавська	8,00	0,04		-	-	320,50	0,32		70,00			40,00					
Рівненська	6,00	0,03		-	-	148,30	0,15		20,80			-9,20					
Сумська	3,00	0,01		-	-	139,60	0,14		24,30			-5,70					
Тернопільська	7,00	0,03		-	-	188,50	0,19		17,60			-12,40					
Харківська	11,00	0,05		-	-	89,50	0,09		19,80			-10,20					
Херсонська	8,00	0,04		-	-	90,60	0,09		21,20			-8,80					
Хмельницька	3,00	0,01		-	-	150,90	0,15		36,20			6,20					
Черкаська	15,00	0,07		-	-	154,80	0,16		61,40			31,40					
Чернівецька	3,00	0,01		-	-	133,60	0,13		22,70			-7,30					
Чернігівська	2,00	0,01		-	-	155,60	0,16		16,70			-13,30					
м. Київ	-			-	-	22,80	0,02		15,90			-14,10					

`+/- або >1/<1 - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення:

12.1.1.-12.4.1.(а)(окрім 12.3.2.) - дестимулятор, враховано з протилежним значенням, в кольорах у тому числі

показник відрізняється від національного через неможливість застосувати останній у регіональному розрізі. За цим показником найкритичніша ситуація в Дніпропетровській області, де він сягає понад 7 тис. тонн при середньому по Україні 502 тонни. «Найчистішими» базового 2015 року в цьому плані були Закарпатська і Запорізька області, що свідчить або про нерівномірне формування відходів і незалежність цього процесу від інтенсивності життєдіяльності, або про проблеми з моніторингом цього показника.

Якщо попередній показник визначав обсяг накопичуваних відходів, то другий – 12.3.1-1 «Кількість суб'єктів підприємницької діяльності, які здійснюють діяльність у сфері поводження з небезпечними відходами на території регіону» – характеризує спроможність боротися з небезпечними відходами шляхом залучення бізнесу до цієї діяльності. Найбільше таких суб'єктів нараховувалося в Донецькій, Дніпропетровській і Запорізькій областях, це відповідає інтенсивності ведення промислової діяльності на їхніх територіях і корелює з обсягом утворюваних небезпечних відходів у Дніпропетровській і Донецькій областях.

Наступне завдання – 12.4 «Зменшити обсяг утворення відходів і збільшити обсяг їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій і виробництва» — охоплює весь комплекс проблем, які виникають у поводженні з відходами. Перший індикатор 12.4.1 «Обсяг утворених відходів на одиницю ВРП, кг на 1000 дол. США у фактичних цінах» показує загальний обсяг утворених відходів на території відповідних областей. Аналіз

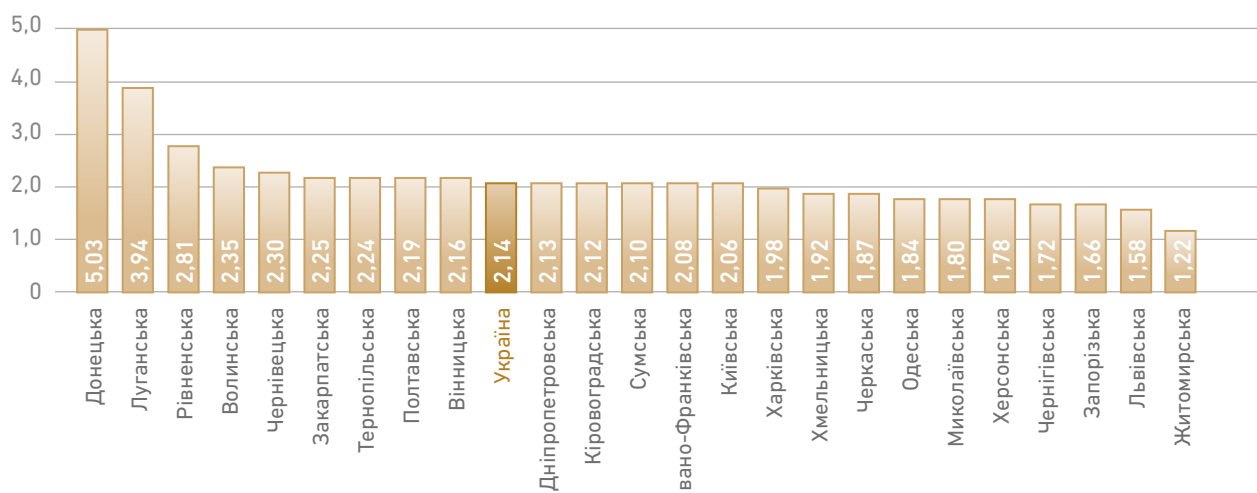
за станом на базовий рік демонструє аномально високі показники в Дніпропетровській і Кіровоградській областях. Це має свідчити, що ВРП цих областей великою мірою формується у галузях, які утворюють істотну кількість відходів. Якщо це так, то регіональній владі цих областей треба вжити заходів і змінювати структуру виробництва для скорочення питомої ваги відходів у ВВП.

Останній індикатор 12.4.2 «Частка спалених і утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів» показує, наскільки успішно регіон позбавляється утворених відходів. У середньому по Україні третина відходів 2015 року утилізувалася, а решта залишалася накопичуватися на звалищах. Проте окремі області були успішнішими і мали кращі результати. Наприклад, у Полтавській області знищувалося 70% утворених відходів, у Чернігівській – 61%. А в Одеській і Миколаївській областях він не сягає і 5%.

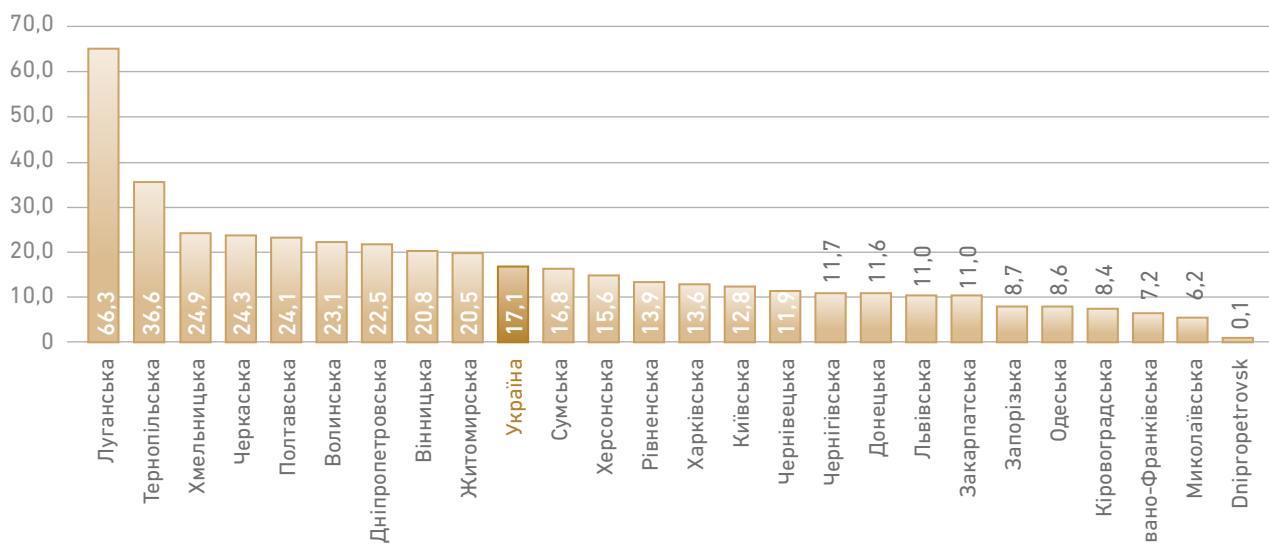
Згідно з національними індикаторами, обсяг утворених відходів на одиницю ВВП має бути скорочено до 2030 року із 997 до 800 кг на 1000 дол. США, частка утилізованих відходів у їх загальному обсязі – із 30% до 55%. І якщо перший показник можливо виконати фактично шляхом зниження обсягів відходів по Дніпропетровській і Кіровоградській областях (якщо в інших ситуація не погіршиться), то виконання другого вимагає покращення ситуації у 23 областях, де показники менші за 55%.

Базові індикатори цілі 2015 року:

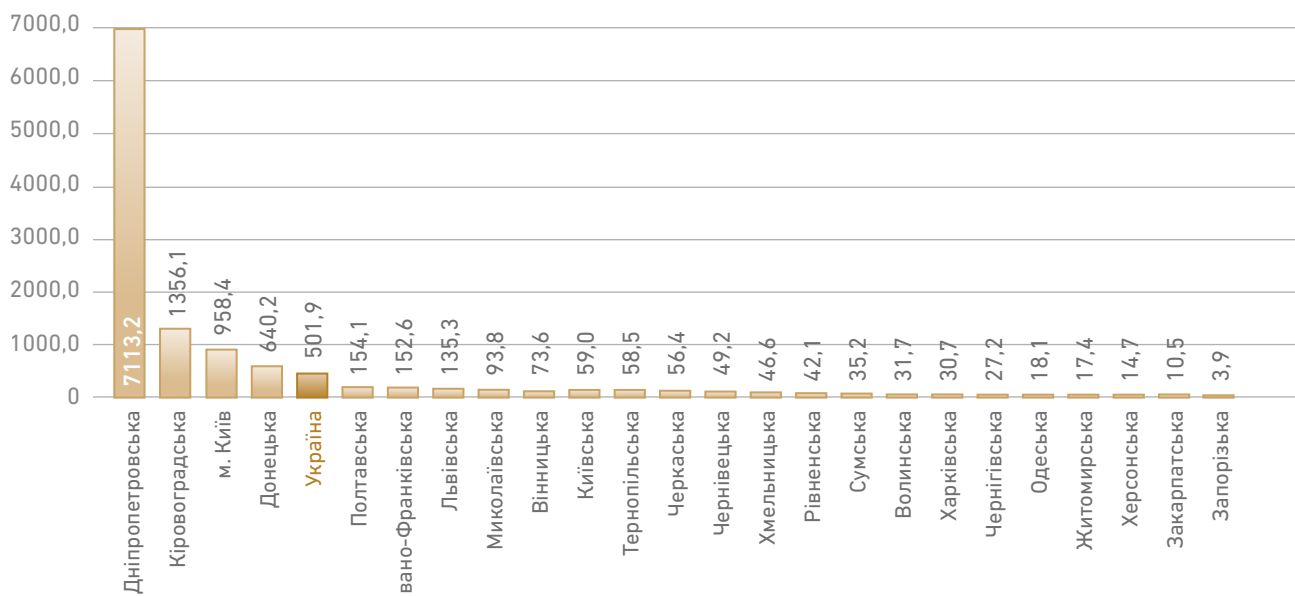
12.1.1. Ресурсоемність ВРП (питома вага вартості природних ресурсів в одиниці ВРП), % від рівня 2015 року

12.1.2. (а) Частка втрачених овочів і баштанних культур, включаючи картоплю, в загальному надходженні у сільськогосподарських підприємствах і господарствах за рік, %

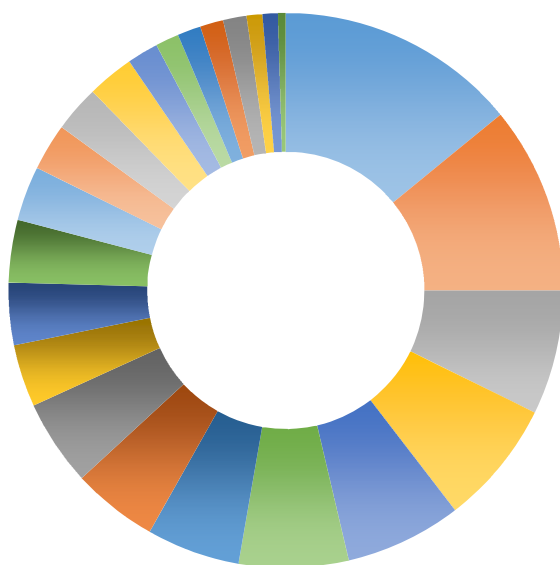

12.3.1. (а) Кількість утворених відходів I–IV класів небезпеки, т на км² площі регіону

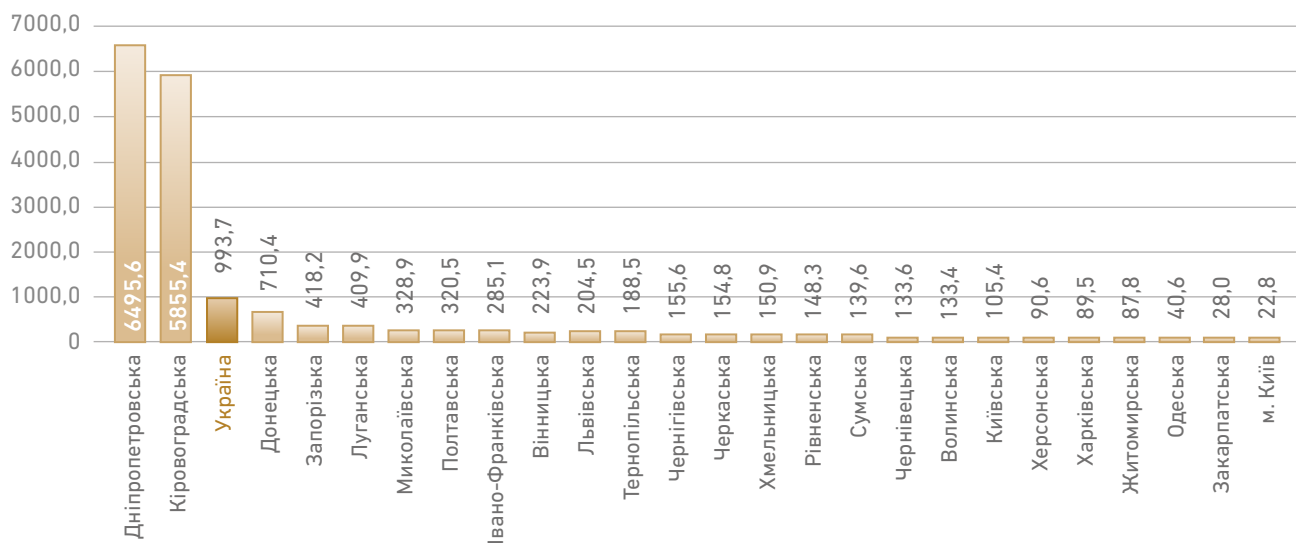

12.3.1–1. Кількість суб'єктів підприємницької діяльності, які здійснюють діяльність у сфері поводження з небезпечними відходами на території регіону

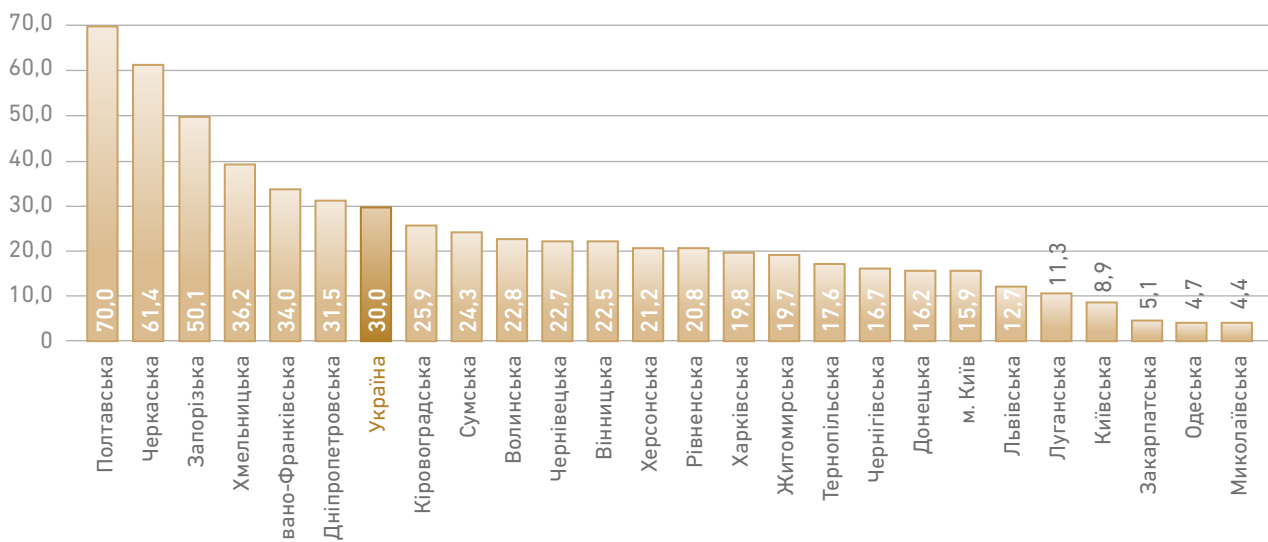

Донецька	31,0	Тернопільська	7,0
Дніпропетровська	24,0	Житомирська	6,0
Запорізька	16,0	Кіровоградська	6,0
Київська	16,0	Рівненська	6,0
Черкаська	15,0	Івано-Франківська	4,0
Одеська	14,0	Вінницька	3,0
Миколаївська	12,0	Сумська	3,0
Луганська	11,0	Хмельницька	3,0
Харківська	11,0	Чернівецька	3,0
Львівська	8,0	Закарпатська	2,0
Полтавська	8,0	Чернігівська	2,0
Херсонська	8,0	Волинська	1,0

12.4.1. (а) Обсяг утворених відходів на одиницю ВРП, кг на 1000 дол. США у фактичних цінах

12.4.2. Частка спалених і утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів, %

РОЗДІЛ 3.13

Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату

Україна ратифікувала Рамкову конвенцію ООН про зміну клімату (далі – Конвенція) 1997 року. Будучи її Стороною, Україна визнала, що зміна клімату Землі і її несприятливі наслідки – предмет спільного занепокоєння людства, а отже, всі країни повинні зробити свій внесок, зважаючи на спільну, але диференційовану відповідальність, для зменшення викидів парникових газів, що спричиняють глобальне потепління. У межах Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (UNFCCC) про регулювання заходів зі зменшення викидів діоксиду вуглецю з 2020 року Україна ратифікувала Паризьку хартію боротьби з глобальною зміною клімату, яка прийшла на зміну Кіотському протоколу. Угода набрала чинності 4 листопада 2016 року і передбачає, що кожна Сторона Конвенції робитиме певні кроки для боротьби зі зміною клімату відповідно до своїх можливостей у світлі різних національних обставин.

На виконання своїх міжнародних зобов'язань Україна схвалила Стратегію низьковуглецевого розвитку України до 2050 року, яка є підставою для розробки і впровадження економічних інструментів підтримки переходу України до низьковуглецевого розвитку, залучення інноваційних технологій і міжнародних фінансових ресурсів.

Регіональна диференціація показників викидів CO₂ вельми суттєва. Вуглецемісткість внутрішнього валового продукту (ВВП) в Україні майже вдвічі перевищує світові показники. Тому найбільше викидів CO₂ припадає саме на енергетичний сектор унаслідок спалювання викопних джерел енергії.

Україна поставила собі за мету скоротити викиди на 40% від рівня 1990 року.

За даними Держстату, загальний обсяг викидів забруднювальних речовин і діоксиду вуглецю в атмосферне повітря 1990 року становив 15,6 млн тонн, із яких 9,4 млн тонн (60,1%) – викиди зі стаціонарних джерел. Порівняно з 1990 роком кількість таких викидів в Україні зменшилася в 3,5 разу – до 4,5 млн тонн за 2015 рік¹⁶, до того ж коштом стаціонарних джерел – до 2,86 млн тонн, що в перерахунку на загальну площу країни становить 4,7 тонн на км². Викиди суттєво скоротилися в перші п'ять років незалежності, головню через падіння ВВП, зменшення чисельності населення, зниження соціальних стандартів, а протягом останніх 20 років цей показник перебуває на рівні 5–7 млн тонн.

Отже, можна стверджувати, що завдання на національному рівні 2015 року виконано. Та, враховуючи, що частка енергетичного сектора в загальних обсягах викидів сягає 65%¹⁷, а це впливає на високу диференціацію цього показника в регіональному вимірі, особливу увагу треба приділити саме цим регіонам.

За прогнозом Мінекології, за базовим (консервативним) сценарієм прогноз викидів парникових газів (ПГ) у секторах «Енергетика» і «Промислові процеси» становитиме 2030 року 54% від рівня 1990 року, тобто збільшиться на 23% порівняно з 2015 роком (31%). За сценарієм «Енергоефективність» та «Енергоефективність і відновлювана енергетика» показники дещо кращі: очікується досягти 2030 року 41% і 37% відповідно від рівня 1990 року. За іншими оптимістичними сценаріями ситуація краща, але зрозуміло, що, ймовірно, до 2030 року обсяги викидів забруднювальних речовин збільшаться, якщо не зміняться характеристики більшості технологій використання і споживання енергетичних ресурсів населенням та на будь-яких етапах виробництва товарів і послуг. При цьому рівень позитивної динаміки розвитку економіки в індустріальних регіонах істотно впливатиме на зростання показників відповідних викидів у цих регіонах.

Регіональна влада суттєво обмежена в можливостях впливати на низку параметрів, які визначають рівень забруднення повітря і в регіоні, і в національному масштабі. Водночас забруднення повітря одними регіонами впливає на інші.

Обсяг викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення 2015 року становив 2857,4 тис. тонн. За даними Держстату, 41,1% викидів здійснюється у сфері постачання електроенергії, газу, пари і кондиційованого повітря, 30,5% – у металургійному виробництві, 14,9% – у добуванні кам'яного і бурого вугілля. У розрізі виробничих і технологічних процесів, технологічного устаткування (установок) 2015 року підприємства енергетики (9083 одиниць) продукували 55,4% усіх викидів, що становить у середньому 174,1 тонн на одне підприємство. Більшість – через спалювання в енергетиці і переробній промисловості (42%). На технологічні процеси в чорній металургії і вугільній промисловості припа-

¹⁶ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій і Луганській областях.

¹⁷ Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року.

ЦСР	Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату		
Завдання	13.1. Обмежити викиди парникових газів в економіці		
Індикатор	13.1.1. (а) Обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення, т на км ² площі регіону		113.1.1. Обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення, тис. т
	2015	>1/<1	2015
Україна (2015)	4,73		2857,40
<i>Області</i>			
Вінницька	5,08	1,07	134,70
Волинська	0,23	0,05	4,70
Дніпропетровська	22,68	4,79	723,90
Донецька	34,60	7,31	917,60
Житомирська	0,30	0,06	9,00
Закарпатська	0,35	0,07	4,40
Запорізька	7,13	1,51	193,70
Івано-Франківська	16,08	3,40	223,90
Київська	2,78	0,59	78,10
Кіровоградська	0,58	0,12	14,20
Луганська	4,32	0,91	115,20
Львівська	4,69	0,99	102,40
Миколаївська	0,64	0,14	15,80
Одеська	0,78	0,17	26,10
Полтавська	1,93	0,41	55,60
Рівненська	0,51	0,11	10,20
Сумська	0,73	0,16	17,50
Тернопільська	0,61	0,13	8,50
Харківська	1,70	0,36	53,40
Херсонська	0,31	0,07	8,90
Хмельницька	0,89	0,19	18,30
Черкаська	2,75	0,58	57,50
Чернівецька	0,40	0,08	3,20
Чернігівська	1,06	0,22	33,90
м. Київ	31,94	6,75	26,70

/- або >1/<1 - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення: 13.1.1.(а) - дестимулятор, враховано з протилежним значенням, в кольорах у тому числі.

Показник "Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел забруднення у розрахунку на квадратний кілометр" використовувати недоцільно через припинення його розрахунків Держатстом, починаючи з 2016 року через недосконалість методології обрахунку. Це дозволить у подальшому зберегти порівнянність між роками для оцінки прогресу.

дає 21% від загального обсягу викидів.

Здійснені порівняння регіонального виміру індикатора базового рівня досягнення Цілі 13 продемонстрували їх помітну диференціацію.

У регіональному розрізі найбільші обсяги викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення до площі регіону припадають саме на кам'яно-вугільний і буровугільний басейни та нафтогазоносні регіони і столицю, йдеться про Донецьку (34,6%), Дніпропетровську (22,7%), Івано-Франківську (16,1%) і Запорізьку (7,1%) області та м. Київ (31,9%).

В абсолютному значенні так само понад половину викидів вуглецю від стаціонарних джерел дають Донецька (917,6 тис. т) і Дніпропетровська (723,9 тис. т) області (1,6 млн тонн на рік), а разом з Івано-Франківською (223,9 тис. т) і Запорізькою (193,7 тис. т) областями обсяг викидів сягає двох третин від загального (2 млн. тонн).

У Дніпропетровській області лише м. Кривий Ріг дає майже половину викидів забруднювальних речовин по регіону (327 тис. т). У Донецькій області м. Маріуполь (249,6 тис. т) і м. Курахове (112,7 тис. т) продукують третину викидів регіону, у Запорізькій – м. Запоріжжя (83,3 тис. т) і м. Енергодар (103,9 тис. т), в Івано-Франківській – м. Бурштин (198 тис. т).

У Закарпатській області, наприклад, найбільші забруднювачі – компресорні станції «Росош» і «Ужгород», ГВС «Берегове», ВАТ «Закарпатгаз» та управління магістральних газопроводів (Хуст і Воловець). Найбільше викидів в Івано-Франківській області здійснюють Бурштинська ТЕС, Калуська ТЕЦ і Долинський теплично-овочевий комбінат.

Що вищий рівень навантаження на довкілля в області, то більше регіон потребує заходів з контролю ситуації із забрудненням і подоланням наслідків антропогенного впливу. За даними Держстату, протягом 2015 року регіони здійснили 323 повітроохоронні заходи на суму 1,1 млрд грн. Із цих заходів 112 відбулися саме в названих регіонах (Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій та Івано-Франківській областях).

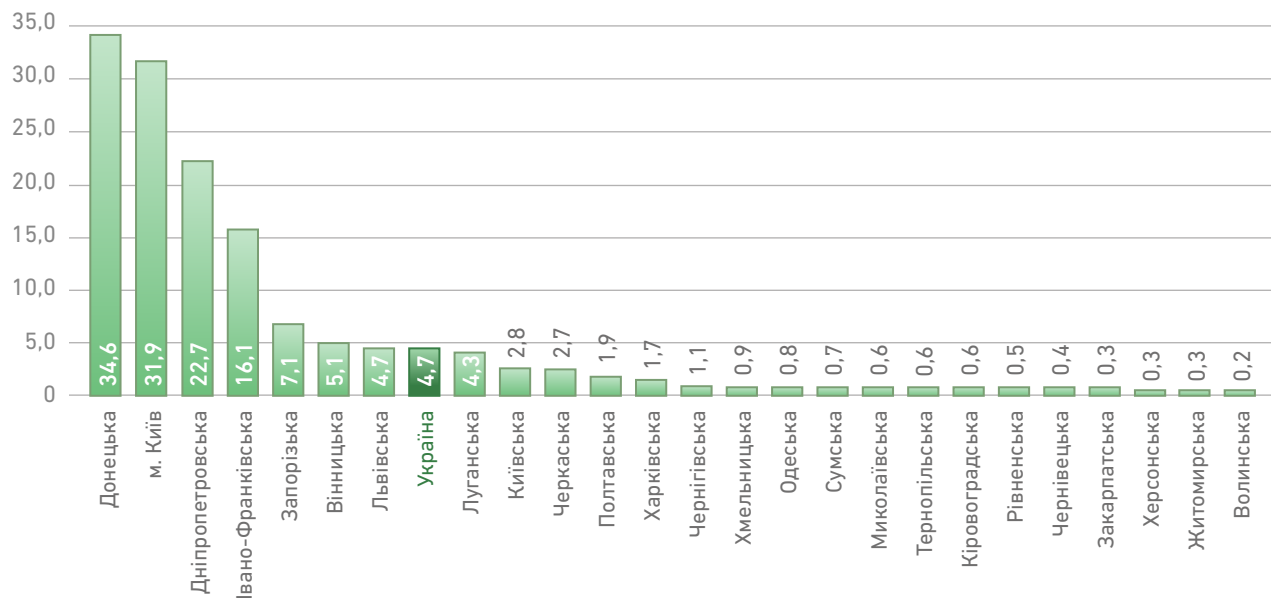
Здійснене порівняння доводить суттєвий вплив промислової специфіки регіонів України на довкілля. Водночас якісні зрушення в покращенні показника зменшення викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в перспективі можливі і необхідні в процесі реалізації цілей сталого розвитку в комплексі, зокрема для виконання стратегічних завдань у рамках національних і локальних пріоритетів розвитку, і стануть насамперед наслідком змін на макрорівні. Проте в компетенції регіональної влади теж є низка дій, які наблизять досягнення цільових рівнів показників.

Змінити ситуацію в країні можна лише за умов впровадження нової кліматичної політики, поступової відмови від використання викопного палива, запровадження енергоощадних технологій і загального переходу економіки до моделі сталого розвитку.

Базові індикатори цілі 2015 року:

13.1.1. (а) Обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення, т на км2 площі регіону

РОЗДІЛ 3.14

Ціль 14. Збереження морських ресурсів

Екологічний стан поверхневих водних об'єктів і якість води в них – головні чинники санітарного й епідемічного добробуту населення. Погіршення стану морських прибережних вод і територіальних вод Чорного й Азовського морів унаслідок токсичного, мікробіологічного і біогенного забруднення, спричиненого діяльністю портів, великих міст, річковим і береговим стоком, сьогодні практично не контролюється. Особливо слід відзначити незадовільний стан причорноморських лиманів, більшість із яких належать до природно-заповідного фонду і є унікальними рекреаційними ресурсами. Основні джерела забруднення вод – скиди з промислових об'єктів, змив із сільськогосподарських полів, неналежний стан інфраструктури водовідведення й центральних очисних споруд у населених пунктах України та недотримання норм про водохоронні зони. Забруднення води призводить до виникнення різноманітних захворювань, зниження загальної резистентності організму і, як наслідок, до підвищення рівня загальної захворюваності, зокрема на інфекційні й онкологічні хвороби.

Чинна на сьогодні система моніторингу стану вод неефективна й застаріла, не відповідає сучасним європейським стандартам. Як наслідок, зібрана інформація про показники екологічного стану вод, їх забруднення, зокрема в акваторії Азовського й Чорного морів, не повна і не відбиває їхній реальний стан¹⁸.

Для досягнення ЦСР 14 на національному рівні передбачено до 2030 року втричі скоротити частку скидів забруднених стічних вод у загальному обсязі скидів у морське середовище, досягти запровадження Інтегрованого управління прибережними територіями всіма адміністративно-територіальними одиницями (районами), майже вдвічі збільшити площу територій та об'єктів природно-заповідного фонду в акваторії моря, збільшити обсяги легального добування водних біоресурсів у виключній морській зоні.

До приморських регіонів України віднесено Донецьку, Миколаївську, Одеську, Запорізьку і Херсонську області. У зв'язку з воєнними діями, руйнуванням інфраструктури на тимчасово окупованій території Донецької області порушено екологічну рівновагу, що призвело до небезпечних змін стану навколишнього природного середовища на території, загрози потрапляння токсич-

них шахтних вод в Азовське море, припинення роботи очисних споруд та пошкодження сховищ токсичних і радіоактивних відходів на цій території, це все потребує додаткового екологічного моніторингу й особливої уваги.

Відмінності в соціально-економічному розвитку регіонів України зумовлюють нерівномірне техногенне навантаження на природне довкілля. Відтак це потребує особливої уваги і на національному рівні, і з боку регіональної влади в напрямі роботи з конкретними промисловими об'єктами, запровадження заходів з моніторингу дотримання санітарних норм і екологічного стану, добування водних біоресурсів і впровадження природоохоронних заходів, зокрема в сусідніх регіонах.

Здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог природоохоронного законодавства у сфері використання, відтворення й охорони морського середовища і природних ресурсів морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України та континентального шельфу України покладено на Державну екологічну інспекцію України і її територіальні органи. Ці інспекції мають право надавати територіальним органам центральних органів виконавчої влади, місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування приписи про зупинення дії чи анулювання в установленому законодавством порядку дозволів, ліцензій, сертифікатів, висновків, рішень, лімітів, квот, погоджень, свідоцтв на спеціальне використання природних ресурсів, викиди і скиди забруднювальних речовин у навколишнє природне середовище, поводження з небезпечними хімічними речовинами, транскордонне переміщення об'єктів рослинного і тваринного світу (зокрема водних живих ресурсів).

Чільна роль у здійсненні екологічної політики належить уряду, однак багато проблемних питань можуть і повинні вирішуватися на місцевому рівні. Місцеві органи влади будують і експлуатують комунальну інфраструктуру – системи питної води, каналізації тощо, здійснюють контроль за будівництвом житла і промислових об'єктів; встановлюють місцеві норми охорони навколишнього середовища, ухвалюють рішення про організацію територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, які під-

¹⁸ Проект Стратегії державної екологічної політики України на період до 2030 року: <https://bit.ly/2FpH1wG>

ЦСР	Ціль 14. Збереження морських ресурсів									
Завдання	14.1. Скоротити забруднення морського середовища		14.2. Забезпечити стале використання і захист морських та прибережних екосистем, підвищення їх стійкості та відновлення на основі інноваційних технологій				14.3. Запровадити ефективне регулювання видобутку морських біоресурсів			
Індикатор	14.1.1. (а) Частка скидів забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти регіону в загальному обсязі скидів зворотних вод регіону, %		14.2.1. Частка адміністративно-територіальних одиниць (районів), де запроваджено Інтегроване управління прибережними територіями, %		14.2.2. Частка площі територій і об'єктів природно-заповідного фонду області, від загальної території області, %		14.2.3. Площа територій і об'єктів природно-заповідного фонду в акваторії моря, тис. га		14.3.1. (а) Обсяги легального добування водних біоресурсів у виключній морській зоні регіону, т на тис. га	
	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-	2015	>1/<1	2015	>1/<1
Україна (2015)	17,8		0,00		4,26		585,60		4,11	
<i>Області</i>										
Донецька	31,27	13,46	0,00	0,00	2,40	-1,86	0,00	0,00	2,40	0,58
Запорізька	7,34	-10,47	0,00	0,00	3,50	-0,76	97,80	0,17	8,29	2,01
Миколаївська	27,18	9,37	0,00	0,00	1,90	-2,36	127,90	0,22	0,79	0,19
Одеська	23,72	5,91	0,00	0,00	3,00	-1,26	115,80	0,20	6,68	1,62
Херсонська	0,21	-17,60	0,00	0,00	10,20	5,94	244,10	0,42	1,59	0,39

+/- або >1/<1 - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення: 14.1.1.(а)- дестимулятор, враховано з протилежним значенням, в кольорах у тому числі

лягають особливій охороні, вносять пропозиції до відповідних державних органів про оголошення природних та інших об'єктів, які мають екологічну, історичну, культурну або наукову цінність, пам'ятками природи, історії чи культури, що охороняються законом.

Усі ці й інші питання, пов'язані із затвердженням програм соціально-економічного розвитку територій, місцевого бюджету, утворенням позабюджетних цільових коштів, проведенням місцевого референдуму, затвердженням місцевих містобудівних програм, генеральних планів забудови відповідних населених пунктів тощо, які мають враховувати й екологічні чинники, повинні вирішуватися винятково на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради.

Виконавчі органи місцевих рад мають також погоджувати питання про визначення в установленому порядку розмірів відшкодування підприємствами, установами й організаціями збитків за забруднення довкілля й інші екологічних збитки, а також визначати території для розміщення виробничих, побутових та інших заходів відповідно до законодавства. До компетенції районних і обласних рад належать питання організації територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, які підлягають особливій охороні.

Отже, регіональна влада має широкий арсенал повноважень і інструментів, які дозволяють їй дієво впливати на досягнення поставлених цілей.

Здійснені порівняння регіонального виміру індикаторів базового рівня досягнення Цілі 14 продемонстрували їхню помітну диференціацію.

За індикатором «Частка скидів забруднених зворотних вод у поверхневій водні об'єкти регіону в загальному обсязі скидів зворотних вод регіону» серед морських регіонів Донецька і Миколаївська області здійснюють майже третину скидів зворотних вод регіону забрудненими (31,2%, 27,2%). В Одеській області чверть зворотних вод скидається забрудненими в поверхневій водні об'єкти регіону (23,7%). Найменшу частку забруднених вод скидають підприємства Херсонської області – 0,2%.

Згідно з даними екологічних паспортів, загрозові обсяги забруднених скидів у названих регіонах здійснюють комунальні водоканали і великі промислові об'єкти (у Донецькій області – 263,7 млн м³, у Запорізькій – 70,04 млн м³, в Одеській – 43,69 млн м³), що призводить до екологічної катастрофи в басейнах Чорного й Азовського морів. При цьому в Чорне море найбільший обсяг забруднених речовин скидають підприємства житлово-комунального господарства, а в Азовське – підприємства промислової галузі.

Найбільший обсяг забруднювальних речовин 2015 року в Азовське море скинули такі підприємства:

- Запорізької області загалом в обсязі 44,79 тис. тонн, зокрема КП «Бердянськводоканал» Бердянської міської ради м. Бердянська 5,7 млн м³;
- Донецької області загалом в обсязі 682 тис. тонн, зокрема ПАТ «Маріупольський меткомбінат ім. Ілліча» (м. Маріуполь) – 128,5 тис. тонн, ПАТ «Єнакіївський металургійний завод» (м. Єнакієве) – 9,7 тис. тонн.

На стан Азовського моря суттєво впливає надходження неочищених зливових, талих і дренажних вод із забудованої території м. Бердянськ.

Найбільший обсяг забруднювальних речовин 2015 року в Чорне море скинули такі підприємства:

- Одеської області загалом в обсязі 168,3 тис. тонн, зокрема ТОВ «Інфокс», філія «Інфоксводоканал» – 59,4 млн м³.
- Миколаївській області загалом в обсязі 24,3 тис. тонн, зокрема МКП «Миколаївводоканал» – 19 4 млн м³;
- Херсонської області загалом в обсязі 38,6 тис. тонн;
- у Запорізькій області ПАТ «Запоріжсталь» (м. Запоріжжя) скидала забруднені води в обсязі 69,3 млн м³ у річку Дніпро, яка потім впадає в Чорне море.

У південно-західній частині Чорного моря у зв'язку з розробкою підводних нафтогазових родовищ воду інтенсивно забруднюють нафтопродукти. Велику потенційну небезпеку становлять потужні припортові заводи та Південний порт поблизу Одеси. Інтенсивне будівництво на узбережжі численних пансіонатів і баз відпочинку зумовлюють додаткове скидання в море побутових відходів і каналізаційних стоків.

Отже, для досягнення цільового середньоукраїнського рівня зазначені регіони мають скоротити до 2030 року базові показники майже в 3–5 разів, що потребує чималих інвестицій у створення водоочисних споруд на основних промислових і комунальних об'єктах регіонів.

Індикатор запровадження ефективного регулювання видобутку морських біоресурсів – «Обсяги легального добування водних біоресурсів у виключній морській зоні регіону». За цим індикатором Миколаївська і Херсонська області мають найнижчі відносні показники – 0,79 і 1,59 тонн на тис. га відповідно. Водночас Одеська і Миколаївська області майже в 7–8 разів більше здійснюють легального добування водних біоресурсів у виключній морській зоні регіону.

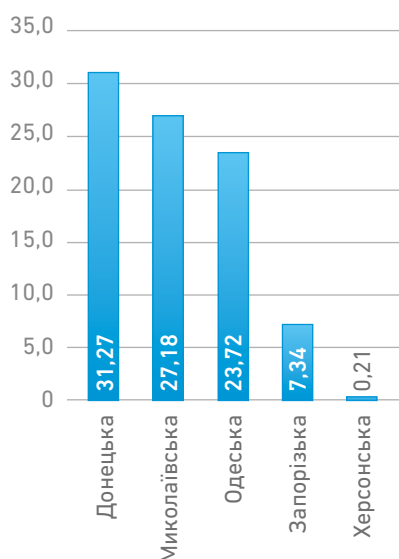

Приморські території, зокрема Одеської, Запорізької, Херсонської і Донецької областей, належать до найбільш антропогенно змінених регіонів держави. Індикатор для вимірювання цього показника – «Частка площі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області, від загальної території області». У Херсонській області найбільша частка площі територій і об'єктів природно-заповідного фонду – 10,2%, найменша – в

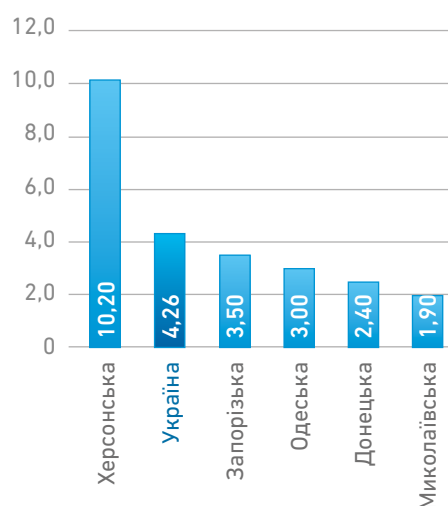
Миколаївській (1,9%). Сукупна площа територій і об'єктів природно-заповідного фонду в приморських регіонах зростає малими темпами (0,1% за сім років), це вказує на те, що місцевій владі для досягнення цільового середньоукраїнського показника 2030 року потрібно докласти чималих зусиль у напрямі розширення регіональної екологічної мережі.

Базові індикатори цілі 2015 року:

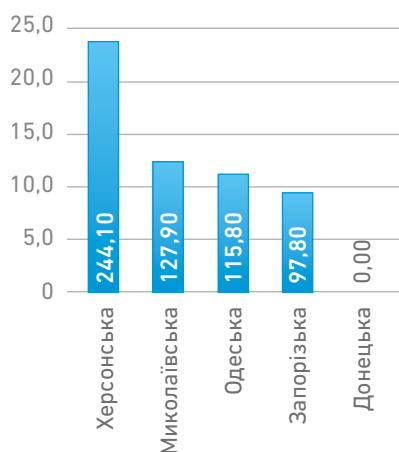
14.1.1. (а) Частка скидів забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти регіону в загальному обсязі скидів зворотних вод регіону, %

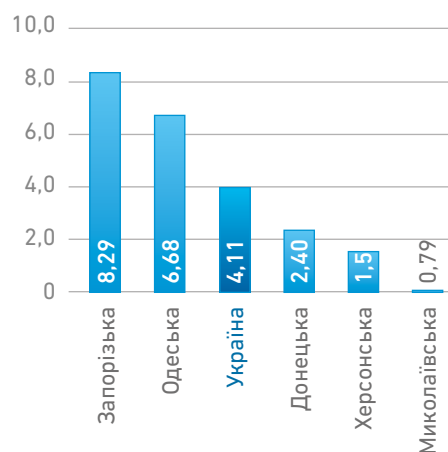
14.2.2. Частка площі територій і об'єктів природно-заповідного фонду області, від загальної території області, %

14.2.3. Площа територій і об'єктів природно-заповідного фонду в акваторії моря, тис. га

14.3.1. (а) Обсяги легального добування водних біоресурсів у виключній морській зоні регіону, т на тис. га

РОЗДІЛ 3.15

Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші

Географічне становище і велика територія України зумовлюють помітне біорозмаїття її регіонів. В Україні є майже всі ландшафти і типи ґрунтів – від пустель у Херсонській області до боліт і лісів на півночі, від степових рівнин півдня до Карпатських гір на заході. Українські чорноземні ґрунти найбільші у Європі. Таке розмаїття вимагає різних підходів до його захисту і збереження в різних областях країни.

На стан суші суттєво впливає економічна, особливо сільськогосподарська, діяльність, яка історично має різну спеціалізацію в різних регіонах. Саме тому регіональна диференціація показників екосистем суші досить помітна. Проблеми тут – високий ступінь розораності земель, постійне забруднення території через промислову і сільськогосподарську діяльність, ерозія ґрунтів, видобуток корисних копалин, часто слабо контрольований, штучна меліорація, вирубка лісів.

Вирішення частини проблем – компетенція центрального уряду, як-от формування законодавчо-нормативної бази у сфері захисту екосистем, питання охорони навколишнього середовища, заробітної плати у сфері природоохоронної діяльності, оподаткування, охорони й утримання національних парків, видача ліцензій на видобуток корисних копалин і дозволів на будівництво.

Однак захист, збереження, а подекуди й відновлення наявних екосистем великою мірою залежать саме від регіональної влади. Питання очистки забруднених вод і повітря, раціонального використання ґрунтів, боротьба з водною і вітровою ерозією, раціональне використання сільськогосподарських земель коштом ефективних систем сівозміни, фінансування проектів рекультивації земель, організація заповідників місцевого значення, заліснення територій, кампанія у ЗМІ за збереження екології — у всьому перерахованому має брати участь регіональна влада.

Здійснені порівняння регіонального виміру індикаторів базового рівня досягнення Цілі 15 продемонстрували істотний рівень їх диференціації.

Важливе значення мають показники територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі. Перші з них — це загальна площа земель заповідників і національних природних парків регіону в тисячах гектарів та частка площі територій і об'єктів природно-заповідного фонду в загальній території регіону. Звичайно, тут на першому місці Херсонська область, де розташовано заповідник Асканія-Нова і єдина пустеля в

Україні – Олешківські піски (290,6 тис. га і 10,2% території відповідно), та карпатський регіон з великою кількістю національних парків у горах: Хмельницька (270,1 тис. га і 13,1%), Закарпатська (146 тис. га і 11,4%) та Івано-Франківська (125,70 тис. га і 9%) області. Найменше таких земель на сході України – у Дніпропетровській (3,8 тис. га і 0,1%) та Луганській (12,4 тис. га і 0,5%) областях. Наступний індикатор – частка площі територій екологічної мережі в загальній території регіону. Тут ведуть перед північно-західні регіони – Рівненська (94%), Закарпатська (77,1%), Івано-Франківська (68%) області. Найменша частка таких територій у Волинській (6,4%), Львівській (6,8%) Харківській (7%) і Чернігівській (7%) областях.

Інші важливі екологічні показники – лісистість території регіону у відсотках до загальної площі області та запаси деревини в лісах у тисячах кубометрів на 100 га площі регіону. Ці показники найвищі в Рівненській області (40,2% і 6 тис. м³ відповідно) та в карпатському регіоні: Закарпаття (56,8% і 12,68 тис. м³), Івано-Франківська (45,6% і 11,2 тис. м³), Чернівецька (31,9% і 7,66 тис. м³) та Львівська (31,8% і 7,16 тис. м³) області. Майже безлісні території на півдні і сході: Запорізька (4,4% і 0,03 тис. м³), Миколаївська (5,1% і 0,96 тис. м³), Херсонська (5,3% і 42 тис. м³) та Одеська (6,7% і 0,49 тис. м³) області.

Наступний показник стосується капіталовкладень і поточних витрат на захист і реабілітацію ґрунту, підземних і поверхневих вод, у грн на 1 га площі регіону. Найбільше вкладаються в таку реабілітацію і захист східні області, де ця ситуація якраз найскладніша з огляду на велику кількість промислових об'єктів, – Дніпропетровська (274,24 грн) і Запорізька (129,53 грн) області. Решта вкладає набагато менше, найменше – Житомирська (0,12 грн), Чернігівська (0,23 грн), Київська (0,62 грн) і Закарпатська (0,65 грн) області.

У плані впливу на екологію сільськогосподарського виробництва важливий показник — площі ріллі у володінні й користуванні сільськогосподарських підприємств і господарств населення (тис. га) та частка площі орних земель (ріллі) в загальній території регіону. Найбільш «розорані» на сьогодні землі Запорізької (69,2%), Миколаївської (67%), Дніпропетровської (65,2%) і Вінницької (62,9%) областей. Менше за все ріллі в Закарпатській (15,1%), Івано-Франківській (27,1%), Волинській (30,2%) і Рівненській (30,6%) областях.

Ще один суттєвий показник з погляду впливу

ЦСР Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші								
Завдання	15.1. Забезпечити збереження, відновлення та стале використання наземних і внутрішніх прісноводних екосистем						15.2. Сприяти сталому управлінню лісами	
Індикатор	15.1.1. Площа земель заповідників і національних природних парків регіону, тис. га		15.1.2. Частка площі територій і об'єктів природно-заповідного фонду в загальній території регіону, %		15.1.3. Частка площі територій екологічної мережі в загальній території регіону, %		15.2.1. Лісистість території регіону, %	
	2015	>1/<1	2015	+/-	2015	+/-	2015	+/-
Україна (2015)	1769,10		2,90		22,40		17,60	
<i>Області</i>								
Вінницька	20,20	0,01	0,80	-2,10	15,70	-6,70	14,30	-3,30
Волинська	124,70	0,07	6,20	3,30	6,40	-16,00	34,60	17,00
Дніпропетровська	3,80	0,00	0,10	-2,80	-	-	6,00	-11,60
Донецька	64,30	0,04	2,40	-0,50	-	-	10,30	-7,30
Житомирська	51,00	0,03	1,70	-1,20	61,60	39,20	37,70	20,10
Закарпатська	146,00	0,08	11,40	8,50	77,10	54,70	56,80	39,20
Запорізька	95,00	0,05	3,50	0,60	-	-	4,40	-13,20
Івано-Франківська	125,70	0,07	9,00	6,10	68,00	45,60	45,60	28,00
Київська	17,20	0,01	0,60	-2,30	46,10	23,70	23,10	5,50
Кіровоградська	-	-	-	-	27,00	4,60	7,70	-9,90
Луганська	12,40	0,01	0,50	-2,40	-	-	13,40	-4,20
Львівська	60,40	0,03	2,80	-0,10	6,80	-15,60	31,80	14,20
Миколаївська	45,80	0,03	1,90	-1,00	18,20	-4,20	5,10	-12,50
Одеська	100,70	0,06	3,00	0,10	28,40	6,00	6,70	-10,90
Полтавська	22,80	0,01	0,80	-2,10	-	-	9,90	-7,70
Рівненська	52,50	0,03	2,60	-0,30	94,00	71,60	40,20	22,60
Сумська	40,40	0,02	1,70	-1,20	64,00	41,60	19,30	1,70
Тернопільська	27,30	0,02	2,00	-0,90	30,10	7,70	14,60	-3,00
Харківська	22,70	0,01	0,70	-2,20	7,00	-15,40	13,30	-4,30
Херсонська	290,60	0,16	10,20	7,30	20,20	-2,20	5,30	-12,30
Хмельницька	270,10	0,15	13,10	10,20	-	-	13,90	-3,70
Черкаська	19,90	0,01	1,00	-1,90	37,10	14,70	16,20	-1,40
Чернівецька	27,80	0,02	3,40	0,50	12,80	-9,60	31,90	14,30
Чернігівська	42,00	0,02	1,30	-1,60	7,00	-15,40	23,20	5,60
м. Київ	11,00	0,01	13,00	10,10	-	-	41,90	24,30

ЦСР								
Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші								
Завдання	15.2. Сприяти сталому управлінню лісами		15.3. Відновити деградовані землі та ґрунти з використанням інноваційних технологій					
Індикатор	15.2.2. (а) Запаси деревини в лісах, тис. м ³ на 100 га площі регіону		15.3.1. (а) Обсяг капітальних інвестицій і поточних витрат на захист і реабілітацію ґрунту, підземних і поверхневих вод, грн на 1 га площі регіону		15.3.2. Площа ріллі у володінні й користуванні сільськогосподарських підприємств та господарств населення, станом на 1 січня, тис. га		15.3.3. Частка площі орних земель (ріллі) в загальній території регіону, %	
	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	+/-
Україна (2015)	3,48		25,53		31131,00		51,60	
<i>Області</i>								
Вінницька	2,20	0,63	2,21	0,09	1667,30	0,05	62,90	11,30
Волинська	3,37	0,97	1,43	0,06	607,60	0,02	30,20	-21,40
Дніпропетровська	-	-	247,24	9,68	2082,60	0,07	65,20	13,60
Донецька	0,42	0,12	31,50	1,23	1561,00	0,05	58,90	7,30
Житомирська	4,59	1,32	0,12	0,00	1053,40	0,03	35,30	-16,30
Закарпатська	12,68	3,64	0,65	0,03	192,50	0,01	15,10	-36,50
Запорізька	0,03	0,01	129,53	5,07	1880,90	0,06	69,20	17,60
Івано-Франківська	11,20	3,22	16,91	0,66	377,70	0,01	27,10	-24,50
Київська	5,51	1,58	0,62	0,02	1280,20	0,04	45,50	-6,10
Кіровоградська	0,79	0,23	1,13	0,04	1730,30	0,06	70,40	18,80
Луганська	1,04	0,30	0,93	0,04	1227,30	0,04	46,00	-5,60
Львівська	7,16	2,06	25,07	0,98	719,00	0,02	32,90	-18,70
Миколаївська	0,96	0,28	8,79	0,34	1646,80	0,05	67,00	15,40
Одеська	0,49	0,14	2,47	0,10	1961,80	0,06	58,90	7,30
Полтавська	1,83	0,53	5,00	0,20	1713,10	0,06	59,60	8,00
Рівненська	6,01	1,73	1,18	0,05	614,50	0,02	30,60	-21,00
Сумська	3,76	1,08	0,73	0,03	1159,70	0,04	48,70	-2,90
Тернопільська	2,34	0,67	1,39	0,05	831,00	0,03	60,10	8,50
Харківська	2,58	0,74	7,58	0,30	1851,10	0,06	58,90	7,30
Херсонська	0,41	0,12	0,46	0,02	1672,60	0,05	58,80	7,20
Хмельницька	2,29	0,66	1,88	0,07	1217,60	0,04	59,00	7,40
Черкаська	6,22	1,78	0,67	0,03	1242,00	0,04	59,40	7,80
Чернівецька	7,66	2,20	19,07	0,75	322,10	0,01	39,80	-11,80
Чернігівська	5,50	1,58	0,23	0,01	1319,10	0,04	41,30	-10,30
м. Київ	0,00	0,00	0,00		-		-	

ЦСР										
Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші										
Завдання	15.3. Відновити деградовані землі та ґрунти з використанням інноваційних технологій						15.4. Забезпечити збереження гірських екосистем			
Індикатор	15.3.4. (а) Площа сільськогосподарських культур, удобрена органічними добривами, тис. га		15.3.5. Площа сільськогосподарських угідь регіону екстенсивного використання (сіножатей, пасовищ), тис. га		15.3.6. Частка площі сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей, пасовищ), у загальній території регіону, %		15.4.1. Площа територій природно-заповідного фонду в гірському регіоні, тис. га		15.4.2. Частка територій природно-заповідного фонду в гірському регіоні у загальній території країни (регіону), %	
	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	+/-	2015	>1/<1	2015	-
Україна (2015)	441,80		7840,5		12,99		669,00		1,10	
<i>Області</i>										
Вінницька	31,70	0,07	236,30	0,03	8,92	-4,07	-	-	-	-
Волинська	9,60	0,02	363,30	0,05	18,04	5,04	-	-	-	-
Дніпропетровська	13,40	0,03	332,50	0,04	10,42	-2,57	-	-	-	-
Донецька	11,10	0,03	329,80	0,04	12,44	-0,55	-	-	-	-
Житомирська	17,30	0,04	311,90	0,04	10,46	-2,53	-	-	-	-
Закарпатська	0,10	0,00	223,50	0,03	17,53	4,53	182,20	0,27	14,29	-
Запорізька	4,50	0,01	299,40	0,04	11,01	-1,98	-	-	-	-
Івано-Франківська	13,50	0,03	210,20	0,03	15,09	2,10	218,80	0,33	15,71	-
Київська	62,60	0,14	251,60	0,03	8,95	-4,04	-	-	-	-
Кіровоградська	3,40	0,01	242,20	0,03	9,85	-3,14	-	-	-	-
Луганська	8,80	0,02	555,00	0,07	20,80	7,81	-	-	-	-
Львівська	9,60	0,02	443,50	0,06	20,32	7,32	157,40	0,24	7,21	-
Миколаївська	4,50	0,01	268,00	0,03	10,90	-2,09	-	-	-	-
Одеська	3,50	0,01	402,50	0,05	12,08	-0,91	-	-	-	-
Полтавська	70,80	0,16	359,60	0,05	12,51	-0,48	-	-	-	-
Рівненська	14,70	0,03	254,20	0,03	12,68	-0,31	-	-	-	-
Сумська	14,00	0,03	447,2	0,06	18,76	5,77	-	-	-	-
Тернопільська	12,10	0,03	170,70	0,02	12,35	-0,64	-	-	-	-
Харківська	17,00	0,04	421,90	0,05	13,43	0,44	-	-	-	-
Херсонська	2,20	0,00	165,60	0,02	5,82	-7,17	-	-	-	-
Хмельницька	48,50	0,11	270,70	0,03	13,12	0,13	-	-	-	-
Черкаська	42,20	0,10	143,20	0,02	6,85	-6,14	-	-	-	-
Чернівецька	1,90	0,00	108,70	0,01	13,43	0,44	110,58	0,17	13,66	-
Чернігівська	24,80	0,06	589,00	0,08	18,46	5,47	-	-	-	-
м. Київ	-									

`+/- або >1/<1 - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення:

15.2.2. (а) - дані по Донецькій, Луганській, Рівненській областях наведено за 2016 рік

15.3.2. та 15.3.3. - дестимулятор, враховано з протилежним значенням, в кольорах у тому числі

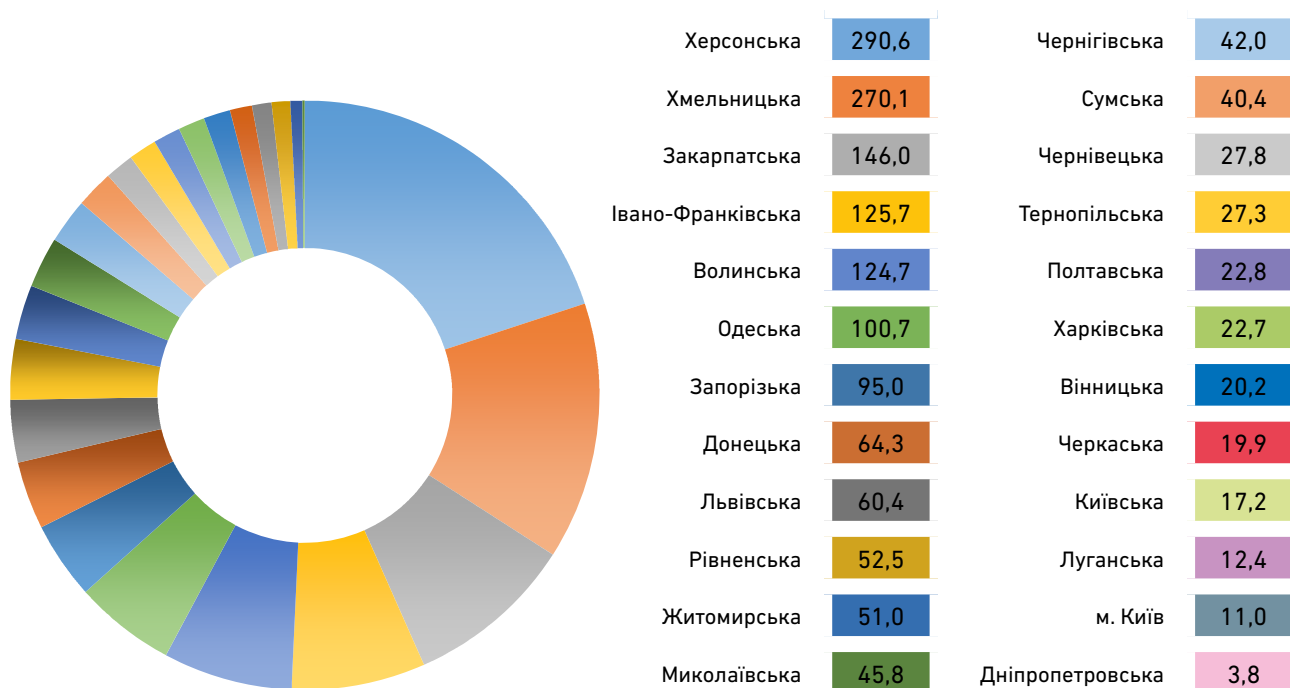
на ґрунт і екологію – площа сільськогосподарських культур, удобрених органічними добривами у тис. га. Найбільше таких площ у Полтавській (70,8 тис. га), Київській (62,6 тис. га), Хмельницькій (48,5 тис. га) і Черкаській (42,2 тис. га) областях.

Остання група показників – площа сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей, пасовищ) (тис. га) в регіоні та їх частка в загальній території регіону. Тут перед ведуть Одеська (489 тис. га і 36,99% відповідно), Полтавська (359,6 тис. га і 12%), Дніпропетровська (332,5 тис. га і 10,4%) та Київська (243,2 тис. га і 8,65%) області. Найменші ці показники в Закарпатській (0,3 тис. га і 0,02%) та Чернігівській (71,7 тис. га і 0,02%) областях.

Отже, проблеми, пов'язані із захистом і відновленням екосистем суші, є майже в кожному регіоні в тому чи тому вигляді, і регіональна влада повинна зосередити свою увагу на проблемах, притаманних цим територіям. Треба істотно розширювати площу територій заповідників і національних парків, лісистість регіонів, частку площі, яку удобрюють органічними добривами, збільшувати обсяги інвестицій у захист і реабілітацію ґрунту. Досягнення визначених показників і зменшення їх диференціації цілком можливі й необхідні в процесі реалізації цілей сталого розвитку. Потрібні негайні спільні скоординовані дії центральної і регіональної влади.

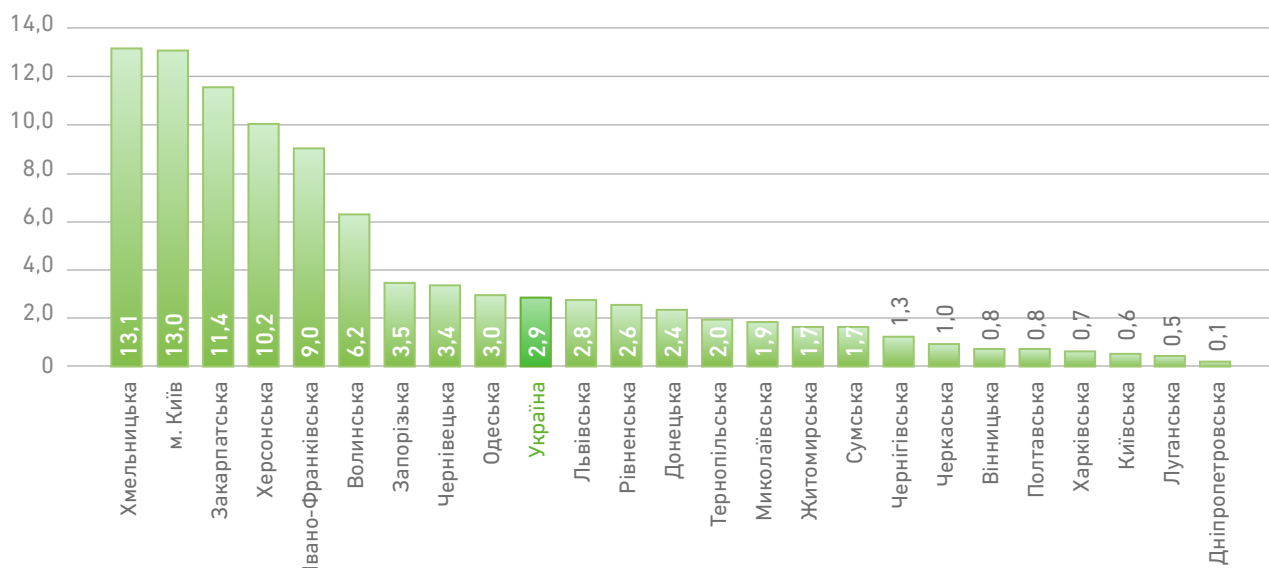
Базові індикатори цілі 2015 року:

15.1.1. Площа земель заповідників і національних природних парків регіону, тис. га

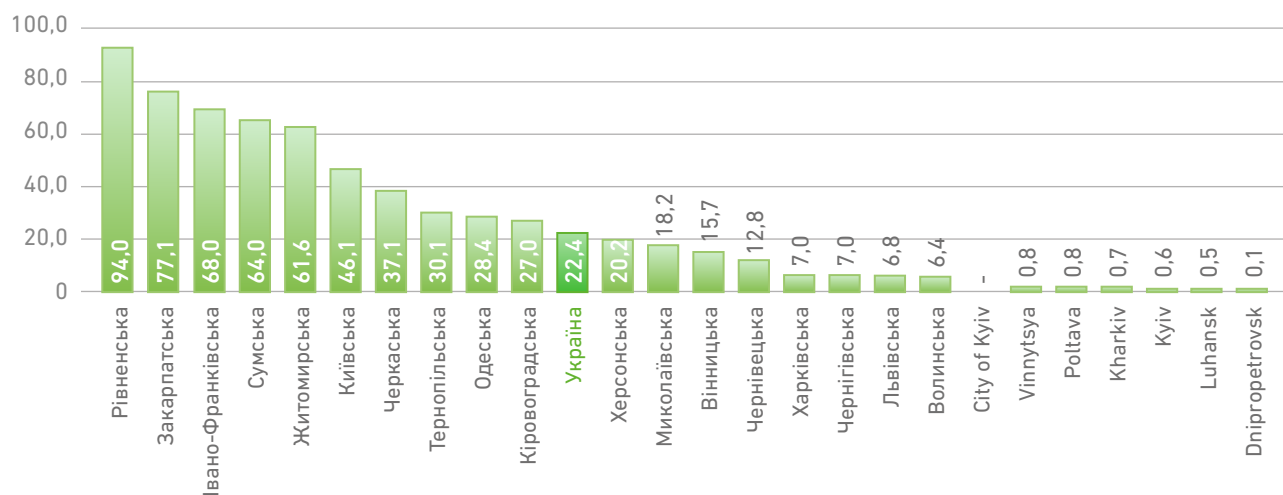

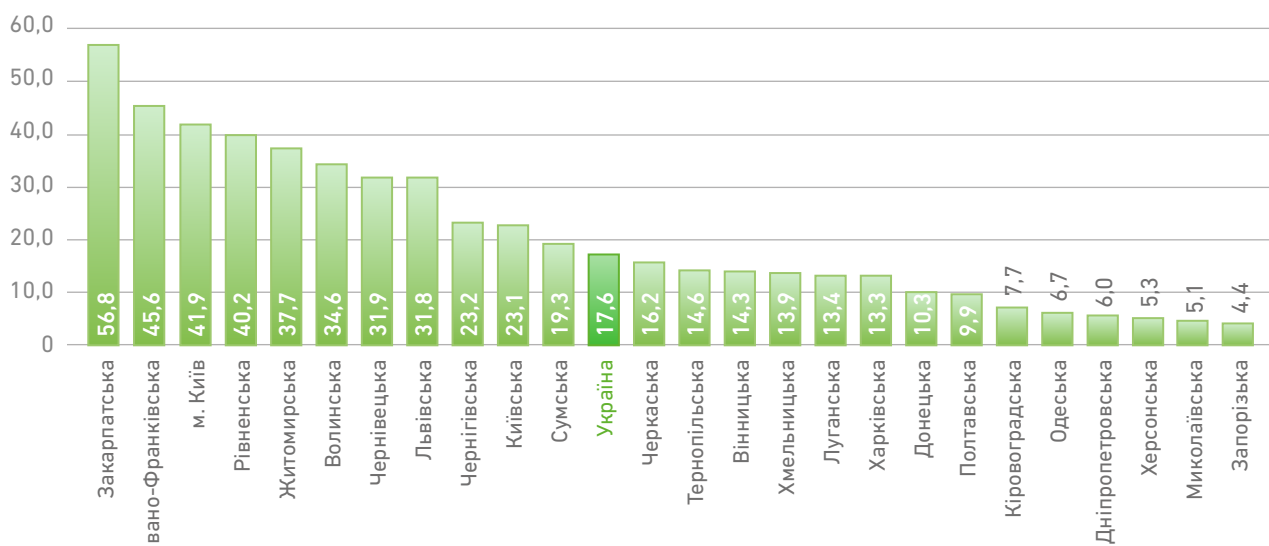
15.1.2. Частка площі територій і об'єктів природно-заповідного фонду в загальній території регіону, %

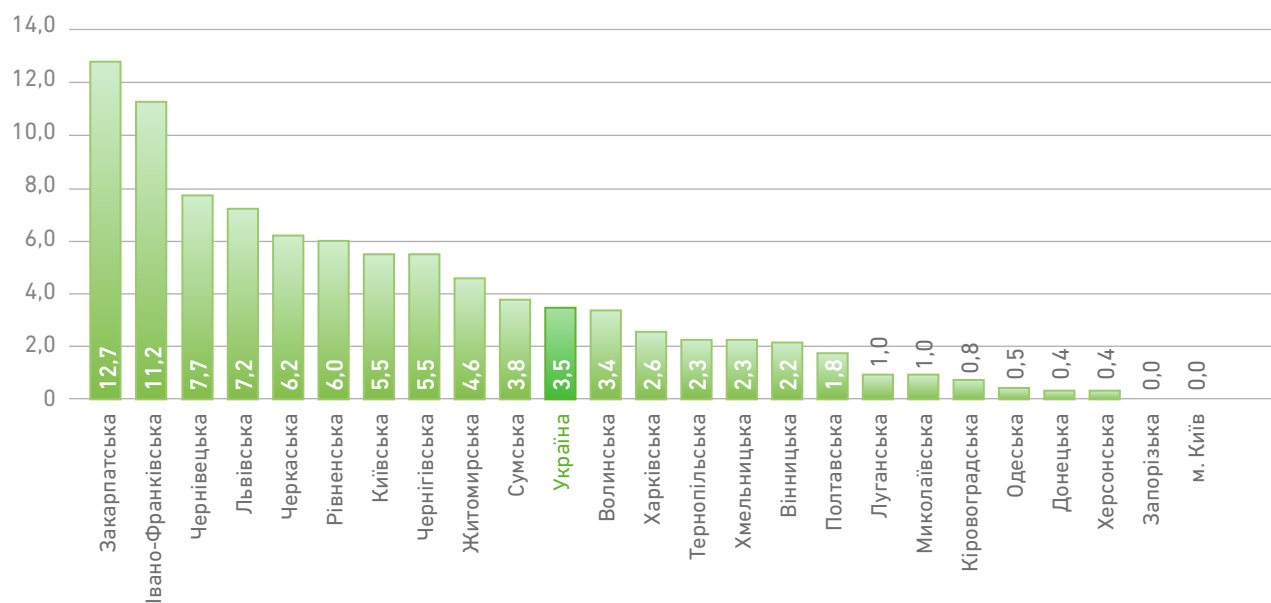
15.1.3. Частка площі територій екологічної мережі в загальній території регіону, %

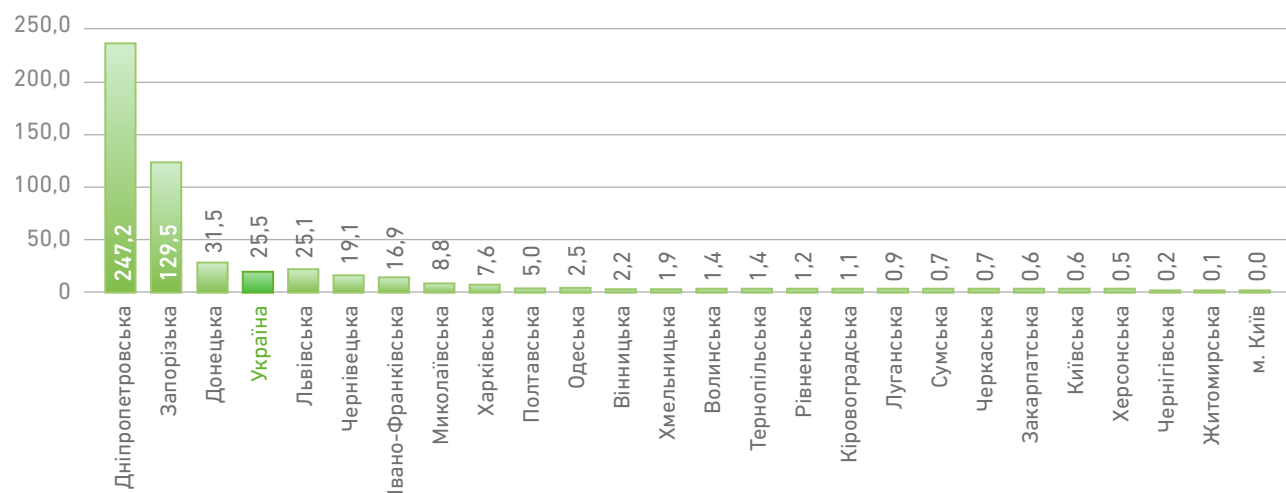
15.2.1. Лісистість території регіону, %

15.2.2. (а) Запаси деревини в лісах, тис. м³ на 100 га площі регіону

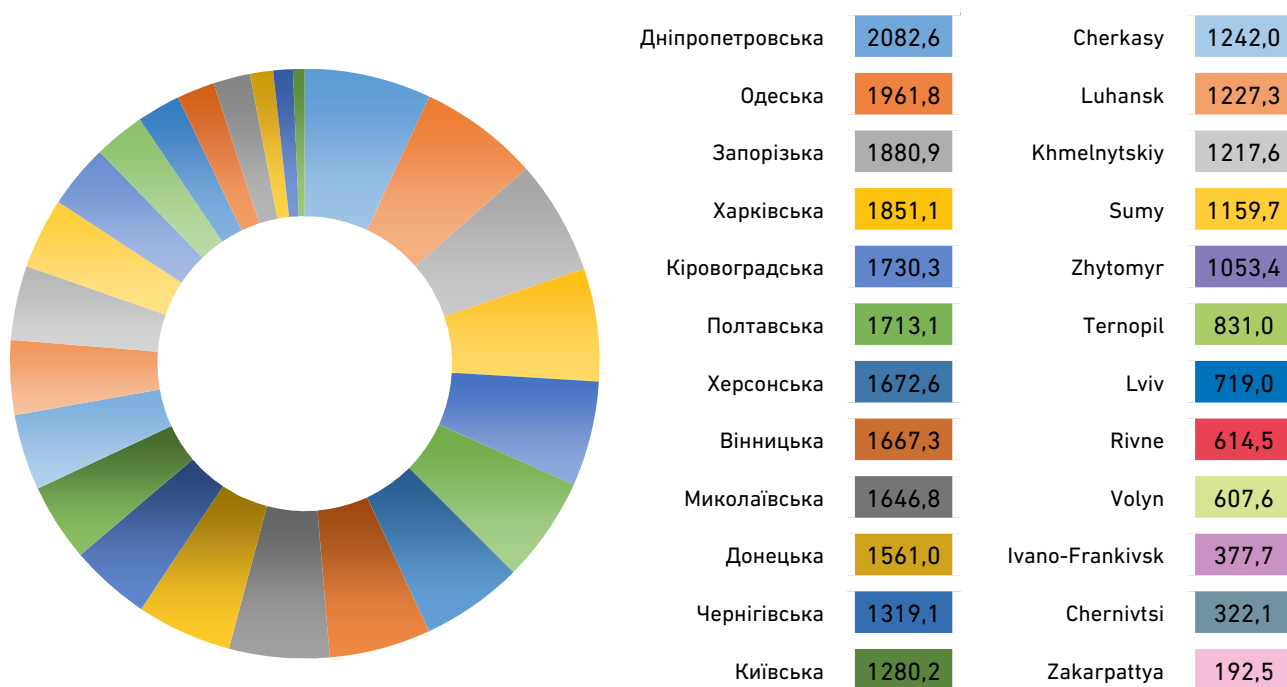

15.3.1. (а) Обсяг капітальних інвестицій і поточних витрат на захист і реабілітацію ґрунту, підземних і поверхневих вод, грн на 1 га площі регіону

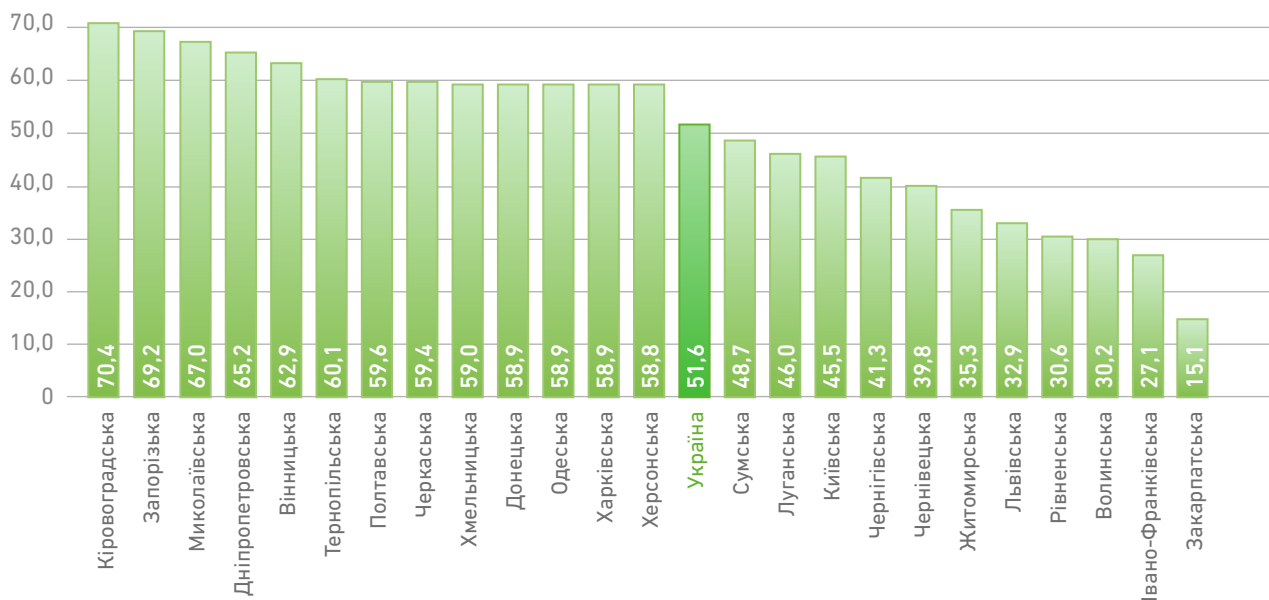

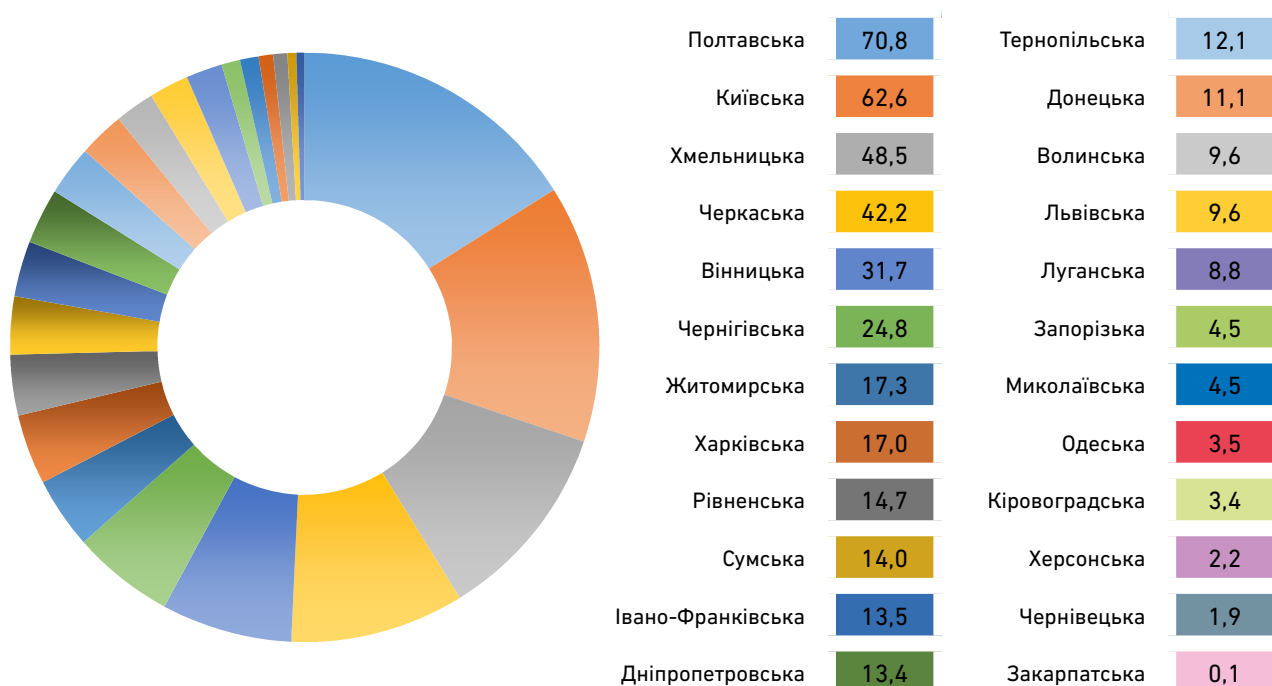
15.3.2. Площа ріллі у володінні й користуванні сільськогосподарських підприємств та господарств населення, станом на 1 січня, тис. га

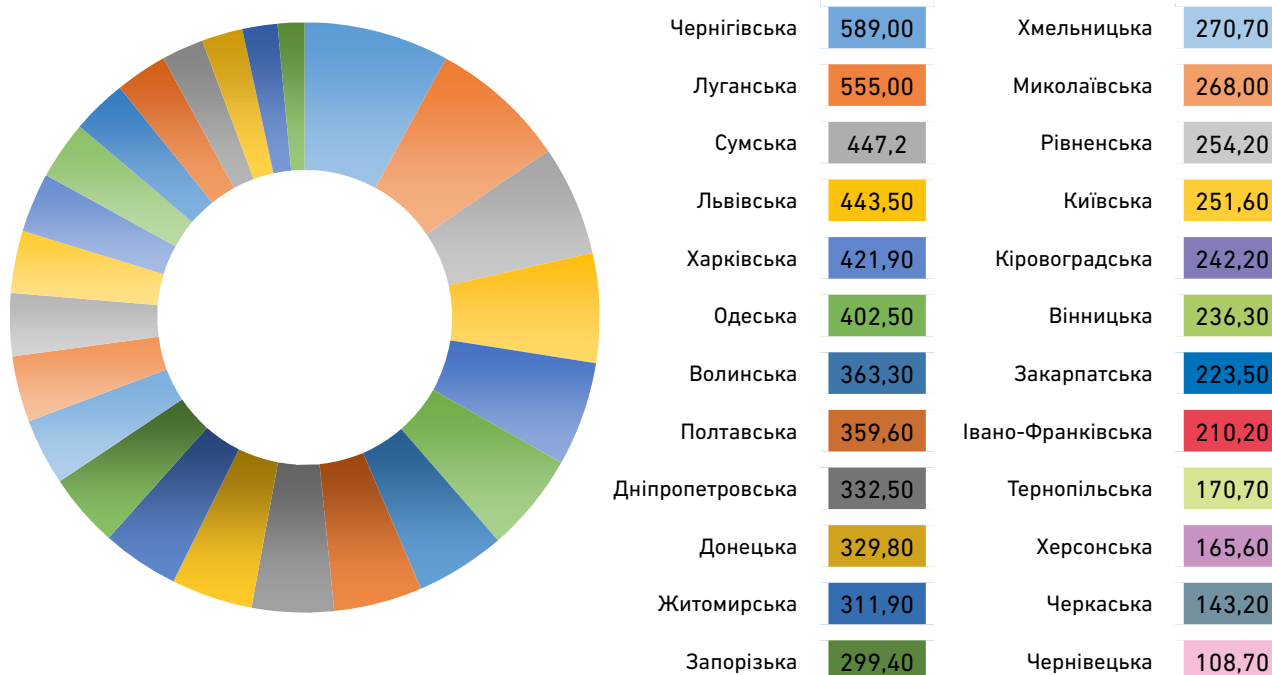
15.3.3. Частка площі орних земель (ріллі) в загальній території регіону, %

15.3.4. (а) Площа сільськогосподарських культур, удобрена органічними добривами, тис. га

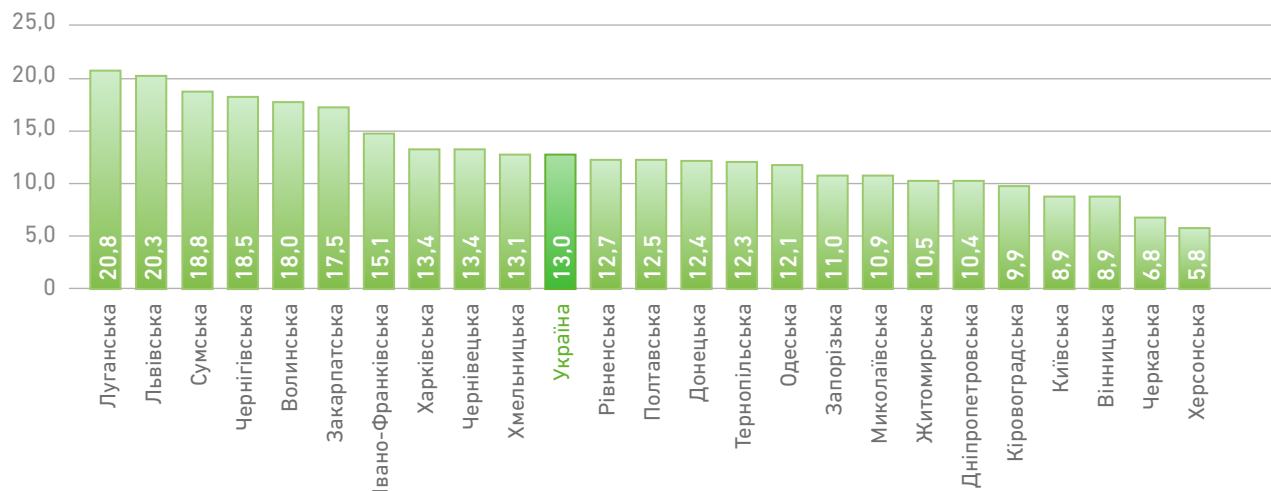

15.3.5. Площа сільськогосподарських угідь регіону екстенсивного використання (сіножатей, пасовищ), тис. га

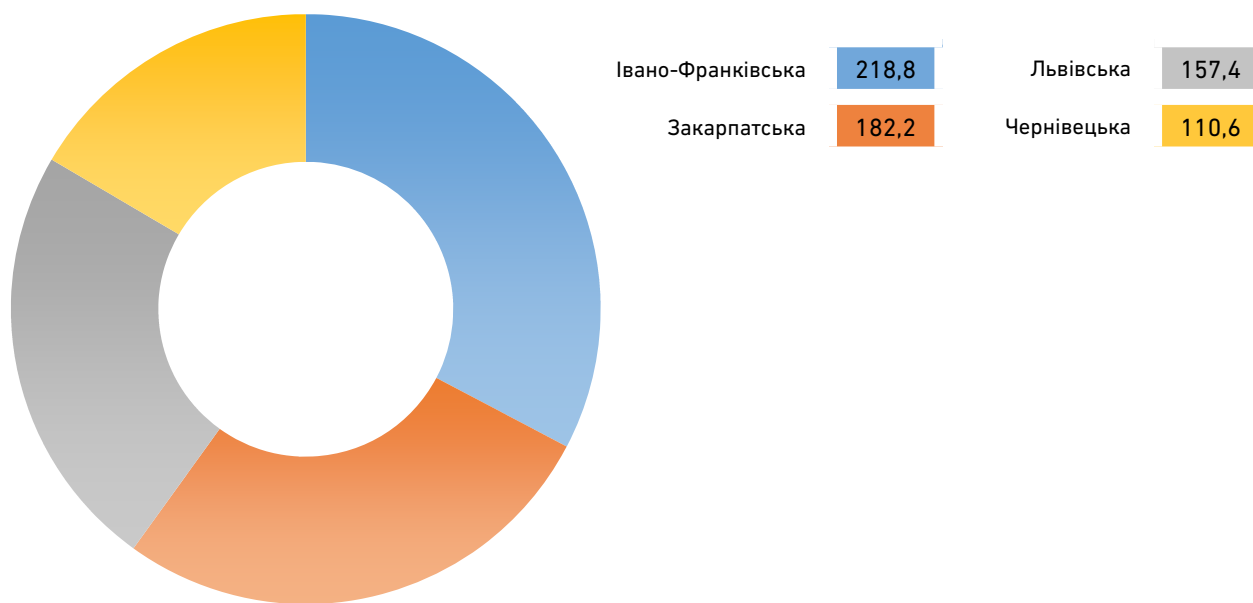

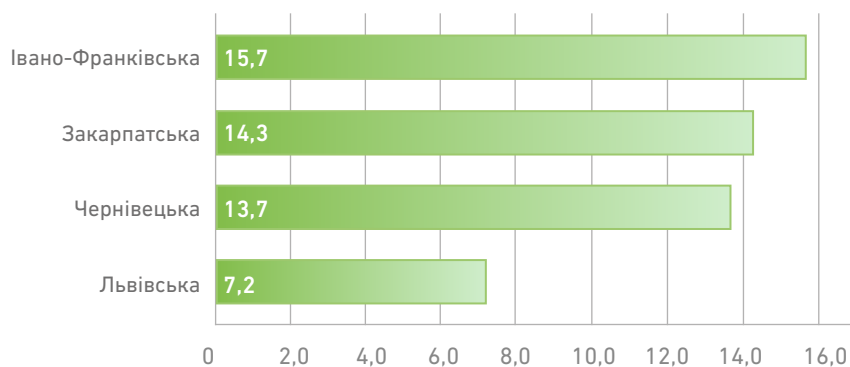
15.3.6. Частка площі сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей, пасовищ), у загальній території регіону, %

15.4.1. Площа територій природно-заповідного фонду в гірському регіоні, тис. га

15.4.2. Частка територій природно-заповідного фонду в гірському регіоні у загальній території країни (регіону), %

РОЗДІЛ 3.16

Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути

Забезпечення миру і справедливості всередині спільнот – інтегральне завдання, виконання якого має забезпечуватися на основі зміцнення інститутів загальнонаціонального і локального рівнів. Забезпечення особистої безпеки як базисної цінності кожної людини обґрунтовано лежить в основі усіх заходів з побудови взаємин довіри, справедливості й інклюзивності спільнот. Тому скорочення насильства розглядається як найперше завдання в структурі досягнення цієї цілі. Складне становище в національній економіці, зниження рівня життя і зайнятості населення призводять до наростання соціальної напруги, яка живить тенденції до ескалації насильства і в плані кримінальних правопорушень, і загальну конфліктність у сімейних, виробничих стосунках, на вулиці тощо.

Розмаїтість видів насильства зумовлює, своєю чергою, розмаїтість засобів протидії їй, серед яких власне діяльність правоохоронних органів – це лише частина. На заваді можливостям правоохоронців ефективно знижувати рівень насильства стоять недостатній рівень правової свідомості громадян, відсутність довіри до можливості правоохоронних органів захистити справедливість, специфічність низки правопорушень, що спонукає до спроб вирішувати їх поза межами офіційної юстиції (сімейне насильство, стосунки, пов'язані з тіньовою економікою, тощо). Тому порівняно низькі поточні статистичні показники в цій сфері (2015 року загалом по Україні 1032 кримінальні правопорушення проти волі, честі й гідності особи та 788 – проти статевої свободи і статевої недоторканності особи) далеко не повністю ілюструють становище в цих сферах і мірою інституційного вдосконалення суспільства напевне зростатимуть.

Дальший розвиток відносин довіри можливий лише на основі підвищення дієвості органів державної влади, особливо ж місцевого самоврядування, від яких безпосередньо залежить якість життя громадян. Недостатня ефективність влади проявляється в неінклюзивності ухвалення рішень, хронічному невиконанні істотної частини цих рішень, слабкій міжвідомчій взаємодії, великих корпоративних впливах і сприятливому ґрунті для поширення корупції, а наслідок цього – низька довіра суспільства до влади.

Окреме специфічне для України завдання – відновлення територій, постраждалих унаслідок агресії Російської Федерації на Сході України та відновлення миру і згуртованості в цьому регіоні.

Серед ключових проблем, які потребують вирішення, – погіршення якості життя й ускладнення забезпечення основних конституційних прав жителів територій, прилеглих до зони конфлікту; велика кількість внутрішньо переміщених осіб і потреба їх облаштування та інтеграції в нові спільноти; руйнування внаслідок воєнного конфлікту житлового фонду, соціальної, комунальної, комунікаційної інфраструктури та систем життєзабезпечення; потреба соціальної реабілітації й реінтеграції в мирне життя учасників АТО та переміщених осіб. Вирішення цих проблем ускладнюється через відсутність належної координації між центральними органами виконавчої влади, центральними і місцевими органами влади, регіональними громадами, організаціями громадянського суспільства тощо. Українське повільне переформатування системи місцевого управління в зоні конфлікту: процеси децентралізації й утворення ОТГ на чималих територіях заблоковано.

Практичне вирішення проблем, пов'язаних із досягненням цілі можливе лише в разі тісної співпраці національних владних структур із регіональною і місцевою владами. Суттєвим може бути внесок останніх у зниження рівня криміногенності локального середовища шляхом зниження рівня бідності (пропозиції робочих місць), забезпечення дозвілля молоді, цільової роботи з ризиковими контингентами, протидії асоціальним явищам, просторового благоустрою (освітлення, громадський транспорт, пішохідні доріжки тощо).

Ключове у підвищенні ефективності діяльності місцевої влади – об'єднання громад і забезпечення ефективності діяльності їхніх органів самоврядування та відповідних виконавчих органів. Цей процес належить насамперед до сфери відповідальності влад регіонів і самих громад і має забезпечуватися на засадах максимальної інклюзивності. А отже, він потребує сприяння у вигляді створення відповідного підґрунтя для підвищення згуртованості громад і активності їхніх членів – інформування, організації комунікацій, правової просвіти, сприяння громадській самоорганізації на мікрорівні та ін. Повноваження і дієвість органів місцевого самоврядування у сфері покращення якості життя членів громад логічно розширює секторальна децентралізація.

Повноваження місцевої влади в зоні проведення операції об'єднаних сил обмежені через специфіку роботи військово-цивільних адміністрацій. Гостро стоїть проблема неможливості

ЦСР	Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути									
Завдання	16.1. Скоротити поширеність насильства					16.2. Збільшити виявлення постраждалих від торгівлі людьми та всіх форм експлуатації				
Індикатор	16.1.1. (а) Кількість виявлених тяжких та особливо тяжких злочинів в області, випадків у розрахунку на 1000 осіб		16.1.2. (а) Чисельність осіб, які потерпіли й загинули від злочинів в області, у розрахунку на 1000 осіб		16.1.3. (а) Чисельність злочинів за останні 12 місяців проти статевої свободи і статевої недоторканності особи, за кримінальними провадженнями, на 100 000 населення		16.2.1. (а) Чисельність злочинів за останні 12 місяців щодо торгівлі людьми або інших незаконних угод щодо передачі людини, за кримінальними провадженнями, на 1 млн осіб населення		16.2.2. (а) Загальна кількість дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, на кінець року, на 100000 осіб населення	
	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1
Україна (2015)	5,00		10,00		1,84		0,49		199,33	
<i>Області</i>										
Вінницька	3,00	0,60	8,00	0,80	9,11	4,96	8,54	17,42	737,43	3,70
Волинська	3,00	0,60	8,00	0,80	7,86	4,28	5,75	11,74	152,76	0,77
Дніпропетровська	5,00	1,00	11,00	1,10	0,83	0,45	0,31	0,62	269,46	1,35
Донецька	4,00	0,80	6,00	0,60	0,42	0,23	0,23	0,48	109,99	0,55
Житомирська	4,00	0,80	9,00	0,90	9,89	5,38	0,00	0,00	1183,01	5,93
Закарпатська	3,00	0,60	6,00	0,60	0,32	0,17	0,00	0,00	182,71	0,92
Запорізька	9,00	1,80	20,00	2,00	0,28	0,15	0,00	0,00	215,42	1,08
Івано-Франківська	2,00	0,40	5,00	0,50	0,43	0,24	0,72	1,48	109,59	0,55
Київська	6,00	1,20	9,00	0,90	0,06	0,03	0,00	0,00	206,04	1,03
Кіровоградська	7,00	1,40	14,00	1,40	2,76	1,50	0,00	0,00	319,59	1,60
Луганська	3,00	0,60	4,00	0,40	1,33	0,72		0,00	271,08	1,36
Львівська	3,00	0,60	10,00	1,00	1,34	0,73	1,18	2,41	100,28	0,50
Миколаївська	6,00	1,20	12,00	1,20	2,41	1,31	0,00	0,00	294,42	1,48
Одеська	6,00	1,20	10,00	1,00	11,65	6,33	9,39	19,16	1092,10	5,48
Полтавська	5,00	1,00	12,00	1,20	0,00	0,00	0,00	0,00	162,89	0,82
Рівненська	3,00	0,60	7,00	0,70	0,86	0,47	0,86	1,76	158,85	0,80
Сумська	4,00	0,80	10,00	1,00	1,61	0,88	0,00	0,00	190,91	0,96
Тернопільська	2,00	0,40	5,00	0,50	0,75	0,41	0,00	0,00	102,17	0,51
Харківська	5,00	1,00	12,00	1,20	1,14	0,62	0,37	0,75	161,18	0,81
Херсонська	5,00	1,00	13,00	1,30	3,19	1,74	0,00	0,00	276,87	1,39
Хмельницька	3,00	0,60	9,00	0,90	2,16	1,17	0,00	0,00	159,57	0,80
Черкаська	5,00	1,00	9,00	0,90	2,65	1,44	0,00	0,00	179,98	0,90
Чернівецька	3,00	0,60	8,00	0,80	10,77	5,86	0,00	0,00	121,00	0,61
Чернігівська	6,00	1,20	11,00	1,10	2,67	1,45	0,00	0,00	207,27	1,04
м. Київ	8,00	1,60	14,00	1,40	0,00	0,00	0,00	0,00		

ЦСР	Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути							
Завдання	16.2. Збільшити виявлення постраждалих від торгівлі людьми та всіх форм експлуатації		16.3. Підвищити рівень довіри до суду та забезпечити рівний доступ до правосуддя			16.4. Зміцнити систему запобігання та протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та поширення зброї масового знищення		
Індикатор	16.2.3. (а) Чисельність злочинів за останні 12 місяців щодо сексуальної експлуатації (ст. 302 і 303 КК), за кримінальними провадженнями, на 1 млн осіб населення		16.3.1. (а) Частка опитаних підприємців, які довіряють судовій владі, %		16.3.2. (а) Кількість виданих доручень для надання безоплатної вторинної правової допомоги БВПД, на 1000 жителів регіону		16.4.1. (а) Кількість встановлених осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, щодо легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом (передбачених статтями 209, 209-1 КК), до загальної кількості кримінальних правопорушень за цими статтями, досудове розслідування у яких проводилося у звітному періоді, %	
	2015	>1/<1	2015	+/-	2015	>1/<1	2015	+/-
Україна (2015)	5,31		9,00		11,00		12,00	
<i>Області</i>								
Вінницька	31,32	5,90	11,00	2,00	11,00	1,00	0,00	-12,00
Волинська	3,84	0,72	7,00	-2,00	8,00	0,73	25,00	13,00
Дніпропетровська	5,51	1,04	8,00	-1,00	14,00	1,27	0,00	-12,00
Донецька	0,00	0,00	10,00	1,00	7,00	0,64	-	-
Житомирська	7,32	1,38	10,00	1,00	8,00	0,73	0,00	-12,00
Закарпатська	0,00	0,00	5,00	-4,00	11,00	1,00	0,00	-12,00
Запорізька	0,00	0,00	7,00	-2,00	18,00	1,64	50,00	38,00
Івано-Франківська	3,62	0,68	7,00	-2,00	4,00	0,36	0,00	-12,00
Київська	65,29	12,29	10,00	1,00	11,00	1,00	0,00	-12,00
Кіровоградська	1,02	0,19	13,00	4,00	14,00	1,27	0,00	-12,00
Луганська	3,79	0,71	11,00	2,00	10,00	0,91	100,00	88,00
Львівська	4,34	0,82	7,00	-2,00	8,00	0,73	0,00	-12,00
Миколаївська	0,86	0,16	17,00	8,00	17,00	1,55	0,00	-12,00
Одеська	39,45	7,43	14,00	5,00	15,00	1,36	0,00	-12,00
Полтавська	13,16	2,48	8,00	-1,00	18,00	1,64	100,00	88,00
Рівненська	5,17	0,97	2,00	-7,00	8,00	0,73	0,00	-12,00
Сумська	21,46	4,04	10,00	1,00	10,00	0,91	0,00	-12,00
Тернопільська	0,94	0,18	14,00	5,00	8,00	0,73	0,00	-12,00
Харківська	3,67	0,69	6,00	-3,00	11,00	1,00	33,33	21,33
Херсонська	10,33	1,94	9,00	0,00	12,00	1,09	0,00	-12,00
Хмельницька	0,77	0,15	9,00	0,00	8,00	0,73	0,00	-12,00
Черкаська	0,00	0,00	9,00	0,00	9,00	0,82	-	-
Чернівецька	2,20	0,41	14,00	5,00	5,00	0,45	0,00	-12,00
Чернігівська	1,90	0,36	12,00	3,00	10,00	0,91	0,00	-12,00
м. Київ			4,00	-5,00	12,00	1,09		

ЦСР	Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути							
Завдання	16.5. Скоротити незаконний обіг зброї, боєприпасів та вибухових матеріалів						16.6. Скоротити масштаби корупції	
Індикатор	16.5.1. (а) Кількість вилученої зброї у населення, організованих груп і злочинних організацій, одиниць на 100000 населення		16.5.2. (а) Кількість вилучених боєприпасів у населення, організованих груп і злочинних організацій, одиниць на 100000 населення		16.5.3. (а) Чисельність злочинів за останні 12 місяців щодо незаконного поводження зі зброєю, боєприпасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК), за кримінальними провадженнями, на 100000 населення		16.6.1. (а) Частка опитаних підприємців, які відповіли про відсутність перешкод від державної влади за регіоном, % опитаних	
	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	>1/<1	2015	+/-
Україна (2015)	8,41		556,53		14,96		50,00	
<i>Області</i>								
Вінницька	27,90	3,32	1133,77	2,04	52,39	3,50	51,00	1,00
Волинська	29,63	3,52	1327,49	2,39	84,87	5,67	68,00	18,00
Дніпропетровська	11,70	1,39	1320,43	2,37	12,77	0,85	50,00	0,00
Донецька	4,67	0,56	1109,46	1,99	0,05	0,00	49,00	-1,00
Житомирська	34,42	4,09	1267,22	2,28	64,81	4,33	63,00	13,00
Закарпатська	1,27	0,15	28,67	0,05	1,75	0,12	60,00	10,00
Запорізька	8,69	1,03	247,42	0,44	11,42	0,76	37,00	-13,00
Івано-Франківська	6,00	0,71	258,45	0,46	4,77	0,32	59,00	9,00
Київська	3,47	0,41	466,45	0,84	10,52	0,70	50,00	0,00
Кіровоградська	4,91	0,58	241,69	0,43	11,47	0,77	47,00	-3,00
Луганська	14,58	1,73	3196,91	5,74	20,26	1,35	46,00	-4,00
Львівська	2,92	0,35	96,02	0,17	12,30	0,82	47,00	-3,00
Миколаївська	14,04	1,67	819,36	1,47	19,46	1,30	47,00	-3,00
Одеська	25,55	3,04	4008,49	7,20	41,51	2,77	45,00	-5,00
Полтавська		0,00		0,00	16,62	1,11	47,00	-3,00
Рівненська	8,95	1,06	327,00	0,59	11,80	0,79	44,00	-6,00
Сумська	7,96	0,95	1770,46	3,18	16,01	1,07	64,00	14,00
Тернопільська	2,72	0,32	194,23	0,35	6,74	0,45	54,00	4,00
Харківська	4,70	0,56	567,71	1,02	11,08	0,74	51,00	1,00
Херсонська	10,80	1,28	401,83	0,72	23,47	1,57	53,00	3,00
Хмельницька	4,24	0,50	97,93	0,18	7,40	0,49	52,00	2,00
Черкаська	9,14	1,09	1,28	0,00	15,63	1,04	50,00	0,00
Чернівецька	0,22	0,03	23,74	0,04	0,00	0,00	55,00	5,00
Чернігівська	11,43	1,36	652,66	1,17	20,37	1,36	54,00	4,00
м. Київ							46,00	-4,00

ЦСР		Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути									
Завдання	16.7. Підвищити ефективність діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування		16.8. Відновити територію, постраждалу від конфлікту (Донбас)				16.9. Зміцнити соціальну стійкість, сприяти розбудові миру та громадській безпеці (конфліктне та постконфліктне врегулювання)				
Індикатор	16.7.1. Частка населення, задоволеного останнім досвідом користування послугами місцевої влади, %		16.8.1. Частка населення, задоволеного досвідом користування інфраструктурними об'єктами і рівнем надання соціальних послуг у ключових сферах у Донецькій і Луганській областях, %		16.8.2. (а) Міграційний приріст (скорочення) населення в Донецькій (Луганській) областях, тис. осіб		16.8.3. Площа розмінованої території Донецької (Луганської) областей, га		16.9.1. Індекс соціальної єдності і примирення		
	2015	+/-	2015	+/-	2015	-	2015	-	2015	+/-	
Україна (2015)	38,00		-		-	-	-	-	6,70		
<i>Області</i>											
Вінницька	72,00	34,00							7,10	-13,80	
Волинська	44,00	6,00							6,50	-13,20	
Дніпропетровська	34,00	-4,00							6,50	-13,20	
Донецька	40,00	2,00	-	-	-9,20	-	-	-	7,00	-13,70	
Житомирська	37,00	-1,00							6,10	-12,80	
Закарпатська	41,00	3,00							6,60	-13,30	
Запорізька	36,00	-2,00							6,80	-13,50	
Івано-Франківська	26,00	-12,00							6,40	-13,10	
Київська	33,00	-5,00							6,30	-13,00	
Кіровоградська	31,00	-7,00							6,70	-13,40	
Луганська	43,00	5,00	-	-	-5,60	-	-	-	6,80	-13,50	
Львівська	41,00	3,00							6,20	-12,90	
Миколаївська	38,00	0,00							7,60	-14,30	
Одеська	32,00	-6,00							6,50	-13,20	
Полтавська	29,00	-9,00							6,50	-13,20	
Рівненська	36,00	-2,00							6,50	-13,20	
Сумська	42,00	4,00							6,80	-13,50	
Тернопільська	46,00	8,00							7,10	-13,80	
Харківська	49,00	11,00							7,10	-13,80	
Херсонська	27,00	-11,00							6,60	-13,30	
Хмельницька	42,00	4,00							6,30	-13,00	
Черкаська	31,00	-7,00							6,80	-13,50	
Чернівецька	32,00	-6,00							7,20	-13,90	
Чернігівська	33,00	-5,00							6,10	-12,80	
м. Київ	33,00	-5,00							6,70	-13,40	

+/- або >1/<1 - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Виключення: 16.1.3.(а) - дані для Донецької області наведені за 2017 рік, для Луганської області наведені за 2016 рік; 16.2.1.(а) - дані для Донецької області наведені за 2017 рік; 16.2.3.(а) - дані для Донецької області наведені за 2017 рік, для Луганської області наведені за 2016 рік; 16.4.1.(а) - дані для Луганської області наведені за 2016 рік; 16.5.1. (а) - дані для Донецької області наведені за 2017 рік, для Луганської області наведені за 2016 рік; 16.5.2.(а) - дані для Донецької та Луганської області наведені за 2016 рік; 16.5.3.(а) - дані для Донецької області наведені за 2017 рік, для Луганської області наведені за 2016 рік. 16.1.1.(а) - 16.2.3. (а) - дестимулятор, враховано з протилежним значенням, в кольорах у тому числі

проводити вибори в новоутворених ОТГ, які перебувають біля лінії зіткнення, багато є проблем відновлення зруйнованого, вирішити які неможливо ні на рівні регіону, ні тим паче на рівні громади. Дії регіональної і місцевої влади важливі насамперед у напрямках відновлення згуртованості, регіональної і загальноукраїнської ідентичності, облаштування територій життєдіяльності, створенні умов, «дружніх» для розвитку місцевих економік, на основі чого має покращуватися економічна і суспільно-політична ситуація в регіоні.

Статистичні дані демонструють помітну різницю між рівнем злочинності в різних регіонах України. Кількість виявлених тяжких і особливо тяжких злочинів на 1 тис. осіб варіює від 2 до 9. При цьому найнижчий рівень злочинності відзначено в західному регіоні країни – в Івано-Франківській, Тернопільській, Вінницькій, Волинській, Закарпатській, Луганській, Львівській, Рівненській, Хмельницькій, Чернівецькій областях. Найвища злочинність у південних і кількох центральних регіонах – у Запорізькій (9 злочинів на 1 тис. населення) області, м. Києві (8), Кіровоградській (7), Чернігівській, Одеській, Миколаївській, Київській областях (6). Вищий рівень злочинності загалом корелює з нижчим рівнем доходів населення в регіоні, вищим рівнем урбанізації регіонів.

Високий рівень кримінальних ризиків пов'язано з незаконним володінням зброєю. За частотою злочинів, пов'язаних із незаконним поводженням зі зброєю, боєприпасами і вибухівкою, від інших регіонів суттєво відрізняються Волинська (84,3 на 100 тис. осіб), Житомирська (64,8), Вінницька (52,4) та Одеська (41,5) області. Мінімальна частота таких злочинів у Чернівецькій (0), Закарпатській (1,8), Івано-Франківській (4,8) областях. Статистично надзвичайно низький цей показник у Донецькій області, що, очевидно, пов'язано з особливостями обліку таких злочинів у зоні АТО. Загалом виявлення таких злочинів може бути пов'язано з тим, що вони часто супроводжують інші кримінальні ситуації, як-от «бурштинові» протистояння в північно-західних регіонах країни. Із виявленими злочинами щодо поводження зі зброєю корелюють також обсяги вилучення зброї у населення.

Специфічна диференціація регіонів за рівнем злочинів проти статевої свободи і статевої недоторканності особи. Найкраща, згідно зі статистикою, ситуація в Київській, Запорізькій, Закарпатській, Донецькій, Івано-Франківській – Житомирській, Вінницькій, Волинській, де рівень злочинності на 100 000 осіб населення склав від 7,9 (Волинська) до 11,7 (Одеська) при середньому по Україні показнику 1,8.

Виразну регіональну нерівномірність демонструє злочинність у сфері торгівлі людьми. За статистикою, її було виявлено лише в дев'яти регіонах, зокрема у Вінницькій, Волинській, Львівській, Рівненській, Івано-Франківській областях. Відтак дається взнаки вплив транскордонної злочинності у вигляді шахрайства у сфері рекрутування працівників для роботи за кордоном, зокрема у сфері секс-індустрії. Про останнє свідчить синхронізація розглянутого показника з рівнем злочинів щодо сексуальної експлуатації: максимальні показники так само в Одеській і Вінницькій областях. Антилідером за цим видом злочинності є Київська область (65,3 злочини на 1 млн населення при середньому по Україні показнику 5,3), високі також показники в Сумській і Херсонській областях.

При аналізі даних злочинності слід зважати, що кількість офіційно зареєстрованих злочинів залежить також від дієвості і добросовісності органів захисту правопорядку, а також власне виявлення таких злочинів, що прямо корелює з довірою населення до цих органів.

Розподіл чисельності дітей-сиріт і позбавлених батьківського піклування на 100 тис. осіб населення демонструє меншу частку таких дітей у західних регіонах країни (Івано-Франківській, Чернівецькій, Волинській, Рівненській Хмельницькій області) і більшу в південних і східних регіонах (Запорізька, Дніпропетровська, Луганська, Херсонська, Миколаївська, Кіровоградська області). Набагато більша за середню по Україні чисельність дітей-сиріт у Житомирській, Одеській і Вінницькій областях унаслідок розташування в цих регіонах спеціалізованих закладів.

Різниця в обсягах надання безоплатної вторинної правової допомоги корелює із загальним рівнем злочинності, адже безпосередньо пов'язана з наданням захисту проти висунутих обвинувачень. Завважмо розходження в динаміці цих показників, що може свідчити про неефективну роботу інститутів правосуддя в регіонах. Зокрема, при високому рівні злочинності відносно низька частка надання правової допомоги в Чернігівській, Київській, Кіровоградській областях, м. Києві. Подекуди (особливо в Києві) ця розбіжність може пояснюватися спроможністю обвинувачуваних звертатися по платну допомогу. У Закарпатській, Вінницькій областях частота звернень по безоплатну допомогу, навпаки, набагато вища за середню.

Численні оцінки рівня корупції на регіональному рівні демонструють досить відмінні результати. Обраний для цього дослідження показник частки підприємців, які відповіли про відсутність перешкод з боку державної влади, засвідчує

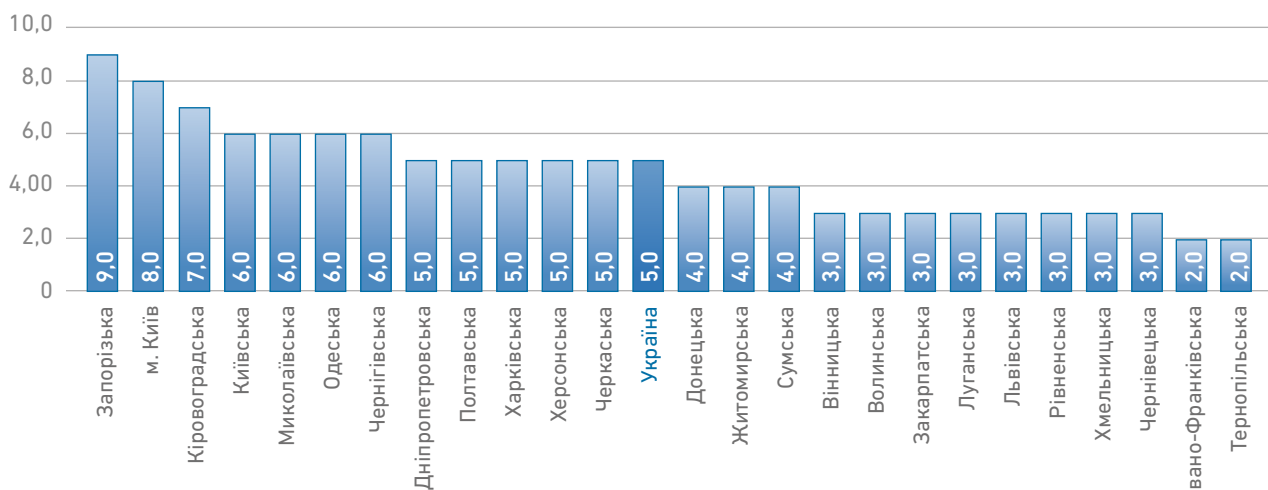
насамперед оцінку рівня корумпованості регуляторної і фіскальної сфер державного управління. За цим показником найменше перешкод у підприємців Волинської, Сумської, Житомирської, Закарпатської областей. Найбільше ж претензій до державної влади у підприємців Запорізької, Рівненської, Одеської областей. Слід відзначити, що західні регіони з розвиненішою мережею малого бізнесу переважно стикаються з меншими бюрократичними і корупційними перешкодами.

Оцінки ефективності влади в цьому дослідженні визначаються часткою населення, задоволеного останнім досвідом користування послугами місцевої

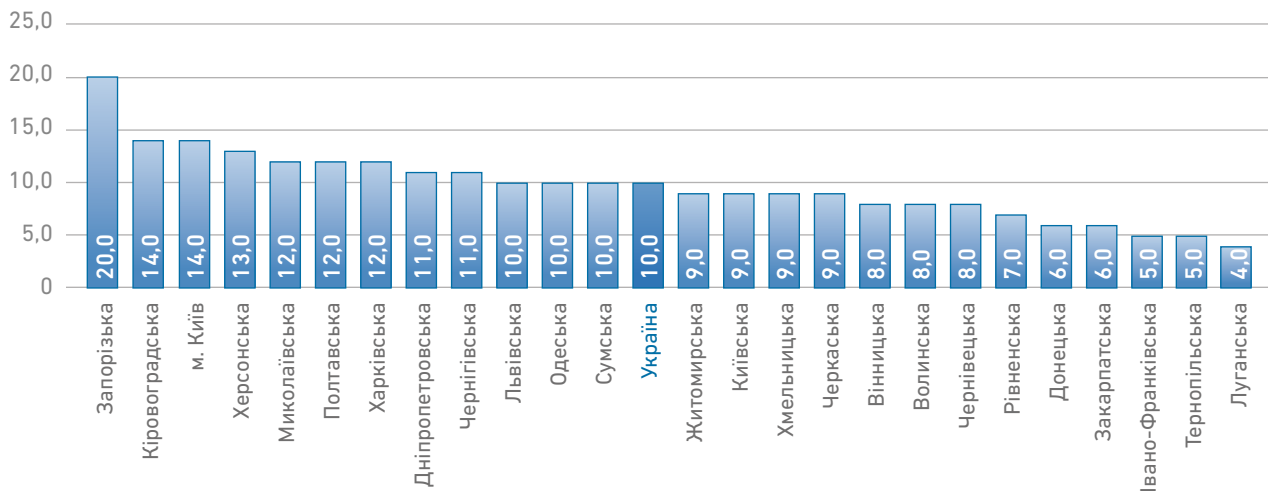
влади. Найкращий показник з великим відривом демонструє Вінницька область (72%), понад 40% задоволених у десяти областях, це також Харківська, Тернопільська, Волинська, Луганська, Сумська, Хмельницька, Закарпатська, Львівська, Донецька. Низький (менше за 30%) рівень задоволеності місцевою владою в Івано-Франківській, Херсонській, Полтавській областях. Такі розбіжності у ставленні опитаних не дають підстави для висновків про якісь географічні закономірності. Не спостерігається і зв'язку з динамікою утворення ОТГ. Однак доцільно вивчати досвід успішніших у роботі з населенням громад зазначених регіонів.

Базові індикатори цілі 2015 року:

16.1.1. (а) Кількість виявлених тяжких та особливо тяжких злочинів в області, випадків у розрахунку на 1000 осіб

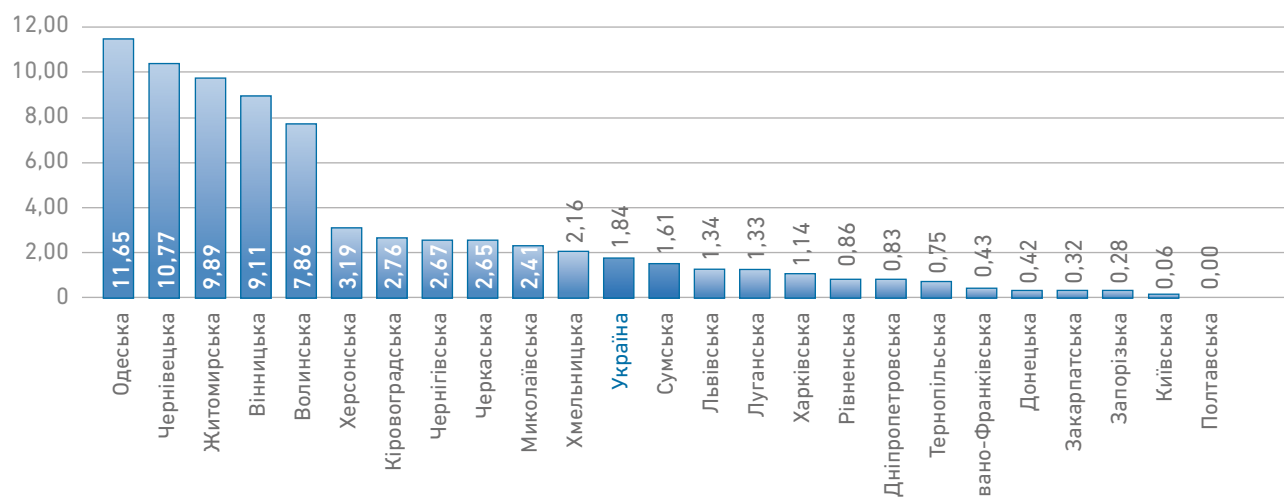

16.1.2. (а) Чисельність осіб, які потерпіли й загинули від злочинів в області, у розрахунку на 1000 осіб

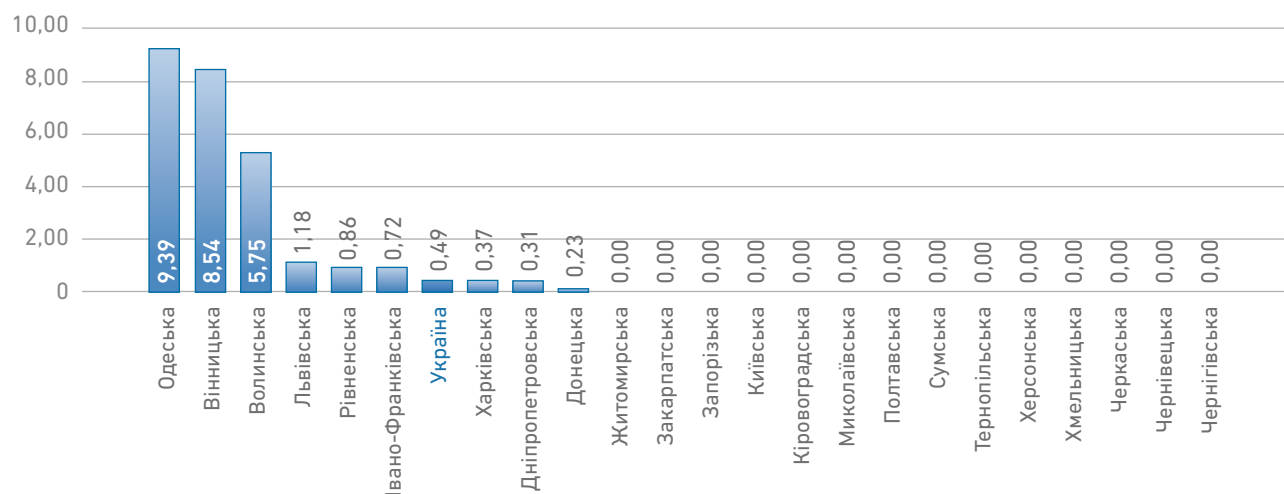

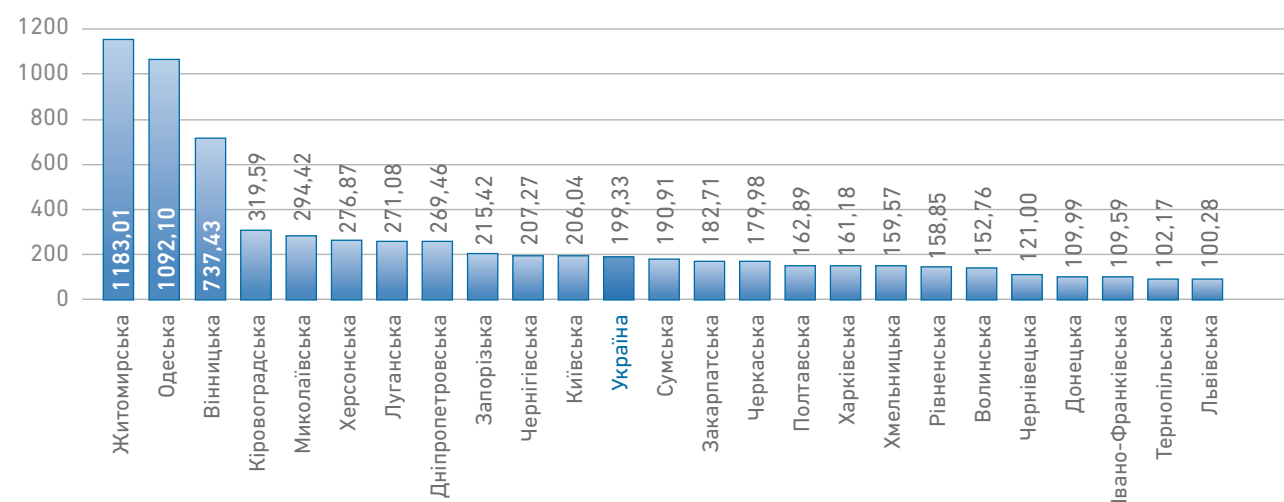
16.1.3. (а) Чисельність злочинів за останні 12 місяців проти статевої свободи і статевої недоторканності особи, за кримінальними провадженнями, на 100 000 населення

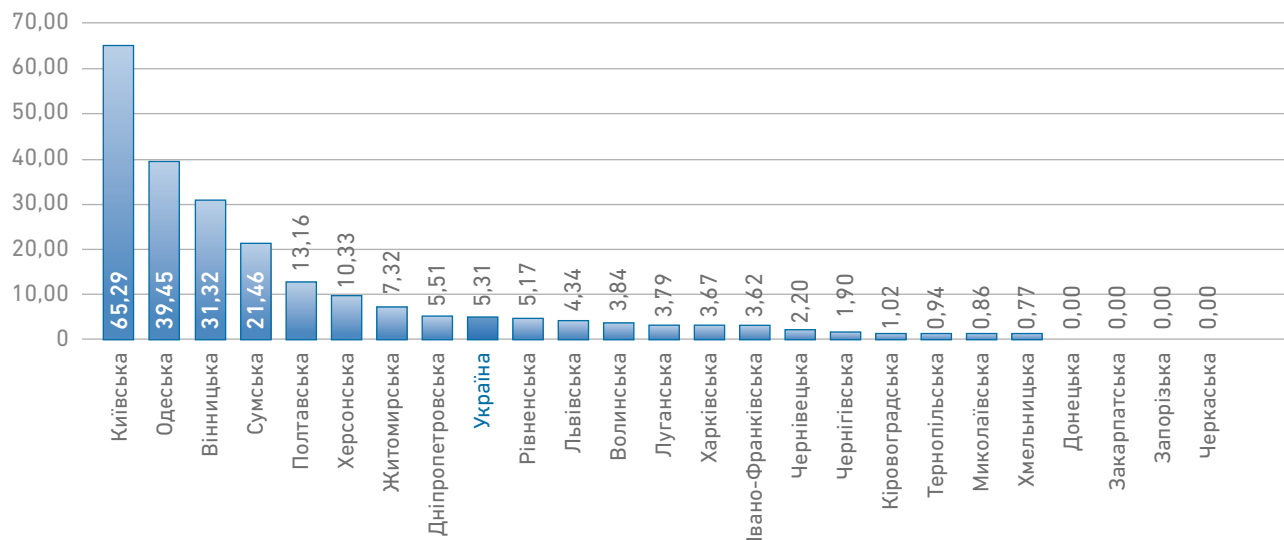
16.2.1. (а) Чисельність злочинів за останні 12 місяців щодо торгівлі людьми або інших незаконних угод щодо передачі людини, за кримінальними провадженнями, на 1 млн осіб населення

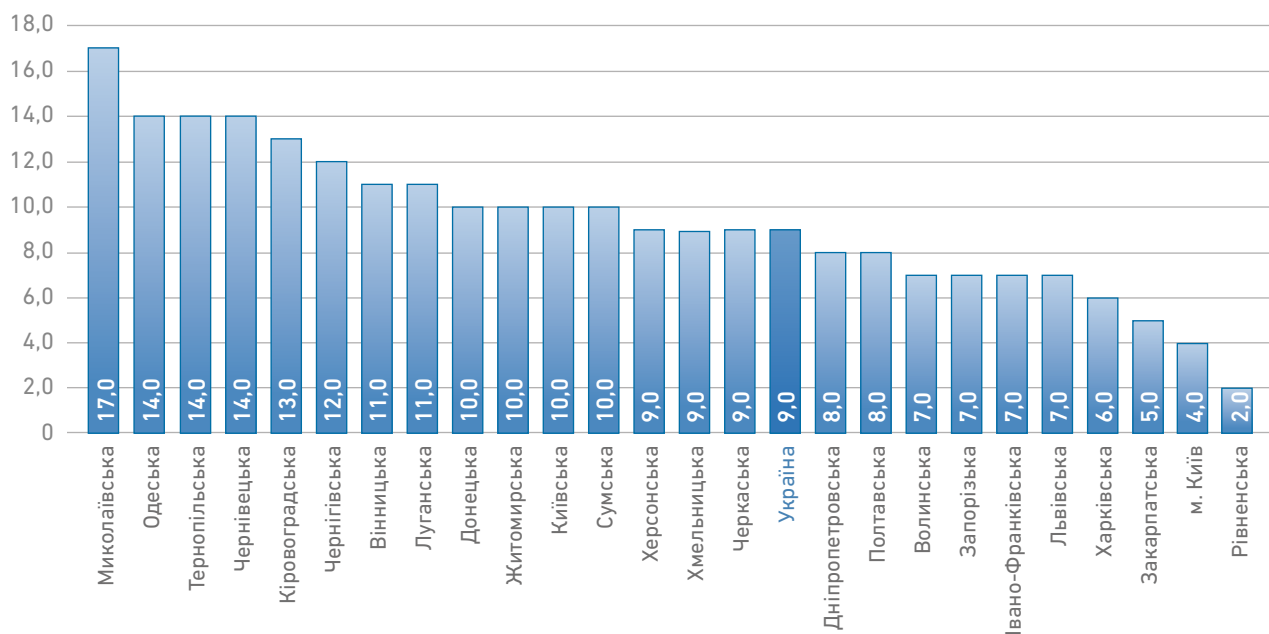
16.2.2. (а) Загальна кількість дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, на кінець року, на 100000 осіб населення

16.2.3. (а) Чисельність злочинів за останні 12 місяців щодо сексуальної експлуатації (ст. 302 і 303 КК), за кримінальними провадженнями, на 1 млн осіб населення

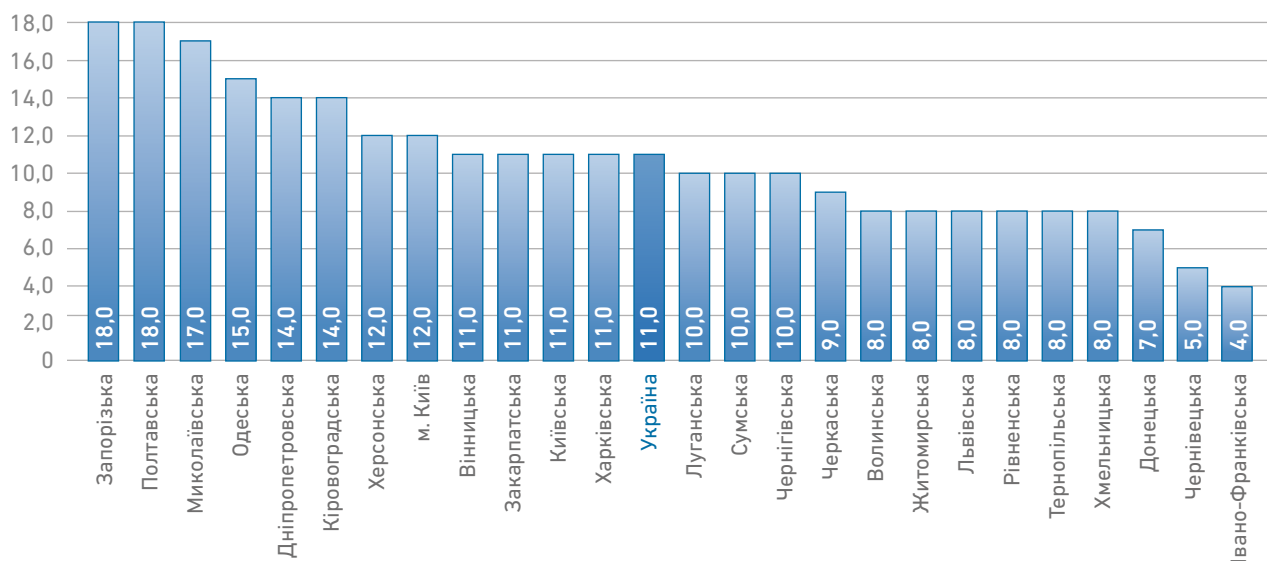

16.3.1. (а) Частка опитаних підприємців, які довіряють судовій владі, %

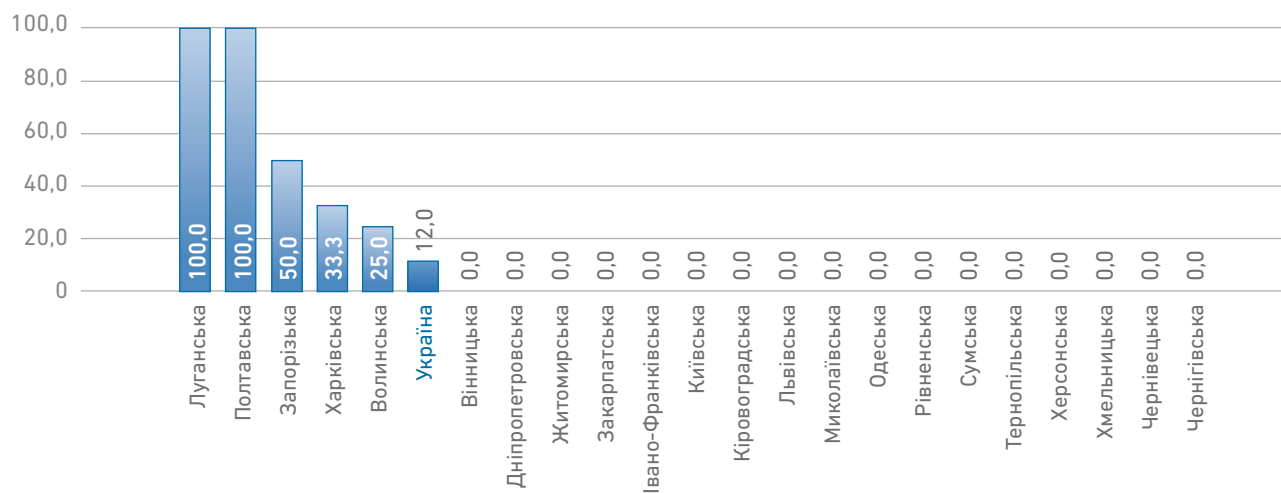

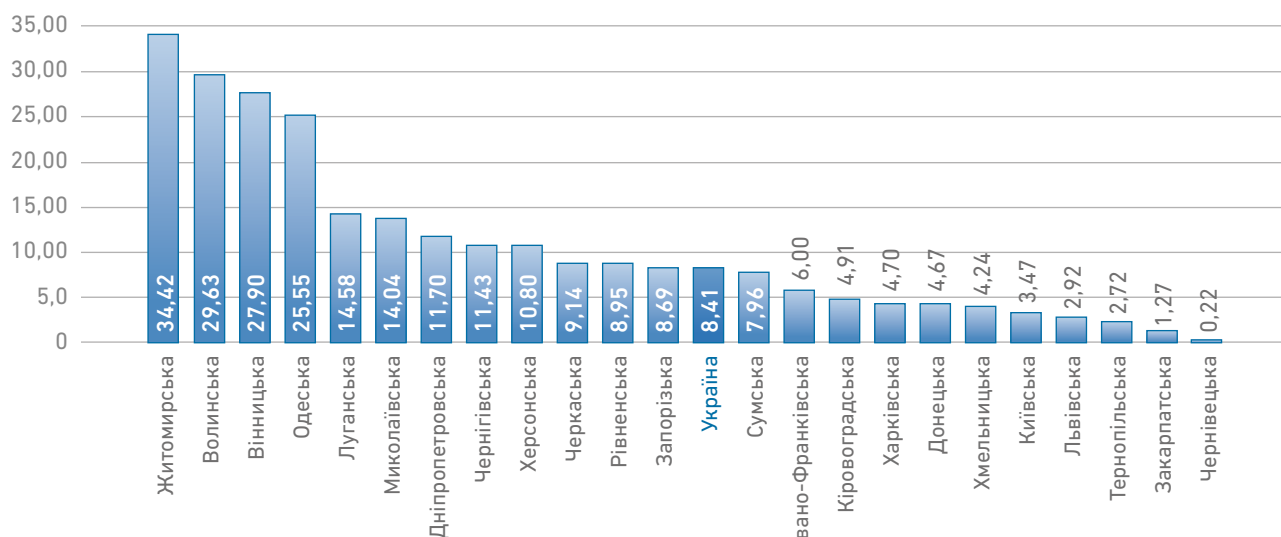
16.3.2. (а) Кількість виданих доручень для надання безоплатної вторинної правової допомоги БВПД, на 1000 жителів регіону

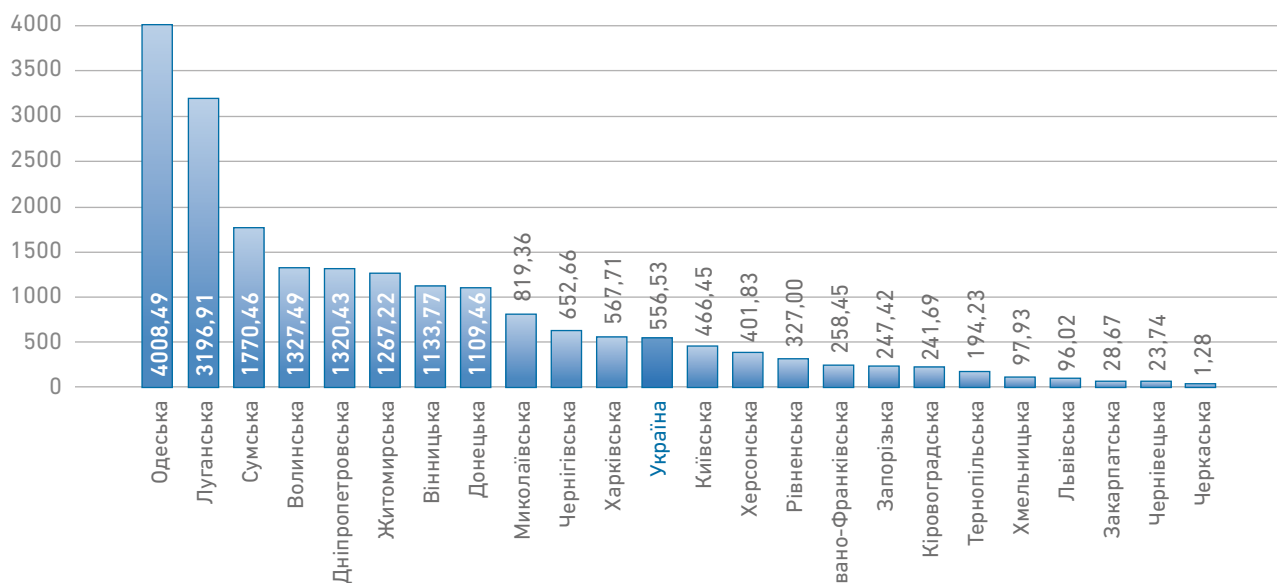
16.4.1. (а) Кількість встановлених осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, щодо легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом (передбачених статтями 209, 209–1 КК), до загальної кількості кримінальних правопорушень за цими статтями, досудове розслідування у яких проводилося у звітному періоді, %

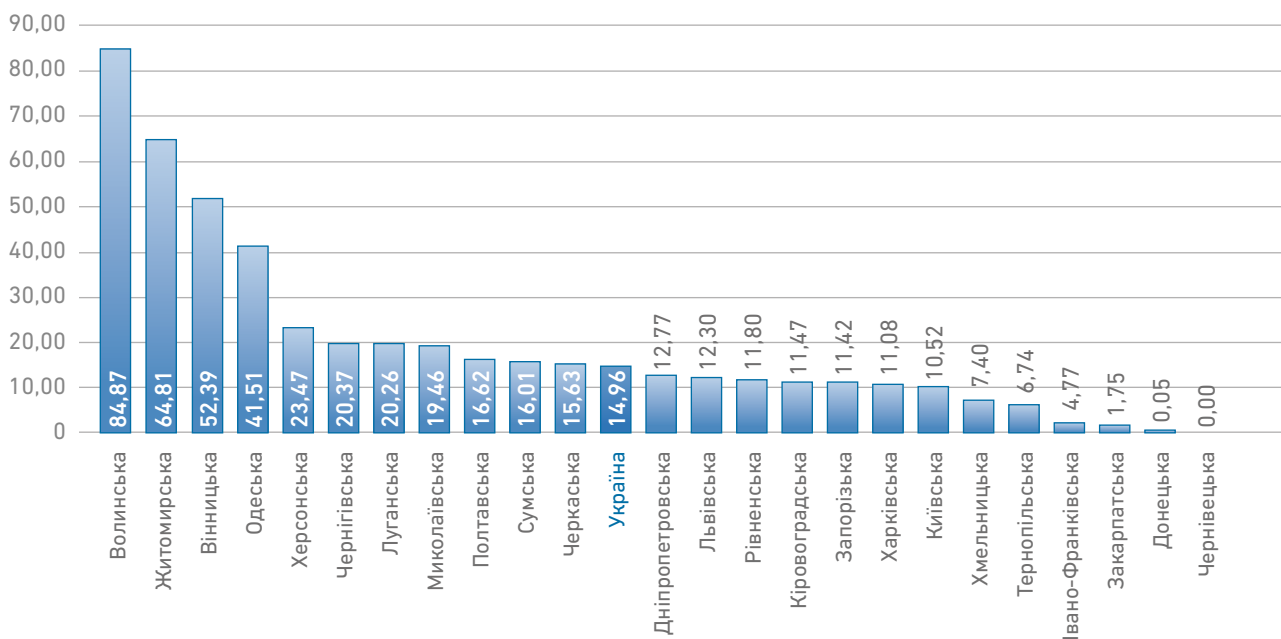
16.5.1. (а) Кількість вилученої зброї у населення, організованих груп і злочинних організацій, одиниць на 100000 населення

16.5.2. (а) Кількість вилучених боєприпасів у населення, організованих груп і злочинних організацій, одиниць на 100000 населення

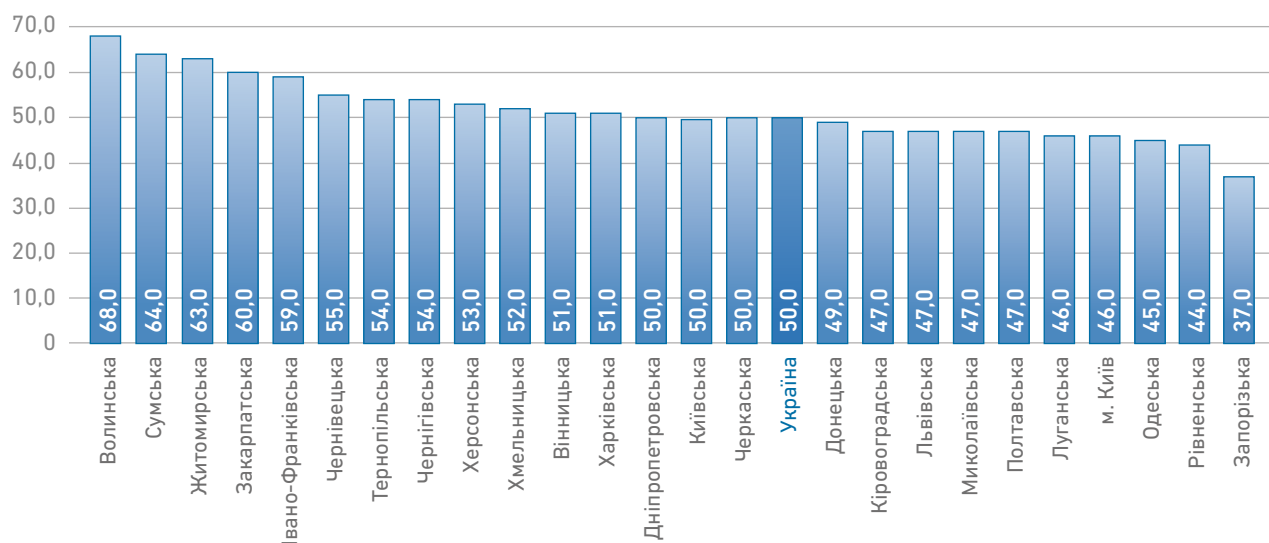

16.5.3. (а) Чисельність злочинів за останні 12 місяців щодо незаконного поводження зі зброєю, боєприпасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК), за кримінальними провадженнями, на 100000 населення

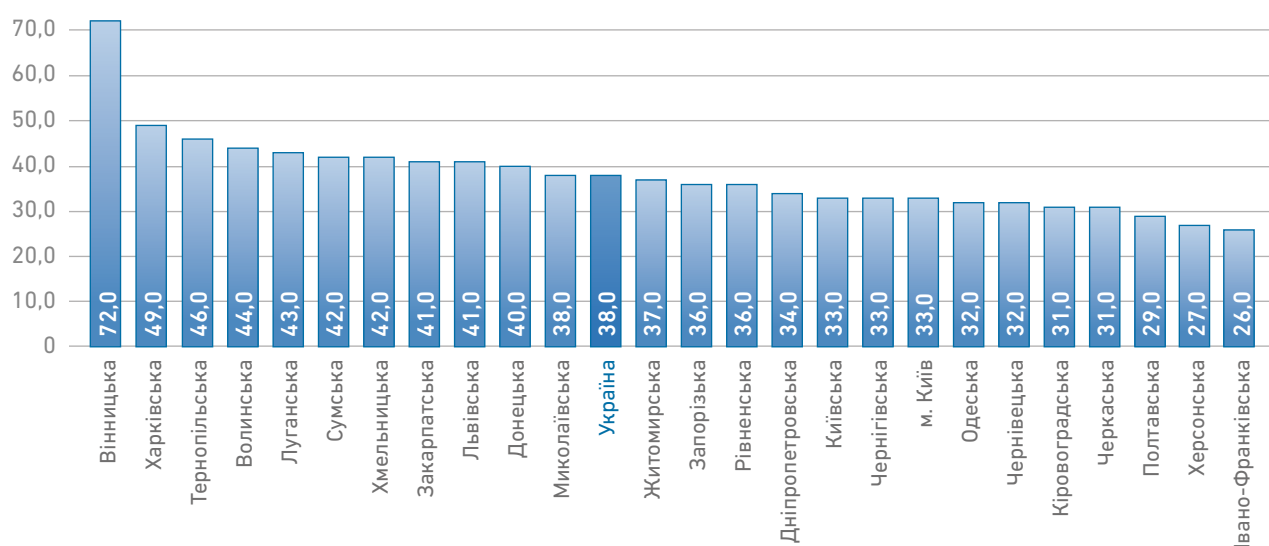

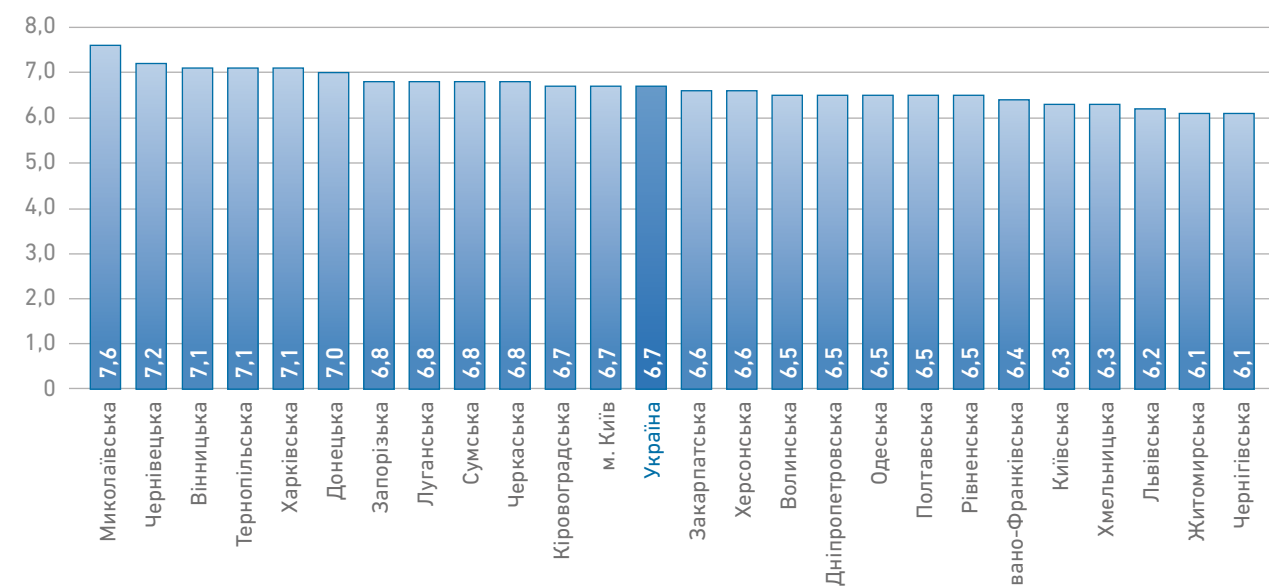
16.6.1. (а) Частка опитаних підприємців, які відповіли про відсутність перешкод від державної влади за регіоном, % опитаних

16.7.1. Частка населення, задоволеного останнім досвідом користування послугами місцевої влади, %

16.9.1. Індекс соціальної єдності і примирення

РОЗДІЛ 3.17

Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку

Ціль 17 ставить два завдання, релевантні для регіонального рівня, – мобілізація додаткових фінансових ресурсів на основі заохочення інвестицій іноземних і вітчизняних інвесторів та розвиток партнерських відносин влади і бізнесу для досягнення Цілей Сталого Розвитку. Виконання цих завдань надзвичайно важливе з погляду не лише економічного розвитку країни, а й ресурсного забезпечення виконання всіх цілей і завдань сталого розвитку, визначених у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку». Значення цих завдань вимагає як спеціальної стратегії розвитку інвестицій в Україні, що має задекларувати заходи уряду, спрямовані на заохочення інвестиційної діяльності національних агентів, залучення прямих іноземних інвестицій, бачення оптимальних галузевих пріоритетів інвестування тощо, так і регіональних інвестиційних програм.

На підставі спорідненості проблем соціально-економічного характеру, притаманних усій території держави, на сьогодні всі області країни сформувавши для себе стратегічні цілі, спрямовані на вирішення основних масштабних завдань, – покращення економічного стану, підвищення рівня життя населення, забезпечення екологічного добробуту. Водночас проблемою всіх стратегій і на національному, і на локальному рівнях є відсутність чітко визначених інвестиційних пріоритетів і прогнозованих обсягів залучення інвестицій для реалізації цих стратегій, що не дає певних орієнтирів приватному (внутрішньому й іноземному) інвестору і не забезпечує необхідного зв'язку державної й регіональної бюджетної політики з політикою сталого розвитку. Крім того, це ускладнює систематизацію й активізацію залучення офіційної допомоги з розвитку (ОДР), яку має отримувати Україна з метою досягнення ЦСР–2030, у рамках порядку денного.

Досягнення Цілі 17 пропонується вимірювати за допомогою трьох індикаторів, які в комплексі свідчать про інвестиційну привабливість регіону. На національному рівні поставлено завдання майже вшестеро збільшити щорічний чистий приплив прямих іноземних інвестицій (ПІІ) і вдев'ятеро – кількість проектів публічно-приватного партнерства, а також забезпечити постійний приплив приватних грошових переказів з-за кордону і сприяти їх інвестуванню в економіку.

Безперечно, обсяг залучення інвестицій великою мірою залежить від національного інвестиційного клімату, рівнів рентабельності певних

галузей, норми дохідності конкретних проектів, вартості робочої сили і певних рівнів ризиків на національному й місцевому рівнях. Центральна влада відіграє значущу роль у створенні нормативного поля для інвесторів, рівня й умов сплати зборів і податків, у забезпеченні міжнародного інвестиційного іміджу країни. Водночас місцеві органи влади теж можуть впливати на залучення інвесторів, застосовуючи такі інструменти як співфінансування інвестиційних проектів (зокрема через Державний фонд регіонального розвитку), надання місцевих гарантій, створення локальних сприятливих умов для ведення бізнесу на території, зниження штучних бар'єрів для входу, спрощення надання адміністративних послуг і дозвільних процедур, забезпечення умов для започаткування й реалізації проектів державно-приватного партнерства.

Наразі практика реалізації чинних договорів ДПП в Україні неефективна, конкурсні умови розроблялися фактично для одного учасника (концесіонера), що й пояснює неуспішну реалізацію таких проектів. Як результат, в Україні на умовах концесії не було реалізовано жодного масштабного проекту. У світі ж для реалізації масштабних інфраструктурних проектів, які має бути здійснено в Україні для досягнення багатьох поставлених цілей і завдань сталого розвитку (ЦСР 6, 7, 9, 16) застосовується саме механізм концесії.

З огляду на сказане регіони обережно ставляться до цього механізму залучення інвестицій і не приділяють уваги розвитку партнерських відносин через ДПП.

Ціль 17 за рівнем досягнення її регіональних індикаторів базового 2015 року та їх порівняння із середньоукраїнським значенням загалом можна охарактеризувати як таку, що за умови збереження статус-кво ризик недосягнення її 2030 року в багатьох регіонах України перебуває надзвичайно високий. Такі висновки зроблено на підставі суттєвого відставання майже всіх регіонів від основних регіонів-лідерів у залученні прямих іноземних інвестицій, а також на підставі кількості укладених договорів ДПП.

Скажімо, за індикатором «Прямі інвестиції нерезидентів в області (акціонерний капітал і боргові інструменти), що надійшли 2015 року» спостерігається помітна диференціація. Лідирують тут м. Київ (1130 дол. США на 1 особу на рік) і п'ять регіонів – Одеська (51,84 дол. США на 1 особу на рік), Житомирська (51,63 дол. США на 1 особу на рік),

ЦСР	Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку					
Завдання	17.1. Мобілізувати додаткові фінансові ресурси на основі заохочення інвестицій іноземних та вітчизняних інвесторів			17.3. Розвивати партнерські відносини влади і бізнесу для досягнення цілей сталого розвитку		
Індикатор	17.1.1. Співвідношення обсягу грошової допомоги від родичів, інших осіб та інших грошових доходів із ВРП, %		17.1.2. (а) Прямі інвестиції нерезидентів в області (акціонерний капітал і боргові інструменти), які надійшли за рік, дол. США на 1 особу населення		17.3.1. Кількість проектів публічно-приватного партнерства, включаючи концесію й оренду майна, в регіонах, станом на кінець періоду, одиниць	
	2015	+/-	2015	>1/<1	2015	н/п
Україна (2015)	0,40		102,51		97,00	
<i>Області</i>						
Вінницька	0,54	0,14	15,09	0,15	0,00	-
Волинська	0,42	0,02	18,99	0,19	0,00	-
Дніпропетровська	0,24	-0,16	33,65	0,33	5,00	-
Донецька	0,01	-0,39	0,61	0,01	9,00	-
Житомирська	0,43	0,03	51,63	0,50	1,00	-
Закарпатська	0,97	0,57	12,77	0,12	1,00	-
Запорізька	0,38	-0,02	12,33	0,12	7,00	-
Івано-Франківська	0,56	0,16	7,88	0,08	1,00	-
Київська	0,14	-0,26	42,99	0,42	13,00	-
Кіровоградська	0,51	0,11	1,02	0,01	0,00	-
Луганська	0,55	0,15	0,42	0,00	1,00	-
Львівська	0,38	-0,02	10,86	0,11	4,00	-
Миколаївська	0,36	-0,04	13,86	0,14	17,00	-
Одеська	0,38	-0,02	51,84	0,51	0,00	-
Полтавська	0,34	-0,06	16,27	0,16	34,00	-
Рівненська	0,23	-0,17	4,79	0,05	0,00	-
Сумська	0,43	0,03	2,32	0,02	0,00	-
Тернопільська	0,92	0,52	0,14	0,00	0,00	-
Харківська	0,26	-0,14	5,76	0,06	-	-
Херсонська	0,67	0,27	31,45	0,31	1,00	-
Хмельницька	0,53	0,13	0,85	0,01	2,00	-
Черкаська	0,38	-0,02	5,69	0,06	0,00	-
Чернівецька	1,00	0,60	6,13	0,06	0,00	-
Чернігівська	0,54	0,14	3,71	0,04	1,00	-
м. Київ	0,12	-0,28	1130,90	11,03		-

+/- або >1/<1 - відхилення /співвідношення від показника національного рівня 2015 року

Київська (42,99 дол. США на 1 особу на рік), Дніпропетровська (33,65 дол. США на 1 особу на рік) і Херсонська (31,45 дол. США на 1 особу на рік) області.

За абсолютними обсягами залучення ПІІ 2015 року лідерами були, крім м. Києва (3,8 млрд дол. США), Дніпропетровська (109,9 млн дол. США) і Київська (74,4 млн дол. США) області. Традиційно низькі обсяги ПІІ залучаються в Тернопільській, Кіровоградській і Хмельницькій областях (154 тис. дол. США, 1 млн дол. США, 1,1 млн дол. США відповідно).

Проте навіть регіони-лідери за обсягом залучення інвестицій на одну особу дуже відстають від столиці, залучаючи ПІІ в тисячі разів менше на особу, ніж на одного жителя столиці. Відтак за цим показником всі регіони, демонструють нижче за середньоукраїнське значення (102,5 дол. США на 1 особу).

Ця ситуація загострилася останніми роками з огляду на несприятливий інвестиційний клімат в Україні і воєнні дії на її сході і далі погіршується. За даними Держстату, 2017 року в економіку України іноземні інвестори вклали 1630,4 млн дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу), що вдвічі менше за досліджуваний обсяг 2015 року.

Отже, обсяг залучення ПІІ в регіонах України останніми роками перебуває на загрозливо низькому рівні, тому питання активізації його залучення має стати пріоритетним для представників органів влади на національному і місцевому рівнях з метою ресурсного забезпечення реалізації поставлених завдань сталого розвитку.

Важливий індикатор ЦСР – «співвідношення обсягу грошової допомоги від родичів, інших осіб та інших грошових доходів із ВРП, %». Загальний обсяг залучених 2015 року грошових переказів – 1,8 млрд дол. США, але за новою методикою НБУ підрахунку обсягу приватних грошових переказів в Україну¹⁹ було здійснено дооцінку обсягу приватних грошових переказів в Україну за 2015–2017 роки і ця цифра склала 7 млрд дол. США 2015 року. У структурі приватних трансфертів частина грошових переказів робітників, які працюють за кордоном понад рік, становила 59,7 %²⁰.

За обсягом грошові перекази вдвічі перевищують обсяг ПІІ в Україну, це свідчить, що ця категорія прибутків населення не може залишитися поза увагою і при належній політиці може бути скоординована, зокрема на цілі сталого розвитку.

Лідери за обсягом грошової допомоги від родичів – західні прикордонні регіони України, тобто Чернівецька, Закарпатська і Тернопільська області, обсяг яких до ВРП становить до 1%, що пов'язано з трудовою міграцією жителів цих регіонів за кордон. Останніми роками цей обсяг постійно зростає. За прогнозами, 2018 року очікується дальше зростання високими темпами надходжень від трудових мігрантів — з 9,3 млрд дол. США 2017 року до 11,6 млрд дол. США. Основними причинами зростання обсягу грошових переказів з-за кордону в НБУ називають посилення міграційних процесів і зростання рівня оплати праці в тих країнах, де працюють українські мігранти. Сьогодні переважна частка цих коштів іде на поточні витрати домогосподарств і будівництво особистого житла. Водночас, урахувавши тенденції до збільшення цих обсягів, зростає й частка заощаджень домогосподарств – реципієнтів такої допомоги. Такі заощадження – потенційне джерело для інвестицій у розвиток економіки регіонів.

За показником «кількості проектів публічно-приватного партнерства, включаючи концесію й оренду майна в регіонах» лідерами 2015 року були Полтавська (34 проекти), Миколаївська (17 проектів) і Київська області (13 проектів). Жодного проекту не було започатковано в десятиох областях, зокрема у Вінницькій, Волинській, Кіровоградській, Луганській, Одеській, Рівненській.

З 2010 року в Україні діє закон «Про державно-приватне партнерство». У міжнародній практиці вживається термін «публічно-приватне партнерство», але означення поняття «державно-приватне партнерство» в українському законодавстві не обмежується національним рівнем, а поширюється і на територіальні громади в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування, тому можна вважати ці поняття тотожними. Формами здійснення державно-приватного партнерства закон визначає концесію, управління майном, спільну діяльність, інші договори. Концесія – найпоширеніша у світі і в Україні форма здійснення ДПП. Переважна більшість таких договорів реалізується у сфері житлово-комунального господарства.

Станом на 1 січня 2018 року в Україні на засадах ДПП укладено 191 договір, із яких реалізується 182 проекти (157 договорів концесії, 24 договори про спільну діяльність, один договір держав-

¹⁹ Джерело: Національний банку України. Режим доступу: <https://bit.ly/2GeQiHr>

²⁰ Джерело: Національний банку України. Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19208358>

²¹ Інтерв'ю заступника голови НБУ Дмитра Сологуба під час монетарного брифінгу. Режим доступу: <https://bit.ly/2Uk6dul>

но-приватного партнерства), а дев'ять договорів не реалізуються (у чотирьох закінчився термін дії, три розірвано, два призупинено). Найбільше проектів реалізується в таких сферах господарської діяльності як обробка відходів та збір, очищення і розподілення води, це відповідно 64,7 % (116 проектів) і 21,4% (39 проектів) від загальної кількості проектів. Найпоширеніша форма ДПП – концесія (86% договорів від загальної кількості).

Здійснені порівняння регіонального виміру індикаторів базового рівня досягнення Цілі 17 продемонстрували їх суттєву диференціацію і відставання в багатьох регіонах від середньоукраїнського показника відповідних індикаторів. Зокрема, нижче за середньоукраїнське значення за всіма трьома індикаторами Цілі 17 демонструють Запорізька, Київська, Львівська, Одеська, Рівненська, Харківська і Черкаська області.

З метою активізації залучення ПІІ на регіональному рівні, інвестицій населення України в розвиток територій та сприяння розвитку ДПП для досягнення Цілі 17 важливо здійснити інкорпорацію всіх ЦСР та індикаторів у місцеву політику, зокрема в місцеві бюджети, при цьому визначити обсяг ресурсів, потрібних для досягнення певної цілі. Під час процесу визначення необхідних обсягів фінансування має бути застосовано

такий інструментарій, який забезпечить оптимізацію ресурсів і їх використання в найефективніший спосіб, підтримку найважливіших напрямів, визначених у міжнародних зобов'язаннях України й інших завданнях і таких, у яких найвищий інвестиційний потенціал з погляду забезпечення випереджального економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності регіону.

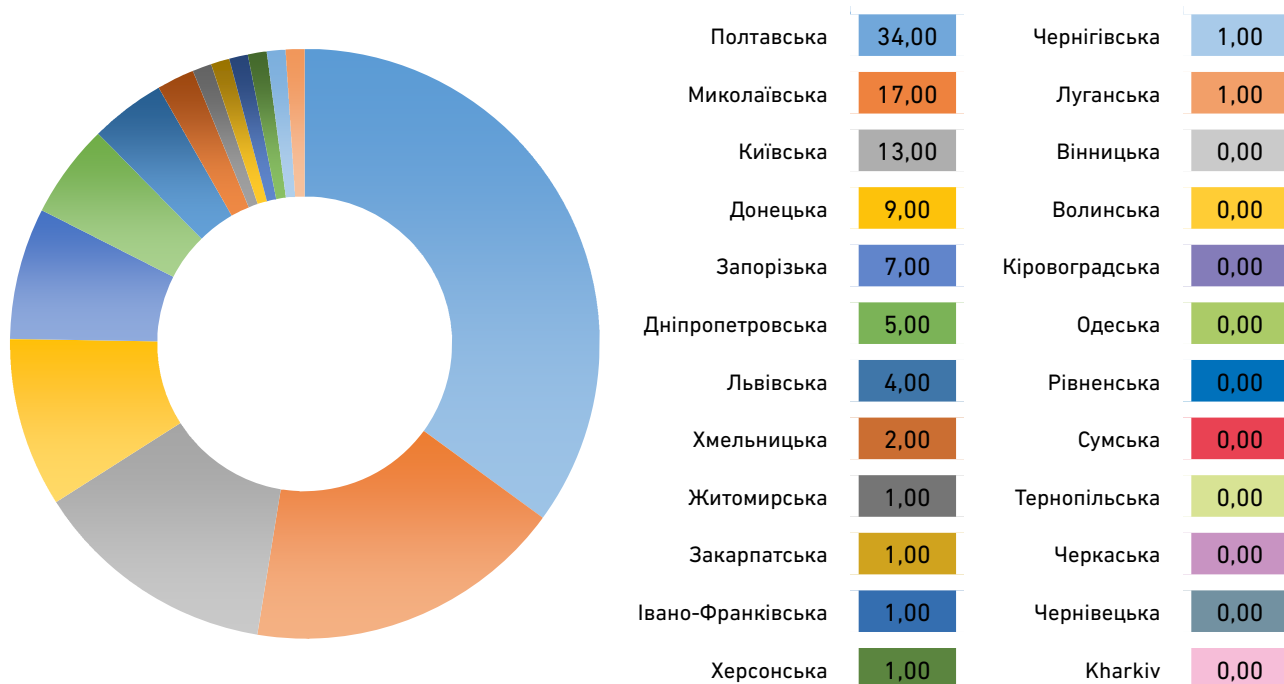
Такий підхід зробить регіони України зрозумілишими для міжнародних партнерів та сприятиме отриманню ОДР від розвинених країн, орієнтуванню приватних інвесторів донорів на співфінансування проектів сталого розвитку разом з урядом і органами місцевого самоврядування.

Отже, національні й регіональні стратегії, які враховують ЦСР і підкріплені механізмами фінансування, можна розглядати як орієнтири для визначення інвестиційних пріоритетів, що забезпечать підвищення темпів розвитку економіки України на засадах сталого розвитку.

Сталий розвиток економіки держави великою мірою залежить від ефективного управління публічним інвестиційним процесом на основі стратегічних пріоритетів публічного інвестування, що задовольняють інвестиційні потреби і потенціал відповідних територій.

Базові індикатори цілі 2015 року:

17.3.1. Кількість проектів публічно-приватного партнерства, включаючи концесію й оренду майна, в регіонах, станом на кінець періоду, одиниць

4

РОЗДІЛ

РЕГІОНИ УКРАЇНИ У ВИМІРІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

З ЧОГО СКЛАДАЄТЬСЯ ЦЕЙ РОЗДІЛ

Розділ 4 складається із 24 параграфів, в кожному з яких представлені оцінки базового рівня досягнення ЦСР в кожному з регіонів України. В кожному параграфі, що відповідає окремому регіону, наведена наступна інформація.

Опис ситуації з досягненням ЦСР у відповідному регіоні станом на 2015 рік.

На основі фактичних значень регіональних індикаторів за базовий рік та їх порівняння зі значеннями відповідних національних індикаторів, зроблено аналіз та визначені актуальні сфери розвитку регіонів. Як і в попередньому розділі, опис базується на аналізі даних за базовий 2015 рік. Але навіть з урахуванням динаміки змін, що відбуваються в останні роки на всіх рівнях, проведений аналіз дозволяє виявити загальні напрямки розвитку, на яких слід зосередити увагу та ресурси.

Пелюсткова діаграма досягнення ЦСР у відповідному регіоні.

Ця діаграма наведена з метою наочного відображення стану досягнення регіоном ЦСР в базовому році за *окремими індикаторами*. І хоча вона не відображає у всій повноті дані по всіх індикаторах, що описують досягнення цілі, а лише дає уявлення на основі вибіркового даних, на ній можна побачити багатовимірну картину з однієї з можливих точок зору. Для цього в кожному з компонентів системи індикаторів, що відповідає окремій ЦСР обрано по одному *провідному індикатору*, тобто сформована вибірка індикаторів. Зауважимо, що вибір конкретного набору *провідних індикаторів* в цьому випадку базується на експертній думці авторів дослідження. Для простоти графічного відображення значення індикаторів нормовані, тобто приведені до шкали від 1 до 10. Детальний опис методу багатовимірних порівнянь та перелік обраних *провідних індикаторів* див. у Розділі 2.

Таблиця, що містить значення індикаторів, які вимірюють ЦСР у відповідному регіоні.

Дані в цій таблиці структуровані наступним чином. У стовпчику «індикатор» наведені кодові номери індикаторів (їх повний перелік можна знайти у Додатку 1). При цьому чорний колір шрифту відповідає індикатору-стимулятору, а червоний – індикатору-дестимулятору. У стовпчиках із заголовком «регіональний» наведено дані за базовий рік щодо відповідного індикатора для регіону, а в стовпчику із заголовком «національний» наведено дані відповідного індикатора національного рівні, що визначений у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна» 2017 року. Для легкості порівняння у сусідньому стовпчику наведені абсолютні чи відносні відхилення значень індикаторів регіонального рівня від значень відповідних індикаторів національного рівня, які також позначені кольором (синій, якщо відхилення означає позитив, та червоний – в іншому випадку).

Крім того, для кожної області за окремим посиланням доступна *електронна таблиця з даними* в форматі MS Excel. Ця таблиця представляє деталізовані дані згадані вище таблиці з даними щодо індикаторів ЦСР, а також відповідні діаграми.

Електронні додатки для кожної області.

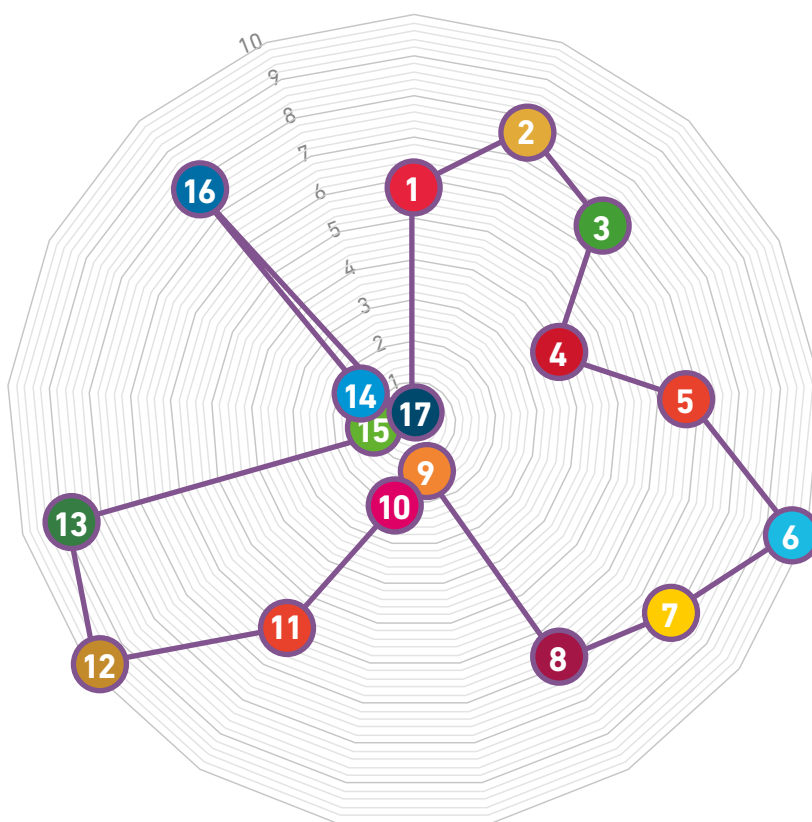
В електронних додатках, що доступні за окремими посиланнями, наведено *переліки документів стратегічного й планового характеру*, рекомендовані для врахування і моніторингу індикаторів ЦСР. Вони містять інформацію щодо чинних станом на кінець 2018 року основних програмних та стратегічних документів обласного рівня, згрупованих за 16 основними сферами. Для кожної групи наведено переліки рекомендованих індикаторів, що могли б бути включені в ці програми, у разі їх перегляду чи розробки на наступні періоди, з метою досягнення ЦСР.

4.1. Вінницька область

Вінницька область за переважною більшістю показників соціально-економічного розвитку перебуває в середині списку регіонів України. Станом на 2015 року вона була 11-ю за рівнем ВРП на 1 особу (не враховуючи м. Київ). Завдяки широкій представленості харчової промисловості (65,7% реалізованої продукції промисловості) область навіть 2015 року мала приріст промисловості (на тлі загальноукраїнського спаду на

13,4%). Також вона одна продемонструвала приріст товарного експорту (на 14,1%). Становище в агросекторі гірше: спад перевищив загальноукраїнський показник (-4,8%) і сягнув 9,5%. А проте майже третину капітальних інвестицій 2015 року було спрямовано саме в агровиробництво. Регіон малопривабливий для інвесторів: частка прямих іноземних інвестицій на 1 особу (15,1 дол. США) у 6,8 рази менша за середньоукраїнську.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Вінницької області

Особливості показників Вінницької області у вимірах сталого розвитку такі²².

1. Кращі за загальноукраїнські об'єктивні показники рівня і якості життя населення: близький до середнього по Україні реальний прожитковий мінімум (1.1.1. (а)), а показники споживання основних продуктів (2.1.1–2.1.3) вищі. Продуктивність праці в агровиробництві (2.2.1) перевищувала загальноукраїнську на 23%. Водночас сприйняття населенням якості життя (1.3.1. (а)) відрізнялося в гіршій

бік: 81,4% домогосподарств уважали себе бідними (на 11 в. п. більше, ніж загалом по Україні), повідомляли про низьку доступність послуг з охорони здоров'я й освіти (3.9.1. (а)) (хоча показники наявності лікувальних закладів у сільських населених пунктах (10.3.1– 10.3.2) набагато кращі, ніж у середньому по Україні).

2. На тлі загальної позитивної картини щодо захворюваності спостерігаються негативні тренди жіночого здоров'я. Кількість випадків материнської смертності (3.1.1) вища від

²² Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

- загальноукраїнської на 20%, на 13% вища смертність від новоутворень шийки матки (3.4.4). Цей показник корелює з дуже високим рівнем абортів (5.5.1. (a)) (71,4 на 10 тис. жінок при 44,5 у середньому по Україні), насильства в сім'ї (5.2.2. (a)) (у 13 разів вищий від загальноукраїнського показника) і високим рівнем злочинності на статевому ґрунті (злочинів проти статевої свободи (16.1.3. (a)) зафіксовано 9,1 на 1000 населення при 1,8 загалом по Україні).
- Недостатня пропозиція навчальних послуг вишами: частка студентів (4.4.1. (a)) менша від загальноукраїнської в 1,6 рази. Відповідно набагато вища частка молоді, яка не працює і не навчається (8.4.1) — 21,3% при 12,8% по Україні.
 - Складна ситуація з водопостачанням. Використання свіжої води (6.1.2. (a)) у 1,6 рази нижче від загальноукраїнського, до централізованого водопостачання має доступ лише 6,7% сільського (6.1.5) і 78% міського (6.1.6) населення (по Україні відповідно 24,2% і 89,4%). Сільське населення не має доступу до централізованого водовідведення (6.2.1. (a)).
 - Переважаючі низькотехнологічного виробництва зумовлює показник ВРП на 1 зайнятого працівника (8.2.2. (a)) в 1,4 рази нижчий, ніж загалом по Україні. Саме це пояснює нижчий від загальноукраїнського рівень оплати праці (середня заробітна плата становила 80,9% від загальноукраїнського показника, область посідала 14-те місце в Україні (без м. Києва)). Невисокі доходи тих, хто працює, можуть бути однією з причин песимізму щодо рівня життя населення регіону.
 - Регіон демонструє непогані показники частки малого й середнього бізнесу (8.6.2. (a)), водночас показник частки зайнятих на МСП (8.6.1. (a)) (19%) нижчий, ніж загальноукраїнський (25,4%), що свідчить про надмірну подрібненість цього виду бізнесу.
 - Суттєва прогалина для регіону — низька представленість пам'яток місцевого значення (11.3.2–1), заповідників і національних природних парків (11.3.3). Це не лише знижує потенціал розвитку туризму, а й гальмує становлення регіональної ідентичності та згуртованості.
 - На тлі загалом невеликих показників злочинності (16.1.1) (в 1,7 рази нижчий, ніж загалом по Україні) високі показники злочинів проти статевої свободи (16.1.3. (a)) (уп'ятеро вищий), щодо сексуальної експлуатації (16.2.3. (a)) (ушестеро вищий), злочинів щодо торгівлі людьми (16.2.1. (a)) (вищий у 17 разів). У 3,5 рази більше злочинів, пов'язаних із незаконним поводженням зі зброєю (16.5.3. (a)).
 - 72% опитаного населення (в середньому по Україні лише 38%) повідомили, що вони задоволені послугами місцевої влади (16.7.1). В умовах існування названих вище проблем це свідчить про справді помітну ефективність її роботи.

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Вінницькій області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	64,7	62,6	2,10	5.2.2 (a)	35,6	2,7	13,00
1.2.1 (a)	59,5	56,3	3,20	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	81,4	70,7	10,70	5.4.2	10,7	-	-
1.3.2	52,8	53,1	-0,30	5.4.3 (a)	70,7	77,1	-6,40
2.1.1 (a)	51,3	50,9	1,01	5.5.1 (a)	71,4	44,5	1,60
2.1.2 (a)	214,0	209,9	1,02	5.5.2	29,7	27,3	1,09
2.1.3 (a)	54,3	50,9	1,07	5.6.1	78,8	74,9	3,90
2.2.1	274,2	223,3	1,23	5.6.2 (a)	56,7	56,2	0,50
2.2.2	91,8	95,2	-3,40	5.6.3 (a)	68,7	71,9	-3,18
2.3.1	98,6	89,3	9,30	6.1.1 (a)	8,6	7,6	1,00
2.3.2	78,4	38,2	40,20	6.1.2 (a)	18,8	29,6	0,64
2.3.3 (a)	2,7	2,5	0,20	6.1.3 (a)	7,2	4,6	2,60
2.4.1	134,0	141,5	-7,50	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	18,3	15,3	1,20	6.1.5	6,7	24,2	-17,48
3.2.1	8,8	9,7	0,91	6.1.6	78,0	89,4	-11,40
3.3.1	18,9	37,2	0,51	6.2.1 (a)	0,0	4,1	-4,10
3.3.2	47,4	56,0	0,85	6.2.2	60,0	73,0	-13,00
3.4.1	53,4	61,1	0,87	6.3.1	1,0	875,0	0,00
3.4.2	22,5	27,6	0,82	6.3.2	1,6	16,4	-14,82
3.4.3	18,8	24,0	0,78	6.4.1	2,0	4,9	0,41
3.4.4	12,5	11,1	1,13	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	52,7	52,2	1,01	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	62,7	62,0	1,01	7.1.1	5471,0	163682,0	-
3.6.1	12,5	11,2	1,12	7.1.2	13,8	11,7	2,04
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	13,0	18,8	-5,82
3.7.1	-	-	-	7.3.1	3,6	3,0	0,56
3.8.1 (a)	13,3	18,4	-5,10	7.4.1 (a)	62,2	55,2	1,13
3.9.1 (a)	70,6	29,3	41,30	8.1.1	97,1	90,2	6,90
4.1.1 (a)	81,5	78,5	3,00	8.1.2	12,3	13,7	-1,42
4.2.1	65,0	55,0	10,00	8.1.3	5,0	19,2	-14,22
4.3.1	11,1	7,6	3,50	8.1.4 (a)	1,0	0,7	0,27
4.4.1 (a)	203,2	321,0	0,63	8.2.1 (a)	43,4	33,1	10,33
4.4.1-1	65,0	55,2	9,77	8.2.2 (a)	88,0	121,0	0,73
4.4.2 (a)	0,4	0,7	0,56	8.2.3 (a)	74,3	43,7	30,52
4.5.1 (a)	278,7	374,7	0,74	8.3.1 (a)	57,7	56,7	1,00
4.5.2	42,9	48,9	-6,00	8.4.1	21,3	12,8	8,50
4.6.1	15,6	15,3	0,30	8.5.1 (a)	26,2	25,9	1,01
4.7.1	80,7	81,0	-0,29	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	80,7	60,1	20,60	8.5.3	9,9	12,7	-2,77
4.7.3	6,2	9,4	-3,20	8.6.1 (a)	19,0	25,4	-6,43
5.1.1	0,0	-	-	8.6.2 (a)	71,7	60,2	11,53
5.2.1 (a)	0,0	0,1	-0,03	8.6.3 (a)	6,6	7,6	-1,00

(продовження)

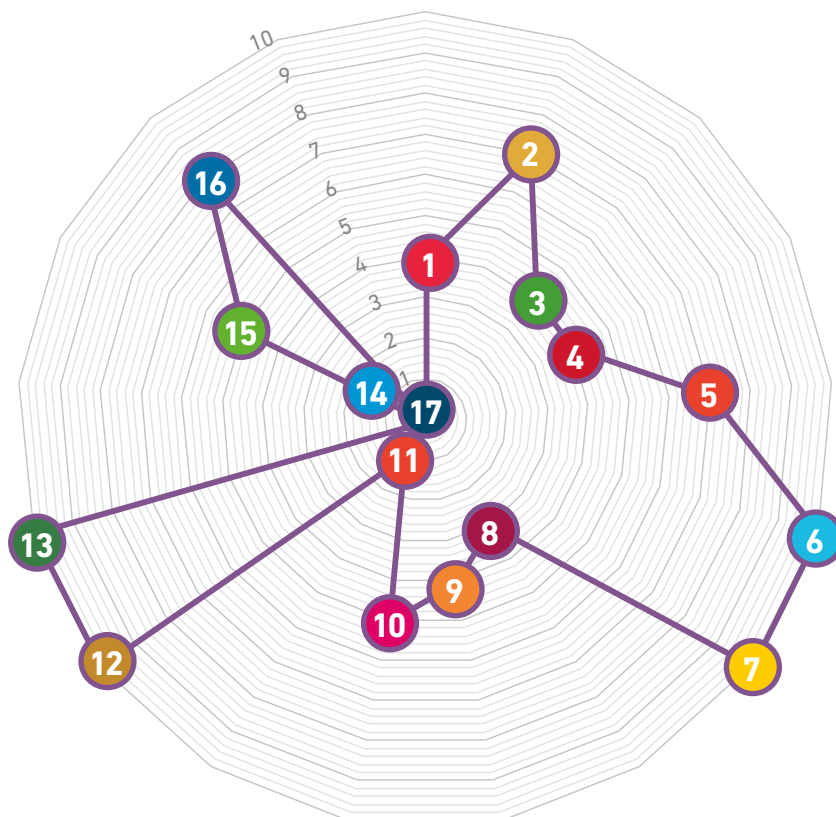
Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Вінницькій області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	8,8	10,7	-1,94	12.4.2	22,5	30,0	-7,50
9.1.2	20,4	1474,0	0,01	13.1.1 (a)	5,1	4,7	1,07
9.1.3 (a)	7,3	1,4	5,22	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	55,0	35,3	19,74	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	94,7	97,8	-3,05	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	0,4	2,4	-2,06	15.1.1	20,2	1769,1	0,01
9.4.2 (a)	2,2	10,0	-7,80	15.1.2	0,8	2,9	-2,10
9.4.3	10,8	21,0	-10,24	15.1.3	15,7	22,4	-6,70
9.5.1	0,0	0,6	-0,57	15.2.1	14,3	17,6	-3,30
9.5.2	0,1	0,4	-0,30	15.2.2 (a)	2,2	3,5	0,63
9.6.1	35,3	39,0	0,90	15.3.1 (a)	2,2	25,5	0,09
9.7.1 (a)	42,4	37,4	5,00	15.3.2	1667,3	31131,0	0,05
10.1.1 (a)	5,1	4,5	0,60	15.3.3	62,9	51,6	11,30
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	31,7	441,8	0,07
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	236,3	7840,5	0,03
10.3.1 (a)	18,4	27,0	-8,60	15.3.6	8,9	13,0	-4,07
10.3.2 (a)	5,6	8,3	-2,74	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	10,9	11,2	-0,33	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,5	2,7	0,93	16.1.1 (a)	3,0	5,0	0,60
10.5.1	40,9	37,7	3,22	16.1.2 (a)	8,0	10,0	0,80
11.1.1 (a)	39,9	37,8	2,09	16.1.3 (a)	9,1	1,8	4,96
11.1.2 (a)	29,3	22,9	1,28	16.2.1 (a)	8,5	0,5	17,42
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	737,4	199,3	3,70
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	31,3	5,3	5,90
11.3.2 (a)	1,1	1,4	0,78	16.3.1 (a)	11,0	9,0	2,00
11.3.2-1	1,8	12,6	0,14	16.3.2 (a)	11,0	11,0	1,00
11.3.3	0,8	2,9	-2,10	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	27,9	8,4	3,32
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	1133,8	556,5	2,04
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	52,4	15,0	3,50
11.5.4 (a)	7,3	7,8	0,94	16.6.1 (a)	51,0	50,0	1,00
11.5.4-1	194,6	4521,3	0,04	16.7.1	72,0	38,0	34,00
11.6.1 (a)	1,2	4,9	0,25	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	2,2	2,1	0,02	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	20,8	17,1	3,72	16.9.1	7,1	6,7	0,40
12.3.1 (a)	73,6	501,9	0,15	17.1.1	0,5	0,4	0,14
12.3.1-1	3,0	220,0	0,01	17.1.2 (a)	15,1	102,5	0,15
12.3.2	-	-	-	17.3.1	0,0	97,0	0,00
12.4.1 (a)	223,9	993,7	0,23				

4.2. Волинська область

Станом на 2015 рік Волинська область мала 17-й показник за рівнем ВРП на 1 особу (не враховуючи м. Київ). Індекс промислової продукції 2015 року порівняно з 2014 роком становив 98,6% (в Україні — 86,6%).

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Волинської області

Особливості показників Волинської області у вимірах сталого розвитку такі²³.

1. Переважна частка населення області не відчуває себе бідними, зокрема показники 1.3.1 (опитування домогосподарств) істотно перевищують середньоукраїнські показники. Цьому відповідає соціальна політика місцевої влади – за показником охоплення соціальними послугами область посідає останнє місце (20%). Зазначені показники дещо не відповідають структурі витрат домогосподарств: чи не найбільшу частку свого бюджету порівняно з іншими регіонами домогосподарства Волині витрачають на харчування, що фактично засвідчує вищий рівень бідності. При цьому за рівнем споживання молочних продуктів (2.1.2. (a)) область перевищує середньоукраїнські показники, на противагу м'ясним і овочевим. Тобто можна припустити, що для населення області молоко часто виступає субститутом м'яса, це можна пояснити вищими порівняно з іншими регіонами цінами на продукти харчування (2.4.1). Водночас за показниками диференціації доходів населення (10.2.1 і 10.4.1) область посідає найнижчі серед регіонів України позиції.
2. Загалом в області високі показники, які характеризують стан здоров'я і доступність медичних послуг. При цьому населення регіону менше курить (3.8.1. (a)). В області найнижчий показник смертності дітей у віці до 5 років – утрічі нижчий за середньоукраїнський (3.2.1). Водночас слід звернути увагу на кількість випадків материнської смертності (3.1.1), яка майже вдвічі перевищує показник по країні.
3. Попри те, що в області небагато ВНЗ (4.4.2. (a)) і, відповідно, студентів (4.4.1. (a)), а також

²³ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

- недостатньо дитячих садочків (4.2.1), доступність освіти, як це сприймає населення, порівняно з іншими регіонами оцінюється десь на середньоукраїнському рівні (4.3.1). Водночас варто відзначити показник «Частка молоді, яка не працює, не навчається і не здобуває професійні навички, в загальній чисельності осіб віком 15–24 роки» (8.4.1), який становить 27,4% і набагато вищий за середньоукраїнський (12,8%). Тим часом в області найнижчий по країні рівень чоловіків серед шкільних учителів (4.6.1) – 10% (на 5,6 в. п. нижче за середньоукраїнський).
4. Рівень економічної активності (5.6.2. (a)), зайнятості жінок (5.6.3. (a)), співвідношення заробітної плати жінок і чоловіків (5.6.1) вищі за середньоукраїнські показники. Однак на керівних посадах гендерної рівності ще не досягнуто: серед депутатського корпусу області лише 10,9% жінок (5.4.2).
 5. В області порівняно добрий екологічний стан, який характеризують, зокрема, висока лісистість (15.2.1), низькі обсяги викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря і скидів у поверхневі води забруднених стічних вод. Вода для споживання в регіоні переважно вищої якості за середньоукраїнський рівень (на 5,3 в. п. для сільських джерел (6.1.1. (a)) і на 3,4 в. п. для комунальних джерел питного водопостачання (6.1.3. (a))), що зумовлено найкращими показниками з водоемності ВРП (6.4.1) і майже відсутніми скидами забруднених стічних вод у водні об'єкти регіону (6.3.1, 6.3.2). Уваги місцевої влади вимагає питання доступу сільського населення до централізованого водопостачання (6.1.5) та водовідведення (6.2.1. (a)).
 6. За обсягом виробництва електроенергії область має найнижчий показник (7.1.1), натомисть за рівнем енергоемності ВРП (7.4.1. (a)) регіон перевищує середньоукраїнський показник майже вдвічі.
 7. Область, посідаючи високі позиції за обсягом ВРП (8.1.1) і капітальних інвестицій (8.1.2, 8.2.1), використанням у виробництві високих технологій (8.1.3) та обсягом утворених відходів на одиницю ВРП (12.4.1. (a)), не є, однак, інноваційною: демонструє дуже низькі показники співвідношення інноваційних витрат до ВРП (8.1.4), реалізованої інноваційної продукції, нової на ринку (9.5.2), та витрат на виконання НДР у ВРП (9.5.1). Порівнюючи показники зайнятості населення на підприємствах МСБ (8.6.1. (a)) та обсяги виробленої цими підприємствами продукції (8.6.2. (a)), слід зазначити, що в області вища продуктивність праці на таких підприємствах, ніж у середньому по Україні.
 8. Регіон потребує залучення інвестицій: частка ПІІ на 1 особу (19 дол. США) у 5,4 рази менша за середньоукраїнську (17.1.2. (a)). З метою активізації цього процесу слід приділити увагу стану інфраструктури регіону: дороги (9.3.2. (a)), рівень охоплення населення інтернет-послугами (9.6.1), утилізація відходів (12.4.2), стан публічно-приватного партнерства в регіоні (17.3.1).

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Волинській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	72,7	62,6	10,10	5.2.2 (a)	8,9	2,7	3,26
1.2.1 (a)	20,0	56,3	-36,30	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	45,6	70,7	-25,10	5.4.2	10,9	-	-
1.3.2	59,8	53,1	6,70	5.4.3 (a)	73,7	77,1	-3,40
2.1.1 (a)	50,3	50,9	0,99	5.5.1 (a)	43,5	44,5	0,98
2.1.2 (a)	221,3	209,9	1,05	5.5.2	27,1	27,3	0,99
2.1.3 (a)	43,9	50,9	0,86	5.6.1	79,0	74,9	4,10
2.2.1	242,5	223,3	1,09	5.6.2 (a)	38,0	56,2	-18,20
2.2.2	95,4	95,2	0,20	5.6.3 (a)	69,8	71,9	-2,10
2.3.1	96,1	89,3	6,80	6.1.1 (a)	2,3	7,6	-5,30
2.3.2	23,0	38,2	-15,20	6.1.2 (a)	19,0	29,6	0,64
2.3.3 (a)	4,6	2,5	2,10	6.1.3 (a)	1,2	4,6	-3,40
2.4.1	142,4	141,5	0,90	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	29,4	15,3	1,92	6.1.5	12,3	24,2	-11,90
3.2.1	3,1	9,7	0,32	6.1.6	88,6	89,4	-0,80
3.3.1	26,7	37,2	0,72	6.2.1 (a)	4,6	4,1	0,50
3.3.2	62,8	56,0	1,12	6.2.2	82,0	73,0	9,00
3.4.1	60,3	61,1	0,99	6.3.1	0,0	875,0	0,00
3.4.2	26,6	27,6	0,97	6.3.2	0,0	16,4	-16,38
3.4.3	23,5	24,0	0,98	6.4.1	2,3	4,9	0,47
3.4.4	17,3	11,1	1,56	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	51,4	52,2	0,99	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	63,1	62,0	1,02	7.1.1	54,0	163682,0	-
3.6.1	16,0	11,2	1,43	7.1.2	12,5	11,7	0,80
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	13,1	18,8	-5,72
3.7.1	-	-	-	7.3.1	0,0	3,0	-3,00
3.8.1 (a)	16,2	18,4	-2,20	7.4.1 (a)	34,5	55,2	0,62
3.9.1 (a)	33,9	29,3	4,60	8.1.1	95,3	90,2	5,10
4.1.1 (a)	85,6	78,5	7,10	8.1.2	19,5	13,7	5,73
4.2.1	52,0	55,0	-3,00	8.1.3	48,3	19,2	29,10
4.3.1	6,6	7,6	-1,00	8.1.4 (a)	0,2	0,7	-0,49
4.4.1 (a)	181,7	321,0	0,57	8.2.1 (a)	48,8	33,1	15,73
4.4.1-1	65,6	55,2	10,41	8.2.2 (a)	79,2	121,0	0,65
4.4.2 (a)	0,4	0,7	0,57	8.2.3 (a)	42,0	43,7	-1,73
4.5.1 (a)	254,9	374,7	0,68	8.3.1 (a)	53,1	56,7	-3,60
4.5.2	40,2	48,9	-8,70	8.4.1	27,4	12,8	14,60
4.6.1	10,0	15,3	-5,30	8.5.1 (a)	44,8	25,9	1,73
4.7.1	60,0	81,0	-20,99	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	73,0	60,1	12,90	8.5.3	9,0	12,7	-3,70
4.7.3	19,0	9,4	9,60	8.6.1 (a)	25,2	25,4	-0,25
5.1.1	1,0	-	-	8.6.2 (a)	46,9	60,2	-13,30
5.2.1 (a)	0,0	0,1	-0,05	8.6.3 (a)	1,5	7,6	-6,10

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Волинській області

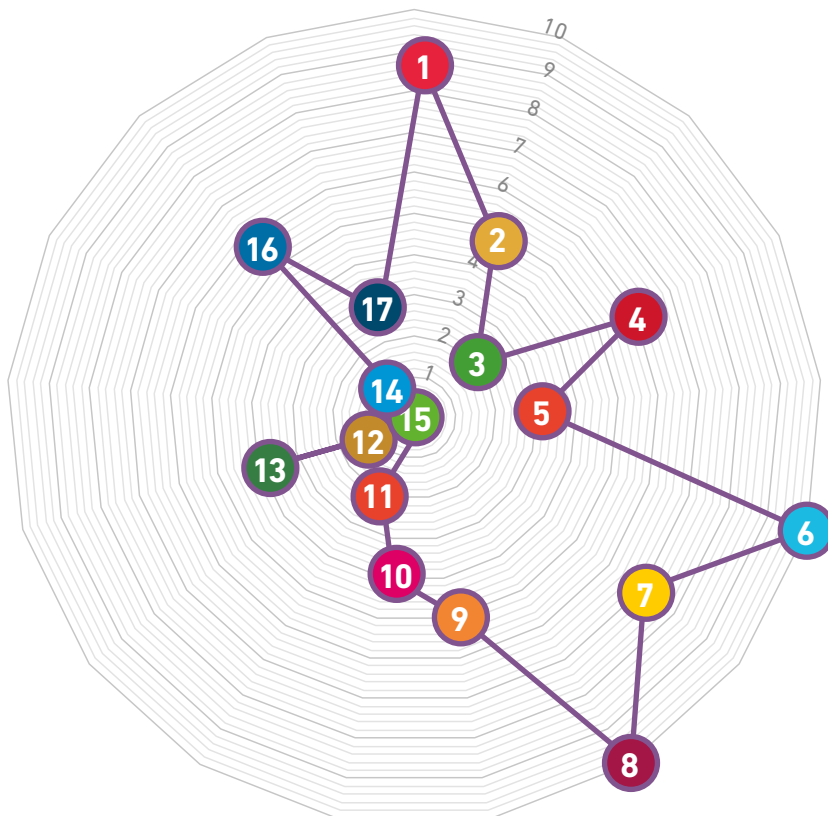
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	4,8	10,7	-5,94	12.4.2	22,8	30,0	-7,20
9.1.2	11,6	1474,0	0,01	13.1.1 (a)	0,2	4,7	0,05
9.1.3 (a)	1,1	1,4	0,80	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	24,8	35,3	-10,42	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	93,5	97,8	-4,24	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	2,1	2,4	-0,28	15.1.1	124,7	1769,1	0,07
9.4.2 (a)	35,9	10,0	25,88	15.1.2	6,2	2,9	3,30
9.4.3	26,8	21,0	5,72	15.1.3	6,4	22,4	-16,00
9.5.1	0,6	0,6	-0,05	15.2.1	34,6	17,6	17,00
9.5.2	0,1	0,4	-0,30	15.2.2 (a)	3,4	3,5	0,97
9.6.1	32,4	39,0	0,83	15.3.1 (a)	1,4	25,5	0,06
9.7.1 (a)	57,5	37,4	20,10	15.3.2	607,6	31131,0	0,02
10.1.1 (a)	4,1	4,5	-0,40	15.3.3	30,2	51,6	-21,40
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	9,6	441,8	0,02
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	363,3	7840,5	0,05
10.3.1 (a)	18,0	27,0	-8,97	15.3.6	18,0	13,0	5,05
10.3.2 (a)	18,0	8,3	9,68	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	79,3	11,2	68,09	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	4,1	2,7	1,52	16.1.1 (a)	3,0	5,0	0,60
10.5.1	41,1	37,7	3,40	16.1.2 (a)	8,0	10,0	0,80
11.1.1 (a)	37,6	37,8	-0,25	16.1.3 (a)	7,9	1,8	4,28
11.1.2 (a)	22,5	22,9	0,98	16.2.1 (a)	5,8	0,5	11,74
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	152,8	199,3	0,77
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	3,8	5,3	0,72
11.3.2 (a)	1,1	1,4	0,80	16.3.1 (a)	7,0	9,0	-2,00
11.3.2-1	1,0	12,6	0,08	16.3.2 (a)	8,0	11,0	0,73
11.3.3	6,2	2,9	3,30	16.4.1 (a)	25,0	12,0	13,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	29,6	8,4	3,52
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	1327,5	556,5	2,39
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	84,9	15,0	5,67
11.5.4 (a)	2,1	7,8	0,27	16.6.1 (a)	68,0	50,0	18,00
11.5.4-1	42,8	4521,3	0,01	16.7.1	44,0	38,0	6,00
11.6.1 (a)	1,2	4,9	0,25	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	2,4	2,1	0,22	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	23,1	17,1	5,98	16.9.1	6,5	6,7	-0,20
12.3.1 (a)	31,7	501,9	0,06	17.1.1	0,4	0,4	0,02
12.3.1-1	1,0	220,0	0,00	17.1.2 (a)	19,0	102,5	0,19
12.3.2	-	-	-	17.3.1	0,0	97,0	0,00
12.4.1 (a)	133,4	993,7	0,13				

4.3. Дніпропетровська область

Дніпропетровська область належить до областей з розвинутим промисловим комплексом (19,3%) від усієї реалізованої продукції в Україні), який охоплює майже всі сфери промисловості — від видобування корисних копалин до високотехнологічного виробництва космічної і військово-технічних галузей. В області також розвинутий агропромисловий комплекс — від вирощування продукції рослинництва і тваринництва до її переробки й постачання на внутрішній і зовнішній ринки. Відповідно область має всі переваги і проблеми, пов'язані з досягненням

ЦСР, характерні для індустріальної-аграрної економіки: краща ситуація щодо тих цілей, які передбачають розвиток, але дещо гірша щодо сталості. Наприклад, можна констатувати, що краще, ніж у середньому по Україні, виконуються цілі 4, 8, 9, 10, пов'язані з розвитком економіки і формуванням доходів зайнятих на праці людей. Натомість показники щодо цілей, які характеризують екологію, здоров'я людей, їх безпеку і соціальний захист (1, 3, 11, 12, 16), базового 2015 року дещо нижчі за середньоукраїнські.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Дніпропетровської області

Особливості показників Дніпропетровської області у вимірах сталого розвитку такі²⁴.

1. Серед індикаторів, які характеризують успішні цілі, привертають увагу показник ВРП на 1 зайнятого працівника (8.2.2.), який більше ніж на 29% перевищує середньоукраїнський; рівень зайнятості населення віком 15–70 років (8.3.1. (a)), який теж на 4,2 процентних пункти вищий за середній; співвідношення іннова-

ційних витрат до ВРП (8.1.4), який становить 3,5% порівняно із середньоукраїнським 0,69%. У рамках Цілі 9 варті уваги частка реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності, які належать до високотехнологічного сектора переробної промисловості (9.4.1. (a)) — 7,4% проти національного 2,4%; та частка реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами

²⁴ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

економічної діяльності, які належать до середньовисокотехнологічного сектора переробної промисловості (9.4.2. (а)) – 18,3% проти національного 10%. Вище за середній оцінюється також стан розвитку інфраструктури області, зокрема дорожньої, доступ населення до джерел централізованого водопостачання і водовідведення. Слід відзначити й окремі високі базові показники Цілі 4. Це частка учнів денних загальноосвітніх навчальних закладів від загальної кількості постійного населення 6–17 років (4.1.1. (а)), який становить 86,9% при середньому по Україні 78,5%; та охоплення дітей дошкільними навчальними закладами у відсотках до кількості дітей відповідного віку (4.2.1), який становить 63%, тоді як середньоукраїнський – 55%. До цього слід додати позитивний показник кількості осіб, які навчалися в навчальних закладах (I–IV рівнів) на 10 тис. населення (4.5.1. (а)) — 382,6 при середньому по державі 374,7; цей показник характеризує охоплення молоді вищою освітою.

2. Як уже сказано, ситуація в області станом на базовий для оцінки досягнення ЦСР 2015 рік у розрізі більшості цілей була дещо складнішою порівняно із середніми по Україні показниками. Особливо це стосується показників Цілі 3 і низки показників, які характеризують екологічний стан та ситуацію з правопорушеннями.
3. Хоча в області вдалося досягти низьких показників материнської смертності (майже вдвічі нижче, ніж в Україні), усі інші показники, які стосуються захворюваності і смертності, гірші або аналогічні із середньоукраїнськими. Це, очевидно, пояснюється складною екологічною обстановкою та кризовим станом промисловості урбанізованих міст області. Останній супроводжують зупинення підприємств, втрата робочих місць, як наслідок — зростають рівні захворюваності і смертності, особливо від серцево-судинних захворювань та захворювань, пов'язаних зі шкідливими звичками. У плані екології і раціонального використання ресурсів привертає увагу показник енергоємності ВРП (витрати

енергетичних матеріалів і продуктів нафтопереробки), т. у. п. на 1 млн грн ВРП (7.4.1. (а)), який 2015 року становив 89,7 при середньому показнику по Україні 55,2. Це свідчить, що попри певні успіхи у виробництві електроенергії з альтернативних джерел, висока енергоємність стримує розвиток області. Для екологічної ситуації характерний показник обсягів викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення у тоннах на кв. км площі регіону (13.1.1. (а)), який становив 22,7 при середньому по країні 4,7.

4. Отже, в області склалася позитивна тенденція охоплення дітей і молоді освітою, також там хороші базові передумови для успішного розвитку промисловості, підвищення доходів населення й бюджету. Усе це в разі успішної реалізації регіональних стратегій і програм, яких на сьогодні ухвалено 39, може створити умови для інноваційного розвитку в майбутньому. Це, своєю чергою, має генерувати необхідні фінансові й організаційні ресурси для вирішення проблем, які виникають у процесі індустріального розвитку і пов'язані з погіршенням екологічної ситуації, зростанням захворюваності і фактів насильства. Регіональна політика в контексті досягнення ЦСР має концентруватися на посиленні успіхів у виконанні тих цілей, де вже в базовому періоді є прогрес, наближати негативні показники до середніх по Україні і до кращих по тих областях, де схожа структура економіки і схожі проблеми. Для цього важливо посилювати зв'язок освіти й науки з виробництвом на основі кластерного підходу з метою використання порівняльних переваг області в розвитку високо- і середньотехнологічного виробництва та недопущення їх втрати в майбутньому. А для цього треба створити умови для залучення прямих капітальних інвестицій, зокрема коштом збільшення кількості проєктів державно-приватного партнерства.

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Дніпропетровській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	56,6	62,6	-6,00	5.2.2 (a)	5,4	2,7	1,97
1.2.1 (a)	56,0	56,3	-0,30	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	80,2	70,7	9,50	5.4.2	14,0	-	-
1.3.2	52,9	53,1	-0,20	5.4.3 (a)	86,5	77,1	9,40
2.1.1 (a)	58,8	50,9	1,16	5.5.1 (a)	61,5	44,5	1,38
2.1.2 (a)	194,7	209,9	0,93	5.5.2	27,3	27,3	1,00
2.1.3 (a)	57,1	50,9	1,12	5.6.1	67,3	74,9	-7,60
2.2.1	211,9	223,3	0,95	5.6.2 (a)	2,0	56,2	-54,20
2.2.2	106,3	95,2	11,10	5.6.3 (a)	59,0	71,9	-12,90
2.3.1	106,8	89,3	17,50	6.1.1 (a)	0,8	7,6	-6,80
2.3.2	6,2	38,2	-32,00	6.1.2 (a)	54,8	29,6	1,85
2.3.3 (a)	1,1	2,5	-1,40	6.1.3 (a)	1,2	4,6	-3,40
2.4.1	142,0	141,5	0,50	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	9,0	15,3	0,59	6.1.5	50,0	24,2	25,80
3.2.1	10,4	9,7	1,07	6.1.6	87,6	89,4	-1,80
3.3.1	88,3	37,2	2,37	6.2.1 (a)	16,5	4,1	12,40
3.3.2	78,7	56,0	1,41	6.2.2	85,4	73,0	12,40
3.4.1	67,5	61,1	1,11	6.3.1	267,0	875,0	0,31
3.4.2	31,9	27,6	1,16	6.3.2	39,1	16,4	22,71
3.4.3	28,3	24,0	1,18	6.4.1	5,1	4,9	1,05
3.4.4	10,8	11,1	0,97	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	50,5	52,2	0,97	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	60,8	62,0	0,98	7.1.1	5304,0	163682,0	-
3.6.1	12,2	11,2	1,08	7.1.2	4,7	11,7	-7,07
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	20,0	18,8	1,18
3.7.1	-	-	-	7.3.1	4,9	3,0	1,90
3.8.1 (a)	21,3	18,4	2,90	7.4.1 (a)	89,7	55,2	1,62
3.9.1 (a)	28,8	29,3	-0,50	8.1.1	90,3	90,2	0,10
4.1.1 (a)	86,9	78,5	8,40	8.1.2	12,0	13,7	-1,69
4.2.1	63,0	55,0	8,00	8.1.3	19,2	19,2	0,00
4.3.1	6,2	7,6	-1,40	8.1.4 (a)	3,5	0,7	2,82
4.4.1 (a)	320,3	321,0	1,00	8.2.1 (a)	37,9	33,1	4,83
4.4.1-1	51,2	55,2	-3,99	8.2.2 (a)	145,4	121,0	1,20
4.4.2 (a)	0,7	0,7	1,05	8.2.3 (a)	50,3	43,7	6,62
4.5.1 (a)	382,6	374,7	1,02	8.3.1 (a)	60,9	56,7	4,20
4.5.2	53,2	48,9	4,30	8.4.1	17,0	12,8	4,20
4.6.1	14,7	15,3	-0,60	8.5.1 (a)	41,1	25,9	1,59
4.7.1	81,6	81,0	0,61	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	60,5	60,1	0,40	8.5.3	21,0	12,7	8,36
4.7.3	7,0	9,4	-2,40	8.6.1 (a)	24,1	25,4	-1,33
5.1.1	-	-	-	8.6.2 (a)	59,0	60,2	-1,20
5.2.1 (a)	0,1	0,1	0,04	8.6.3 (a)	1,1	7,6	-6,50

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Дніпропетровській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	0,9	10,7	-9,87	12.4.2	31,5	30,0	1,50
9.1.2	103,7	1474,0	0,07	13.1.1 (a)	22,7	4,7	4,79
9.1.3 (a)	1,3	1,4	0,91	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	50,0	35,3	14,79	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	100,0	97,8	2,21	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	7,4	2,4	4,98	15.1.1	3,8	1769,1	0,00
9.4.2 (a)	18,4	10,0	8,37	15.1.2	0,1	2,9	-2,80
9.4.3	11,7	21,0	-9,34	15.1.3	-	22,4	-
9.5.1	0,6	0,6	0,02	15.2.1	6,0	17,6	-11,60
9.5.2	0,1	0,4	-0,30	15.2.2 (a)	-	3,5	-
9.6.1	31,1	39,0	0,80	15.3.1 (a)	247,2	25,5	9,68
9.7.1 (a)	45,4	37,4	8,00	15.3.2	2082,6	31131,0	0,07
10.1.1 (a)	4,4	4,5	-0,10	15.3.3	65,2	51,6	13,60
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	13,4	441,8	0,03
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	332,5	7840,5	0,04
10.3.1 (a)	26,3	27,0	-0,70	15.3.6	10,4	13,0	-2,57
10.3.2 (a)	7,9	8,3	-0,40	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	14,4	11,2	3,13	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,8	2,7	1,04	16.1.1 (a)	5,0	5,0	1,00
10.5.1	31,0	37,7	-6,70	16.1.2 (a)	11,0	10,0	1,10
11.1.1 (a)	41,2	37,8	3,41	16.1.3 (a)	0,8	1,8	0,45
11.1.2 (a)	24,3	22,9	1,06	16.2.1 (a)	0,3	0,5	0,62
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	269,5	199,3	1,35
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	5,5	5,3	1,04
11.3.2 (a)	0,8	1,4	0,55	16.3.1 (a)	8,0	9,0	-1,00
11.3.2-1	59,5	12,6	4,74	16.3.2 (a)	14,0	11,0	1,27
11.3.3	0,1	2,9	-2,80	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	11,7	8,4	1,39
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	1320,4	556,5	2,37
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	12,8	15,0	0,85
11.5.4 (a)	27,5	7,8	3,53	16.6.1 (a)	50,0	50,0	0,00
11.5.4-1	876,5	4521,3	0,19	16.7.1	34,0	38,0	-4,00
11.6.1 (a)	2,2	4,9	0,45	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	2,1	2,1	0,00	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	22,5	17,1	5,45	16.9.1	6,5	6,7	-0,20
12.3.1 (a)	7113,2	501,9	14,17	17.1.1	0,2	0,4	-0,16
12.3.1-1	24,0	220,0	0,11	17.1.2 (a)	33,7	102,5	0,33
12.3.2	-	-	-	17.3.1	5,0	97,0	0,05
12.4.1 (a)	6495,6	993,7	6,54				

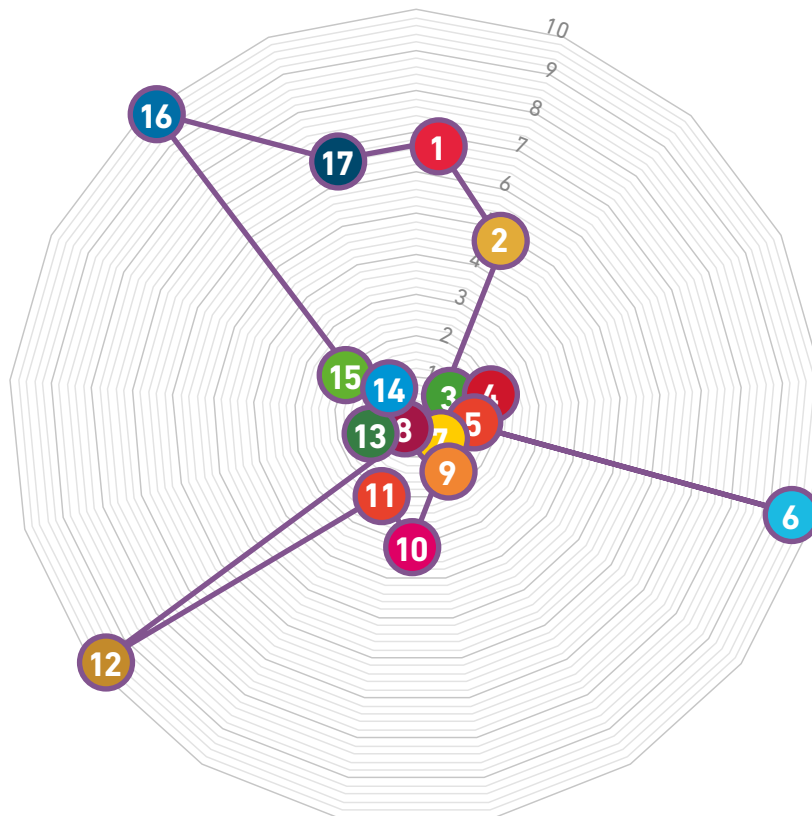
4.4. Донецька область

Низка порівнянь показників цього регіону не дуже коректна, тому що по більшості індикаторів статистика не охоплює частину окупованих територій і лінії зіткнення, а показник чисельності населення й далі враховує населення окупованих територій.

Донецька область — один із найбільш промислово розвинених регіонів України, але вона суттєво постраждала від окупації частини території й антитерористичної операції. За підсумками 2015 року падіння фізичних обсягів валового регіонального продукту (8.1.1) набагато більше, ніж загалом по Україні (61,3% проти 90,2%), але за показником рівня ВРП на 1 зайнятого (8.2.2. (a)) вона залишається серед лідерів і посідає третє місце (151,33 тис. грн проти 120,96 середньокраїнського показника). Виробництво в області найбільш енергоємне (7.4.1. (a)) по країні (майже втричі вище, ніж у середньому, — 187,72 т. у. п. на

1 млн грн ВРП проти 55,23 середньокраїнського) і найменш високотехнологічне (частка реалізованої продукції високотехнологічного сектора (9.4.1. (a)) становить лише 0,2% проти 2,42% середньокраїнського, а частка високотехнологічного експорту (8.1.3) — лише 5,16% проти 19,2% середньокраїнського). Регіон не дуже інвестиційно привабливий, частка капітальних інвестицій у ВРП (8.1.2) становить лише 7,22% проти 13,73% в країні, частка коштів кредитів банків у структурі капітальних інвестицій (8.6.3. (a)) — лише 1,5% проти 7,6% середньокраїнського, а прямі інвестиції нерезидентів (17.1.2. (a)) мізерні. Порівняно високі базові показники індикаторів по області спостерігаються за Цілями 1, 4 і 16. Додаткової уваги і впровадження відповідних заходів потребують Цілі 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 та 17 з огляду на нижчі порівняно з іншими регіонами показники сталого розвитку в базовому періоді.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Донецької області

Особливості показників Донецької області у вимірах сталого розвитку такі²⁵.

1. Незважаючи на високий рівень розвитку промислового виробництва, регіон залишається бідним. Частка населення, чії середньодушові еквівалентні грошові доходи на місяць нижчі за фактичний прожитковий мінімум (1.1.1. (а)), вищі, ніж середньоукраїнська (65,5% проти 62,6%). Це відбувається і на структурі споживання, де частка витрат на харчування (1.3.2) теж суттєво вища за середньоукраїнську (60,1% проти 53,1%). Водночас сприйняття населенням якості свого життя (1.3.1. (а)) тягнє в кращий бік: лише 65,1% домогосподарств визнавали себе бідними (на 5,6 в. п. менше, ніж загалом по Україні).
2. На тлі загальної позитивної картини з рівнями захворюваності (3.3.1, 3.3.2) і смертності (3.4.1, 3.4.2, 3.4.3, 3.4.4) спостерігаються негативні тенденції щодо кількості випадків материнської (3.1.1) і дитячої (3.1.2) смертності (вищі від загальноукраїнських на 8% і 1,5% відповідно). Перевищує загальноукраїнський і показник частки осіб, які курять (3.8.1. (а)) (22,4% проти 18,4%).
3. В умовах окупації частини області разом з обласним центром недостатня пропозиція навчальних послуг вищими III–IV рівнів акредитації (4.4.2. (а)) і, відповідно, частки студентів, котрі навчаються у ВНЗ (4.5.1. (а)) (точні статистичні цифри некоректні для порівняння). Забезпеченість шкіл інтернетом (4.7.1) і програмними засобами навчання (4.7.2) вища, ніж середньоукраїнська, навіть у сільській місцевості (82,1% проти 80,99% та 76% проти 60,1% відповідно).
4. Існують проблеми з гендерною рівністю. Співвідношення заробітної плати жінок і чоловіків (5.6.1) набагато гірше, ніж у середньому по Україні, – 58,9% проти 74,9%; проблемною залишається ситуація з часткою чоловіків серед шкільних учителів (4.6.1) – 11% проти 15,3% середньоукраїнських.
5. Складна ситуація з доступом до безпечної питної води. В умовах, коли частка населення, у якої є доступ до централізованого водопостачання (6.1.5, 6.1.6) (60,9% проти 24,2% для сільського і 100% проти 89,4% для міського населення), набагато вища за середньоукраїнську, показники відповідності цієї води санітарно-гігієнічним нормам (6.1.1, 6.1.3) надзвичайно низькі (5,5% проти 7,6% для сільських і 3,4% проти 4,6% для комунальних). Зазначене цілком зрозуміле з урахуванням того факту, що на регіон припадає чверть загальноукраїнських скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти в загальному обсязі скидів (6.3.1) (264 млн м³ із 875), а їх частка в загальному обсязі скидів (6.3.2) становить майже третину і перевищує середньоукраїнський показник удвічі (31,27% проти 16,38%).
6. Екологічна ситуація в регіоні теж залишає бажати кращого. Крім забруднення стічних вод, викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря в розрахунку на кв. км площі (11.5.4. (а)) у 5,5 разів вищі за середньоукраїнські (36,8 проти 7,8 відповідно)
7. Суттєва прогалина для регіону – низька представленість пам'яток національного і місцевого значення, територій природно-заповідного фонду (11.3.1, 11.3.2, 11.3.2–1, 11.3.3). Це знижує потенціал розвитку туризму, у цій галузі кількість робочих місць (11.6.1. (а)) у рази нижча за середньоукраїнську (0,3 на 10 тис. зайнятих проти 4,92).

²⁵ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Донецькій області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	65,5	62,6	2,90	5.2.2 (a)	0,0	2,7	0,00
1.2.1 (a)	100,0	56,3	43,70	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	65,1	70,7	-5,60	5.4.2	10,8	-	-
1.3.2	60,1	53,1	7,00	5.4.3 (a)	86,6	77,1	9,50
2.1.1 (a)	53,3	50,9	1,05	5.5.1 (a)	26,8	44,5	0,60
2.1.2 (a)	171,2	209,9	0,82	5.5.2	-	27,3	-
2.1.3 (a)	40,9	50,9	0,80	5.6.1	58,9	74,9	-16,00
2.2.1	179,7	223,3	0,80	5.6.2 (a)	63,3	56,2	7,10
2.2.2	64,9	95,2	-30,30	5.6.3 (a)	-	71,9	-
2.3.1	41,2	89,3	-48,10	6.1.1 (a)	5,5	7,6	-2,10
2.3.2	2,4	38,2	-35,80	6.1.2 (a)	25,6	29,6	0,86
2.3.3 (a)	1,7	2,5	-0,80	6.1.3 (a)	3,4	4,6	-1,20
2.4.1	145,4	141,5	3,90	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	23,7	15,3	1,55	6.1.5	60,9	24,2	36,70
3.2.1	11,2	9,7	1,16	6.1.6	100,0	89,4	10,60
3.3.1	-	37,2	-	6.2.1 (a)	13,8	4,1	9,70
3.3.2	-	56,0	-	6.2.2	43,1	73,0	-29,90
3.4.1	52,4	61,1	0,86	6.3.1	264,0	875,0	0,30
3.4.2	22,9	27,6	0,83	6.3.2	31,3	16,4	14,89
3.4.3	12,9	24,0	0,54	6.4.1	13,5	4,9	2,76
3.4.4	6,9	11,1	0,62	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	-	52,2	-	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	-	62,0	-	7.1.1	21749,0	163682,0	-
3.6.1	4,4	11,2	0,40	7.1.2	15,1	11,7	3,40
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	2,5	18,8	-
3.7.1	-	-	-	7.3.1	2,3	3,0	-0,70
3.8.1 (a)	22,4	18,4	4,00	7.4.1 (a)	187,7	55,2	3,40
3.9.1 (a)	30,2	29,3	0,90	8.1.1	61,3	90,2	-28,90
4.1.1 (a)	35,9	78,5	-42,60	8.1.2	7,2	13,7	-6,51
4.2.1	...	55,0	-	8.1.3	5,2	19,2	-14,04
4.3.1	4,6	7,6	-3,00	8.1.4 (a)	0,7	0,7	0,02
4.4.1 (a)	43,2	321,0	0,13	8.2.1 (a)	44,2	33,1	11,12
4.4.1-1	51,1	55,2	-4,08	8.2.2 (a)	151,3	121,0	1,25
4.4.2 (a)	0,1	0,7	0,21	8.2.3 (a)	56,9	43,7	13,22
4.5.1 (a)	55,2	374,7	0,15	8.3.1 (a)	50,3	56,7	-6,40
4.5.2	51,1	48,9	2,20	8.4.1	18,8	12,8	-
4.6.1	11,0	15,3	-4,30	8.5.1 (a)	112,7	25,9	4,35
4.7.1	82,1	81,0	1,11	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	76,0	60,1	15,90	8.5.3	29,0	12,7	16,27
4.7.3	2,5	9,4	-6,90	8.6.1 (a)	26,4	25,4	1,02
5.1.1	1,0	-	-	8.6.2 (a)	31,6	60,2	-28,60
5.2.1 (a)	0,0	0,1	-0,07	8.6.3 (a)	1,5	7,6	-6,10

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Донецькій області

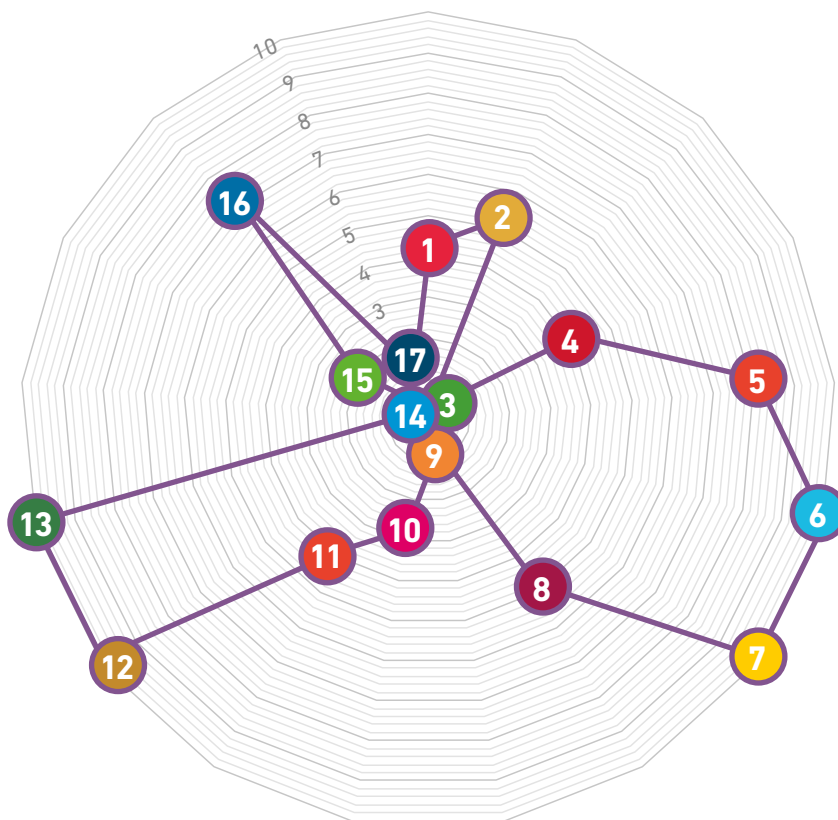
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	19,4	10,7	8,61	12.4.2	16,2	30,0	-13,80
9.1.2	146,7	1474,0	0,10	13.1.1 (a)	34,6	4,7	7,31
9.1.3 (a)	0,7	1,4	0,49	14.1.1 (a)	31,3	17,8	13,46
9.2.1 (a)	48,8	35,3	13,58	14.2.1	0,0	0,0	0,00
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	2,4	4,3	-1,86
9.3.2 (a)	98,8	97,8	0,97	14.2.3	0,0	585,6	0,00
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	2,4	4,1	0,58
9.4.1 (a)	0,2	2,4	-2,22	15.1.1	64,3	1769,1	0,04
9.4.2 (a)	5,1	10,0	-4,86	15.1.2	2,4	2,9	-0,50
9.4.3	14,4	21,0	-6,59	15.1.3	-	22,4	-
9.5.1	0,1	0,6	-0,47	15.2.1	10,3	17,6	-7,30
9.5.2	0,3	0,4	-0,10	15.2.2 (a)	0,4	3,5	0,12
9.6.1	26,7	39,0	0,68	15.3.1 (a)	31,5	25,5	1,23
9.7.1 (a)	44,6	37,4	7,20	15.3.2	1561,0	31131,0	0,05
10.1.1 (a)	4,6	4,5	0,10	15.3.3	58,9	51,6	7,30
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	11,1	441,8	0,03
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	329,8	7840,5	0,04
10.3.1 (a)	17,6	27,0	-9,43	15.3.6	12,4	13,0	-0,55
10.3.2 (a)	77,6	8,3	-	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	16,0	11,2	4,73	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,8	2,7	1,04	16.1.1 (a)	4,0	5,0	0,80
10.5.1	37,4	37,7	-0,26	16.1.2 (a)	6,0	10,0	0,60
11.1.1 (a)	33,3	37,8	-4,55	16.1.3 (a)	0,4	1,8	0,23
11.1.2 (a)	23,6	22,9	1,03	16.2.1 (a)	0,2	0,5	0,48
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	110,0	199,3	0,55
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	0,0	5,3	0,00
11.3.2 (a)	0,5	1,4	0,39	16.3.1 (a)	10,0	9,0	1,00
11.3.2-1	2,8	12,6	0,23	16.3.2 (a)	7,0	11,0	0,64
11.3.3	2,4	2,9	-0,50	16.4.1 (a)	-	12,0	-
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	4,7	8,4	0,56
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	1109,5	556,5	1,99
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	0,0	15,0	0,00
11.5.4 (a)	36,8	7,8	4,72	16.6.1 (a)	49,0	50,0	-1,00
11.5.4-1	974,7	4521,3	0,22	16.7.1	40,0	38,0	2,00
11.6.1 (a)	0,3	4,9	0,06	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-9,2	-	-
12.2.1 (a)	5,0	2,1	2,90	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	11,6	17,1	-5,53	16.9.1	7,0	6,7	0,30
12.3.1 (a)	640,2	501,9	1,28	17.1.1	0,0	0,4	-0,39
12.3.1-1	31,0	220,0	0,14	17.1.2 (a)	0,6	102,5	0,01
12.3.2	-	-	-	17.3.1	9,0	97,0	0,09
12.4.1 (a)	710,4	993,7	0,71				

4.5. Житомирська область

Житомирська область 2015 року перебувала на 16-му місці в Україні за обсягами ВРП на особу (не враховуючи м. Київ). У 2015 році вона очолила список із трьох областей, які продемонстрували приріст промислового виробництва (9,8%), насамперед завдяки активному приросту в добувній промисловості (біля 10% промвиробництва), металургії та машинобудуванні. Виробництво в харчовій

промисловості, частка якої перевищувала чверть, скоротилося на 1,5%. Товарний експорт обвалився на 33,6%, причому половина втрати припала на експорт у РФ. Агровиробництво скоротилося на 7,9%. Область порівняно приваблива для іноземних інвесторів: обсяг прямих іноземних інвестицій (51,6 дол. на особу) лише вдвічі менший від загальноукраїнського показника.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Житомирської області

Особливості показників Житомирської області у вимірах сталого розвитку такі²⁶.

1. В області один з найвищих в Україні показник чисельності осіб, грошовий дохід яких менший за фактичний прожитковий мінімум (1.1.1. (а)). За рівнем оплати праці регіон четвертий з кінця, середня зарплата 2015 року становила 79% від загальноукраїнської. Це, відповідно, зумовлює нижчі показники споживання м'яса (2.1.1. (а)) і плодів (2.1.3. (а)), натомість споживання молока (2.1.2. (а)) вище – це ефект компенсації. Низький рівень доходів співвідноситься з помітно нижчими за середні показниками продуктивності праці в агросекторі (2.2.1). Водночас частка домогосподарств, які визнають себе бідними (1.3.1. (а)), одразу на 20 в. п. менша, ніж у середньому по Україні.
2. Хоча велика частина регіону належить до зони ураження після аварії на ЧАЕС, показники здоров'я тут відносно позитивні. Загальноукраїнський показник перевищено лише за цереброваскулярними захворюваннями (3.4.1–3.4.2) та за новоутвореннями шийки матки (3.4.4). Натомість рівень материнської смертності (3.1.1) удвічі нижчий, ніж середній

²⁶ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

- по Україні. Такі показники можуть свідчити про кращу організацію медичних обстежень. Тим більше частка домогосподарств, члени яких не змогли отримати медичну допомогу (3.9.1. (a)), на третину менша, ніж загалом по Україні.
3. Характерна недостатня кількість ВНЗ: частка студентів (4.4.1. (a)) удвічі менша, ніж у середньому по країні, самих вишів менше в 1,6 рази (4.4.2. (a)).
 4. У регіоні слабо забезпечено доступ сільських шкіл до інтернету (4.7.1) – лише 49,5% при 81,0% по Україні; відставання характерне і для комп'ютеризації навчання (4.7.2).
 5. Негативні тренди спостерігаються у вимірі сім'ї. Чисельність постраждалих від насильства в сім'ї (5.2.2. (a)) вища, ніж у середньому по Україні, в 1,9 рази. Кількість абортів (5.5.1. (a)) вища в 1,4 рази. На 23% перевищено середньоукраїнський показник народжуваності у віці до 20 років (5.5.2). Зазначені показники корелюють з вельми низьким рівнем зайнятості жінок (5.6.3. (a)), який становить 52,6% при середньому по Україні 71,9%.
 6. В області скрутне становище з водозабезпеченням. Використання свіжої води (6.1.2. (a)) відстає від показника по Україні в 1,8 рази, до централізованого водопостачання має доступ 16,1% сільського населення (6.1.5), до водовідведення – 2,4% (6.2.1. (a)) (по Україні відповідно 24,2% і 4,1%).
 7. Регіон демонструє високий показник використання енергії з відновлюваних джерел (7.3.1) – 31,1%. При цьому власне виробництво електроенергії вкрай неістотне.
 8. Області притаманний високий рівень розвитку малих і середніх підприємств (частка реалізованої продукції (8.6.2. (a)) становить 78,6% при 60,2% по Україні), однак частка зайнятих на МСП (8.6.1. (a)) нижча, ніж у середньому в Україні, на 5 в. п. Про відсутність перешкод від державної влади (16.6.1. (a)) звітують 63% підприємців (по Україні таких 50%).
 9. Суттєва вада інфраструктури – слабка мережа доріг: 55% сільського населення проживає на відстані понад 3 км від дороги з твердим покриттям (9.1.1) (по Україні – 10,7%).
 10. Низька щільність пам'яток місцевого значення (11.3.2–1) – 1,8 на 100 тис. га площі, що почасти є наслідком загальної низької щільності населення.
 11. Позитивна низка екологічних показників (11.5.4–1, 13.1.1), які суттєво нижчі за середньоукраїнські. Удвічі вища лісистість території регіону (15.2.1), а розораність (35,3%) у півтора рази менша, ніж загалом по Україні.
 12. У регіоні помітне перевищення питомої кількості злочинів проти статевої свободи (16.1.3. (a)), із сексуальної експлуатації (16.2.3. (a)), а також злочинів, пов'язаних з незаконним поводженням зі зброєю (16.5.3. (a)): перевищення становило 5,3 рази, 1,4 рази та 4,3 рази відповідно.

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Житомирській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	73,7	62,6	11,10	5.2.2 (a)	5,1	2,7	1,87
1.2.1 (a)	71,5	56,3	15,20	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	50,1	70,7	-20,60	5.4.2	7,8	-	-
1.3.2	54,2	53,1	1,10	5.4.3 (a)	75,6	77,1	-1,50
2.1.1 (a)	48,7	50,9	0,96	5.5.1 (a)	63,1	44,5	1,42
2.1.2 (a)	230,8	209,9	1,10	5.5.2	33,6	27,3	1,23
2.1.3 (a)	47,2	50,9	0,93	5.6.1	80,1	74,9	5,20
2.2.1	204,4	223,3	0,92	5.6.2 (a)	58,7	56,2	2,50
2.2.2	91,2	95,2	-4,00	5.6.3 (a)	52,6	71,9	-19,30
2.3.1	98,5	89,3	9,20	6.1.1 (a)	8,3	7,6	0,70
2.3.2	24,0	38,2	-14,20	6.1.2 (a)	16,9	29,6	0,57
2.3.3 (a)	2,8	2,5	0,30	6.1.3 (a)	2,8	4,6	-1,80
2.4.1	138,7	141,5	-2,80	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	7,3	15,3	0,48	6.1.5	16,1	24,2	-8,10
3.2.1	9,3	9,7	0,97	6.1.6	85,2	89,4	-4,20
3.3.1	36,9	37,2	0,99	6.2.1 (a)	2,4	4,1	-1,70
3.3.2	66,3	56,0	1,18	6.2.2	60,0	73,0	-13,00
3.4.1	64,4	61,1	1,05	6.3.1	3,0	875,0	0,00
3.4.2	31,1	27,6	1,13	6.3.2	4,4	16,4	-11,97
3.4.3	20,9	24,0	0,87	6.4.1	2,9	4,9	0,60
3.4.4	21,2	11,1	1,91	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	49,7	52,2	0,95	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	61,3	62,0	0,99	7.1.1	19,0	163682,0	-
3.6.1	16,7	11,2	1,49	7.1.2	13,8	11,7	2,08
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	23,2	18,8	4,38
3.7.1	-	-	-	7.3.1	31,1	3,0	28,05
3.8.1 (a)	16,9	18,4	-1,50	7.4.1 (a)	34,7	55,2	0,63
3.9.1 (a)	20,0	29,3	-9,30	8.1.1	98,1	90,2	7,90
4.1.1 (a)	83,6	78,5	5,10	8.1.2	10,5	13,7	-3,21
4.2.1	66,0	55,0	11,00	8.1.3	22,1	19,2	2,86
4.3.1	3,7	7,6	-3,90	8.1.4 (a)	0,1	0,7	-0,61
4.4.1 (a)	166,0	321,0	0,52	8.2.1 (a)	35,1	33,1	2,04
4.4.1-1	58,7	55,2	3,45	8.2.2 (a)	75,3	121,0	0,62
4.4.2 (a)	0,4	0,7	0,59	8.2.3 (a)	79,3	43,7	35,52
4.5.1 (a)	249,6	374,7	0,67	8.3.1 (a)	55,5	56,7	-1,20
4.5.2	42,0	48,9	-6,90	8.4.1	-	12,8	-
4.6.1	18,7	15,3	3,40	8.5.1 (a)	20,1	25,9	0,78
4.7.1	49,5	81,0	-31,49	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	39,6	60,1	-20,50	8.5.3	9,6	12,7	-3,09
4.7.3	1,5	9,4	-7,90	8.6.1 (a)	20,5	25,4	-4,89
5.1.1	0,0	-	-	8.6.2 (a)	78,6	60,2	18,37
5.2.1 (a)	0,0	0,1	-0,02	8.6.3 (a)	3,8	7,6	-3,80

(продовження)

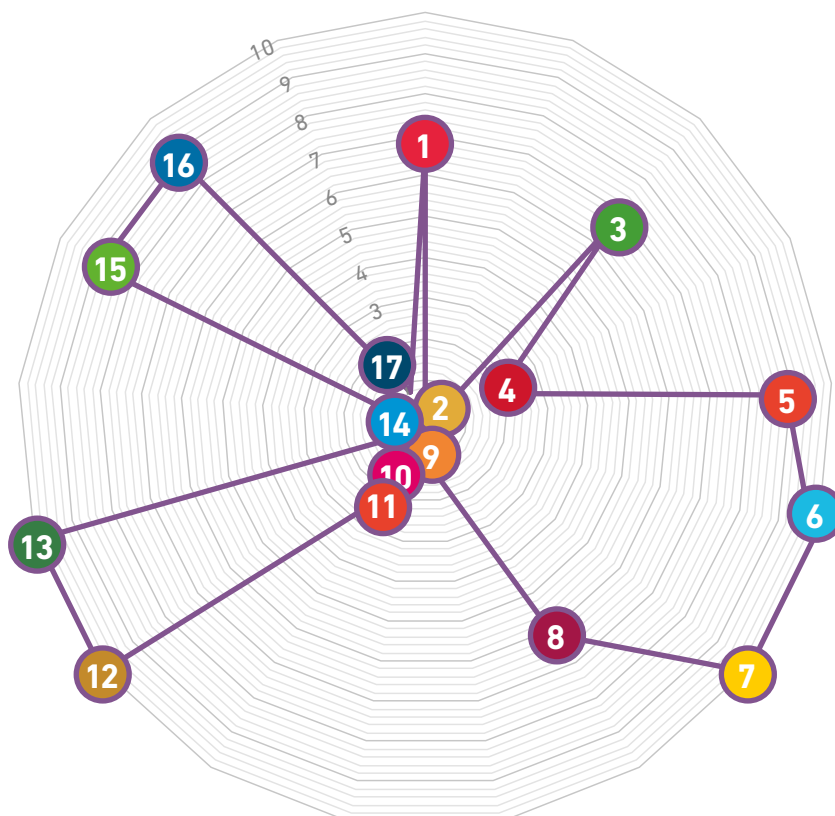
Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Житомирській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	55,4	10,7	44,66	12.4.2	19,7	30,0	-10,30
9.1.2	68,2	1474,0	0,05	13.1.1 (a)	0,3	4,7	0,06
9.1.3 (a)	4,6	1,4	3,25	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	36,0	35,3	0,75	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	97,6	97,8	-0,14	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	0,3	2,4	-2,16	15.1.1	51,0	1769,1	0,03
9.4.2 (a)	7,6	10,0	-2,42	15.1.2	1,7	2,9	-1,20
9.4.3	11,7	21,0	-9,31	15.1.3	61,6	22,4	39,20
9.5.1	0,0	0,6	-0,57	15.2.1	37,7	17,6	20,10
9.5.2	3,5	0,4	3,10	15.2.2 (a)	4,6	3,5	1,32
9.6.1	36,8	39,0	0,94	15.3.1 (a)	0,1	25,5	0,00
9.7.1 (a)	38,2	37,4	0,80	15.3.2	1053,4	31131,0	0,03
10.1.1 (a)	4,6	4,5	0,10	15.3.3	35,3	51,6	-16,30
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	17,3	441,8	0,04
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	311,9	7840,5	0,04
10.3.1 (a)	16,7	27,0	-10,30	15.3.6	10,5	13,0	-2,53
10.3.2 (a)	8,5	8,3	0,16	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	12,2	11,2	0,97	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,8	2,7	1,04	16.1.1 (a)	4,0	5,0	0,80
10.5.1	43,9	37,7	6,20	16.1.2 (a)	9,0	10,0	0,90
11.1.1 (a)	36,9	37,8	-0,99	16.1.3 (a)	9,9	1,8	5,38
11.1.2 (a)	27,0	22,9	1,18	16.2.1 (a)	0,0	0,5	0,00
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	1183,0	199,3	5,93
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	7,3	5,3	1,38
11.3.2 (a)	0,5	1,4	0,39	16.3.1 (a)	10,0	9,0	1,00
11.3.2-1	1,8	12,6	0,14	16.3.2 (a)	8,0	11,0	0,73
11.3.3	1,7	2,9	-1,20	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	34,4	8,4	4,09
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	1267,2	556,5	2,28
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	64,8	15,0	4,33
11.5.4 (a)	2,3	7,8	0,29	16.6.1 (a)	63,0	50,0	13,00
11.5.4-1	69,7	4521,3	0,02	16.7.1	37,0	38,0	-1,00
11.6.1 (a)	0,9	4,9	0,18	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	1,2	2,1	-0,92	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	20,5	17,1	3,43	16.9.1	6,1	6,7	-0,60
12.3.1 (a)	17,4	501,9	0,03	17.1.1	0,4	0,4	0,03
12.3.1-1	6,0	220,0	0,03	17.1.2 (a)	51,6	102,5	0,50
12.3.2	-	-	-	17.3.1	1,0	97,0	0,01
12.4.1 (a)	87,8	993,7	0,09				

4.6. Закарпатська область

У 2015 році Закарпатська область посідала 22-ге місце за рівнем ВРП на 1 особу (не враховуючи м. Київ). В економіці області чільне місце займають такі види господарської діяльності як заготівля і переробка деревини, харчова й легка промисловість, машинобудування, санаторно-курортне обслуговування і туризм, сільськогосподарське виробництво.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Закарпатської області

Особливості показників Закарпатської області у вимірах сталого розвитку такі²⁷.

1. Населення регіону в переважній більшості вважає себе бідним (1.3.1. (а)) — так відповіли 100 % опитаних респондентів. Проте це не відповідає об'єктивним показникам — рівню доходів населення (1.1.1. (а)) і частці витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств (1.3.2), за якими область вище за відповідні середньоукраїнські показники. 22,2% населення області потерпає через відсутність коштів для отримання членом родини будь-якої професійної освіти. Це свідчить про велике значення немонетарних чинників, які впливають на віднесення людей себе до бідних. У цьому випадку
2. При досить високих рівнях індексів с/г продукції (2.2.2) і виробництва харчових продуктів (2.3.1) регіон за рівнем продуктивності праці в с/г підприємствах має найгірший показник — 103,4 тис. грн на 1 зайнятого, що вдвічі менше за середньоукраїнський показник. Область, відповідно, експортує невелику частку продукції харчової промисловості і переробки сільськогосподарської сировини (2.3.2) — 5,7%, що на 32,5 в. п. нижче за середньоукраїнський показник.
3. Про незадовільний рівень системи охорони здоров'я в області свідчать показники її доступності за результатами опитування та

²⁷ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

- високого рівня смертності дітей у віці до 5 років. У регіоні найвищий по Україні показник дитячої смертності (3.2.1) — 13,5 випадків на 1000 живонароджених. Крім того, дається взнаки високе значення (94,3%) показника «Частка домогосподарств, у яких хто-небудь із членів протягом останніх 12 місяців при потребі не зміг отримати медичну допомогу, придбати ліки чи медичне приладдя (3.9.1. (a)).
4. Рівень охоплення освітою населення регіону один з найнижчих у країні. Кількість осіб у навчальних закладах (I–IV рівнів) удвічі нижча за середньоукраїнський показник (4.5.1. (a)). Водночас в області невелика кількість ВНЗ (4.4.2.(a)) і, відповідно, студентів (4.4.1.(a)), недостатньо дитячих садочків (4.2.1). Як наслідок — висока частка молоді, яка не працює, не навчається і не здобуває професійні навички (8.4.1.), яка становить 26,9%, що вдвічі перевищує середньоукраїнський показник (12,8%).
 5. Співвідношення заробітної плати жінок і чоловіків в області (5.6.1) вище за середнє по Україні — 83,6%, водночас рівень зайнятості жінок (5.6.3. (a)) на 20,6% нижчий.
 6. Коефіцієнт народжуваності у віці до 20 років на 1000 жінок віком 15–19 років (5.5.2) найгірший по Україні — 52,8, що вдвічі перевищує середній по Україні (27,3).
 7. В області порівняно добрий екологічний стан і високий природно-рекреаційний потенціал. Зокрема, тут висока лісистість (15.2.1), низькі обсяги викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря (13.1.1. (a)) і скидів у поверхневі води забруднених стічних вод, що підтверджується найкращими показниками по водоемності ВРП (6.4.1) і фактично відсутніми скидами забруднених стічних вод у водні об'єкти регіону (6.3.1, 6.3.2). Уваги місцевої влади вимагає питання доступу сільського населення до централізованого водопостачання (6.1.5) і водовідведення (6.2.1.(a)), а також розвиток туризму (в області вчетверо менше робочих місць у цій сфері, ніж у середньому по Україні (11.6.1. (a))).
 8. Частка експорту товарів з використанням у виробництві технологій високого і середньо-високого рівня в загальному обсязі експорту товарів (8.1.3) у регіоні має найвищі показники серед інших областей і на 15 % перевищує середньоукраїнський цільовий показник на 2030 рік. Водночас виробництво не інноваційне: регіон демонструє дуже низькі показники співвідношення інноваційних витрат до ВРП (8.1.4) — 0,08%, та витрат на виконання НДР у ВРП (9.5.1) — 0,17%. Порівнюючи низькі показники зайнятості населення на підприємствах МСБ (8.6.1. (a)) і високі обсяги виробленої цими підприємствами продукції (8.6.2. (a)), слід зазначити, що в області вища продуктивність праці на таких підприємствах, ніж у середньому по Україні. Це викликає необхідність акцентувати увагу на сприянні розвитку підприємництва в регіоні.
 9. У регіоні низький рівень залучення інвестицій: частка ПІІ на 1 особу (12,8 дол. США) у вісім разів менша за середньоукраїнську (17.1.2.(a)). З метою активізації інвестицій потребує уваги місцевої влади незадовільний стан інфраструктури регіону: дороги (9.1.1) — 18,3% сільського населення проживає на відстані понад 3 км від дороги з твердим покриттям; рівень охоплення населення інтернет-послугами (9.6.1), утилізація відходів (12.4.2), стан публічно-приватного партнерства в регіоні (17.3.1).

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Закарпатській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	61,1	62,6	-1,50	5.2.2 (a)	9,1	2,7	3,31
1.2.1 (a)	73,3	56,3	17,00	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	100,0	70,7	29,30	5.4.2	14,0	-	-
1.3.2	49,0	53,1	-4,10	5.4.3 (a)	68,8	77,1	-8,30
2.1.1 (a)	45,7	50,9	0,90	5.5.1 (a)	37,5	44,5	0,84
2.1.2 (a)	223,0	209,9	1,06	5.5.2	52,8	27,3	1,93
2.1.3 (a)	48,9	50,9	0,96	5.6.1	83,6	74,9	8,70
2.2.1	103,4	223,3	0,46	5.6.2 (a)	54,7	56,2	-1,50
2.2.2	95,1	95,2	-0,10	5.6.3 (a)	51,3	71,9	-20,60
2.3.1	83,6	89,3	-5,70	6.1.1 (a)	6,9	7,6	-0,70
2.3.2	5,7	38,2	-32,50	6.1.2 (a)	11,5	29,6	0,39
2.3.3 (a)	0,7	2,5	-1,80	6.1.3 (a)	6,5	4,6	1,90
2.4.1	145,0	141,5	3,50	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	11,9	15,3	0,78	6.1.5	14,5	24,2	-9,70
3.2.1	13,5	9,7	1,40	6.1.6	85,6	89,4	-3,80
3.3.1	5,7	37,2	0,15	6.2.1 (a)	1,0	4,1	-3,10
3.3.2	59,6	56,0	1,06	6.2.2	80,0	73,0	7,00
3.4.1	44,2	61,1	0,72	6.3.1	2,0	875,0	0,00
3.4.2	26,2	27,6	0,95	6.3.2	6,5	16,4	-9,93
3.4.3	22,1	24,0	0,92	6.4.1	1,2	4,9	0,25
3.4.4	10,7	11,1	0,96	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	52,8	52,2	1,01	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	60,6	62,0	0,98	7.1.1	132,0	163682,0	-
3.6.1	11,9	11,2	1,06	7.1.2	17,7	11,7	5,95
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	0,0	18,8	-18,82
3.7.1	-	-	-	7.3.1	24,8	3,0	21,77
3.8.1 (a)	17,8	18,4	-0,60	7.4.1 (a)	33,6	55,2	0,61
3.9.1 (a)	94,3	29,3	65,00	8.1.1	93,5	90,2	3,30
4.1.1 (a)	86,4	78,5	7,90	8.1.2	13,0	13,7	-0,69
4.2.1	53,0	55,0	-2,00	8.1.3	64,2	19,2	45,00
4.3.1	22,2	7,6	14,60	8.1.4 (a)	0,1	0,7	-0,62
4.4.1 (a)	148,4	321,0	0,46	8.2.1 (a)	20,4	33,1	-12,70
4.4.1-1	56,2	55,2	0,99	8.2.2 (a)	55,7	121,0	0,46
4.4.2 (a)	0,4	0,7	0,59	8.2.3 (a)	60,4	43,7	16,70
4.5.1 (a)	174,5	374,7	0,47	8.3.1 (a)	56,2	56,7	-0,50
4.5.2	51,8	48,9	2,90	8.4.1	26,9	12,8	14,13
4.6.1	14,3	15,3	-1,00	8.5.1 (a)	7,1	25,9	0,28
4.7.1	71,1	81,0	-9,89	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	43,3	60,1	-16,80	8.5.3	7,9	12,7	-4,81
4.7.3	12,3	9,4	2,90	8.6.1 (a)	14,2	25,4	-11,19
5.1.1	1,0	-	-	8.6.2 (a)	91,6	60,2	31,37
5.2.1 (a)	0,0	0,1	-0,03	8.6.3 (a)	1,4	7,6	-6,20

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Закарпатській області

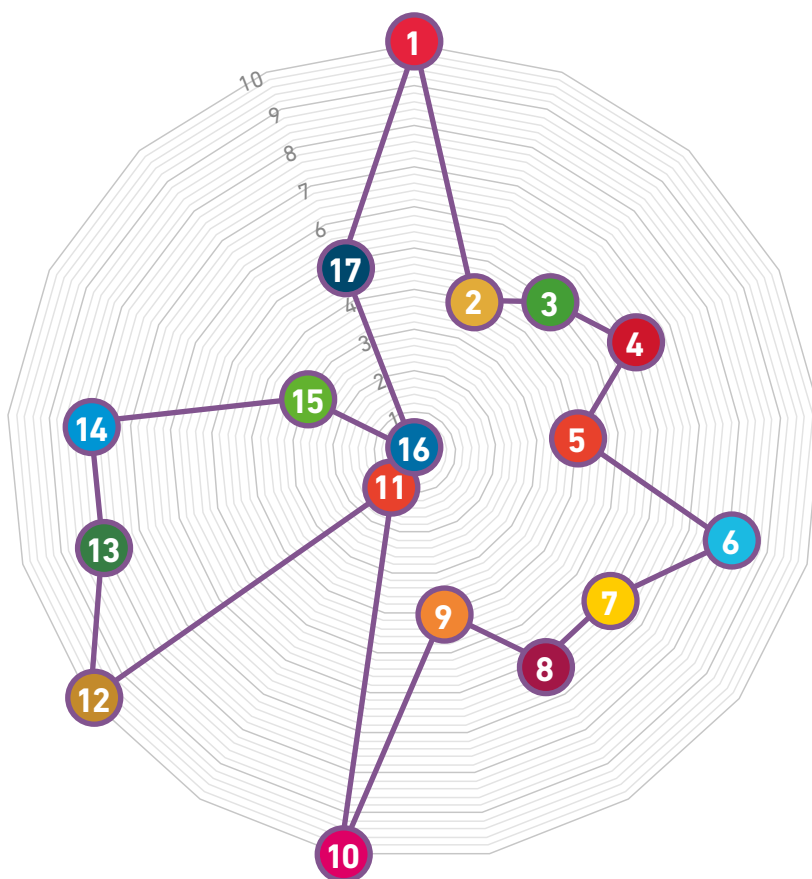
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	18,3	10,7	7,56	12.4.2	5,1	30,0	-24,90
9.1.2	10,8	1474,0	0,01	13.1.1 (a)	0,3	4,7	0,07
9.1.3 (a)	0,4	1,4	0,29	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	-	35,3	-	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	100,0	97,8	2,21	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	3,4	2,4	1,02	15.1.1	146,0	1769,1	-
9.4.2 (a)	13,6	10,0	3,65	15.1.2	11,4	2,9	8,50
9.4.3	39,1	21,0	18,02	15.1.3	77,1	22,4	54,70
9.5.1	0,2	0,6	-0,45	15.2.1	56,8	17,6	39,20
9.5.2	-	0,4	-	15.2.2 (a)	12,7	3,5	3,64
9.6.1	23,5	39,0	0,60	15.3.1 (a)	0,6	25,5	0,03
9.7.1 (a)	35,6	37,4	-1,80	15.3.2	192,5	31131,0	0,01
10.1.1 (a)	5,5	4,5	1,00	15.3.3	15,1	51,6	-36,50
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	0,1	441,8	0,00
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	223,5	7840,5	0,03
10.3.1 (a)	0,0	27,0	-26,97	15.3.6	17,5	13,0	4,54
10.3.2 (a)	3,6	8,3	-4,72	15.4.1	182,2	669,0	0,27
10.3.3 (a)	96,4	11,2	85,14	15.4.2	14,3	1,1	-
10.4.1	3,0	2,7	1,11	16.1.1 (a)	3,0	5,0	0,60
10.5.1	43,2	37,7	5,54	16.1.2 (a)	6,0	10,0	0,60
11.1.1 (a)	46,2	37,8	8,40	16.1.3 (a)	0,3	1,8	0,17
11.1.2 (a)	24,2	22,9	1,06	16.2.1 (a)	0,0	0,5	0,00
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	182,7	199,3	0,92
11.3.1	2,0	6,0	-	16.2.3 (a)	0,0	5,3	0,00
11.3.2 (a)	1,2	1,4	0,86	16.3.1 (a)	5,0	9,0	-4,00
11.3.2-1	3,4	12,6	0,27	16.3.2 (a)	11,0	11,0	1,00
11.3.3	11,4	2,9	8,50	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	-	16.5.1 (a)	1,3	8,4	0,15
11.5.2 (a)	100,0	100,0	-	16.5.2 (a)	28,7	556,5	0,05
11.5.3 (a)	100,0	100,0	-	16.5.3 (a)	1,7	15,0	0,12
11.5.4 (a)	4,2	7,8	0,54	16.6.1 (a)	60,0	50,0	10,00
11.5.4-1	54,2	4521,3	0,01	16.7.1	41,0	38,0	3,00
11.6.1 (a)	1,2	4,9	0,25	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	2,2	2,1	0,11	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	11,0	17,1	-6,10	16.9.1	6,6	6,7	-0,10
12.3.1 (a)	10,5	501,9	0,02	17.1.1	1,0	0,4	0,57
12.3.1-1	2,0	220,0	0,01	17.1.2 (a)	12,8	102,5	0,12
12.3.2	-	-	-	17.3.1	1,0	97,0	0,01
12.4.1 (a)	28,0	993,7	0,03				

4.7. Запорізька область

Запорізька область 2015 року посідала 4-те місце за рівнем ВРП на 1 особу (не враховуючи м. Київ). Область промислово розвинена і високоурбанізована. Рівень урбанізації становить понад 77%, що вище за середнє значення по Україні. За обсягом виробництва промислової продукції на одну особу область посідає друге місце в країні після Дніпропетровської. Провідні галузі промисловості – гірничодобувна, металургійна, машинобудівна, хімічна. Також на території області виробляються майже всі види електричної енергії, разом із ядерною.

Область має розвинений агропромисловий комплекс. Південні кордони області омивають води Азовського моря, берегова лінія якого в межах області перевищує 300 км. Порівняно високі базові показники індикаторів по області спостерігаються за Цілями 1, 6, 8, 10, 12, 14. Додаткової уваги і впровадження відповідних заходів потребують Цілі 2, 5, 9, 11, 15 та 16 з огляду на нижчі показники сталого розвитку в базовому періоді. Решта цілей перебували на порівняно середньому рівні.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Запорізької області

Особливості показників Запорізької області у вимірах сталого розвитку такі²⁸.

1. Завдяки розвинутому промислому комплексу, який підтримує високий рівень оплати праці, область можна віднести до соціально благополучних. Частка населення, чії середньодушові еквівалентні загальні доходи на місяць нижчі за прожитковий мінімум (1.1.1. (а)), базового року була

на 12,1% меншою, ніж у середньому по країні. А частка витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств (1.3.2.) становила лише 46,5% порівняно із середнім значенням 53,1%. Високий також рівень охоплення населення соціальними послугами – більше як 90 % при середньому по Україні 53%.

2. Соціальний добробут кореспондує з високими показниками Цілі 10 щодо скорочення

²⁸ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

нерівності. За показником співвідношення сумарних доходів найбільш і найменш забезпечених 10% населення, ранжованого за показником середньодушових еквівалентних доходів (10.1.1. (a)), ситуація в області була набагато кращою, ніж в Україні загалом (2,6% проти 4,5%), а частка населення з нижчими за прожитковий мінімум еквівалентними загальними доходами на місяць у середньому на душу (1.1.1.) була майже вдвічі меншою за національний показник.

3. Слід відзначити і позитивний стан системи освіти базового року. Вище за середній рівень були такі ключові показники охоплення освітніми послугами: частка учнів денних загальноосвітніх навчальних закладів від загальної кількості постійного населення 6–17 років (4.1.1.(a)), охоплення дітей дошкільними навчальними закладами у відсотках від кількості дітей відповідного віку (4.2.1), кількість осіб, які навчалися в навчальних закладах (I–IV рівнів) на 10 тис. населення (4.5.1.(a)). Водночас показник, що визначає основу майбутнього розвитку області, — частка молоді, яка не працює, не навчається і не здобуває професійні навички, у загальній чисельності осіб віком 15–24 роки (8.4.1.) була загрозливо високою – 31,5%, що у 2,5 рази вище, ніж середній показник по країні. Це означає, що велика частина молоді, яка отримує достатній обсяг знань, не знаходить робочих місць і не прагне отримати робочу спеціальність.
4. В умовах глибокої економічної кризи 2015 року Запорізька область змогла утримати на цілком прийнятному рівні індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту (8.1.1.) завдяки порівняно високій частці експорту товарів з використанням у виробництві технологій високого і середньо-високого рівня в загальному обсязі експорту товарів (8.1.3) та завдяки частці інвестицій у машини, обладнання й інвентар у структурі інвестицій у матеріальні активи (8.2.1. (a)) – на 11,5 і 17,7 процентні пункти відповідно вище за середньоукраїнський показник. Проте слід звернути увагу на низький рівень співвідношення інноваційних витрат до ВРП (8.1.4) – майже вдвічі нижче за національний, і високий рівень виробничого травматизму (8.5.1. (a)).

Близько 30% працівників промисловості області зайнято на підприємствах, які належать до високо- і середньо- високотехнологічних секторів переробної промисловості (9.4.3), але частка реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності, які належать до високотехнологічного сектора переробної промисловості (9.4.1. (a)), становить менше за 1% проти 2,4% по Україні. Так само показник частки підприємств, які випускають продукцію середньовисокотехнологічного сектора переробної промисловості (9.4.1. (a)), майже втричі нижчий за середній по Україні.

Отже, хоча ВРП області порівняно високий за фізичним обсягом і за темпами зростання, це досягається переважно за рахунок задіяння чималих матеріальних, природних і людських ресурсів. Скажімо, показник енергоємності ВРП (витрати енергетичних матеріалів і продуктів нафтопереробки), т. у. п. на 1 млн грн ВРП (7.4.1. (a)) базового року був майже вдвічі вищим, ніж середній по Україні (106 проти 55), показник водоемності ВРП (6.4.1) майже втричі вищим, ВРП на 1 зайнятого працівника (8.2.2. (a)) нижче за національний рівень, а частка проміжного споживання в реалізованій продукції регіону (8.2.3. (a)) становила понад 70%.

5. Серед проблем області виділяється стан злочинності. Показник кількості виявлених тяжких і особливо тяжких злочинів в області, випадків у розрахунку на 1000 осіб (16.1.1) базового року в 1,8 рази перевищував середній по країні, а показник чисельності осіб, які постраждали й загинули від злочинів в області, у розрахунку на 1000 осіб (16.1.2. (a)), – удвічі.

Отже, ключові завдання регіональної і місцевої влади в контексті досягнення ЦСР полягають у закріпленні позитивних процесів там, де показники індикаторів вищі за середньоукраїнські, та в зосередженні фінансових і організаційних засобів на покращення ситуації по тих показниках, де є відставання від національних.

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Запорізькій області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	50,5	62,6	-12,10	5.2.2 (a)	1,3	2,7	0,48
1.2.1 (a)	91,0	56,3	34,66	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	85,9	70,7	15,20	5.4.2	16,7	-	-
1.3.2	46,5	53,1	-6,60	5.4.3 (a)	80,8	77,1	3,70
2.1.1 (a)	51,6	50,9	1,01	5.5.1 (a)	49,6	44,5	1,11
2.1.2 (a)	186,4	209,9	0,89	5.5.2	26,4	27,3	0,97
2.1.3 (a)	46,5	50,9	0,91	5.6.1	68,7	74,9	-6,20
2.2.1	172,0	223,3	0,77	5.6.2 (a)	55,9	56,2	-0,30
2.2.2	109,3	95,2	14,10	5.6.3 (a)	71,0	71,9	-0,90
2.3.1	94,8	89,3	5,50	6.1.1 (a)	2,3	7,6	-5,30
2.3.2	13,0	38,2	-25,20	6.1.2 (a)	40,0	29,6	1,35
2.3.3 (a)	0,4	2,5	-2,10	6.1.3 (a)	1,9	4,6	-2,70
2.4.1	139,7	141,5	-1,80	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	42,2	15,3	2,76	6.1.5	55,0	24,2	30,80
3.2.1	9,5	9,7	0,98	6.1.6	90,9	89,4	1,50
3.3.1	32,6	37,2	0,88	6.2.1 (a)	1,4	4,1	-2,70
3.3.2	61,7	56,0	1,10	6.2.2	63,9	73,0	-9,10
3.4.1	76,3	61,1	1,25	6.3.1	70,0	875,0	0,08
3.4.2	36,4	27,6	1,32	6.3.2	7,5	16,4	-8,87
3.4.3	33,5	24,0	1,39	6.4.1	13,3	4,9	2,72
3.4.4	11,2	11,1	1,00	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	51,7	52,2	0,99	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	61,8	62,0	1,00	7.1.1	47706,0	163682,0	-
3.6.1	12,3	11,2	1,10	7.1.2	8,5	11,7	-3,22
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	17,5	18,8	-1,32
3.7.1	-	-	-	7.3.1	4,8	3,0	1,77
3.8.1 (a)	24,1	18,4	5,70	7.4.1 (a)	106,1	55,2	1,92
3.9.1 (a)	37,4	29,3	8,10	8.1.1	94,7	90,2	4,50
4.1.1 (a)	85,8	78,5	7,30	8.1.2	8,8	13,7	-4,98
4.2.1	64,0	55,0	9,00	8.1.3	30,7	19,2	11,53
4.3.1	9,2	7,6	1,60	8.1.4 (a)	0,4	0,7	-0,33
4.4.1 (a)	358,5	321,0	1,12	8.2.1 (a)	50,8	33,1	17,67
4.4.1-1	54,3	55,2	-0,93	8.2.2 (a)	118,7	121,0	0,98
4.4.2 (a)	0,6	0,7	0,85	8.2.3 (a)	70,3	43,7	26,52
4.5.1 (a)	405,9	374,7	1,08	8.3.1 (a)	56,4	56,7	-0,30
4.5.2	54,8	48,9	5,90	8.4.1	31,5	12,8	18,70
4.6.1	15,1	15,3	-0,20	8.5.1 (a)	38,2	25,9	1,48
4.7.1	100,0	81,0	19,01	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	100,0	60,1	39,90	8.5.3	20,2	12,7	7,49
4.7.3	7,6	9,4	-1,81	8.6.1 (a)	25,1	25,4	-0,31
5.1.1	1,0	-	-	8.6.2 (a)	47,7	60,2	-12,51
5.2.1 (a)	0,0	0,1	-0,03	8.6.3 (a)	2,6	7,6	-5,00

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Запорізькій області

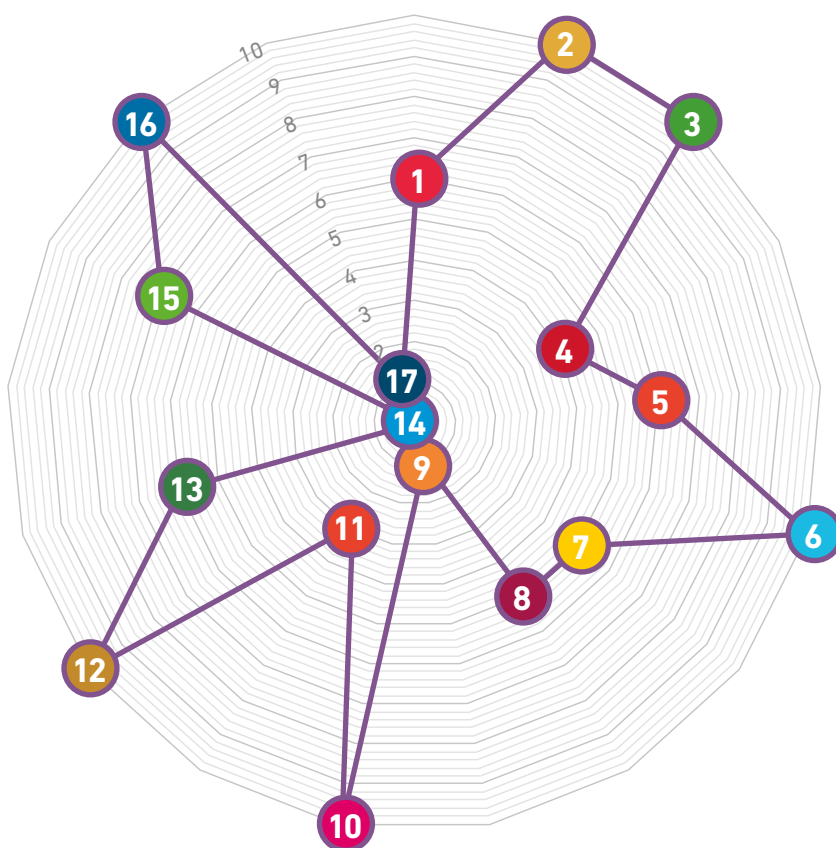
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	5,6	10,7	-5,12	12.4.2	50,1	30,0	20,10
9.1.2	18,0	1474,0	0,01	13.1.1 (a)	7,1	4,7	1,51
9.1.3 (a)	0,8	1,4	0,59	14.1.1 (a)	7,3	17,8	-10,47
9.2.1 (a)	42,1	35,3	6,83	14.2.1	0,0	0,0	0,00
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	3,5	4,3	-0,76
9.3.2 (a)	97,1	97,8	-0,65	14.2.3	97,8	585,6	0,17
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	8,3	4,1	2,01
9.4.1 (a)	0,9	2,4	-1,51	15.1.1	95,0	1769,1	0,05
9.4.2 (a)	3,5	10,0	-6,51	15.1.2	3,5	2,9	0,60
9.4.3	30,1	21,0	9,08	15.1.3	-	22,4	-
9.5.1	0,6	0,6	-0,05	15.2.1	4,4	17,6	-13,20
9.5.2	0,5	0,4	0,10	15.2.2 (a)	0,0	3,5	0,01
9.6.1	34,6	39,0	0,89	15.3.1 (a)	129,5	25,5	5,07
9.7.1 (a)	37,6	37,4	0,20	15.3.2	1880,9	31131,0	0,06
10.1.1 (a)	2,6	4,5	-1,90	15.3.3	69,2	51,6	17,60
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	4,5	441,8	0,01
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	299,4	7840,5	0,04
10.3.1 (a)	40,9	27,0	13,92	15.3.6	11,0	13,0	-1,98
10.3.2 (a)	27,0	8,3	18,68	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	28,4	11,2	17,22	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,6	2,7	0,96	16.1.1 (a)	9,0	5,0	1,80
10.5.1	42,1	37,7	4,39	16.1.2 (a)	20,0	10,0	2,00
11.1.1 (a)	39,3	37,8	1,45	16.1.3 (a)	0,3	1,8	0,15
11.1.2 (a)	23,4	22,9	1,02	16.2.1 (a)	0,0	0,5	0,00
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	215,4	199,3	1,08
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	0,0	5,3	0,00
11.3.2 (a)	0,4	1,4	0,32	16.3.1 (a)	7,0	9,0	-2,00
11.3.2-1	14,8	12,6	1,18	16.3.2 (a)	18,0	11,0	1,64
11.3.3	3,5	2,9	0,60	16.4.1 (a)	50,0	12,0	38,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	8,7	8,4	1,03
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	247,4	556,5	0,44
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	11,4	15,0	0,76
11.5.4 (a)	9,9	7,8	1,27	16.6.1 (a)	37,0	50,0	-13,00
11.5.4-1	270,4	4521,3	0,06	16.7.1	36,0	38,0	-2,00
11.6.1 (a)	2,5	4,9	0,50	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	1,7	2,1	-0,48	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	8,7	17,1	-8,38	16.9.1	6,8	6,7	0,10
12.3.1 (a)	3,9	501,9	0,01	17.1.1	0,4	0,4	-0,02
12.3.1-1	16,0	220,0	0,07	17.1.2 (a)	12,3	102,5	0,12
12.3.2	-	-	-	17.3.1	7,0	97,0	0,70
12.4.1 (a)	418,2	993,7	0,42				

4.8. Івано-Франківська область

У 2015 році Івано-Франківська область посідала 14-те місце за рівнем ВРП на 1 особу (не враховуючи м. Київ). Третина площі регіону гірська, ліси вкривають близько 41% його території. Розвідано 150 родовищ корисних копалин. Економіка області індустріально-аграрного характеру. У промисловому секторі сформовано потужні паливно-енергетичний і деревообробний кластери. Важливі види промислової діяльності також – машинобу-

дування, хімічна і харчова галузі, виробництво будівельних матеріалів. Порівняно високі базові показники індикаторів по області спостерігаються за Цілями 1, 2, 3, 6, 10, 12, 15 та 16. Додатковій уваги і впровадження відповідних заходів потребують Цілі 4, 5, 7, 8, 9, 11, 13, 17 з огляду на нижчі порівняно з іншими регіонами показники сталого розвитку в базовому періоді.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Івано-Франківської області

Особливості показників Івано-Франківської області у вимірах сталого розвитку такі²⁹.

1. Область була найкращою серед регіонів у базовому періоді за показниками Цілі 10 (скорочення нерівності). Як і в сусідніх регіонах, тут спостерігається велике значення немонетарних чинників, які впливають на віднесення населенням себе до бідних, — такими вважають себе 90,6% опитаних респондентів (1.3.1. (a)).
2. В області недостатньо приділяється уваги розвитку виробництва харчових продуктів (2.3.1) і переробці с/г сировини (2.3.2), в останній галузі на 17% нижчий рівень, ніж середній по Україні. Вищий, ніж в інших регіонах, рівень продуктивності праці на с/г підприємствах (2.2.1) та низькі післязбиральні втрати (12.2.1 і 12.2.2) свідчать про великий потенціал виробництва продукції з вищою доданою вартістю та про перспективи залучення інвес-

²⁹ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

тицій у ці сфери і дальший експорт продукції в прикордонні регіони.

3. При досить високому базовому рівні показників, які характеризують систему охорони здоров'я в області (Ціль 3), уваги вимагає профілактика й лікування цереброваскулярних хвороб у жінок (3.4.2) – за цим показником в області вдвічі вища смертність, ніж у середньому по Україні.
4. У системі освіти потребують уваги питання забезпеченості дитячими садочками (4.2.1), бо в регіоні найгірший по Україні показник (40%), питання організації інклюзивного навчання (4.7.3) і комп'ютеризації сільських шкіл (4.7.2). Загалом рівень охоплення освітою населення регіону незадовільний: кількість осіб у навчальних закладах (I–IV рівнів) у 1,3 рази нижча за середньоукраїнський показник (4.5.1.(a)). В області невелика кількість ВНЗ (4.4.2.(a)) і, відповідно, студентів (4.4.1. a)).
5. Слід приділити увагу і гендерним питанням, зокрема переглянути акти з метою забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків (5.1.1), забезпечити ширшу присутність жінок у депутатському корпусі (5.4.2) – у базовому періоді цей показник склав лише 7,9%, розвивати жіночу зайнятість і підприємництво, у якого високий потенціал. Співвідношення заробітної плати жінок і чоловіків в області (5.6.1) на рівні середнього по Україні – 75,4%, однак рівень зайнятості жінок на 24,7% нижчий (5.6.3. (a)).
6. В області порівняно добрий екологічний стан і високий природно-рекреаційний потенціал. Під охороною держави перебуває 356 природних об'єктів (11.3.2, 11.3.3, 15.1.2, 15.1.3, 15.4.1, 15.4.2). У регіоні низькі обсяги скидів у поверхневі води забруднених стічних вод, що підтверджують найкращі показники з водоемності ВРП (6.4.1) і майже немає скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти регіону (6.3.1, 6.3.2). Проте потребує уваги місцевої влади питання доступу сільського населення до централізованого водопостачання (6.1.5) і водовідведення (6.2.1.(a)). Окрему увагу слід приділити зниженню обсягів викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря (13.1.1.(a)), адже тут область має показник 16,1 тонн на кв. км площі і посідає 4-те місце з кінця, з урахуванням м. Києва.
7. При досить високому рівні енергоемності ВРП (7.4.1. (a)), що вдвічі вище за середньоукраїнський показник, замало уваги в області приділяється виробленню енергії з відновлюваних джерел (7.3.1) і впровадженню розробок та інновацій у виробництво. Зокрема регіон демонструє дуже низькі показники співвідношення інноваційних витрат до ВРП – 0,2% (8.1.4), та витрат на виконання НДР у ВРП – 0,04% (9.5.1). Вимагає уваги виробництво продукції високотехнологічного сектора (9.4.1. (a)). Порівняння показників зайнятості населення на підприємствах МСБ (8.6.1.(a)), що на 11,6% нижче за середній по Україні, та високих обсягів виробленої цими підприємствами продукції (8.6.2. (a)), що на 25,3 % вище за середній по Україні, свідчить, що в області, як і в сусідніх регіонах, вища продуктивність праці на таких підприємствах, ніж у середньому по Україні. Це зумовлює необхідність акцентувати увагу на сприянні розвитку МСБ в регіоні, розвитку інновацій і переробці сировини.
8. В області недостатньо приділяється уваги залученню інвестицій; частка ПІІ на 1 особу (7,9 дол. США) у 13 разів менша за середньоукраїнську (17.1.2.(a)). З метою активізації інвестицій місцева влада повинна сприяти банківському кредитуванню капітальних інвестицій (8.6.3. (a)), підвищити охоплення населення інтернет-послугами (9.6.1), доступ сільських населених пунктів до громадського транспорту (10.3.3.), взаємодіяти з бізнесом (16.7.1. і 16.3.1), звернути увагу на стан публічно-приватного партнерства в регіоні (17.3.1).

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Івано-Франківській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	67,6	62,6	5,00	5.2.2 (a)	2,2	2,7	0,82
1.2.1 (a)	93,0	56,3	36,70	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	90,6	70,7	19,90	5.4.2	7,9	-	-
1.3.2	50,9	53,1	-2,20	5.4.3 (a)	70,6	77,1	-6,50
2.1.1 (a)	41,7	50,9	0,82	5.5.1 (a)	30,4	44,5	0,68
2.1.2 (a)	259,3	209,9	1,24	5.5.2	30,1	27,3	1,10
2.1.3 (a)	44,2	50,9	0,87	5.6.1	75,4	74,9	0,50
2.2.1	321,3	223,3	1,44	5.6.2 (a)	51,4	56,2	-4,80
2.2.2	95,5	95,2	0,30	5.6.3 (a)	47,2	71,9	-24,70
2.3.1	58,1	89,3	-31,20	6.1.1 (a)	4,5	7,6	-3,10
2.3.2	21,2	38,2	-17,00	6.1.2 (a)	11,4	29,6	0,39
2.3.3 (a)	9,3	2,5	6,80	6.1.3 (a)	2,0	4,6	-2,60
2.4.1	142,3	141,5	0,80	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	12,8	15,3	0,84	6.1.5	6,1	24,2	-18,10
3.2.1	8,1	9,7	0,84	6.1.6	82,3	89,4	-7,10
3.3.1	13,0	37,2	0,35	6.2.1 (a)	0,4	4,1	-3,70
3.3.2	61,2	56,0	1,09	6.2.2	73,2	73,0	0,20
3.4.1	47,0	61,1	0,77	6.3.1	1,0	875,0	0,00
3.4.2	14,5	27,6	0,53	6.3.2	1,7	16,4	-14,66
3.4.3	24,4	24,0	1,02	6.4.1	2,0	4,9	0,41
3.4.4	10,9	11,1	0,98	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	54,0	52,2	1,03	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	63,7	62,0	1,03	7.1.1	10039,0	163682,0	-
3.6.1	10,1	11,2	0,90	7.1.2	12,3	11,7	0,51
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	25,0	18,8	6,18
3.7.1	-	-	-	7.3.1	24,8	3,0	21,77
3.8.1 (a)	16,0	18,4	-2,40	7.4.1 (a)	119,6	55,2	2,16
3.9.1 (a)	43,2	29,3	13,90	8.1.1	92,0	90,2	1,80
4.1.1 (a)	82,1	78,5	3,60	8.1.2	21,0	13,7	7,22
4.2.1	40,0	55,0	-15,00	8.1.3	31,0	19,2	11,85
4.3.1	5,3	7,6	-2,30	8.1.4 (a)	0,2	0,7	-0,49
4.4.1 (a)	224,1	321,0	0,70	8.2.1 (a)	22,7	33,1	-10,41
4.4.1-1	53,8	55,2	-1,43	8.2.2 (a)	81,9	121,0	0,68
4.4.2 (a)	0,4	0,7	0,54	8.2.3 (a)	89,2	43,7	45,51
4.5.1 (a)	277,4	374,7	0,74	8.3.1 (a)	54,8	56,7	-1,90
4.5.2	52,2	48,9	3,30	8.4.1	12,5	12,8	-0,28
4.6.1	17,4	15,3	2,10	8.5.1 (a)	16,1	25,9	0,62
4.7.1	78,5	81,0	-2,49	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	53,1	60,1	-7,00	8.5.3	8,9	12,7	-3,77
4.7.3	5,7	9,4	-3,70	8.6.1 (a)	13,8	25,4	-11,64
5.1.1	0,0	-	-	8.6.2 (a)	86,0	60,2	25,79
5.2.1 (a)	0,0	0,1	-0,05	8.6.3 (a)	2,9	7,6	-4,70

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Івано-Франківській області

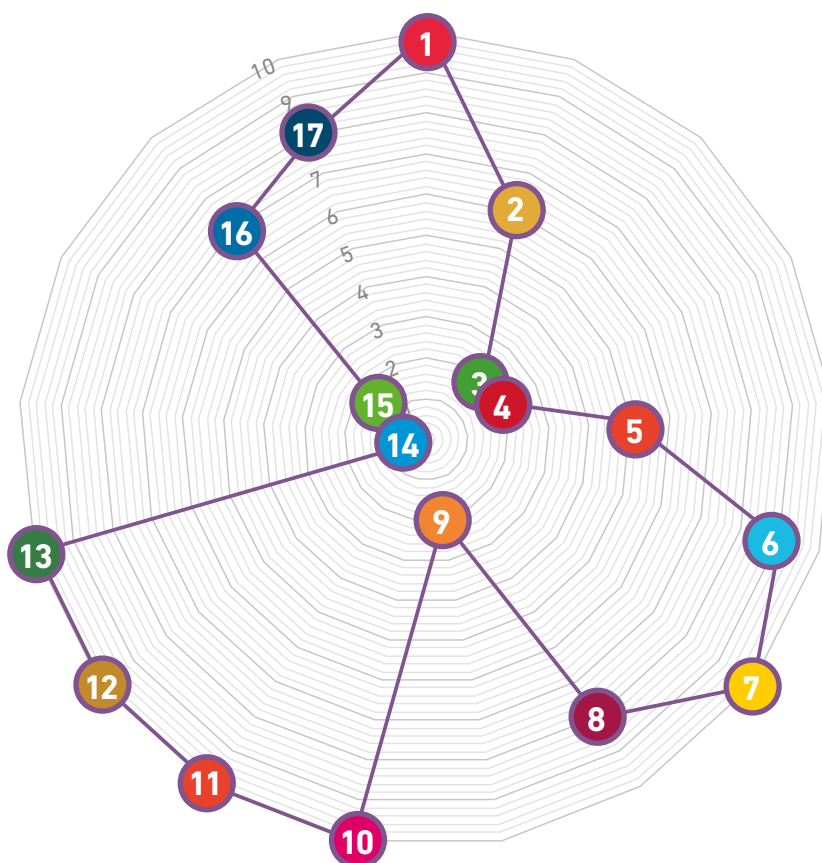
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	4,8	10,7	-5,99	12.4.2	34,0	30,0	4,00
9.1.2	11,4	1474,0	0,01	13.1.1 (a)	16,1	4,7	3,40
9.1.3 (a)	0,7	1,4	0,51	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	14,3	35,3	-20,94	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	100,0	97,8	2,21	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	0,1	2,4	-2,32	15.1.1	125,7	1769,1	0,07
9.4.2 (a)	9,4	10,0	-0,63	15.1.2	9,0	2,9	6,10
9.4.3	12,9	21,0	-8,10	15.1.3	68,0	22,4	45,60
9.5.1	0,0	0,6	-0,58	15.2.1	45,6	17,6	28,00
9.5.2	0,1	0,4	-0,30	15.2.2 (a)	11,2	3,5	3,22
9.6.1	23,4	39,0	0,60	15.3.1 (a)	16,9	25,5	0,66
9.7.1 (a)	47,0	37,4	9,60	15.3.2	377,7	31131,0	-
10.1.1 (a)	2,5	4,5	-2,00	15.3.3	27,1	51,6	-24,50
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	13,5	441,8	0,03
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	210,2	7840,5	0,03
10.3.1 (a)	9,3	27,0	-17,72	15.3.6	15,1	13,0	2,10
10.3.2 (a)	3,7	8,3	-4,68	15.4.1	218,8	669,0	0,33
10.3.3 (a)	8,8	11,2	-2,47	15.4.2	15,7	1,1	-
10.4.1	2,0	2,7	0,74	16.1.1 (a)	2,0	5,0	0,40
10.5.1	41,7	37,7	3,96	16.1.2 (a)	5,0	10,0	0,50
11.1.1 (a)	30,9	37,8	-6,93	16.1.3 (a)	0,4	1,8	0,24
11.1.2 (a)	25,7	22,9	1,12	16.2.1 (a)	0,7	0,5	1,48
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	109,6	199,3	0,55
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	3,6	5,3	0,68
11.3.2 (a)	2,2	1,4	1,64	16.3.1 (a)	7,0	9,0	-2,00
11.3.2-1	2,4	12,6	0,19	16.3.2 (a)	4,0	11,0	0,36
11.3.3	9,0	2,9	6,10	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	6,0	8,4	0,71
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	258,5	556,5	0,46
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	4,8	15,0	0,32
11.5.4 (a)	19,2	7,8	2,46	16.6.1 (a)	59,0	50,0	9,00
11.5.4-1	266,4	4521,3	0,06	16.7.1	26,0	38,0	-12,00
11.6.1 (a)	8,7	4,9	1,77	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	2,1	2,1	-0,06	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	7,2	17,1	-9,85	16.9.1	6,4	6,7	-0,30
12.3.1 (a)	152,6	501,9	0,30	17.1.1	0,6	0,4	0,16
12.3.1-1	4,0	220,0	0,02	17.1.2 (a)	7,9	102,5	0,08
12.3.2	-	-	-	17.3.1	1,0	97,0	0,01
12.4.1 (a)	285,1	993,7	0,29				

4.9. Київська область

Київська область належить до регіонів-лідерів за рівнем економічного розвитку, що зумовлено головню економічним тяжінням столиці. Показник ВРП на 1 особу тут третій в Україні (крім м. Києва). У 2015 році промислове виробництво зменшилося на 7,3%. Помітний внесок у падіння промвироб-

ництва зробили харчова промисловість, виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність. Суттєвим був спад у виробництві сільгосппродукції (10,9%). При цьому обсяги експорту зменшилися неістотно (8,7%) і майже винятково за рахунок постачання в країни СНД.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Київської області

Особливості показників Київської області у вимірах сталого розвитку такі³⁰.

1. Згадана специфіка економіки області зумовила досить високі показники доходів населення. За рівнем заробітної плати область була четвертою (не враховуючи м. Київ), середня зарплата становила 99% від середньоукраїнської. При цьому співвідношення сумарних доходів найбільш і найменш забезпечених 10% населення в Київській області (10.1.1. (a)) було вдвічі меншим, ніж середній по Україні показник. Частка населення, чії доходи були нижчими за фактичний прожитко-

вий мінімум (1.1.1. (a)), становила лише 51,3%. В області відчутно вищі за середні показники споживання основних продуктів харчування (2.1.3–2.1.3), зокрема плодів (2.1.3. (a)) майже в півтора рази. Однак населення демонструвало парадоксальний песимізм щодо якості власного життя — до бідних віднесли себе 85% домогосподарств (1.3.1. (a)). Імовірно, дався ознаки демонстраційний ефект Києва, де доходи набагато вищі.

2. Досить позитивні показники сфери громадського здоров'я. Лише 5,9% опитаних заявили про труднощі з отриманням медичної допо-

³⁰ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

- моги (3.9.1. (a)) (по Україні — 29,3%), відчутно кращі показники материнської (3.1.1) і дитячої (3.2.1) смертності. Гірші цифри демонструє лише смертність від новоутворень молочної залози (3.4.3). Певною мірою до кращого рівня виявлення захворювань слід віднести вищу захворюваність на ВІЛ (3.3.1) і туберкульоз (3.3.2).
3. Удвічі вищий показник смертей унаслідок транспортних нещасних випадків (3.6.1), що є результатом поживленості дорожнього руху в столичному регіоні.
 4. Високий (96,1% при 78,5% по Україні) рівень навчання дітей віком 6–17 років (4.1.1.(a)). Привертає увагу якісь шкільної освіти в селах: 100% шкіл мають доступ до інтернету (4.7.1), у 36 % шкіл (9% по Україні) організовано інклюзивне навчання (4.7.3). Статистично частка студентів вишів у 2,4 рази нижча від загальноукраїнського показника (4.4.1. (a)), але це радше внаслідок того, що з аналізу вилучено м. Київ — центр регіону.
 5. У півтора рази вища від середньоукраїнської кількість абортів (5.5.1. (a)). Натомість рівень насильства в сім'ї (5.2.2. (a)) рекордно низький (0,35 особи на 100 тис. населення). Утім, це може відбивати особливості виявлення і обліку такого типу злочинів.
 6. Складником якості життя в сільській місцевості є високий рівень доступу до централізованого водопостачання (6.1.5) — 61%). Водночас залишає бажати кращого покриття дорогами: 29,1% населення проживали на відстані понад 3 км від доріг з твердим покриттям (9.1.1).
 7. Досить високий рівень продуктивності праці (8.2.2. (a)) (ВРП на 1 зайнятого становив 140,6 тис. грн при 121,0 тис. грн загалом по Україні) певною мірою пов'язано з наявністю високотехнологічних виробництв. На відміну від низки інших областей, на Київщині середньоукраїнський показник перевищують і частка реалізованої продукції МСП (8.6.2. (a)), і частка зайнятих на них (8.6.1. (a)), що свідчить про істотну диверсифікованість цього сектора.
 8. Область демонструє високі показники екологічності: помірний рівень викидів (11.5.4. (a)), чималу лісистість (15.2.1), нижчу за середню розораність (15.3.3), велику частку територій екологічної мережі (15.1.3). Однак треба враховувати, що частина території області належить до зони забруднення внаслідок аварії на ЧАЕС. За таких умов недостатнім видається розвиток заповідників і національних природних парків (15.1.2), які становлять лише 0,6% території області.
 9. Очевидний вплив специфіки столичного регіону на рівень злочинності. Кількість тяжких злочинів (16.1.1) вища за середній показник на 20%, а злочинів щодо сексуальної експлуатації (16.2.3. (a)) — у 12,2 рази. Водночас злочинність щодо статевої свободи і статевої недоторканності (16.1.3. (a)), за статистикою, рекордно низька, що викликає питання до вірогідності звітних даних.

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Київській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	51,3	62,6	-11,30	5.2.2 (a)	0,3	2,7	0,13
1.2.1 (a)	82,3	56,3	26,00	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	85,0	70,7	14,30	5.4.2	14,3	-	-
1.3.2	53,4	53,1	0,30	5.4.3 (a)	78,9	77,1	1,80
2.1.1 (a)	63,3	50,9	1,24	5.5.1 (a)	65,8	44,5	1,48
2.1.2 (a)	222,8	209,9	1,06	5.5.2	28,5	27,3	1,04
2.1.3 (a)	72,1	50,9	1,42	5.6.1	73,4	74,9	-1,50
2.2.1	226,9	223,3	1,02	5.6.2 (a)	58,2	56,2	2,00
2.2.2	89,2	95,2	-6,00	5.6.3 (a)	72,6	71,9	0,70
2.3.1	93,7	89,3	4,40	6.1.1 (a)	10,4	7,6	2,80
2.3.2	66,3	38,2	28,10	6.1.2 (a)	24,1	29,6	0,81
2.3.3 (a)	7,3	2,5	4,80	6.1.3 (a)	5,8	4,6	1,20
2.4.1	137,3	141,5	-4,20	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	9,9	15,3	0,65	6.1.5	61,0	24,2	36,80
3.2.1	7,6	9,7	0,78	6.1.6	100,0	89,4	10,60
3.3.1	56,4	37,2	1,52	6.2.1 (a)	9,1	4,1	5,00
3.3.2	69,2	56,0	1,24	6.2.2	98,0	73,0	25,00
3.4.1	66,9	61,1	1,10	6.3.1	4,0	875,0	0,00
3.4.2	27,4	27,6	0,99	6.3.2	0,6	16,4	-15,78
3.4.3	31,5	24,0	1,31	6.4.1	6,9	4,9	1,42
3.4.4	11,8	11,1	1,06	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	50,3	52,2	0,96	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	61,1	62,0	0,98	7.1.1	4263,0	163682,0	-
3.6.1	21,6	11,2	1,93	7.1.2	16,9	11,7	5,18
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	14,7	18,8	-4,15
3.7.1	-	-	-	7.3.1	0,0	3,0	-3,00
3.8.1 (a)	13,6	18,4	-4,80	7.4.1 (a)	39,4	55,2	0,71
3.9.1 (a)	5,9	29,3	-23,40	8.1.1	94,0	90,2	3,80
4.1.1 (a)	96,1	78,5	17,60	8.1.2	23,4	13,7	9,68
4.2.1	67,0	55,0	12,00	8.1.3	16,4	19,2	-2,75
4.3.1	3,3	7,6	-4,30	8.1.4 (a)	0,1	0,7	-0,56
4.4.1 (a)	132,3	321,0	0,41	8.2.1 (a)	26,1	33,1	-6,99
4.4.1-1	55,6	55,2	0,34	8.2.2 (a)	140,6	121,0	1,16
4.4.2 (a)	0,3	0,7	0,52	8.2.3 (a)	41,2	43,7	-2,55
4.5.1 (a)	173,7	374,7	0,46	8.3.1 (a)	58,1	56,7	1,40
4.5.2	46,5	48,9	-2,40	8.4.1	-	12,8	-
4.6.1	13,7	15,3	-1,60	8.5.1 (a)	22,6	25,9	0,87
4.7.1	100,0	81,0	19,01	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	89,4	60,1	29,30	8.5.3	11,9	12,7	-0,79
4.7.3	35,6	9,4	26,20	8.6.1 (a)	32,4	25,4	7,02
5.1.1	2,0	-	-	8.6.2 (a)	65,1	60,2	4,91
5.2.1 (a)	0,0	0,1	-0,02	8.6.3 (a)	3,2	7,6	-4,40

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Київській області

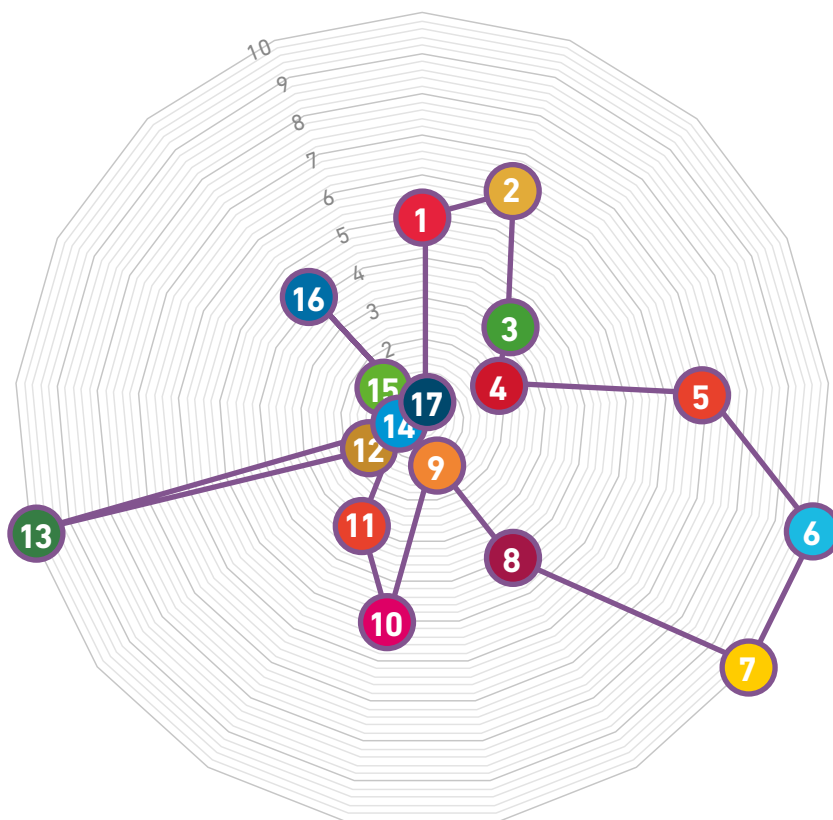
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	29,1	10,7	18,33	12.4.2	8,9	30,0	-21,10
9.1.2	52,1	1474,0	0,04	13.1.1 (a)	2,8	4,7	0,59
9.1.3 (a)	0,8	1,4	0,57	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	6,2	35,3	-29,06	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	100,0	97,8	2,21	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	2,3	2,4	-0,10	15.1.1	17,2	1769,1	0,01
9.4.2 (a)	9,2	10,0	-0,76	15.1.2	0,6	2,9	-2,30
9.4.3	12,1	21,0	-8,93	15.1.3	46,1	22,4	23,70
9.5.1	0,2	0,6	-0,40	15.2.1	23,1	17,6	5,50
9.5.2	0,3	0,4	-0,10	15.2.2 (a)	5,5	3,5	1,58
9.6.1	41,8	39,0	1,07	15.3.1 (a)	0,6	25,5	0,02
9.7.1 (a)	39,9	37,4	2,50	15.3.2	1280,2	31131,0	0,04
10.1.1 (a)	2,6	4,5	-1,90	15.3.3	45,5	51,6	-6,10
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	62,6	441,8	0,14
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	251,6	7840,5	0,03
10.3.1 (a)	14,6	27,0	-12,36	15.3.6	8,9	13,0	-4,04
10.3.2 (a)	1,0	8,3	-7,38	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	2,2	11,2	-9,02	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,6	2,7	0,96	16.1.1 (a)	6,0	5,0	1,20
10.5.1	34,8	37,7	-2,90	16.1.2 (a)	9,0	10,0	0,90
11.1.1 (a)	35,3	37,8	-2,57	16.1.3 (a)	0,1	1,8	0,03
11.1.2 (a)	36,1	22,9	1,58	16.2.1 (a)	0,0	0,5	0,00
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	206,0	199,3	1,03
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	65,3	5,3	12,29
11.3.2 (a)	1,4	1,4	0,99	16.3.1 (a)	10,0	9,0	1,00
11.3.2-1	7,0	12,6	0,56	16.3.2 (a)	11,0	11,0	1,00
11.3.3	0,6	2,9	-2,30	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	3,5	8,4	0,41
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	466,4	556,5	0,84
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	10,5	15,0	0,70
11.5.4 (a)	7,2	7,8	0,92	16.6.1 (a)	50,0	50,0	0,00
11.5.4-1	203,6	4521,3	0,05	16.7.1	33,0	38,0	-5,00
11.6.1 (a)	1,2	4,9	0,25	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	2,1	2,1	-0,08	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	12,8	17,1	-4,27	16.9.1	6,3	6,7	-0,40
12.3.1 (a)	59,0	501,9	0,12	17.1.1	0,1	0,4	-0,26
12.3.1-1	16,0	220,0	0,07	17.1.2 (a)	43,0	102,5	0,42
12.3.2	-	-	-	17.3.1	13,0	97,0	0,13
12.4.1 (a)	105,4	993,7	0,11				

4.10. Кіровоградська область

Кіровоградська область за переважною більшістю показників соціально-економічного розвитку перебуває в середині списку регіонів України. За підсумками 2015 року вона посідала 7-ме місце за рівнем ВРП на 1 зайнятого (8.2.2. (a)) (не враховуючи м. Київ). Область належить до сільськогосподарських регіонів, аграрне виробництво займає близько 40% її ВРП. Частка площі орних земель у загальній території регіону (15.3.3) набагато вища за середньоукраїнський рівень (70,4% проти 51,6%). Інвестиційна привабливість області дуже низька, прямі іноземні інвестиції на 1 особу насе-

лення (8.1.2) одні з найнижчих в Україні (1,02 дол. США). Частка обсягів банківського кредитування в структурі капітальних інвестицій (8.6.3. (a)) більш ніж удвічі нижча за середньоукраїнський показник (3,1% проти 7,6%). Порівняно високі базові показники індикаторів по області спостерігаються за Цілями 1, 4, 7, 10, 13 та 17. Додаткової уваги та впровадження відповідних заходів потребують Цілі 3, 5, 9, 11, 15 та 16 з огляду на нижчі порівняно з іншими регіонами показники сталого розвитку в базовому періоді.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Кіровоградської області

Особливості показників Кіровоградської області у вимірах сталого розвитку такі³¹.

1. Частка осіб з грошовими доходами, нижчими за фактичний прожитковий мінімум (1.1.1. (a)) вища, ніж середньоукраїнська (68,2% проти 62,6%). Водночас сприйняття населенням якості свого життя (1.3.1. (a)) набагато краще: лише 15,6% домогосподарств вважають себе бідними, що в 4,5 рази менше, ніж загалом по Україні. Населення, яке перебуває в складних життєвих обставинах, майже повністю охоплено соціальними послугами (1.2.1. (a)), хоча його частка майже вдвічі вища за середньоукраїнську (99,7% проти 56,3%).
2. Рівні захворюваності населення майже за всіма типами хвороб і смертності набагато вищі, ніж середньоукраїнські, спостерігаються негативні тенденції дитячої смертності (3.2.1).

³¹ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

- Позитивна діагностика на ВІЛ (3.3.1) майже на третину перевищує середньоукраїнську (на 100 тис. населення 53,48 особи проти 37,2 по Україні), схожа ситуація з туберкульозом (3.3.2) – 77 проти 56. Не дуже приємна ситуація з плануванням сім'ї: в області надто високий коефіцієнт народжуваності у віці до 20 років (5.5.2) – 41,5 на 1000 жінок (по Україні – 27,3). Цей показник корелює з досить високим рівнем абортів (5.5.1. (а)) – 55,97 на 10 тис. жінок при 44,5 в середньому по Україні. Вищий за середньоукраїнський і показник частки осіб, які курять (3.8.1. (а)) – 19,9% проти 18,4%. Усе це призводить до того, що середня очікувана тривалість життя жінок (3.5.2. (а)) і чоловіків (3.5.1. (а)) майже на рік менша за середньоукраїнську.
- Недостатня пропозиція навчальних послуг вищими III–IV рівнів акредитації: частка студентів (4.4.1. (а)) менша від загальноукраїнської більш як утричі. Така сама негативна ситуація загалом по навчальних закладах I–IV рівнів акредитації (4.5.1. (а)), де ця частка менша вдвічі. Набагато краща ситуація зі шкільним навчанням, де навіть сільські школи стовідсотково забезпечені інтернетом і комп'ютерними програмами навчання (4.7.1, 4.7.2).
 - Складна в регіоні ситуація з водопостачанням. Використання свіжої води на питні й санітарно-гігієнічні потреби на 10 м³ на одну особу (6.1.2. (а)) менше від загальноукраїнського, до централізованого водопостачання має доступ лише 21,7% сільського (6.1.5) і 73,8% міського (6.1.6) населення (по Україні 24,2% і 89,4% відповідно). Сільське населення майже не має доступу до централізованого водовідведення (6.2.1. (а)). Набагато краща ситуація зі скидами забрудненої води (6.3.1) – їх практично немає, хоча показники відповідності води санітарно-гігієнічним нормам (6.1., 6.1.3) вкрай низькі і нижчі від загальноукраїнського рівня (в сільській місцевості – 4,9% проти 7,6%, у комунальних джерелах – 3,3% проти 4,6%).
 - Сільськогосподарська спеціалізація регіону забезпечує досить низьку енергоемність ВРП (7.4.1. (а)) – 30,6 т. у. п. на 1 млн грн (середньоукраїнський показник – 55,23). Унікальний той факт, що майже все загальне кінцеве споживання енергії відбувається за рахунок відновлюваних джерел енергії (7.3.1).
 - Суттєва прогалина для регіону – низка представленість пам'яток національного і місцевого значення, заповідників і національних природних парків (11.3.1, 11.3.2, 11.3.2–1, 11.3.3). Це призводить до низької туристичної привабливості регіону, невеликої кількості робочих місць у сфері туризму (11.6.1. (а)) – 0,7 на 10 тис. зайнятих (по Україні – 4,92).
 - Показники злочинності в регіоні вищі за середньоукраїнські майже в усіх розрізах: кількість тяжких і особливо тяжких злочинів на 1000 осіб (16.1.1) становить 7 проти 5, чисельність постраждалих і загиблих (16.1.2. (а)) – 14 проти 10. Натомість набагато менше злочинів пов'язаних зі зброєю (16.5.3. (а)).
 - Ушестеро вищий за середньоукраїнський обсяг утворених відходів на одиницю ВРП (12.4.1. (а)).

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Кіровоградській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	68,2	62,6	5,60	5.2.2 (a)	2,1	2,7	0,79
1.2.1 (a)	99,7	56,3	43,40	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	15,6	70,7	-55,10	5.4.2	17,2	-	-
1.3.2	53,2	53,1	0,10	5.4.3 (a)	77,2	77,1	0,10
2.1.1 (a)	53,2	50,9	1,05	5.5.1 (a)	56,0	44,5	1,26
2.1.2 (a)	207,8	209,9	0,99	5.5.2	41,5	27,3	1,52
2.1.3 (a)	45,4	50,9	0,89	5.6.1	78,8	74,9	3,90
2.2.1	215,6	223,3	0,97	5.6.2 (a)	54,0	56,2	-2,20
2.2.2	97,7	95,2	2,50	5.6.3 (a)	70,3	71,9	-1,63
2.3.1	65,2	89,3	-24,10	6.1.1 (a)	4,9	7,6	-2,70
2.3.2	74,6	38,2	36,40	6.1.2 (a)	19,0	29,6	0,64
2.3.3 (a)	0,3	2,5	-2,20	6.1.3 (a)	3,3	4,6	-1,30
2.4.1	140,2	141,5	-1,30	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	10,5	15,3	0,69	6.1.5	21,7	24,2	-2,50
3.2.1	11,4	9,7	1,18	6.1.6	73,8	89,4	-15,60
3.3.1	53,5	37,2	1,44	6.2.1 (a)	0,8	4,1	-3,30
3.3.2	77,0	56,0	1,38	6.2.2	74,3	73,0	1,30
3.4.1	77,0	61,1	1,26	6.3.1	0,0	875,0	0,00
3.4.2	33,1	27,6	1,20	6.3.2	0,0	16,4	-16,38
3.4.3	28,5	24,0	1,19	6.4.1	5,5	4,9	1,13
3.4.4	14,2	11,1	1,28	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	51,0	52,2	0,98	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	61,4	62,0	0,99	7.1.1	761,0	163682,0	-
3.6.1	12,5	11,2	1,11	7.1.2	12,2	11,7	0,49
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	16,9	18,8	-1,91
3.7.1	-	-	-	7.3.1	95,6	3,0	92,64
3.8.1 (a)	19,9	18,4	1,50	7.4.1 (a)	30,6	55,2	0,55
3.9.1 (a)	12,6	29,3	-16,70	8.1.1	91,7	90,2	1,50
4.1.1 (a)	84,3	78,5	5,80	8.1.2	10,6	13,7	-3,18
4.2.1	62,0	55,0	7,00	8.1.3	20,2	19,2	0,98
4.3.1	7,7	7,6	0,10	8.1.4 (a)	0,3	0,7	-0,36
4.4.1 (a)	98,7	321,0	0,31	8.2.1 (a)	52,3	33,1	19,24
4.4.1-1	59,5	55,2	4,25	8.2.2 (a)	98,6	121,0	0,82
4.4.2 (a)	0,4	0,7	0,61	8.2.3 (a)	62,9	43,7	19,12
4.5.1 (a)	165,7	374,7	0,44	8.3.1 (a)	54,0	56,7	-2,70
4.5.2	43,4	48,9	-5,50	8.4.1	17,7	12,8	4,88
4.6.1	16,2	15,3	0,92	8.5.1 (a)	81,4	25,9	3,14
4.7.1	100,0	81,0	19,01	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	100,0	60,1	39,90	8.5.3	10,4	12,7	-2,31
4.7.3	10,7	9,4	1,29	8.6.1 (a)	23,3	25,4	-2,15
5.1.1	0,0	-	-	8.6.2 (a)	88,1	60,2	27,91
5.2.1 (a)	0,0	0,1	-0,03	8.6.3 (a)	3,1	7,6	-4,50

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Кіровоградській області

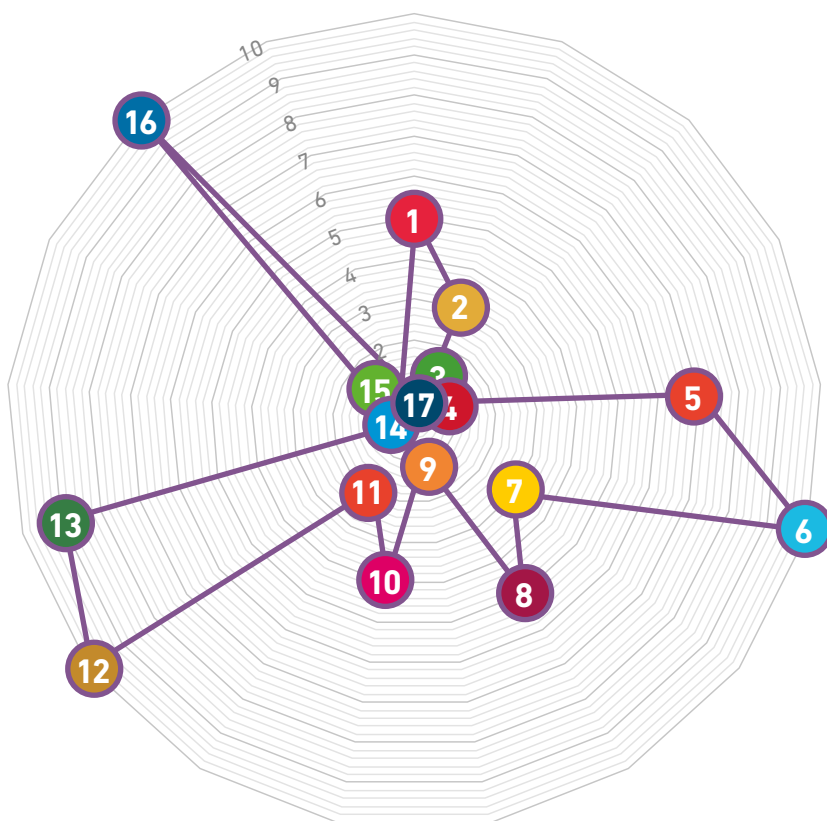
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	11,0	10,7	0,21	12.4.2	25,9	30,0	-4,10
9.1.2	10,7	1474,0	0,01	13.1.1 (a)	0,6	4,7	0,12
9.1.3 (a)	0,6	1,4	0,42	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	15,1	35,3	-20,17	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	98,4	97,8	0,62	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	0,1	2,4	-2,30	15.1.1	-	1769,1	-
9.4.2 (a)	11,5	10,0	1,50	15.1.2	-	2,9	-
9.4.3	16,0	21,0	-5,07	15.1.3	27,0	22,4	4,60
9.5.1	0,2	0,6	-0,46	15.2.1	7,7	17,6	-9,90
9.5.2	0,3	0,4	-0,10	15.2.2 (a)	0,8	3,5	0,23
9.6.1	22,7	39,0	0,58	15.3.1 (a)	1,1	25,5	0,04
9.7.1 (a)	55,1	37,4	17,70	15.3.2	1730,3	31131,0	0,06
10.1.1 (a)	4,0	4,5	-0,50	15.3.3	70,4	51,6	18,80
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	3,4	441,8	0,01
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	242,2	7840,5	0,03
10.3.1 (a)	25,0	27,0	-2,00	15.3.6	9,9	13,0	-3,14
10.3.2 (a)	6,3	8,3	-2,04	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	12,9	11,2	1,69	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,4	2,7	0,89	16.1.1 (a)	7,0	5,0	1,40
10.5.1	43,6	37,7	5,90	16.1.2 (a)	14,0	10,0	1,40
11.1.1 (a)	23,6	37,8	-14,28	16.1.3 (a)	2,8	1,8	1,50
11.1.2 (a)	25,7	22,9	1,12	16.2.1 (a)	0,0	0,5	0,00
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	319,6	199,3	1,60
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	1,0	5,3	0,19
11.3.2 (a)	0,2	1,4	0,18	16.3.1 (a)	13,0	9,0	4,00
11.3.2-1	2,2	12,6	0,18	16.3.2 (a)	14,0	11,0	1,27
11.3.3	-	2,9	-	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	4,9	8,4	0,58
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	241,7	556,5	0,43
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	11,5	15,0	0,77
11.5.4 (a)	2,5	7,8	0,32	16.6.1 (a)	47,0	50,0	-3,00
11.5.4-1	61,7	4521,3	0,01	16.7.1	31,0	38,0	-7,00
11.6.1 (a)	0,7	4,9	0,14	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	2,1	2,1	-0,02	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	8,4	17,1	-8,71	16.9.1	6,7	6,7	0,00
12.3.1 (a)	1356,1	501,9	2,70	17.1.1	0,5	0,4	0,11
12.3.1-1	6,0	220,0	0,03	17.1.2 (a)	1,0	102,5	0,01
12.3.2	-	-	-	17.3.1	0,0	97,0	0,00
12.4.1 (a)	5855,4	993,7	5,89				

4.11. Луганська область

На становище Луганської області базового 2015 року суттєво впливав збройний конфлікт і пов'язана з ним антитерористична операція. Територію області тимчасово поділено на підконтрольну українській владі і непідконтрольну. У результаті воєнних дій на території області було пошкоджено, а подекуди і зруйновано, частину транспортної, промислової, соціальної інфраструктури, комунікації. На непідконтрольній території залишилася більше як половина всіх промислових підприємств, зокрема всі підприємства металургійного

комплексу області. Індекс промислової продукції 2015 року становив лише 34% від попереднього року. У результаті Луганська область, яка до збройного конфлікту за економічним потенціалом входила до п'ятірки лідерів, 2015 року за показником ВРП на одну особу опинилася на останньому 25-му місці серед регіонів України. За показником реалізації промислової продукції на одну особу вона посідала 21-ше місце (не враховуючи м. Київ), сільськогосподарської продукції – 23-тє місце.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Луганської області

Особливості показників Луганської області у вимірах сталого розвитку такі³².

1. В умовах, які склалися в області, аналіз статистичних показників ускладнено і через неповне їх надання, і через непрості обставини з огляду на те, що область і населення області розділено, відбувається постійна внутрішньообласна міграція і міграція населення за межі області. З урахуванням сказаного, показники досягнення ЦСР в регіоні базового

2015 році були здебільшого досить низькі. Тому наведемо лише вибіркового аналіз, зважаючи, що 2017 року в області оновлено Стратегію розвитку Луганської області до 2020 року, яка вже враховує досягнення ЦСР на регіональному рівні.

2. Станом на 2015 рік за показниками, що стосуються доходів населення, область суттєво відставала від середніх по Україні. Частка населення, чий середньодушові еквівалентні

³² Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

грошові доходи на місяць нижчі за фактичний прожитковий мінімум (1.1.1. (a)), становила 68,9%, що на 6,3% перевищує середньоукраїнський показник. Натомість витрати на харчування становили тільки 48% від сукупних витрат домогосподарств, а частка домогосподарств у регіоні, які за оцінкою матеріального добробуту відносять себе до бідних (1.3.1.) сягала 75%, що вище за середню по країні, але нижче, ніж у багатьох інших регіонах із кращими економічними показниками. Почасти це можна пояснити вищим рівнем розшарування населення області за доходами. Скажімо, співвідношення мінімальних доходів 10% найбагатшого населення до максимальних доходів 10% найменш забезпеченого населення (10.4.1) в області становить 3,3, а загалом по державі 2,7 рази. Співвідношення середнього розміру пенсії і середньої заробітної плати (10.5.1) в області 51%, а в країні – лише 37,7%.

3. Стан доходів населення визначається економічним становищем. У 2015 році показник ВРП на 1 зайнятого працівника (8.2.2. (a)) становив лише 64% від середнього по країні, а рівень зайнятості населення віком 15–70 років (8.3.1. (a)) – лише 54%.
4. Тривання збройного конфлікту, низькі доходи частини населення і зруйнована інфраструктура позначилися на стані надання основних

соціальних послуг, таких як освіта й охорона здоров'я. Показники материнської і дитячої смертності тут суттєво вищі за середні (3.1.1, 3.1.2), тоді як інші показники, що стосуються смертності, нижчі за середньоукраїнські. У сфері освіти майже всі показники нижчі за базові по Україні.

5. Великою мірою в результаті збройного конфлікту нижчі за середні по Україні показники, які визначають досягнення Цілі 6, – доступ до чистої води і належні санітарні умови. Це ж стосується і питань інфраструктури (Ціль 9). Досягнення обох цілей вимагає суттєвих капітальних інвестицій. А от показник співвідношення капітальних інвестицій до ВРП у відсотках (8.1.2) 2015 року становив лише 8,6%, що на 5 процентних пунктів нижче за середньоукраїнський показник. Наприклад, обсяг капітальних інвестицій і поточних витрат на захист і реабілітацію ґрунту, підземних і поверхневих вод у гривнях на 1 га площі регіону (15.3.1. (a)) становив менше як 1 гривню при середньому показнику 25 гривень.
6. На низькому рівні і залучення прямих іноземних інвестицій (17.1.2. (a)) та реалізація проєктів державно-приватного партнерства, що певною мірою виправдано умовами, які склалися в області.

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Луганській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	68,9	62,6	6,30	5.2.2 (a)	4,2	2,7	1,52
1.2.1 (a)	83,8	56,3	27,50	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	75,4	70,7	4,70	5.4.2	-	-	-
1.3.2	48,0	53,1	-5,10	5.4.3 (a)	79,3	77,1	2,20
2.1.1 (a)	37,5	50,9	0,74	5.5.1 (a)	14,5	44,5	0,33
2.1.2 (a)	144,8	209,9	0,69	5.5.2	...	27,3	-
2.1.3 (a)	36,7	50,9	0,72	5.6.1	77,7	74,9	2,80
2.2.1	160,4	223,3	0,72	5.6.2 (a)	60,0	56,2	3,80
2.2.2	77,8	95,2	-17,40	5.6.3 (a)	-	71,9	-
2.3.1	-	89,3	-	6.1.1 (a)	3,9	7,6	-3,70
2.3.2	3,3	38,2	-34,90	6.1.2 (a)	6,4	29,6	0,22
2.3.3 (a)	1,5	2,5	-1,00	6.1.3 (a)	3,5	4,6	-1,10
2.4.1	139,1	141,5	-2,40	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	37,7	15,3	2,47	6.1.5	29,0	24,2	4,80
3.2.1	12,8	9,7	1,33	6.1.6	89,4	89,4	0,00
3.3.1	-	37,2	-	6.2.1 (a)	2,0	4,1	-2,10
3.3.2	-	56,0	-	6.2.2	100,0	73,0	27,00
3.4.1	31,6	61,1	0,52	6.3.1	72,0	875,0	0,08
3.4.2	16,3	27,6	0,59	6.3.2	87,8	16,4	71,43
3.4.3	9,1	24,0	0,38	6.4.1	5,6	4,9	1,14
3.4.4	3,2	11,1	0,29	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	-	52,2	-	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	-	62,0	-	7.1.1	3099,0	163682,0	-
3.6.1	2,3	11,2	0,20	7.1.2	15,8	11,7	4,01
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	14,7	18,8	-4,15
3.7.1	-	-	-	7.3.1	-	3,0	-
3.8.1 (a)	16,0	18,4	-2,40	7.4.1 (a)	140,0	55,2	2,53
3.9.1 (a)	9,6	29,3	-19,70	8.1.1	47,7	90,2	-42,50
4.1.1 (a)	24,6	78,5	-53,90	8.1.2	8,6	13,7	-5,10
4.2.1	-	55,0	-	8.1.3	12,5	19,2	-6,71
4.3.1	8,7	7,6	1,10	8.1.4 (a)	0,1	0,7	-0,59
4.4.1 (a)	77,9	321,0	0,24	8.2.1 (a)	38,7	33,1	5,57
4.4.1-1	50,3	55,2	-4,89	8.2.2 (a)	76,9	121,0	0,64
4.4.2 (a)	0,2	0,7	0,27	8.2.3 (a)	82,7	43,7	39,01
4.5.1 (a)	89,6	374,7	0,24	8.3.1 (a)	54,6	56,7	-2,10
4.5.2	41,0	48,9	-7,90	8.4.1	-	12,8	-
4.6.1	16,4	15,3	1,10	8.5.1 (a)	16,7	25,9	0,64
4.7.1	92,0	81,0	11,01	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	89,4	60,1	29,30	8.5.3	17,9	12,7	5,24
4.7.3	35,6	9,4	26,20	8.6.1 (a)	19,6	25,4	-5,83
5.1.1	2,0	-	-	8.6.2 (a)	57,0	60,2	-3,22
5.2.1 (a)	0,0	0,1	-0,05	8.6.3 (a)	2,1	7,6	-5,50

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Луганській області

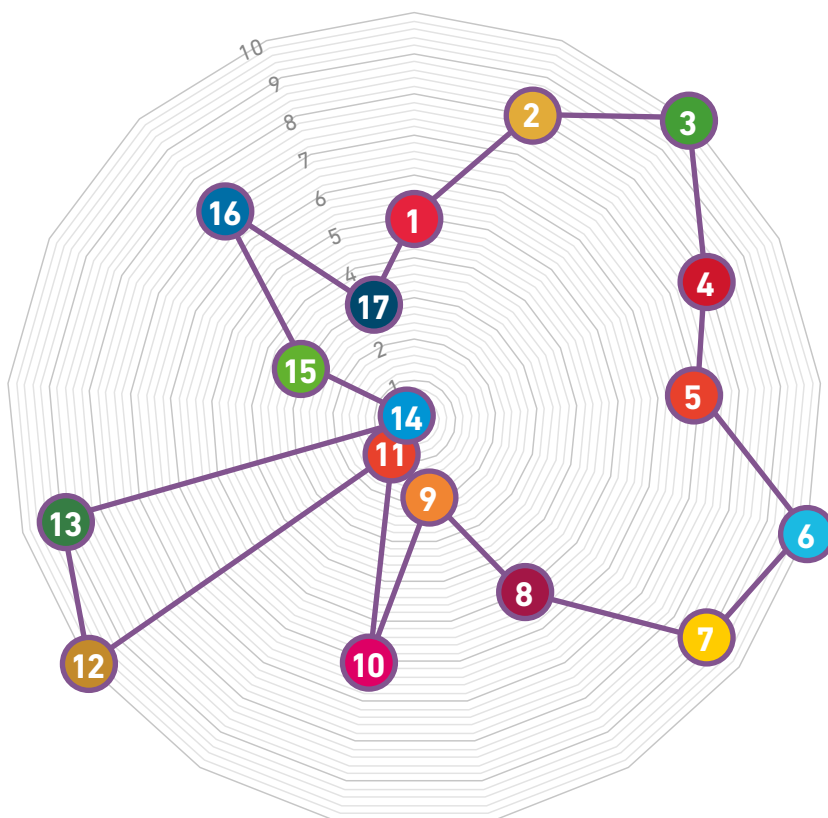
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	18,8	10,7	8,01	12.4.2	11,3	30,0	-18,70
9.1.2	27,3	1474,0	0,02	13.1.1 (a)	4,3	4,7	0,91
9.1.3 (a)	0,9	1,4	0,62	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	61,7	35,3	26,49	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	98,3	97,8	0,51	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	-	2,4	-	15.1.1	12,4	1769,1	0,01
9.4.2 (a)	-	10,0	-	15.1.2	0,5	2,9	-2,40
9.4.3	20,3	21,0	-0,69	15.1.3	-	22,4	-
9.5.1	0,1	0,6	-0,50	15.2.1	13,4	17,6	-4,20
9.5.2	1,6	0,4	1,20	15.2.2 (a)	1,0	3,5	0,30
9.6.1	20,9	39,0	0,53	15.3.1 (a)	0,9	25,5	0,04
9.7.1 (a)	41,9	37,4	4,50	15.3.2	1227,3	31131,0	0,04
10.1.1 (a)	4,3	4,5	-0,20	15.3.3	46,0	51,6	-5,60
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	8,8	441,8	0,02
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	555,0	7840,5	0,07
10.3.1 (a)	41,3	27,0	14,30	15.3.6	20,8	13,0	7,81
10.3.2 (a)	15,3	8,3	7,00	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	11,7	11,2	0,46	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	3,3	2,7	1,22	16.1.1 (a)	3,0	5,0	0,60
10.5.1	51,1	37,7	13,43	16.1.2 (a)	4,0	10,0	0,40
11.1.1 (a)	28,6	37,8	-9,19	16.1.3 (a)	1,3	1,8	0,72
11.1.2 (a)	24,1	22,9	1,05	16.2.1 (a)	0,0	0,5	0,00
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	271,1	199,3	1,36
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	3,8	5,3	0,71
11.3.2 (a)	0,7	1,4	0,52	16.3.1 (a)	11,0	9,0	2,00
11.3.2-1	17,9	12,6	1,43	16.3.2 (a)	10,0	11,0	0,91
11.3.3	0,5	2,9	-2,40	16.4.1 (a)	100,0	12,0	88,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	14,6	8,4	1,73
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	3196,9	556,5	5,74
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	20,3	15,0	1,35
11.5.4 (a)	5,0	7,8	0,64	16.6.1 (a)	46,0	50,0	-4,00
11.5.4-1	133,0	4521,3	0,03	16.7.1	43,0	38,0	5,00
11.6.1 (a)	0,4	4,9	0,08	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-5,6	-	-
12.2.1 (a)	3,9	2,1	1,81	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	66,3	17,1	49,25	16.9.1	6,8	6,7	0,10
12.3.1 (a)	0,0	501,9	0,00	17.1.1	0,5	0,4	0,15
12.3.1-1	11,0	220,0	0,05	17.1.2 (a)	0,4	102,5	0,00
12.3.2	-	-	-	17.3.1	1,0	97,0	0,01
12.4.1 (a)	409,9	993,7	0,41				

4.12. Львівська область

Львівська область за переважною більшістю показників соціально-економічного розвитку перебуває в середині списку регіонів України. У регіоні добре диверсифікована структура економіки, що допомогло йому уникнути такого глибокого падіння ВРП (8.1.1), як у низці інших областей і країні загалом (95,2% проти 90,20%), хоча за показником рівня ВРП на 1 зайнятого (8.2.2. (а)) область далеко не є лідиром (91,05 тис. грн проти 120,96 середньоукраїнського). Однак виробництво в області досить високотехнологічне (частка високо- і середньотехнологічного експорту (8.1.4) становить 30,33% проти 19,2% в середньому по Україні) з низькою енергоємністю (7.4.1. (а)) (44,07 т. у. п. на 1 млн грн

ВРП проти 55,23 середньоукраїнського), хоча частка інноваційної продукції в обсязі промислової (8.1.4) мізерна і вдвічі менша за середньоукраїнську (0,2% проти 0,4%). Частка капітальних інвестицій у ВРП (8.1.2) становить 14,14% проти 13,73% у країні. У регіоні порівняно висока продуктивність праці в сільському господарстві на одного зайнятого (2.2.1) – 261,78 проти 223,31 середньоукраїнського. Порівняно високі базові показники індикаторів в області спостерігаються за Цілями 1, 3, 5, 10, 12 та 13. Додаткової уваги і впровадження відповідних заходів потребують Цілі 4, 6, 9, 14, 16 та 17 з огляду на нижчі порівняно з іншими регіонами показники сталого розвитку в базовому періоді.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Львівської області

Особливості показників Львівської області у вимірах сталого розвитку такі³³.

1. Показники бідності досить високі, хоча й нижчі за середньоукраїнський рівень: частка населення, чий середньодушові еквівалентні грошові доходи на місяць вищі за фактичний прожитковий мінімум (1.1.1. (а)) становить 70,6% проти 62,6%; 64% домогосподарств

уважають себе бідними (1.3.1. (а)), що на 5,3 в. п. менше, ніж загалом по Україні. Це відбивається і в структурі споживання, де частка витрат на харчування (1.3.2) суттєва і перевищує середньоукраїнську (57,2% проти 53,1%). Водночас споживання м'яса, плодів і ягід у розрахунку на одну особу залишається низьким (2.1.1, 2.1.3).

³³ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

2. Загальна ситуація з рівнями захворюваності і смертності (3.3.1, 3.3.2, 3.4.1, 3.4.2, 3.4.3, 3.4.4) була краща за середній рівень. Майже всі показники нижчі за середні по країні, а материнської смертності (3.1.1) взагалі немає. Майже на три процентні пункти вищий показник частки курців (3.8.1. (а)) – 22,4% проти 18,4%. Дуже добре розвинений доступ до медичних послуг (3.9.1. (а)). Набагато нижче за середнє число абортів (5.5.1. (а)) на 10 тис. жінок (35,52 проти 44,53). Усе це має наслідком найвищу середню очікувану тривалість життя жінок (3.5.2. (а)) серед усіх регіонів країни – 63,88, і друге місце за середньою очікуваною тривалістю життя чоловіків (3.5.1. (а)) – 54,27.
3. У регіоні дуже добра ситуація з освітою. Майже всі показники вищі за середньоукраїнський рівень. Кількість студентів ВНЗ III–IV рівнів акредитації на 100 тис. населення (4.4.2. (а)) третя в країні після Києва і Харкова. Однак забезпеченість сільських шкіл інтернетом і програмними засобами навчання (4.7.1, 4.7.2) удвічі нижча, ніж середньоукраїнська (48,6% проти 80,99% і 30,4% проти 60,1% відповідно).
4. Регіон практично не забезпечує централізоване водопостачання і водовідведення в сільській місцевості (6.1.5, 6.2.1). Це особливо небезпечно в умовах, коли частка скидів забруднених вод у водні об'єкти в загальному обсязі скидів (6.3.2) чимала і перевищує загальноукраїнські показники (21,64% проти 16,38%).
5. У Львівській області дуже низький показник споживання електроенергії, виробленої з відновлюваних джерел (7.3.1), і високі втрати при передачі електроенергії (7.1.2) – 0,69% проти 3% і 13,34% проти 11,74% відповідно.
6. У вимірі сім'ї спостерігаються різноспрямовані тенденції. Чисельність постраждалих від насильства в сім'ї (5.2.2. (а)) вища, ніж у середньому по Україні, майже удвічі, але загальна кількість дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування (16.2.2. (а)), удвічі нижча за середньоукраїнський показник.
7. Регіон один із найбільш заліснених в Україні (15.2.1) – 31,80% проти 7,6% середньоукраїнського; має великі запаси деревини (15.2.2. (а)) – 7,16 тис. м³ на 100 га площі регіону проти 3,48.
8. Регіон демонструє високу представленість пам'яток національного і місцевого значення, територій природно-заповідного фонду (11.3.1, 11.3.2, 11.3.2–1, 11.3.3), що дозволяє йому розвивати туризм, а кількість робочих місць (11.6.1. (а)) тут вища за середньоукраїнську (5,63 на 10 тис. зайнятих проти 4,92).

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Львівській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	70,0	62,6	7,40	5.2.2 (a)	4,6	2,7	1,67
1.2.1 (a)	74,1	56,3	17,80	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	64,0	70,7	-6,70	5.4.2	16,7	-	-
1.3.2	57,2	53,1	4,10	5.4.3 (a)	72,8	77,1	-4,30
2.1.1 (a)	47,0	50,9	0,92	5.5.1 (a)	35,5	44,5	0,80
2.1.2 (a)	235,5	209,9	1,12	5.5.2	18,7	27,3	0,68
2.1.3 (a)	48,4	50,9	0,95	5.6.1	77,2	74,9	2,30
2.2.1	261,8	223,3	1,17	5.6.2 (a)	53,8	56,2	-2,40
2.2.2	97,1	95,2	1,90	5.6.3 (a)	71,1	71,9	-0,83
2.3.1	93,3	89,3	4,00	6.1.1 (a)	9,0	7,6	1,40
2.3.2	26,7	38,2	-11,50	6.1.2 (a)	22,0	29,6	0,74
2.3.3 (a)	3,2	2,5	0,70	6.1.3 (a)	5,5	4,6	0,90
2.4.1	141,6	141,5	0,10	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	0,0	15,3	0,00	6.1.5	0,0	24,2	-24,20
3.2.1	9,5	9,7	0,99	6.1.6	96,9	89,4	7,50
3.3.1	18,0	37,2	0,48	6.2.1 (a)	0,0	4,1	-4,10
3.3.2	59,9	56,0	1,07	6.2.2	93,1	73,0	20,10
3.4.1	55,4	61,1	0,91	6.3.1	45,0	875,0	0,05
3.4.2	21,0	27,6	0,76	6.3.2	21,6	16,4	5,26
3.4.3	22,4	24,0	0,93	6.4.1	1,9	4,9	0,39
3.4.4	11,3	11,1	1,01	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	54,3	52,2	1,04	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	63,9	62,0	1,03	7.1.1	2929,0	163682,0	-
3.6.1	12,4	11,2	1,11	7.1.2	13,3	11,7	1,60
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	12,9	18,8	-5,94
3.7.1	-	-	-	7.3.1	0,7	3,0	-2,31
3.8.1 (a)	15,7	18,4	-2,70	7.4.1 (a)	44,1	55,2	0,80
3.9.1 (a)	6,2	29,3	-23,10	8.1.1	95,2	90,2	5,00
4.1.1 (a)	84,3	78,5	5,80	8.1.2	14,1	13,7	0,40
4.2.1	49,0	55,0	-6,00	8.1.3	30,3	19,2	11,13
4.3.1	2,0	7,6	-5,60	8.1.4 (a)	0,3	0,7	-0,40
4.4.1 (a)	437,7	321,0	1,36	8.2.1 (a)	25,4	33,1	-7,68
4.4.1-1	55,4	55,2	0,14	8.2.2 (a)	91,0	121,0	0,75
4.4.2 (a)	0,8	0,7	1,23	8.2.3 (a)	52,2	43,7	8,51
4.5.1 (a)	494,3	374,7	1,32	8.3.1 (a)	55,5	56,7	-1,20
4.5.2	44,6	48,9	-4,30	8.4.1	12,9	12,8	0,07
4.6.1	14,9	15,3	-0,40	8.5.1 (a)	10,4	25,9	0,40
4.7.1	48,6	81,0	-32,39	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	30,4	60,1	-29,70	8.5.3	10,4	12,7	-2,26
4.7.3	3,8	9,4	-5,60	8.6.1 (a)	23,0	25,4	-2,42
5.1.1	2,0	-	-	8.6.2 (a)	66,7	60,2	6,52
5.2.1 (a)	0,1	0,1	-0,01	8.6.3 (a)	6,4	7,6	-1,20

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Львівській області

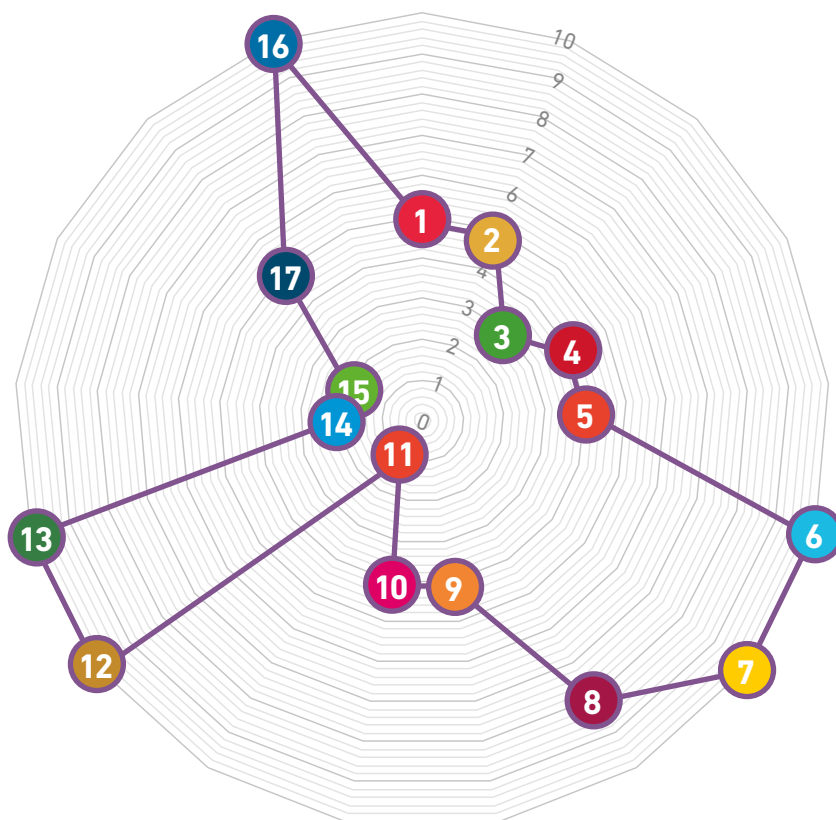
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	13,9	10,7	3,16	12.4.2	12,7	30,0	-17,30
9.1.2	24,4	1474,0	0,02	13.1.1 (a)	4,7	4,7	0,99
9.1.3 (a)	1,1	1,4	0,79	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	32,7	35,3	-2,58	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	97,6	97,8	-0,17	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	-	2,4	-	15.1.1	60,4	1769,1	0,03
9.4.2 (a)	2,8	10,0	-7,24	15.1.2	2,8	2,9	-0,10
9.4.3	20,4	21,0	-0,62	15.1.3	6,8	22,4	-15,60
9.5.1	0,3	0,6	-0,33	15.2.1	31,8	17,6	14,20
9.5.2	0,2	0,4	-0,20	15.2.2 (a)	7,2	3,5	2,06
9.6.1	43,1	39,0	1,11	15.3.1 (a)	25,1	25,5	0,98
9.7.1 (a)	34,3	37,4	-3,10	15.3.2	719,0	31131,0	0,02
10.1.1 (a)	3,9	4,5	-0,60	15.3.3	32,9	51,6	-18,70
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	9,6	441,8	0,02
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	443,5	7840,5	0,06
10.3.1 (a)	33,5	27,0	6,46	15.3.6	20,3	13,0	7,33
10.3.2 (a)	-	8,3	-	15.4.1	157,4	669,0	0,24
10.3.3 (a)	13,1	11,2	1,85	15.4.2	7,2	1,1	-
10.4.1	2,3	2,7	0,85	16.1.1 (a)	3,0	5,0	0,60
10.5.1	40,0	37,7	2,35	16.1.2 (a)	10,0	10,0	1,00
11.1.1 (a)	33,0	37,8	-4,82	16.1.3 (a)	1,3	1,8	0,73
11.1.2 (a)	22,8	22,9	1,00	16.2.1 (a)	1,2	0,5	2,41
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	100,3	199,3	0,50
11.3.1	1,0	6,0	-	16.2.3 (a)	4,3	5,3	0,82
11.3.2 (a)	1,8	1,4	1,31	16.3.1 (a)	7,0	9,0	-2,00
11.3.2-1	3,0	12,6	0,24	16.3.2 (a)	8,0	11,0	0,73
11.3.3	2,8	2,9	-0,10	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	2,9	8,4	0,35
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	96,0	556,5	0,17
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	12,3	15,0	0,82
11.5.4 (a)	9,3	7,8	1,19	16.6.1 (a)	47,0	50,0	-3,00
11.5.4-1	203,1	4521,3	0,04	16.7.1	41,0	38,0	3,00
11.6.1 (a)	5,6	4,9	1,15	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	1,6	2,1	-0,56	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	11,0	17,1	-6,06	16.9.1	6,2	6,7	-0,50
12.3.1 (a)	135,3	501,9	0,27	17.1.1	0,4	0,4	-0,02
12.3.1-1	8,0	220,0	0,04	17.1.2 (a)	10,9	102,5	0,11
12.3.2	-	-	-	17.3.1	4,0	97,0	0,04
12.4.1 (a)	204,5	993,7	0,21				

4.13. Миколаївська область

В економіці Миколаївської області поєднуються розвинені промисловість і аграрний сектор. За рівнем ВРП на 1 особу 2015 року область посідала сьоме місце в Україні (не враховуючи м. Київ). При цьому область суттєво постраждала від спаду в промисловості (на 8,9%). Показник аграрного виробництва був позитивним (2,2%), хоча спад у харчовій промисловості сягнув 9,6%. Експорт

скоротився менше (12,8%) порівняно із загальноукраїнським. У 2015 році область була однією з небагатьох, де зріс обсяг капітальних інвестицій (на 16,5%) завдяки істотним вкладенням у транспортну логістику. Однак показник залучення прямих іноземних інвестицій невеликий і становить 13,9 дол. на 1 особу.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Миколаївської області

Особливості показників Миколаївської області у вимірах сталого розвитку такі³⁴.

1. За рівнем заробітної плати область посідала п'яте місце в Україні (95,0% від середньоукраїнського показника). Водночас 91% населення відносив себе до бідних (1.3.1. (а)), а 70,7% мали грошовий дохід, нижчий за фактичний прожитковий мінімум (1.1.1. (а)). Тут дається ознаки велика різниця в оплаті праці у високодохідних (промисловість і транспорт) та низькодохідних (агросектор, бюджетна сфера) видах економічної діяльності. На рівень зар-плати в агросекторі, зокрема, впливає

нижчий на 16%, ніж у середньому по Україні, рівень продуктивності праці на сільгоспприємствах (2.2.1). Відповідно формувалося і споживання, де зафіксовано набагато нижче споживання м'яса (2.1.1. (а)) – 44,2 кг при 50,9 кг на рік загалом по Україні, та молока (2.1.2. (а)) – 206,8 кг і 209,9 кг відповідно). Вище лише споживання плодів (2.1.3. (а)), але це специфіка південного регіону.

2. Недостатня розвиненість сфери охорони здоров'я зумовила те, що 48,8% опитаних заявили про труднощі з отриманням медичної допомоги (3.9.1. (а)). Імовірно, це одна з причин

³⁴ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

- високої материнської смертності (3.1.1) – 26,1 на 100 тис. при 15,3 по Україні. Надто високі і показники захворюваності на ВІЛ (3.3.1), удвічі вищі за середні, і туберкульоз (3.3.2).
3. Порівняно високі в області показники чисельності студентів вишів (4.4.1. (a)) (234,5 на 10 тис. населення – 73% від загальноукраїнського показника) і самих ВНЗ (4.4.2. (a)). Вищі за середні показники комп'ютеризації сільських шкіл (4.7.2) і залучення їх до мережі інтернет (4.7.1).
 4. Привертає увагу на чверть вища за середню кількість абортів (5.5.1. (a)), а при цьому на 31% більша питома вага ранньої народжуваності (5.5.2). Водночас удвічі нижча, ніж у середньому по Україні, статистика насильства в сім'ї (5.2.2. (a)).
 5. Висока забезпеченість сільського населення централізованим водопостачанням (6.1.5) – частка таких домогосподарств у 2,4 рази вища, ніж по Україні. Проте причиною є низька доступність якісних ґрунтових вод в області, а загалом використання свіжої води (6.1.2. (a)) приблизно дорівнює середньому.
 6. Велика частка менш продуктивного агросектора зумовлює нижчий рівень ВРП на 1 зайнятого (8.2.2. (a)) – 94,5 тис. грн при 121,0 тис. грн по Україні, хоча в промисловості чимала частка середньо-високотехнологічних виробництв (9.4.2. (a)) із вищим рівнем оплати праці. На МСП зайнято лише 18% працівників (8.6.1. (a)), хоча частка продукції МСП становить 66% (8.6.2. (a)) (по Україні 25% і 60% відповідно). За наявності великого рекреаційного потенціалу це свідчить про нерозвиненість підприємницької інфраструктури курортних територій і суттєву тінізацію цього сектора.
 7. Лише 1,7% населення області проживає на відстані понад 3 км від доріг з твердим покриттям (9.1.1). Проте це наслідок радше особливостей розселення, аніж розвиненості шляхової мережі.
 8. Низька, особливо для курортного регіону, щільність пам'яток місцевого значення (11.3.2–1), що обмежує використання туристичного потенціалу області.
 9. Особливості природи регіону пояснюють помітно нижчий за середній показник лісистості (15.2.1) і вищий рівень розораності (15.3.3) – рілля становить 67%. При цьому частка територій екологічної мережі (15.1.3) майже дорівнює середній по Україні, що свідчить про активну політику в екологічній сфері.
 10. У регіоні на 20% вищий, ніж по Україні, рівень важких злочинів (16.1.1), на 30% більше злочинів проти статевої свободи і недоторканності (16.1.3. (a)) та щодо поводження зі зброєю (16.5.3. (a)). Про ефективність протидії злочинності може свідчити порівняно високий рівень довіри до судової влади (16.3.1. (a)): їй довіряли 17% опитаних підприємців при 9% по Україні.
 11. Варто відзначити істотну розвиненість публічно-приватного партнерства (17.3.1) в області – на неї припадає майже 30% усіх зареєстрованих в Україні проєктів.

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Миколаївській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	70,7	62,6	8,10	5.2.2 (a)	1,3	2,7	0,47
1.2.1 (a)	96,3	56,3	40,00	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	91,0	70,7	20,30	5.4.2	15,6	-	-
1.3.2	52,8	53,1	-0,30	5.4.3 (a)	80,2	77,1	3,10
2.1.1 (a)	44,2	50,9	0,87	5.5.1 (a)	55,9	44,5	1,26
2.1.2 (a)	206,8	209,9	0,99	5.5.2	35,8	27,3	1,31
2.1.3 (a)	51,1	50,9	1,00	5.6.1	69,7	74,9	-5,20
2.2.1	192,0	223,3	0,86	5.6.2 (a)	57,7	56,2	1,50
2.2.2	102,1	95,2	6,90	5.6.3 (a)	76,9	71,9	5,00
2.3.1	90,4	89,3	1,10	6.1.1 (a)	7,8	7,6	0,20
2.3.2	59,8	38,2	21,60	6.1.2 (a)	26,7	29,6	0,90
2.3.3 (a)	0,5	2,5	-2,00	6.1.3 (a)	3,8	4,6	-0,80
2.4.1	142,4	141,5	0,90	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	26,1	15,3	1,71	6.1.5	57,0	24,2	32,80
3.2.1	8,6	9,7	0,89	6.1.6	100,0	89,4	10,60
3.3.1	74,4	37,2	2,00	6.2.1 (a)	3,0	4,1	-1,10
3.3.2	69,2	56,0	1,24	6.2.2	100,0	73,0	27,00
3.4.1	61,3	61,1	1,00	6.3.1	0,0	875,0	0,00
3.4.2	28,1	27,6	1,02	6.3.2	0,0	16,4	-16,38
3.4.3	27,7	24,0	1,15	6.4.1	4,8	4,9	0,99
3.4.4	11,6	11,1	1,04	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	51,1	52,2	0,98	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	60,9	62,0	0,98	7.1.1	16527,0	163682,0	-
3.6.1	10,8	11,2	0,96	7.1.2	13,6	11,7	1,82
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	14,5	18,8	-4,35
3.7.1	-	-	-	7.3.1	2,4	3,0	-0,64
3.8.1 (a)	20,6	18,4	2,20	7.4.1 (a)	33,8	55,2	0,61
3.9.1 (a)	48,8	29,3	19,50	8.1.1	95,3	90,2	5,10
4.1.1 (a)	83,0	78,5	4,50	8.1.2	12,4	13,7	-1,31
4.2.1	68,0	55,0	13,00	8.1.3	37,0	19,2	17,77
4.3.1	13,3	7,6	5,70	8.1.4 (a)	0,6	0,7	-0,09
4.4.1 (a)	234,5	321,0	0,73	8.2.1 (a)	32,4	33,1	-0,68
4.4.1-1	49,8	55,2	-5,38	8.2.2 (a)	94,5	121,0	0,78
4.4.2 (a)	0,4	0,7	0,64	8.2.3 (a)	57,2	43,7	13,45
4.5.1 (a)	285,8	374,7	0,76	8.3.1 (a)	58,4	56,7	1,70
4.5.2	56,8	48,9	7,90	8.4.1	7,7	12,8	-5,10
4.6.1	14,0	15,3	-1,30	8.5.1 (a)	44,0	25,9	1,70
4.7.1	91,1	81,0	10,11	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	91,0	60,1	30,90	8.5.3	10,3	12,7	-2,39
4.7.3	3,0	9,4	-6,40	8.6.1 (a)	18,2	25,4	-7,27
5.1.1	0,0	-	-	8.6.2 (a)	66,2	60,2	6,00
5.2.1 (a)	0,1	0,1	0,03	8.6.3 (a)	23,4	7,6	15,80

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Миколаївській області

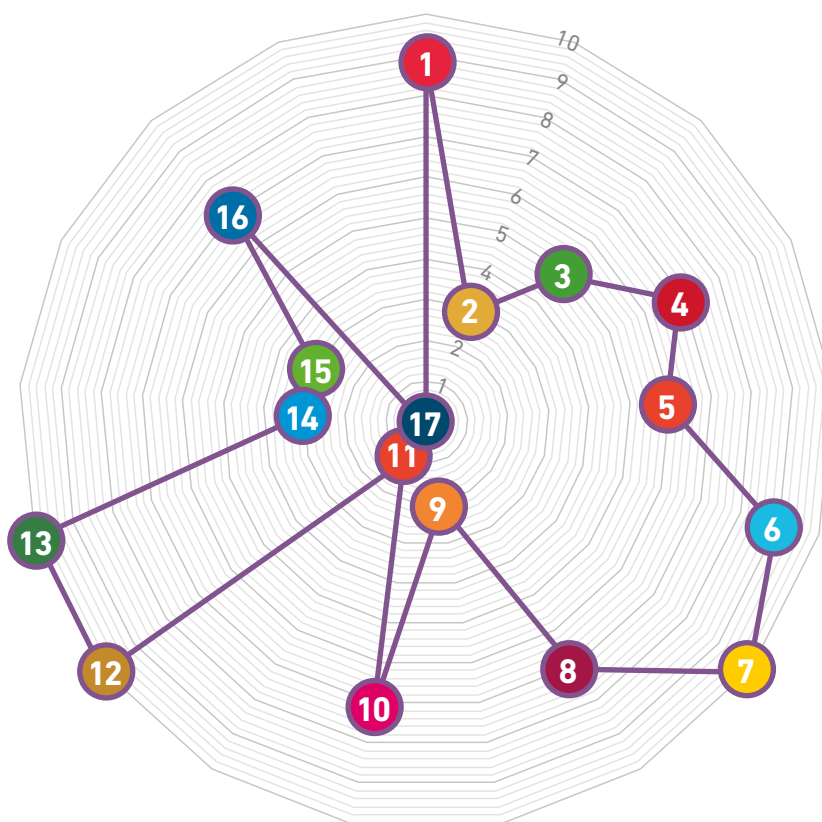
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	1,7	10,7	-9,04	12.4.2	4,4	30,0	-25,60
9.1.2	25,2	1474,0	0,02	13.1.1 (a)	0,6	4,7	0,14
9.1.3 (a)	1,2	1,4	0,85	14.1.1 (a)	27,2	17,8	9,37
9.2.1 (a)	38,0	35,3	2,70	14.2.1	0,0	0,0	0,00
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	1,9	4,3	-2,36
9.3.2 (a)	100,0	97,8	2,21	14.2.3	127,9	585,6	0,22
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	0,8	4,1	0,19
9.4.1 (a)	0,3	2,4	-2,14	15.1.1	45,8	1769,1	0,03
9.4.2 (a)	14,0	10,0	4,01	15.1.2	1,9	2,9	-1,00
9.4.3	31,0	21,0	9,96	15.1.3	18,2	22,4	-4,20
9.5.1	0,6	0,6	0,00	15.2.1	5,1	17,6	-12,50
9.5.2	0,0	0,4	-0,40	15.2.2 (a)	1,0	3,5	0,28
9.6.1	43,6	39,0	1,12	15.3.1 (a)	8,8	25,5	0,34
9.7.1 (a)	32,9	37,4	-4,50	15.3.2	1646,8	31131,0	0,05
10.1.1 (a)	4,4	4,5	-0,10	15.3.3	67,0	51,6	15,40
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	4,5	441,8	0,01
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	268,0	7840,5	0,03
10.3.1 (a)	33,4	27,0	6,45	15.3.6	10,9	13,0	-2,09
10.3.2 (a)	9,3	8,3	0,92	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	10,3	11,2	-0,95	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,5	2,7	0,93	16.1.1 (a)	6,0	5,0	1,20
10.5.1	37,7	37,7	0,01	16.1.2 (a)	12,0	10,0	1,20
11.1.1 (a)	35,4	37,8	-2,39	16.1.3 (a)	2,4	1,8	1,31
11.1.2 (a)	22,3	22,9	0,97	16.2.1 (a)	0,0	0,5	0,00
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	294,4	199,3	1,48
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	0,9	5,3	0,16
11.3.2 (a)	1,2	1,4	0,90	16.3.1 (a)	17,0	9,0	8,00
11.3.2-1	0,1	12,6	0,01	16.3.2 (a)	17,0	11,0	1,55
11.3.3	1,9	2,9	-1,00	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	14,0	8,4	1,67
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	819,4	556,5	1,47
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	19,5	15,0	1,30
11.5.4 (a)	2,6	7,8	0,33	16.6.1 (a)	47,0	50,0	-3,00
11.5.4-1	63,5	4521,3	0,01	16.7.1	38,0	38,0	0,00
11.6.1 (a)	1,2	4,9	0,24	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	1,8	2,1	-0,34	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	6,2	17,1	-10,85	16.9.1	7,6	6,7	0,90
12.3.1 (a)	93,8	501,9	0,19	17.1.1	0,4	0,4	-0,04
12.3.1-1	12,0	220,0	0,05	17.1.2 (a)	13,9	102,5	0,14
12.3.2	-	-	-	17.3.1	17,0	97,0	0,18
12.4.1 (a)	328,9	993,7	0,33				

4.14. Одеська область

У 2015 році Одеська область посідала 6-те місце за рівнем ВРП на 1 особу (не враховуючи м. Київ). Це найбільша за площею область України, на півдні і південному сході її омивають води Чорного моря. Область є міжнародним логістичним і туристично-рекреаційним центром півдня України, за типом економіки орієнтована на сферу послуг. Основні види економічної діяльності, які формують структуру промислового виробництва області, –

виробництво харчових продуктів, хімічних речовин і хімічної продукції та машинобудування. Порівняно високі базові показники індикаторів по області спостерігаються за Цілями 2, 4, 6, 7, 8, 10, 12, 13. Додаткової уваги і впровадження відповідних заходів потребують Цілі 1, 3, 5, 9, 14, 15 та 17 з огляду на нижчі порівняно з іншими регіонами показники сталого розвитку в базовому періоді.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Одеської області

Особливості показників Одеської області у вимірах сталого розвитку такі³⁵.

1. За часткою витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств (1.3.2) область перевищує середньоукраїнський показник (57,5% проти 53,9%). Тому й населення переважно відчуває себе бідним – так вважають 83,4% опитаних респондентів (1.3.1. (а)). Крім того, 19,6% домогосподарств повідомляють, що потерпають через відсутність коштів на здобування членом родини будь-якої професійної освіти (4.3.1).
2. В області порівняно низький рівень продуктивності праці на с/г підприємствах (2.2.1) – 160,2 проти 223,3 тис. грн на 1 зайнятого в с/г виробництві в середньому по Україні, і низький рівень удобрення угідь органічними добривами (2.3.3 і 15.3.4). За умови що частка сільськогосподарської землі в загальній площі регіону становить 79,8%, при наявних високих індексах виробництва с/г продукції (2.2.2) і харчових продуктів (2.3.1), високій частці продукції харчової промисловості і переробки сільськогосподарської сировини в експорті

³⁵ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

- (2.3.2) та при низьких післязбиральних втратах (12.2.1 і 12.2.2) існує великий потенціал виробництва продукції з вищою доданою вартістю при підвищенні рівня продуктивності праці в регіоні.
- У системі охорони здоров'я особливу увагу слід приділити загрозові високим рівням захворюваності населення на ВІЛ (3.3.1), який утричі перевищує середньоукраїнський показник, і на туберкульоз (3.3.2), що вдвічі вищий за середній по Україні. Крім того, в області найнижча в Україні середня очікувана тривалість життя жінок (3.5.2. (a)) – на 1,5 року нижча за середній, висока смертність матерів і дітей віком до 5 років (3.1.1 і 3.2.1) та чоловіків від цереброваскулярних хвороб (3.4.1).
 - Система освіти в області на порівняно високому рівні за багатьма показниками Цілі 4. Водночас потребують уваги питання гендерної рівності серед учителів (4.6.1), організації інклюзивного навчання (4.7.3), забезпечення сільських загальноосвітніх закладів доступом до інтернету (4.7.1) і комп'ютерними засобами навчання (4.7.2), заохочення залучення молодих вчених до викладацької роботи у ВНЗ регіону (9.7.1. (a)).
 - На Одещині слід приділити увагу гендерним питанням, зокрема високому рівню жінок, постраждалих від сексуального насильства (5.2.1. (a)), зниженню абортів (5.5.1. (a)), перегляду актів з метою забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків (5.1.1), ширшій присутності жінок у депутатському корпусі (5.4.2) – в базовому періоді цей показник становив лише 8,3%. Крім того, у регіоні помітно високий рівень злочинів проти статевої свободи і недоторканості (16.1.3. (a)), який у 6,3 рази перевищує середньоукраїнський показник. Особливої уваги в цьому контексті потребує питання розвитку жіночої зайнятості і підприємництва, де є високий потенціал. Співвідношення заробітної плати жінок і чоловіків в області (5.6.1) на 1,5% вище за середнє по Україні і становить 76,4%. Однак рівень зайнятості жінок на 10,4% (5.6.3. (a)), а рівень економічної активності (5.6.2. (a)) на 4,4% нижчі за середній.
 - В області задовільний екологічний стан, але при високому природно-рекреаційному потенціалі екологічні питання завжди мають бути в центрі уваги. У регіоні висока частка скидів забруднених зворотних вод у поверхневі водні (14.1.1. (a)) – на 5,91% вища, ніж в інших морських регіонів; низька лісистість (15.2.1) – на 10,9% нижча за середню; площа територій і об'єктів природно-заповідного фонду області (14.2.2 і 15.1.2) на 1,3% нижча за середню. При цьому в області недостатньо фінансуються заходи із захисту і реабілітації ґрунту, підземних і поверхневих вод (15.3.1. (a)) – майже вдесятеро менше, ніж у середньому по Україні на 1 га площі. Не слід оминати увагою низьку частку спалених і утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів (12.4.2) – лише 4,7% проти 30% середнього показника по Україні.
 - При порівняно низькому рівні енергоемності ВРП (7.4.1. (a)), що в півтора рази нижчий за середньоукраїнський показник, і високому рівні виробництва енергії з відновлюваних джерел (7.3.1) – на 2,1% вище за середній рівень, замало уваги приділяється впровадженню розробок і інновацій у виробництво. Зокрема, регіон демонструє дуже низькі показники співвідношення інноваційних витрат до ВРП (8.1.4) – 0,05%, витрат на виконання НДР у ВРП (9.5.1) – 0,2%, частку виробництва продукції, нової на ринку (9.5.2), – 0,04% від загального обсягу, виробництва продукції високотехнологічного сектора (9.4.1. (a)).
 - Співвідношення капітальних інвестицій і ВРП становить лише 10% (8.1.2), частка ПІІ на 1 особу (51,8 дол. США) удвічі менша за середньоукраїнський рівень (17.1.2. (a)). З метою активізації інвестицій потребує уваги місцевої влади стан доріг (9.3.2. (a)), сприяння взаємодії місцевої влади з бізнесом (16.7.1, 16.6.1, 16.3.1), а також стан публічно-приватного партнерства в регіоні (17.3.1).

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Одеській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	55,3	62,6	-7,30	5.2.2 (a)	3,2	2,7	1,17
1.2.1 (a)	94,5	56,3	38,20	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	83,4	70,7	12,70	5.4.2	8,3	-	-
1.3.2	57,5	53,1	4,40	5.4.3 (a)	77,7	77,1	0,60
2.1.1 (a)	48,0	50,9	0,94	5.5.1 (a)	49,4	44,5	1,11
2.1.2 (a)	194,5	209,9	0,93	5.5.2	30,0	27,3	1,10
2.1.3 (a)	60,2	50,9	1,18	5.6.1	76,4	74,9	1,50
2.2.1	160,2	223,3	0,72	5.6.2 (a)	51,8	56,2	-4,40
2.2.2	96,2	95,2	1,00	5.6.3 (a)	61,5	71,9	-10,40
2.3.1	100,1	89,3	10,80	6.1.1 (a)	8,9	7,6	1,30
2.3.2	60,1	38,2	21,90	6.1.2 (a)	35,0	29,6	1,18
2.3.3 (a)	0,3	2,5	-2,20	6.1.3 (a)	7,0	4,6	2,40
2.4.1	142,9	141,5	1,40	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	29,2	15,3	1,91	6.1.5	35,4	24,2	11,20
3.2.1	10,1	9,7	1,04	6.1.6	95,3	89,4	5,90
3.3.1	100,1	37,2	2,69	6.2.1 (a)	19,0	4,1	14,90
3.3.2	102,7	56,0	1,83	6.2.2	85,0	73,0	12,01
3.4.1	73,2	61,1	1,20	6.3.1	44,0	875,0	0,05
3.4.2	38,1	27,6	1,38	6.3.2	25,0	16,4	8,62
3.4.3	29,3	24,0	1,22	6.4.1	7,6	4,9	1,56
3.4.4	14,8	11,1	1,33	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	51,8	52,2	0,99	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	60,5	62,0	0,98	7.1.1	464,0	163682,0	-
3.6.1	11,4	11,2	1,02	7.1.2	13,8	11,7	2,07
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	-	18,8	-
3.7.1	-	-	-	7.3.1	84,9	3,0	81,90
3.8.1 (a)	18,2	18,4	-0,20	7.4.1 (a)	36,1	55,2	0,65
3.9.1 (a)	14,3	29,3	-15,00	8.1.1	95,8	90,2	5,60
4.1.1 (a)	87,2	78,5	8,70	8.1.2	10,0	13,7	-3,73
4.2.1	54,0	55,0	-1,00	8.1.3	33,0	19,2	13,80
4.3.1	19,6	7,6	12,00	8.1.4 (a)	0,0	0,7	-0,64
4.4.1 (a)	409,0	321,0	1,27	8.2.1 (a)	34,8	33,1	1,66
4.4.1-1	54,1	55,2	-1,11	8.2.2 (a)	98,2	121,0	0,81
4.4.2 (a)	0,9	0,7	1,31	8.2.3 (a)	51,1	43,7	7,34
4.5.1 (a)	469,9	374,7	1,25	8.3.1 (a)	57,3	56,7	0,60
4.5.2	45,4	48,9	-3,50	8.4.1	3,1	12,8	-9,73
4.6.1	11,0	15,3	-4,30	8.5.1 (a)	6,5	25,9	0,25
4.7.1	71,0	81,0	-9,99	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	49,0	60,1	-11,10	8.5.3	9,0	12,7	-3,72
4.7.3	4,7	9,4	-4,70	8.6.1 (a)	23,1	25,4	-2,31
5.1.1	0,0	-	-	8.6.2 (a)	76,0	60,2	15,78
5.2.1 (a)	0,1	0,1	0,07	8.6.3 (a)	12,3	7,6	4,70

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Одеській області

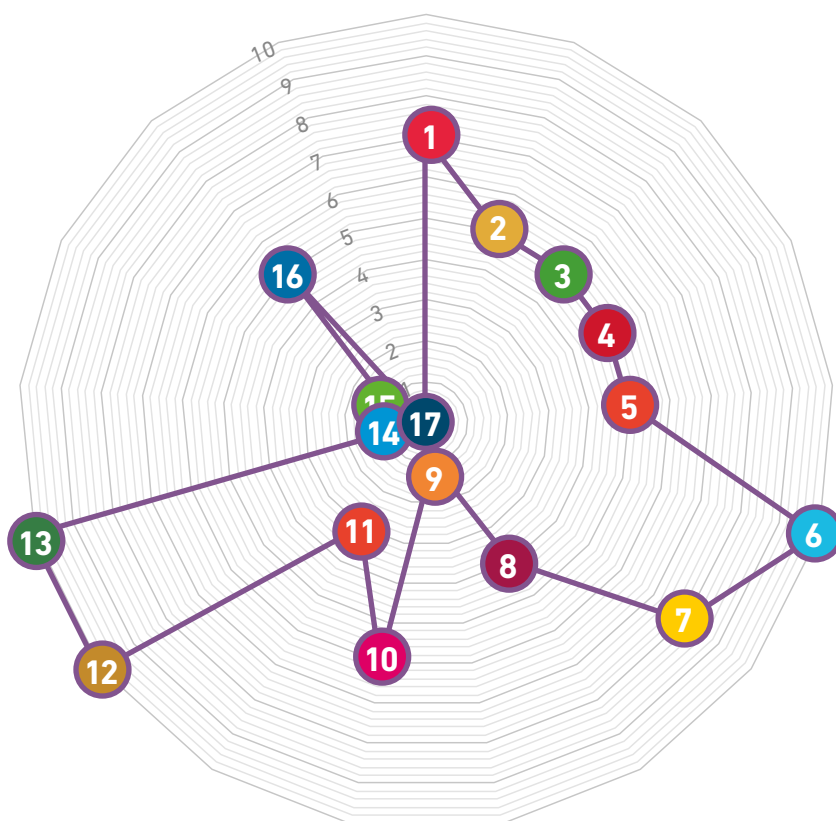
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	-	10,7	-	12.4.2	4,7	30,0	-25,30
9.1.2	54,0	1474,0	0,04	13.1.1 (a)	0,8	4,7	0,17
9.1.3 (a)	6,5	1,4	4,64	14.1.1 (a)	23,7	17,8	5,91
9.2.1 (a)	51,8	35,3	16,56	14.2.1	0,0	0,0	0,00
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	3,0	4,3	-1,26
9.3.2 (a)	97,6	97,8	-0,20	14.2.3	115,8	585,6	0,20
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	6,7	4,1	1,62
9.4.1 (a)	1,8	2,4	-0,61	15.1.1	100,7	1769,1	0,06
9.4.2 (a)	26,5	10,0	16,47	15.1.2	3,0	2,9	0,10
9.4.3	18,1	21,0	-2,96	15.1.3	28,4	22,4	6,00
9.5.1	0,2	0,6	-0,41	15.2.1	6,7	17,6	-10,90
9.5.2	0,4	0,4	0,00	15.2.2 (a)	0,5	3,5	0,14
9.6.1	94,7	39,0	2,43	15.3.1 (a)	2,5	25,5	0,10
9.7.1 (a)	33,9	37,4	-3,50	15.3.2	1961,8	31131,0	0,06
10.1.1 (a)	3,4	4,5	-1,10	15.3.3	58,9	51,6	7,30
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	3,5	441,8	0,01
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	402,5	7840,5	0,05
10.3.1 (a)	-	27,0	-	15.3.6	12,1	13,0	-0,91
10.3.2 (a)	-	8,3	-	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	-	11,2	-	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	3,4	2,7	1,26	16.1.1 (a)	6,0	5,0	1,20
10.5.1	39,2	37,7	1,53	16.1.2 (a)	10,0	10,0	1,00
11.1.1 (a)	57,3	37,8	19,41	16.1.3 (a)	11,6	1,8	6,33
11.1.2 (a)	22,5	22,9	0,98	16.2.1 (a)	9,4	0,5	19,16
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	1092,1	199,3	5,48
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	39,4	5,3	7,43
11.3.2 (a)	0,8	1,4	0,57	16.3.1 (a)	14,0	9,0	5,00
11.3.2-1	30,7	12,6	2,44	16.3.2 (a)	15,0	11,0	1,36
11.3.3	3,0	2,9	0,10	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	25,5	8,4	3,04
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	4008,5	556,5	7,20
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	41,5	15,0	2,77
11.5.4 (a)	3,9	7,8	0,50	16.6.1 (a)	45,0	50,0	-5,00
11.5.4-1	129,7	4521,3	0,03	16.7.1	32,0	38,0	-6,00
11.6.1 (a)	5,8	4,9	1,19	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	1,8	2,1	-0,30	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	8,6	17,1	-8,46	16.9.1	6,5	6,7	-0,20
12.3.1 (a)	18,1	501,9	0,04	17.1.1	0,4	0,4	-0,02
12.3.1-1	14,0	220,0	0,06	17.1.2 (a)	51,8	102,5	0,51
12.3.2	-	-	-	17.3.1	0,0	97,0	0,00
12.4.1 (a)	40,6	993,7	0,04				

4.15. Полтавська область

Полтавська область входить до групи високо-індустріальних областей з розвинутим агропромисловим комплексом. У 2015 році вона посідала 2-ге місце за рівнем ВРП на 1 особу (не враховуючи м. Київ). За обсягом виробництва промислової продукції на одну особу вона займала 3-тє місце в країні після Дніпропетровської і Запорізької. Промисловість Полтавської області представлено широким спектром галузей – від видобування корисних копалин до високотехнологічної продукції, конкурентоспроможної на світових ринках. Важливу роль в економіці області відіграють

нафтогазовидобувний комплекс і нафтопереробка. Головні промислові центри області – міста Кременчук і Полтава. Порівняно високі базові показники індикаторів по області спостерігаються за Цілями 1, 2, 3, 7, 10, 13. Додаткової уваги і впровадження відповідних заходів потребують Цілі 4, 5, 6, 11, 16 та 17 з огляду на нижчі показники сталого розвитку в базовому періоді. Решту цілей важко віднести до певної категорії через наявність як позитивних, так і негативних тенденцій за окремими показниками, а також через неповність даних.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Полтавської області

Особливості показників Полтавської області у вимірах сталого розвитку такі³⁶.

1. Вищий за середній по Україні рівень ВРП на 1 зайнятого працівника (8.2.2.) базового 2015 року створював умови, щоб тримати порівняно високий рівень доходів жителів області і рівень надходжень до місцевих бюджетів. Це позитивно відбилосся на ЦСР, які стосуються соціального добробуту. Зокрема, в області відносно

високі показники за індикаторами досягнення Цілі 1. Частка населення, чиї середньодушові еквівалентні грошові доходи на місяць нижчі за фактичний прожитковий мінімум (1.1.1. (а)), становила по області 63,9% при середньому по Україні 62,6%. Населення області, яке перебуває у складних життєвих обставинах, стовідсотково охоплено соціальними послугами. А частка домогосподарств у регіоні, які за оцін-

³⁶ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

- кою матеріального добробуту вважають себе бідними (1.3.1. (a)), становить лише 49,9% при середньому по країні 70,7%.
2. Такі оцінки добробуту підтверджують і показники Цілі 2, зокрема споживання населенням основних продуктів харчування. По області споживання м'яса і м'ясопродуктів на 1 особу (2.1.1. (a)) перебуває на середньоукраїнському рівні, а споживання молока і молочної продукції (2.1.2.) та плодів, ягід і винограду (2.1.3.) на рівні, вищому за середній. Такий рівень споживання харчових продуктів забезпечується порівняно високим рівнем розвитку сільськогосподарського виробництва і харчової промисловості, що спостерігався базового року та набирає обертів у наступних роках.
 3. В області створено досить ефективну систему охорони здоров'я, яка 2015 року забезпечила перевищення середніх по країні показників розвитку галузі та стану здоров'я населення, зокрема що стосується материнської і дитячої смертності та вразливості населення до небезпечних інфекційних захворювань (3.1.1–3.3.2). Водночас смертність від цереброваскулярних хвороб і злоякісних новоутворень у жінок (3.4.1–3.4.4) залишалася високою, і це негативно вплинуло на очікувану тривалість життя в регіоні (3.5.1–3.5.2).
 4. На тлі великих зусиль для подолання бідності область досягнула успіхів і в питанні рівності (Ціль 10). Показники співвідношення сумарних доходів найбільш і найменш забезпечених 10% населення, ранжованого за показником середньодушових еквівалентних доходів (10.1.1.) та частки населення із середньодушовими еквівалентними загальними доходами на місяць, нижчими за прожитковий мінімум, від загальної чисельності населення (1.1.1.) виявилися базового року кращими за середні по країні. Це стосується і співвідношення середнього розміру пенсії й середньої заробітної плати (10.5.1) – 40,7% в області при середньому 37,7% по країні.
 5. Окремі негативні тенденції в базовому періоді стосуються освіти, науки, інновацій і безпеки. Щодо Цілі 4 в області зафіксовано вищий за середній рівень охоплення дітей дошкільною і шкільною освітою (4.1.1–4.1.2), але за показниками вищої освіти вона програвала сусіднім промислово розвинутим областям. Певною мірою це зумовлено доступом жителів області – за відстанню і транспортним сполученням – до таких університетських і наукових центрів, як Київ, Харків, Дніпропетровськ. Треба також покращувати забезпеченість шкіл інтернетом і комп'ютерними програмами для навчання.
 6. Слабкі місця у вищій освіті й освітніх новаціях області певною мірою відбилися у сфері науки й інновацій. Співвідношення інноваційних витрат і ВРП (8.1.4.) було тільки 0,13% при середньому показнику 0,69. Відповідно частка реалізованої інноваційної продукції, нової на ринку, в обсязі промислової (9.5.2.) удвічі менша за середню, а частка витрат на виконання наукових і науково-технічних робіт у ВРП (9.5.1.) становить лише 0,04% при середній 0,61%. Рівень охоплення населення інтернет-послугами, абонентів на 100 жителів (9.6.1.) теж суттєво відставав від середнього показника – 27% проти 39% по Україні.
 7. При суттєвому промисловому навантаженні на екологію області обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення (13.1.1.) у 2,5 рази нижчий за середній показник. Загалом, базового року за визначеними показниками не спостерігалось загрозової ситуації для стану екології регіону.
 8. Складніша ситуація з боротьбою з насильством і довірою до діяльності державної й місцевої влади, яку характеризують індикатори Цілі 16. Нижче середнього по Україні і задоволеність населення та підприємців послугами місцевої влади.

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Полтавській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	63,9	62,6	1,30	5.2.2 (a)	2,6	2,7	0,96
1.2.1 (a)	100,0	56,3	43,70	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	49,9	70,7	-20,80	5.4.2	11,9	-	-
1.3.2	50,0	53,1	-3,10	5.4.3 (a)	76,9	77,1	-0,20
2.1.1 (a)	49,6	50,9	0,97	5.5.1 (a)	53,6	44,5	1,20
2.1.2 (a)	223,6	209,9	1,07	5.5.2	26,0	27,3	0,95
2.1.3 (a)	52,6	50,9	1,03	5.6.1	72,2	74,9	-2,70
2.2.1	209,8	223,3	0,94	5.6.2 (a)	55,8	56,2	-0,40
2.2.2	107,3	95,2	12,10	5.6.3 (a)	49,2	71,9	-22,70
2.3.1	96,7	89,3	7,40	6.1.1 (a)	32,9	7,6	25,30
2.3.2	22,4	38,2	-15,80	6.1.2 (a)	34,3	29,6	1,16
2.3.3 (a)	5,7	2,5	3,20	6.1.3 (a)	3,0	4,6	-1,60
2.4.1	141,7	141,5	0,20	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	14,8	15,3	0,97	6.1.5	33,8	24,2	9,64
3.2.1	7,4	9,7	0,77	6.1.6	82,2	89,4	-7,23
3.3.1	31,3	37,2	0,84	6.2.1 (a)	7,0	4,1	2,90
3.3.2	54,9	56,0	0,98	6.2.2	65,9	73,0	-7,10
3.4.1	74,4	61,1	1,22	6.3.1	0,0	875,0	0,00
3.4.2	37,4	27,6	1,36	6.3.2	0,0	16,4	-16,38
3.4.3	28,0	24,0	1,17	6.4.1	1,3	4,9	0,26
3.4.4	16,9	11,1	1,52	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	51,8	52,2	0,99	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	61,8	62,0	1,00	7.1.1	849,0	163682,0	-
3.6.1	14,3	11,2	1,27	7.1.2	8,4	11,7	-3,39
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	-	18,8	-
3.7.1	-	-	-	7.3.1	11,0	3,0	8,02
3.8.1 (a)	22,2	18,4	3,80	7.4.1 (a)	70,1	55,2	1,27
3.9.1 (a)	16,1	29,3	-13,20	8.1.1	93,8	90,2	3,60
4.1.1 (a)	85,2	78,5	6,70	8.1.2	8,7	13,7	-5,04
4.2.1	69,0	55,0	14,00	8.1.3	-	19,2	-
4.3.1	0,7	7,6	-6,90	8.1.4 (a)	0,1	0,7	-0,56
4.4.1 (a)	290,5	321,0	0,91	8.2.1 (a)	36,8	33,1	3,74
4.4.1-1	54,1	55,2	-1,16	8.2.2 (a)	165,3	121,0	1,37
4.4.2 (a)	0,5	0,7	0,72	8.2.3 (a)	57,4	43,7	13,65
4.5.1 (a)	343,0	374,7	0,92	8.3.1 (a)	54,2	56,7	-2,50
4.5.2	46,9	48,9	-2,00	8.4.1	-	12,8	-
4.6.1	17,7	15,3	2,40	8.5.1 (a)	21,4	25,9	0,83
4.7.1	70,5	81,0	-10,49	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	70,7	60,1	10,60	8.5.3	16,9	12,7	4,25
4.7.3	11,5	9,4	2,13	8.6.1 (a)	27,4	25,4	2,00
5.1.1	1,0	-	-	8.6.2 (a)	55,3	60,2	-4,88
5.2.1 (a)	0,1	0,1	-0,01	8.6.3 (a)	4,1	7,6	-3,50

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Полтавській області

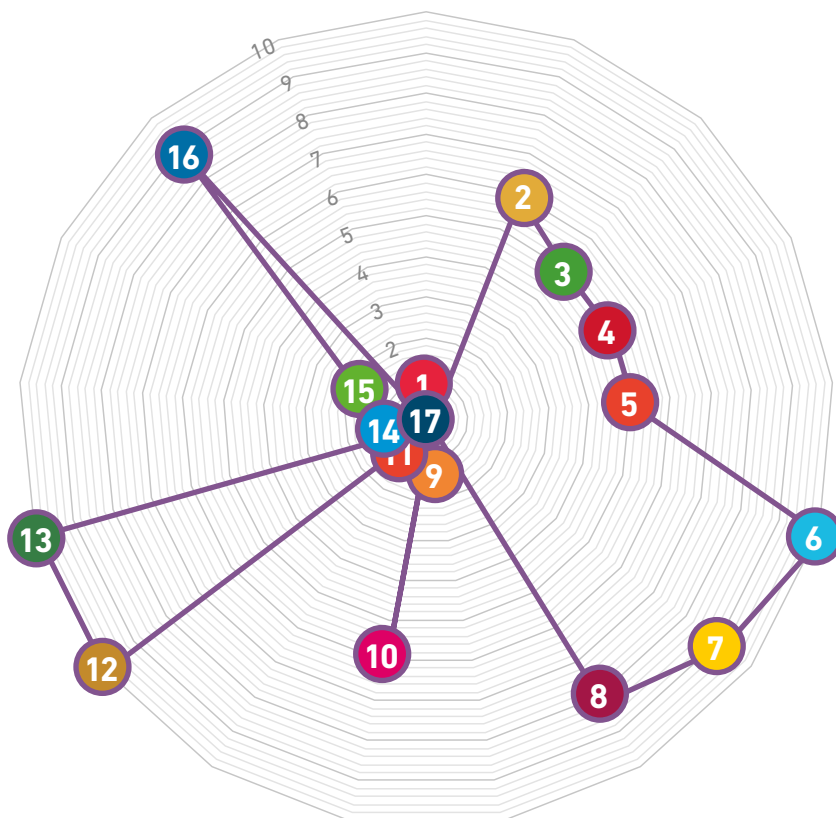
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	-	10,7	-	12.4.2	70,0	30,0	40,00
9.1.2	21,9	1474,0	0,01	13.1.1 (a)	1,9	4,7	0,41
9.1.3 (a)	0,8	1,4	0,54	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	89,6	35,3	54,31	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	100,0	97,8	2,21	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	0,2	2,4	-2,22	15.1.1	22,8	1769,1	0,01
9.4.2 (a)	3,4	10,0	-6,56	15.1.2	0,8	2,9	-2,10
9.4.3	27,3	21,0	6,30	15.1.3	-	22,4	-
9.5.1	0,0	0,6	-0,57	15.2.1	9,9	17,6	-7,70
9.5.2	0,2	0,4	-0,20	15.2.2 (a)	1,8	3,5	0,53
9.6.1	27,0	39,0	0,69	15.3.1 (a)	5,0	25,5	0,20
9.7.1 (a)	46,3	37,4	8,90	15.3.2	1713,1	31131,0	0,06
10.1.1 (a)	3,9	4,5	-0,60	15.3.3	59,6	51,6	8,00
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	70,8	441,8	0,16
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	359,6	7840,5	0,05
10.3.1 (a)	-	27,0	-	15.3.6	12,5	13,0	-0,48
10.3.2 (a)	-	8,3	-	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	-	11,2	-	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,7	2,7	1,00	16.1.1 (a)	5,0	5,0	1,00
10.5.1	40,7	37,7	3,00	16.1.2 (a)	12,0	10,0	1,20
11.1.1 (a)	28,1	37,8	-9,70	16.1.3 (a)	0,0	1,8	0,00
11.1.2 (a)	25,4	22,9	1,11	16.2.1 (a)	0,0	0,5	0,00
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	162,9	199,3	0,82
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	13,2	5,3	2,48
11.3.2 (a)	1,1	1,4	0,82	16.3.1 (a)	8,0	9,0	-1,00
11.3.2-1	5,9	12,6	0,47	16.3.2 (a)	18,0	11,0	1,64
11.3.3	0,8	2,9	-2,10	16.4.1 (a)	100,0	12,0	88,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	0,0	8,4	0,00
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	0,0	556,5	0,00
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	16,6	15,0	1,11
11.5.4 (a)	4,9	7,8	0,63	16.6.1 (a)	47,0	50,0	-3,00
11.5.4-1	141,0	4521,3	0,03	16.7.1	29,0	38,0	-9,00
11.6.1 (a)	0,7	4,9	0,14	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	2,2	2,1	0,05	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	24,1	17,1	7,05	16.9.1	6,5	6,7	-0,20
12.3.1 (a)	154,1	501,9	0,31	17.1.1	0,3	0,4	-0,06
12.3.1-1	8,0	220,0	0,04	17.1.2 (a)	16,3	102,5	0,16
12.3.2	-	-	-	17.3.1	34,0	97,0	0,35
12.4.1 (a)	320,5	993,7	0,32				

4.16. Рівненська область

Рівненська область за переважною більшістю показників соціально-економічного розвитку перебуває в середині списку регіонів України. У регіоні добре диверсифікована структура економіки, що допомогло йому уникнути такого глибокого падіння ВРП (8.1.1), як у низці інших областей і країні загалом (93,4% проти 90,20%), хоча за показником рівня ВРП на 1 зайнятого (8.2.2. (a)) область посідає одне з останніх місць (72,24 тис. грн проти 120,96 середньоукраїнського). Інвестиційна привабливість області дуже низька, прямі іноземні інвестиції на 1 особу населення (17.1.2. (a)) серед найнижчих в Україні (4,79 дол. США). Частка

обсягів банківського кредитування в структурі капітальних інвестицій (8.6.3. (a)) утричі нижча за середньоукраїнський показник (2,7% проти 7,6%). Вироблена в регіоні продукція має низький ступінь доданої вартості, частка проміжного споживання в реалізованій продукції (8.2.3. (a)) удвічі перевищує середньоукраїнську (88,46% проти 43,73%). Порівняно високі базові показники індикаторів по області спостерігаються за Цілями 5, 7, 12 та 13. Додаткової уваги і впровадження відповідних заходів потребують Цілі 8, 9, 11, 16 та 17 з огляду на нижчі порівняно з іншими регіонами показники сталого розвитку в базовому періоді.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Рівненської області

Особливості показників Рівненської області у вимірах сталого розвитку такі³⁷.

1. Область одна з найбідніших в Україні. Частка осіб з грошовими доходами, нижчими за фактичний прожитковий мінімум (1.1.1. (a)), становить 85,0% проти 62,6% середньоукраїнської. Водночас сприйняття населенням якості свого життя (1.3.1. (a)) набагато краще: лише 56,8%

домогосподарств вважають себе бідними порівняно із 70,7% в середньому по Україні. Відсоток охоплення населення, яке перебуває в складних життєвих обставинах (1.2.1. (a)), набагато вищий за середньоукраїнський (85,73% проти 56,3%). Бідність відбивається в структурі витрат на харчування: споживання м'яса (2.1.1. (a)), плодів і ягід (2.1.3. (a)) у розрахунку на одну особу нижче за середньоукраїн-

³⁷ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

- ське – 46,1 кг проти 50,5 кг і 40,6 кг проти 50,9 кг відповідно.
- Хоча рівень захворюваності населення майже за всіма типами хвороб та смертності (3.3.1, 3.3.2, 3.4.1, 3.4.2, 3.4.3, 3.4.4) близький до середньоукраїнського, спостерігаються негативні тенденції материнської смертності. Кількість випадків материнської смертності на 100 тис. живонароджених (3.1.1) удвічі перевищує середній показник (37,27 проти 15,3). Майже вдвічі нижча, ніж у середньому по Україні, кількість абортів на 10 тис. жінок (5.5.1. (а)) – 24,09 проти 44,53. Майже немає проблем з отриманням медичної допомоги і придбанням ліків (3.9.1. (а)).
 - Зафіксовано недостатню пропозицію навчальних послуг вищими III–IV рівнів акредитації: кількість студентів на 10 тис. населення (4.5.1. (а)) менша від загальноукраїнської у півтора рази (245,70 проти 320,96), так сама ситуація з кількістю ВНЗ на 100 тис. населення (4.4.2. (а)) – 0,43 проти 0,67. І навіть наявні ВНЗ мають проблеми з науковими кадрами: частка педагогічних і науково-педагогічних працівників із науковим ступенем (4.4.1–1) суттєво нижча за середню по Україні (41,82% проти 55,22%). Набагато краща ситуація зі шкільним навчанням: навіть сільські школи стовідсотково забезпечено інтернетом і комп'ютерними програмами навчання (4.7.1, 4.7.2).
 - Складна ситуація в області з водопостачанням і водовідведенням у сільській місцевості (6.1.5, 6.2.1). До централізованого водопостачання має доступ лише 14,4% сільського населення (по Україні – 24,2%), до водовідведення – лише 2,9% (проти 4,1%). Набагато краща ситуація зі скидами забрудненої води (6.3.2), частка яких складає 10,17% проти 16,38% середньоукраїнських; а показники відповідності води санітарно-гігієнічним нормам (6.1.1, 6.1.3) хоч і низькі, але більш ніж утричі в сільській місцевості і вдвічі в комунальних джерелах кращі за загальноукраїнський рівень (у сільській місцевості – 23,3% проти 7,6%, у комунальних джерелах – 10,5% проти 4,6%).
 - У регіоні активно розвивається мале й середнє підприємництво. Частка обсягів реалізованої продукції МСП у відсотках від до загального обсягу реалізованої продукції (8.6.2. (а)) набагато вища, ніж середньоукраїнська (80,77% проти 60,2%), хоча високо- і середньотехнологічні підприємства становлять дуже малу частку економіки області. Частка зайнятих на цих підприємствах (9.4.3) майже вдвічі нижча від загальноукраїнського рівня (13,29% проти 21,03%), а частка реалізованої інноваційної продукції (9.5.2) учетверо нижча.
 - Екологічна ситуація в області набагато краща, ніж у більшості регіонів України. Обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в тоннах на кв. км площі регіону (11.5.4. (а)) у вісім разів нижчий за середньоукраїнський, а кількість утворених відходів (12.3.1. (а)) нижча більше як удесятеро.

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Рівненській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	85,0	62,6	22,40	5.2.2 (a)	4,9	2,7	1,79
1.2.1 (a)	85,7	56,3	29,43	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	56,8	70,7	-13,90	5.4.2	12,5	-	-
1.3.2	58,4	53,1	5,30	5.4.3 (a)	72,6	77,1	-4,50
2.1.1 (a)	46,1	50,9	0,91	5.5.1 (a)	24,1	44,5	0,54
2.1.2 (a)	213,1	209,9	1,02	5.5.2	26,2	27,3	0,96
2.1.3 (a)	40,6	50,9	0,80	5.6.1	72,7	74,9	-2,20
2.2.1	229,8	223,3	1,03	5.6.2 (a)	61,6	56,2	5,40
2.2.2	92,8	95,2	-2,40	5.6.3 (a)	66,8	71,9	-5,10
2.3.1	113,4	89,3	24,10	6.1.1 (a)	23,3	7,6	15,70
2.3.2	17,0	38,2	-21,20	6.1.2 (a)	15,8	29,6	0,53
2.3.3 (a)	5,9	2,5	3,40	6.1.3 (a)	10,5	4,6	5,90
2.4.1	143,4	141,5	1,90	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	37,3	15,3	2,44	6.1.5	14,4	24,2	-9,80
3.2.1	10,1	9,7	1,04	6.1.6	98,1	89,4	8,70
3.3.1	21,5	37,2	0,58	6.2.1 (a)	2,9	4,1	-1,20
3.3.2	54,8	56,0	0,98	6.2.2	77,8	73,0	4,80
3.4.1	63,3	61,1	1,04	6.3.1	6,0	875,0	0,01
3.4.2	25,1	27,6	0,91	6.3.2	10,2	16,4	-6,21
3.4.3	28,0	24,0	1,16	6.4.1	3,7	4,9	0,77
3.4.4	11,8	11,1	1,06	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	52,0	52,2	1,00	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	62,5	62,0	1,01	7.1.1	19060,0	163682,0	-
3.6.1	17,0	11,2	1,51	7.1.2	13,9	11,7	2,17
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	13,0	18,8	-5,82
3.7.1	-	-	-	7.3.1	8,9	3,0	5,90
3.8.1 (a)	16,1	18,4	-2,30	7.4.1 (a)	46,7	55,2	0,84
3.9.1 (a)	4,6	29,3	-24,70	8.1.1	93,4	90,2	3,20
4.1.1 (a)	85,2	78,5	6,70	8.1.2	12,3	13,7	-1,44
4.2.1	54,0	55,0	-1,00	8.1.3	29,2	19,2	10,03
4.3.1	1,0	7,6	-6,60	8.1.4 (a)	0,0	0,7	-0,68
4.4.1 (a)	245,7	321,0	0,77	8.2.1 (a)	22,8	33,1	-10,33
4.4.1-1	41,8	55,2	-13,40	8.2.2 (a)	72,2	121,0	0,60
4.4.2 (a)	0,4	0,7	0,64	8.2.3 (a)	88,5	43,7	44,73
4.5.1 (a)	318,2	374,7	0,85	8.3.1 (a)	58,5	56,7	1,85
4.5.2	28,9	48,9	-20,00	8.4.1	20,1	12,8	7,35
4.6.1	18,0	15,3	2,70	8.5.1 (a)	42,2	25,9	1,63
4.7.1	100,0	81,0	19,01	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	100,0	60,1	39,90	8.5.3	12,8	12,7	0,10
4.7.3	10,3	9,4	0,90	8.6.1 (a)	15,8	25,4	-9,64
5.1.1	1,0	-	-	8.6.2 (a)	80,8	60,2	20,57
5.2.1 (a)	0,0	0,1	-0,04	8.6.3 (a)	2,7	7,6	-4,90

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Рівненській області

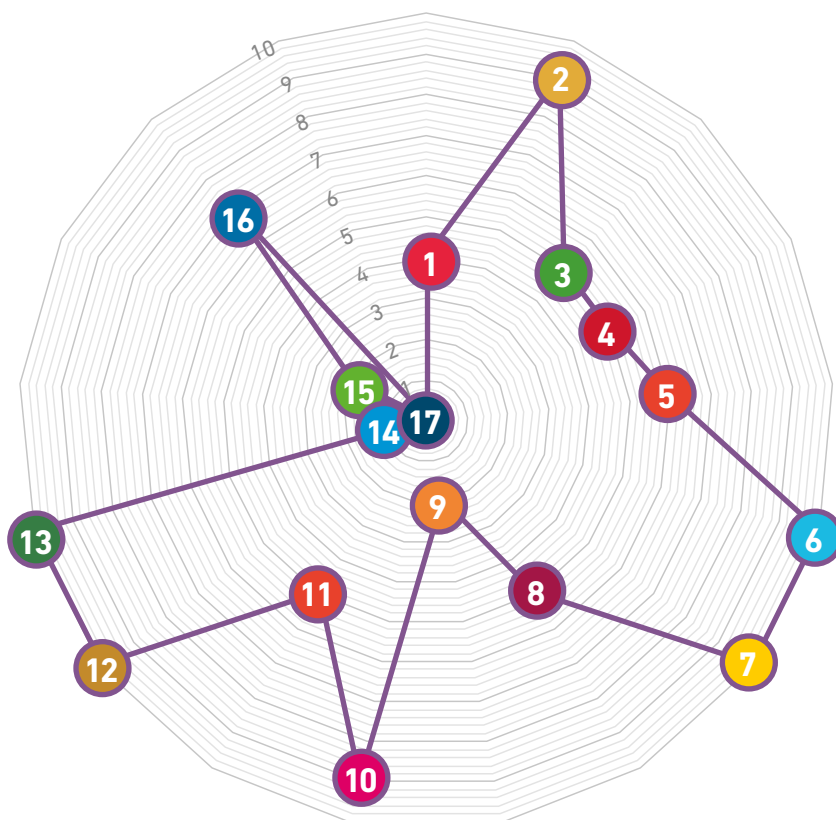
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	52,0	10,7	41,26	12.4.2	20,8	30,0	-9,20
9.1.2	10,9	1474,0	0,01	13.1.1 (a)	0,5	4,7	0,11
9.1.3 (a)	1,2	1,4	0,85	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	24,2	35,3	-11,03	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	100,0	97,8	2,21	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	0,0	2,4	-2,39	15.1.1	52,5	1769,1	0,03
9.4.2 (a)	18,3	10,0	8,32	15.1.2	2,6	2,9	-0,30
9.4.3	13,3	21,0	-7,74	15.1.3	94,0	22,4	71,60
9.5.1	0,0	0,6	-0,58	15.2.1	40,2	17,6	22,60
9.5.2	0,1	0,4	-0,30	15.2.2 (a)	6,0	3,5	1,73
9.6.1	28,1	39,0	0,72	15.3.1 (a)	1,2	25,5	0,05
9.7.1 (a)	47,5	37,4	10,10	15.3.2	614,5	31131,0	0,02
10.1.1 (a)	3,7	4,5	-0,80	15.3.3	30,6	51,6	-21,00
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	14,7	441,8	0,03
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	254,2	7840,5	0,03
10.3.1 (a)	28,7	27,0	1,73	15.3.6	12,7	13,0	-0,31
10.3.2 (a)	8,5	8,3	0,17	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	4,7	11,2	-6,53	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,4	2,7	0,89	16.1.1 (a)	3,0	5,0	0,60
10.5.1	39,5	37,7	1,79	16.1.2 (a)	7,0	10,0	0,70
11.1.1 (a)	37,3	37,8	-0,55	16.1.3 (a)	0,9	1,8	0,47
11.1.2 (a)	22,0	22,9	0,96	16.2.1 (a)	0,9	0,5	1,76
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	158,8	199,3	0,80
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	5,2	5,3	0,97
11.3.2 (a)	0,8	1,4	0,62	16.3.1 (a)	2,0	9,0	-7,00
11.3.2-1	0,4	12,6	0,03	16.3.2 (a)	8,0	11,0	0,73
11.3.3	2,6	2,9	-0,30	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	9,0	8,4	1,06
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	327,0	556,5	0,59
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	11,8	15,0	0,79
11.5.4 (a)	2,6	7,8	0,33	16.6.1 (a)	44,0	50,0	-6,00
11.5.4-1	52,1	4521,3	0,01	16.7.1	36,0	38,0	-2,00
11.6.1 (a)	1,1	4,9	0,22	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	2,8	2,1	0,68	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	13,9	17,1	-3,23	16.9.1	6,5	6,7	-0,20
12.3.1 (a)	42,1	501,9	0,08	17.1.1	0,2	0,4	-0,17
12.3.1-1	6,0	220,0	0,03	17.1.2 (a)	4,8	102,5	0,05
12.3.2	-	-	-	17.3.1	0,0	97,0	0,00
12.4.1 (a)	148,3	993,7	0,15				

4.17. Сумська область

За економічним розвитком Сумська область перебуває на середньому рівні, за обсягом ВРП на 1 особу 2015 року займала 12-ту позицію. На тлі глибокого спаду в промисловості України промислове виробництво Сумщини скоротилося лише на 1,7%. При цьому харчова промисловість, яка формувала 18% промислової продукції, скоротилася на 23,2%. Зменшення товарного експорту склало 17,9%, насамперед у машинобудівній продукції.

Тривало активне зростання в хімічному і металургійному виробництві, фармацевтиці. Сільгоспвиробництво зменшилося на 4,3%. Спостерігалось зростання капітальних інвестицій на 3,3%, більше як третина з них надійшла в аграрний сектор, але привабливість області для іноземних інвесторів залишалася критично низькою (2,32 дол. прямих іноземних інвестицій на 1 особу).

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Сумської області

Особливості показників Сумської області у вимірах сталого розвитку такі³⁸.

1. В області невисокий рівень доходів осіб, які працюють. Середня заробітна плата становила 82,2% від середньоукраїнського рівня (11-й показник, не враховуючи м. Київ), що закономірно позначилося на соціальному самопочутті населення, 82,4% якого вважали себе бідними (1.3.1. (а)), і на показниках споживання (2.1.1–2.1.3). Споживання плодів

було в 1,3 нижче за середнє ще й у зв'язку з природно-кліматичними умовами цієї північної області.

2. Продуктивність праці на агропідприємствах (2.2.1) в 1,3 рази перевищила середній показник по Україні, завдяки цьому темпи приросту оплати праці в секторі (35%) майже вдвічі перевищували середні по області, але це не завадило істотному скороченню агровиробництва 2015 року.

³⁸ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

3. Негативна ситуація склалася у сфері охорони здоров'я в області: доступність послуг майже вдвічі гірша за середню (3.9.1. (a)), зокрема через більшу віддаленість від медичних закладів (10.3.2. (a)). Це корелює з вищими показниками материнської смертності (3.1.1) – 40,8 на 100 тис. живонароджених, і смертності від цереброваскулярних хвороб (3.4.1, 3.4.2). Екологічна ж ситуація демонструє позитивні показники (12.3.1, 12.4.1, 13.1.1).
4. В області досить високий рівень залучення молоді до навчання у вишах (4.4.1. (a)) – 92% від середньоукраїнського показника, хоча кількість ВНЗ на 100 тис. населення (4.4.2. (a)) становить лише 80% від середнього для України показника. Якість навчання сільського населення сприяє висока (89,5%) забезпеченість шкіл доступом до інтернету (4.7.1).
5. Область належить до регіонів, де спостерігався високий рівень сімейного насильства (5.2.2. (a)) – 12,9 злочинів на 100 тис. населення, що вп'ятеро більше від загальноукраїнського показника. Це негативно впливало на демографічну ситуацію в регіоні: показник народжуваності тут був найнижчим в Україні (після Чернігівщини) і становив 8,8 на 1000 населення.
6. Чисельність абортів (5.5.1. (a)) на Сумщині в півтора рази нижча від середньоукраїнської, що може дещо пом'якшувати демографічну ситуацію. Водночас рівень зайнятості жінок віком 25–49 років (5.6.3. (a)) у 1,4 рази нижчий за середній, що створює потенційні можливості збільшення народжуваності за сприятливої економічної ситуації.
7. Відчутно краще в регіоні забезпечення сільського населення централізованим водопостачанням (6.1.5) і водовідведенням (6.2.1. (a)), а от централізоване водопостачання в містах (6.1.6) охоплює лише 80% домогосподарств. На цьому тлі втричі більша від загальноукраїнської частка скидів неочищених стічних вод (6.3.2) створює у міських поселеннях підвищені екологічні ризики.
8. У 1,4 рази нижча порівняно із середньоукраїнським показником продуктивність праці в області (8.2.2. (a)). Це свідчить про недостатньо продуктивну структуру економіки області і недостатній розвиток малого й середнього бізнесу: частка зайнятих у цій сфері становила лише 19,3% (8.6.1. (a)), а МСП виробляли 53,2% реалізованої продукції (8.6.2. (a)). 64% опитаних підприємців не вбачали перешкод від державної влади (16.6.1. (a)).
9. Особливості географічного розташування зумовлюють високий рівень лісистості території (15.2.1), велику частку територій екологічної мережі (15.1.3) і дещо нижчу за середню розораність земель (15.3.3). Це створює добрий потенціал для розвитку туристично-рекреаційної сфери, що, однак, не відбито в офіційних показниках (11.6.1. (a)).
10. Область демонструє порівняно спокійну криміногенну ситуацію (16.1.1–16.2.1). Проте це не стосується злочинів щодо сексуальної експлуатації (16.2.3. (a)), імовірно, дається взнаки вплив транскордонної злочинності.

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Сумській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	72,3	62,6	9,70	5.2.2 (a)	12,9	2,7	4,70
1.2.1 (a)	90,4	56,3	34,10	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	82,4	70,7	11,70	5.4.2	20,3	-	-
1.3.2	48,5	53,1	-4,60	5.4.3 (a)	76,8	77,1	-0,30
2.1.1 (a)	48,6	50,9	0,95	5.5.1 (a)	29,2	44,5	0,66
2.1.2 (a)	203,5	209,9	0,97	5.5.2	25,0	27,3	0,92
2.1.3 (a)	38,6	50,9	0,76	5.6.1	75,0	74,9	0,10
2.2.1	298,9	223,3	1,34	5.6.2 (a)	56,4	56,2	0,20
2.2.2	95,4	95,2	0,20	5.6.3 (a)	50,9	71,9	-21,00
2.3.1	76,8	89,3	-12,50	6.1.1 (a)	11,9	7,6	4,30
2.3.2	37,0	38,2	-1,20	6.1.2 (a)	26,4	29,6	0,89
2.3.3 (a)	1,5	2,5	-1,00	6.1.3 (a)	6,5	4,6	1,90
2.4.1	140,6	141,5	-0,90	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	40,8	15,3	2,67	6.1.5	34,4	24,2	10,20
3.2.1	9,2	9,7	0,95	6.1.6	80,0	89,4	-9,40
3.3.1	20,1	37,2	0,54	6.2.1 (a)	7,4	4,1	3,30
3.3.2	55,8	56,0	1,00	6.2.2	69,0	73,0	-4,00
3.4.1	72,6	61,1	1,19	6.3.1	22,0	875,0	0,03
3.4.2	37,6	27,6	1,36	6.3.2	47,8	16,4	31,45
3.4.3	25,4	24,0	1,06	6.4.1	2,2	4,9	0,46
3.4.4	11,8	11,1	1,06	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	51,8	52,2	0,99	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	62,2	62,0	1,00	7.1.1	276,0	163682,0	-
3.6.1	10,6	11,2	0,95	7.1.2	10,5	11,7	-1,21
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	18,0	18,8	-0,82
3.7.1	-	-	-	7.3.1	5,0	3,0	2,00
3.8.1 (a)	15,1	18,4	-3,30	7.4.1 (a)	38,0	55,2	0,69
3.9.1 (a)	54,0	29,3	24,70	8.1.1	96,7	90,2	6,50
4.1.1 (a)	82,0	78,5	3,50	8.1.2	8,8	13,7	-4,92
4.2.1	73,0	55,0	18,00	8.1.3	40,9	19,2	21,70
4.3.1	10,7	7,6	3,10	8.1.4 (a)	0,4	0,7	-0,30
4.4.1 (a)	296,0	321,0	0,92	8.2.1 (a)	43,5	33,1	10,41
4.4.1-1	50,2	55,2	-4,98	8.2.2 (a)	88,3	121,0	0,73
4.4.2 (a)	0,5	0,7	0,80	8.2.3 (a)	71,3	43,7	27,58
4.5.1 (a)	337,8	374,7	0,90	8.3.1 (a)	55,6	56,7	-1,10
4.5.2	51,4	48,9	2,50	8.4.1	16,0	12,8	3,19
4.6.1	16,0	15,3	0,70	8.5.1 (a)	19,1	25,9	0,74
4.7.1	89,5	81,0	8,51	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	45,6	60,1	-14,50	8.5.3	13,7	12,7	0,98
4.7.3	4,5	9,4	-4,88	8.6.1 (a)	19,3	25,4	-6,16
5.1.1	0,0	-	-	8.6.2 (a)	53,2	60,2	-7,05
5.2.1 (a)	0,1	0,1	-0,01	8.6.3 (a)	8,2	7,6	0,60

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Сумській області

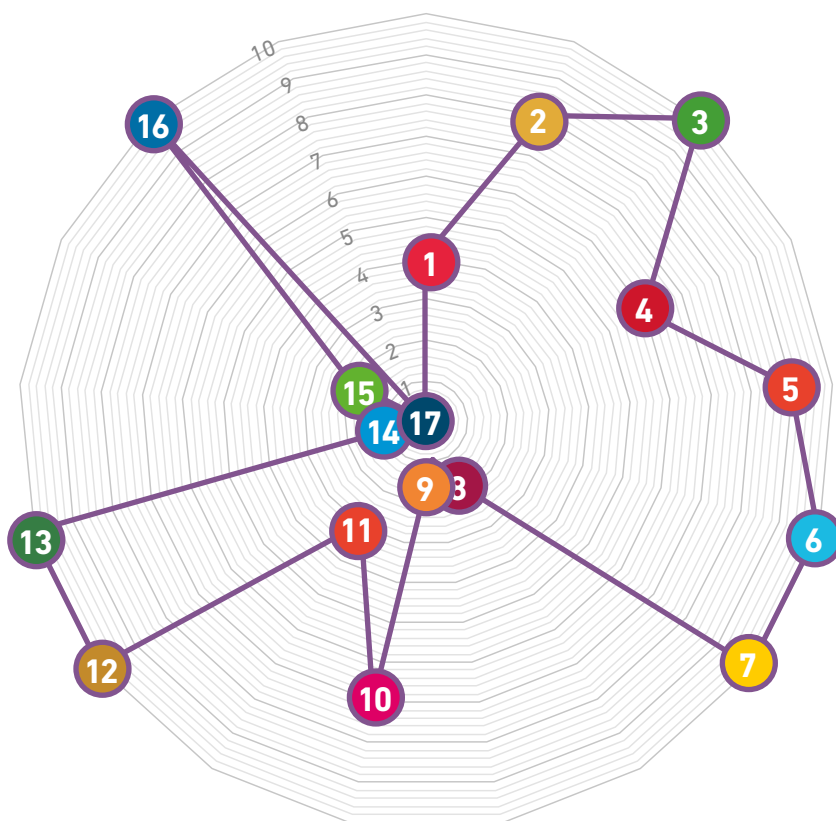
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	5,4	10,7	-5,36	12.4.2	24,3	30,0	-5,70
9.1.2	15,2	1474,0	0,01	13.1.1 (a)	0,7	4,7	0,16
9.1.3 (a)	1,0	1,4	0,68	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	27,1	35,3	-8,19	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	93,1	97,8	-4,74	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	0,6	2,4	-1,80	15.1.1	40,4	1769,1	0,02
9.4.2 (a)	9,0	10,0	-0,99	15.1.2	1,7	2,9	-1,20
9.4.3	47,9	21,0	26,90	15.1.3	64,0	22,4	41,60
9.5.1	0,3	0,6	-0,36	15.2.1	19,3	17,6	1,70
9.5.2	3,4	0,4	3,00	15.2.2 (a)	3,8	3,5	1,08
9.6.1	25,2	39,0	0,65	15.3.1 (a)	0,7	25,5	0,03
9.7.1 (a)	44,4	37,4	7,00	15.3.2	1159,7	31131,0	0,04
10.1.1 (a)	3,0	4,5	-1,50	15.3.3	48,7	51,6	-2,90
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	14,0	441,8	0,03
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	447,2	7840,5	0,06
10.3.1 (a)	26,0	27,0	-1,01	15.3.6	18,8	13,0	5,77
10.3.2 (a)	14,5	8,3	6,20	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	24,4	11,2	13,19	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,5	2,7	0,93	16.1.1 (a)	4,0	5,0	0,80
10.5.1	42,2	37,7	4,51	16.1.2 (a)	10,0	10,0	1,00
11.1.1 (a)	33,2	37,8	-4,66	16.1.3 (a)	1,6	1,8	0,88
11.1.2 (a)	28,2	22,9	1,23	16.2.1 (a)	0,0	0,5	0,00
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	190,9	199,3	0,96
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	21,5	5,3	4,04
11.3.2 (a)	1,6	1,4	1,14	16.3.1 (a)	10,0	9,0	1,00
11.3.2-1	7,9	12,6	0,63	16.3.2 (a)	10,0	11,0	0,91
11.3.3	1,7	2,9	-1,20	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	8,0	8,4	0,95
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	1770,5	556,5	3,18
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	16,0	15,0	1,07
11.5.4 (a)	2,4	7,8	0,31	16.6.1 (a)	64,0	50,0	14,00
11.5.4-1	57,9	4521,3	0,01	16.7.1	42,0	38,0	4,00
11.6.1 (a)	1,1	4,9	0,22	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	2,1	2,1	-0,04	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	16,8	17,1	-0,26	16.9.1	6,8	6,7	0,10
12.3.1 (a)	35,2	501,9	0,07	17.1.1	0,4	0,4	0,03
12.3.1-1	3,0	220,0	0,01	17.1.2 (a)	2,3	102,5	0,02
12.3.2	-	-	-	17.3.1	0,0	97,0	0,00
12.4.1 (a)	139,6	993,7	0,14				

4.18. Тернопільська область

Тернопільська область належить до групи західних областей України, але не має кордону з країнами ЄС. Основу економіки області становить сільське господарство, частка якого у валовій доданій вартості — понад 20%. Серед галузей промисловості чільне місце займають харчова й хімічна та машинобудування. За показником ВРП у розрахунку на 1 особу базового 2015 року область посідала 21-ше місце (не враховуючи м. Київ), а за показником обсягу реалізованої промислової продукції на 1 особу – 22-ге місце. Тим часом за

показником виробництва сільськогосподарської продукції на 100 га угідь область займала теж досить високе 9-те місце. Така структура економіки великою мірою визначає позиції регіону в плані досягнення ЦСР базового року. Індикатори, які стосуються цілей 2,3,4,7,13 і характеризують харчування, охорону здоров'я, освіту й екології, мають кращі показники. Досягнення цілей 1, 8, 9 і 17, пов'язаних із розвитком промисловості, доходами населення, залученням інвестицій, просувається складніше і вимагає додаткових зусиль.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Тернопільської області

Особливості показників Тернопільської області у вимірах сталого розвитку такі³⁹.

1. Область мала базового року відносно високий показник продуктивності праці на с/г підприємствах (2.2.1.), який на 16% перевищував середньоукраїнський показник. Відповідно на середньому рівні і вище за нього були показники споживання населенням області основних продуктів харчування (2.1.1–2.1.3).

При цьому частка витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств (1.3.2) була вищою за середню по Україні і становила 55,6%, що свідчить про відносну бідність населення.

2. Про неможливість свідчить і те, що частка населення, чії середньодушові еквівалентні загальні грошові доходи на місяць нижчі за фактичний прожитковий мінімум (1.1.1. (а)),

³⁹ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

становить 72,7%, тоді як загалом по Україні – 62,6%. А от частка жителів області, які вважають себе бідними (1.3.1. (a)), набагато нижча, ніж у середньому по країні – 60,6% проти 70,7%. Певною мірою це пояснюється тим, що співвідношення обсягу грошової допомоги від родичів, інших осіб та інших грошових доходів із ВРП (17.1.1) у Тернопільській області більше як удвічі перевищує середньоукраїнський рівень. Це може означати велику кількість трудових мігрантів серед жителів області і наявність доходів, не врахованих в офіційній статистиці.

3. Ще одна причина, чому жителі області цілком оптимістично оцінюють свій матеріальний стан, порівняно високий ступінь соціальної рівності. Показник співвідношення сумарних доходів найбільш і найменш забезпечених 10% населення, ранжованого за показником середньодушових еквівалентних доходів (10.1.1. (a)), 2015 року по області був майже на третину кращим, ніж загалом по країні. Позитивні й інші показники, які характеризують доступ до соціальних послуг, разом із послугами охорони здоров'я.
4. За показниками стану здоров'я жителів області ситуація тут набагато краща, ніж у багатьох інших областях. Це стосується показників і смертності (3.1.1, 3.2.1, 3.4.1–3.4.3), і захворюваності (3.3.1, 3.3.2). Ці показники, а також задовільне харчування і порівняно благополучна екологічна ситуація в області сприяють довшій, ніж у середньому по Україні, очікуваній тривалості життя жителів області, як чоловіків, так і жінок.
5. Область станом на 2015 рік мала позитивні досягнення в розвитку середньої і вищої освіти. Зокрема, частка учнів денних загальноосвітніх навчальних закладів у загальній кількості постійного населення віком 6–17 років (4.1.1. (a)) становила понад 80%, а кількість осіб, які навчалися в навчальних закладах (I–IV рівнів) на 10 тис. населення (4.5.1. (a)) на 7 більша, ніж у середньому по країні. Так само кращі показники кількості ВНЗ III–IV рівнів акредитації на 100 тис. населення (4.4.2. (a)),

частка педагогічних і науково-педагогічних працівників ВНЗ III–IV рівнів акредитації з науковим ступенем (4.4.1. (a)). Це пояснюється зосередженням в обласному центрі низки вишів, які дають якісну освіту для жителів усього західного регіону, а також і молоді з усієї України.

Водночас охоплення дітей дитячими дошкільними закладами (4.2.1) недостатнє і становить лише 54%.

6. До особливостей області слід віднести те, що частка енергії, вироблена з відновлюваних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії (7.3.1) становить 32,7% при національному показнику 3%, тобто більша ніж удесятеро. Значною мірою це пояснюється великою кількістю малих гідроелектростанцій на території області.
7. Серед проблем слід відзначити недостатній розвиток промисловості, а отже, і ВРП, від якого залежить обсяг бюджету на багато проблем, вирішення яких сприятиме досягненню ЦСР. Показник ВРП на 1 зайнятого працівника (8.2.2. (a)) становить лише 54% від середнього по Україні, а рівень зайнятості населення віком 15–70 років (8.3.1. (a)) – лише 51%. Це формує негативну тенденцію працевлаштування молоді в умовах високої народжуваності і порівняно якісної освіти. Частка молоді, яка не працює, не навчається і не здобуває професійні навички, в загальній чисельності осіб віком 15–24 роки (8.4.1) становить 23,6%, що майже вдвічі вище за середній рівень по країні. Такий стан справ формує передумови для поширення міграційних настроїв у жителів області і негативного приросту населення.
8. Як уже сказано, в області досить благополучний екологічний стан. Обсяг викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення у тоннах на кв. км площі регіону (13.1.1. (a)) становить лише 0,61 проти 4,73 по країні. Проте слід докласти зусиль для використання туристичного потенціалу області як вагомого джерела розвитку сфери послуг і збільшення ВРП.

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Тернопільській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	72,7	62,6	10,10	5.2.2 (a)	3,6	2,7	1,30
1.2.1 (a)	88,7	56,3	32,40	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	60,6	70,7	-10,10	5.4.2	10,9	-	-
1.3.2	55,6	53,1	2,50	5.4.3 (a)	70,2	77,1	-6,90
2.1.1 (a)	47,9	50,9	0,94	5.5.1 (a)	22,0	44,5	0,49
2.1.2 (a)	235,1	209,9	1,12	5.5.2	25,1	27,3	0,92
2.1.3 (a)	41,7	50,9	0,82	5.6.1	85,9	74,9	11,00
2.2.1	258,1	223,3	1,16	5.6.2 (a)	58,5	56,2	2,30
2.2.2	88,8	95,2	-6,40	5.6.3 (a)	36,7	71,9	-35,20
2.3.1	89,6	89,3	0,30	6.1.1 (a)	15,2	7,6	7,60
2.3.2	38,2	38,2	0,00	6.1.2 (a)	16,4	29,6	0,55
2.3.3 (a)	2,3	2,5	-0,20	6.1.3 (a)	11,4	4,6	6,80
2.4.1	140,3	141,5	-1,20	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	9,3	15,3	0,61	6.1.5	0,0	24,2	-24,20
3.2.1	8,8	9,7	0,91	6.1.6	100,0	89,4	10,60
3.3.1	10,9	37,2	0,29	6.2.1 (a)	0,0	4,1	-4,10
3.3.2	38,4	56,0	0,69	6.2.2	100,0	73,0	27,00
3.4.1	40,6	61,1	0,66	6.3.1	2,0	875,0	0,00
3.4.2	14,0	27,6	0,51	6.3.2	6,7	16,4	-9,71
3.4.3	22,4	24,0	0,93	6.4.1	1,9	4,9	0,38
3.4.4	13,5	11,1	1,22	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	54,2	52,2	1,04	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	63,9	62,0	1,03	7.1.1	42,0	163682,0	-
3.6.1	10,2	11,2	0,91	7.1.2	16,6	11,7	4,89
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	11,5	18,8	-7,32
3.7.1	-	-	-	7.3.1	32,7	3,0	29,65
3.8.1 (a)	13,3	18,4	-5,10	7.4.1 (a)	37,3	55,2	0,67
3.9.1 (a)	14,7	29,3	-14,60	8.1.1	93,7	90,2	3,50
4.1.1 (a)	80,2	78,5	1,70	8.1.2	14,4	13,7	0,63
4.2.1	54,0	55,0	-1,00	8.1.3	50,5	19,2	31,29
4.3.1	7,5	7,6	-0,10	8.1.4 (a)	0,1	0,7	-0,64
4.4.1 (a)	307,7	321,0	0,96	8.2.1 (a)	27,5	33,1	-5,63
4.4.1-1	67,0	55,2	11,78	8.2.2 (a)	65,7	121,0	0,54
4.4.2 (a)	0,7	0,7	1,11	8.2.3 (a)	40,3	43,7	-3,41
4.5.1 (a)	381,1	374,7	1,02	8.3.1 (a)	51,6	56,7	-5,10
4.5.2	46,6	48,9	-2,30	8.4.1	23,6	12,8	10,77
4.6.1	16,8	15,3	1,50	8.5.1 (a)	28,8	25,9	1,11
4.7.1	91,1	81,0	10,11	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	77,1	60,1	17,00	8.5.3	8,5	12,7	-4,16
4.7.3	8,0	9,4	-1,40	8.6.1 (a)	-	25,4	-
5.1.1	1,0	-	-	8.6.2 (a)	26,8	60,2	-33,36
5.2.1 (a)	0,0	0,1	-0,05	8.6.3 (a)	3,5	7,6	-4,10

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Тернопільській області

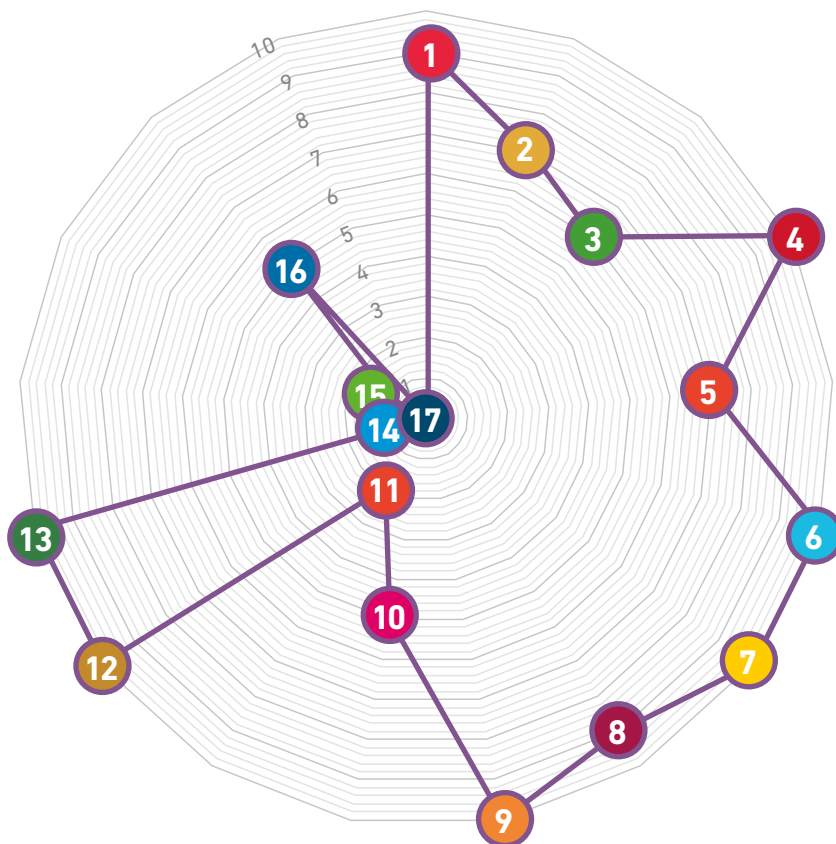
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	8,6	10,7	-2,12	12.4.2	17,6	30,0	-12,40
9.1.2	7,6	1474,0	0,01	13.1.1 (a)	0,6	4,7	0,13
9.1.3 (a)	0,9	1,4	0,63	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	26,9	35,3	-8,37	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	100,0	97,8	2,21	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	1,7	2,4	-0,70	15.1.1	27,3	1769,1	0,02
9.4.2 (a)	13,8	10,0	3,81	15.1.2	2,0	2,9	-0,90
9.4.3	25,8	21,0	4,81	15.1.3	30,1	22,4	7,70
9.5.1	0,0	0,6	-0,57	15.2.1	14,6	17,6	-3,00
9.5.2	0,6	0,4	0,20	15.2.2 (a)	2,3	3,5	0,67
9.6.1	24,3	39,0	0,62	15.3.1 (a)	1,4	25,5	0,05
9.7.1 (a)	44,3	37,4	6,90	15.3.2	831,0	31131,0	0,03
10.1.1 (a)	3,5	4,5	-1,00	15.3.3	60,1	51,6	8,50
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	12,1	441,8	0,03
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	170,7	7840,5	0,02
10.3.1 (a)	11,3	27,0	-15,66	15.3.6	12,3	13,0	-0,64
10.3.2 (a)	6,3	8,3	-2,09	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	9,6	11,2	-1,65	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,2	2,7	0,81	16.1.1 (a)	2,0	5,0	0,40
10.5.1	43,5	37,7	5,85	16.1.2 (a)	5,0	10,0	0,50
11.1.1 (a)	33,8	37,8	-4,02	16.1.3 (a)	0,7	1,8	0,41
11.1.2 (a)	25,5	22,9	1,11	16.2.1 (a)	0,0	0,5	0,00
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	102,2	199,3	0,51
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	0,9	5,3	0,18
11.3.2 (a)	0,4	1,4	0,27	16.3.1 (a)	14,0	9,0	5,00
11.3.2-1	17,1	12,6	1,36	16.3.2 (a)	8,0	11,0	0,73
11.3.3	2,0	2,9	-0,90	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	2,7	8,4	0,32
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	194,2	556,5	0,35
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	6,7	15,0	0,45
11.5.4 (a)	3,4	7,8	0,44	16.6.1 (a)	54,0	50,0	4,00
11.5.4-1	46,4	4521,3	0,01	16.7.1	46,0	38,0	8,00
11.6.1 (a)	1,1	4,9	0,22	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	2,2	2,1	0,10	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	36,6	17,1	19,55	16.9.1	7,1	6,7	0,40
12.3.1 (a)	58,5	501,9	0,12	17.1.1	0,9	0,4	0,52
12.3.1-1	7,0	220,0	0,03	17.1.2 (a)	0,1	102,5	0,00
12.3.2	-	-	-	17.3.1	0,0	97,0	0,00
12.4.1 (a)	188,5	993,7	0,19				

4.19. Харківська область

У 2015 році Харківська область посідала 5-те місце за рівнем ВРП на 1 особу (не враховуючи м. Київ) і вона взагалі за показниками соціально-економічного розвитку займає чільну позицію серед інших областей країни. Харківська область – індустріальний центр із великим науково-технічним і виробничим потенціалом. За сукупною вагою переробна промисловість у регіоні становить понад 50%.

Майже половина обсягів видобутку природного газу в Україні припадає на Харківщину. Порівняно високі базові показники індикаторів по області спостерігаються за Цілями 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 12, 13. Додаткової уваги і впровадження відповідних заходів потребують Цілі 6, 7, 10, 11, 15, 16 та 17 з огляду на нижчі порівняно з іншими регіонами показники сталого розвитку в базовому періоді.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Харківської області

Особливості показників Харківської області у вимірах сталого розвитку такі⁴⁰.

1. Область можна охарактеризувати як регіон із середнім рівнем доходів населення. За показниками рівня грошових доходів, нижчим за фактичний прожитковий мінімум (1.1.1. (а)), регіон базового року займав дещо кращі позиції, ніж середні по Україні: доходи 54,4% жителів області (проти 62,6%) нижче за прожитковий мінімум. Водночас за оцінкою матеріального добробуту 82,8% домогосподарств відносять себе до бідних.
2. В області порівняно високий рівень продуктивності праці на с/г підприємствах (2.2.1) – 249,01 проти 223,3 тис. грн на 1 зайнятого в с/г виробництві в середньому по Україні, а також інші показники по Цілі 2. Проте слід відзначити і низький рівень удобрення угідь органічними добривами (2.3.3 і 15.3.4). При невисокій частці в експорті продукції харчової промисловості і переробки сільськогосподарської сировини (2.3.2), що на 8,6% нижче за середній по Україні показник, та при низьких післязбиральних утратах (12.2.1 і 12.2.2)

⁴⁰ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

- у регіоні є великий потенціал виробництва продукції з високою доданою вартістю, зокрема органічного походження, якщо відповідно інвестувати в ці сфери.
3. Попри загалом середні показники здоров'я населення, завважмо високий рівень смертності дітей у віці до 5 років (3.2.1) і чоловіків від цереброваскулярних хвороб (3.4.1), які на 1,2% вище за середні по Україні, та потребу створювати лікувальні заклади в сільській місцевості (10.3.1. (а)).
 4. Система освіти в області на досить високому рівні за багатьма показниками Цілі 4. Потребують уваги насамперед питання гендерної рівності серед учителів (4.6.1), організації інклюзивного навчання (4.7.3) і залучення молодих науковців до викладацької роботи у ВНЗ регіону (9.7.1. (а)).
 5. Загалом в області приділяється увага гендерним питанням, що засвідчують високі рівні базових показників Цілі 5. Водночас тут багато жінок постраждали від сексуального насильства (5.2.1. (а)). Особливої уваги вимагає і питання жіночої зайнятості та підприємництва, у якого високий потенціал для розвитку при належній політиці зайнятості. Співвідношення заробітної плати жінок і чоловіків у регіоні (5.6.1) на 2,7% перевищує середнє по Україні і становить 77,6%, тоді як рівень зайнятості жінок (5.6.3. (а)) вищий на 21,9%, а рівень економічної активності (5.6.2. (а)) нижчий на 9,6% за середній по Україні.
 6. Якість води в регіоні порівняно висока (6.1.1–6.1.3, 6.3.2), а от водопостачання в області перебуває на низькому рівні. В області найнижчі показники забезпечення міського населення централізованим водопостачанням (6.1.6) – 71% проти 89,4%, ще гірші з водовідведенням (6.2.2) – 41% проти 73% в середньому по Україні. У сільській місцевості регіону дещо кращі відповідні показники, але й вони в базовому періоді демонстрували досить низький рівень (6.1.5 і 6.2.1).
 7. Хоча Харківщина – індустріальний регіон, тут порівняно задовільний екологічний стан завдяки низьким показникам викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря (11.5.4, 13.1.1). Слід відзначити недостатнє фінансування заходів із захисту й реабілітації ґрунту, підземних і поверхневих вод (15.3.1. (а)), що майже втричі менше, ніж у середньому по Україні, на 1 га площі. Також в області одна з найменших частка спалених і утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів (12.4.2) – лише 19,8% проти 30% середнього показника по Україні. Питання збільшення площі територій і об'єктів природно-заповідного фонду області (15.1.2), яка в базовому періоді була на 2,2% нижче за середню, та збільшення площі земель заповідників і національних природних парків (11.3.3) має розглядатися як перспективне.
 8. При порівняно низькому рівні виробництва електроенергії (7.1.1) і вищих, ніж у середньому по Україні, технологічних втратах електричної енергії в розподільчих електромережах (7.1.2) в області не приділяють достатньо уваги питанням виробництва енергії з відновлюваних джерел (7.3.1), яка на 1,56% нижча за середній рівень.
 9. Регіон демонструє низькі показники співвідношення інноваційних витрат до ВРП (8.1.4) – 0,53%, при найкращих показниках витрат на виконання НДР у ВРП (9.5.1) – 1,54%, і виробництва продукції, нової на ринку (9.5.2), що складає 1,9% від загального обсягу і вище від середньоукраїнського показника на 1,5%. Частка виробництва продукції високо- і середньо- високотехнологічних секторів (9.4.1 і 9.4.2) у регіоні нижча за середньоукраїнський рівень.
 10. У Харківській області співвідношення капітальних інвестицій до ВРП (8.1.2) тут становить лише 9%, частка ПІІ на 1 особу (17.1.2. (а)) у 18 разів менша за середньоукраїнський рівень і становить 5,8 дол. США. Крім зазначеного, для активізації інвестицій місцева влада має зосередитися на питаннях банківського кредитування капітальних інвестицій (8.6.3. (а)), стану доріг (9.3.2. (а)) і їх наявності в сільських населених пунктах (9.1.1), охоплення населення інтернет-послугами (9.6.1), сприяння взаємодії місцевої влади з бізнесом (16.7.1, 16.6.1 і 16.3.1), стану публічно-приватного партнерства в регіоні (17.3.1).

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Харківській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	54,4	62,6	-8,20	5.2.2 (a)	2,1	2,7	0,76
1.2.1 (a)	98,6	56,3	42,30	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	82,8	70,7	12,10	5.4.2	20,0	-	-
1.3.2	50,0	53,1	-3,10	5.4.3 (a)	80,5	77,1	3,40
2.1.1 (a)	52,8	50,9	1,04	5.5.1 (a)	39,7	44,5	0,89
2.1.2 (a)	228,3	209,9	1,09	5.5.2	20,8	27,3	0,76
2.1.3 (a)	52,2	50,9	1,03	5.6.1	77,6	74,9	2,70
2.2.1	249,0	223,3	1,12	5.6.2 (a)	46,6	56,2	-9,60
2.2.2	97,2	95,2	2,00	5.6.3 (a)	50,0	71,9	-21,90
2.3.1	100,5	89,3	11,20	6.1.1 (a)	7,5	7,6	-0,10
2.3.2	29,6	38,2	-8,60	6.1.2 (a)	45,6	29,6	1,54
2.3.3 (a)	1,4	2,5	-1,10	6.1.3 (a)	3,6	4,6	-1,00
2.4.1	139,2	141,5	-2,30	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	12,0	15,3	0,79	6.1.5	33,0	24,2	8,80
3.2.1	11,7	9,7	1,21	6.1.6	71,0	89,4	-18,40
3.3.1	19,5	37,2	0,52	6.2.1 (a)	6,0	4,1	1,90
3.3.2	43,6	56,0	0,78	6.2.2	41,0	73,0	-32,00
3.4.1	73,1	61,1	1,20	6.3.1	10,0	875,0	0,01
3.4.2	35,2	27,6	1,28	6.3.2	3,5	16,4	-12,91
3.4.3	27,7	24,0	1,15	6.4.1	2,3	4,9	0,48
3.4.4	10,8	11,1	0,97	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	52,4	52,2	1,00	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	61,5	62,0	0,99	7.1.1	2925,0	163682,0	-
3.6.1	10,5	11,2	0,93	7.1.2	12,2	11,7	0,41
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	15,2	18,8	-3,62
3.7.1	-	-	-	7.3.1	1,4	3,0	-1,56
3.8.1 (a)	17,5	18,4	-0,90	7.4.1 (a)	40,8	55,2	0,74
3.9.1 (a)	33,5	29,3	4,20	8.1.1	90,9	90,2	0,70
4.1.1 (a)	86,2	78,5	7,70	8.1.2	9,0	13,7	-4,73
4.2.1	62,0	55,0	7,00	8.1.3	37,9	19,2	18,73
4.3.1	4,3	7,6	-3,30	8.1.4 (a)	0,5	0,7	-0,16
4.4.1 (a)	595,5	321,0	1,86	8.2.1 (a)	39,2	33,1	6,15
4.4.1-1	61,4	55,2	6,15	8.2.2 (a)	101,4	121,0	0,84
4.4.2 (a)	1,4	0,7	2,02	8.2.3 (a)	58,6	43,7	14,88
4.5.1 (a)	666,7	374,7	1,78	8.3.1 (a)	59,3	56,7	2,60
4.5.2	54,5	48,9	5,60	8.4.1	5,0	12,8	-7,75
4.6.1	14,0	15,3	-1,30	8.5.1 (a)	4,8	25,9	0,19
4.7.1	100,0	81,0	19,01	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	100,0	60,1	39,90	8.5.3	10,9	12,7	-1,76
4.7.3	8,0	9,4	-1,40	8.6.1 (a)	32,5	25,4	7,08
5.1.1	1,0	-	-	8.6.2 (a)	80,4	60,2	20,18
5.2.1 (a)	0,1	0,1	0,03	8.6.3 (a)	4,6	7,6	-3,00

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Харківській області

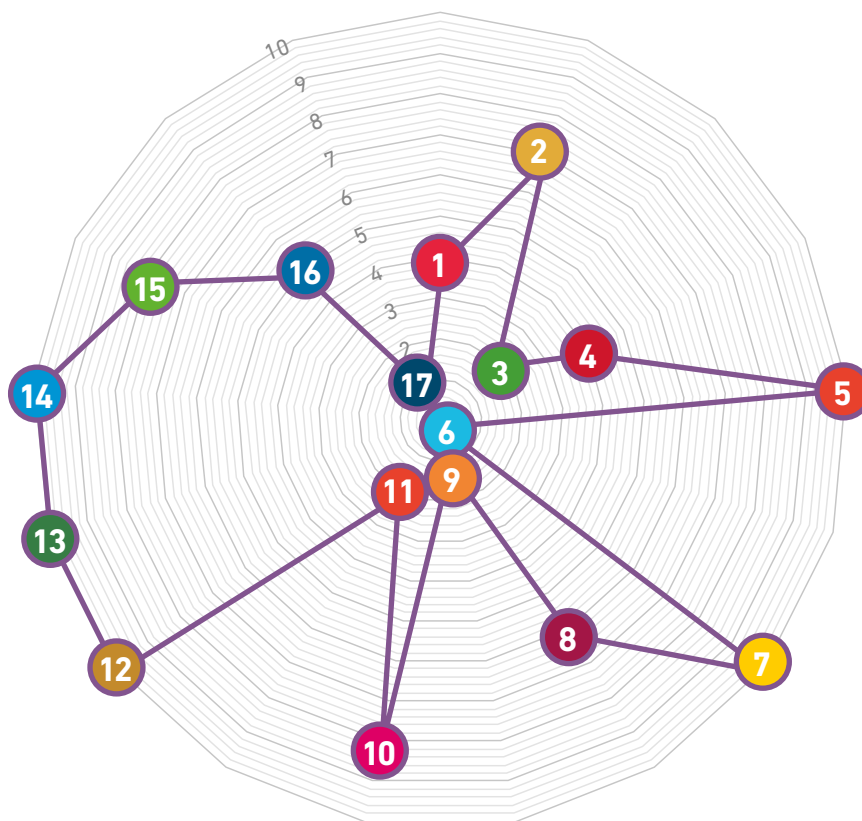
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	25,2	10,7	14,47	12.4.2	19,8	30,0	-10,20
9.1.2	40,9	1474,0	0,03	13.1.1 (a)	1,7	4,7	0,36
9.1.3 (a)	2,4	1,4	1,69	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	39,3	35,3	4,00	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	97,9	97,8	0,13	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	1,2	2,4	-1,21	15.1.1	22,7	1769,1	0,01
9.4.2 (a)	6,2	10,0	-3,76	15.1.2	0,7	2,9	-2,20
9.4.3	35,8	21,0	14,75	15.1.3	7,0	22,4	-15,40
9.5.1	1,5	0,6	0,92	15.2.1	13,3	17,6	-4,30
9.5.2	1,9	0,4	1,50	15.2.2 (a)	2,6	3,5	0,74
9.6.1	35,0	39,0	0,90	15.3.1 (a)	7,6	25,5	0,30
9.7.1 (a)	33,8	37,4	-3,60	15.3.2	1851,1	31131,0	0,06
10.1.1 (a)	4,0	4,5	-0,50	15.3.3	58,9	51,6	7,30
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	17,0	441,8	0,04
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	421,9	7840,5	0,05
10.3.1 (a)	36,4	27,0	9,43	15.3.6	13,4	13,0	0,44
10.3.2 (a)	4,9	8,3	-3,39	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	10,0	11,2	-1,21	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,6	2,7	0,96	16.1.1 (a)	5,0	5,0	1,00
10.5.1	43,7	37,7	5,99	16.1.2 (a)	12,0	10,0	1,20
11.1.1 (a)	37,6	37,8	-0,27	16.1.3 (a)	1,1	1,8	0,62
11.1.2 (a)	24,1	22,9	1,05	16.2.1 (a)	0,4	0,5	0,75
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	161,2	199,3	0,81
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	3,7	5,3	0,69
11.3.2 (a)	1,1	1,4	0,80	16.3.1 (a)	6,0	9,0	-3,00
11.3.2-1	29,8	12,6	2,37	16.3.2 (a)	11,0	11,0	1,00
11.3.3	0,7	2,9	-2,20	16.4.1 (a)	33,3	12,0	21,33
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	4,7	8,4	0,56
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	567,7	556,5	1,02
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	11,1	15,0	0,74
11.5.4 (a)	4,7	7,8	0,60	16.6.1 (a)	51,0	50,0	1,00
11.5.4-1	148,7	4521,3	0,03	16.7.1	49,0	38,0	11,00
11.6.1 (a)	2,4	4,9	0,48	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	2,0	2,1	-0,15	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	13,6	17,1	-3,49	16.9.1	7,1	6,7	0,40
12.3.1 (a)	30,7	501,9	0,06	17.1.1	0,3	0,4	-0,14
12.3.1-1	11,0	220,0	0,05	17.1.2 (a)	5,8	102,5	0,06
12.3.2	-	-	-	17.3.1	-	97,0	-
12.4.1 (a)	89,5	993,7	0,09				

4.20. Херсонська область

Херсонська область за підсумками 2015 року мала один із найгірших показників за рівнем ВРП на 1 зайнятого (8.2.2. (a)) — 72,23 тис. грн, хоча падіння ВРП (8.1.1) було тут найменшим серед усіх областей України — 98,7% проти 90,2% середньоукраїнського. Область належить до сільськогосподарських регіонів, аграрне виробництво займає близько 40% у її ВРП, а частка площі орних земель (15.3.3) — це 58,8% території регіону. За рівнем прямих іноземних інвестицій на 1 особу (17.1.2. (a)) область входить у десятку найкращих (31,45

дол. США). Вироблена в регіоні продукція має низький ступінь доданої вартості, частка проміжного споживання в реалізованій продукції (8.2.3. (a)) майже вдвічі перевищує середньоукраїнську (72,21% проти 43,73%). Порівняно високі базові показники індикаторів по області спостерігаються за Цілями 6, 10, 11, 12 та 13. Додаткової уваги і впровадження відповідних заходів потребують Цілі 1, 3, 5, 6, 9, 15, 16 та 17 з огляду на нижчі порівняно з іншими регіонами показники сталого розвитку в базовому періоді.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Херсонської області

Особливості показників Херсонської області у вимірах сталого розвитку такі⁴¹.

1. Область одна з найбідніших в Україні. Частка осіб з грошовими доходами, нижчими за фактичний прожитковий мінімум (1.1.1. (a)), становить 71,4% проти 62,6% середньоукраїнської. Ще проблемніше оцінка населенням якості свого життя (1.3.1. (a)): 94,5% домогосподарств

уважають себе бідними порівняно зі 70,7% у середньому по Україні. Відсоток охоплення населення, яке перебуває в складних життєвих обставинах (1.2.1. (a)), набагато вищий за середньоукраїнський (84,40% проти 56,3%). Бідність також позначилася в структурі сукупних витрат, де витрати на харчування перевищують середньоукраїнські (1.3.2) — 59,1% проти 53,1%.

⁴¹ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

- Показники захворюваності населення майже за всіма типами хвороб та смертності набагато вищі за середньоукраїнські. Кількість тих, хто захворів на ВІЛ (3.3.1) і туберкульоз (3.3.2), на 100 тис. населення у півтора рази вища за середні показники по країні (48,98 проти 37,2 та 82,3 проти 56 відповідно). Аналогічна ситуація зі смертністю чоловіків (3.4.1) і жінок (3.4.2) від цереброваскулярних хвороб (93,12 проти 61,07 та 49 проти 27,58 відповідно). Є проблеми з жіночим здоров'ям, хоча материнської смертності не зафіксовано (3.1.1). Набагато вища, ніж в середньому по Україні, кількість абортів на 10 тис. жінок (5.5.1. (a)) – 61,03 проти 44,53. Середня очікувана тривалість життя (3.5.1, 3.5.2) на рік нижча за середньоукраїнську.
- Недостатня в регіоні пропозиція навчальних послуг вищими III–IV рівнів акредитації: кількість студентів на 10 тис. населення (4.5.1. (a)) менша від загальноукраїнської майже вдвічі (192, 57 проти 320,96), хоча кількість ВНЗ на 100 тис. населення (4.4.2. (a)) вища за середню (0,75 проти 0,67). Це корелює з більш ніж удвічі вищою за середньоукраїнську часткою домогосподарств, які потерпають через відсутність коштів на здобування членом родини освіти (4.3.1) – 18,6% проти 7,6%.
 - Херсонська область лежить на півдні країни, і тут потрібні великі об'єми води для сільського господарства. Водоемність ВРП (6.4.1) тут найвища в країні – 45,51 м³ використаної води на 1 млн грн ВРП проти середньоукраїнського показника 4,88. В області немає проблем з централізованим водопостачанням і водовідведенням у містах (6.1.6, 6.2.2), але в сільській місцевості практично немає централізованого водовідведення (6.2.1. (a)).
 - Енергоемність ВРП (7.4.1. (a)) удвічі нижча за середньоукраїнську (26,89 т. у. п. на 1 млн грн ВРП проти 55,23), причому переважна більшість енергії споживається з відновлюваних джерел (7.3.1) – 89,93% проти 3% у середньому по Україні.
 - У регіоні суттєві проблеми з інфраструктурою, частка сільського населення, яке проживає на відстані понад 3 км від дороги з твердим покриттям (9.1.1) становить третину і майже втричі перевищує середній показник (29,95% проти 10,74%), а кількість перевезених пасажирів на 100 осіб населення регіону (9.1.3. (a)) майже вдвічі нижча за середньоукраїнський показник (0,82 проти 1,41). Низький також рівень охоплення населення інтернет-послугами (9.6.1) – 26,62 абонентів на 100 жителів проти 39,03 по Україні.
 - В області дуже уважно ставляться до зниження втрат сільськогосподарської продукції, частки втраченого зерна (12.2.1. (a)) й овочів (12.2.2. (a)) нижчі за середньоукраїнські – 1,78% проти 2,14% і 15,63% проти 17,09% відповідно.
 - Екологічна ситуація в регіоні набагато краща, ніж у більшості областей України. Обсяг викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в тоннах на кв. км площі регіону (11.5.4. (a)) у 15 разів нижчий від середньоукраїнського, а кількість утворених відходів (12.3.1. (a)) нижча більше як удесятеро.

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Херсонській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	71,4	62,6	8,80	5.2.2 (a)	1,5	2,7	0,55
1.2.1 (a)	84,4	56,3	28,10	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	94,5	70,7	23,80	5.4.2	15,6	-	-
1.3.2	59,1	53,1	6,00	5.4.3 (a)	77,9	77,1	0,80
2.1.1 (a)	50,9	50,9	1,00	5.5.1 (a)	61,0	44,5	1,37
2.1.2 (a)	195,6	209,9	0,93	5.5.2	34,4	27,3	1,26
2.1.3 (a)	47,2	50,9	0,93	5.6.1	87,0	74,9	12,10
2.2.1	240,6	223,3	1,08	5.6.2 (a)	55,7	56,2	-0,50
2.2.2	105,0	95,2	9,80	5.6.3 (a)	71,7	71,9	-0,20
2.3.1	97,6	89,3	8,30	6.1.1 (a)	2,8	7,6	-4,80
2.3.2	53,7	38,2	15,50	6.1.2 (a)	36,4	29,6	1,23
2.3.3 (a)	0,3	2,5	-2,20	6.1.3 (a)	2,8	4,6	-1,80
2.4.1	144,8	141,5	3,30	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	0,0	15,3	0,00	6.1.5	85,0	24,2	60,80
3.2.1	9,6	9,7	1,00	6.1.6	100,0	89,4	10,60
3.3.1	49,0	37,2	1,32	6.2.1 (a)	1,0	4,1	-3,10
3.3.2	82,3	56,0	1,47	6.2.2	100,0	73,0	27,00
3.4.1	93,1	61,1	1,52	6.3.1	0,0	875,0	0,00
3.4.2	49,0	27,6	1,78	6.3.2	0,0	16,4	-16,38
3.4.3	28,8	24,0	1,20	6.4.1	45,5	4,9	9,33
3.4.4	14,0	11,1	1,26	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	50,6	52,2	0,97	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	61,1	62,0	0,98	7.1.1	880,0	163682,0	-
3.6.1	11,7	11,2	1,05	7.1.2	15,8	11,7	4,10
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	19,4	18,8	0,56
3.7.1	-	-	-	7.3.1	89,9	3,0	86,93
3.8.1 (a)	19,9	18,4	1,50	7.4.1 (a)	26,9	55,2	0,49
3.9.1 (a)	29,6	29,3	0,30	8.1.1	98,7	90,2	8,50
4.1.1 (a)	84,2	78,5	5,70	8.1.2	9,6	13,7	-4,09
4.2.1	67,0	55,0	12,00	8.1.3	11,5	19,2	-7,66
4.3.1	18,6	7,6	11,00	8.1.4 (a)	0,2	0,7	-0,48
4.4.1 (a)	192,6	321,0	0,60	8.2.1 (a)	45,6	33,1	12,55
4.4.1-1	52,6	55,2	-2,61	8.2.2 (a)	72,2	121,0	0,60
4.4.2 (a)	0,8	0,7	1,12	8.2.3 (a)	72,2	43,7	28,48
4.5.1 (a)	255,3	374,7	0,68	8.3.1 (a)	56,1	56,7	-0,60
4.5.2	45,5	48,9	-3,40	8.4.1	46,6	12,8	33,80
4.6.1	17,4	15,3	2,10	8.5.1 (a)	32,1	25,9	1,24
4.7.1	92,1	81,0	11,11	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	85,2	60,1	25,10	8.5.3	4,8	12,7	-7,84
4.7.3	11,3	9,4	1,90	8.6.1 (a)	17,5	25,4	-7,92
5.1.1	2,0	-	-	8.6.2 (a)	87,7	60,2	27,45
5.2.1 (a)	0,1	0,1	0,01	8.6.3 (a)	4,9	7,6	-2,70

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Херсонській області

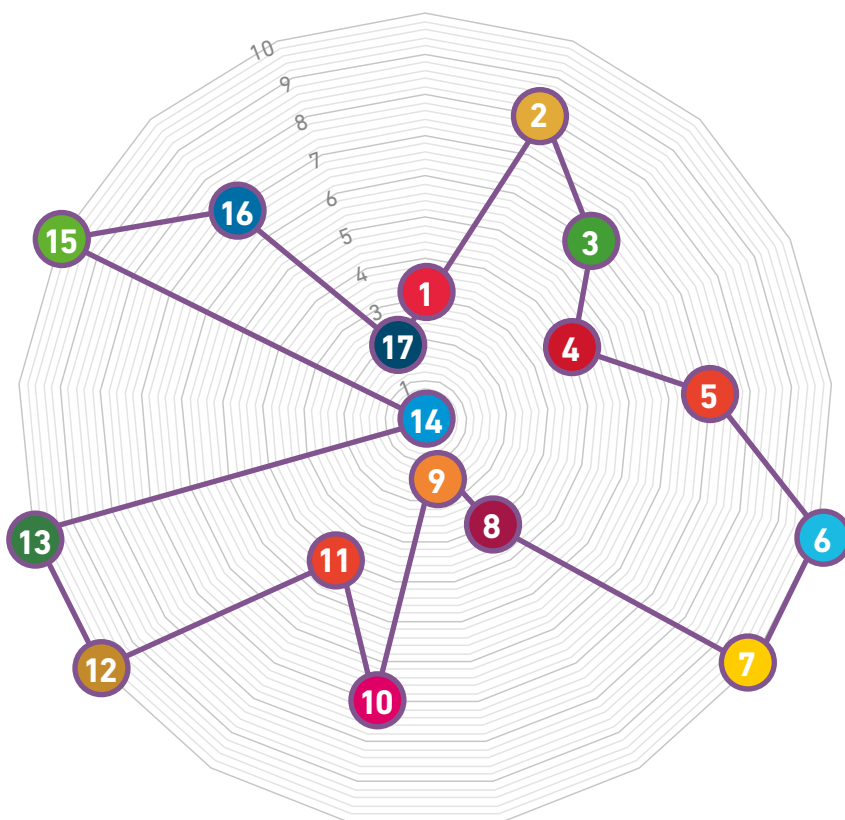
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	29,9	10,7	19,20	12.4.2	21,2	30,0	-8,80
9.1.2	9,0	1474,0	0,01	13.1.1 (a)	0,3	4,7	0,07
9.1.3 (a)	0,8	1,4	0,59	14.1.1 (a)	0,2	17,8	-17,60
9.2.1 (a)	23,0	35,3	-12,22	14.2.1	0,0	0,0	0,00
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	10,2	4,3	5,94
9.3.2 (a)	100,0	97,8	2,21	14.2.3	244,1	585,6	0,42
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	1,6	4,1	0,39
9.4.1 (a)	0,1	2,4	-2,31	15.1.1	290,6	1769,1	0,16
9.4.2 (a)	2,8	10,0	-7,18	15.1.2	10,2	2,9	7,30
9.4.3	20,4	21,0	-0,59	15.1.3	20,2	22,4	-2,20
9.5.1	0,1	0,6	-0,50	15.2.1	5,3	17,6	-12,30
9.5.2	0,1	0,4	-0,30	15.2.2 (a)	0,4	3,5	0,12
9.6.1	26,6	39,0	0,68	15.3.1 (a)	0,5	25,5	0,02
9.7.1 (a)	41,4	37,4	4,00	15.3.2	1672,6	31131,0	0,05
10.1.1 (a)	3,3	4,5	-1,20	15.3.3	58,8	51,6	7,20
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	2,2	441,8	0,00
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	165,6	7840,5	0,02
10.3.1 (a)	25,1	27,0	-1,92	15.3.6	5,8	13,0	-7,17
10.3.2 (a)	4,9	8,3	-3,48	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	5,8	11,2	-5,46	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,4	2,7	0,89	16.1.1 (a)	5,0	5,0	1,00
10.5.1	48,6	37,7	10,94	16.1.2 (a)	13,0	10,0	1,30
11.1.1 (a)	36,6	37,8	-1,22	16.1.3 (a)	3,2	1,8	1,74
11.1.2 (a)	24,0	22,9	1,05	16.2.1 (a)	0,0	0,5	0,00
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	276,9	199,3	1,39
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	10,3	5,3	1,94
11.3.2 (a)	1,2	1,4	0,88	16.3.1 (a)	9,0	9,0	0,00
11.3.2-1	0,6	12,6	0,04	16.3.2 (a)	12,0	11,0	1,09
11.3.3	10,2	2,9	7,30	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	10,8	8,4	1,28
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	401,8	556,5	0,72
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	23,5	15,0	1,57
11.5.4 (a)	2,0	7,8	0,26	16.6.1 (a)	53,0	50,0	3,00
11.5.4-1	57,1	4521,3	0,01	16.7.1	27,0	38,0	-11,00
11.6.1 (a)	0,8	4,9	0,16	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	1,8	2,1	-0,35	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	15,6	17,1	-1,46	16.9.1	6,6	6,7	-0,10
12.3.1 (a)	14,7	501,9	0,03	17.1.1	0,7	0,4	0,27
12.3.1-1	8,0	220,0	0,04	17.1.2 (a)	31,5	102,5	0,31
12.3.2	-	-	-	17.3.1	1,0	97,0	0,01
12.4.1 (a)	90,6	993,7	0,09				

4.21. Хмельницька область

Хмельницька область належить до регіонів із середнім рівнем економічного розвитку. За показником ВРП на 1 особу базового 2015 року вона посідала 17-те місце серед регіонів України (не враховуючи м. Київ), а за показником обсягу реалізованої промислової продукції на 1 особу – 15-те місце. Хоча на території області є низка високотехнологічних машинобудівних підприємств і розташована Хмельницька атомна електростанція, основу економіки області становлять сільське господарство і галузі, пов'язані з переробкою сільськогосподар-

ської продукції. Вони не формують істотний обсяг ВРП, а отже, й доходів населення, водночас не створюють помітних загроз екології регіону та здоров'ю населення. З урахуванням цього в контексті ЦСР на основі показників базового 2015 року найвищий рівень їх досягнення спостерігався загалом по цілях 2, 3, 12, 13, 15, 16. У рамках цілей 1, 9, 11 потрібні додаткові зусилля для їх успішного досягнення. Щодо решти цілей є і високі, і низькі показники виконання індикаторів у їхніх межах, що формує середній рівень їх досягнення.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Хмельницької області

Особливості показників Хмельницької області у вимірах сталого розвитку такі⁴².

1. В області порівняно високий рівень розвитку сільського господарства. Продуктивність праці на с/г підприємствах (2.2.1.) майже на 20% перевищувала середню продуктивність по країні. Також слід відзначити, що частка площі, удобреної органічними добривами (2.3.3. (a)), на Хмельниччині більше як удвічі перевищує середню по країні, що означає перспективи

розвитку тут виробництва органічної продукції. Високі і показники споживання жителями області основних продуктів харчування: по м'ясу (2.1.1.) – середній рівень, по молоку і молочних продуктах (2.1.2.) та по плодово-ягідній продукції (2.1.3. (a)) – суттєво вищий за середній рівень споживання по країні.

2. Показники промислового розвитку набагато нижчі, ніж у сільському господарстві. Частка реалізованої продукції (товарів, послуг) під-

⁴² Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

- приємств за видами економічної діяльності, які належать до високотехнологічного сектора переробної промисловості, в загальному обсязі реалізованої продукції (9.4.1.) удвічі нижча від середньоукраїнської, а частка реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності, які належать до середньовисокотехнологічного сектора переробної промисловості, в загальному обсязі реалізованої продукції (9.4.2. (a)) нижча втричі. Так само низькі показники випуску інноваційної продукції (9.5.2) і частка витрат на виконання наукових і науково-технічних робіт у ВРП (9.5.1). Загалом ВРП на 1 зайнятого працівника (8.2.2. (a)) базового році становило лише 68% від середнього по регіонах.
3. З Такий рівень економіки формував і доходи жителів області. Частка населення, чий середньодушові еквівалентні грошові доходи на місяць нижчі за фактичний прожитковий мінімум (1.1.1. (a)), становила 76,4%, що на 13,4 процентні пункти вище за середню по країні. Вища за середній показник і частка витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств (1.3.2), що свідчить про неможливість населення. Водночас частка домогосподарств у регіоні, які за оцінкою матеріального добробуту вважають себе бідними (1.3.1.), становить лише 65%. Це нижче за національний рівень і суттєво нижче, ніж у багатьох областях, де рівень доходів істотно перевищує доходи жителів Хмельницької області.
 4. Частково це можна пояснити тим, що майже всіх жителів області, які перебувають у складних життєвих обставинах, охоплено соціальними послугами (1.2.1. (a)), а також порівняно задовільним рівнем досягнення рівності (Ціль 10). Скажімо, показник співвідношення сумарних доходів найбільш і найменш забезпечених 10% населення, ранжованого за показником середньодушових еквівалентних доходів (10.1.1. (a)), в області становив 3,4%, при середньому 4,5%. Так само співвідношення мінімальних доходів 10% найбагатшого населення до максимальних доходів 10% найменш забезпеченого населення (10.4.1.) та вищий за середній показник (17.1.1) співвідношення обсягу грошової допомоги від родичів, інших осіб та інших грошових доходів із ВРП. Це означає, що суттєва частина доходів жителів області формується за рахунок родичів, котрі працюють за межами області і країни.
 5. Основне завдання для області з метою покращувати стан досягнення ЦСР – залучати інвестиції, насамперед у ті галузі промисловості, які створюватимуть ВРП, а отже, доходи населення і споживчий попит для розвитку як промисловості, так і агропромислового комплексу. У 2015 році прямі іноземні інвестиції в регіоні становили менше як 1 дол. США на жителя області.

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Хмельницькій області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	76,4	62,6	13,80	5.2.2 (a)	2,9	2,7	1,04
1.2.1 (a)	97,4	56,3	41,10	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	65,0	70,7	-5,70	5.4.2	19,0	-	-
1.3.2	57,8	53,1	4,70	5.4.3 (a)	73,5	77,1	-3,60
2.1.1 (a)	48,6	50,9	0,95	5.5.1 (a)	43,9	44,5	0,99
2.1.2 (a)	233,0	209,9	1,11	5.5.2	34,1	27,3	1,25
2.1.3 (a)	55,6	50,9	1,09	5.6.1	77,5	74,9	2,60
2.2.1	264,0	223,3	1,18	5.6.2 (a)	53,4	56,2	-2,80
2.2.2	87,3	95,2	-7,90	5.6.3 (a)	48,3	71,9	-23,60
2.3.1	69,0	89,3	-20,30	6.1.1 (a)	17,5	7,6	9,90
2.3.2	53,9	38,2	15,70	6.1.2 (a)	19,2	29,6	0,65
2.3.3 (a)	5,7	2,5	3,20	6.1.3 (a)	9,5	4,6	4,90
2.4.1	138,0	141,5	-3,50	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	7,2	15,3	0,47	6.1.5	0,0	24,2	-24,20
3.2.1	9,7	9,7	1,00	6.1.6	78,0	89,4	-11,40
3.3.1	15,0	37,2	0,40	6.2.1 (a)	0,0	4,1	-4,10
3.3.2	55,9	56,0	1,00	6.2.2	75,0	73,0	2,00
3.4.1	62,5	61,1	1,02	6.3.1	1,0	875,0	0,00
3.4.2	22,3	27,6	0,81	6.3.2	2,5	16,4	-13,88
3.4.3	27,5	24,0	1,15	6.4.1	2,5	4,9	0,51
3.4.4	14,3	11,1	1,28	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	52,4	52,2	1,00	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	62,7	62,0	1,01	7.1.1	13552,0	163682,0	-
3.6.1	12,7	11,2	1,13	7.1.2	15,3	11,7	3,58
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	12,0	18,8	-6,82
3.7.1	-	-	-	7.3.1	0,3	3,0	-2,73
3.8.1 (a)	17,5	18,4	-0,90	7.4.1 (a)	41,1	55,2	0,74
3.9.1 (a)	9,5	29,3	-19,80	8.1.1	92,2	90,2	2,00
4.1.1 (a)	83,9	78,5	5,40	8.1.2	16,6	13,7	2,84
4.2.1	65,0	55,0	10,00	8.1.3	21,9	19,2	2,73
4.3.1	9,5	7,6	1,90	8.1.4 (a)	0,2	0,7	-0,53
4.4.1 (a)	217,6	321,0	0,68	8.2.1 (a)	26,7	33,1	-6,38
4.4.1-1	53,5	55,2	-1,76	8.2.2 (a)	82,2	121,0	0,68
4.4.2 (a)	0,7	0,7	1,03	8.2.3 (a)	78,0	43,7	34,30
4.5.1 (a)	257,6	374,7	0,69	8.3.1 (a)	52,6	56,7	-4,10
4.5.2	45,7	48,9	-3,20	8.4.1	12,8	12,8	-0,05
4.6.1	14,8	15,3	-0,50	8.5.1 (a)	14,6	25,9	0,56
4.7.1	92,1	81,0	11,11	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	62,5	60,1	2,40	8.5.3	11,7	12,7	-0,95
4.7.3	7,3	9,4	-2,12	8.6.1 (a)	19,4	25,4	-5,98
5.1.1	1,0	-	-	8.6.2 (a)	78,7	60,2	18,52
5.2.1 (a)	0,0	0,1	-0,03	8.6.3 (a)	3,2	7,6	-4,40

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Хмельницькій області

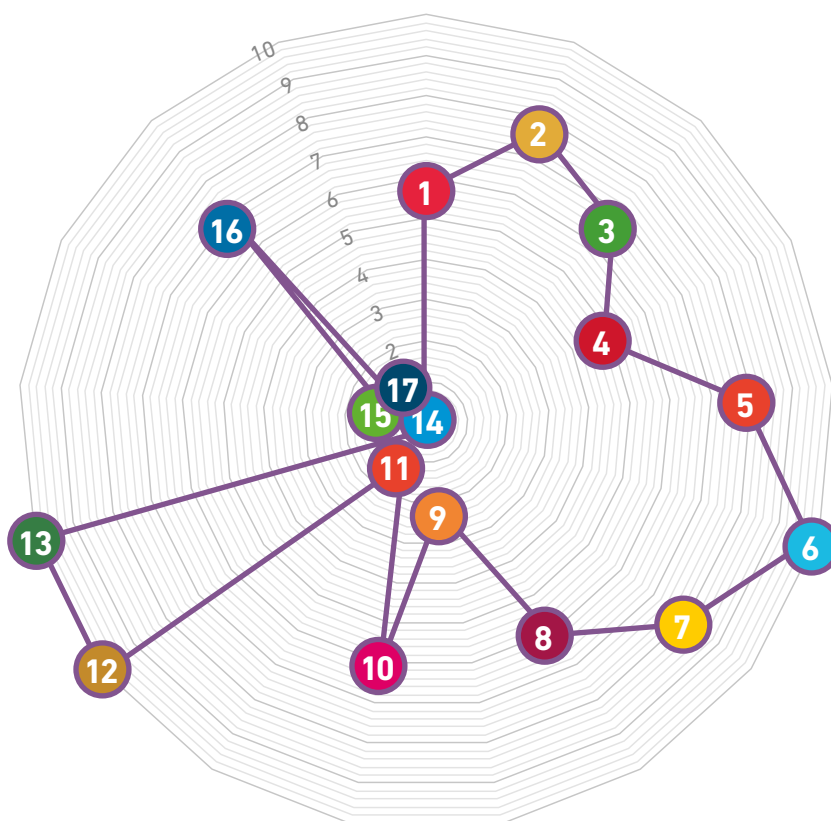
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	-	10,7	-	12.4.2	36,2	30,0	6,20
9.1.2	7,8	1474,0	0,01	13.1.1 (a)	0,9	4,7	0,19
9.1.3 (a)	0,9	1,4	0,62	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	30,8	35,3	-4,49	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	98,6	97,8	0,82	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	1,0	2,4	-1,44	15.1.1	270,1	1769,1	0,15
9.4.2 (a)	3,3	10,0	-6,69	15.1.2	13,1	2,9	10,20
9.4.3	19,6	21,0	-1,46	15.1.3	-	22,4	-
9.5.1	0,0	0,6	-0,58	15.2.1	13,9	17,6	-3,70
9.5.2	0,0	0,4	-0,40	15.2.2 (a)	2,3	3,5	0,66
9.6.1	27,1	39,0	0,69	15.3.1 (a)	1,9	25,5	0,07
9.7.1 (a)	50,0	37,4	12,60	15.3.2	1217,6	31131,0	0,04
10.1.1 (a)	3,4	4,5	-1,10	15.3.3	59,0	51,6	7,40
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	48,5	441,8	0,11
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	270,7	7840,5	0,03
10.3.1 (a)	20,5	27,0	-6,49	15.3.6	13,1	13,0	0,13
10.3.2 (a)	4,4	8,3	-3,96	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	-	11,2	-	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,6	2,7	0,96	16.1.1 (a)	3,0	5,0	0,60
10.5.1	41,3	37,7	3,56	16.1.2 (a)	9,0	10,0	0,90
11.1.1 (a)	30,3	37,8	-7,54	16.1.3 (a)	2,2	1,8	1,17
11.1.2 (a)	26,3	22,9	1,15	16.2.1 (a)	0,0	0,5	0,00
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	159,6	199,3	0,80
11.3.1	1,0	6,0	-	16.2.3 (a)	0,8	5,3	0,15
11.3.2 (a)	1,1	1,4	0,78	16.3.1 (a)	9,0	9,0	0,00
11.3.2-1	8,2	12,6	0,66	16.3.2 (a)	8,0	11,0	0,73
11.3.3	13,1	2,9	10,20	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	4,2	8,4	0,50
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	97,9	556,5	0,18
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	7,4	15,0	0,49
11.5.4 (a)	3,7	7,8	0,47	16.6.1 (a)	52,0	50,0	2,00
11.5.4-1	75,5	4521,3	0,02	16.7.1	42,0	38,0	4,00
11.6.1 (a)	1,7	4,9	0,35	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	1,9	2,1	-0,22	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	24,9	17,1	7,80	16.9.1	6,3	6,7	-0,40
12.3.1 (a)	46,6	501,9	0,09	17.1.1	0,5	0,4	0,13
12.3.1-1	3,0	220,0	0,01	17.1.2 (a)	0,8	102,5	0,01
12.3.2	-	-	-	17.3.1	2,0	97,0	0,02
12.4.1 (a)	150,9	993,7	0,15				

4.22. Черкаська область

У 2015 році Черкаська область посідала 8-ме місце за рівнем ВРП на 1 особу (не враховуючи м. Київ). За структурою економіки область індустріально-аграрна. На 1 жителя припадає 1,6 га сільськогосподарських угідь і 1,1 га ріллі, що на 64% більше, ніж у середньому по Україні; відповідно за виробництвом сільськогосподарської продукції на душу населення Черкаська область – один із провідних регіонів України. Основу промисловості області становить виробництво харчових продук-

тів, напоїв і тютюнових виробів, хімічних речовин і хімічної продукції, постачання електроенергії, машинобудування. Порівняно середньо-високі базові показники індикаторів по області спостерігаються за Цілями 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12, 13, 16. Додаткової уваги і впровадження відповідних заходів потребують Цілі 1, 8, 9, 11, 15 та 17 з огляду на нижчі порівняно з іншими регіонами показники сталого розвитку в базовому періоді.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Черкаської області

Особливості показників Черкаської області у вимірах сталого розвитку такі⁴³.

1. За об'єктивними показниками бідності (Ціль 1) і нерівності (Ціль 10) область наближається до середнього рівня, але населення відчуває себе переважно бідним – так вважають 98% опитаних респондентів (1.3.1. (а)). Суб'єктивне сприйняття базується головню на немонетарних чинниках, що їх не підтверджують показники доступності освіти й медицини для

населення регіону. Скажімо, 11,4% домогосподарств повідомили, що потерпають через відсутність коштів для здобування професійної освіти (4.3.1), а частка домогосподарств, які при потребі не змогли отримати медичну допомогу, придбати ліки чи медичне приладдя (3.9.1. (а)), становила 29,6%.

2. Аграрний сектор – надзвичайно важливий чинник економічного зростання регіону. За всіма показниками Цілі 2 регіон демонструє

⁴³ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

- рівень, вищий за середній по Україні. При цьому існує великий потенціал збільшення обсягів органічного виробництва: частка площі, удобреної органічними добривами, становить лише 4,6% (2.3.3 і 15.3.4). Водночас область показує високі індекси виробництва с/г продукції (2.2.2) і харчових продуктів (2.3.1), високу частку продукції харчової промисловості і переробки сільськогосподарської сировини в експорті (2.3.2) – 51,5% проти 38,2% у середньому по Україні, та низькі післязбиральні втрати зернових культур (12.2.1. (a)). У виробництві овочевих і баштанних культур теж можливе істотно зростання у разі зменшенні післязбиральних утрат (12.2.2. (a)) і збільшення обсягів внесення органічних добрив (2.3.3 і 15.3.4).
3. За рівнем здоров'я за індикаторами Цілі 3 область теж продемонструвала вищі за середні показники. Треба відзначити високу частку курців серед населення регіону (3.8.1. (a)) – 20,7% проти 18,4% в середньому по Україні.
 4. Система освіти в області на середньому рівні за багатьма показниками Цілі 4. Найкращі показники забезпеченості дитячими садочками (4.2.1) – 70% проти 55% у середньому по Україні, і школами (4.1.1. (a)) – 83,4% проти 78,5% відповідно, зокрема у 22% загальноосвітніх закладів організовано на високому рівні інклюзивне навчання (4.7.3). Однак потребує уваги система вищої освіти: в області менше ВНЗ (4.4.2. (a)) і, відповідно, студентів (4.4.1. (a)), а більше як половина викладацького складу ВНЗ без наукового ступеня (4.4.1–1).
 5. Гендерні показники Цілі 5 в області на вищому за середній рівні. Співвідношення заробітної плати жінок і чоловіків (5.6.1) на 7,8% вище за середній показник по Україні і становить 82,7%. Рівень же зайнятості жінок віком 25–49 років (5.6.3. (a)) на 25,8% нижчий за середній, що свідчить про потенціал підвищувати зайнятість і підприємництво жінок.
 6. В області порівняно задовільний екологічний стан за показниками Цілей 6, 11, 12, 13, зокрема щодо викидів в атмосферне повітря (11.5.4, 13.1.1), якості питної води (6.1.1, 6.1.3), спалення відходів (12.4.2). Проте слід відзначити майже повну відсутність у сільській місцевості централізованого водовідведення (6.2.1. (a)) та низький рівень забезпечення цією послугою міського населення (6.2.2) – 55% проти 73% середнього рівня. Природно-заповідний фонд області охоплює 527 територій і об'єктів. Однак в області показники лісистості (15.2.1), частки площі територій і об'єктів природно-заповідного фонду (15.1.2) та кількості пам'яток місцевого значення (11.3.2–1) нижчі, ніж у багатьох інших регіонах. Дається взнаки недостатнє фінансування заходів із захисту і реабілітації ґрунту, підземних і поверхневих вод (15.3.1. (a)): базового року було вкладено лише 67 копійок на 1 га площі, що в 38 разів менше, ніж у середньому по Україні на 1 га площі.
 7. Енергоємність ВРП регіону (7.4.1. (a)) вища за середній рівень у 1,15 рази, зате в області високі показники виробництва енергії з відновлюваних джерел (7.3.1) – на 52,6% вищі за середній рівень.
 8. Регіон демонструє порівняно низькі показники співвідношення інноваційних витрат і ВРП (8.1.4) – 0,11%, витрат на виконання НДР у ВРП (9.5.1) – 0,3%, частку виробництва продукції, нової на ринку (9.5.2), – 0,1% від загального обсягу, виробництва продукції середньотехнологічного сектора (9.4.2. (a)) – 7,5%, при низьких рівнях капітальних інвестицій (8.1.2), які базового року становили тільки 8,8% від ВРП. Відповідно, область експортує невелику частку товарів із застосуванням у виробництві технологій високого і середньовисокого рівня (8.1.3) – 14,2%. При збільшенні частки кредитів у структурі фінансування капітальних інвестицій, яка базового року теж перебувала на дуже низькому рівні (8.6.3. (a)) – 3,1% проти 7,6% в середньому по Україні, у сфері виробництва промислової продукції з високою доданою вартістю існує чималий потенціал для розвитку області, а також для підвищення рівня зайнятості населення, зокрема жінок і молоді (8.4.1).
 9. Регіон робить недостатньо, щоби бути привабливим для інвесторів, ПІІ на 1 особу (17.1.2. (a)) у 18 разів менше за середньоукраїнський рівень – 5,7 дол. США. Крім названого, для активізації інвестицій уваги місцевої влади вимагають питання охоплення населення інтернет-послугами (9.6.1, 4.5.2), стану доріг (9.3.2. (a)), доступу сільських населених пунктів до мережі громадського транспорту (10.3.3. (a)), сприяння взаємодії місцевої влади з бізнесом (16.7.1, 16.6.1 і 16.3.1), стану публічно-приватного партнерства в регіоні (17.3.1).

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Черкаській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	67,4	62,6	4,80	5.2.2 (a)	2,1	2,7	0,76
1.2.1 (a)	47,0	56,3	-9,28	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	98,0	70,7	27,30	5.4.2	11,9	-	-
1.3.2	56,4	53,1	3,30	5.4.3 (a)	75,9	77,1	-1,20
2.1.1 (a)	53,0	50,9	1,04	5.5.1 (a)	42,7	44,5	0,96
2.1.2 (a)	226,9	209,9	1,08	5.5.2	29,9	27,3	1,10
2.1.3 (a)	48,9	50,9	0,96	5.6.1	82,7	74,9	7,80
2.2.1	277,2	223,3	1,24	5.6.2 (a)	72,9	56,2	16,70
2.2.2	99,4	95,2	4,20	5.6.3 (a)	46,1	71,9	-25,80
2.3.1	91,5	89,3	2,20	6.1.1 (a)	5,4	7,6	-2,20
2.3.2	51,5	38,2	13,30	6.1.2 (a)	21,7	29,6	0,73
2.3.3 (a)	4,6	2,5	2,10	6.1.3 (a)	4,6	4,6	0,00
2.4.1	140,2	141,5	-1,30	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	17,4	15,3	1,14	6.1.5	26,9	24,2	2,70
3.2.1	9,4	9,7	0,97	6.1.6	100,0	89,4	10,60
3.3.1	43,6	37,2	1,17	6.2.1 (a)	0,0	4,1	-4,10
3.3.2	57,6	56,0	1,03	6.2.2	55,0	73,0	-18,00
3.4.1	68,3	61,1	1,12	6.3.1	5,0	875,0	0,01
3.4.2	30,0	27,6	1,09	6.3.2	4,7	16,4	-11,66
3.4.3	24,0	24,0	1,00	6.4.1	3,4	4,9	0,70
3.4.4	9,2	11,1	0,83	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	52,8	52,2	1,01	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	62,6	62,0	1,01	7.1.1	1433,0	163682,0	-
3.6.1	13,7	11,2	1,22	7.1.2	12,4	11,7	0,65
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	37,9	18,8	19,08
3.7.1	-	-	-	7.3.1	55,6	3,0	52,60
3.8.1 (a)	20,7	18,4	2,30	7.4.1 (a)	63,4	55,2	1,15
3.9.1 (a)	29,6	29,3	0,30	8.1.1	95,0	90,2	4,80
4.1.1 (a)	83,4	78,5	4,90	8.1.2	8,8	13,7	-4,91
4.2.1	70,0	55,0	15,00	8.1.3	14,2	19,2	-5,02
4.3.1	11,4	7,6	3,80	8.1.4 (a)	0,1	0,7	-0,59
4.4.1 (a)	245,2	321,0	0,76	8.2.1 (a)	42,0	33,1	8,89
4.4.1-1	49,4	55,2	-5,87	8.2.2 (a)	97,0	121,0	0,80
4.4.2 (a)	0,4	0,7	0,60	8.2.3 (a)	62,0	43,7	18,29
4.5.1 (a)	313,9	374,7	0,84	8.3.1 (a)	56,5	56,7	-0,20
4.5.2	37,9	48,9	-11,00	8.4.1	33,3	12,8	20,53
4.6.1	20,1	15,3	4,80	8.5.1 (a)	19,1	25,9	0,74
4.7.1	89,6	81,0	8,61	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	70,9	60,1	10,80	8.5.3	15,4	12,7	2,72
4.7.3	22,0	9,4	12,60	8.6.1 (a)	21,4	25,4	-4,03
5.1.1	0,0	-	-	8.6.2 (a)	73,7	60,2	13,53
5.2.1 (a)	0,1	0,1	0,03	8.6.3 (a)	3,1	7,6	-4,50

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Черкаській області

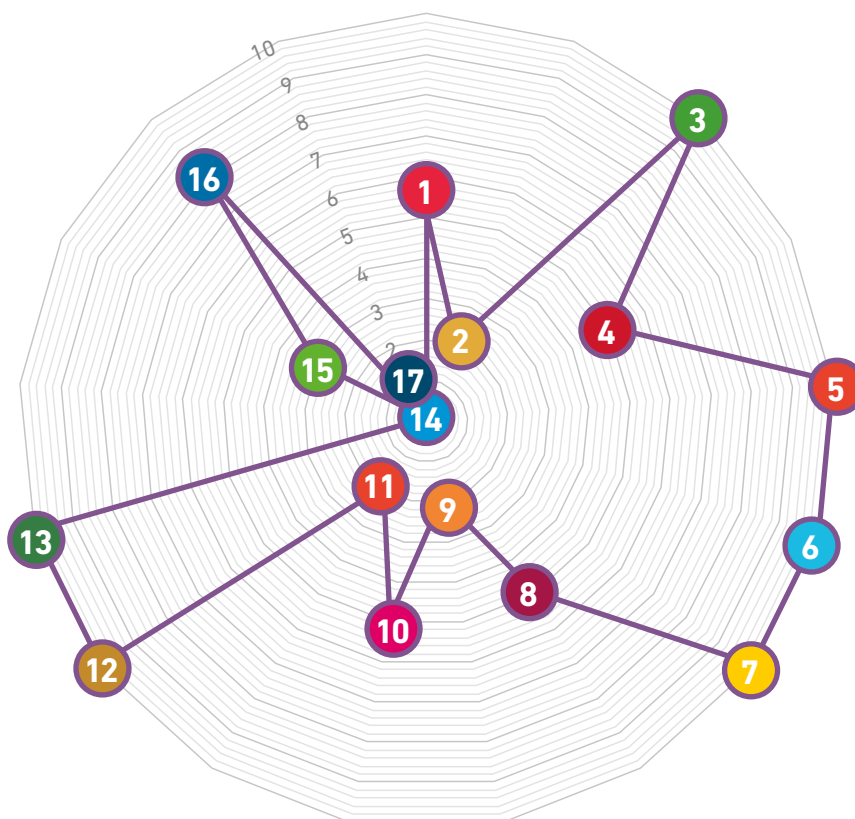
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	4,0	10,7	-6,76	12.4.2	61,4	30,0	31,40
9.1.2	31,1	1474,0	0,02	13.1.1 (a)	2,7	4,7	0,58
9.1.3 (a)	1,3	1,4	0,95	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	64,9	35,3	29,62	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	96,7	97,8	-1,07	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	5,4	2,4	3,01	15.1.1	19,9	1769,1	0,01
9.4.2 (a)	7,5	10,0	-2,48	15.1.2	1,0	2,9	-1,90
9.4.3	25,8	21,0	4,72	15.1.3	37,1	22,4	14,70
9.5.1	0,3	0,6	-0,32	15.2.1	16,2	17,6	-1,40
9.5.2	0,1	0,4	-0,30	15.2.2 (a)	6,2	3,5	1,78
9.6.1	38,3	39,0	0,98	15.3.1 (a)	0,7	25,5	0,03
9.7.1 (a)	37,1	37,4	-0,30	15.3.2	1242,0	31131,0	0,04
10.1.1 (a)	3,8	4,5	-0,70	15.3.3	59,4	51,6	7,80
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	42,2	441,8	0,10
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	143,2	7840,5	0,02
10.3.1 (a)	4,2	27,0	-22,79	15.3.6	6,8	13,0	-6,14
10.3.2 (a)	4,2	8,3	-4,13	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	6,7	11,2	-4,54	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,6	2,7	0,96	16.1.1 (a)	5,0	5,0	1,00
10.5.1	35,4	37,7	-2,34	16.1.2 (a)	9,0	10,0	0,90
11.1.1 (a)	31,5	37,8	-6,32	16.1.3 (a)	2,6	1,8	1,44
11.1.2 (a)	22,7	22,9	0,99	16.2.1 (a)	0,0	0,5	0,00
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	180,0	199,3	0,90
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	0,0	5,3	0,00
11.3.2 (a)	1,9	1,4	1,41	16.3.1 (a)	9,0	9,0	0,00
11.3.2-1	2,5	12,6	0,20	16.3.2 (a)	9,0	11,0	0,82
11.3.3	1,0	2,9	-1,90	16.4.1 (a)	-	12,0	-
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	9,1	8,4	1,09
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	1,3	556,5	0,00
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	15,6	15,0	1,04
11.5.4 (a)	5,8	7,8	0,74	16.6.1 (a)	50,0	50,0	0,00
11.5.4-1	120,3	4521,3	0,03	16.7.1	31,0	38,0	-7,00
11.6.1 (a)	1,2	4,9	0,24	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	1,9	2,1	-0,27	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	24,3	17,1	7,21	16.9.1	6,8	6,7	0,10
12.3.1 (a)	56,4	501,9	0,11	17.1.1	0,4	0,4	-0,02
12.3.1-1	15,0	220,0	0,07	17.1.2 (a)	5,7	102,5	0,06
12.3.2	-	-	-	17.3.1	0,0	97,0	0,00
12.4.1 (a)	154,8	993,7	0,16				

4.23. Чернівецька область

З огляду на невеликі масштаби економіки й особливості географічного розташування область демонструє одні з найнижчих показників за багатьма напрямками. Зокрема, вона посідає 23-тє місце за обсягом ВРП на 1 особу. Промисловість області 2015 року була порівняно стабільною (скорочення склало 1,7%), але цю стабільність зумовлено передусім суттєвою часткою в структурі

промисловості постачання електроенергії, газу, пари і кондиційованого повітря (42%), які зросли, натомість переробна промисловість скоротилася на 8,6%, а товарний експорт зменшився на 16,2%. Сільгоспвиробництво зменшилося на 5,6%. Область одна з найменш привабливих для іноземних інвесторів – прямі інвестиції тут становили 6,1 дол. США на 1 особу.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Чернівецької області

Особливості показників Чернівецької області у вимірах сталого розвитку такі⁴⁴.

- Відповідно до її економічної потужності, область посідає передостаннє місце в Україні за рівнем доходів зайнятих осіб: середня заробітна плата 2015 року тут становила 72,6% від середньоукраїнської, продуктивність праці на сільгоспідприємствах (2.2.1) – 60,6%, а загалом у регіональній економіці (8.2.2. (a)) – 41,7%. Однак частка населення з грошовим доходом, нижчим за фактичний прожитковий мінімум (1.1.1. (a)), не така велика, як можна

було очікувати. Крім того, 79,4% домогосподарств вважають себе бідними (1.3.1. (a)). Такі помірні рівні можна пояснити відчутним поповненням доходів домогосподарств за рахунок трудової міграції, таким чином, грошові надходження від родичів за кордоном становили 1% ВРП (17.1.1). Водночас низький рівень доходів позначився на споживанні м'яса (2.1.1. (a)), рівень якого на 20% нижчий за середньоукраїнський, зате споживання молока (2.1.2. (a)) і плодів (2.1.3. (a)) перевищує середнє, що може свідчити про розвиненість

⁴⁴ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

- присадибного господарства цих напрямів.
2. За даними опитувань, труднощі в доступі до медичної допомоги (3.9.1. (a)) мали тільки 3,1% населення, великою мірою завдяки розгалуженості мережі лікувальних закладів (10.3.1, 10.3.2). Однак це не стало на заваді високим показникам материнської (3.1.1) і дитячої (3.2.1) смертності. Суттєво краща ситуація з показниками смертності від цереброваскулярних хвороб (3.4.1–3.4.2) і новоутворень шийки матки, а також вища за середню тривалість життя (3.5.1, 3.5.2), що може бути наслідком сприятливої екологічної ситуації в регіоні.
 3. Слід відзначити сприятливі умови для навчання в сільських школах: 92,7% шкіл мають доступ до інтернету (4.7.1), у 15,1 % шкіл організовано інклюзивне навчання (4.7.3).
 4. У регіоні низький рівень зайнятості жінок віком 25–49 років (5.6.3. (a)), що може бути наслідком загальної перенасиченості ринку праці та високої неформальної зайнятості в домашньому господарстві.
 5. Низьким також є рівень забезпечення сільського (3,7%) (6.1.5) і міського (77,8%) (6.1.6) населення області централізованим водопостачанням. Це зменшує доступність свіжої води (6.1.2. (a)) і може викликати зростання захворюваності через погані гігієнічні умови.
 6. За даними регіональної статистики, 100% енергії в регіоні вироблено з відновлюваних джерел. Проте в області виробляється лише 1,1% від загальноукраїнського виробництва електроенергії.
 7. У регіоні 100% продукції виробляється на малих і середніх підприємствах (8.6.2. (a)). Однак частка зайнятості на МСП становила лише 13,3% (8.6.1. (a)), а це свідчить про неефективність структури регіональної економіки, при якій у продуктивних її секторах зайнято меншу частину працівників.
 8. Специфічна для регіону відчутно вища порівняно з більшістю областей (хоча й нижча за середню по Україні) частка зайнятих у сфері туризму (11.6.1. (a)). Це відбиває високу туристичну і рекреаційну привабливість регіону. Розкриття туристичного потенціалу гальмує невисока щільність пам'яток місцевого значення (11.3.2–1), натомість рекреаційний потенціал забезпечують чималі площі заповідників (11.3.3), особливо в гірській місцевості (15.4.2), висока лісистість території (15.2.1) та її невисока розораність (15.3.3).
 9. Привабливість регіону посилює низький рівень злочинності (16.1.1, 16.2.3, 16.5.3), винятком є злочини проти статевої свободи і недоторканності (16.1.3. (a)), рівень яких у 5,9 разів перевищує середній по країні. Дещо вищий, ніж середній Україні, рівень довіри до судової влади (16.3.1. (a)) – 14%.

⁴⁵ The indicator needs to be verified due to a significant deviation

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Чернівецькій області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	71,1	62,6	8,50	5.2.2 (a)	1,9	2,7	0,68
1.2.1 (a)	88,5	56,3	32,20	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	79,4	70,7	8,70	5.4.2	15,6	-	-
1.3.2	49,1	53,1	-4,00	5.4.3 (a)	70,3	77,1	-6,80
2.1.1 (a)	41,2	50,9	0,81	5.5.1 (a)	47,2	44,5	1,06
2.1.2 (a)	243,9	209,9	1,16	5.5.2	27,3	27,3	1,00
2.1.3 (a)	58,4	50,9	1,15	5.6.1	89,1	74,9	14,20
2.2.1	135,4	223,3	0,61	5.6.2 (a)	55,0	56,2	-1,20
2.2.2	91,1	95,2	-4,10	5.6.3 (a)	58,8	71,9	-13,10
2.3.1	93,0	89,3	3,70	6.1.1 (a)	-	7,6	-
2.3.2	29,0	38,2	-9,20	6.1.2 (a)	22,2	29,6	0,75
2.3.3 (a)	1,6	2,5	-0,90	6.1.3 (a)	0,8	4,6	-3,80
2.4.1	140,1	141,5	-1,40	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	18,7	15,3	1,22	6.1.5	3,7	24,2	-20,50
3.2.1	10,4	9,7	1,07	6.1.6	77,8	89,4	-11,60
3.3.1	10,8	37,2	0,29	6.2.1 (a)	0,0	4,1	-4,10
3.3.2	40,1	56,0	0,72	6.2.2	71,5	73,0	-1,50
3.4.1	33,9	61,1	0,56	6.3.1	2,0	875,0	0,00
3.4.2	14,6	27,6	0,53	6.3.2	5,1	16,4	-11,25
3.4.3	23,6	24,0	0,98	6.4.1	3,2	4,9	0,65
3.4.4	7,5	11,1	0,68	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	54,3	52,2	1,04	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	63,2	62,0	1,02	7.1.1	1856,0	163682,0	-
3.6.1	11,9	11,2	1,06	7.1.2	17,7	11,7	5,93
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	13,0	18,8	-5,82
3.7.1	-	-	-	7.3.1	100,0	3,0	97,00
3.8.1 (a)	16,8	18,4	-1,60	7.4.1 (a)	38,9	55,2	0,70
3.9.1 (a)	3,1	29,3	-26,20	8.1.1	94,7	90,2	4,50
4.1.1 (a)	82,8	78,5	4,30	8.1.2	15,1	13,7	1,34
4.2.1	57,0	55,0	2,00	8.1.3	12,3	19,2	-6,89
4.3.1	3,3	7,6	-4,30	8.1.4 (a)	0,1	0,7	-0,59
4.4.1 (a)	244,7	321,0	0,76	8.2.1 (a)	13,2	33,1	-19,87
4.4.1-1	64,3	55,2	9,07	8.2.2 (a)	50,4	121,0	0,42
4.4.2 (a)	0,4	0,7	0,65	8.2.3 (a)	76,6	43,7	32,88
4.5.1 (a)	343,2	374,7	0,92	8.3.1 (a)	54,9	56,7	-1,80
4.5.2	45,7	48,9	-3,20	8.4.1	12,8	12,8	-0,01
4.6.1	18,4	15,3	3,05	8.5.1 (a)	31,6	25,9	1,22
4.7.1	92,7	81,0	11,71	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	64,1	60,1	4,00	8.5.3	7,3	12,7	-5,41
4.7.3	15,1	9,4	5,71	8.6.1 (a)	13,3	25,4	-12,12
5.1.1	1,0	-	-	8.6.2 (a)	100,0	60,2	39,80
5.2.1 (a)	0,0	0,1	-0,04	8.6.3 (a)	1,1	7,6	-6,50

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Чернівецькій області

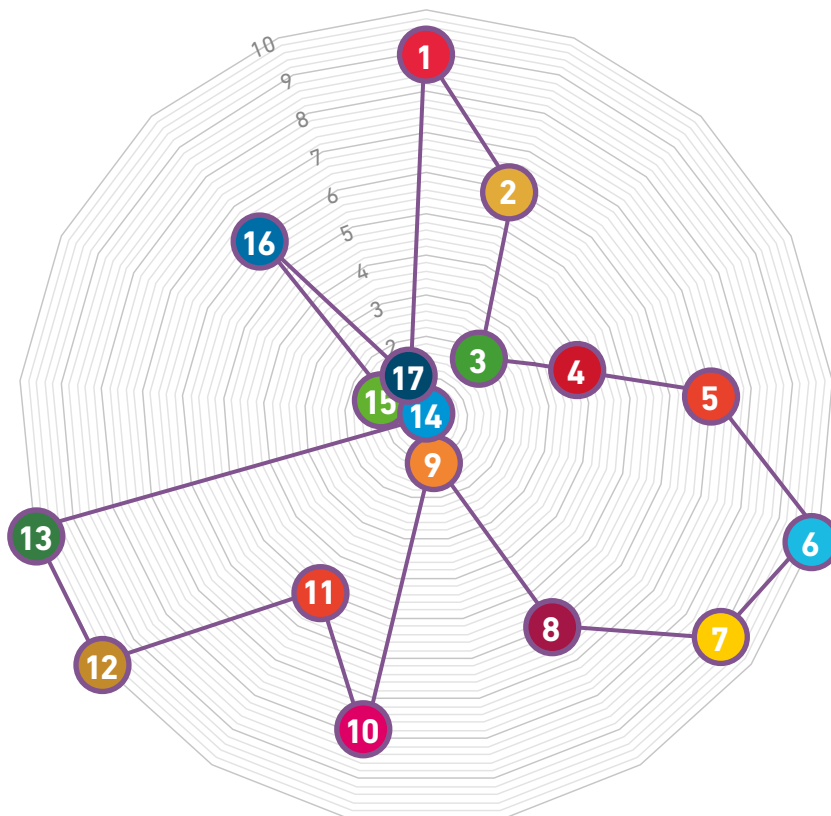
Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	13,4	10,7	2,67	12.4.2	22,7	30,0	-7,30
9.1.2	4,7	1474,0	0,00	13.1.1 (a)	0,4	4,7	0,08
9.1.3 (a)	0,8	1,4	0,54	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	-	35,3	-	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	100,0	97,8	2,21	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	1,2	2,4	-1,18	15.1.1	27,8	1769,1	0,02
9.4.2 (a)	1,5	10,0	-8,45	15.1.2	3,4	2,9	0,50
9.4.3	9,6	21,0	-11,48	15.1.3	12,8	22,4	-9,60
9.5.1	0,2	0,6	-0,37	15.2.1	31,9	17,6	14,30
9.5.2	-	0,4	-	15.2.2 (a)	7,7	3,5	2,20
9.6.1	22,5	39,0	0,58	15.3.1 (a)	19,1	25,5	0,75
9.7.1 (a)	46,8	37,4	9,40	15.3.2	322,1	31131,0	0,01
10.1.1 (a)	4,1	4,5	-0,40	15.3.3	39,8	51,6	-11,80
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	1,9	441,8	0,00
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	108,7	7840,5	0,01
10.3.1 (a)	11,6	27,0	-15,44	15.3.6	13,4	13,0	0,44
10.3.2 (a)	3,3	8,3	-5,08	15.4.1	110,6	669,0	0,17
10.3.3 (a)	4,3	11,2	-6,96	15.4.2	13,7	1,1	12,56
10.4.1	2,7	2,7	1,00	16.1.1 (a)	3,0	5,0	0,60
10.5.1	48,0	37,7	10,27	16.1.2 (a)	8,0	10,0	0,80
11.1.1 (a)	32,7	37,8	-5,09	16.1.3 (a)	10,8	1,8	5,86
11.1.2 (a)	24,4	22,9	1,07	16.2.1 (a)	0,0	0,5	0,00
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	121,0	199,3	0,61
11.3.1	1,0	6,0	-	16.2.3 (a)	2,2	5,3	0,41
11.3.2 (a)	2,2	1,4	1,63	16.3.1 (a)	14,0	9,0	5,00
11.3.2-1	4,9	12,6	0,39	16.3.2 (a)	5,0	11,0	0,45
11.3.3	3,4	2,9	0,50	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	0,2	8,4	0,03
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	23,7	556,5	0,04
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	0,0	15,0	0,00
11.5.4 (a)	4,2	7,8	0,54	16.6.1 (a)	55,0	50,0	5,00
11.5.4-1	34,1	4521,3	0,01	16.7.1	32,0	38,0	-6,00
11.6.1 (a)	3,7	4,9	0,75	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	2,3	2,1	0,16	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	11,9	17,1	-5,21	16.9.1	7,2	6,7	0,50
12.3.1 (a)	49,2	501,9	0,10	17.1.1	1,0	0,4	0,60
12.3.1-1	3,0	220,0	0,01	17.1.2 (a)	6,1	102,5	0,06
12.3.2	-	-	-	17.3.1	0,0	97,0	0,00
12.4.1 (a)	133,6	993,7	0,13				

4.24. Чернігівська область

Чернігівська область за переважною більшістю показників соціально-економічного розвитку перебуває в середині списку регіонів України. У регіоні досить диверсифікована структура економіки, що допомогло йому уникнути такого глибокого падіння ВРП (8.1.1), як у низці інших областей і в країні загалом (93,4% проти 90,20%). Інвестиційна привабливість області дуже низька, прямі іноземні інвестиції на 1 зайнятого (17.1.2. (a)) одні з найнижчих в Україні (3,71 дол. США). Частка обсягів банківського кредитування в структурі капітальних інвестицій (8.6.3. (a)) майже вдвічі

нижча за середньоукраїнський показник (4% проти 7,6%). Вироблена в регіоні продукція має низький ступінь доданої вартості, частка проміжного споживання в реалізованій продукції (8.2.3. (a)) у півтора рази перевищує середньоукраїнську (62,42% проти 43,73%). Порівняно високі базові показники індикаторів по області спостерігаються за Цілями 1, 2, 5, 10, 11, 12 та 13. Додаткової уваги і впровадження відповідних заходів потребують Цілі 3, 7, 8 та 9, з огляду на більш низькі порівняно з іншими регіонами показники сталого розвитку в базовому періоді.

Базовий рівень ЦСР 2015 року для Чернігівської області

Особливості показників Чернігівської області у вимірах сталого розвитку такі⁴⁶.

1. Частка осіб з грошовими доходами, нижчими за фактичний прожитковий мінімум (1.1.1. (a)), одна з найменших в Україні і становить лише 55% проти 62,6% середньоукраїнських. Водночас оцінка населенням якості свого життя (1.3.1. (a)) теж нижча за середньоукраїнський показник: лише 63,8% домогосподарств уважають

себе бідними порівняно із 70,7% в середньому по Україні. Відсоток охоплення населення, яке перебуває в складних життєвих обставинах (1.2.1. (a)), набагато вищий за середньоукраїнський (82,3% проти 56,3%). У структурі витрат на харчування споживання м'яса (2.1.1. (a)), плодів і ягід (2.1.3. (a)) у розрахунку на одну особу нижче за середньоукраїнське (45,8 кг проти 50,5 кг та 43,2 кг проти 50,9 кг відповідно).

⁴⁶ Деталізовані дані щодо індикаторів області наведено за [посиланням](#)

Регіональні стратегічні і програмні документи, рекомендовані для врахування індикаторів ЦСР, наведено за [посиланням](#)

2. Показники захворюваності населення майже за всіма типами хвороб та смертності набагато вищі за середньоукраїнські. Кількість людей, які захворіли на ВІЛ (3.3.1) і туберкульоз (3.3.2), на 100 тис. населення вища за середні показники по країні (47,8 проти 37,2 та 65 проти 56 відповідно). Аналогічна ситуація зі смертю чоловіків (3.4.1) і жінок (3.4.2) від цереброваскулярних хвороб (89,93 проти 61,07 та 32,92 проти 27,58 відповідно). Існують проблеми з жіночим здоров'ям (3.4.3, 3.4.4), материнською (3.1.1) і дитячою (3.2.1) смертністю. Проблематичний доступ до медичних послуг: частка домогосподарств, які не змогли отримати медичну допомогу (3.9.1. (a)), більше як удвічі вища за середньоукраїнську. Середня очікувана тривалість життя чоловіків у регіоні (3.5.1. (a)) одна з найнижчих в Україні і на два роки менша за середньоукраїнську.
3. Недостатня в області пропозиція навчальних послуг вищими III–IV рівнів акредитації: кількість студентів на 10 тис. населення (4.5.1. (a)) менша від загальноукраїнської майже вдвічі (203,97 проти 320,96), ще гірша ситуація з кількістю ВНЗ на 100 тис. населення (4.4.2. (a)) – 0,29 проти 0,67. Як наслідок, у регіоні вдвічі вища за середньоукраїнську частка молоді, яка не працює і не навчається (8.4.1), – 21,07% проти 12,8%). Набагато краща ситуація зі шкільним навчанням, де навіть сільські школи майже стовідсотково забезпечено інтернетом і комп'ютерними програмами навчання (4.7.1, 4.7.2).
4. Складна ситуація на Чернігівщині з водопостачанням і водовідведенням у сільській місцевості. До централізованого водопостачання (6.1.5) має доступ лише 6,72% сільського населення (по Україні – 24,2%), а до водовідведення (6.2.1. (a)) – лише 0,7 % (проти 4,1%). Область практично не робить скидів забрудненої води (6.3.1), а проте показники відповідності води санітарно-гігієнічним нормам (6.1.1, 6.1.3) у край низькі, більше як у два з половиною рази нижчі від загальноукраїнського рівня (в сільській місцевості – 3,4% проти 7,6%, у комунальних джерелах – 1,7% проти 4,6%).
5. В області багато пам'яток національного і місцевого значення (11.3.1, 11.3.2, 11.3.2–1), але вдвічі менша за середньоукраїнську частка площі територій і об'єктів природно-заповідного фонду (11.3.3) та вп'ятеро менша за середньоукраїнську кількість робочих місць у сфері туризму (11.6.1. (a)).
6. Екологічна ситуація в регіоні набагато краща, ніж у більшості регіонів України. Обсяг викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в тоннах на кв. км площі регіону (11.5.4. (a)) більше як утричі нижчий від середньоукраїнського, а кількість утворених відходів (12.3.1.(a)) – більше як удвадцятьєро.
7. Лісистість території регіону (15.2.1) і запаси деревини (15.2.2. (a)) перевищують середні по Україні (23,2% проти 17,6% та 5,5% проти 3,48% відповідно).

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Чернігівській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
1.1.1 (a)	55,0	62,6	-7,60	5.2.2 (a)	1,3	2,7	0,49
1.2.1 (a)	82,3	56,3	26,00	5.3.1	-	-	-
1.3.1 (a)	63,8	70,7	-6,90	5.4.2	20,3	-	-
1.3.2	52,6	53,1	-0,50	5.4.3 (a)	75,8	77,1	-1,30
2.1.1 (a)	45,8	50,9	0,90	5.5.1 (a)	46,5	44,5	1,04
2.1.2 (a)	239,2	209,9	1,14	5.5.2	25,6	27,3	0,94
2.1.3 (a)	43,2	50,9	0,85	5.6.1	77,1	74,9	2,20
2.2.1	226,2	223,3	1,01	5.6.2 (a)	57,3	56,2	1,10
2.2.2	98,1	95,2	2,90	5.6.3 (a)	73,6	71,9	1,70
2.3.1	104,1	89,3	14,80	6.1.1 (a)	3,4	7,6	-4,20
2.3.2	56,9	38,2	18,70	6.1.2 (a)	24,5	29,6	0,83
2.3.3 (a)	2,6	2,5	0,10	6.1.3 (a)	1,7	4,6	-2,90
2.4.1	143,2	141,5	1,70	6.1.4	-	90,0	-
3.1.1	22,0	15,3	1,44	6.1.5	6,7	24,2	-17,48
3.2.1	10,5	9,7	1,09	6.1.6	78,0	89,4	-11,40
3.3.1	47,8	37,2	1,29	6.2.1 (a)	0,7	4,1	-3,40
3.3.2	65,0	56,0	1,16	6.2.2	93,8	73,0	20,80
3.4.1	89,9	61,1	1,47	6.3.1	0,0	875,0	0,00
3.4.2	32,9	27,6	1,19	6.3.2	0,0	16,4	-16,38
3.4.3	26,1	24,0	1,09	6.4.1	3,2	4,9	0,66
3.4.4	9,0	11,1	0,81	6.4.2	100,0	100,0	0,00
3.5.1 (a)	50,3	52,2	0,96	6.5.1	0,0	0,0	0,00
3.5.2 (a)	62,0	62,0	1,00	7.1.1	820,0	163682,0	-
3.6.1	14,1	11,2	1,26	7.1.2	13,2	11,7	1,44
3.6.2 (a)	100,0	100,0	1,00	7.1.3	22,1	18,8	3,28
3.7.1	-	-	-	7.3.1	0,0	3,0	-3,00
3.8.1 (a)	19,0	18,4	0,60	7.4.1 (a)	44,5	55,2	0,81
3.9.1 (a)	67,5	29,3	38,20	8.1.1	93,4	90,2	3,20
4.1.1 (a)	86,3	78,5	7,80	8.1.2	9,6	13,7	-4,13
4.2.1	65,0	55,0	10,00	8.1.3	4,4	19,2	-14,82
4.3.1	4,0	7,6	-3,60	8.1.4 (a)	0,1	0,7	-0,60
4.4.1 (a)	145,9	321,0	0,45	8.2.1 (a)	41,5	33,1	8,39
4.4.1-1	60,0	55,2	4,81	8.2.2 (a)	85,6	121,0	0,71
4.4.2 (a)	0,3	0,7	0,42	8.2.3 (a)	62,4	43,7	18,69
4.5.1 (a)	204,0	374,7	0,54	8.3.1 (a)	56,2	56,7	-0,50
4.5.2	42,3	48,9	-6,60	8.4.1	21,1	12,8	8,27
4.6.1	16,8	15,3	1,50	8.5.1 (a)	6,9	25,9	0,27
4.7.1	98,4	81,0	17,41	8.5.2	100,0	100,0	0,00
4.7.2	99,1	60,1	39,00	8.5.3	9,0	12,7	-3,69
4.7.3	8,3	9,4	-1,10	8.6.1 (a)	20,6	25,4	-4,83
5.1.1	0,0	-	-	8.6.2 (a)	75,5	60,2	15,25
5.2.1 (a)	0,1	0,1	-0,01	8.6.3 (a)	4,0	7,6	-3,60

(продовження)

Таблиця значень індикаторів, які вимірюють ЦСР у Чернігівській області

Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення	Індикатор	Регіональний	Національний	Відхилення
9.1.1	12,5	10,7	1,72	12.4.2	16,7	30,0	-13,30
9.1.2	1,1	1474,0	0,00	13.1.1 (a)	1,1	4,7	0,22
9.1.3 (a)	0,8	1,4	0,59	14.1.1 (a)	-	17,8	-
9.2.1 (a)	44,5	35,3	9,22	14.2.1	-	0,0	-
9.3.1	-	0,0	-	14.2.2	-	4,3	-
9.3.2 (a)	93,5	97,8	-4,28	14.2.3	-	585,6	-
9.3.3	-	15,0	-	14.3.1 (a)	-	4,1	-
9.4.1 (a)	0,7	2,4	-1,69	15.1.1	42,0	1769,1	0,02
9.4.2 (a)	5,6	10,0	-4,36	15.1.2	1,3	2,9	-1,60
9.4.3	11,3	21,0	-9,71	15.1.3	7,0	22,4	-15,40
9.5.1	0,1	0,6	-0,47	15.2.1	23,2	17,6	5,60
9.5.2	0,1	0,4	-0,30	15.2.2 (a)	5,5	3,5	1,58
9.6.1	41,7	39,0	1,07	15.3.1 (a)	0,2	25,5	0,01
9.7.1 (a)	34,7	37,4	-2,70	15.3.2	1319,1	31131,0	0,04
10.1.1 (a)	3,3	4,5	-1,20	15.3.3	41,3	51,6	-10,30
10.1.2	-	15,0	-	15.3.4 (a)	24,8	441,8	0,06
10.2.1	-	9,0	-	15.3.5	589,0	7840,5	0,08
10.3.1 (a)	48,8	27,0	21,84	15.3.6	18,5	13,0	5,47
10.3.2 (a)	3,5	8,3	-4,80	15.4.1	-	669,0	-
10.3.3 (a)	11,8	11,2	0,57	15.4.2	-	1,1	-
10.4.1	2,4	2,7	0,89	16.1.1 (a)	6,0	5,0	1,20
10.5.1	44,0	37,7	6,34	16.1.2 (a)	11,0	10,0	1,10
11.1.1 (a)	27,9	37,8	-9,98	16.1.3 (a)	2,7	1,8	1,45
11.1.2 (a)	28,8	22,9	1,26	16.2.1 (a)	0,0	0,5	0,00
11.2.1	-	0,0	-	16.2.2 (a)	207,3	199,3	1,04
11.3.1	-	6,0	-	16.2.3 (a)	1,9	5,3	0,36
11.3.2 (a)	2,5	1,4	1,87	16.3.1 (a)	12,0	9,0	3,00
11.3.2-1	14,4	12,6	1,14	16.3.2 (a)	10,0	11,0	0,91
11.3.3	1,3	2,9	-1,60	16.4.1 (a)	0,0	12,0	-12,00
11.5.1	100,0	100,0	0,00	16.5.1 (a)	11,4	8,4	1,36
11.5.2 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.2 (a)	652,7	556,5	1,17
11.5.3 (a)	100,0	100,0	0,00	16.5.3 (a)	20,4	15,0	1,36
11.5.4 (a)	2,3	7,8	0,29	16.6.1 (a)	54,0	50,0	4,00
11.5.4-1	73,3	4521,3	0,02	16.7.1	33,0	38,0	-5,00
11.6.1 (a)	1,0	4,9	0,20	16.8.1	-	-	-
12.1.1	100,0	100,0	0,00	16.8.2 (a)	-	-	-
12.2.1 (a)	1,7	2,1	-0,41	16.8.3	-	-	-
12.2.2 (a)	11,7	17,1	-5,39	16.9.1	6,1	6,7	-0,60
12.3.1 (a)	27,2	501,9	0,05	17.1.1	0,5	0,4	0,14
12.3.1-1	2,0	220,0	0,01	17.1.2 (a)	3,7	102,5	0,04
12.3.2	-	-	-	17.3.1	1,0	97,0	0,01
12.4.1 (a)	155,6	993,7	0,16				

5

РОЗДІЛ

ВИСНОВКИ

5.1. Регіональний вимір ЦСР: узагальнення

На основі досліджених масивів статистичної інформації та проведених експертних обговорень було сформовано систему індикаторів ЦСР, які мають регіональну дезагрегацію в офіційній українській статистиці та які є максимально наближеними за суттю до офіційно визначених національних індикаторів для України.

Аналіз основних індикаторів цілей сталого розвитку показав їх суттєву диференціацію в розрізі регіонів. З'ясовано, що певні регіони можуть мати переважно кращі чи гірші стартові позиції порівняно з іншими регіонами, тоді як найчастіше зустрічається ситуація, коли регіони, «сильніші» за одними позиціями, відстають за іншими. Так само, різним ЦСР може бути властива більша чи менша варіативність індикаторів для різних регіонів.

Зокрема, до найбільш «солідарних» (тобто таких, позитивні показники яких притаманні більшості регіонів) цілей в Україні належать досягнення екологічності розвитку (цілі 12, 13), зниження енергоємності (7) і водоемності (6) виробництва. Це спростовує поширену тезу про суцільні надвисокі ресурсоємність і екологоємність української економіки, доводить, що такі виробництва мають вузьку територіальну локалізацію. З іншого боку, масово проблемними, з незначною кількістю регіонів, що мають високі рівні, є індикатори цілей 17 і 9, пов'язані із залученням прямих іноземних інвестицій і досягненням інноваційності виробництва. Отримані оцінки якраз дозволяють оцінити рівень і географічний вимір диференційованості базового рівня кожної з цілей. А отже, визначитися зі стратегічними пріоритетами розвитку конкретних регіонів України, спрямованого на зміцнення його сталості і здобуття відповідного прогресу на національному рівні.

При цьому слід усвідомлювати, що різницю між регіональними рівнями індикаторів можуть викликати різні причини:

- кращими / гіршими досягненнями в регіоні за цим напрямом порівняно із середнім показником по країні;
- нижчими / вищими показниками, зумовленими об'єктивними особливостями економічного, демографічного, природно-ресурсного та ін. потенціалів регіону;
- особливостями застосування єдиної статистичної методології для цього регіону;
- похибками і неточностями статистичних вимірювань.

Слід також урахувати вплив крайніх показників, які за низкою індикаторів представляють м. Київ, у якому сконцентровано урбаністичні характеристики, та (зі зрозумілих причин) Донецька і Луганська області. Вони деформують інформативність середнього показника по Україні.

А отже, для ухвалення управлінських рішень (зокрема, стратегування досягнення ЦСР) на рівні регіону має проводитися поглиблений аналіз причин відхилень показників регіону від середньоукраїнських, і на цій основі мають визначитися специфічні цільові величини індикаторів ЦСР для певного регіону, які відрізнятимуться від загальнонаціональних.

Узагальнення проведеного аналізу регіонального базового виміру ЦСР дає підстави виокремити низку важливих викликів та передумов для досягнення ЦСР, що мають регіональний вимір.

1. Для більшості регіонів притаманна неінклюзивна модель розвитку: самооцінки матеріального добробуту майже не корелюють із рівнями економічного розвитку та доходів. Фактичне соціальне самопочуття людей (самовіднесення домогосподарств до бідних) формують переважно інші чинники — диверсифікованість економіки регіону, рівень розширення за доходами, можливість надходжень з-за кордону (насамперед для західних регіонів). Великою є вага немонетарних показників бідності – якості середовища життєдіяльності (доступність основних послуг, комунальна інфраструктура), демонстраційного ефекту сусідніх регіонів (зокрема закордону або столиці), місцевого менталітету тощо. Ці особливості впливають на досягнення цілей, пов'язаних із подоланням бідності.
2. Вельми суттєва для забезпечення сталого розвитку велика різниця в показниках материнської смертності, яка сягає (не враховуючи м. Київ) понад 6 разів. Можна спостерігати певний вплив на величину цього показника доступності медичних послуг і санітарно-гігієнічних умов (доступ до централізованого водопостачання). Вимальовується загальна тенденція вищої тривалості життя жителів центральних і західних регіонів країни, що дозволяє припустити негативний вплив екологічних показників територій.
3. Виокремлено низку регіонів, яким притаманні одночасно вищі ризики насильства для жінок, вище число абортів та значна народжуваність у віці до 20 років. Отож у таких регіонах важливою складовою є зміцнення здатності планувати сім'ю та до сексуального виховання загалом.
4. Ускладнений доступ до професійної освіти у низці регіонів може закладати підвалини ригідності ринку праці і накопичення структурного безробіття.
5. Значними є розбіжності у рівні доступу до Інтернету та комп'ютерних програмних засобів навчання у школах (у двох областях це менше

- за 50%) – це негативно відбивається на якості навчання.
6. Вельми нерівномірним є розподіл економічної активності і зайнятості жінок. Істотну незайнятність, особливо в активному працездатному віці, у багатьох випадках ми пояснюємо високим рівнем неформальної нереєстрованої зайнятості жінок в особистому селянському господарстві і в рамках трудової міграції. Проте в певних регіонах низька економічна активність жінок може бути пов'язана з особливостями структури економіки, у якій недостатньо відповідних робочих місць.
 7. Показникам водоемності і енергоемності ВРП, забруднювальних викидів притаманна висока диференціація. А отже, зниження загального показника для України чутливе до активної реалізації заощаджувальних проектів у цільових регіонах.
 8. Набагато вищі показники продуктивності праці зафіксовано в регіонах з розвиненішим промисловим виробництвом. Нижчі показники продуктивності зумовлено низькою продуктивністю агровиробництва і поширенням у структурі ВРП малопродуктивних секторів (зокрема бюджетної соціальної сфери), або нереєстрованої діяльності (наприклад, у туристичних і рекреаційних регіонах).
 9. Потребує уваги значна частка молоді, яка не працює, не навчається і не здобуває професійні навички, – у деяких областях вона перевищує третину від загальної кількості осіб відповідного віку. Це свідчить про вади структури підготовки кадрів закладами вищої і середньої спеціальної освіти, брак професійної перепідготовки.
 10. Рівень розвитку малого й середнього бізнесу (за обсягами реалізованої продукції) в переважній більшості регіонів перебуває на досить високому рівні. Проте частку зайнятих на МСП, яка свідчить про реальну поширеність цього типу підприємництва, диференційовано зовсім інакше: найбільша частка зайнятих — у промислово розвинутих регіонах, натомість у 10 регіонах на МСП зайнято менш як 20% людей, які працюють. Це свідчить про переважну неінклюзивність МСП в Україні.
 11. Привертає увагу вельми нерівномірний розподіл об'єктів культурної спадщини — пам'яток національного і місцевого рівня. Така нерівномірність безпосередньо впливає на туристичний потенціал регіонів, який може бути вагомим підґрунтям місцевого розвитку. Водночас статистичні дані свідчать про істотну тінізацію туристичного сектора, що особливо відчутно на прикладі регіонів з рекреаційною орієнтацією.
 12. Дуже нерівномірне розміщення територій і об'єктів природно-заповідного фонду. П'ять регіонів-лідерів представляють 54% усієї площі таких територій в Україні. Це свідчить про визначальну роль у їх формуванні фізичної представленості певних природних ресурсів на території, натомість дій центральної і місцевої влади щодо цілеспрямованого утворення й розширення захищених територій, що могло б зміцнювати туристично-рекреаційний потенціал регіонів, наразі бракує.
 13. Статистично засвідчено вищі рівні криміногенності в низці регіонів, насамперед більш урбанізованих. Відчутний вплив на злочинність проти свободи людей транскордонних чинників. У тих областях, де відзначено помітно вищу кількість злочинів на сексуальному ґрунті і щодо торгівлі людьми, це також може бути пов'язано з кращою реєстрацією таких злочинів у ході реформування національної поліції.
 14. Відмінності у ставленні підприємців до суду та в оцінці сприятливості державної політики для бізнесу, так само як частці населення, задоволеного досвідом користування послугами місцевої влади, найімовірніше, мають причиною суб'єктивні чинники, як-от поінформованість суспільства, а також ефективність та інклюзивність діяльності місцевої влади, яка є «інтерфейсом» державної влади.
- Отримані дані, на основі подальшого поглиблення специфічних регіональних умов, можуть стати відправним пунктом для встановлення важливих пріоритетів регіонального розвитку. З високою імовірністю вважати, що покращенню реалізації Цілей сталого розвитку на регіональному рівні сприятимуть:
- розвиток логістики агросектора і ринку харчових продуктів;
 - підвищення продуктивності агровиробництва;
 - покращення привабливості регіонів для іноземних інвесторів;
 - зниження материнської смертності;
 - сприяння зайнятості, зокрема жінок і молоді, професійній підготовці і перепідготовці;
 - розвиток комунальної сфери, насамперед централізованого водопостачання і водовідведення;
 - реалізація цільових проектів енергозбереження, зниження атмосферних викидів, переробки ТПВ;
 - розвиток туристично-рекреаційної сфери;
 - сприяння розвитку МСП;
 - сприяння інклюзивності місцевої влади та поінформованості громад.

5.2. Врахування цілей сталого розвитку в стратегічних документах регіонального рівня: рекомендації

Впровадження та реалізація ЦСР на місцевому, зокрема регіональному, рівні є важливою умовою для досягнення не тільки цілей країни, а і глобальних цілей у всьому світі. У цьому процесі Україна, як і більшість інших країн, знаходиться лише на початку шляху. Відсутність стандартного підходу до локалізації ЦСР з одного боку, ускладнює цю роботу, а з іншого – дає можливість самостійно розробляти та впроваджувати власні методи та інноваційні підходи.

Локалізація ЦСР на регіональному рівні – це не просте копіювання глобальних чи національних цілей у місцевому контексті, а встановлення більш тісного зв'язку програм місцевих і регіональних органів влади з глобальними цілями, стратегічними програмами центрального уряду, з одного боку та планами органів місцевого самоврядування, з іншого. Локалізація веде до системних змін у розробленні політики розвитку, що має сприяти подальшому зближенню та консенсусу між територіальними процесами та національними планами. Місцеві органи влади мають стати каталізаторами змін, які найкраще допоможуть більш тісній прив'язці глобальних цілей до завдань місцевих громад.

Досягнення встановлених ЦСР на регіональному рівні має допомогти забезпечити якісний та сталий рівень життя громадян та заохотити їх розуміти наслідки своїх дій і власну відповідальність перед громадами. Це буде можливим тільки, якщо буде скорочено відстань між громадянами і органами влади, будуючи довіру один до одного. Громадяни мають також усвідомлювати, що території їхнього проживання не є ізольованими, на них впливають глобальні явища, особливо екологічні проблеми. Місцеві органи влади також мають розуміти, що ніхто не має залишитись осторонь.

ЦСР можуть стати у нагоді місцевим органам влади при стратегічному плануванні, допомогти підвищити якість і комплексність стратегічних планів та їх реалізації. Залучення громадянського суспільства до вирішення системних проблем на місцевому рівні може надзвичайно активізувати, мотивувати та об'єднувати.

Локалізація ЦСР відкриває нові можливості для регіональної політики з погляду залучення всіх зацікавлених сторін у процес перегляду й оновлення чинних регіональних стратегій. Це стосується і місцевої влади, і громадських організацій, і міжнародних донорів, і приватних підприємців у рамках державно-приватного партнерства.

Водночас переважну більшість чинних регіональних стратегічних документів було створено ще до розробки глобальних і національних ЦСР, тому у явному вигляді вони не містять цілей і індикаторів ЦСР, але, безумовно, низка цілей, що їх встановили собі регіони в цих програмах, повністю або частково збігаються із ЦСР. На жаль, більшість програм має декларативний характер. Вони не містять конкретних завдань і чітких індикаторів їх реалізації, не підкріплені відповідними джерелами та обсягами фінансування.

Для покращення регіональної інфраструктури, забезпечення доступу населення до основних послуг, зменшення депривацій, підтримки місцевої економіки, розвитку культури й туризму потрібні чималі державні і приватні інвестиції. Це передбачає також доступ місцевих органів влади до нових механізмів фінансування, зокрема за рахунок партнерства з приватним сектором і місцевими громадами. Однак державне фінансування й надалі відігравати ключову роль.

Слід зазначити, що Програма розвитку ООН уже провела низку заходів у 10 регіонах країни з метою обговорити стратегічні цілі для регіонів і порівняти їх з національними. Мало того, за підтримки ПРООН створено регіональні доповіді для двох пілотних областей країни – Дніпропетровської і Волинської. Та попереду величезна робота з імплементації регіональних ЦСР у чинні стратегії або створення нових цільових стратегій та відповідної системи моніторингу.

Рекомендації з урахування регіональних індикаторів ЦСР, що можуть бути потенційно враховані у чинних програмних документах областей наведено в електронних таблицях розділу 4.

Цілком зрозуміло, що не всі 17 глобальних і національних ЦСР будуть однаково актуальні для регіонального рівня. Конкретні пріоритети сталого розвитку регіонів і територіальних громад має бути визначено на основі аналізу актуальних проблем у рамках чотирьох компонентів сталого розвитку – економічного, соціального, екологічного та інституційно-політичного, характерних для кожної відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

При локалізації ЦСР та імплементації їх у програми розвитку регіонів рекомендовано дотримуватися наступного:

- провести комплексний аналіз усіх наявних стратегічних і програмних документів регіонального і місцевого рівнів з погляду відповід-

ності їх ЦСР. Це дозволить оцінити, наскільки політику місцевих органів влади і органів місцевого самоврядування відбито в ухвалених стратегічних і програмних документах, наскільки вона відповідає ЦСР і забезпечує просування регіону чи громади на шляху до сталого розвитку в контексті світових тенденцій;

- забезпечити співставність із національними цілями. Звичайно, регіон може і повинен мати свої специфічні цілі й завдання, але має бути створено таку систему показників, яка дозволить робити порівняння між регіонами і з національними індикаторами за певним колом показників;
- перевірити наявність повноважень у місцевих органів виконавчої влади для досягнення поставлених цілей. Традиційна помилка багатьох програм — саме брати зобов'язання, на які влада має лише опосередкований вплив;
- досягти консенсусу щодо цілей та індикаторів між місцевою владою, громадськістю і підприємцями. Це потребуватиме низки спільних обговорень за участі всіх зацікавлених сторін;
- створити координаційні центри з метою дальшого розвитку партнерства в реалізації ЦСР;
- розробити відповідні рекомендації й методики для дальшої локалізації ЦСР на рівень громад;
- провести пошук джерел фінансування, які забезпечуватимуть реалізацію цілей, з чітким зазначенням цих джерел та обсягів фінансування по кожному із запланованих заходів. Треба вказувати чіткий зв'язок видатків місцевих бюджетів із реалізовуваними заходами ЦСР;
- уникнути дублювання цілей і заходів з їх реалізації в різних програмах розвитку;
- забезпечити наявність інформаційних джерел для моніторингу поставлених цілей. Слід брати до уваги як статистичні, так і адміністративні джерела інформації. Можливо також використання «великих даних» за умови їх сталості. За умов відсутності джерел можливо запровадження відповідної адміністративної звітності.

Враховуючи рекомендації організації «Об'єднані міста і органи місцевого самоврядування», основні потенційні напрями впливу місцевої влади та рекомендації з урахування регіональних індикаторів ЦСР у стратегічному плануванні такі:

Ціль 1 – Місцеві органи влади мають усі можливості для виявлення людей, які живуть у бідності, виділення цільових ресурсів і відповідної пропозиції послуг, що допоможуть їм уникнути цього.

Ціль 2 – Управління природними ресурсами підтримує продовольчу безпеку. Місцеві органи влади можуть підтримувати сільськогосподарське виробництво і місцеве економічне зростання шляхом покращення транспортної інфраструктури та ринків для просування товарів місцевих виробників. У містах органи місцевого самоврядування повинні гарантувати, що люди мають можливість придбати і приготувати безпечну, доступну й поживну їжу. Міське планування може відігравати важливу роль у зменшенні відходів і в продовольчій безпеці, сприяти ефективному транспортуванню і зберіганню продуктів харчування, доступу до чистої води й санітарії. Сільські місцеві органи влади можуть керувати колективними ресурсами і землеволодінням так, щоб захистити права бідних груп населення.

Ціль 3 – Місцеві органи влади можуть впливати на мережу й устаткування фельдшерсько-акушерських пунктів, сприяти зменшенню забруднення води і ґрунтів через ефективний природний ресурс управління й охорону навколишнього середовища, що матиме важливе значення для зниження дитячої і материнської смертності. Міста часто є сполучною ланкою для поширення ВІЛ і туберкульозу через високу щільність населення в них, транспортні вузли, поширеність уразливих груп. Місцеві органи влади можуть грати важливу роль у координації профілактики і заходів з реагування, просвітницьких заходів і послуг з попередження ВІЛ та туберкульозу. Місцеві органи влади можуть краще планувати містобудування й послуги громадського транспорту для зменшення забруднення повітря і запобігання дорожньо-транспортним пригод. Важливо також сприяти здоровому способу життя та забезпечувати вчасну і якісну імунізацію населення.

Ціль 4 – Освіта на початковому і професійному рівні є безпосередньою відповідальністю органів місцевого самоврядування. Місцеві органи влади можуть інтегрувати програми технічного і професійного навчання в стратегії місцевого економічного розвитку. Також їхній безпосередній обов'язок – забезпечити доступ до відповідних освітніх і навчальних послуг усіх без винятку громадян, разом із вразливими і маргіналізованими особами.

Ціль 5 – Органи місцевого самоврядування можуть забезпечувати розширення прав і можливостей жінок через недискримінаційне надання послуг громадянам і справедливе працевлаштування. Міське планування – один із ключових чинників зменшення насильства проти жінок. Місцеві органи влади також відіграють істотну роль у наданні послуг для жінок, котрі постраждали від насильства. Жінки-лідери місцевого самоврядування можуть правити за приклад молодим дівчатам. Місцеві органи влади можуть включити гендерну рівність у всі сфери своєї роботи з метою подолати численні бар'єри для жінок та розширити їхні права і можливості.

Ціль 6 – Забезпечити доступ до чистої води і санітарії – пряма відповідальність місцевих органів влади й органів місцевого самоврядування. Це має спиратися на ефективне управління природними ресурсами і містобудуванням, заходи із захисту навколишнього середовища й контролю за забрудненням повітря, води, утворенням твердих відходів. У сільській місцевості доступ до води може бути забезпечувати легше, але це може передбачати довгу дорогу до джерела, а вода може бути забрудненою. Органи влади повинні також контролювати якість бутильованої води у приватних продавців.

Ціль 7 – Місцеві органи влади мають усі можливості для виявлення прогалин у доступі до енергії серед уразливих груп населення. Місцеві органи влади можуть зробити свій внесок в енергоефективність безпосередньо шляхом інвестування в енергоефективні будівлі й зелені джерела енергії в державних установах (державних установах, школах тощо). Такі ініціативи можуть мати додаткову перевагу в скороченні витрати на енергію бюджетними установами. У містах правильна транспортна і містобудівна політика та нові технології «розумного міста» можуть суттєво впливати на енергоефективність і викиди вуглецю. Виділення землі під будівництво генеруючих потужностей відновлюваної енергетики теж належить до повноважень органів місцевого самоврядування.

Ціль 8 – Місцеві органи влади можуть генерувати зростання і зайнятість населення через формування стратегій місцевого економічного розвитку, які мають використовувати унікальні ресурси й можливості

регіону. Місцеві органи влади можуть ідентифікувати дітей, змушених працювати замість відвідувати школу. Місцеві органи влади повинні правити за приклад у забезпеченні безпечного життя і робочого середовища, забезпеченні рівної оплати за рівну роботу. Місцеві органи влади мають найкращі можливості для співпраці з громадами для оцінки переваг і витрат у сфері туризму. Усі адміністративні процедури повинні бути швидкими й прозорими. Має працювати механізм державно-приватного партнерства.

Ціль 9 – Місцеві органи влади повинні дбати про розвиток і підтримку інфраструктури, сприяння розвитку малого бізнесу і стартапів та передбачити це у своїх стратегіях місцевого економічного розвитку з урахуванням місцевих ресурсів, потреб і ринків. Слід виявляти прогалини в доступі до ІКТ й інтернету серед громадян та вживати заходів для їх подолання, зокрема через надання в громадських місцях, як-от бібліотеки.

Ціль 10 – Місцеве самоврядування має важливе значення для зменшення нерівності всередині країни. Надзвичайно важливо спрямувати ресурси на подолання бідності, підтримку соціально незахищених верств населення, подолання депривації. Слід сприяти участі меншин і традиційно непередставлених груп у процесах громадських консультацій. Місцеві органи влади можуть запроваджувати найкращі практики з погляду рівності й недискримінації в бюджетних установах.

Ціль 11 – Органи місцевого самоврядування повинні регулювати ринки землі й житла, щоб гарантувати право на житло для найбідніших жителів. Місцеві органи влади відповідальні за визначення, ідентифікацію і захист матеріальної й нематеріальної культурної спадщини для майбутніх поколінь і розвитку туризму. Міські органи влади відповідальні також за раціональне планування розвитку територій, пропагування використання громадського транспорту в містах для покращення безпеки дорожнього руху і скорочення викидів, забезпечувати населені пункти безпечними зеленими громадськими місцями (парки, сквери, сади). У контексті швидкої глобальної урбанізації органи влади в містах повинні співпрацювати із сільськими, щоб забезпечити гармонію міст

із сільськими територіями, від яких вони залежать в плані забезпечення продовольством і природними ресурсами.

Ціль 12 – Місцеві органи влади повинні дбати про скорочення викидів від транспорту і відходів виробництва через правильну політику землеустрою, розвитку інфраструктури й містобудування. Слід підтримувати ефективне споживання і виробництво енергії й води, що можна зробити за допомогою широкого спектра інструментів — від правильного міського планування до енергозбереження. Потрібно формувати свідомість громади про важливість екологічно чистого виробництва і стимулювати обладнання приладами обліку й очистки.

Ціль 13 – Місцеві органи влади повинні стимулювати підприємців зменшувати викиди на виробництві. Дуже важливо, щоб органи влади і місцевого самоврядування під час розробки довгострокових стратегій розвитку враховували необхідність адаптації до змін клімату і підвищення стійкості до екологічних потрясінь.

Ціль 14 – Прибережні міста повинні розробляти і ретельно планувати будівництво в прибережних районах. Місцеві органи влади повинні стежити за забрудненням морських і прибережних територій, планувати й контролювати якість очисних споруд, не допускати неконтрольованого вилову риби і морепродуктів.

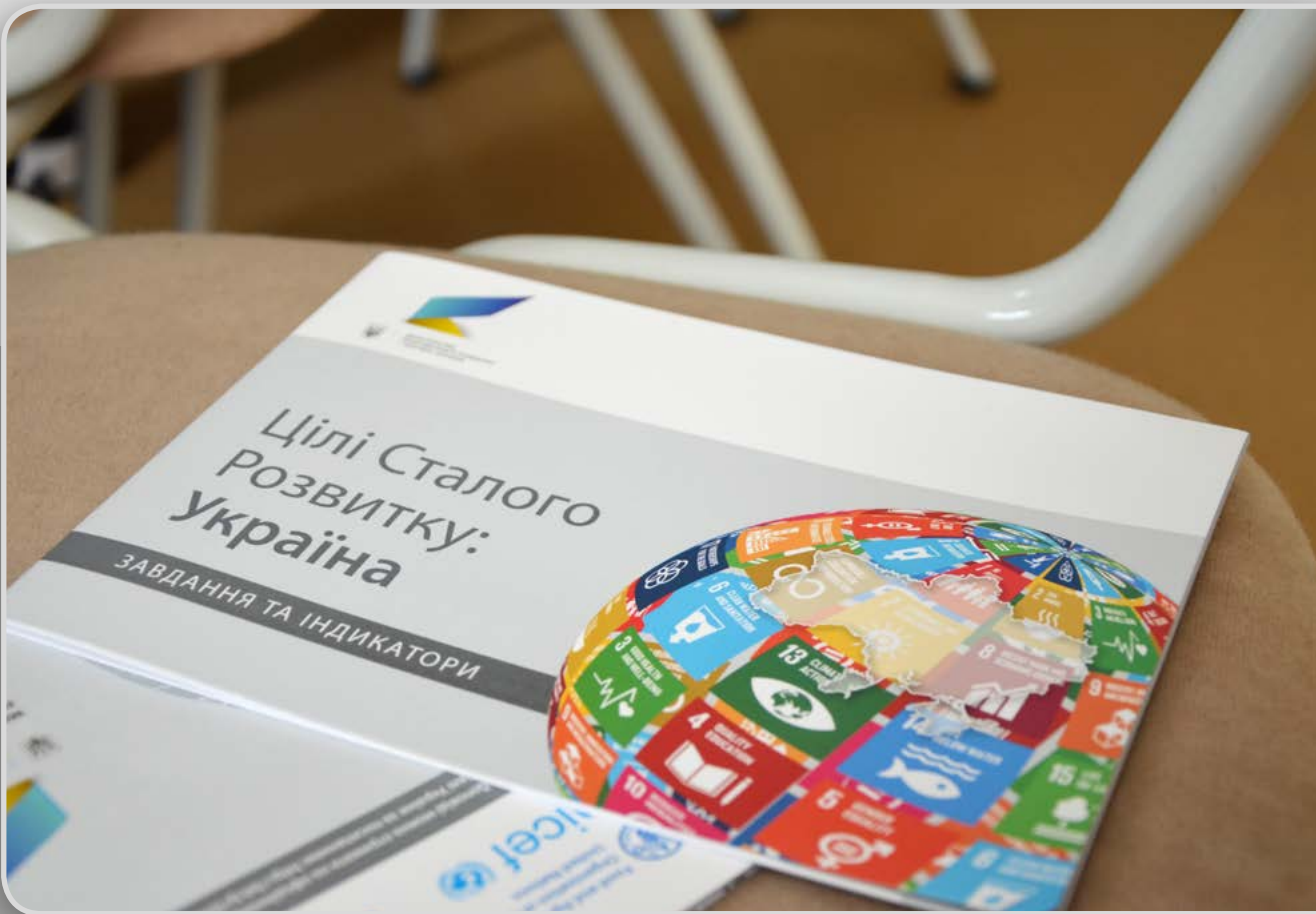
Ціль 15 – Роль місцевих органів влади і самоврядування як постачальників послуг (особливо води, санітарії й утилізації твердих відходів) у поєднанні зі здатністю стимулювати зміни поведінки в регіонах дає всі можливості для охорони природних ресурсів і ареалів. Місцева влада має унікальну можливість координувати партнерські відносини з громадськістю і приватним сектором з метою розробки комплексних планів управління екосистемами суші. Збереження біорозмаїття має бути неодмінною частиною містобудування і стратегій розвитку регіону. Збереження біорозмаїття часто вимагає взаємодії місцевих органів влади з прикордонними регіонами інших країн, наприклад у створенні транскордонних стратегій біорозмаїття і коридорів дикої природи.

Ціль 16 – Ця ціль закликає органи влади стати ефективнішими і більше підзвітними громадянам. Це вимагає від місцевих органів влади посиленої боротьби з корупцією, підвищення прозорості своєї діяльності, створення ефективної системи державних закупівель на місцевому рівні. Громадяни повинні добре розуміти своє право на соціальні допомоги. Треба підвищувати ефективність і якість послуг, що їх надають місцеві органи влади. Необхідно активніше залучати громадськість до участі в бюджетуванні і плануванні, моніторингу виконання програм і стратегій. Слід приділяти більшу увагу дозвіллю молоді, фінансуючи спорт, культуру, додаткову освіту, пропагувати здоровий спосіб життя.

Ціль 17 – Видатки місцевих бюджетів повинні відігравати велику роль у фінансуванні цілей сталого розвитку. Саме на місцевому рівні можна розвивати послідовну політику сталого розвитку й вирішувати численні проблеми, пов'язані з бідністю. Місцеві органи влади мають ідеальну можливість координувати дії і встановлювати реальне партнерство між державними органами, приватним сектором і громадянським суспільством. Довіра суспільства й інвесторів дозволить підвищити імідж регіону, сприятимуть припливу внутрішніх і зовнішніх інвестицій на розвиток.

Для кожного заходу, який буде спрямований на реалізацію ЦСР і який додаватиметься до наявних програм, або при створенні нових програм рекомендовано зазначити:

- опис заходу, сферу впливу, необхідні нормативні зміни, кореспондуючі програми або проекти;
- обґрунтування необхідності впровадження цього заходу;
- ролі й завдання виконавців на кожному етапі реалізації заходів (зокрема відносини і координацію між ними);
- терміни виконання заходу;
- очікувані результати виконання;
- будь-які допоміжні заходи, такі як навчання або розбудова потенціалу;
- ресурси, потрібні для виконання, та опис механізмів фінансування;
- як відбуватимуться моніторинг і оцінка (разом із джерелами інформації).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1.

ЗІСТАВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНДИКАТОРІВ ЦСР ІЗ РЕГІОНАЛЬНИМИ

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
Ціль 1. Подолання бідності		
1.1.1. Частка населення, чий середньодушові еквівалентні сукупні витрати є нижчими за фактичний (розрахунковий) прожитковий мінімум, %	1.1.1. (а) Частка населення із середньодушовими еквівалентними грошовими доходами на місяць нижче фактичного прожиткового мінімуму у загальній чисельності населення, %	Держстат, СЗ «Витрати і ресурси домогосподарств України»
1.2.1. Частка бідних, які охоплені державною соціальною підтримкою, в загальній чисельності бідного населення, %	1.2.1. (а) Частка охоплення соціальними послугами осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, до загальної чисельності таких осіб, %	Управління соціального захисту ОДА, форма звітності № 12-соц (річна)
1.3.1. Співвідношення рівнів бідності домогосподарств з дітьми та домогосподарств без дітей, рази	1.3.1. (а) Частка домогосподарств у регіоні, які за оцінкою матеріального добробуту відносять себе до бідних, %	Держстат, СЗ «Самооцінка домогосподарствами рівня своїх доходів»
1.3.2. Частка витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств, %	1.3.2. Частка витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств, %	ГУС, Таблиця «Структура сукупних витрат»
Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства		
2.1.1. Споживання м'яса в розрахунку на одну особу, кг/рік	2.1.1. (а) Споживання м'яса і м'ясних продуктів у розрахунку на одну особу, кг/рік	Держстат, СЗ "Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України"
2.1.2. Споживання молока в розрахунку на одну особу, кг/рік	2.1.2. (а) Споживання молока і молочних продуктів у розрахунку на одну особу, кг/рік	Держстат, СЗ "Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України"
2.1.3. Споживання фруктів у розрахунку на одну особу, кг/рік	2.1.3. (а) Споживання плодів, ягід і винограду в розрахунку на одну особу, кг/рік	Держстат, СЗ "Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України"
2.2.1. Продуктивність праці в сільському господарстві, тис. доларів США на одного зайнятого	2.2.1. Продуктивність праці в с/г підприємствах у постійних цінах 2010 року, тис. грн на 1 зайнятого в с/г виробництві	Держстат, СЗ "Сільське господарство України"
2.2.2. Індекс сільськогосподарської продукції, %	2.2.2. Індекс сільськогосподарської продукції, %	Держстат, СЗ "Сільське господарство України"
2.3.1. Індекс виробництва харчових продуктів, %	2.3.1. Індекс виробництва харчових продуктів, %	Держстат, СЗ «Промисловість України»

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
2.3.2. Частка продукції харчової промисловості та переробки сільськогосподарської сировини в експорті груп 1–24 УКТЗЕД, %	2.3.2. Частка продукції харчової промисловості і переробки сільськогосподарської сировини (груп 15–24) в експорті груп 1–24 УКТЗЕД, %	ГУС, Таблиця «Товарна структура зовнішньої торгівлі»
2.3.3. Частка сільськогосподарських угідь під органічним виробництвом у загальній площі сільськогосподарських угідь, %	2.3.3. (а) Частка площі, удобреної органічними добривами, %	Держстат, СБ "Внесення мінеральних та органічних добрив під урожай сільськогосподарських культур"
2.4.1. Індекс споживчих цін на продукти харчування (середньорічний), %	2.4.1. Індекс споживчих цін на продукти харчування і безалкогольні напої (до грудня попереднього року), %	Держстат, таблиця «Індекси споживчих цін на товари та послуги за регіонами (до грудня попереднього року)»

Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя

3.1.1. Кількість випадків материнської смерті, на 100 000 живонароджених	3.1.1. Кількість випадків материнської смерті, на 100 000 живонароджених	МОЗ, Форма 20
3.2.1. Смертність дітей у віці до 5 років, випадків на 1000 живонароджених	3.2.1. Смертність дітей у віці до 5 років, випадків на 1000 живонароджених	Держстат, Демографічний щорічник "Населення України"
3.3.1. Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом ВІЛ, на 100 000 населення	3.3.1. Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом ВІЛ, за рік на 100 000 населення	Держстат, СЗ «Заклади охорони здоров'я та захворюваність населення України»
3.3.2. Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу, на 100 000 населення	3.3.2. Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу, за рік на 100 000 населення	Держстат, СЗ «Заклади охорони здоров'я та захворюваність населення України»
3.4.1. Кількість смертей чоловіків від цереброваскулярних хвороб у віці 30–59 років, на 100 000 чоловіків відповідного віку	3.4.1. Кількість смертей чоловіків від цереброваскулярних хвороб у віці 30–59 років, на 100 000 чоловіків відповідного віку	Держстат, "Населення України"
3.4.2. Кількість смертей жінок від цереброваскулярних хвороб у віці 30–59 років, на 100 000 жінок відповідного віку	3.4.2. Кількість смертей жінок від цереброваскулярних хвороб у віці 30–59 років, на 100 000 жінок відповідного віку	Держстат, "Населення України"
3.4.3. Кількість смертей від злоякісного новоутворення молочної залози у віці 30–59 років, на 100 000 жінок відповідного віку	3.4.3. Кількість смертей від злоякісного новоутворення молочної залози у віці 30–59 років, на 100 000 жінок відповідного віку	Держстат, "Населення України"
3.4.4. Кількість смертей від злоякісного новоутворення шийки матки у віці 30–59 років, на 100 000 жінок відповідного віку	3.4.4. Кількість смертей від злоякісного новоутворення шийки матки у віці 30–59 років, на 100 000 жінок відповідного віку	Держстат, "Населення України"

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
3.5.1. Ймовірність померти в 20–64 роки, чоловіки, ‰	3.5.1. (а) Середня очікувана тривалість життя чоловіків при досягненні 15 років	Держстат, СБ "Таблиці народжуваності, смертності та середньої очікуваної тривалості життя"
3.5.2. Ймовірність померти в 20–64 роки, жінки, ‰	3.5.2. (а) Середня очікувана тривалість життя жінок при досягненні 15 років	Держстат, СБ "Таблиці народжуваності, смертності та середньої очікуваної тривалості життя"
3.6.1. Кількість смертей унаслідок транспортних нещасних випадків, на 100 000 населення	3.6.1. Кількість смертей унаслідок транспортних нещасних випадків, на 100 000 населення	Держстат, "Населення України"
3.6.2. Кількість отриманих тяжких травм унаслідок транспортних нещасних випадків/ДТП, на 100 000 населення, % до рівня 2015 року	3.6.2. (а) Кількість потерпілих в ДТП на 100 000 населення, % від рівня 2015 року	Держстат, СЗ "Транспорт і зв'язок в Україні",
3.7.1. Рівень охоплення імунопрофілактикою згідно з Національним календарем щеплень (відповідно до медичних показань), %	3.7.1. Рівень охоплення імунопрофілактикою згідно з Національним календарем щеплень (відповідно до медичних показань), %	Держстат, таблиця «Чисельність населення»
3.8.1. Частка осіб, які курять, серед жінок віком 16–29 років, %	3.8.1. (а) Частка осіб у віці 12 років і старше, які повідомили, що курять, від загальної кількості населення у віці 12 років і старше, %	Держстат, СЗ "Самооцінка населенням стану здоров'я та рівня доступності окремих видів медичної допомоги"
3.9.1. Частка витрат населення у загальних видатках на охорону здоров'я, %	3.9.1. (а) Частка домогосподарств, у яких хто-небудь із членів протягом останніх 12 місяців при потребі не зміг отримати медичну допомогу, придбати ліки чи медичне приладдя, у яких хто-небудь із членів потребував медичної допомоги, придбання ліків чи медичного приладдя, %	Держстат, СЗ "Самооцінка населенням стану здоров'я та рівня доступності окремих видів медичної допомоги"
Ціль 4. Якісна освіта		
4.1.1. Частка населення, задоволеного доступністю та якістю послуг шкільної освіти, %	4.1.1. (а) Частка учнів денних загальноосвітніх навчальних закладів, від загальної кількості постійного населення 6–17 років, %	Держстат, СБ «Загальноосвітні навчальні заклади України»
4.2.1. Чистий показник охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком 5 років, %	4.2.1. Охоплення дітей дошкільними навчальними закладами, у % від кількості дітей відповідного віку	Держстат, СБ «Дошкільна освіта України»
4.3.1. Частка домогосподарств, які потерпають через відсутність коштів для отримання членом родини будь-якої професійної освіти, %	4.3.1. Частка домогосподарств, які потерпають через відсутність коштів для отримання членом родини будь-якої професійної освіти, %	Держстат, СЗ «Самооцінка господарствами доступності окремих товарів та послуг»

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
4.4.1. Місце України у рейтингу Global Competitiveness Report за напрямом «вища освіта»	4.4.1. (а) Кількість студентів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, на 10000 населення	Держстат, СБ «Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України», таблиця «Чисельність населення»
	4.4.1–1 Частка педагогічних і науково-педагогічних працівників ВНЗ III–IV рівнів акредитації, які мають науковий ступінь, %	Держстат, СБ «Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України»
4.4.2. Кількість університетських міст, одиниць	4.4.2. (а) Кількість ВНЗ III–IV рівнів акредитації, на 100 000 населення	Держстат, СБ «Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України», таблиця «Чисельність населення»
4.5.1. Рівень участі дорослих та молоді у формальних та неформальних видах навчання та професійної підготовки за останні 4 тижні, % населення віком 15–70 років	4.5.1. (а) Кількість осіб, які навчалися в навчальних закладах (I–IV рівнів), на 10 000 населення	Держстат, СБ «Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України», таблиця «Чисельність населення»
4.5.2. Частка населення, яке повідомило, що за останні 12 місяців користувалось послугами Інтернету, %	4.5.2. Частка населення, яке повідомило, що за останні 12 місяців користувалося послугами інтернету	Держстат, СЗ «Регіони України»
4.6.1. Частка чоловіків серед шкільних учителів, %	4.6.1. Частка чоловіків серед шкільних учителів, %	Обласні управління освіти
4.7.1. Частка сільських денних загальноосвітніх навчальних закладів, що мають доступ до Інтернету, %	4.7.1. Частка сільських денних загальноосвітніх навчальних закладів, де є доступ до інтернету, %	Обласні управління освіти
4.7.2. Частка сільських денних загальноосвітніх навчальних закладів, що мають комп'ютерні програмні засоби навчання, %	4.7.2. Частка сільських денних загальноосвітніх навчальних закладів, де є комп'ютерні програмні засоби навчання, %	Обласні управління освіти
4.7.3. Частка денних загальноосвітніх навчальних закладів, в яких організовано інклюзивне навчання, %	4.7.3. Частка денних загальноосвітніх навчальних закладів, де організовано інклюзивне навчання, %	Обласні управління освіти
 Ціль 5. Гендерна рівність		
5.1.1. Кількість нормативно-правових актів, переглянутих або прийнятих з метою забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та недопущення дискримінації щодо жінок і дівчат, одиниць	5.1.1. Кількість рішень облради та ОДА, переглянутих або ухвалених з метою забезпечити рівні права і можливості жінок і чоловіків та не допустити дискримінацію жінок і дівчат, одиниць	Облради та ОДА

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
5.2.1. Частка жінок віком 15–49 років, які пережили принаймні одну з форм фізичного або сексуального насильства, %	5.2.1. (а) Частка жінок, постраждалих від кримінальних правопорушень, пов'язаних з фізичним або сексуальним насильством (умисних убивств, зґвалтувань і замахів, умисних тяжких тілесних ушкоджень, розбоїв, грабежів, торгівлі людьми, пов'язаних з насильством у сім'ї), %	Обласні прокуратури «Єдиний звіт про кримінальні правопорушення»
5.2.2. Кількість звернень щодо насильства в сім'ї, тис.	5.2.2. (а) Чисельність осіб, які постраждали від кримінальних правопорушень, пов'язаних з насильством у сім'ї, осіб на 100 000 населення	Обласні прокуратури «Єдиний звіт про кримінальні правопорушення»
5.3.1. Співвідношення тривалості неоплачуваної домашньої роботи (ведення господарства, догляд за дітьми та іншими родичами тощо) жінок та чоловіків, %	5.3.1. Співвідношення тривалості неоплачуваної домашньої роботи (ведення господарства, догляду за дітьми й іншими родичами тощо) жінок і чоловіків, %	
5.4.2. Частка жінок серед депутатів обласних рад та місцевих рад міст обласного значення, %	5.4.2. Частка жінок серед депутатів облрад, %	Облради
5.4.3. Частка жінок серед посад вищого корпусу державної служби (посади категорії «А»), %	5.4.3. (а) Частка посадових осіб місцевого самоврядування – жінок до облікової кількості посадових осіб, %	Держстат, СЗ «Праця України»
5.5.1. Рівень поточного використання сучасних методів контрацепції серед заміжніх та сексуально активних незаміжніх жінок віком 15–49 років, %	5.5.1. (а) Число абортів на 10000 жінок	МОЗ, Форма 13, Держстат, таблиця "Чисельність постійного населення за статтю по регіонах (за оцінкою)"
5.5.2. Коефіцієнт народжуваності у віці до 20 років, на 1000 жінок віком 15–19 років	5.5.2. Коефіцієнт народжуваності у віці до 20 років, на 1000 жінок віком 15–19 років	Держстат "Населення України"
5.6.1. Співвідношення середньої заробітної плати жінок і чоловіків, %	5.6.1. Співвідношення заробітної плати жінок і чоловіків, %	Держстат, СЗ «Праця України»
5.6.2. Середньозважений індекс підприємницької діяльності жінок (Індекс політики щодо МСП), балів	5.6.2. (а) Рівень економічної активності жінок віком 15–70 років, %	ГУС, таблиця «Економічна активність населення за статтю та місцем проживання»
5.6.3. Рівень зайнятості жінок віком 25–44 роки, які мають дітей віком 3–5 років, %	5.6.3. (а) Рівень зайнятості жінок віком 25–49 років, %	ГУС, СЗ «Економічна активність населення області»

Національні індикатори ЦСР

Регіональні індикатори ЦСР

Джерело

Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови

6.1.1. Частка сільського населення, яке має доступ до безпечної питної води, %	6.1.1. (а) Показник відповідності санітарним нормам сільських джерел питного водопостачання, %	Мінрегіон, Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні
6.1.2. Частка сільського населення, яке має доступ до економічно доступної питної води гарантованої якості, %	6.1.2. (а) Використання свіжої води на питні й санітарно-гігієнічні потреби, м ³ /особу	Держстат, СЗ «Довкілля України»
6.1.3. Частка міського населення, яке має доступ до безпечної питної води, %	6.1.3. (а) Показник відповідності санітарним нормам комунальних джерел питного водопостачання, %	Мінрегіон, Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні
6.1.4. Частка міського населення, яке має доступ до економічно доступної питної води гарантованої якості, %	6.1.4. Частка міського населення, яке має доступ до економічно доступної питної води гарантованої якості, %	Мінрегіон, Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні
6.1.5. Частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %	6.1.5. Частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %	Мінрегіон, Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні
6.1.6. Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %	6.1.6. Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %	Мінрегіон, Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні
6.2.1. Частка сільського населення, яке має доступ до покращених умов санітарії, %	6.2.1. (а) Частка сільського населення, охопленого централізованим водовідведенням, %	Мінрегіон, Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні
6.2.2. Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %	6.2.2. Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %	Мінрегіон, Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні
6.3.1. Обсяги скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти, млн куб. м	6.3.1. Скинуто забруднених (без очистки і недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти, млн м ³	Держстат, СЗ «Довкілля України»
6.3.2. Частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів, %	6.3.2. Частка скидів забруднених (забруднених без очистки і недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти в загальному обсязі скидів, %	Держстат, СЗ «Довкілля України»
6.4.1. Водоемність ВВП, куб.м використаної води на 1000 грн ВВП (у фактичних цінах)	6.4.1. Водоемність ВРП, м ³ використаної води на 1000 грн ВРП (у фактичних цінах)	Держстат, СЗ «Довкілля України», СЗ «Валовий регіональний продукт»

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
6.4.2. Поточна водоемність ВВП, % до рівня 2015 року	6.4.2. Поточна водоемність ВРП, % до рівня 2015 року	Держстат, СЗ «Довкілля України», СЗ «Валовий регіональний продукт»

6.5.1. Кількість річкових басейнів, для яких затверджені плани управління, одиниць

6.5.1. Кількість річкових басейнів, для яких затверджено плани управління, одиниць

Ціль 7. Доступна та чиста енергія

7.1.1. Виробництво електроенергії, млрд кВт·год	7.1.1. Виробництво електроенергії, млн кВт год	Держстат, СЗ «Регіони України»
7.1.2. Технологічні витрати електричної енергії в розподільчих електромережах, %	7.1.2. Технологічні витрати електричної енергії в розподільчих електромережах, %	Міненерговугілля, таблиця «Технологічні витрати електроенергії на передачу електричними мережами 0,38-800 кВ»
7.1.3. Втрати тепла в тепломережах, %	7.1.3. Втрати тепла в тепломережах, %	Управління житлово-комунального господарства ОДА
7.3.1. Частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %	7.3.1. Частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %	ГУС, таблиця "Постачання та використання енергії"
7.4.1. Енергоемність ВВП (витрати первинної енергії на одиницю ВВП), кг н. е. на 1 дол. США за ПКС 2011	7.4.1. (а) Енергоемність ВРП (витрати енергетичних матеріалів і продуктів нафтопереробки), т. у. п. на 1 млн грн ВРП	Держстат, СБ «Використання енергетичних матеріалів та продуктів перероблення нафти»

Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання

8.1.1. Індекс фізичного обсягу ВВП (середньорічний), %	8.1.1. Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту, %	Держстат, СЗ «Валовий регіональний продукт»
8.1.2. Частка валового нагромадження основного капіталу у ВВП, %	8.1.2. Співвідношення капітальних інвестицій і ВРП, %	Держстат, СЗ «Регіони України», СЗ «Валовий регіональний продукт»
8.1.3. Частка експорту товарів з використанням у виробництві технологій високого та середньовисокого рівня в загальному обсязі експорту товарів, % (групи «Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості», «Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них», «Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання», «Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби», 90-та підгрупа групи «Прилади та апарати оптичні, фотографічні» (згідно з УКТЗЕД))	8.1.3. Частка експорту товарів з використанням у виробництві технологій високого і середньовисокого рівня в загальному обсязі експорту товарів, % (групи «Продукція хімічної і пов'язаних з нею галузей промисловості», «Полімерні матеріали, пластмаси і вироби з них», «Машини, обладнання й механізми; електротехнічне обладнання», «Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби», 90-та підгрупа групи «Прилади й апарати оптичні, фотографічні» (згідно з УКТЗЕД))	ГУС, таблиця «Товарна структура зовнішньої торгівлі»

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
8.1.4. Місце України у рейтингу за Глобальним інноваційним індексом	8.1.4. (а) Співвідношення інноваційних витрат і ВРП, %	Держстат, СЗ «Регіони України», СЗ «Валовий регіональний продукт»
8.2.1. Коефіцієнт віддачі основних засобів	8.2.1. (а) Частка інвестицій у машини, обладнання й інвентар у структурі інвестицій у матеріальні активи, %	Територіальні органи статистики, таблиця "Капітальні інвестиції за видами активів"
8.2.2. Темп зростання продуктивності праці, %	8.2.2. (а) ВРП на 1 зайнятого працівника, тис. грн	Держстат, СЗ «Регіони України», СЗ «Валовий регіональний продукт»
8.2.3. Матеріалоємність ВВП (відношення обсягу проміжних витрат із таблиць «витрати-випуск» видів діяльності, які виробляють матеріальну продукцію, до загального обсягу ВВП)	8.2.3 (а) Частка проміжного споживання в реалізованій продукції регіону, %	Держстат, СЗ «Регіони України», СЗ «Валовий регіональний продукт»
8.3.1. Рівень зайнятості населення віком 20–64 роки, %	8.3.1. (а) Рівень зайнятості населення віком 15–70 років, %	ГУС, СЗ «Економічна активність населення області»
8.4.1. Частка молоді, яка не працює, не навчається і не набуває професійних навичок, у загальній чисельності осіб віком 15–24 роки, %	8.4.1. Частка молоді, яка не працює, не навчається і не здобуває професійні навички, в загальній чисельності осіб віком 15–24 роки, %	ГУС, СЗ «Економічна активність населення області»
8.5.1. Кількість потерпілих від нещасних випадків на виробництві, які призвели до втрати працездатності на 1 робочий день чи більше, % до рівня 2015 року	8.5.1. (а) Кількість постраждалих від нещасних випадків на виробництві, на 100 тис. зайнятого населення віком 15–70 років	Державна служба зайнятості
8.5.2. Кількість загиблих від нещасних випадків на виробництві, % до рівня 2015 року	8.5.2. Кількість нещасних випадків зі смертельним наслідком на виробництві, % від рівня 2015 року	Державна служба зайнятості
8.5.3. Частка працівників, зайнятих на роботах зі шкідливими умовами праці, у загальнообліковій кількості штатних працівників, %	8.5.3. Частка працівників, зайнятих на роботах зі шкідливими умовами праці, за регіонами, % від облікової кількості штатних працівників	Держстат, СЗ «Праця України»
8.6.1. Кількість зайнятих працівників у суб'єктах середнього та малого підприємництва, млн осіб	8.6.1. (а) Частка зайнятих працівників на середніх і малих підприємствах, осіб, від зайнятого населення віком 15–70 років, %	ГУС, таблиця "Кількість зайнятих працівників на підприємствах за їх розмірами за видами економічної діяльності"

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
8.6.2. Частка доданої вартості за витратами виробництва суб'єктів середнього та малого підприємництва, у % до загальної суми доданої вартості за витратами виробництва	8.6.2. (а) Частка обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) середніх і малих підприємств, % від загального обсягу реалізованої продукції	Територіальні органи статистики, таблиця "Обсяги реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за їх розмірами за видами економічної діяльності"
8.6.3. Частка малих та середніх підприємств, що мають зобов'язання за кредитом або кредитною лінією, в їх загальній кількості, %	8.6.3. (а) Частка коштів кредитів банків та інші позики в структурі капітальних інвестицій за джерелами фінансування, %	Держстат, СЗ «Регіони України»
<h3>Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура</h3>		
9.1.1. Частка сільського населення, яке проживає на відстані понад 3 км від дороги з твердим покриттям, %	9.1.1. Частка сільського населення, яке проживає на відстані понад 3 км від дороги з твердим покриттям, %	ГУС, СЗ «Економічне і соціальне становище населених пунктів області»
9.1.2. Обсяг перевезених вантажів, млн тонн	9.1.2. Обсяг перевезених вантажів, млн тонн	ГУС, таблиця "Вантажооборот та обсяги перевезень вантажів"
9.1.3. Кількість перевезених пасажирів, млн осіб	9.1.3. (а) Кількість перевезених пасажирів на 100 осіб населення регіону	ГУС, таблиця "Пасажиरोоборот та кількість перевезених пасажирів"
9.2.1. Частка електротранспорту у внутрішньому сполученні, %	9.2.1. (а) Частка перевезених міським електротранспортом пасажирів у загальному обсязі перевезених (відправлених) пасажирів усіма видами транспорту, %	ГУС, таблиця "Пасажирські перевезення"
9.3.1. Частка транспортних засобів громадського користування, що враховують потреби людей з інвалідністю, %	9.3.1. Частка транспортних засобів громадського користування, що враховують потреби людей з інвалідністю, %	Управління транспорту ОДА, Управління соцзахисту ОДА
9.3.2. Частка доріг загального користування державного значення з твердим покриттям, що відповідають нормативним вимогам, %	9.3.2. (а) Частка автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям, %	Держстат, СЗ «Транспорт і зв'язок України»
9.3.3. Частка об'єктів громадського та цивільного призначення, благоустрою, транспортної інфраструктури, дорожнього сервісу, облаштованих з урахуванням потреб інвалідів, %	9.3.3. Частка об'єктів громадського й цивільного призначення, благоустрою, транспортної інфраструктури, дорожнього сервісу, облаштованих з урахуванням потреб інвалідів, %	

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
<p>9.4.1. Частка доданої вартості за витратами виробництва підприємств, які належать до високотехнологічного сектору переробної промисловості (зокрема, з виробництва фармацевтичних продуктів і препаратів; комп'ютерів, електронної та оптичної продукції; повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування відповідно до КВЕД), у загальній доданій вартості за витратами виробництва, %</p>	<p>9.4.1. (а) Частка реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності, які належать до високотехнологічного сектору переробної промисловості (зокрема, з виробництва фармацевтичних продуктів і препаратів; комп'ютерів, електронної та оптичної продукції; повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування відповідно до КВЕД), у загальному обсязі реалізованої продукції, %</p>	<p>ГУС, СЗ «Діяльність суб'єктів господарювання області»</p>
<p>9.4.2. Частка доданої вартості за витратами виробництва підприємств, які належать до середньовисокотехнологічного сектору переробної промисловості (зокрема, виробництва хімічної продукції; електричного устаткування; машин та устаткування; автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів; інших транспортних засобів відповідно до КВЕД) у загальній доданій вартості за витратами виробництва, %</p>	<p>9.4.2. (а) Частка реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності, які належать до середньовисокотехнологічного сектору переробної промисловості (зокрема, виробництва хімічної продукції; електричного устаткування; машин і устаткування; автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів; інших транспортних засобів відповідно до КВЕД), у загальному обсязі реалізованої продукції, %</p>	<p>ГУС, СЗ «Діяльність суб'єктів господарювання області»</p>
<p>9.4.3. Частка працівників зайнятих на підприємствах, які належать до високо- та середньовисокотехнологічних секторів переробної промисловості (зокрема, з виробництва фармацевтичних продуктів і препаратів; хімічної продукції; машинобудування; комп'ютерів, електронної та оптичної продукції; повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування відповідно до КВЕД), у загальній кількості зайнятих працівників у промисловості, %</p>	<p>9.4.3. Частка працівників зайнятих на підприємствах, які належать до високо- і середньовисокотехнологічних секторів переробної промисловості (зокрема, з виробництва фармацевтичних продуктів і препаратів; хімічної продукції; машинобудування; комп'ютерів, електронної та оптичної продукції; повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування відповідно до КВЕД), у загальній кількості зайнятих працівників у промисловості, %</p>	<p>ГУС, СЗ «Діяльність суб'єктів господарювання області»</p>
<p>9.5.1. Частка витрат на виконання наукових і науково-технічних робіт у ВВП, %</p>	<p>9.5.1. Частка витрат на виконання наукових і науково-технічних робіт у ВРП, %</p>	<p>ГУС, таблиця "Витрати на виконання наукових досліджень і розробок за видами робіт", Держстат, СЗ "Валовий регіональний продукт"</p>
<p>9.5.2. Частка реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %</p>	<p>9.5.2. Частка реалізованої інноваційної продукції, що є новою для ринку в обсязі промислової, %</p>	<p>Держстат, СЗ «Регіони України»</p>

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
9.6.1. Рівень охоплення населення Інтернет-послугами, абонентів на 100 жителів	9.6.1. Рівень охоплення населення інтернет-послугами, абонентів на 100 жителів	Держстат, СЗ «Регіони України», таблиця «Наявне населення»
9.7.1. Частка осіб до 40 років у складі наукових працівників та викладачів ВНЗ із науковим ступенем, %	9.7.1. (а) Частка осіб до 40 років у складі наукових працівників і викладачів ВНЗ із науковим ступенем, %	Держстат, СЗ «Наукова та інноваційна діяльність в Україні»

Ціль 10. Скорочення нерівності

10.1.1. Співвідношення доходів 10% найбільш забезпечених і 40% найменш забезпечених осіб, рази	10.1.1. (а) Співвідношення сумарних доходів найбільш і найменш забезпечених 10 % населення, ранжованого за показником середньодушових еквівалентних доходів	ГУС, таблиця «Диференціація життєвого рівня населення»
10.1.2. Співвідношення доходів 40% найменш забезпечених і 60% більш забезпечених осіб, %	10.1.2. Співвідношення доходів 40% найменш забезпечених і 60% більш забезпечених осіб, %	
10.2.1. Частка осіб, які повідомили про те, що в останні 12 місяців особисто стикнулися з дискримінацією або переслідуваннями на основі дискримінації, у загальній чисельності населення, %	10.2.1. Частка осіб, які повідомили про те, що за останні 12 місяців особисто зіткнулися з дискримінацією або переслідуваннями на основі дискримінації, у загальній чисельності населення, %	
10.3.1. Частка сільських домогосподарств, які потерпали від позбавлення через незабезпеченість населеного пункту своєчасними послугами швидкої медичної допомоги, %	10.3.1. (а) Частка сільських населених пунктів, де немає лікувальних закладів і пересувного обслуговування, від загальної кількості населених пунктів, %	ГУС, Доповідь «Соціально-економічне становище сільських населених пунктів області»
10.3.2. Частка сільських домогосподарств, які потерпали від позбавлення через відсутність поблизу житла медичної установи, %	10.3.2. (а) Частка сільських населених пунктів, де немає лікувальних закладів, за їх відстанню до найближчих населених пунктів до 3 км, де такі заклади є, від загальної кількості сільських населених пунктів області, %	ГУС, Доповідь «Соціально-економічне становище сільських населених пунктів області»
10.3.3. Частка сільських домогосподарств, які потерпали від позбавлення через відсутність регулярного щоденного транспортного сполучення з іншим населеним пунктом з розвинутою інфраструктурою, %	10.3.3. (а) Частка сільських населених пунктів, розташованих на відстані до найближчої зупинки громадського транспорту до 3 км, від загальної кількості сільських населених пунктів області, %	ГУС, Доповідь «Соціально-економічне становище сільських населених пунктів області»

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
10.4.1. Співвідношення середньомісячної заробітної плати (доходів) десятої та першої децильних груп працівників (децильний коефіцієнт), рази	10.4.1. Співвідношення мінімальних доходів 10 % найбагатшого населення і максимальних доходів 10 % найменш забезпеченого населення, ризи	ГУС, таблиця «Диференціація життєвого рівня населення»
10.5.1. Співвідношення середнього розміру пенсії та середньої заробітної плати в економіці (за наявності 35 років сплати внесків), %	10.5.1. Співвідношення середнього розміру пенсії і середньої заробітної плати, %	ГУС, таблиці «Середній розмір призначеної місячної пенсії та кількість пенсіонерів», «Середньомісячна заробітна плата штатних працівників за видами економічної діяльності»

Ціль 11. Сталий розвиток громад

11.1.1. Коефіцієнт платоспроможності позичальника, РТІ (співвідношення щомісячних витрат позичальника та членів його родини на обслуговування боргу за іпотечним кредитом та сукупного обсягу щомісячних доходів	11.1.1. (а) Частка іпотечних кредитів, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) домашнім господарствам, у розрізі регіонів за цільовим спрямуванням на придбання, будівництво і реконструкцію нерухомості, від загальної суми кредитів станом на кінець грудня 2015 року, %	НБУ, грошово-кредитна статистика
11.1.2. Частка відмов позичальникам іпотечних кредитів у загальному обсязі запитів на отримання кредитів з невідповідністю коефіцієнту платоспроможності (РТІ >43%)	11.1.2. (а) Забезпеченість житлом на 1 особу/домогосподарство, м ²	ГУС, таблиця "Житловий фонд"
11.2.1. Частка регіонів, що затвердили і впроваджують регіональні стратегії розвитку та плани заходів з їх реалізації, розроблені за участю громадськості, %	11.2.1. Частка міст і громад, які затвердили і впроваджують власні стратегії розвитку та плани заходів з їх реалізації, розроблені за участю громадськості, %	Рад міст та ОТГ, облради
11.3.1. Кількість об'єктів культурної та природної спадщини, які включені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, одиниць	11.3.1. Кількість об'єктів культурної і природної спадщини, внесених до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, на території регіону, одиниць	Центр всесвітньої спадщини ЮНЕСКО
11.3.2. Кількість пам'яток національного значення, включених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, одиниць	11.3.2. (а) Кількість пам'яток національного значення, внесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, на території регіону, одиниць на 100 000 га площі регіону	Мінкультури, Державний реєстр нерухомих пам'яток України
	11.3.2–1. Кількість пам'яток місцевого значення, внесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, на території регіону, одиниць на 100 000 га площі регіону	Мінкультури, Реєстр пам'яток національного значення

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
11.3.3. Площа природнозаповідного фонду загальнодержавного значення, % території країни	11.3.3. Площа земель заповідників і національних природних парків, % території регіону	Держстат, СЗ «Регіони України»
11.5.1. Обсяг викидів у атмосферне повітря забруднюючих речовин, % до рівня 2015 року	11.5.1. Обсяг викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин, % від рівня 2015 року	ГУС, таблиця "Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря"
11.5.2. Сумарний обсяг викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин від стаціонарних джерел, умовно приведений до оксиду вуглецю з урахуванням відносної агресивності основних забруднювачів, % до рівня 2015 року	11.5.2. (а) Сумарний обсяг викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин від стаціонарних джерел, % від рівня 2015 року	Держстат, СЗ «Регіони України»
11.5.3. Сумарний обсяг викидів у атмосферне повітря забруднюючих речовин від пересувних джерел, умовно приведений до оксиду вуглецю з урахуванням відносної агресивності основних забруднювачів, % до рівня 2015 року	11.5.3. (а) Сумарний обсяг викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин від пересувних джерел, % від рівня 2015 року	ГУС, таблиця "Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря"
11.5.4. Кількість міст, в яких середньодобові концентрації основних забруднюючих речовин в атмосферному повітрі перевищують середньодобові гранично допустимі концентрації, одиниць	11.5.4. (а) Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел забруднення, в розрахунку на км ² , тонн	Держстат, СЗ «Регіони України»
	11.5.4–1. Обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел забруднення, тис. тонн	Держстат, СЗ «Регіони України»
11.6.1. Кількість робочих місць у сфері туризму (середньооблікова кількість штатних працівників колективних засобів розміщення та суб'єктів туристичної діяльності України), тис. одиниць	11.6.1. (а) Кількість робочих місць у сфері туризму (середньооблікова кількість штатних працівників суб'єктів туристичної діяльності), осіб, на 10000 зайнятих віком 15–70 років	Держстат, СБ «Туристична діяльність в Україні»

Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво

12.1.1. Ресурсоємність ВВП (питома вага вартості природних ресурсів в одиниці ВВП), % до рівня 2015 року	12.1.1. Ресурсоємність ВРП (питома вага вартості природних ресурсів в одиниці ВРП), % від рівня 2015 року	
12.2.1. Частка післязбиральних втрат у загальному виробництві зернових культур, %	12.2.1. (а) Частка втраченого зерна при зберіганні в загальному надходженні у сільськогосподарських підприємствах і господарствах за рік, %	Держстат, СЗ "Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України"

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
12.2.2. Частка післязбиральних втрат у загальному виробництві овочів та баштанних культур, %	12.2.2. (а) Частка втрачених овочів і баштанних культур, включаючи картоплю, в загальному надходженні у сільськогосподарських підприємствах і господарствах за рік, %	Держстат, СЗ "Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України"
12.3.1. Кількість підприємств, що використовують небезпечні хімічні речовини, в яких запроваджено системи управління хімічними речовинами згідно з міжнародними стандартами, одиниць	12.3.1. (а) Кількість утворених відходів I–IV класів небезпеки, т на км ² площі регіону	Мінрегіон, екологічні паспорти регіонів
	12.3.1–1. Кількість суб'єктів підприємницької діяльності, які здійснюють діяльність у сфері поводження з небезпечними відходами на території регіону	Мінрегіон, екологічні паспорти регіонів
12.3.2. Частка підприємств, в яких запроваджено системи управління хімічними речовинами згідно з міжнародними стандартами, у загальній сукупності підприємств, що використовують небезпечні хімічні речовини, %	12.3.2. Частка підприємств, на яких запроваджено системи управління хімічними речовинами згідно з міжнародними стандартами, у загальній сукупності підприємств, які використовують небезпечні хімічні речовини, %	
12.4.1. Обсяг утворених відходів усіх видів економічної діяльності на одиницю ВВП, кг на 1000 дол. США за ПКС 2011 року	12.4.1. (а) Обсяг утворених відходів на одиницю ВРП, кг на 1000 дол. США у фактичних цінах	Держстат, СЗ «Регіони України», НБУ, грошово-кредитна статистика
12.4.2. Частка спалених та утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів, %	12.4.2. Частка спалених і утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів, %	Держстат, СЗ «Регіони України»
 Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату		
13.1.1. Обсяг викидів парникових газів, % до рівня 1990 року	13.1.1. (а) Обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення, т на км ² площі регіону	Держстат, СЗ «Регіони України»
 Ціль 14. Збереження морських ресурсів		
14.1.1. Частка скидів забруднених стічних вод у загальному обсязі скидів до морського середовища, %	14.1.1. (а) Частка скидів забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти регіону в загальному обсязі скидів зворотних вод регіону, %	Мінрегіон, екологічні паспорти регіонів
14.2.1. Частка адміністративно-територіальних одиниць (районів), де запроваджено Інтегроване управління прибережними територіями, %	14.2.1. Частка адміністративно-територіальних одиниць (районів), де запроваджено Інтегроване управління прибережними територіями, %	
14.2.2. Площа територій та об'єктів природно-заповідного фонду приморських областей, % від території приморських областей	14.2.2. Частка площі територій і об'єктів природно-заповідного фонду області, від загальної території області, %	Держстат, СЗ «Регіони України»

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
14.2.3. Площа територій та об'єктів природно-заповідного фонду в акваторії Чорного та Азовського морів, тис. га	14.2.3. Площа територій і об'єктів природно-заповідного фонду в акваторії моря, тис. га	Мінрегіон, Державний кадастр території та об'єктів природно-заповідного фонду України
14.3.1. Обсяги легального добування морських біоресурсів у виключній морській зоні України, тис. тонн	14.3.1. (а) Обсяги легального добування водних біоресурсів у виключній морській зоні регіону, т на тис. га	Держстат, СЗ «Регіони України»

Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші

15.1.1. Площа територій та об'єктів природно-заповідного фонду, тис. га	15.1.1. Площа земель заповідників і національних природних парків регіону, тис. га	Держстат, СЗ «Регіони України»
15.1.2. Частка площі територій та об'єктів природно-заповідного фонду у загальній території країни, %	15.1.2. Частка площі територій і об'єктів природно-заповідного фонду в загальній території регіону, %	Держстат, СЗ «Регіони України»
15.1.3. Частка площі територій національної екологічної мережі у загальній території країни, %	15.1.3. Частка площі територій екологічної мережі в загальній території регіону, %	Мінрегіон, екологічні паспорти регіонів
15.2.1. Лісистість території країни, %	15.2.1. Лісистість території регіону, %	Держстат, СЗ «Регіони України»
15.2.2. Запаси деревини в лісах, млн куб. м	15.2.2. (а) Запаси деревини в лісах, тис. м ³ на 100 га площі регіону	Обласні управління лісового та мисливського господарства
15.3.1. Кількість визначених та реалізованих завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель, одиниць	15.3.1. (а) Обсяг капітальних інвестицій і поточних витрат на захист і реабілітацію ґрунту, підземних і поверхневих вод, грн на 1 га площі регіону	ГУС, Таблиця «Витрати на охорону та раціональне використання природних ресурсів за напрямками природоохоронних заходів»
15.3.2. Площа орних земель (ріллі), тис. га	15.3.2. Площа ріллі у володінні й користуванні сільськогосподарських підприємств та господарств населення, станом на 1 січня, тис. га	Держстат, СЗ «Регіони України»
15.3.3. Частка площі орних земель (ріллі) у загальній території країни, %	15.3.3. Частка площі орних земель (ріллі) в загальній території регіону, %	Держстат, СЗ «Регіони України»
15.3.4. Площа земель органічного виробництва, тис. га	15.3.4. (а) Площа сільськогосподарських культур, удобрена органічними добривами, тис. га	Держстат, СБ «Внесення мінеральних та органічних добрив під урожай сільськогосподарських культур»
15.3.5. Площа сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей, пасовищ), тис. га	15.3.5. Площа сільськогосподарських угідь регіону екстенсивного використання (сіножатей, пасовищ), тис. га	Держстат, СЗ «Довкілля України»

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
15.3.6. Частка площі сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей, пасовищ), у загальній території країни, %	15.3.6. Частка площі сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей, пасовищ), у загальній території регіону, %	Держстат, СЗ «Довкілля України»
15.4.1. Площа територій природно-заповідного фонду в гірських регіонах, тис. га	15.4.1. Площа територій природно-заповідного фонду в гірському регіоні, тис. га	Мінрегіон, Державний кадастр території та об'єктів природно-заповідного фонду України
15.4.2. Частка територій природно-заповідного фонду в гірських регіонах у загальній території країни, %	15.4.2. Частка територій природно-заповідного фонду в гірському регіоні у загальній території країни (регіону), %	Мінрегіон, Державний кадастр території та об'єктів природно-заповідного фонду України, Держстат, СЗ «Регіони України»
 <h2>Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути</h2>		
16.1.1. Кількість кримінальних правопорушень за ст. 115–118, 121 КК України (очевидні умисні вбивства, умисні тяжкі тілесні ушкодження), у розрахунку на 100 000 осіб	16.1.1. (а) Кількість виявлених тяжких та особливо тяжких злочинів в області, випадків у розрахунку на 1000 осіб	Держстат, СЗ «Регіони України»
16.1.2. Чисельність потерпілих за останні 12 місяців від фізичного насильства (умисні вбивства та замах, зґвалтування та замах, тяжкі тілесні ушкодження), у розрахунку на 100 000 осіб	16.1.2. (а) Чисельність осіб, які потерпіли й загинули від злочинів в області, у розрахунку на 1000 осіб	Держстат, СЗ «Регіони України»
16.1.3. Чисельність потерпілих за останні 12 місяців від сексуального насильства, осіб	16.1.3. (а) Чисельність злочинів за останні 12 місяців проти статевої свободи і статевої недоторканності особи, за кримінальними провадженнями, на 100 000 населення	Звіти обласних прокуратур про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування
16.2.1. Чисельність потерпілих від торгівлі людьми або інших незаконних угод щодо передачі людини за кримінальними провадженнями, осіб	16.2.1. (а) Чисельність злочинів за останні 12 місяців щодо торгівлі людьми або інших незаконних угод щодо передачі людини, за кримінальними провадженнями, на 1 млн осіб населення	Звіти обласних прокуратур про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування
16.2.2. Кількість «дітей вулиці», тис. осіб	16.2.2. (а) Загальна кількість дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, на кінець року, на 100000 осіб населення	ГУС, таблиця «Кількість усиновлених дітей»
16.2.3. Кількість постраждалих від сексуальної експлуатації, тис. осіб	16.2.3. (а) Чисельність злочинів за останні 12 місяців щодо сексуальної експлуатації (ст. 302 і 303 КК), за кримінальними провадженнями, на 1 млн осіб населення	Звіти обласних прокуратур про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
16.3.1. Рівень довіри громадян до суду, %	16.3.1. (а) Частка опитаних підприємців, які довіряють судовій владі, %	Аналітичний звіт: національний та регіональний виміри Щорічна оцінка ділового клімату в Україні» Програми ЛЕВ USAID
16.3.2. Рівень обізнаності громадян щодо права на безоплатну правову допомогу, %	16.3.2. (а) Кількість виданих доручень для надання безоплатної вторинної правової допомоги БВПД, на 1000 жителів регіону	Координаційний центр з надання правової допомоги «Основні дані по діяльності РЦ», Держстат, СЗ «Регіони України»
16.4.1. Частка ризиків з високим рівнем у загальній сукупності національних ризиків у системі запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та розповсюдження зброї масового знищення, %	16.4.1. (а) Кількість встановлених осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, щодо легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом (передбачених статтями 209, 209–1 КК), до загальної кількості кримінальних правопорушень за цими статтями, досудове розслідування у яких проводилося у звітному періоді, %	Звіти обласних прокуратур про протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом
16.5.1. Кількість вилученої зброї у населення, організованих груп та злочинних організацій, одиниць	16.5.1. (а) Кількість вилученої зброї у населення, організованих груп і злочинних організацій, одиниць на 100000 населення	Звіти обласних прокуратур про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування
16.5.2. Кількість вилучених боєприпасів у населення, організованих груп та злочинних організацій, одиниць	16.5.2. (а) Кількість вилучених боєприпасів у населення, організованих груп і злочинних організацій, одиниць на 100000 населення	Звіт обласної прокуратури про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування
16.5.3. Кількість кримінальних правопорушень за ст. 263 КК України (незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами), одиниць	16.5.3. (а) Чисельність злочинів за останні 12 місяців щодо незаконного поводження зі зброєю, боєприпасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК), за кримінальними провадженнями, на 100000 населення	Звіт обласної прокуратури про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування
16.6.1. Показник сприйняття корупції в державному секторі з боку ділових кіл та експертів	16.6.1. (а) Частка опитаних підприємців, які відповіли про відсутність перешкод від державної влади за регіоном, % опитаних	Аналітичний звіт: національний та регіональний виміри Щорічна оцінка ділового клімату в Україні» Програми ЛЕВ USAID
16.7.1. Частка населення, задоволеного останнім досвідом користування державними послугами, %	16.7.1. Частка населення, задоволеного останнім досвідом користування послугами місцевої влади, %	Всеукраїнське муніципальне опитування IRI

Національні індикатори ЦСР	Регіональні індикатори ЦСР	Джерело
16.8.1. Частка населення, задоволеного досвідом користування інфраструктурними об'єктами та рівнем надання соціальних послуг у ключових сферах у Донецькій та Луганській областях, %	16.8.1. Частка населення, задоволеного досвідом користування інфраструктурними об'єктами і рівнем надання соціальних послуг у ключових сферах у Донецькій і Луганській областях, %	
16.8.2. Частка населення, задоволеного рівнем надання послуг у сфері адміністративного управління в Донецькій та Луганській областях ²⁹ , %	16.8.2. (а) Міграційний приріст (скорочення) населення в Донецькій (Луганській) областях, тис. осіб	Держстат, СЗ «Регіони України»
16.8.3. Площа розмінованої території у Донецькій та Луганській областях, га	16.8.3. Площа розмінованої території Донецької (Луганської) областей, га	Оперативні дані ДСНС, надані піротехнічними підрозділами, залученими до виконання завдань на території Донецької та Луганської областей, згідно із установленими формами Оперативна довідка ДСНС
16.9.1. Індекс соціальної єдності та примирення	16.9.1. Індекс соціальної єдності і примирення	Результати досліджень Індексу "Соціальна згуртованість і примирення" SCORE
 <h2>Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку</h2>		
17.1.1. Співвідношення обсягу приватних грошових переказів з-за кордону із ВВП (ВРП), %	17.1.1. Співвідношення обсягу грошової допомоги від родичів, інших осіб та інших грошових доходів із ВРП, %	Держстат, СЗ «Регіони України», СЗ «Валовий регіональний продукт»
17.1.2. Чистий притік прямих іноземних інвестицій (за даними платіжного балансу), млрд дол. США	17.1.2. (а) Прямі інвестиції нерезидентів в області (акціонерний капітал і боргові інструменти), які надійшли за рік, дол. США на 1 особу населення	ГУС, таблиця «Прямі інвестиції (акціонерний капітал та боргові інструменти)»
17.3.1. Кількість проектів державно-приватного партнерства, одиниць	17.3.1. Кількість проектів публічно-приватного партнерства, включаючи концесію й оренду майна, в регіонах, станом на кінець періоду, одиниць	Обласні управління економіки

**SUSTAINABLE
EVELOPMENT
GOALS**

REGIONAL INDICATORS FOR SUSTAINABLE
DEVELOPMENT GOALS: BASELINE
Analytical Study

